ସାମାଜିକ ବନ୍ଧ୍ୟା

ସନ୍ତୋଷକୁମାର ରଥ

ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା

ଲେଖକ :
ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରଥ

ପ୍ରାଚୀ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ
ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ-୨

ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା
ଲେଖକ :
ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରଥ
■
ପ୍ରକାଶକ:
ପ୍ରାଚୀ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ
ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ-୭୫୩୦୦୨
■
ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ : ୨୦୦୫
■
ଅକ୍ଷର ସଜ୍ଜା :
ମିନି ଡିଟିପି
କଟକ-୨
■
ପ୍ରଚ୍ଛଦ- ରଚୟିତା ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରଥ
■
ମୁଦ୍ରଣ : ସଂଗୀତା ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ
କଟକ-୨
■
ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୮୦.୦୦

NAGANTAKA VIDYA
Written by :
Chandra Sekhar Rath
■
Published by :
Prachi Sahitya Pratisthan
Binodbihari, Cuttack-753002
■
First Edition : 2005
■
Type Setting :
MINI DTP
Alisha Bazar, Cuttack-2
■
Coverpage Art– Chandrasekhar Rath
–The author
■
Printed At:
Sangita Printers
Cuttack-2
■
Price : Rs. 80.00

ପ୍ରାକ୍ କଥନ

ପୁରୁଣା ଡାଳରେ ନୂଆ ପତ୍ର ପଡୁଥାଏ । ନଚେତ୍ ଗଛ ବଞ୍ଚିଛି ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଭୂମି ଗର୍ଭରୁ ଯେଉଁ ରସ ଗ୍ରହଣ କରି ଉଦ୍ଭିଦ ଅଙ୍କୁରିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ତାର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ କଳେବରର ଶାଖା ପ୍ରଶାଖାକୁ ପୋଷଣ କରିଥିଲା ସେହି ପ୍ରାଣରସରେ ହିଁ ନୂଆ ପତ୍ର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ତାର ଶିରା ଉପଶିରାରେ ଓ ପ୍ରତିଟି କୋଷାଣୁରେ ଏ ପତ୍ରଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓ ଅପୂର୍ବ । ଏହିପରି ନୂତନର ଆବିର୍ଭାବ ହେଉଥାଏ, ପୁରୁଣାର ନବୀକରଣ ହେଉଥାଏ ।

ସେହିପରି ଏ ସଦ୍ୟତମ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ 'ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା' । ଏଥିରେ କିଛି ପରିଚିତ କିଛି ଅପରିଚିତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବେ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତଙ୍କ ଗହଣରେ ଯେଉଁ ବିସ୍ମୟ, ଯେଉଁ କୌତୂହଳ, ଯେଉଁ ନୂତନର ସ୍ୱାଦ ମିଳିଥାନ୍ତା, କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚିତଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଯେପରି ଅତୀତ ପୁନର୍ଜୀବିତ ହୋଇଥାନ୍ତା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରି ଆଉଥରେ ଦେଖିବାକୁ, ଅନୁଭବିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାନ୍ତା, ଏ ଉଭୟ ଏଠାରେ ବିଦ୍ୟମାନ । ଉଭୟଙ୍କୁ ଏକତ୍ର ଧାରଣ କରିଥିବା ଏ ସଂକଳନର ଆବେଦନ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେବ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ।

ଚିହ୍ନରା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ବିଶେଷ ବୁଝେଇବା ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅବମାନନା । ସେମାନେ ଠିକ୍ ବୁଝିବେ ଏବଂ ଯାହା ବୁଝିବେ ତାହା ହିଁ ଠିକ୍ । ସେହି ବିଦଗ୍ଧ ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ପାଠକଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରୁଛି, ଏ ନୂତନ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ 'ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା' ।

ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରଥ

ସୂଚୀ

ବିଷୟ		ପୃଷ୍ଠାଙ୍କ

ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା

ଭାରି ଗହନ, ଗୋପନ ବିଦ୍ୟା । କାଁ ଭାଁ ଅଲୌକିକ ଖେଳ ଦେଖେଇ ଦିଅନ୍ତି କେଳାଏ । ତଥାପି ମଞ୍ଜ ଟାଣ ନଥିଲେ, ମନ ସରଳ ନଥିଲେ, ବିଶ୍ୱାସ କରିହୁଏ ନାହିଁ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବା କେଳାଙ୍କୁ । କିନ୍ତୁ ସେ ହାତିମୁଣ୍ଡିଆ ପାହାଡ଼ ତଳକୁ ଯୋଉ ଦଶ କୋଡିଏ ଖଣ୍ଡ ଗାଁ ଅଛି, ସେଇଠି ସାନ ବଡ଼ ସମସ୍ତଙ୍କର ତିଳାର୍ଦ୍ଧେ ହେଲେ ଅବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ ଯେ ଝାମ୍ପୁରା କେଳା ବିଷୟରେ ଯାହା ଶୁଣାଯାଉଛି ସେ ସବୁ ଟିକିନିଖି ସତ! ସେଦିନ ସକାଳ ପହରଟାରେ ସେ ଧୂସରିଆ ସାପଟାଏ ହୋଇ ପଥର ଖୋପ ଭିତରେ ପଶିଗଲା । ନଈପଠା ଉପରେ ଯୋଉଠି ସେ ମରି ପଡ଼ିଥିଲା ସେଇଠି କେହି ତା ମଲା ପିଣ୍ଡଟାକୁ ଖୋଜି ପାଇ ନଥିଲେ ।

ତା'ର ନାଁଟାଏ ଥିଲା କି ନାହିଁ କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଣ୍ଠୁଆଣି ବୁଦାପରି ତା' ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ଦେଖି ଝାମ୍ପୁରା କହିଲେ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ବୁଝି ଯାଉଥିଲେ । ତ୍ରିପଣ୍ଡ ଚିକ୍କଣ କଳା । ଗୋଜିଆ ପାତଳା ନିଶଦାଢ଼ି । ଟାଣିଲା ପରି ଆଖିରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ବଳଭଦ୍ରିଆ ଡୋଳା । ସୁସଞ୍ଚ ଧଳା ଦାନ୍ତ । ପିଞ୍ଜିଲା ପରି ହାତ ଗୋଡ଼ । ମେଲା ଦେହ । ଆଣ୍ଠୁଯାଏ ଡୋରିଆ ବେହରଣ । ବେକରେ ଦି ସୋରା ଗଦମାଳି । କାନ୍ଧରେ ସାନବଡ଼ ଭାରେ ସାପ ପେଡ଼ି । ଆଗ ପେଡ଼ି ଉପରେ ଗଦମୁଣି, ଲାଉତୁମ୍ବୀ ନାଗେଶ୍ୱର । ପଛପାଖେ ଖଣ୍ଡିଏ ମୁନିଆ ଛୁରୀ, ଗୋଟେ ଡେଙ୍ଗାଳିଆ ନହକା ବାଡ଼ି । ସେ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ସାପଖେଳ ଦେଖାଏ । ଅଣ୍ଡାଟିଏ ମିଳିଲେ ସବୁଠୁ ବଡ଼ ସାପଟିକୁ ଖୁଆଏ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ମିଳିଲେ ନିଜେ ଖାଏ । ମୂଷା, ବେଙ୍ଗ ଦେଇ ସାନ ସାପଙ୍କୁ ପୋଷେ । ଡିବି ଡିବି ବଜାଇ ଗାଁରେ ପଶେ । ଏମିତି ପେଟ ପୋଷେ । ଜାତିରେ କେଳା । ଖେଳ ଦେଖେଇ ଯାହା ପଇସା ପାଏ ବଡ଼ ସାପ ପେଡ଼ିରେ ପୂରେଇ ଦିଏ । କାହାର ଦମ୍ଭ ସେ ପେଡ଼ିରେ ହାତ ମାରିଦବ !

ଚୁଡ଼ା ଚାଉଳ ଫଳ ମୂଳଟାଏ ମିଳିଲେ କାନିରେ ବାନ୍ଧି ଗଦମୁଣିରେ ରଖିଦିଏ । ପେଡ଼ିରୁ ସାପ ବାହାର କଲାବେଳେ ତାର କୁହାଟ, ସାପକୁ ନାଁ ଧରି ଡାକହାକ ସବୁ ନିଆରା । ଡାଙ୍କୁଣି ଅଚ୍ଛ ଟେକିଦେଲେ ପାଞ୍ଚହାତ ଲମ୍ବର ଜନ୍ତୁ ଆସି ଫଣା ଟୋଳି ଉଭା ହୋଇଯାଏ ।

'ବାହା, ବାହାରେ ମୋ ରଜା, ମୋ ଖାଉନ୍ଦ । ଯାର ଠାଣି ଦେଖ, ଫଣା ଦେଖ ସାଆନ୍ତ ସାଆନ୍ତାଣୀମାନେ, ତାର ଝୁଲା,... ହାରେରି.. ତା ଚୋଟ ଦେଖ,...'

ଝାମ୍ପୁରାର ମୁଣ୍ଡବାଳ ଝାଙ୍କି ହେଉଥାଏ । ଚୋଟ ମାରିବାକୁ ବାଁହାତ ମୁଠା କରି ଆଗରେ ଦେଖେଇଥାଏ । ଚୋଟ ଖାଇବାକୁ ପେଡ଼ି ଡାଙ୍କୁଣିକୁ ଡାଳକରି ଟେକି ଧରିଥାଏ ।

'ଯେ ହେଲା ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ ସାଆନ୍ତେ । ଯାର ଫଣା ଉପରେ ଶଙ୍ଖ ଚିହ୍ନ । ଏକା ଚୋଟରେ ହାତୀ ଟଳିପଡ଼ିବ । ଟେକି ଧରିଲେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷର ମଣିଷ ପିଲା ଠଉ ଭାରୀ ।'

ଆଉସବୁ ସାପମାନଙ୍କୁ ଡାକି ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ଚାଳିଦିଏ । ସେମାନେ ପାଟି ମେଲେଇ ଫୁଫୁକାର କରନ୍ତି । କିଏ ତମ୍ପ, କିଏ ଗୋଖର, କିଏ ଚମ୍ପାନାଗ, କିଏ ବୋଡ଼ା-- ବିଜୁଳି ବେଗରେ ସାପ ଚହଟି ଯାନ୍ତି । ବିଜୁଳି ବେଗରେ ଝାମ୍ପୁରା ତାଙ୍କୁ କାବୁ କରିନିଏ । ଅନ୍ଧ ଫାଙ୍କ କରି ପେଡ଼ି ସନ୍ଧାରେ ମୁଣ୍ଡ ଗଳେଇ ଦେଲେ ପୋଷାମନା ଜନ୍ତୁ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ପଶିଯାନ୍ତି । ଢାଙ୍କୁଣି ପଡ଼ିଯାଏ ।

ସେ ନାଗେଶ୍ୱର ବଜେଇବାକୁ ସମସ୍ତେ ଟାକି ବସିଥାନ୍ତି । ସୁନ୍ଦରିଆ ଚମ୍ପାନାଗକୁ ନେଇ ଝାମ୍ପୁରା ତା ଖେଳ ଦେଖାଏ । ଗୋଟାଏ ଆଣ୍ଠୁରେ ବସି ଆର ଆଣ୍ଠୁକୁ ଝୁଲାଏ । ଏଣେ ନାଗେଶ୍ୱରର ଲହରିଆ ସ୍ୱରରେ ସାପ ଝୁଲେ । ଦେଖଣାହାରି ଝୁଲନ୍ତି । ଆଖିରେ ପଲକ ପଡ଼େନାହିଁ । ସାପର ବା ସେମାନଙ୍କର ।

ଚମ୍ପାନାଗ ଉପରେ ପଇସା ପଡ଼େ । ଗାଁ ମାଇପେ କର ଯୋଡ଼ନ୍ତି । ଅଫଳନ୍ତି ଗଛ ଫଳିବାକୁ ମନାସନ୍ତି । ଝାମ୍ପୁରା ପୋଷମନା ଚମ୍ପାନାଗକୁ ଗଳାରେ ପକାଇ ଠିଆହୁଏ । ମହାଦେବଙ୍କ ଗଳାହାରକୁ ଛୁଆଁଇ ପଇସା ବଢ଼ାଇଲେ ସେ ହାତ ପତେଇ ଦିଏ । କବାଟ ଆଡୁଆଳରୁ ନାକେଇ ଚାହିଁଥିବା ଭୁଆସୁଣିକୁ ମୁରବି ମାଇପେ ଟାଣିଆଣନ୍ତି । 'ପୁଆଣୀ ଦେଢ଼ବର୍ଷ ହେଇଗଲା, କଷିଟିଏ ନାହିଁ କି ଫଳଟିଏ ନାହିଁ । ଯାକୁ ଟିକିଏ ଛୁଆଇଁ ଦିଅ, କେଳା ପୁଅ । ଯାର ଗଛ ଫଳିଯାଉ ।'

ଝାମ୍ପୁରା ସେ ସୁଢ଼ଳ ମୁହଁଟିକୁ ଅନାଏ । ସାପର ଲାଞ୍ଜ ମୁଣ୍ଡକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ଆସ୍ତେ ତା' ବେକରେ ପକାଇବାକୁ ଟେକି ଧରିଲେ ସେ ଚିହିଁକି ଉଠେ । ଭିଡ଼ିହୁଏ ପଳେଇବାକୁ । ଅନ୍ୟମାନେ ତାକୁ ଧରି ରଖିଥାନ୍ତି । ସେ ଭୟରେ ଆଖି ବୁଜିନିଏ । ଚମ୍ପାନାଗ ସେ ଭୁଆସୁଣିଆ ଦେହରେ ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗେ । ସେତିକିରେ ସେ ଝାଳରେ ଗାଧେଇଯାଏ । ତା ଦେହ କମ୍ପେ ଠକ ଠକ ହୋଇ । ଝାମ୍ପୁରା ନାଗକୁ ତୋଳିଆଣି ନିଜ ବେକରେ ଗୁଡ଼େଇ ଦିଏ ।– 'ଆରବର୍ଷେ ଏ ଦିନକୁ ନାତିକି ଗେଲ କରିବ ସାଆନ୍ତାଣୀ', କହି ଘୁଞ୍ଚିଆସେ ।

ସାପର ମୁହଁରେ ବିଷ, ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ରେ ଅମୃତ । ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ଛୁଆଇଁ ଦେଲେ ପୁରୁଣା ଘା' ଭଲ ହେଇଯିବ । କାନଗିରି ପାଚି ପୂଜ ବାହାରୁଥିଲେ ସାପ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ପୂରେଇ ଦେଲେ ଶୁଖିଯିବ । –ଏମିତି ବାର ପ୍ରକାର ଟୁଟୁକା ପାଇଁ ସେମାନେ ଝାମ୍ପୁରାକୁ କଟାଳ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସରେ ଭଲ ହୋଇଯାନ୍ତି । ଝାମ୍ପୁରା ତ ଏମିତି ସେମିତି କେଳା ନୁହେଁ । ସେ ଅମୃତହସ୍ତା । ଯାହାକୁ ଛୁଇଁଦେବ ସେ କଅଁଳି ଯିବ । ସେ ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା ସାଧିଚି । ଡାକିଦେଲେ ସାପ ଓହ୍ଲେଇ ଆସନ୍ତି ଗଛ କୋରଡ଼ରୁ, ପଥର ଖୋପରୁ । ସେ

ମନ୍ତୁରି ଦେଲେ ସେମାନେ ଘୁଞ୍ଚି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଡ଼େବଡ଼ ସାପ ବିଷ ହେଲେ-ଝାମ୍ପୁରାର ଗଦ ବାଜିଲେ ଉଭେଇ ଯାଏ । ଅତି ଅସାଧ ହେଲେ ସେ ସେଇ ଅହିରାଜକୁ ହକାରି ଆଣେ । ସେ ନିଜେ ଘାରେ ମୁହଁ ଲଗେଇ ନିଜ ବିଷ ଶୋଷିନିଏ । ଦେଖିଲା ଲୋକେ ତାଟକା ହୋଇଯାନ୍ତି ।... ଥୋକେ ଅବିଶ୍ୱାସୀ କହନ୍ତି, ସେ ତା'ର ପୋଷା ସାପକୁ ନେଇ ଏ ଖେଳ ଖେଳେ । ଲୋକେ ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଆଖିରେ ଦେଖନ୍ତି ସାପ ଆସେ । ସାପ ବିଷ ଓହରିଯାଏ । ଅବିଶ୍ୱାସୀ କ'ଣ ବୁଝିବେ ? ଝାମ୍ପୁରା ପରା ନାଗାନ୍ତକ ସାଧିଛି ।

ଖେଳ ସରିଗଲେ, କାହା ପିଣ୍ଡାରେ ବସି ଝାମ୍ପୁରା ହାଲିଆ ମାରେ । ପିକା ଟାଣେ । କିଛି ମାଇପି ମରଦ ତାକୁ ବେଢ଼ି ରହନ୍ତି । ପଚାରନ୍ତି ନାନା କଥା । ବଡ଼ଭାଗ ମାଇପେ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହନ୍ତି । ତାର ସେ ଚିକ୍କଣ କଳା ଦିହ, ସାଉଁଳିଆ ଗୋଟାଳିଆ ଗଢ଼ଣ । ସତେବା ସୁଠାମ ସୁନ୍ଦର କଳା ନାଗଟାଏ । ଆଖି ଲାଖି ରହୁଛି, ହେଲେ ତାଳୁରୁ ତଳିପା ଯାଏ ସିରିସିରି ଭୟ । ମୋ ବାପଲୋ, କେତେବେଳେ କ'ଣଟି । ସାପୁଆ କେଳା ପରା ! ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା ସାଧିଚି । କେଳା କିଏ, ସାପ କିଏ ?

ଏଭଳି ଅସାଧ ଜନ୍ତୁକୁ କେମିତି ମଣ କରୁଛୁ ?

ଝାମ୍ପୁରା ତା ଦାନ୍ତ କାଢ଼ି ହସେ । କିଛି କହେ ନାହିଁ । ପିକା ଟାଣେ । ଆଉ ଜଣେ ତା ପକ୍ଷରୁ କହେ, 'ସେ କେଳା ପିଲାଟି । ତାକୁ ସାପ କ'ଣ କରିବ ।- ସାପ ପରା ତାର ଛାତିକୁଟୁମ୍ବ ।'

'ଝାମ୍ପୁରା ଦିହଯାକ ଗଦ ଚହଟି ରହିଚି । ସାପ ବିଷଠୁ ଗଦ ବିଷ ଆହୁରି ତେଜା । ଯାକୁ ଏବେ ଯୋଉ ସାପ କାମୁଡ଼ିବ, ସେ ତା' ବିଷ ଛାଡ଼ି ଯା' ବିଷ ନବ । ସେଇଠି ମରି ପଡ଼ିଯିବ ।'

ଝାମ୍ପୁରାର ଆଖିକଣ କୁଞ୍ଚେଇ ଯାଏ । ନିଶ ଅଗ ଟେକିହେଲା ପରି ଦିଶେ । ସେ କିନ୍ତୁ ହସେ ନାହିଁ । କିଛି କହେ ନାହିଁ । ବିଜୁଳି ପରି ଆଖି ଚମକିଯାଏ । ସଳଖେ ମରଦଙ୍କୁ ଚାହେଁ । ତେରେଛା ମାଇପିଙ୍କୁ ଚାହିଁଦେଇ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡକୁ ଆଖି ଫେରେଇ ନିଏ ।

'ଆରେ ଝାମ୍ପୁରା କିଛି କହୁନାହୁଁ କାହିଁକି ? କହ କ'ଣ ଟିକିଏ ଶୁଣିବା । ଝାମ୍ପୁରା ତା' ପାଟିକୁ ଗୋଜିଆ କରି ପିକାଧୂଆଁ ଛାଡ଼ିବା ଭଳି ସୁ'କିନା ପବନ ଛାଡ଼ିଲା । ସମସ୍ତେ ଥମ୍ ହୋଇଗଲେ । ସେତିକିବେଳେ ସବାତଳ ସାପ ପେଡ଼ି ଭିତରୁ ଅବିକଳ ସେମିତି ସୁ' ଶବ୍ଦଟାଏ ଶୁଭିଲା । ସମସ୍ତଙ୍କ ନାହି ସାକୁଡ଼ିଗଲା । ଦେହ ଶୀତେଇ ଗଲା । ସେଇ ପାଞ୍ଚହାତିଆ ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ ସେମିତି ନାଦ କଲା ।

ଝାମ୍ପୁରା ମୁରୁକି ମାରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁଲା । କହିଲା, 'ଆମେ ଦିହେଁ କଥାହେଲୁ । ସାପ ଭାଷାରେ । ସବୁ ସାପଙ୍କ ଭାଷା ଅଛି । ଅଲଗା ଅଲଗା । ପିଲାଦିନୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଅଛି । ତାଙ୍କ ଭାଷା ମତେ ଜଣା ।'

ସେ ତୁନି ପଡ଼ିଗଲା । ବାକି ସବୁ ବି କାଠପିତୁଳି ପରି ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲେ । ଝାମ୍ପୁରା ତାଙ୍କୁ ଅଲୌକିକ ଲାଗିଲା ।

ସେ ଆସ୍ତେ ପୁଣି କହିଲା, 'ସବୁ ଜନ୍ତୁଙ୍କର ହାତଗୋଡ଼ କେନା ବାହାରିଛି । ସେସବୁ ପୋଛିପାଛି ଚିକ୍କଣ କରିଦେଲେ ହେଲା ସାପ । ଯା ଉତ୍ତାରୁ ବିଧାତା ଆଉ କିଛି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସାପ ପରି ସୁନ୍ଦର ଜନ୍ତୁ ଆଉ କାହିଁ ? ସାପ ଶୋଇଗଲେ ବାଳୁତ, ଚାଗିଗଲେ ନିଆଁ । –ଏମିତି ତ' ଲତପତ କଅଁଳ, ନଇଲେ ଟାଣିଗଲେ ଲୁହା ।'

ସମସ୍ତେ ଅପଲକ ଚାହିଁଥାନ୍ତି ଝାମ୍ପୁରାକୁ । କେହି କେହି ଉତ୍କଣ୍ଠାରେ ଛେପ ଢୋକୁଥାନ୍ତି । କ'ଣ ସବୁ ସତେ କହୁଛି ଝାମ୍ପୁରା !

'ସାପ ଶୁଏ, ଉଠେ, ମୋଡ଼ିଭିଡ଼ି ହୁଏ, ଖାଏ, ପିଏ, ରାଗ ରୋଷ କରେ, ଆଦର ସରାଗ ବୁଝେ, ଜାକି ଧରିଲେ ଉଷୁମ ଲାଗେ, ଭାରୀ ଲାଗେ ମଣିଷ ପିଲା ଭଳି... ଖରାଦିନେ ଥରେ....'

ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇ ଝାମ୍ପୁରା ଥମିଗଲା । ବୋଧେ ଦଶବର୍ଷ ତଳ କଥା ପୁଣି ମନେପକଉଥିଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ଗଜା ଟୋକା !

'... ପିତାପୁର ପାଖ ନଈ ଶୁଖି ଯାଇଥାଏ । ମେଲାରେ ନଈ ବାଲିରେ ପେଡ଼ି ଥୋଇଦେଇ ମୁଁ ଶୋଇଥାଏ । ରାତିରେ କୟାଁଗଛ ମୂଳେ ଶୋଇଲେ ଗଛର ବିଷ ଘାରିଯିବ । ପବନରେ ପଶି ନଳି ରୁନ୍ଧିଦବ । ସେ ବିଷକୁ ଗଦ ନାହିଁ । .... ମୁଁ ଏମିତି କାକର ପବନରେ ମେଲାରେ ନଈ ବାଲିରେ ଶୋଇଥାଏ । କେମିତି କେଜାଣି ନିଦଟା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପେଡ଼ି ଭିତରୁ ସବୁ ସାପ ଏକାଠି ମୋତେ ଡାକ ଛାଡ଼ି ଉଠେଇଦେଲେ । ଅଳ୍ପ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ ମୋତେ ଦୃଶ୍ୟ ହେଲା ଗୋଟାଏ ବଳୁଆ ଟୋକା ନାଗ । ଛୋଟ ପେଡ଼ି ଚାରିପଟେ ଲଟେଇ ହଉଚି, ପେଡ଼ି ଉପରେ ଥୋମଣା ମାରୁଚି, ବାଟ ଖୋଜୁଚି....।'

ଝାମ୍ପୁରା ଆଖି ସରୁ ହେଇଗଲା । ସେ ମୃଦୁ ହସିଲା ପରି ଭୂଇଁକୁ ଚାହିଁ କହିଲା, 'ମୁଁ ଜାଣିଗଲି ସେ କାହିଁକି ଆସିଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ଛ'ଦିନ ଆଗରୁ ମୁଁ ନାଗୁଣୀଟିଏ ଧରିଥିଲି, ମୋର ମନ ଥିଲା ନାଗବନ୍ଧ ଦେଖେଇବି ।– ତାରି ପାଖକୁ ସେ ନାଗ ଆସିଥିଲା । ସେ ପବନରେ ବାରି ଦେଲା ନାଗୁଣୀକୁ । ସେ ଆସିବାରୁ ପେଡ଼ି ଭିତର ସବୁ ସାପ ତାକୁ ଜାଣି ଦେଲେ । ତାକୁ ତଡ଼ିବାକୁ ନାଦ କଲେ । ମତେ ଉଠେଇ ଦେଲେ ।'

ସମସ୍ତଙ୍କ କାନ ଡେରି ହୋଇ ରହିଥାଏ- ତେଣିକି କ'ଣ କରିଥିବ ଝାମ୍ପୁରା- ସେ କିଛି ସମୟ ସେମିତି ଅଳ୍ପ ଆଖି କୁଞ୍ଚେଇ ଅଳ୍ପ ହସି ଆଗକୁ ଚାହିଁ ବସିରହିଲା । ତା' ଉତ୍ତାରୁ ଗୋଟେ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ପକେଇ କହିଲା, 'ମୁଁ ସେ ନାଗକୁ ଧରିଲି ନାହିଁ । ଆସ୍ତେ ନାଗୁଣୀର ପେଡ଼ି ଟେକିଦେଲି । ସେ ଦିହେଁ ତାଙ୍କ ଠାଣିରେ ଲାଞ୍ଜପିଟି ଚାଲିଗଲେ ନଈହୁଡ଼ା ଉପରକୁ ।'

କାହାଣୀଟିଏ ସରିଗଲା । ଝାମ୍ବୁରା ତା' ଢଙ୍ଗରେ ସାରିଦେଲା । ହେଲେ କାହିଁକି କେଜାଣି ଉଦାସ ଲାଗିଲା ସମସ୍ତଙ୍କୁ, ଝାମ୍ବୁରାକୁ ବି ।

ସମସ୍ତେ ସେ ଛାପଛାପୁଆ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ ରହିଗଲେ କିଛି ସମୟ । ନାଗନାଗୁଣୀ ତ' ଚାଲିଗଲେ ତାଙ୍କ ବାଟେ । ସେମାନେ କାହିଁକି ଲୁଚେଇ ଲୁଚେଇ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ମାରୁଥିଲେ ! କାହା ଦୁଃଖରେ ?

ଯେ ସେଥିରୁ ପ୍ରଥମ ଉବୁରି ଆସିଲେ, ସେ ଦଡ଼ ସାଆନ୍ତେ । ବୟସ ବେଶ୍ ଢଳି ଗଲାଣି । ଦେହରେ ତାତି ଅଛି ହେଲେ ହୁତାଶ ନାହିଁ ।' କହିଲେ 'ସେ ନାଗ କ'ଣ ମନକୁ ଧରା ଦବାକୁ ଆସିଥିଲା, ନା ତାକୁ ସେ ନାଗୁଣୀ ଡାକିଥିଲା ବା'?– ତୁ ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲୁ କାହିଁକି ?'

ଝାମ୍ବୁରା ତା'ଙ୍କୁ ଏମିତି ଚାହିଁଲା ଯେମିତି ସେ ବାଳୁତଟିଏ, କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ କ'ଣ ବୁଝିବେ ସତେ ସାପଜଗତ କଥା?– ବୁଝେଇଲା ପରି କହିଲା– 'ତା ଭିତରେ ଗରଳ ଉତୁରିଲେ ନାଗ ସେମିତି ହୁଏ । ତାକୁ ସେତେବେଳେ ଧରି ପେଡ଼ିରେ ପୂରେଇଲେ ଦିଅଁ ଦେବତା ରୋଷ କରିବେ । ଗଛବୃଛ, ପଶୁପକ୍ଷୀ ରୋଷ କରିବେ । ପାଣି ପବନରେ ବିଷ ପଶିଯିବ ।.. ନାଗନାଗୁଣୀ ବନ୍ଧ ପେଡ଼ିରେ ରଖିଲେ ହେବନାହିଁ, ଯୋଉଠି ହବ ତାଙ୍କ ମର୍ଜିରେ ହବ । ଦେଖିବା ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟ, ଦେଖିବା ବଡ଼ ପୁଣ୍ୟ । ନାଗ ଯୋଡ଼ି ଉପରେ ନୂଆ ଲୁଗା ପାହାଡ଼ା ପକାଇ ରଖିଲେ ଘରର ମଙ୍ଗଳ ।'

ମାଇପି ଭିତରୁ କିଏ ଜାଣିବା ମଣିଷ କହିଲା, 'ହଇ, ହଇ !'

'ତୋ ପେଡ଼ିରେ ଥିବା ନାଗସାପର ଗରଳ ଉତୁରିଲେ କ'ଣ କରୁ ?' ଜଣେ ପଚାରିଲା ।

'ମୁଁ ତାକୁ ଦୁହିଁ ପକାଏ । ସେ ଭାରି ଚିଡ଼େ । ଛଟପଟ ହୁଏ । ତା'ପରେ ଶୋଇଯାଏ ।'

'ଏଇ ଗରଳ ପାଇଁ ତ' ସାପ ଏଡ଼ିକି ଭୟଙ୍କର ଜନ୍ତୁ; ସେଥିପାଇଁ ପରା ତା' ନାଁ ବିଷଧର ।'

ଝାମ୍ବୁରା ତା' ଆଡ଼େ ଥରେ ଚାହିଁ ଆଖି ତଳକୁ କରିନେଲା । କହିବ କି ନାହିଁ ବୋଲି ଦୋଦୋପାଞ୍ଚ ହେଲା । ଚଟ୍‌କିନା ଫଣା ବିସ୍ତାରି ତାରି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । ତା' ଆଖି ଝଟକୁ ଥିଲା । ମୁହଁ ଉତୁରି ପଡୁଥିଲା । ତଥାପି ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ଆସ୍ତେ କହିଲା ।

'ସାପଟା ଭାରି ସୁଧାର ଜନ୍ତୁ, ସେ କାହିଁକି ଭୟଙ୍କର ହବ ! ସେ ତା' ଢଙ୍ଗରେ, ତା' ରାଜ୍ୟରେ ଥାଏ । ତାକୁ ଚାଳିଦେଲେ, ସେ ଲଢ଼ିଯାଏ । ସେତିକିବେଳେ ସେ ଭୟଙ୍କର ଦିଶେ । ସବୁ ଜନ୍ତୁ ସେମିତି । ମଣିଷ ବି ।

'ଗରଳଟା କେତେବେଳେ ବିଷ କେତେବେଳେ ଅମୃତ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଗରଳ ଅଛି । ଗରଳ ନଥାଇ ଜନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ତ' ଗରଳରୁ ଜାତ ହେଇଚନ୍ତି । ମଣିଷ, ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ, ଗଛବୃଛ ସମସ୍ତେ । ଗଛର ଲସାଟା ତ ଗରଳ, ଫୁଲର ମହୁଟା ତ ଗରଳ । ମଣିଷର, ବାଘର, ପକ୍ଷୀର ଲାଳ ଟିକିକ ଗରଳ.... ସେଇଟା ଆତଯାତ ହେଉଥାଏ । ସେଇଥିରୁ ସେମାନେ ସବୁ ଜାତ ହୁଅନ୍ତି ।

'ସାପର ବିଷ ଅଛି । ସବୁ ସାପର ଅଛି । ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଷ ଅଛି । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଷ ଅଛି । ନ ଘାରିଲା ଯାଏଁ ବିଷ ଚିହ୍ନା ପଡ଼େନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁ ବିଷ ବି ଘାରେ ନାହିଁ ।– ଦେଖୁ ନାହାଁନ୍ତି, ଏତେ ଫଳ ଫଳୁଛି । ମଣିଷ ପାଇଁ କିଏ ବିଷ, କିଏ ଅମୃତ । ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ ପାଇଁ ସେମିତି ନୁହେଁ ।.... ଗରଳଟା ବିଷ ନୁହେଁ କି ଅମୃତ ନୁହେଁ । ହେଲେ ଏଇ ଗରଳ ବିଷ, ଏଇ ଗରଳ ଅମୃତ ।'

ସମସ୍ତେ ଝାମ୍ପୁରାକୁ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି । ଅଧେ ବୁଝା ପଡୁଥାଏ, ଅଧେ ବୁଝା ପଡୁ ନଥାଏ । ହେଲେ କେଳା ତୁଣ୍ଡରେ କେଳା ଭାଷାରେ ସବୁ କେମିତି ଅଲୌକିକ ଶୁଭୁଥାଏ ।

ଝାମ୍ପୁରାକୁ କ'ଣଟାଏ ଘାରିଥାଏ । ସେ ଗୋଟେ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ବସିଥାଏ । ମନକୁ ମନ କହିଲା ପରି କହୁଥାଏ । 'ଅଙ୍ଗାର ଅଛି, ବିଷ ଅଛି । ତା' ବାମ୍ପ ପିଇଦେଲେ ମଣିଷ ମରିଯିବ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗରଳ ବୃଷ୍ଟି କରୁଚି । ଦେହ କଳା ପଡ଼ିଯିବ, ଜଳିଯିବ, ହଂସା ଉଡ଼ିଯିବ ! ଜହ୍ନରେ ବିଷ ଅଛି । ସେ ତାତିରେ ନିଦ ଉଡ଼ିଯିବ । ଲହୁ ତହଲି ଯିବ । ମେଘରେ ବିଷ ଅଛି ବର୍ଷିଲେ ଦିହ ଫୋଟକା ହେଇଯିବ ।'

'ନାନାଦି ବିଷ ଅଛି ସାଆନ୍ତେ । ବାଳୁତ ବିଷ, ପାକଳ ବିଷ । ଅଣ୍ଡିରା ବିଷ, ମାଈ ବିଷ ! କିଏ ନିଆଁପରି ଜାଳିଦବ, କିଏ ଧୂଆଁପରି ରୁନ୍ଧିଦେବ । ପାଳଗଦାରେ ନିଆଁ ଚହଟିଗଲା ପରି ମଣିଷ ଦିହରେ ଅହିରାଜର ବିଷ ଚହଟି ଯାଏ । ବର୍ଷାରେ ନିଆଁ ଲିଭିଗଲା ପରି, ଗଦରେ ବିଷ ଲିଭିଯାଏ । ଯାହା ଜଳି ଯାଇଥାଏ ନୂଆ ଦୂବ ପରି ତାକୁ କଅଁଳେଇ ଦିଏ ।– ଏମିତି ବିଷ ଖେଳ, ଅମୃତ ଖେଳ । ଗରଳର ଏପାଖ ସେପାଖ !'

ଝାମ୍ପୁରା କିଛି ସମୟ ସେମିତି ସ୍ଥିର ହେଇ ବସିରହିଲା । ତା'ପରେ ଚାଉଁକିନା ଚମକି ଆସିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ଗହଣକୁ । ପିଣ୍ଡା ତଳେ ସାପ ପେଡ଼ିର ଭାର । ଗାଁ ଦାଣ୍ଡ । ତା'କୁ ଚାହିଁ ବସିଥିବା, ଠିଆହେଇ ନିଶ୍ଚଳ ରହିଥିବା ଗାଁର ମାଇପି ମରଦ ।

ଝାମ୍ପୁରା ହଲଚଲ ହେଲା । ସମସ୍ତେ ଆଖି ମଟକା ପକେଇଲେ । ନିଶ୍ୱାସ ମାରିଲେ– ଓହୋ, ସତେ ଝାମ୍ପୁରାଟା କ'ଣ ଖାଲି ସାପୁଆ କେଳାଟାଏ ? ପେଟ ପୋଷିବା ପାଇଁ ଗାଁରୁ ଗାଁକୁ ବୁଲି ସାପ ଖେଳ ଦେଖଉଚି ? ନା, ନା, ଏଇଟା ଆଉ ଗୋଟାଏ କ'ଣ । ଇଏ ପରା ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା ସାଧିଚି !

ବଡ଼ ସାଆନ୍ତେ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଝାମ୍ପୁରାକୁ ଆଉ ତା ଖେଳକୁ ଦେଖିଆସୁଥିଲେ । ହେଲେ କେବେ ଝାମ୍ପୁରା ପାଟି ଫିଟେଇ ଏମିତି ଗୁମର କଥା କହି ନଥିଲା । ସେ ଖୁସିରେ ଖୋସଣିରୁ ପଇସା କାଢ଼ି ପିଣ୍ଡାରେ ପକେଇ ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ଦେଖାଦେଖି ଆଉ କେତେ ପଇସା ପକେଇଲେ ।

ମାଇପେ ଚୁଡ଼ାଗୁଡ଼ ଆଣିଲେ, ମୁଆଁ ଆରିଷା ଆଣିଲେ । କେଳାପିଲା କାହାଘର ରନ୍ଧା ଭାତ ତିଅଣ ଛୁଇଁବ ନାହିଁ ବୋଲି ଏମିତି ଶୁଖିଲା ଦରବ ଆଣି ଥୋଇଲେ । ଝାମ୍ପୁରା ତା' କରିଆ ବିଛେଇ ଦେଇଥିଲା । ସେଇଠୁ ତଳସାହି ଝିଅଟିଏ କେତେବେଳେ ତା ଘରକୁ ଝପଟି ଯାଇଥିଲା । ଘରୁ ଆଞ୍ଜୁଳାରେ କ'ଣ ଧରି ଧାଇଁ ଆସିଲା । ଦଶବାର ବର୍ଷର ଝୁମ୍ପୁରିମୁଣ୍ଡୀ ଝିଅ । ତରା ଫୁଟିଲା ପରି ଆଖି । କପାଳରେ ଝାଳ ଚିକ୍‌ଚିକ୍ କରୁଥାଏ । ହାଲିଆ ହେଇ ନାକପୁଡ଼ା ଫୁଲି ନିଶ୍ୱାସ ଯାଉଥାଏ । ପାଟି ପାଖୁଡ଼ା ମେଲା ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସେ ତାର ଈଷତ୍ ଗୋଲାପି ପାପୁଲିରେ ଈଷତ୍ ଗୋଲାପୀ ଛ'ଟି ସଜ କୁକୁଡ଼ା ଅଣ୍ଡା ଝାମ୍ପୁରା ଆଗରେ ଟୋଳି ଧରିଲା । ଦେବତାଙ୍କୁ ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ଫୁଲ ଅର୍ପିଲା ପରି ।

ଝାମ୍ପୁରା ବିଚିତ୍ର ଢଙ୍ଗରେ କୁରୁଳିଲା । ସେ ଝିଅଟିର ଆଞ୍ଜୁଳାକୁ ଧରିନେଇ ତାକୁ ଚାହିଁଲା । ଆସ୍ତେ ଛ'ଟି ଯାକ ଅଣ୍ଡାକୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ରତ୍ନ ସଜାଡ଼ିଲା ପରି ଧାଡ଼ିକରି ପିଣ୍ଡାରେ ଥୋଇଲା । ଝିଅଟିର ଦୁଇ ପାପୁଲିକୁ ଆସ୍ତେ ସାଉଁଳି ଆଣିଲା । ମନେହେଲା ଛ'ଟି ଅଣ୍ଡା ଦେଇ ସେ ଝିଅଟି ଝାମ୍ପୁରାକୁ ବଶୀଭୂତ କରିଦେଲା । ମନେହେଲା ଝାମ୍ପୁରାର ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ ଯାହା ଚାହୁଁଥିଲା ତାକୁ ମିଳିଗଲା । ତା ଶୁଖିଲା ତାଳ କଅଁଳିଗଲା । ତାଳରେ କଢ଼ ଫୁଟିଗଲା ।– ଖାଲି ଅଣ୍ଡା ଛ'ଟି ପାଇଲେ କ'ଣ ମଣିଷ ଏଡ଼ିକି ଖୁସି ହୁଏ ? ଏତେ ଦରବ ତା' କାନିରେ ଅଜାଡ଼ା ହୋଇଥିଲା, ଏତେ ପଇସା ପଡ଼ିଥିଲା । ହେଲେ ଆଇଁଷିଆ ଅଣ୍ଡା ଝାମ୍ପୁରାର ଅତି ପ୍ରିୟ । ତା' ସାପଙ୍କର ପ୍ରିୟ । ସାପ କିଏ, କେଳା କିଏ ? ଝାମ୍ପୁରା କ'ଣ କଳାନାଗଟିଏ ପରି ଦିଶୁ ନାହିଁକି ?

ତାକୁ ଅଣ୍ଡା ଆଇଁଷିଆ ବାସିଲା । କିଛି ମାଇପେ ତା' ଆଖିକୁ ଚାହିଁ କ'ଣ ଦେଖିଲେ, କ'ଣ ବୁଝିଲେ କେଜାଣି ? କେହି କେହି ଭାବିଲେ କି ତଳ ସାହିର ସେ ପାତଳୀ କାଳୀ ଝିଅଟି ବି ଝାମ୍ପୁରାକୁ ଆଇଁଷିଆ ବାସିଲା ବୋଲି ?

ଝିଅଟିର ଆଞ୍ଜୁଳାରୁ ଅଣ୍ଡାଗୁଡ଼ିକ କାଢ଼ି ରଖିବା, ତା ପାପୁଲିକୁ ଆଉଁଶି ଦେବାରେ ସୃଷ୍ଟି କିଛି ଆନଆନ ହୋଇଗଲାନି । ତଥାପି ସେ ଛୋଟ ଘଟଣାଟି ଅନେକଙ୍କୁ ନିଆରା ଦେଖାଗଲା ।

ଜଣେ ଉପରେ ପଡ଼ି କହିଲା, 'ଇଏ ହେଲା ନିଧିଆ ଭୋଇ ଝିଅ ମରୁଆ । ବାପ ଛେଉଣ୍ଡିଟା । ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ତଳେ ନିଧିଆକୁ ସାପ ଦଂଶିଦେଲା । ଯା ମା'ଧନି । ଦୁଃଖ କରି ପେଟ ପୋଷେ । ଗଣ୍ଡେ ଛ'ଟା କୁକୁଡ଼ା ପାଳିଛି ।'

ଝାମ୍ପୁରା ବାପ ଛେଉଣ୍ଡି ଝିଅଟିକୁ ପୁଣି ଚାହିଁଲା । ତା' ଗାଲରେ ବାଁ ହାତ ରଖି ଆଉଁଶି ଆଣିଲା । ସମସ୍ତେ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ଭାବୁଥାନ୍ତି ହୁଏତ ଝାମ୍ପୁରା ହାତ ଉଷୁମରେ ମରୁଆର ଫଣା ଉଭାରି ଆସିବ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେ ନାଗୁଣୀଟିଏ ହେଇ ଝାମ୍ପୁରାର ଖାଲି ପେଡ଼ି ଭିତରେ ପଶିଯିବ ! କିଛି ବିଚିତ୍ର ନୁହଁ । ସେ ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା ପରା ସେଇଥି ।

କିନ୍ତୁ ସେପରି କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ଝାମ୍ପୁରା ରୁଦ୍ରାନ୍ତ ଖରାବେଳେ ସାପ ଭାର ଟେକି ଗାଁ ପାରି ତୋଟାକୁ ଚାଲିଗଲା । ସେଇଠୁ କେତେବେଳେ ଆଉ ଗାଁକୁ ଯାଇଥିବ । ସଂଜବେଳେ ଏ ଗାଁ ଲୋକେ ଜାଣିଲେ ଯେ ମରୁଆ ଘରଯୋଗ୍ୟା ହୋଇଗଲା । ସେ ସାତଦିନ ଯାଏଁ ଘରୁ ବାହାରିବ ନାହିଁ । ମାଇପେ ଗାଲରେ ହାତ ଦେଇ ସୁଜାଣ ଆଖିରେ ଚାହାଁଚାହିଁ ହେଲେ । ଜଣେ ଶୁଣେଇଲା ପରି କହିଲା, 'ସେ କେଳା ଟୋକା ପରା ସେଇଥି । ତା ହାତ ବାଜିଲେ ଶୁଖିଲା ଡାଙ୍ଗରେ ଫୁଲ ଫୁଟିଯିବ ।'

ପାହାଡ଼ ଉପରେ ନୂଆ ମେଘ ଟେକିଲା । ଅଜାଡ଼ିଲା ବର୍ଷା । ବିଲମାଳରେ ପାଣି ମାଡ଼ିଗଲା । ସାପ ଗାତରେ ପାଣି ପଶିଗଲା । ସାପ ମାତିଲେ । ବେଙ୍ଗ ମାତିଲେ । ବଣିବସାରେ ଡିମ୍ବ ଫୁଟିଲେ । ଚାଳିଆମୂଷା ରଣଭଣ ହେଲେ । କେଳାଏ ଜବର ନାଗମାନଙ୍କୁ ଧରି ପେଡ଼ିରେ ପୂରେଇଲେ ।

ହେଲେ ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ରା ଲୋଡ଼ିଲେ ପାଣିପବନ ବତାସୀରେ । ସେଇ ପିତାପୁର–ଫାଳକେ ନଈ, ଫାଳକେ ପାହାଡ଼ । ଗାଁଠୁ ନିଆରା ପାହାଡ଼ ଲାଞ୍ଜି ଉପରେ ଦଶବାର ଘର କେଳାବସ୍ତି । ସେଇଠି ଝାମ୍ପୁରାର ବସାଘର । କେହି ଆଉ ସାପ ଖେଳ ଦେଖଉ ନଥିଲେ । ସମସ୍ତେ, କିଏ ମୁଣ୍ଡପୋତା ଖେଳ, କିଏ ବାଉଁଶରାଣୀ ଖେଳ ଦେଖେଇ ପେଟ ପୋଷୁଥିଲେ । ନାଗ ଧରି ସହରରେ ବିକୁଥିଲେ । ଭାରି ପଇସା କୁଆଡ଼େ । ସାପ ଚମଡ଼ା ପାଇଁ, ସାପ ଗରଳ ପାଇଁ ବେପାରୀ ହେଇଗଲେଣି । ସେଇମାନେ କିଣି ନଉଛନ୍ତି ।

କେବଳ ଜମ୍ବୁକକା, ଝାମ୍ପୁରାର ବାପ ବୟସ ହବ, ଗୋଟାଏ ଅଜଗର ପୋଷିଥିଲା । ତା' ପାଇଁ ପେଡ଼ି ନିଅଣ୍ଟ ହେଉଥିଲା । ପେଡ଼ି ଭିତରେ ରହି ତା' ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ବଙ୍କା ହେଇ ଯାଇଥିଲା । ହେଲେ ଜମ୍ବୁ ଦଶପନ୍ଦର ଦିନରେ ଗୋଟାଏ କୁକୁଡ଼ା ଚୋରି କରୁଥିଲା ତାକୁ ଦବାକୁ । ବୁଢ଼ା ସାପଟାକୁ ବିକିଦେଲେ ତା' ମହୁଲି ଖର୍ଚ୍ଚ ଦୋକତା ଖର୍ଚ୍ଚ ଉଠିଯାଆନ୍ତା । ହେଲେ ସେ ବିକିବା ନାଁ ଶୁଣିଲେ ଚିଡ଼ି ଯାଉଥିଲା । (ତା' ଅଜଗରକୁ କିଏ ନେଇଯିବ କଥା ଭାବି କାନ୍ଦି ପକଉଥିଲା । ଖାଲି ଝାମ୍ପୁରାକୁ ତା' ଦୁଃଖ ସେ କହୁଥିଲା ।)

ଝାମ୍ପୁରା ଝିପିଝିପି ବର୍ଷାରେ କ୍ଷେତ ହୁଡ଼ାରୁ ବିଲିକଙ୍କଡ଼ା ଗୋଟେଇ ଆଣୁଥିଲା । ରଡ଼ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ଲୁଣ ମଡ଼େଇ ଭାତ ସାଙ୍ଗରେ ଖାଉଥିଲା । ତା'ର ସାତପେଡ଼ି ସାପକୁ ବେଙ୍ଗ ମୂଷା ଦେଇ ପୋଷୁଥିଲା ।

ହେଲେ ସେ ବାକି ସମସ୍ତଙ୍କଠୁ ବାରି ହୋଇପଡୁଥିଲା । ନିରୋଳାରେ ରହିବାକୁ ସୁଖ ପାଉଥିଲା । ମାଇପିଙ୍କ ପାଖ ପଶୁନଥିଲା । ବାଉଁଶରାଣୀ ବିନ୍ଦା, ବେଳ ଅବେଳରେ ତାକୁ ନିଘା କରୁଥିଲା, ଛଇଛଟକ କରୁଥିଲା । ଦିନେ ରାତି ଅଧରେ ଝାମ୍ପୁରା ବସା ଆଗରେ ଆସି ଠିଆହେଲା । ତାଟି ଫାଙ୍କରେ ଦେଖିଲା ଝାମ୍ପୁରା ପଦ୍ମତୋଳାରେ ନାଗ ପରି ଝୁଲୁଚି । ସେ ଛାନିଆରେ ସେଇଠୁ ପଳେଇଲା । ତେଣିକି କଥା ପଡ଼ିଲେ କହିଲା ସେଇଟା, 'ମଶାଣି ଚଣ୍ଡିଆଟା । ଅଣପୁରୁଷା ପାଷାଣଟା !'

ଆଉ ସମସ୍ତେ ଶୁଣି କହିଲେ, 'ଝାମ୍ପୁରା ଆମ ତୁମ ଭଳିଆ ନୁହେଁ । ସେ ଅଗ୍ନାଅଗ୍ନି ବନସ୍ତରେ ଭ୍ରମିଛି । ଗୁରୁ କରିଛି । ତାରି ପାଖରେ କେଳା ବିଦ୍ୟା ଅଛି । ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା । ସେ ଚାହିଁଲେ ଜାଳିଦବ । ଚାହିଁଲେ ଉଡ଼େଇ ଦବ, ଉଭାନ କରିଦବ !'

ତେବେ ବି ମଙ୍ଗୁ କେଳା ତା ଝିଅ ଝୁଲିକୁ ଝାମ୍ପୁରା ସାଙ୍ଗରେ ଖଞ୍ଜିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲା । ଝୁଲି ମୁହଁରୁ ବୟସ ଉତୁରି ପଡୁଥିଲା । ସେ ଦଉଡ଼ି ଉପରେ ବାଉଁଶଦଣ୍ଡା ଧରି ନାଚ ଦେଖେଇଲା ବେଳେ ଥାଟପଟାଳି ଲୋକ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହୁଥିଲେ । ମଙ୍ଗୁ ଚାଇଁଚାଇଁଆ ତେଲେଙ୍ଗା ବାଇଦ ବଜେଇ ପଇସା ଗୋଟଉ ଥିଲା । ଗୋଟେ ଜମିଦାରିଆ ଟୋକା, ଝୁଲିକୁ ଆଖେଇଲା ଦିନୁ ମଙ୍ଗୁ ଚାହିଁଲା ଆଉ ତାକୁ ଆଣିବ ନାହିଁ । ଝାମ୍ପୁରା ଘର ଖାଲି ରହିଚି । ତାକୁ ଦେଇଦବ ।

ମଙ୍ଗୁ ଜମିଦାର ଟୋକାକୁ ଗାରଡ଼େଇ ଚାହିଁଲା । ମନ୍ତୁରା ଧୂଳି ଉଡ଼େଇ ଦେଲା । ଫୁଫୁକାର, ସୁସୁକାର କଲା । ଲୋକେ କହିଲେ ସେଇ ଦିନଠୁ ଜମିଦାର ଟୋକାର ଗୋଟାଏ ଆଖି ମନ୍ଥି ହେଲା । ବିଷେଇଗଲା । ବଇଦ ଗୁଣିଆ କାନେଇଲା ନାହିଁ । ଫୁଟିଗଲା । ମଙ୍ଗୁ ଝୁଲିକୁ ନେଇ ଝାମ୍ପୁରା ଆଗରେ ଠିଆ କରେଇଲା । କହିଲା 'ଯାକୁ ରଖ୍ ।'

ଝାମ୍ପୁରା ଗୋଟାଏ ଚାହାଣିରେ ତାକୁ କଳିଦେଲା । କହିଲା, 'ମଙ୍ଗୁ ଦାଦି । ଯାର ତ' ଭୋଗ ଭାଗ୍ୟ ଲେଖା ଅଛି । ମୋ ପାଖରେ କାହିଁକି ଗୁଡ଼େ ସାପ ପିଲା ଜନ୍ମ କରିବ ?- ବିଷ ବାଣ୍ଟିବ ? - ମୋର ତ' କିଛି ଥୟ ନାହିଁ । କେତେବେଳେ କ'ଣ । ମୋ ନାଟିକା ଗୋଟେ ଉଚ୍ଚାଟରେ ଚାଲିଚି । କାଳସର୍ପକୁ ନେଇ ଖେଳୁଚି । କେତେବେଳେ ଛିଡ଼ିଯିବ ।'

ତଳକୁ ଚାହିଁ ନ ଶୁଭିଲା ପରି କହିଲା, 'ମୋତେ ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ନାଇଁ ।'

ମଙ୍ଗୁ ବୁଝିଲା । କେଳା ପିଲା ତ' । ଝାମ୍ପୁରା ସତ କହୁଥିଲା । ସତକୁ ସତ ସେଇ ହାଟ ପାଳିକୁ ଝୁଲି ଯାଇଥିଲା, ଆଉ ଫେରିଲା ନାହିଁ । ସେଇଠୁ ଉଭାନ ହେଇଗଲା । ଗୋଟେ ସାଉଁତାଳି ଟୋକା ସାଥୀରେ ଆସାମ ପଳେଇଲା ।

ଏଇଟା ପାଞ୍ଚ ସାତବର୍ଷ ତଳର କଥା । ସେଇ ଦିନଠୁ ଝାମ୍ପୁରାକୁ କେହି ଆପଣେଇବାକୁ, ଫାନ୍ଦିବାକୁ, ମଣ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ନାହାଁନ୍ତି । ସେ ସେମିତି ନିଆରା ହୋଇ ରହିଚି ।

ବର୍ଷା ଆଉରି ଛାଡ଼ି ନଥାଏ । ଶୀତ ଆଉରି ପଡ଼ି ନଥାଏ । ସାପଙ୍କର କାତି ଛାଡ଼ିବା ଦିନ । ଟେକାମାରି ପଡ଼ିରହିବା ଦିନ । କେତେବେଳେ ଦେହ ସାଂକୁଡ଼ିବ, ଖୋଳ ହୁଗୁଳିବ । ମା' ପେଟରୁ ମୁଣ୍ଡଆଡ଼ୁ ପିଲା ଜନ୍ମିଲା ପରି ସାପ ତା' ଖୋଳପା ଦିହରୁ ଆସ୍ତେ ଖସିଆସେ । ଜନ୍ମିତ ଶିଶୁପରି ନିସ୍ତେଜ ପଡ଼ିରହେ । ତା' ଦିହରେ ପବନ ବାଜେ । ସେ ପବନ ଶୋଷି ଫୁଲେ, ନିଜ ଦେହରେ ଛନ୍ଦିହେଇ ଅଳସ ଭାଙ୍ଗେ । ବିଜୁଳି ପରି ଚହଟିଯାଏ କାତିଛଡ଼ା ନାଗ । ତାର ସେତେବେଳେ ନବଯୌବନ । ସେତେବେଳେ ଦାନ୍ତର ଦାଢ଼ ବେଶି, ଗରଳର ଜ୍ୱାଳା ବେଶି, ରଙ୍ଗର ଚହଟ ବେଶି ।

ଝାମ୍ପୁରାର ପେଡ଼ି ନାଗ ବି କାତି ଛାଡ଼େ । ସେତେବେଳେ ସେ ଭାରି ଯତ୍ନ ନିଏ । ପାଖରେ ପାଟିତୁଣ୍ଡ କରେନାହିଁ । କାତି ଛାଡ଼ିଲା ବେଳେ ସାପ ଘୁଷୁରେ, କୁନ୍ଥାଏ । କିଛି ଖାଏ ନାହିଁ । କାତି ଛାଡ଼ି ବାହାରି ଆସିଲେ ତାକୁ ହାଇଁ ହାଇଁ ଭୋକ । ଝାମ୍ପୁରା ସେତିକି ବେଳ ପାଇଁ ଅଣ୍ଡାଟିଏ, ଜିଅନ୍ତା ମାଟିବିରାଡ଼ିଆଟିଏ, ମୂଷାଟିଏ ସଜିଲ କରି ରଖିଥାଏ । ସାପମାନଙ୍କର କାତିଛଡ଼ା ଉଜାଣି ବେଳା ସୁଧୁରିବାକୁ ଲାଗିଯାଏ କିଛି ଦିନ । ତା' ଉତ୍ତାରୁ ପେଡ଼ିଭାର ଟେକି ଝାମ୍ପୁରା ଖେଳ ଦେଖେଇବାକୁ ବାହାରେ ।

ମରୁଆ ଗାଁର ପାଳି ଆସିଲା ବେଳକୁ ବସନ୍ତ ଋତୁ । ଦି'ପହର ଖରାତେଜ ଚାଇଁ ଚାଇଁ । ଝାମ୍ପୁରା ଡିବିଡିବି ବଜେଇ ଗାଁରେ ପଶିଲା । ମଝିଦାଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ତା' ପଛରେ ଗୋଛେ ପିଲା ।

ଏଥର ଝାମ୍ପୁରା ଛୋଟ ପେଡ଼ି ନେଇ ନଥାଏ । ଚାରିଟା ବଡ଼ ପେଡ଼ିରେ ଚାରିଟା ବଡ଼ ସାପ । ଚମ୍ପାନାଗ ତ ଶୁଭ, ସମସ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ । ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ରୁ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ । ତାକୁ ନ ରଖିଲେ ନ ଚଳେ । ଏଥର ଗୋଟେ ଜବର ଗୋଖର ଆଣିଥାଏ । ନୂଆ ଧରା ସାପଟା, ଆଉରି ଆରେଇ ନଥାଏ । ହେଲେ ତାର ଫୁକାର, ତା' ରୋଟ ଆଉ ଲମ୍ବ ଦେଖି ଗାଁ ଲୋକ ତାଟକା । ଶେଷ ଖେଳ ପାଇଁ ଏଥର ମୁଣ୍ଡିଆ ପଥର ଖୋପରୁ ଝାମ୍ପୁରା ଅହିରାଜ ପିଲାଟାଏ ଆଣିଥାଏ । କଳା ନାଗ ଦେହରେ କଳା ପଟି । ଜବର ଆଠହାତିଆ ଭୁଜଙ୍ଗ । ଝାମ୍ପୁରା ତାକୁ ପେଡ଼ିରୁ ବାହାରକଲା ବେଳେ ଆଉ ବସେ ନାହିଁ । ତା' ଫଣାଟା ତ ମଣିଷେ ଉଞ୍ଚ । କେମିତି ଏତେବଡ଼ ଜନ୍ତୁକୁ ସେ ଆୟତ୍ତ କରିଥାଏ କେଜାଣି ? ଲୋକଙ୍କୁ ଅତର୍କ ଲାଗିଲା ବେଳେ, ସେ ଆହୁରି ଚେତେଇ ଦିଏ । ଏଇଟା ତ' ପିଲାଟାଏ । ବଡ଼ ହେଲେ ଏଇଟା ହେଇଯିବ ବାର ହାତରୁ ପନ୍ଦର ହାତ । ତା' ଫଣାକୁ ହାତ ପାଇବ ନାହିଁ ।'–ମୋ ବାବାରେ ! କି ଜନ୍ତୁ ! ନହେଲେ କି ଅହିରାଜ !

ଏଥର ଖେଳ ନିଆରା । ବାଘୁଆ ଡରାଣିଆ ଖେଳ । ପିଲାଏ ଛାନିଆ । ବଡ଼ ଲୋକ ବି ଭୟରେ ମେଞ୍ଚା ମେଞ୍ଚା । ମାଇପେ ବଡ଼ ଅସୁଖ ପାଇଲା ପରି ଚାହିଁଥାନ୍ତି । 'ଯେ କି ଖେଳ ବା,' ଏମିତି ହାତୀ ପରି ଜନ୍ତୁ ନେଇ କି ଖେଳ ?

ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ ଜାଣି ଝାମ୍ପୁରା ଚମ୍ପାନାଗଟିକୁ କାଢ଼ିଲା । ଖେଳ ଦେଖେଇଲା । ବେକରେ ଓହଳେଇ ଠିଆହେଲା । ସମସ୍ତେ ଭାରି ଖୁସି । ଆଉ ତିନିଟା ମହାଜନ୍ତୁ ପେଡ଼ିରେ ଆକଟ ହୋଇଯିବାରୁ ଆହୁରି ଖୁସି । କିନ୍ତୁ ଝାମ୍ପୁରା ଆର ଥର ଭଳି ଚିକଣିଆ ସୁନ୍ଦରିଆ ଦିଶୁଥିଲେ ବି କେମିତି କେଜାଣି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆନ ଆନ ଦିଶୁଥାଏ । ତା' ପାଖ ପଶିବାକୁ ଡର ମାଡୁଥାଏ । ସତେବା ସେଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦଣ୍ଡ ଗୋଖର ଆଉ ସେ ନାହିଁ ନଥିବା ଅହିରାଜର ଛାଇ ତା' ଉପରେ ମଡ଼େଇ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଆଗଥର ଯୋଉ ପିଣ୍ଡାରେ ସେ ବସିଥିଲା, ସେଇଠି ପୁଣି ବସି ଝାମ୍ପୁରା ପିକା ଟାଣିଲା । ଏଥର ତାକୁ କେହି କିଛି ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ନିଜେ ପଚାରିଲା ପଚାରିଲା ଆଖିରେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ଭାରି ଭୋକିଲା ଶୋଷିଲା ଚାହାଣିରେ ନିରୀହ ଦିଶୁଥିଲା । ମାଇପିମାନଙ୍କ ଗହଣରୁ ମାଉସୀ ଜଣକ ତାକୁ ମନ ନେଲାପରି କହିଲା, 'ଯୋଉ ବୋହୂପିଲାକୁ ଆର ଥର ନାଗ ଛୁଆଁଇ ନଥିଲ କି କେଳାପୁଅ, ତାର ପିଲାହବ । ତମ ହାତ ବାଜିଲେ ପରା ପୁନିଅ ଜହ୍ନ ! ତମେ ଜାଣି ଅମୃତହସ୍ତା ।- ଆଉ ଗୋଟେ ଆସି ନଥିଲା କି ! ସେ ସେମିତି ସାପ ତା' ବେକରେ ପକେଇଥିଲା । ସେ ମଢ଼ିଆଟା ହାତରେ କ'ଣ ହବ ! ତା' ପାଖରେ ବିଦ୍ୟା କାଇଁ ?

ଝାମ୍ପୁରା ଦାନ୍ତ କାଢ଼ି ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ହସିଦେଲା । ହେଲେ ସେ ପିଲାଙ୍କ ମେଳକୁ ଲେଉଟି ଲେଉଟି ଚାହୁଁଥିଲା । କାହାକୁ ମନେ ମନେ ଖୋଜୁଥିଲା କି ?

କେଜାଣି କେମିତି ସେଇ ମାଉସୀ ପୁଣି କହିଲା, 'ଆଉ ଜାଣିଚ ନା, ଆର ଥର ସେ ଯେଉଁ ଭୋଇ ଝିଅ ମରୁଆ ତମକୁ ଅଣ୍ଡା ଆଣି ଦେଇଥିଲା....'

ଝାମ୍ପୁରା ଆଗ୍ରହରେ ଚାହିଁଲା । ସୁଜାଣ ଆଖିରେ ମାଇପେ ଠରାଠରି ହୋଇଗଲେ ।

'ସେ ପରା ସେଇ ଦିନ ଘରଯୋଗ୍ୟା ହେଇଗଲା ! ଏବେ ଆଉ ସେତେ ଦାଣ୍ଡକୁ ବାହାରୁ ନାହିଁ । ତା' ମା' ଆକଟ କରିଚି ।'

ଝାମ୍ପୁରା ଆଖି ଓହରେଇ ନେଲା ତଳକୁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଜାଣତରେ ଝାମ୍ପୁରାର ବୁକୁ ଭାଙ୍ଗି ନିଶ୍ୱାସଟାଏ ବାହାରିଗଲା । ବାପଛେଉଣ୍ଡ ଝିଅଟା କଥା ଭାବୁଥିଲା କି ? ଏଡ଼େ ଡଉଲ ଝିଅଟି ସତେ କାହିଁକି ତା' ବାପକୁ ହରେଇଲା ?

କାହିଁକି ନିଧିଆକୁ ସାପ କାମୁଡ଼ିଲା ? କି ସାପ ସିଏ ? କୋଉଠି କାମୁଡ଼ିଲା ? –ଏ ଜନ୍ତୁ ସେଇଆ । ଏମିତି କ'ଣଟାଏ କରିଦେଇ ଅକୀର୍ତ୍ତି ମୁଣ୍ଡେଇବେ ।

ଝାମ୍ପୁରା ସବୁ ସାପଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଃଖ କରୁଥିଲା । ସବୁଗୁଡ଼ାକ ଡରକୁଳା । ବଡ଼ଭାଗ ସେଥିରୁ ଭୟରେ କାମୁଡ଼ି ପକାନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡଟିଏ, ପାଟିଟିଏ, ଦାନ୍ତ ହଳେ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି କି ତାଙ୍କର ? ଯାହାହେଲେ ପାଟିଟିକୁ ମେଲା କରିଦେବେ । ରାଗରେ ହେଉ, ସରାଗରେ ହେଉ, ବିପଦରେ ହେଉ, ଭୟରେ ହେଉ । ପାଟି ମେଲେଇ ଦାନ୍ତ ଦେଖେଇବେ । ଗୁଡ଼ାଏ ପବନ ଶୋଷି, ସୁ'ସୁ ହେବେ । ଛାଡ଼, ଏ ଜନ୍ତୁଟା ତ ସେଇଆ । କିଏ କାଇଁ ବୁଝିବ ୟାଙ୍କ କଥା ? ଦେଖିଲେ ତ' ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ମାରି ପକେଇବେ । ଇଏ ତାକୁ ନ ମାରିଲେ ସେ ୟାକୁ ମାରିଦେବ । ଏଇ ଭୟରେ । ଦୁଷ୍ଟ ଜନ୍ତୁ ବୋଲି ଅପଯଶ ରଟି ଯାଇଛି ତ'!

ଝାମ୍ପୁରା ତା' ଭାର ଟେକି ପାଦ କାଢ଼ିଲା । କେଜାଣି କାହିଁକି ପଛକୁ ଥରଟେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁଦେଲା । ଏମିତି ତ' ଲେଉଟାଣି ସେ କେବେ ଚାହେଁ ନାହିଁ !

ଜବର ଭାରୀ ଚାରିଟା ପେଡ଼ିରେ ଭାରଦଣ୍ଡା ନଇଁ ଯାଉଥାଏ । ହେଲେ ଝାମ୍ପୁରା ଚାଲି ଯାଉଥାଏ । ସରସର । କାଳିଆ ଚିକ୍କଣ ମେଲା ଦେହ, ବଳିଆ ପରି ହାତଗୋଡ଼ । କଳା ନାଗଟିଏ ସତେବା, ଗାଁ ମାଇପେ ଗାଲରେ– ଟିପ ଦେଇ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି, ସେ ଦକ୍ଷିଣ ମୋଡ଼ରେ ନ ଦିଶିବା ଯାଏଁ !

ବାଟରେ ଭୋଇସାହି ପାଖରେ ଝାମ୍ପୁରା ଏକଡ଼ ସେକଡ଼ ଚାହିଁବକି ? ଦରଆଉଜା କବାଟ ଫାଙ୍କରେ ଚିହ୍ନା ମୁହଁଟାଏ ଦିଶିଯିବ କି? ଝାମ୍ପୁରା ଆନମନା ହେଇ ଗାଁ ପାରିହେଇ ଯାଉଥିଲା ।

ସାପଟାଏ କାମୁଡ଼ିଦେଲେ କିଏ କାହିଁକି ମରିବ ? ନିଧିଆ ବି ମରି ନଥାନ୍ତା । ମରୁଆର ବା' ଟାଏ ଥିଲେ, ସେ ଏମିତି ଛେଉଣ୍ଡି ଦିଶୁନଥାନ୍ତା ।

ଝାମ୍ପୁରାର ମନ ଗୋଳଘାଣ୍ଟ ହଉଥିଲା କି ? ତା'ର ସେ ସରସର ଚାଲି ଧିମେଇ ଯାଇଥିଲା କି ?

ନା' ସେମିତି କିଛି ହଉନଥିଲା । ଗାଁଠୁ ଖଣ୍ଡେ ଦୂର ସେ ତୋଟା ପାଖରେ ଝାମ୍ପୁରା ଘଡ଼ିଏ ଭାର ରଖି ଠିଆହେଲା । ଲେଉଟି ଚାହିଁଲା ଗାଁ ମୁଣ୍ଡକୁ । ଗଛ ଆଢୁଆଳରେ ଭୋଇସାହି ଦିଶୁ ନଥିଲା । ଝାମ୍ପୁରା ପିକାଟିଏ ଟାଣି କିଛି ସମୟ ସେଇଆଡ଼େ ଚାହିଁ ରହିଲା । ତା' ଉତ୍ତାରୁ ଭାର ଟେକି ଭୁସ୍ ଭୁସ୍ ଆଗେଇଗଲା । ଖରା ମହଳଣ ପଡ଼ିଆସିଥିଲା ।

ବର୍ଷେ କାଳ ଝାମ୍ପୁରା ବାରଆଡ଼େ ଭ୍ରମିଲା । କେଳା ବସ୍ତିରେ ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସେ ମଣିନାଗ ଖୋଜୁଥିଲା । ମଣିଚୂଡ଼ ଏମିତି ସେମିତି ସାପ ନୁହେଁ । ମଣିଚୂଡ଼ ରଜା । ସାପମାନଙ୍କ ମଉଡ଼ମଣି । ତାକୁ କେହି ସାପୁଆ ଧରି ନାହାନ୍ତି । ବହୁ ପୂର୍ବେ ଜଣେ ଧରିଥିଲେ । ବିଦ୍ୟା ବଳରେ ଆୟତ୍ତ କରିଥିଲେ । ହେଲେ ଲୋଭ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲେ

ନାହିଁ । ତା' ତାଳୁ ବିଦାରି ମଣି କାଢ଼ି ନେଇଥିଲେ । ରଜାକୁ ଦେବାରୁ ତାଙ୍କୁ ସୁନାବଳା କୁଣ୍ଡଳ ମିଳିଥିଲା । ମଣିକୁ ରଜା ରଖି ପୂଜା କଲା । ଯାହା ଚାହିଁଲା ତା' ପାଇଲା । ସାତ ଦିନରେ କେଳାକୁ ସାପ ଦଂଶିଦେଲା । ସାପଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଭାଙ୍ଗିବାରୁ ବିଦ୍ୟା ଛାଡ଼ିଗଲା କେଳାକୁ । ତାକୁ କେହି ବଞ୍ଚେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ତଥାପି ଝାମ୍ପୁରା ବାତୁଳ ପରି କାହିଁକି ମଣିଚୂଡ଼କୁ ଖୋଜୁଥିଲା ? ସେ ବି କ'ଣ ଚାହୁଁଥିଲା ତା' ତାଳୁ ବିଦାରି ମଣି ହରଣ କରିବାକୁ ?– କାହାପାଇଁ ? ସେ କ'ଣ ପୁଣି ସେଇ ପାତକ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ? ସେମିତି ତାକୁ ସାପ ଦଂଶିବାକୁ ସେ ଚାହୁଁଥିଲା ? କାହିଁକି ?

ଝାମ୍ପୁରା ଯୁଆଡ଼େ ଯାଉଥିଲା ସାପ ଖେଳ ଦେଖଉଥିଲା । ତା' ଅହିରାଜ ଦଶହାତ ଲମ୍ବା ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ଗୋଖର ଆହୁରି ବଳୁଆ ହୋଇଥିଲା । ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ ପୋଖତ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ତେଣିକି ସେ ବୁଢ଼େଇ ଯିବ । ଆଉ ଚମ୍ପାନାଗର ଚହଟ ଉଣା ଧରି ଆସିଥିଲା ।

ଶେଷକୁ କଥା ବ୍ୟାପିଗଲା କେଳାରୁ କେଳାକୁ ଯେ ଝାମ୍ପୁରା ମହାନଦୀ କୂଳ ପର୍ବତରେ ଅଗ୍ନାଅଗ୍ନି ବନସ୍ତରେ ଶହେ କୋଶ ଦୂରରେ ମଣିଚୂଡ଼କୁ ଠାବକଲା ।

ସେଇଠି ସେ ପେଡ଼ି ଫିଟେଇ ସାପଗୁଡ଼ିକୁ ସାଉଁଳି ଦେଇ ମୁକୁଳେଇ ଦେଲା । ଭାର ପେଡ଼ି ସବୁ ସେଇଠି ପଡ଼ିରହିଲା । ସେ ନିଜେ ମୁକୁଳି ଆସିଲା ଏକୁଟିଆ ।

କେଳାଏ କହିଲେ ଯେ ସେ ମଣିଚୂଡ଼କୁ ବିଦ୍ୟାବଳରେ ବାନ୍ଧି ନେଇଥିଲା । ତାକୁ ନେଇ ଆସିଲା ଶହେ କୋଶ ବାଟ । ଝାମ୍ପୁରା ନରମାର୍ଗରେ ଆସିଲା ବେଳେ ସେ ନାଗ ମାର୍ଗରେ ଆସୁଥିଲା । ଗଛରୁ ଗଛକୁ ବୁଦାରୁ ବୁଦାକୁ ବିସର୍ପି ଆସୁଥିଲା ।

ପିତାପୁର କେଳାବସ୍ତିରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ବସ୍ତି ଖାଲି । ଅଜଗର ବୁଢ଼ାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଯେ ଯୁଆଡ଼େ ଯାଇଥାନ୍ତି ଖେଳ ଦେଖେଇବାକୁ ।

ଜମ୍ବୁ କେଳା, ପୋଖତ ସାପୁଆ । ସେ ଝାମ୍ପୁରାକୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବାରିଦେଲା, ସେ ଅସାଧ ସାଧି ଆସିଛି । ତା' ଆଖି ଚମକୁଥିଲା । ତା' ଭୁରୁ ଦମ୍‌କୁଥିଲା । ତା ଦେହ ଗୋଟା ସାରା ଲହଲହ କମ୍ପୁଥିଲା ।

'କିରେ, ପାଇଲୁ ?

ଝାମ୍ପୁରା ତା' ଆଖିକୁ ଥରେ ଚାହିଁଦେଲା । କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ଜମ୍ବୁ ବୁଝିଗଲା । ଝାମ୍ପୁରା ତା' କୁଡ଼ିଆ ଭିତରେ ପଶି ତାଟି କିଳିଦେଲା ।

ସଂଜ ସୁଦ୍ଧା କେଳା ବସ୍ତିରୁ ଅଧେ ଫେରିଆସିଲେ । ଜମ୍ବୁ ଯାହା କହିଲା ଶୁଣିଲେ । କେହି ହୁବ କଲେନାହିଁ ଝାମ୍ପୁରାକୁ ଯାଇ ଡାକିଦେବାକୁ । ସେମାନେ ଛନ ଛନ ହଉଥିଲେ, କାଳେ କୋଉଠି ମଣିଚୂଡ଼ ଉଭା ହେଇଯିବ ।

ତା' ଆରଦିନ ସକାଳୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ନଈ ବାଲିରେ ଝାମ୍ପୁରା ଚିତ୍‌ମାତ୍‌ ଶୋଇଥିଲା । ସେ କ'ଣ କାକର ଖାଇବାକୁ ସେମିତି ପଡ଼ିଥିଲା ? ସେମିତି ତ ସେ କେବେ ଶୁଏନାହିଁ !

ଡକାହକା ହେଇ କେଳାବସ୍ତି ଲୋକେ, ନଈ ବାଲିରେ ରୁଣ୍ଡହେଇ ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ଝାମ୍ପୁରାର ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନଥିଲା । ସେ ପିଲାଟି ଯେ ପ୍ରଥମେ ଦେଖିଥିଲା, ଯାଇ ସେ ଜାଗା ଦେଖେଇ ଦେଲା । ଜମ୍ବୁ ନଇଁପଡ଼ି ତନଖି କଲା । ମୁହଁ ଟେକି କହିଲା, 'ସେ ଏଇଠି ଶୋଇଥିଲା । ହେଲେ ସେ ଆଉ ସେ ରୂପରେ ନାଇଁ । ନାଗବଳକୁ ମନ୍ତ୍ରବଳ ଅଣ୍ଟିଲା ନାହିଁ । ରାତିସାରା ଯୁଝିଲା ପରେ କେଳା ହାରିଗଲା । ନାଗ ଜିଣିଗଲା । ନାଗ ହାରିଥିଲେ ସେ ମଣିଷ ରୂପ ନେଇଥାନ୍ତା । କେଳା ହାରିଲାରୁ ନାଗ ରୂପରେ ତା' ଖୋପରେ ପଶିଗଲା । ଏଠି ଯାହା ପଡ଼ିଥିଲା, ସେଇଟା ମଲା ପିଣ୍ଡ । ସେଇଟା ବଦଳି ଗଲା ନାଗରେ । ମଣିଚୂଡ଼ ଶୂନ୍ୟରେ ଫିଟିଗଲା ମଣିନାଗ ପର୍ବତକୁ । ଏକ ନିଶ୍ୱାସକେ ଏ କାଣ୍ଡ ଘଟିଲା । ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କୁ ଯେ ଏମିତି ହୁଏ । ଆମେ ଜାଣିବାରେ ଏଇଠି ହେଲା ।

ଚିତ୍ରପିତୁଳା ପରି ସମସ୍ତେ ଚାହିଁ ରହିଲେ ଶୁଖିଲା ବାଲିରେ ମଣିଷର ଛାଞ୍ଚଟାକୁ । ଚାହିଁଲେ ନଈ କୂଳ ପଥର ଖୋପକୁ । କଥା ପ୍ରସରିଗଲା, ଗାଁରୁ ଗାଁକୁ ସଂଜ ହବା ଆଗରୁ ।

× × × ×

ଛାଇ ନିଦରୁ ହାଉଳି ଖାଇ ଉଠିପଡ଼ିଲା ମରୁଆ ମା' । କଳା ନାଗଟାଏ ବାଡ଼ି ଡାଟି ବାଟେ ବାହାରିଗଲା । ମଣିଷେ ଉଞ୍ଚ ତା' ଫଣା । ପଡ଼ିଶା ଘରୁ ସବୁ ଠେଙ୍ଗାବାଡ଼ି ଧରି ପଶିଆସିଲେ । ବାଡ଼ି ଡାଟି ଦରମେଲା, କେହି କୁଆଡ଼େ ନାହିଁ । ସର୍ପ ଦଂଶିଲା ପରି ମରୁଆ ଠକ୍ ଠକ୍ ଥରୁଥିଲା ଗୋଟାପଣେ ।

ଗାଁ ଲୋକେ କହିଲେ– ଝାମ୍ପୁରା କଳାନାଗ ରୂପରେ ଆସିଥିଲା ଏ ଅନାଥ ପରିବାରକୁ ଆଡୁଆଳ ଦେବା ପାଇଁ ।

''ସତ, ସତ'' କହିଲେ ସୁଜାଣ ପାଇପିମାନେ ।

ଛାୟା ପ୍ରବେଶ

ସୋମୁ ଓରେଫ୍ ସୌମିତ୍ର ଦଣ୍ଡସେନା ହଠାତ୍ ନିଖୋଜ ହୋଇଯିବା ପରେ ନାନାପ୍ରକାର ଗୁଜବ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା । ମୁଣାରେ ପୂରେଇ ପେଶାଦାର ପିଲାଚୋର ତାକୁ ହରଣଚାଳ କରିନେବ, ସେ ସେମିତି ନାବାଳକ ନୁହେଁ । ସେ ପାଖ ଲଣ୍ଡା ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଦେଖୁଥିଲାବେଳେ କେହି ଜଣେ ତାକୁ ଏକୁଟିଆ ପାଇ ହତ୍ୟା କରିଦେବ ଏବଂ କଥା ଲୁଚେଇବାକୁ ତା' ଅଣ୍ଟାରେ ପଥର ବାନ୍ଧି ତାକୁ ପାଣିରେ ପକାଇଦେବ, ଏମିତି ବି ନୁହେଁ । ଆମେ ଜାଣିବାରେ ସୋମୁ ଭଳି ସୌମ୍ୟଦର୍ଶନ, ଭଦ୍ର, ଶାନ୍ତ ପିଲାର କେହି ଶତ୍ରୁ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ଘରଦ୍ୱାର, ବନ୍ଧୁ ପରିବାର ଛାଡ଼ି ନିଜେ କୁଆଡ଼େ ଏମିତି ଲାପତା ହେଇଯିବ, ତା' ବି ନୁହେଁ । ସେ ସବୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ପାରେ କିନ୍ତୁ ତା'ର ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ପ୍ରାଣଠୁ ବଳି ଭଲପାଏ । ତା' ତୂଳୀ, ରଙ୍ଗ, ନୂଆ ତିଆରି କାନ୍‌ଭାସ୍ ଛାଡ଼ି ସେ ସନ୍ୟାସ ନେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ସୋମୁ ଯେ ମଙ୍ଗଳବାର ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରୁ କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇଗଲା ଏଥିରେ କାହାରି କିଛି ସନ୍ଦେହ କରିବାର ନାହିଁ । ଘରୁ ଗଲାବେଳେ ସେ ହଳେ ଚପଲ, ତାର ପ୍ରିୟ ଛକି ଛକି ହାଫ୍ ସାର୍ଟ ଆଉ ଆକାଶୀ ରଙ୍ଗର ଜିନ୍ ପିନ୍ଧିଥିଲା । ସମସ୍ତେ ଦେଖିଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସାଢ଼େ ଚାରିଟା ସମୟ । ତା'ର ବୁଲିଯିବା ସମୟ ।

ସୋମୁର ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ । ମୁଁ ଆଉ ଦିନୁ ପୂଜା ଛୁଟିରେ ଆସିଥାଉ । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ, ଉପରଓଳି ସୋମୁ ଢାବାରେ ଦେଖାହୁଏ । ମଙ୍ଗଳବାର ସକାଳ ନ'ଟା ବେଳେ ଆମେ ଦୁହେଁ ସୋମୁ ଘରେ ପହଁଞ୍ଚିଲୁ । ତା' ଅଗଣା ଗଛରୁ ପିଜୁଳି ତୋଳି ଖାଇଥିଲୁ । ସୋମୁ ଗଛମୂଳେ ତା' ନୂଆ କାନ୍‌ଭାସ୍ ଉପରେ ଛବି ଆଙ୍କୁଥିଲା । ବୋଧହୁଏ ଖୁବ୍ ସକାଳୁ ସେଥିରେ ସେ ଲାଗିଥିଲା । ତା' ଆଖି ମୁହଁ ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ-ଜର୍ଜର ଦିଶୁଥିଲା । ଚାରି ପାଞ୍ଚଟା ତୂଳୀ ରଙ୍ଗ ଜୁଡ୍ଡୁବୁଡ୍ଡୁ ହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ସୋମୁ ସେ ଅଢ଼େଇ ଫୁଟ୍‌ରେ ସାଢ଼େ ଚାରିଫୁଟ୍ ଲମ୍ୱାଳିଆ କାନଭାସ୍‌ରେ ସତେ ବା' ନିମଗ୍ନ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ସେ ଆମ ଆସିବା କଥା, ଗଛରୁ ପିଜୁଳି ତୋଳିବା କଥା ଆଦୌ ଜାଣି ପାରି ନଥିଲା । ସେ ତା'ର ଆଙ୍କୁଥିବା ଘନ ଅରଣ୍ୟ ଭିତରେ ବୋଧହୁଏ ସେଇ ଚଲାରାସ୍ତା ବାଟେ ଦୂର ପର୍ବତ ଆଡ଼କୁ ଏକୁଟିଆ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ଚଲାବାଟରେ ଲମ୍ୱା ଗୋଜିଆ ଗଛ ଗୁଡ଼ାକୁ ଚାହିଁ ଦଉଥିଲା । ତା' ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଝରି ପଡୁଥିଲା ଗାଢ଼ ସବୁଜ, ନୀଳ, ଘନକୃଷ୍ଣ

ରଙ୍ଗ । ଠେଲାପେଲା ହୋଇ ସୁଦୀର୍ଘ ବିଶାଳ ପାଇନ୍ ଗଛ ସବୁ ଠିଆ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ ରଙ୍ଗର ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇଁ, ସ୍ରଷ୍ଟାର ତୂଳୀ ସ୍ପର୍ଶରେ ଜୀବନ୍ୟାସ ପାଇବା ପାଇଁ ।

ନିର୍ଜନ ନିସ୍ତବ୍ଧ ଅରଣ୍ୟ ଗ୍ରାସି ଯାଉଥିଲା ସରୁ ଚଲାରାସ୍ତାଟିକୁ । ସେ ଇଲାକାରେ କଥା କହିବାକୁ ପାଟି ଫିଟିବ ନାହିଁ । ସବା ଉପରେ କାହିଁ ଦୂରରେ ସେ ମୌନ ପାହାଡ଼ । ପାହାଡ଼ ଶୀର୍ଷରେ ଟଳମଳ ବିଶାଳ ଶିଳାଖଣ୍ଡ । ଓଃ, ଖସିପଡ଼ିବ କି ଆଉ । ଆକାଶ ବି ମେଘାଛନ୍ନ ।

ମୁଁ ଆଉ ଦିନୁ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ରହିଗଲୁ । ଆମକୁ ଚାରିଆଡୁ ସେ ଘନକୃଷ୍ଣ ଅରଣ୍ୟ ଘେରିଗଲା । ସେ ବିଶାଳ ନୀରବତା ନଇଁ ଆସିଲା ଆକାଶରୁ ପାହାଡ଼ର ଶୀର୍ଷକୁ, ପାଇନ୍ ଅରଣ୍ୟର ଶୀର୍ଷରୁ ଶହ ଶହ ଫୁଟ ତଳେ ଥିବା ରାସ୍ତା ଉପରକୁ । ନିରନ୍ଧ୍ର, ଶୀତଳ ନୀରବତା ।

ସେଇଠି ହୁଏତ ଛୋଟରୁ ଛୋଟ ହୋଇ ଜଣେ ବିଲୀନ ହୋଇଯିବ କିମ୍ବା ବିଶାଳରୁ ବିଶାଳତର ହୋଇ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଯିବ । ଘୋଟିଯିବ ଚଉଦିଗ । ମୁହ୍ୟମାନ ହୋଇଯିବ । ଆମେ ଦୁହେଁ ସୋମୁ ପଛପଟେ ବସି ରହିଲୁ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ । କେତେବେଳେ ସେ ନିବିଡ଼ ଅରଣ୍ୟରେ ପାଇନ୍ ଗଛମୂଳେ ମୋ ଆଖି ବୁଜି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ମୁଁ କହିପାରିବି ନାହିଁ ।

କୌଣସି ଡାଳରେ ସରୁ ଚଞ୍ଚୁ ଖୋଲି ଚଢ଼େଇଟିଏ ହୁଏତ ଡାକିଲା-- ଚା' ଚା' ।

ମୋ ଆଗରେ ଚା ପିଆଲା ଧରି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ରେଖା । –ସୋମୁର ସାନଭଉଣୀ । ପାଇନ ଅରଣ୍ୟର ବାଟବଣା ହରିଣୀ ପରି ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଗୋଡ଼ହାତର ସେ ଫ୍ରକ୍ ପିନ୍ଧା ଗୋରୀ ଝିଅଟି ସେ ଅରଣ୍ୟରେ ଅପ୍ରତିଭ ହେଲା ପରି ଉଭା ହୋଇ ହଠାତ୍ ଉଭାନ୍ ହୋଇଗଲା ।

ତଥାପି ଅରଣ୍ୟରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉଥିଲା ପକ୍ଷୀ ଡାକ– ଚା' ଚା' ।

ସୋମୁର ତୂଳୀ ବୋଧହୁଏ ଘୁମେଇ ପଡୁଥିଲା । ବୋଧହୁଏ ଏକାକୀ ବାଟୋଇର ଗୋଡ଼ଯୋଡ଼ିକ ଆଉ ଆଗେଇ ପାରୁନଥିଲେ । ସେ ଚଲାରାସ୍ତାରେ ଠିଆ ରହି ସୁଦୀର୍ଘ ପାଇନ ଗଛର ଶୀର୍ଷକୁ, ତା' ଉପରେ ଦୂରସ୍ଥ ପାହାଡ଼କୁ ଚାହୁଁଥିଲା ।

ସୋମୁ ତା ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାରି ଆସି ମୁହଁ ଫେରେଇ ଆମକୁ ଚାହିଁଲା । କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ମନେ ହେଲା, ସତେ ବା ସେ ପାହାଡ଼ ଚାହିଁଛି, ସେ ଅରଣ୍ୟ, ଚାହିଁଛି ଆମକୁ ।

ସୋମୁ ହସିଦେଲା । ଉଠିଆସି ଆମକୁ ନେଇଗଲା ପିଣ୍ଡା ଉପରକୁ । ଖରା ଚଢ଼ି ଆସିଥିଲା । ପ୍ରାୟ ଏଗାରଟା ହୋଇ ଯାଇଥିବ ନା କ'ଣ । ଆମେ ବି ଜାଣି ପାରି ନଥିଲୁ କେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏତେ ବାଟ ଉଠି ଆସିଥିଲା ।

ସୋମୁ ପାଖରେ ପ୍ରାୟ ଏମିତି ହୁଏ । ଆମେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସିଥିବା ଭିତରେ କିଛି ଗରମ ପକୁଡ଼ି ସାଙ୍ଗକୁ ପୋଦନାପତ୍ର ଚଟଣି ନେଇ ସୋମୁର ମା' ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ତା'ପରେ ଗପ ଜମିଗଲା । ଆମ ଭିତରେ ଦିନୁଟା ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଗପୁଡ଼ି । ସୋମୁ କେବଳ ଶୁଣେ । ଖୁସି ହେଲେ ହସିଦିଏ । ତା' ଆଖି ଚିକ୍ ଚିକ୍ କରେ । ଦାନ୍ତ ଝଲସିଯାଏ । ମୁଁ ଆଉ ଦିନୁ କଥା କଟାକଟି କରି କୋଳାହଳ କରୁ । ସୋମୁ ଆମର ଶ୍ରୋତା । ସୋମୁ ସାକ୍ଷୀ, ସୋମୁ ବିଚାରକ ।

ସେଦିନ କିନ୍ତୁ ସୋମୁ କ'ଣ କହିବ କହିବ ହୋଇ ଆମକୁ ଚାହିଁଲା । ଦିନୁର– ସେ ଆଡ଼କୁ ଆଦୌ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । ସେ କ'ଣଟାଏ ଗପିବାକୁ ଯାଉଥିଲା । ମୁଁ ତାକୁ ଚିମୁଟି ଦେଇ କହିଲି, ''ଆବେ ଚୁପ୍ । ଶୁଣ୍, ସୋମୁ କ'ଣ କହୁଛି ।''

ସୋମୁ ପ୍ରଥମେ ଥଙ୍ଗେଇଲା ପରି ହେଲା । ତଳକୁ ଚାହିଁ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହେଲାପରି ନିଜକୁ ନିଜେ ଶୁଣେଇଲା ପରି କହିଲା–

''ଆମେ ପାଞ୍ଚଜଣ ଜେ.ଜେ. ସ୍କୁଲରୁ ଏଥର ନୈନିତାଲ କ୍ୟାମ୍ପକୁ ଯାଇଥିଲୁ । ପୁରୁଣା ଦିଲ୍ଲୀ ଷ୍ଟେସନରୁ ରାନିଖେତ୍ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ ସକାଳେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲୁ କାଠଗୋଦାମ ଷ୍ଟେସନରେ । ତା ଆଗକୁ ଆଉ ଟ୍ରେନ୍ ନାହିଁ ।''...

''ରାନିଖେତ୍ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ଟା ତ ରାନିଖେତ୍ ଯାଉଥିବ ।''କହି ପକେଇଲା ଦିନୁ ।

ସୋମୁ ଟିକିଏ ଥମିଗଲା । ବୋଧହୁଏ ସେ ବୁଝିଗଲା ଯେ ଆମେ ଦୁହେଁ ତାକୁ ଶୁଣୁଛୁ । ଦିନୁକୁ ଚାହିଁ ଟିକିଏ ହସିଦେଲା । କହିଲା- ''କେଜାଣି'' ।

ମୋତେ କେଜାଣି କାହିଁକି ମନେ ହେଉଥିଲା ଯେ ସୋମୁ ହୁଏତ କିଛି ଅସାଧାରଣ କଥା କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲା । ଖୁବ୍ ଗଭୀର ଅନୁଭବର କଥା, ବିସ୍ମୟର କଥା । ନହେଲେ ତ' ସେ ପାଟି ଫିଟେଇବା ପିଲା ନୁହେଁ । ମୁଁ ଆସ୍ତେ ଦିନୁ ଜଙ୍ଘରେ ଟିପମାରି ଇସାରା କରିଦେଲି ଚୁପ୍ ରହିବାକୁ ।

ସୋମୁ ପକୁଡ଼ି ଖାଇବାକୁ ଭୁଲିଗଲା । କହିଲା– ''ମୁଁ ଏବେ ବି ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନାହିଁ ସେ ଅଜବ ଘଟନାଟାକୁ । ... ଅମରେଶ ଟଣ୍ଡନ୍ ଭାରି ବଢ଼ିଆ ପିଲା । ଘରୱାଲି ଅଞ୍ଚଳର । କିନ୍ତୁ ଚିତ୍ର କଲେ ସେ ତା' ଭିତରେ 'ଜାନ୍' ଦେଇ ଦେଉଥିଲା । କହୁଥିଲା ଯେ ଚିତ୍ରଟା ଯଦି ଜିଇଁ ନଗଲା, ହଲଚଲ୍ ନହେଲା, ତାହେଲେ ରଙ୍ଗ ବୋଳି ଲାଭ କ'ଣ ? ଭାରି ମେଳାପି ଜିନ୍ଦାଦିଲ୍‌ର ପିଲା ଅମରେଶ୍ । ମୋତେ ସେ ଭାରି ଭଲ ପାଇ ଯାଇଥିଲା । କାଠଗୋଦାମରୁ ବସ ଛାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମ ହାତରେ ଢେର୍ ସମୟ ଥିଲା ।

''ଅମରେଶ ମୋ କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖି କହିଲା, 'ଚଲ୍, ଜରା ଘୁମ୍ କର୍ ଆଜାତେ ହେଁ ।' ଆମେ ବାହାରିବା ଦେଖି ସୁରେଶ ରଷ୍ଟୋଗି ପାଟିକଲା, 'ଦେଖୋ, ଦୋନୋ ଡ୍ରିମର୍ ସାଥ୍ ଯା ରହେ ହୋ । କହିଁ ଖୋ ମତ୍ ଜାନା ।' ସେ ଆମକୁ ଜାଣିଥିଲା । ସେ ଆମ ଟିମ୍ ମେନେଜର ।

ଆମେ ଗହଳି କାଟି ନିରୋଳା ରାସ୍ତା ଧରିଲୁ । ବିରାଟ ବିରାଟ ଗଛ, ଦୂରରେ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ପାହାଡ଼ । ଅମରେଶ ବିଭୋର ହୋଇ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହୁଁଥାଏ । ଚଢ଼ାଣି ରାସ୍ତାରେ ଆମେ କିଛିବାଟ ଉଠିଗଲୁ । ବାଁ ପାଖେ ଗୋଟେ ଧଳା ଇଉକାଲିପଟାସ ଗଛ ପଡ଼ିଲା । ଗଛଟା କିଛି ନହେଲେ ଦୁଇଶ ବର୍ଷ ପୁରୁଣା ହେଇଥିବ । ତାର ଶିଖ କାହିଁ କେଉଁ ଆକାଶରେ ହଜିଯାଇଥାଏ ।

...ସେଇ ଗଛମୂଳେ ଘଟନାଟା ଘଟିଲା ।''

ସୋମୁ ଆଖିରେ ପଲକ ନ ପକାଇ ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ଆମେ ନିଶ୍ୱାସ ରୋଧି ଅପେକ୍ଷା କଲୁ ।

'ଦଶ-ବାର ବର୍ଷର ପିଲାଟିଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଚଦର ବିଛେଇ କିଛି ତିବ୍ବତୀୟ ଜିନିଷ ବିକ୍ରୀ କରୁଥିଲା । ସେଥିରେ ଅଜବ୍ ଯନ୍ତ୍ର ସବୁ ଥିଲା । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ମାଳି, ଚକ୍ରି, ଘଣ୍ଟି, ନାନା କିସମର ଜପାମାଳି । କିନ୍ତୁ ଗଛ ଗଣ୍ଡି ଉପରକୁ ଆଉଜି ଦୁଇ ତିନିଟା ଚିତ୍ର ବି ଥିଲା । ଆମେ ଏମିତି ବେମତଲବ୍ ସେଇଠି ବସି ସେ ପିଲାଟା ସାଙ୍ଗରେ ଗପ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲୁ । ତା ସରୁ ସରୁ ଆଖି, ଗୋରା ନାଲିଆ ମୁହଁ, ମୋଟାଳିଆ ଚେହେରା, ତା ପିନ୍ଧା ଢ଼ଙ୍ଗ, କଥା କହିବା, ହସିବାର ଭଙ୍ଗୀ ଭାରି ବଢ଼ିଆ ଲାଗିଲା । ଏତିକିବେଳେ ଅମରେଶର ଆଖି ଗୋଟାଏ ଚିତ୍ର ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ହଠାତ୍ ପାଖକୁ ଯାଇ ନିଠେଇ କରି ଦେଖିଲା । କ'ଣ ଦେଖୁଛି ବେକୁବ୍ । ସେଇଟା କ'ଣ ଅମରେଶ ପାଇଁ ଦେଖିବା ଭଳି ଚିତ୍ର ?

''ଚିତ୍ରଟାରେ ତିନିଭାଗରୁ ଦୁଇ ଭାଗ ଆକାଶ । ଆକାଶରେ ନିଘଞ୍ଚ ମେଘ । ମେଘ ତଳେ ବୁଡ଼ି ରହିଥିବା ପାହାଡ଼ମାନଙ୍କର ଭିଡ଼ । ଶୀତଦିନେ ଗୋଟାଏ କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ି ହୋଇ ପଛ କରି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଗୋଛାଏ ଫୁଙ୍ଗୁଳା ଗୋଡ଼ ପରି ପାହାଡ଼ମାନଙ୍କର ଧୂଆଁଳିଆ ଧାଡ଼ି ତଳୁ ଦେଖୁଥିବା ଆଖିଯାଏଁ କେମିତି ଗୋଟାଏ ଥଣ୍ଡାଳିଆ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଢାଲୁ ପଡ଼ିଆ । ସତେ ବା ସେଇଟା ପଡ଼ିଆ ନୁହେଁ- ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ବିଛେଇ ହୋଇ ରହିଥିବା, ଆଖିବାଟେ ଆତ୍ମାକୁ ଟାଣି ନେଉଥିବା, ଗୋଟାଏ ସ୍ୱପ୍ନର ଇଲାକା । ସତେବା ସେ ବହଳ ଗହଳ ଘାସକୁ ଛୁଇଁଦବ । ସେ ପାଣିମିଶା ପବନକୁ ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରିହେବ । ସେଥିପାଇଁ ହୁଏତ ଅମରେଶର ଆଖି ସେଥିରେ ଲାଖି ରହିଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଚିତ୍ରର ବାଁ ପଟେ ଢ଼ାଲୁ ପଡ଼ିଆର ଉପର ମୁଣ୍ଡାରେ ଗୋଟାଏ ଖଚ୍ଚର ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଚିତ୍ର । ତା ପାଖରେ ତାର ଲଗାମ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ମଣିଷର ଚିତ୍ର । ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବେକ୍‌ଗ୍ରାଉଣ୍ଡରେ ସେ ମଣିଷ ଆଉ ପାହାଡ଼ି ଘୋଡ଼ା ଏତେ ଛୋଟ ଅଥଚ ଏତେ ସ୍ପଷ୍ଟ । କେମିତି ଅଡୁଆ ଲାଗୁଥିଲା ସେ ଦି'ଟାକୁ ସେଇଠୁ ଘୁଞ୍ଚେଇ ଦବାକୁ । କ'ଣ ଟାଏ ଯେମିତି ତାଙ୍କୁ ସେଇଠି ବାନ୍ଧି ରଖିଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ସେଇଠୁ ମୁକୁଳେଇ ଦେବାକୁ ଛଟପଟ ଲାଗୁଥିଲା । ଅମରେଶକୁ ବି ସେମିତି ହୁଏତ ଲାଗୁଥିଲା ।

ସେ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁ ରହିଲା ସେ ଚିତ୍ରଟାକୁ । ତାପରେ ହଠାତ୍ କହିଲା, 'ହମ୍ ଇସେ ଖରିଦ୍ ନା ଚାହତେ ହୈ ।' ସେ ତିବ୍ବତ ଟୋକା ତା ମୁଗ ପରି ଦାନ୍ତ ଦେଖେଇ ନୀରବ ହସିଦେଇ ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ କହିଲା, 'ନହିଁ ସା'ବ୍ ୟେ ତୋ' ବେଚ୍‌ନେକୋ ନହିଁ ହେ'– ଅମରେଶ ଯେମିତି ଜିଦ୍‌ଖୋର୍ ଟୋକା, ସେ ଅଡ଼ି ବସିଲା ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ ନବ । ଚିତ୍ରଟାକୁ ଧରି ଠିଆ ହେଲା । କହିଲା, 'ବତାଓ, କ୍ୟା ପୈସା ଲେଗା ।' ସେ ପିଲା ସେମିତି ଉତ୍ତର ଦେଲା, 'କହାନା ଓ ବେଚ୍‌ନେ କୋ ନହିଁ ହେ ।'

'ତୋ ହମ୍ ଐସେ ହି ଲେ ଜାତେ ହେ !'

'ଲେ ଲୋ, ମଗର୍ ସମ୍ଭାଲ୍ କେ ରଖ୍‌ନା ।'

ଅମରେଶ ସତକୁ ସତ ଚିତ୍ରଟାକୁ ଧରି ରାସ୍ତାକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଲା । କହିଲା, 'ଦେଖୋ ସୋମୁ, ତୁମ୍‌କୋ ୟକିନ୍ ହୋ ୟା ନ ହୋ । ମଗର ୟହି ହେ ଓ୍ୱହ ଜିନ୍ଦା ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ଜୋ ହମ୍ ଜିନ୍ଦଗି ଭର ଢୁଁଢ୍ ରହେଥେ' । ମୁଁ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ, କହିଲି- 'ଦେଖୋ ଅମରେଶ୍ ଐସେ ବିନା ପୈସେ ଇସ୍‌କୋ ଉଠା ଲେଆନା ଅଚ୍ଛା ନହିଁ ହୁଆ ।'

ଅମରେଶ୍ ଥମ୍ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଟାଉଟାଉ ଫେରିଗଲା ପଛକୁ । ମୁଁ ଚାହିଁଥାଏ । ସେ ଗଛମୂଳେ ତିବ୍ବତି ଟୋକା କୁଆଡ଼େ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲା । ଅମରେଶ ଖଣ୍ଡେ ଶହେ ଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍ ଥୋଇଦେଇ ତା'ଉପରେ ଚକ୍ରି ଘଣ୍ଟିଟାଏ ମଡ଼େଇ ଦେଲା ।

ଆମେ ସେହିଦିନ ହିଁ ନୈନିତାଲ ବାହାରିଗଲୁ । ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରାତି । ଭାରି ଶୀତ । ଲଜ୍‌ରେ ଥଣ୍ଡା ଥଣ୍ଡା କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ମନେ ନାହିଁ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଅମରେଶ ରହିଲା ଗୋଟାଏ ରୁମ୍‌ରେ । ମୁଁ ଖଟରେ ପଡୁ ପଡୁ କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ିହୋଇ ଶୋଇଗଲି ।

ସକାଳୁ ଉଠି ଦେଖିଲି ଅମରେଶ୍ ଖଟ ଉପରେ ଥୁଣ୍ଟା ପରି ବସିଛି । ତା' ଆଗରେ ସେ ଚିତ୍ରଟାକୁ ଏକା ଲୟରେ ସେ ଚାହିଁ ରହିଛି ।

''ଆବ୍‌ବେ ଅମରେଶ୍, ୟେ କ୍ୟା ପାଗଲ୍‌ପନ୍ ହେ ? କ୍ୟା ହେ ଓ୍ୱହ ପେଣ୍ଟିଂମେ ଯୋ କଲ୍‌ସେ ତୁମ୍ ଦେଖ୍ ରହେ ହୋ ?''

ଅମରେଶ ସେମିତି ଚିତ୍ରକୁ ଚାହିଁରହି ମୋତେ ଜବାବ ଦେଲା, ''ୟହାଁ ମେରେ ପାଶ୍ ଆଓ, ହମ୍ ଦିଖାଏଙ୍ଗେ ଏକ୍ ତାଜ୍ଜୁବ୍ କି ବାତ୍ ।'' ମୁଁ ବି କୌତୂହଳରେ ଉଠି ତା' ପଛରେ ଠିଆ ହେଲି । ତା କାନ୍ଧ ଉପରୁ ଅନେଇଲି ସେ ଚିତ୍ରଟାକୁ ।

ସତକୁ ସତ ସେ ଚିତ୍ରଟା ସାମାନ୍ୟ ଅଲଗା ଦିଶୁଥିଲା । ହୋଇପାରେ ଆଲୁଅ ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିଲା ବୋଲି ସେମିତି ଦିଶୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତା' ପୂର୍ବଦିନ ତ ଆକାଶର ଏମିତି ଘୁମର ପାଣି ମେଘ ନଥିଲା ।

ଅମରେଶ ସେ ଘୋଡ଼ା ଆଉ ସଇସ ଆଡ଼କୁ ଟିପ ଦେଖେଇ କହିଲା, ''ୟେ ଦୋନେ ଜିନ୍ଦା ହେଁ । ୟେ ତୋ ଚଲ୍‌ତେ ହେଁ ।'' ମୁଁ ଖେଁ ଖେଁ ହସିଲି । କହିଲି, 'ଦେଖୋ, ଅମରେଶ ପାଗଲ୍ ପନ୍‌କି ଏକ୍ ହଦ୍ ହୋତି ହେ ।'

ସେ କିଛି ନ କହି ଅପେକ୍ଷା କଲା । ସେମିତି ଚିତ୍ରକୁ ଚାହିଁ କହିଲା, 'ଦେଖୋ ସୋମୁ କଲ୍‌ସେ ଆଜତକ୍ ୟେ ଦୋନୋ ଏକ୍ ସେଣ୍ଟିମିଟର୍ ଦାହିନେ କି ଔର୍ ଚଲେ ଆୟେ ହେଁ ।'

ମୋର ବି ସେମିତି ମନେ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାକୁ ଆଦୌ ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ଦେଇ କହିଲି, 'ଆଚ୍ଛା, ରଖ୍ ଦୋ ଅଭି । ଅଗର୍ ୟେ ଚଲ୍‌ତେ ହେଁ ତୋ ୟେ ଚାର୍‌ଦିନ୍ ମେଁ ଦୁସରେ କିନାରେ ତକ୍ ତୋ ପହୁଁଚ ଯାଏଙ୍ଗେ । ଅବ୍ ଉଠୋ, ଆଜ ପାହାଡ଼କେ ଉପର ଆଉଟଡୋର ପେଣ୍ଟିଂ କେ ଲିୟେ ଜାନା ହେ । କାନ୍‌ଭାସ୍ ଓଗେରା ଲେକେ ଦଶ୍ ବଜେ ତକ୍ ନିକଲ୍ ଜାଏଙ୍ଗେ । ସାଥ୍‌ମେ ଲଞ୍ଚ ପ୍ୟାକେଟ୍ । ଚଲୋ, ଉଠୋ ।'

ଅମରେଶ ମୋତେ ନେହୁରା ହେଲା ପରି ଚାହିଁଲା । କହିଲା 'ଭାଇ ଦେଖୋ, ମେରି ମଦଦ୍ କରୋ । ହମ୍ ତୋ ଅଭି କହିଁ ନହିଁ ଜା ପାଏଁଗେ । ହମେ ତୋ ୟେ ପେଣ୍ଟିଂ ଜକଡ଼୍ ଲିଆ ହେ । କିସିକୋ କୁଛ ମତ୍ କହନା । ବୋଲ୍‌ଦେନା କି ମେରେ ତବିୟତ୍ ଠିକ୍ ନହିଁ ହେ ।''

ସୋମୁ ଧିମେଇ ଗଲା । ଆମର କୌତୂହଳ ବଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ । ଦିନୁ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ପଚାରିଦେଲା– 'ଆଚ୍ଛା ସୋମୁ, ସେ ଚିତ୍ର କ'ଣ ସତକୁ ସତ ଜୀଅନ୍ତା ଭଳି ଘୁଞ୍ଚୁଥିଲା ? ସେ ଘୋଡ଼ା ଆଉ ସଇସ ଚିତ୍ର ଭିତରେ ଚାଲୁଥିଲେ ?'

ସୋମୁ ଆଖି ଟେକି ଚାହିଁଲା । କିଛି ନକହି ଭାରି ଗମ୍ଭୀର ଢଙ୍ଗରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରି ହଁ' ବୋଲି ଜଣାଇଦେଲା । ଦିନୁ କଥା ଲମ୍ୱେଇଥାନ୍ତା । ମୁଁ ତାକୁ ଇସାରା କଲି ଚୁପ୍ ରହିବାକୁ ।

ସୋମୁ କିଛି ସମୟ ପରେ କହିଲା–

"ଆମେ ସେଇଠି ଚାରିଦିନ ଥିଲୁ । ଚତୁର୍ଥ ଦିନ ସମସ୍ତେ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଜିଦ୍ ଲଗେଇଲେ ସେ ଚିତ୍ର ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ । ଅମରେଶ ତିନିଦିନ ନିଶ ଦାଢ଼ି କାଟି ନଥିଲା । ତା' ଆଖି ଚାରିପଟେ କଳାଦାଗ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ସେ କେବଳ ବଲ୍ ବଲ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ଭୂତାବିଷ୍ଟ ହେଲା ପରି ଦିଶୁଥିଲା ।

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚିତ୍ରଟା ଅତି ସାଧାରଣ ଦିଶୁଥିଲା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଚାହିଁଥିଲି । ସେ ଘୋଡ଼ା ଆଉ ସଇସ କାନ୍‌ଭାସ୍‌ର ମଝିକୁ ସତକୁ ସତ ଘୁଞ୍ଚି ଆସିଥିଲେ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସେଇଆ କହିଲି । ସେମାନେ ହୋ ହୋ ହୋଇ ହସିଦେଲେ । ଅମରେଶ କିଛି ନ କହି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସି ରହିଲା ।'

ସୁରେଶ ରସ୍ତୋଗି, ଆମ ମେନେଜର କହିଲା, 'ଆରେ ଅମରେଶ ପାଗଲ୍ ହେ । ଐସେ ତୋ ଉସ୍‌କେ ବହୁତ ସାରେ ପେଣ୍ଟିଂ ହୈ । ଉସେ କୋଇ ଫରକ୍ ନହିଁ ପଡ଼େଗା । ଚଲୋ ଚଲ୍‌ତେ ହେଁ । ୱହାଁ ବମ୍ବେଇ ମେଁ ଇସ୍‌କୋ ଇଲାଜ୍ କରାୟେଙ୍ଗେ ।' ଆମେ ଆଉଟ୍ ଡୋର ଚାଲିଗଲୁ ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ଲଜ୍‌କୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ସଞ୍ଜ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଲଜ୍‌ର ମେନେଜର ଆଉ ସବୁ କର୍ମଚାରୀ ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଦେଖି ଅଡୁଆ ଲାଗିଲା । ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଆମକୁ ହିଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ସୁରେଶ ରସ୍ତୋଗି ପଚାରିଲା, 'ବାତ୍ କ୍ୟା ହୈ ?' ମେନେଜର ଦୋ ଦୋ ପାଞ୍ଚ ହେଲାପରି ଜଣାଗଲା । ତା'ପରେ କହିଲା, 'ଆପ୍‌କା ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ବାଲା ଦୁସ୍‌ରା ଆଦ୍‌ମି ଦିନ୍‌କୋ ଦୋ ବଜେ ବାହାର ଚଲାଗୟା । ଚାବି ଦେନେକେ ଟାଇମ୍ ମେ କହା, 'ହମ୍ ଜରା ବାହାର ଜା ରହେ ହେଁ ।'

ସମସ୍ତେ ମୋତେ ଚାହିଁଲେ । ମୁଁ ଭାବିଲି ଅମରେଶ ତ ଏମିତି ଯିବା କଥା ନୁହେଁ । ଠିକ୍ ଅଛି– ବାହାରକୁ ଗଲା ତ ଗଲା । ଚାଲିଆସିବ । ଏଥିରେ ଏମିତି ଘାବରେଇବାର କ'ଣ ଅଛି ?

ମେନେଜର କହିଲା– 'ଅଭି ଅଭି ବିଶ୍ ମିନିଟ୍ ପହଲେ ଏକ୍ ଲାମା ଆୟା । ମୋଟା ସା ଆଦ୍‌ମି । ଲଗ୍‌ତାଥା ପୁରାନା ଜମାନେକା । ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର କା ଚାବି ମାଙ୍ଗା । ହମ୍‌ନେ ମନା କର୍‌ଦିଆ । ୱହ ୟହାଁ ଖଡ଼ା ହୋକର ଗୁସ୍‌ସେ ମେଁ କାଁପ୍‌ନେ ଲଗା । ଶେର୍ ଜୈସା ଗରଜନେ ଲଗା । ଲପକ୍‌କେ ଚାବି ଛିନ୍‌ଲିୟା । ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର କେ ଔର୍ ଛଲାଙ୍ଗ ଲଗାତେ ହୁଏ ଚଲା ଗୟା । ଉସ୍‌କୋ ରୋକ୍‌ନେ କୋ ହମାରେ ଷ୍ଟାଫ୍‌ଲୋକ ହିମ୍ମତ ନହିଁ କି । ହମ୍‌ମେ ଘୁସ୍‌କର ଏକ ମିନିଟ୍ ମେ ନିକଲ୍‌ଆୟା । ଶାୟଦ୍ ଏକ ପେଣ୍ଟିଂକୋ

ବାହୋଁ ମେଁ ଲପେଟ କର୍ ସିଧା ଚଲାଗୟା । ହମାରେ ଷ୍ଟାଫ୍ ରାସ୍ତେମେ କୁଛ ଦୂରତକ ଗୟେ । ମଗର୍ ଉସ୍‌କା କୋଇ ଟେର୍ ନହିଁ ମିଲା । ପତା ନହିଁ କାହାଁ ଗାୟବ୍ ହୋ ଗୟା ।'

ଆମେ ବୁଝିଗଲୁ, ମୁଁ ବୁଝିଗଲି ଯେ ଅମରେଶର ସେଇ ପେଣ୍ଟିଂଟା ହିଁ ସେ ଲାମା ନେଇଗଲା । ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ସେ ତିବ୍‌ବତି ଟୋକା କହିଥିଲା । ନଉତ ସିନା ସମ୍ଭାଳି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ରହସ୍ୟ ଭାରି ଘନୀଭୂତ ହୋଇଗଲା । ଆମେ ସେ ଲାମା ଆଉ ପେଣ୍ଟିଂ କଥାକୁ ଆଡ଼ କରି ଦେଇ ଅମରେଶ କଥା ହିଁ ଚିନ୍ତା କଲୁ । ସେଇଠି ଦୁଆର ମୁହଁରେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଘଣ୍ଟାଏ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ । ସେଇଠି ଅନ୍ଧାର ଘାଉଁକିନା ମାଡ଼ିଆସେ । ହଠାତ୍ ରାତି ହୋଇଗଲା ।

ଆମେ ଆସି ରସ୍ତୋଗି ରୁମ୍‌ରେ ଏକାଠି ବସିଲୁ । କେମିତି ଗୋଟାଏ ଡରଡର ଲାଗୁଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ରୁମ୍‌ରେ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ଯେ ଅମରେଶର ଲୁଗାପଟା ଏଠି ସେଠି ଅଲରା ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ତା'ର ବାକ୍ସପତ୍ର ସବୁ ଠିକ୍ ଥିଲା । ପେଣ୍ଟ ଆଉ ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ଜରକିନ୍‌ଟା ନଥିଲା । ସେ ସେଇଆ ପିନ୍ଧି ବାହାରକୁ ଯାଇଥିଲା ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ ପେଣ୍ଟିଂ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ମୁଁ ମୂଳରୁ ସବୁ ବଖାଣିଗଲି । ରସ୍ତୋଗିର ଭ୍ରୂରୁ କୁଞ୍ଚେଇଗଲା । –'ୟେ ଲାମାଲୋଗ୍ ଅଜବ୍ ହୋତେ ହେଁ । ମୁଝେ ତୋ ଡର୍ ଲଗ୍‌ନେ ଲଗା ହେ । କହିଁ ଅମରେଶ କୋ ୱହ ଲାମାନେ ପକଡ଼୍ ନ ଲିଆ ହୋ ।'

ଆମେ ରାତିରେ ଖାଇ ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ବସିଥାଉ । ଘଣ୍ଟା ଦେଖୁଥାଉ । ଦୁଆର ମୁହଁକୁ ଅନଉଥାଉ । ରାତି ଏଗାରଟା ହେଇଗଲା ।

ଆମେ ମେନେଜରର ପାଖକୁ ପରାମର୍ଶ ପାଇଁ ଗଲୁ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମଧ ଆମ ପରି ଶଙ୍କି ଯାଇଥାନ୍ତି । ସେ ପୁଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନକୁ ରିପୋର୍ଟ କରିଦେଲା ।

ଅଧଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ପୁଲିସ୍ ଜିପ୍ ଆସି ଠିଆ ହେଲା । ପଚରା ଉଚରା ଲେଖାପଢ଼ି ପରେ ସେମାନେ ଯାଉ ଯାଉ ରାତି ଦୁଇଟା । ଗଲାବେଳେ ଅଫିସର ଜଣକ ମୋତେ ପଚାରିଲା ମୁଁ ସେ ଲାମାକୁ ଦେଖିଛି କି ? ମୁଁ ନାହିଁ କଲି । ସେମିତି ପୁରୁଣାକାଳିଆ ଟୋପି ପଡେଇ ଆଉ ଜୋତା ଆଜିକାଲି କେହି ବ୍ୟବହାର କରୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ସେ କହିଲା ।

ମେନେଜରକୁ ପଚାରିଲା । ଅନ୍ୟ ଷ୍ଟାଫ୍‌କୁ ପଚାରିଲା । ସେମାନେ କହିଲେ ତାକୁ ସେମାନେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଚିହ୍ନିଦେବେ ।

ଖୁବ୍ ଉଦ୍‌ବେଗରେ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ପରି ରାତି ପାହିଗଲା । ତା' ଆରଦିନ ସକାଳ ବୋଝ ପରି ମଡ଼େଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ଆମ ଉପରେ । ଆମର ଫେରିବା ଆୟୋଜନ ମଧ୍ୟ କରିବା କଥା । ଅମରେଶର ସନ୍ଧାନ ନ କରି କେମିତି ଫେରିବୁ ଜାଣି ପାରୁନଥିଲୁ । ଲଜ୍ ଆଗରେ ପୁଲିସ୍ ଜିପ୍ ଆସି ରହିବାରୁ ଆମେ ଭାବିଲୁ ବୋଧହୁଏ ଅମରେଶ ମିଳିଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ନା । ପୁଲିସ ଅଫିସର କହିଲେ ଯେ କାଠ ଗୋଦାମରେ ସେ ତାଙ୍କ ଲୋକ ଜଗେଇ ରଖିଛନ୍ତି । କାଲେ ସେ ଲାମା ଯଦି ଦେଖାଦିଏ ସେମାନେ ତାକୁ ଗିରଫ କରିବେ ।

ସେ ଚାହିଁଲେ ଯେ ଆମ ଭିତରୁ ଦୁଇଜଣ ପୁଲିସ୍ ଗାଡ଼ିରେ କାଠ ଗୋଦାମ ଯାଇ ସେ ଗଛମୂଳ ପସରା ଆଉ ସେ ବିକାଳିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବୁ । ଅଗତ୍ୟା ମୋତେ ବାହାରିବାକୁ ହେଲା । ମୋ ସଙ୍ଗରେ ବାହାରିଲା ରସ୍ତୋଗି । ଦୁଇ ଘଣ୍ଟାରେ ଆମେ କାଠ ଗୋଦାମକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଗଲୁ । ପୁଲିସ୍ ବାବୁ ମଧ୍ୟ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଥିଲେ ।

ପୁରୁଣା ଉଇକାଳିପଟାସ୍ ଗଛମୂଳେ ସେ ତିବ୍‌ବତି ଟୋକା ବସିଥିଲା । ଗାଡ଼ି ରହିବାରୁ କୌତୂହଳରେ ଚାହିଁଲା । ତା'ପରେ ମୋତେ ଓହ୍ଲେଇବାର ଦେଖି ଖୁସି ହେଇଗଲା । ତା'ର ସେ ମୁଗପରି ଦାନ୍ତ ଦେଖେଇ ହସିଦେଲା ।

ପୁଲିସ ବାବୁ ଯାହା ପଚାରିଲେ ମୁଁ ତା'ର ଉତ୍ତର ଦେଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ପେଣ୍ଟିଂ ସେଇଠି ନଥିଲା ।

ମୁଁ ସେ ଟୋକାକୁ ପଚାରିଲି 'ଓ୍ୱହ ପେଣ୍ଟିଂ ତୁମ୍‌କୋ ଓ୍ୱାପିସ୍ ମିଲ୍‌ଗୟା ?' ସେ ଆଖି ମିଟ୍ ମିଟ୍ କରି ଅଳ୍ପ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରି 'ହଁ' କଲା । ମୁଁ ଅଥୟ ହୋଇ ତାକୁ ସେ ପେଣ୍ଟିଂ ଦେଖାଇବାକୁ କହିଲି ।

ସେ ସେମିତି ହସି ହସି ବସି ରହିଲା । ମୁଁ ଚିଡ଼ିଲା ପରି କହିଲି, 'ଆରେ ଉଠୋ, ଲାକେ ସାବ୍ କୋ ଦିଖାଓ ।'

ସେ ତାର ଛୋଟ ହାତଟି ବଢ଼େଇ ଗଛମୂଳକୁ ଓହଟି ପଡ଼ିଲା– 'ଇଧର୍ ତୋ ହେ ।'

ଗୋଟିଏ ଅନ୍ୟ ଚିତ୍ର ପଛପଟେ ଗଛଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ସେ ତାକୁ ରଖିଥିଲା । କାଢ଼ି ଆଣିଲା ବେଳେ ମୋତେ ଲାଗିଲା ସତେ ବା ପଞ୍ଜୁରି ଭିତରୁ ଜିଅନ୍ତା ପକ୍ଷୀଟାକୁ ସେ କାଢ଼ି ଆଣୁଥିଲା ।

ରସ୍ତୋଗି ଆଉ ପୁଲିସ୍ ବାବୁ ତାକୁ ନେଇ ଦେଖୁଥିଲେ । ରସ୍ତୋଗିର ଭୁରୁ କୁଞ୍ଚେଇଗଲା । ତା ମୁହଁରୁ ରକ୍ତ ନିଗିଡ଼ିଗଲା । ସେ ଆଗରୁ ସେ ପେଣ୍ଟିଂଟା ଦେଖିଥିଲା ତ ।

ମୁଁ ଓହଟି ପଡ଼ି ଚିତ୍ରଟାକୁ ଅନେଇଦେବା ମାତ୍ରେ ଚମକିପଡ଼ିଲି !!''

ସୋମୁ ଏଇଠି ଅଟକିଗଲା । ତା' ଆଖି ସ୍ଥିର ରହିଗଲା । ନାକପୁଡ଼ା ଫୁଲିଗଲା । ସେ ପୁଣି ଥରେ ସେ ବିସ୍ମୟକୁ ଦେଖୁଥିଲା ହୁଏତ ।

ଏଣେ ଦିନୁର ଅବସ୍ଥା ଅସମ୍ଭାଳ । ସେ ସୋମୁ ତଣ୍ଟି ପାଖରୁ ଅକୁହା କଥା ଯାକ ହାତ ପୂରେଇ କାଢ଼ି ଆଣିବାକୁ ଖଲ ଖଲ ହଉଥିଲା । ମୁଁ ତାକୁ କୌଣସି ମତେ ସମ୍ଭାଳି ରଖିଲି ।

ସୋମୁର ଆଖିପତା ପଡ଼ିଲା । ନିଶ୍ୱାସ ଚଳିଲା ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ । ସେ କହିଲା– ''ସେ ଚିତ୍ର ପୂରା ବଦଳି ଯାଇଥିଲା । ସେ ପାହାଡ଼ି ଘୋଡ଼ା ଚିତ୍ରର ଡାହାଣ ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲା । ଘୋଡ଼ାର ମୁହଁ ଓଲଟା ପଟକୁ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ସଇସ ନଥିଲା । ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ଆଉ ଜଣେ ବସିଥିଲା । ଜିନ୍ ପେଣ୍ଟ ! ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ଜର୍କିନ୍ । ତା' ମୁହଁରେ ତିନି ଚାରିଦିନର ଦାଢ଼ି । ତାକୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଚିହ୍ନିବାରେ ମୋତେ ବା ରସ୍ତୋଗିକୁ ଆଦୌ ଅସୁବିଧା ନଥିଲା । ଅମରେଶ ଟଣ୍ଡନ୍‌ର ଅବିକଳ ଚିତ୍ର ଆମକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ।

ଆମ ଭିତରୁ କେହି ଜଣେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା– ବୋଧହୁଏ ମୁଁ, ହୋଇପାରେ ରସ୍ତୋଗି । ପୁଲିସ୍ ବାବୁ କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ରସ୍ତୋଗି ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖେଇ କହିଲା : ୟହି ହମାରା ଖୋୟା ହୁଆ ଦୋସ୍ତ–ଅମରେଶ ଟଣ୍ଡନ୍' ।

କ୍ୟା ମତଲବ୍ ? ୱହ କ୍ୟା ଆପ୍‌ନେ କୋ ଇଧର ପେଣ୍ଟିଂ କିୟା ହେ ?'– କ୍ୟା ୱହ ଛାମା ଉସ୍‌କି ତସ୍‌ବିର ଇଧର ଉତାରା ହେ ?'

'ୟେ ପେଣ୍ଟିଂ ନହିଁ ହେ । ୟେ ଜିନ୍ଦା ହେ । ୟହ ଘୋଡ଼ା ଚଲ୍‌ତା ହେ । ବାୟେଁ ତରଫ୍‌ସେ ଇଧର ଆୟା ହେ । ଅବ୍ ଦୁସ୍‌ରା ସବାରି ଲୋକେ ଉଲ୍‌ଟା ଚଲ୍‌ରହାହେ ।

କ୍ୟା ବକ୍‌ବାସ କରତେ ହେଁ ଆପ୍‌ଲୋଗ୍ ? ୟହ ତୋ କାନ୍‌ଭାସ୍ କେ ଉପର ଏକ ପେଣ୍ଟିଂ ହି ହେ । ଅଗର ୟେ ସବାରିକା ଚେହେରା ଆପ୍‌କେ ଦୋସ୍ତ ସେ ମିଲ୍‌ତା ହେ, ତୋ ୟହ ଏକ ଇତ୍‌ଫାକ୍ ହୋ ସକ୍‌ତା ହେ ।'

ପୁଲିସ ବାବୁ ଅଧିକ କହିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନଥିଲା । କାରଣ ସେ ଆଉ ଅଧିକ କିଛି ବୁଝିବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା । ମୁଁ ସେ ଚିତ୍ରଟି ଉପରେ ହାତ ବୁଲେଇଆଣି ଘୋଡ଼ା ସବାର ଉପରେ ଆଖି ରଖି ଆଖି ବୁଜିଦେଲି । ମୋ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଗଲା । ମୋ ଭିତରୁ ମୁଁ କେବଳ ବାହୁନି ହେଉଥିଲି 'ଅମରେଶ', 'ଅମରେଶ' । ହଠାତ୍ ମୋ ଦେହସାରା ଶୀତ କଣ୍ଟା ମାରିଗଲା । ମୁଁ ଥରି ଉଠିଲି । ମୋ ପାପୁଲି ଭିତରେ ସେ ଚିତ୍ର ଡାହାଣରୁ ବାଁକୁ ଖୁବ୍ ଆସ୍ତେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା । ଘୁଞ୍ଚିବା ମୁଁ ପରିଷ୍କାର ବାରି ପାରୁଥିଲି ।'

ମୋ ଦେହ ଝିମ୍ ଝିମ୍ ଲାଗିଲା । ଦିନୁ କାଠ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଏତିକିବେଳେ ପୁଣି ସେ ଚଢ଼େଇ ଡାକିଲା, 'ଟା', ଟା' ଟା' ! ମୋତେ ସେମିତି ଶୁଭିଲା । ପ୍ରକୃତରେ ରେଖା ସୋମୁର ସାନ ଭଉଣୀ କହୁଥିଲା- 'ଆଉ ପକୁଡ଼ି ଆଣିବି କି ?'

ସମସ୍ତଙ୍କର ସମ୍ବିତ୍ ଫେରି ଆସିଲା ବାସ୍ତବତାକୁ । ସୋମୁର ଅଗଣା ଦିଶିଲା । ଦ୍ୱିପ୍ରହର ଖରା ଦିଶିଲା ।

ସୋମୁ ଆଖିପତା ମଟ ମଟ କରି ଆମକୁ ଅନେଇଲା । ରେଖାକୁ ଚାହିଁ ଅଳ୍ପ ହସିଲା । ଦିନୁ ହିଁ ପାଟି ଫିଟେଇଲା । 'ନାଇଁ, ଆଉ ପକୁଡ଼ି ଦରକାର ନାହିଁ । ହେଇ ପରା ସବୁ ଥୁଆହୋଇଛି' । ମୋତେ ଲାଗିଲା ଦିନୁ ଚାହୁଁଥିଲା ରେଖା ସେଇଠୁ ଘୁଞ୍ଚିଯାଉ । ସେ ସୋମୁକୁ ହଜାରେ କଥା ପଚାରିବାକୁ ଖଲଖଲ ହଉଥିଲା ।

ସେଇଆ ହିଁ ହେଲା । ରେଖା ପଛ କରୁ କରୁ ଦିନୁ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ସୋମୁ ପାଖକୁ । ତା' ଆଖିକୁ ଚାହିଁ ପଚାରିଲା-

''ଆଚ୍ଛା ସେ ମୋଟା ଲମା ମିଳିଲା ନା ନାହିଁ ।''

''ନା ! ସେ ତିବ୍ବତି ଟୋକା ସବୁ ଶୁଣି କହିଲା, ସେ କୁଆଡ଼େ ତା ଗୋସେଇଁ ବାପର ଗୋସେଇଁ ବାପ । କୋଉକାଳୁ ସେ ମଲାଣି । ହେଲେ ଏମିତି ସେ ଦେଖାଦେବା କଥା ସେ ଶୁଣିଛି । ଆଉ ସେ ଚିତ୍ର କଥା ପଚାରିବାରୁ ସେ କିଛି ଖୋଲି କହିଲା ନାହିଁ । ଗୋଳିଆ ମିଶା କଲା ।''

କିଛି ସମୟ ପରେ ସୋମୁ କହିଲା, ''ମୁଁ ସେ ପିଲାକୁ ଏକ୍ଲା ଦେଖି ପଚାରିଲି- 'ଆଚ୍ଛା ବତାଓ ପୁରାନା ସବାରି କହାଁ ଗୟା ? ନୟାକୋ ତୋ ତୁମ୍ ଜାନ୍‌ତେ ହୋ ।''

ସେ ମୋ ଆଖିକୁ ବିଚିତ୍ର ଢ଼ଙ୍ଗରେ ଚାହିଁଲା, ତା ଆଖିର କଳାଡୋଳା ଲିଭିଗଲା । ତା ମୁହଁ ଖୁବ୍ ଭାରି ଆଉ ବୟସ୍କ ଜଣାଗଲା । କହିଲା- 'ଓ୍ୱହ ଛୁଟ୍ ଗୟା, ୟହ ଭି ଛୁଟ୍ ଜାଏଗା । ଅଗର କୋଇ ତିସ୍‌ରା ସମଝଦାର ଆଗୟା ତୋ !''

x x x x

ମଙ୍ଗଳବାର ଦିନ ସୋମୁକୁ ଖୋଜା ପଡ଼ିଥିବା ବେଳେ ରାତି ଦଶଟାରେ ଆମେ ଦୁଇବନ୍ଧୁ ନିରୋଳା ଅନ୍ଧାରରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲୁ । ଦିନୁ ହଠାତ୍ ମୋ କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖି ଫିସ୍ ଫିସ୍ କହିଲା-

''ମାଇଁ ଗଡ ! ସୋମୁ କାଠ ଗୋଦାମ ଚାଲି ଯାଇନି ତ ! ସେ ଅମରେଶକୁ ମୁକୁଳେଇବାକୁ ନିଜେ ସେ ପଞ୍ଜୁରିରେ ପଶିଯାଇନି ତ ?''

ମୁଁ ଦିନୁ ଅଣ୍ଟାରେ ବାହୁ ବେଢ଼େଇ କିଛିବାଟ ଚଲେଇ ନେଲି । କହିଲି– ''ଦେଖ୍ ଦିନୁ, ମାନ୍ଦ୍ରାସ୍‌ରୁ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଫେରିବା ବାଟରେ ମୁଁ ଥରେ ଗୋଟାଏ ଲାମା ଉପାଖ୍ୟାନ ଶୁଣିଥିଲି । ମୋଟ ଉପରେ କଥାଟା ଏଇଭଳି ଅଲୌକିକ । କିନ୍ତୁ ସୋମୁ ପାଇଁ ସେଇଟା ଏପରି ବାସ୍ତବ ରୂପ ନେଇଯିବ, ମୁଁ କଦାପି ଭାବି ପାରି ନଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସୋମୁ କାଠ ଗୋଦାମ ଯିବା କ'ଣ ଦରକାର ? ସେ ଲାମା କ'ଣ ଏଠିକି ଆସି ପାରିବ ନାହିଁ ? ତା ବାହାରେ କେବଳ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିତ୍ରରେ କ'ଣ ଜୀବନ୍ୟାସ ହୋଇପାରିବ, ଅନ୍ୟ ଚିତ୍ରରେ ନୁହେଁ ?''

ଦିନୁ ଚଟ୍‌କିନା ମୋ ବାହୁ ଘେରରୁ ମୁକୁଳି ଆସି ମୋ ସାମ୍ନା କଲା । କହିଲା–

''ତୁ କ'ଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ? ଏବେ ଯେଉଁ ପେଣ୍ଟିଂଟା ସୋମୁ କରିଛି, ସେଇଟା ମୋତେ ପ୍ରକୃତରେ ଜୀବନ୍ତ ଲାଗୁଛି । ସେ ଦୂର ପାହାଡ଼, ସେ ପାଇନ ଅରଣ୍ୟ, ସେ ସରୁ ଚଲା ରାସ୍ତା... ।'

ମୁଁ ତାର ଦ୍ୱିଧା ଦୂର କରିବାକୁ ଯୋଡ଼ିଦେଲି- ''ଆଉ ସେ ଏକୁଟିଆ ବାଟୋଇ । ଟିକିଏ ମନେ ପକା– ତାର ପଛପଟ ଚିହ୍ନା ଚିହ୍ନା ଲାଗୁ ନାଇଁ ?''

ଦିନୁ ଚମକିଲା ପରି ମୋ ହାତଟାକୁ ଜୋର୍‌ରେ ଧରିନେଲା... ''ମାନେ.. ତୁ.. କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ.... ।''

ମୁଁ ସେଇ ଅନ୍ଧାରରେ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିଲି, ମୋତେ ଅସ୍ୱସ୍ତି ଲାଗୁଥିଲା । ହତାଶ, ଅସହଯ ଲାଗୁଥିଲା । ମୋ ଭିତରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଅସମାହିତ ପ୍ରଶ୍ନ । ସ୍ରଷ୍ଟା ତା ସୃଷ୍ଟିରେ ଅନୁପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେଲେ କ'ଣ ସେଇଠୁ ବାହାରି ଆସି ପାରିବ ନାହିଁ ? ସେ ଚିତ୍ରଟାରେ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ନିଜେ ହିଁ ସମଗ୍ର ପ୍ରାଣ ନେଇ ତା ଭିତରେ ଝାସଦେବା କ'ଣ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ?

ଦିନୁ କହିଲା, ''ସେ ଚିତ୍ରର ଏକୁଟିଆ ବାଟୋଇ ବୋଧେ ପାହାଡ଼ ଶିଖଯାଏ ସେମିତି ଚଢ଼ି ଚଢ଼ି ଯିବ । ହୁଏତ ସେ ଝୁଲନ୍ତ ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଉପରେ ବସିବ । ତା'ପରେ କିନ୍ତୁ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିବ ସାମ୍ନାକୁ ମୁହଁ କରି ଏବଂ ଚିତ୍ରପଟରୁ ମୁକୁଳି ଆସିବ ବାହାରକୁ । ଆମକୁ ସେ ଚିତ୍ରଟାକୁ ଅତି ଯତ୍ନରେ ଜଗି ରହିବାକୁ ହେବ । ସେଇ ତ ଏଇନା ଆମର ସୋମୁ ।''

ଦେବୀ

ଉଆଁସ ଦିନ ଦି'ପହରଟାରେ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିଗଲା ।

କେତୁ ଗ୍ରାସିଗଲା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ । ପୂର୍ଣ୍ଣପରାଗ ବେଳେ ଅତିକାୟ ସାପ ପରି ହୁଡ଼ାହୁଡ଼ା ଅନ୍ଧାର ଲହଡ଼ି ମାରିଗଲା ଉତ୍ତରରୁ ଦକ୍ଷିଣକୁ ।

ପକ୍ଷୀମାନେ ଅଚାନକ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲାପରି ରାବ କଲେ ।

ବିଲହୁଡ଼ା ତଳୁ ବାହାରି ଆସିଲେ ସାପମାନେ ଗାତ ଭିତରୁ । ଫଣା ତଳକୁ କରି ଛାନିଆ ହେଲାପରି ଇତସ୍ତତଃ ଆଶ୍ରା ଲୋଡ଼ିଲେ ।

ବାଦୁଡ଼ିମାନେ ଉଡ଼ିଲେ ନୀରବ ଆକାଶରେ ।

କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ତାରାମାନେ ଉହୁଙ୍କି ଚାହିଁଲେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଭୋଗୁଥିବା ପୃଥିବୀକୁ । ମଣିଷମାନେ ନୀରବି ଯାଇଥିଲେ ଭୟରେ, ବିସ୍ମୟରେ ।

ପଞ୍ଚୁ ପଣ୍ଡିତେ ପିଣ୍ଡା ପାହାଚରେ ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ବସିଥିଲେ । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ବୁଡ଼େଇ ଦେଇଥିବା କେତୁ କଳଙ୍କ ତାଙ୍କ ଦେହସାରା ଲେସି ହୋଇ ଯାଇଥିବାର ସେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲେ କେତେବେଳେ ପାପମୋଚନ ହେବ । ସେ ଚଣ୍ଡାଳଛୁଆଁ ଗାଧୋଇ ଘରେ ଦିଅଁଙ୍କୁ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ କରାଇବେ । ତାଙ୍କ ଦିହକରେ ସେ ଏପରି ପୂର୍ଣ୍ଣଗ୍ରାସ କେବେ ଦେଖି ନଥିଲେ । ଓଃ, କି ଘୋର କାଳ ସତେ !!

ଏତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା, ମାଇପେ କଥା ହେଉଥିଲେ–

''ଇସ୍ ଏଡ଼ିକି ଅଶୁଭବେଳାରେ କ'ଣଟାଏ ସେ ବେଇବ କେଜାଣି, ଅସୁର କି ରାକ୍ଷସ ?''

ପଡ଼ିଶା ଘର ବୋହୂ ପ୍ରସବ ବେଦନାରେ ରଡ଼ି କରୁଥିଲା ।

ଆକାଶରେ ଆହୁରି ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ତାରା ଦେଖାଦେଲେ । ଝୁଲା ବାଦୁଡ଼ି ଡେଣା ଫଡ଼୍‌ଫଡ଼୍ କରି ଉଡ଼ିଗଲେ । ଅନ୍ଧାର ଆହୁରି ଗାଢ଼ତର ହେଲା । ପାଖ ଗଛରେ ଗୁଡ଼ାଏ ବଣି ଏକାଠି ତ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ରାବି ଉଠିଲେ ।

ସେତିକିବେଳେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ସମସ୍ତଙ୍କ ରୁମ ଟାଙ୍କୁରିଗଲା । ପଡ଼ିଶା ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଘରେ ପିଲା ଜନ୍ମହେଲା ।

କିଏ ସେ ଜନ୍ମିଲା କେଜାଣି ଏ ଘୋର ବ୍ୟାପ୍ତିବେଳେ । କାଠବାଡ଼ ପରି ପଡ଼ିଶାଘରେ ସମସ୍ତେ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । କାହାରି ସୋର ଶବ୍ଦ କିଛି ନାହିଁ । ଫୁଲନାଡ଼ ନେଇ ରକ୍ତସାଲୁବାଲୁ ହୋଇ ଭୂଇଁରେ ପଡ଼ିଥିବା ସେ ପିଲାଟାର କାନ୍ଦ କେବଳ ଶୁଭୁଥିଲା ତୁହାକୁ ତୁହା ।

ବାଦବାଡ଼ ଫାଙ୍କରେ ଅନେଇଲେ, କାନେଇଲେ ପଞ୍ଚୁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଭୁଆସୁଣୀଏ !

ଝିଅଟାଏ !- ଇସ୍ ଝିଅଟାଏ ? ଉଆଁସରେ ଝିଅଟାଏ ?? - ଏମିତି ଖର ବେଳା, ବିଷାକ୍ତ, ଅଶୁଭ ବେଳାରେ ଜନ୍ମହେଲା– ସେ ପୁଣି ଝିଅଟାଏ !!?

ଏ ଝିଅ ସୃଷ୍ଟି ଛାରଖାର କରିଦେବ । ଏ ଚାହିଁଦେଲେ କଞ୍ଚା କଦଳୀଗଛ ଠିଆରେ ଜଳିଯିବ । ଅମଙ୍ଗୁଳି, ଅଲକ୍ଷଣୀ ପାଇଁ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଯିବ ଘରେ, ବାହାରେ, ସାରା ମୂଳକରେ !! ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଘରେ ବତୀ ଲାଗିଲା ଡେରିରେ, ନୀରବରେ । ସେଇ ଆଲୁଅରେ ସେମାନେ ନିରେଖି ଚାହିଁଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଖୋସି ହୋଇଗଲା । ନାଳ ସରସର, ରକ୍ତଜରଜର ହୋଇ ଝଟକୁଥିଲା ସୁନା ପ୍ରତିମା । ହାଲିଆ ହୋଇ ଶୋଇ ଯାଇଥିଲା । ନାହି କାଟି ଇଛାରିଲା ପରେ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଏ ଦେଖି କହିଲେ, ''ଇଏ ତ' ବିଜୁଳି କନ୍ୟା ! ଦେବୀ ଜନ୍ମ ହେଇଚି ମୋ ଘରେ ।''

ଉଶ୍ୱାସ ହୋଇଗଲା ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ ଘରେ ରୁନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥିବା ପବନ । ଉଶ୍ୱାସ ହୋଇଗଲେ, ରୁଅ, ଶେଣି, କାନ୍ଥବାଡ଼, ମଣିଷମାନେ ଶାଶୁ ନଣନ୍ଦମାନେ ।

ସେତେବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ କେତୁମୁକ୍ତ ହୋଇ ସାରିଥିଲେ । ସ୍ୱାଭାବିକ ଦ୍ୱିପହର ଖରା, ଆଲୁଅ, ପବନ । ପଞ୍ଚୁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଘରେ ଘଣ୍ଟି ବାଜୁଥିଲା । ସେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଗଙ୍ଗାସ୍ନାନ କରାଉଥିଲେ ।

ପିଲାକୁ ଇଛାରିବାକୁ ଆସିଥିବା ସପନି ମା' ଧାଈ, ସେ କୁଆଡ଼େ ପିଲାର ମା'କୁ ବି ଇଛାରିଥିଲା ତା' ଜନ୍ମବେଳେ । ତା' ନିଜର ପିଲାପିଲି କେହି ନାହିଁ । କାହିଁକି କେଜାଣି ସେ ନିଜକୁ ସପନି ମା' ବୋଲି କହେ । ତା' ନିଜ ନାଁ କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ କାହାଘର ଝିଅ, କାହା ଘର ବୋହୂ, ତା' ଗେରସ୍ତ କିଏ, କେହି କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ପୁରୁଖାଲୋକ କହନ୍ତି ଯେ ତିରିଶ ବର୍ଷ କାଳ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ସବୁ ଝିଅ ବୋହୂଙ୍କୁ ସେ ପୋଖତି କରେଇଚି । ଭାରି ପିଲାରଙ୍କୁଣିଟିଏ ।

ସପନି ମା' କହୁଥିଲା–

''ଏମିତି ସ୍ୱର୍ଗ ଅପସରୀ ଝିଅ ଜନ୍ମ ହେବାର ମୁଁ ମୋ ଦିହକରେ ଦେଖି ନାହିଁ । ଜନ୍ମବେଳା, ମରଣବେଳା କ'ଣ କାହାର ହାତ କଥା ହେଇଚି । ଯିଏ ତମକୁ ଏ କନ୍ୟାରତ୍ନ ଦେଇଚି ସିଏ ସବୁ ବୁଝିବ ନାହିଁ !'

ମା' ବୁକୁକୁ ଲଗେଇ ପିଲାକୁ ଶୁଆଇ ଦେଇଥିଲା ସପନି ମା' !

ଲୁହ ଜରଜର ଆଖିରେ ଝିଅକୁ ଚାହିଁଦେଇ ମା' ଆଖି ବୁଜି ନେଇଥିଲା । କେତେ କ'ଣ ଅର୍ବୁଦ ଅର୍ବୁଦ ସ୍ମୃତି ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନ, ବର୍ଷା, ବିଜୁଳି, ବତାସି ତା' କୋହ ଭିତରେ ଝରି ଯାଇଥିଲା । ଧାରଧାର ହୋଇ ।

କଷ୍ଟ ପାଇଲାବେଳୁ ତା' କାନରେ ପଡୁଥିଲା, ସେ ଅଶୁଭ ବେଳାରେ ସେ ଅମଙ୍ଗଳଟାକୁ ଇ ଜନ୍ମ କରିବ ! ତା'ର ବା ଆୟତ୍ତ କ'ଣ ? ତୁହାକୁ ତୁହା ଶୂଳ ଆସିଲାବେଳେ ତା'ର ପ୍ରାଣପିଣ୍ଡ ବିଦାରି ହେଇ ଯାଉଥିଲା । ଝାଳରେ ବୁଡ଼ି ଯାଉଥିଲା ଦିହ । ଶୋଷରେ ଭିଡ଼ି ନେଉଥିଲା ଜିଭ । ଆଖିରୁ ଜୁଳୁଜୁଳିଆ ପୋକ ବାହାରି ଯାଉଥିଲା । ତଥାପି ମଞ୍ଜ ଭିତରେ ଭୟ ହେଉଥିଲା କାଳେ ଯଦି ଝିଅ ଜନ୍ମ ହୁଏ ।

ସପନି ମା' କଥାରେ ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟୟ ହେଉ ନଥାଏ । କ'ଣ କରିବେ ସେମାନେ, ଘରଲୋକେ, ସାଇପଡ଼ିଶା ଲୋକେ, ଗାଁ ମୁଲକ ଲୋକେ, ସେ ପିଲାଟାକୁ ନେଇ ? ସେମାନେ କ'ଣ ଏନ୍ତୁଡ଼ିଶାଳରେ ତା' ତଣ୍ଟି ଚିପିଦେବେ ?– କନା କତରା ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟେଇ ପୋଟେଇ ନଈକୁ ପକେଇ ଦେବେ ? ସତେ କ'ଣ କିଏ ତାକୁ ତା' କୋଳରୁ ଝିଙ୍କି ନେଇଯିବେ ? ଚମ୍ପା ପାଖୁଡ଼ା ପରି ପାଦ ଯୋଡ଼ିକୁ ଧରି ଶିଳାରେ ଛେଚି ଦେବେ ?

ସେ ଭୟରେ ମଟମଟ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଦେଇ ଆସ୍ତେ ତା' କାନିକୁ ଝିଅ ଦେହରେ ଘୋଡ଼େଇ ଦେଇଥିଲା ।

ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଘରେ ଗ୍ରହଣ ଛୁଆଁ । ସବୁ ଲୁଗାପଟା କଢ଼ାହେଲା ଧୂଆ ହେବା ପାଇଁ । ସାନବଡ଼ ସମସ୍ତେ ଗାଧୋଇଲେ କୂଅ ମୂଳେ । ବେଣୁ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ନିଜେ ଧୁଆ ଗାମୁଛା ପାଲଟି ଦିଅଁଘର ଏରୁଣ୍ଡି ଉପରେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ଫେରି ଆସିଲେ । ଛୁତିକିଆ ଅଶୌଚରେ ଆଉ କାହାକୁ କହିଲେ ସେ ଆସି ଦିଅଁ ବସେଇ ଦେବ କିଛିଦିନ ।

ନିରୋଳା ଦେଖି ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଏ ପିଣ୍ଡାରେ ଶ୍ରୀ ଲେଖି ଖଡ଼ି ଗୋଟାଳିକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇଲେ । ପାଞ୍ଜି କାଢ଼ି କୋଷ୍ଠି କାଟିଲେ ଗ୍ରହଗଣନା କରିବାକୁ । ଗ୍ରହରାଜ ରବି ପାପଗ୍ରସ୍ତ ଥିବାବେଳେ ଆଉ କ'ଣ ସ୍ଥିତି ମିଳିବ ବୋଲି ଭାବୁଥାନ୍ତି, ଲେଖୁଥାନ୍ତି ।

...ରବି ଶଶି ଏକତ୍ର । ବୁଧ, ଶୁକ୍ର, ଏକତ୍ର । ଲଗ୍ନେ ବୃହସ୍ପତି । ଭାଗ୍ୟାଧିପତି ସ୍ୱଗୃହେ । ସବୁଗ୍ରହ ଉଚ୍ଚରେ । ଏ ତ' ମହାସରସ୍ୱତୀ ଯୋଗ । ରାଜ-ରାଜେଶ୍ୱର ଯୋଗ । କୋଟିକେ ଗୋଟିଏ ମହାପୁରୁଷ କୋଷ୍ଠୀ !

ସେ ଅବିଶ୍ୱାସରେ ପୁଣି ଗଣନା କଲେ । ପୁଣି ଗଣନା କଲେ । କୋଷ୍ଠି ଲିଭେଇ ଖଡ଼ିକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗେଇଲେ । ହେଲେ ସୁଦର୍ଶନ ତିଆଡ଼ିକୁ କହି ଜାତକଟାଏ କରେଇଦେଲେ ହୁଏ । ଭାରି ଟାଣୁଆ ଜଉତିଷ । ସମ୍ପର୍କରେ ଭାଇ ଲେଖା ହବ ! ସେ କ'ଣ କହିବଟି !

ପାଟି ଶୁଣେଇ କହିଲେ, 'ଆରେ ସେ ପିଲାଟା ପାଟିରେ ମହୁ ଚଟେଇ ଦିଅ ।'

କାହାକୁ ନ ଶୁଭିଲା ପରି କେହି ଜଣେ କହିଲା କି କ'ଣ ''ମଲା, ମୋର ! ମହୁ ନା ମହୁରା ବା !''

ସଞ୍ଜ ପାଖେଇ ଆସିବାରୁ ଲୋକେ ପୁଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜି ହେଲେ ଦାଣ୍ଡରେ । ସେଇ ଦିବସରେ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିବା କଥା, ସେଇ ଅଲୌକିକ କଥା, ସେଇ ନାହିଁ ନଥିବା ଗ୍ରହଣ କଥା

ସବୁରି ତୁଣ୍ଡରେ । ସମସ୍ତେ ଜାଣ ତାବ୍‌ଦା ହେଇ ଯାଇଥିଲେ । ତା' ଭିତରୁ ଜଣେ କହୁଥିଲା–

''ଜାଣିଚ ନା– ତଳ ସାହି ଟଙ୍କ ସାହୁ ସେତିକିବେଳେ ନଈ ଆରପାଖ ଗାଁରୁ ଫେରୁଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟି ଗଲାଣି । ପୂର୍ଣ୍ଣଗ୍ରାସ ସମୟ । ସେତିକି ବେଳେ ସେ ଦେଖିଲା, ହୁଳାପରି ଉଲ୍‌କାଟିଏ ଖସିଲା ଆମରି ଗାଁ ଉପରେ ।''

''ହଁ, ହଁ, ଆଉ ବି ଲୋକ ଦେଖିଛନ୍ତି । ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା । ଦିବସରେ ଉଲ୍‌କା ଖସିବା ଆଉ ଏକ ବିପ୍ରାତ । କ'ଣ ହବଟି କେଜାଣି !''

''ଆମେ ସମସ୍ତେ ତ' ସେତେବେଳେ ଆକାଶରେ ତାରା ଦେଖିଲୁ । ସେମିତି ଏ ଉଲ୍‌କା ଖସିବା ବି ଦେଖାଗଲା ।''

ବେଣୁ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ପିଣ୍ଡାରେ ବସି ସବୁ ଶୁଣିଲେ । କାହିଁକି କେଜାଣି ହାତ ଯୋଡ଼ି ପ୍ରଣାମ କଲେ । କାହାକୁ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ ।

ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ ପୁଅ ସୁରେଶ ତିନିମାସ ହେବ ପ୍ରବାସରେ । ଘରେ ତା' ମା' ସୁଲକ୍ଷଣା, ଅଭିଆଡ଼ି ଭଉଣି 'ଦୁଲ' । ସ୍ତ୍ରୀ ଯୋଶୁ– ଭଲ ନାଁ ଯଶୋଦା– ପାଖ ଗାଁ ଝିଅ ।

ଦୁଲ ଆଉ ଯୋଶୁ ଖୁବ୍ ସାଙ୍ଗ ।

''ଭଲ ହେଲା ନା ଭାଉଜ ! ଆଗ ମୁହଁରେ ଝିଅ ହେଲା ! ଭାଇନାର ଆୟୁଷ ବଢ଼ିବ କହୁଥିଲା ବୋଉ ।''

ଯୋଶୁ ଦୁଲକୁ, କାନ୍ଥକୁ ବାଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା ବଲବଲ । କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ଆଖି ତା'ରୁ ଛଳଛଳ ଦିଶୁଥିଲା । ଶାଶୁ କେବେ ସିନା ସେମିତି କହୁଥିଲେ ହେଲେ ଆଜି...

ସୁଲକ୍ଷଣାଙ୍କ ମନ ଜମା ଭଲ ନାହିଁ । ଏମିତି କାଳବେଳାରେ ଝିଅଟାଏ ଜନ୍ମହେଲା । ଉକ୍ରଟ ଉଆଁସଟାରେ ! ଦିନେ ଓଳିଏ ନ ହେଲା ନାହିଁ ସେଇ ଘୋର ଗ୍ରହଣ ବେଳାଟା ଭଲା ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଥାନ୍ତା ! ଏ ବୟସରୁ ପୁଅଟା ମୁଣ୍ଡରେ ପେଚା ବସିଲା ଜାଣ ! ପ୍ରବାସରେ ଅଛି । ଶୁଣିଲେ କେଡ଼େ କଷ୍ଟ ନ ହେବ ତା' ମନରେ ।

ସୁଲକ୍ଷଣା ଉଦାସ ମନରେ ଗୋଟେ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ବସିଥାନ୍ତି । କେତେବେଳେ କେମିତି ଡରିଲା ଡରିଲା ପରି ପୋଖତି ଘର ଆଡ଼େ ଚାହିଁଦେଇ ଆଖି ଫେରେଇ ଆଣୁଥାନ୍ତି । ବୁକୁରୁ ପବନଟା ଓହ୍ଲେଇ ଯାଉଥାଏ । ପାଟି ଫିଟେଇ କିଛି କହି ପାରୁ ନଥାନ୍ତି । କ'ଣ ବା କହିବେ ? ନିଜ ଭାଗ୍ୟ ତ ଫାଳ ଫାଳ !

ଅଗଣାକୁ ଗଲେ ପଡ଼ିଶା ଘରୁ ଟାହି ଟାପରା ଶୁଣିଲା ପରି ଲାଗୁଥାଏ । କଥାଟା ତ ସେ ବାଗେ ହେଇଚି । ତାଙ୍କୁ ଦୋଷ ଦେଇ ଲାଭ କ'ଣ ? ହାଇରେ କପାଳ ! ଥିଲା ଥିଲା କ'ଣ ନା' ସେତିକି ବେଳକୁ ଝିଅଟାଏ ହେଲା !

ଦୁଲ ଧଡ଼ପଡ଼ ଅଗଣାକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସି କହିଲା, ''ବୋଉ ମ'। ସାଇପଡ଼ିଶା ମାଇକିନେ ସବୁ ଆସିଲେଣି ବେଗି ଆ।''

ସୁଲକ୍ଷଣାଙ୍କ ହାତଗୋଡ଼ରୁ ଜିଅ ଛାଡ଼ିଗଲା ପରି ଲାଗିଲା। –ଏ ହିଁସ୍କୁଟି ଯାକ କାଇଁ ଆସୁଛନ୍ତି ବା ? ସୁକଟ ଦେଖିବାକୁ ନା ଉଲୁଗୁଣା ଦବାକୁ ? କେତେ ବାଗେ କେତେ ବାଙ୍କେ କଥା କହିବେ ଯେ ଛୁରୀ କଟୁରୀ ପରି ମର୍ମ ଭେଦିଯିବ। ଏମିତି ତ କାହାଘରେ ପିଲା ଜନ୍ମ ହଉ ହଉ କେହି ଆସନ୍ତି ନାହିଁ। ଏଠିକି କାଇଁ ଆସିଲେ ?...

ସତକୁ ସତ ଗୋଟେ ମାଇକିନା ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କୁ ଆଡ଼ହେଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ। ସୁଲକ୍ଷଣାଙ୍କ ପାଟିରୁ ବଚନ ବାହାରିଲା ନାହିଁ। ସେମାନେ ବି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ କେହି କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ। ଦୁଲ ତାଟକା ହେଲା ପରି ଚାହିଁ ରହିଲା। ସୁଲକ୍ଷଣାଙ୍କ ନିଶ୍ୱାସ ଚଳିଲା ନାହିଁ।

ତା'ପରେ ହୁ କିନା କାଉ କାଉ ରାଉରାଉ ସମସ୍ତେ ରାବି ଉଠିଲେ।

''ଝିଅଟାଏ ହେଲା ପରା ?''

''କେତେବେଳେ ଜନ୍ମ ହେଲା ? ଗୋରୀ ନା କାଳୀ ?''

''ଉଆଁସ ତ ଉଆଁସ ସେଥିରେ ପୁଣି ଏମିତି ଉଗ୍ରବେଳା !''

''ସପନି ମା' କହୁଥିଲା ସେଇଟା କୁଆଡ଼େ ନାହିଁ ନଥିବା ସୁନ୍ଦରୀ ହେଇଚି !'' ସେଗୁଡ଼ାକ ସେମିତି ସୁନ୍ଦରୀ ହୁଅନ୍ତି ବା ! ସୁନ୍ଦରୀ ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ? ଖୁଣଟା ତ ରହିଗଲା !''

କା.. କା, ରା... ରା, ହଇ ହଇ, ଚଇ ଚଇ... ଓଃ !

ଘନା ଘଡ଼େଇ ଝିଅ ସେ ଡେଙ୍ଗୀଛେଳି, କାଣ୍ଡେଇଖଡ଼ା ଆଗକୁ କହୁଣେଇ ଆସି କହିଲା, ''ଖାଲି କ'ଣ ସୁନ୍ଦରୀ ? ତା' ଦିହରୁ ମହମହ ବାସ୍ନା ବାହାରୁଥିବ ନା !''

ଠପ୍ କିନା ସବୁ ଚୁପ୍ ହେଇଗଲେ। ପିଣ୍ଡାରେ ବେଣୁ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ ଗଳା ଖଙ୍କାରିବା ଶୁଣାଗଲା।

''ହଉ,'' ଜଣେ କହିଲା, ''ଚାଲିବଟି ସେ ଅପସରୀ ନାତୁଣୀକୁ ଟିକିଏ ଦେଖିବା !''

କେମିତି କେଜାଣି ସୁଲକ୍ଷଣାଙ୍କୁ ଉଶ୍ୱାସ ଲାଗିଲା, ଏକ ପ୍ରକାର ଉଷତ ଲାଗିଲା। ଜନ୍ମ ହଉ ହଉ କେହି ତ ଏମିତି ଦିଅଁ ଦର୍ଶନ ହେଲାଭଳି ଭିଡ଼ ଭିଆଇ ଦିଏ ନାହିଁ।

ଯୋଶୁ ଶଙ୍କିଗଲା ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି। ସେମାନେ ଘେରିଗଲେ। ଜଣେ କିଏ ତା କାନି ଆଡ଼େଇ ଦେଲା।

''ଦେଖମ', ଦେଖମ', କେଡ଼େ ଡଉଲ ହେଇଚି।''

''କେଡ଼େ ଗୋରୀ ହେଇଚି ମ' ସତେ, କେମିତି ସୁନାପରି ଝଟକୁଚି ତା' ଦିହ !''

''କେଡ଼େ ମୂର୍ତ୍ତି ସେ ହେଇଚି ଦେଖିଲ ଆଗ । ଗୋଟେ ଛ' ମାସିଆ ପିଲାପରି ହେଇଚି ।''

ଯୋଶୁ ତା' ଆଖିକୁ ଚାହିଁ ଡରିଗଲା । ବାଁ ହାତରେ କାନି ଟାଣି କେତେବେଳେ ପିଲାଟାକୁ ଘୋଡ଼େଇ ପକେଇଲା ଜାଣି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

''ଆଲୋ, ଆଲୋ, ଆମେ କ'ଣ ତୋ ପିଲାଟାକୁ ଖାଇଯିବୁ ନା କ'ଣ ବା ? ଯୋଉ ସୁଲକ୍ଷଣୀ ଝିଅଟା ତ । ସେଥିରେ ପୁଣି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଘୋଡ଼େଇ ପକେଇଲୁ ! ହଉ ଚାଲ ସମସ୍ତେ । ଗ୍ରହଣ ଗାଧୁଆ, ଆଉ ପୋଖତି ଛୁଆଁ, ଏକାଥରେ ଲୁଗାଧୋଇ ଗାଧୋଇବାକୁ ହେବ ।'

ଗୋଠ ପାରି ହେଲାବେଳେ ସୁଲକ୍ଷଣା କାନ୍ଥକୁ ଆଡ଼ଘସା ଦେଇ ଠିଆ ହେଇଥାନ୍ତି । କଳର କଳର ହେଇ ସେମାନେ ଯାଉଥାନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ''ଉଆଁସିଟା ତ ! ଗ୍ରହଣ ବେଳାରେ ପୁଣି ଜନ୍ମ ହେଇଚି । ଅମଙ୍ଗୁଳି ସବାଖାଇଟାଏ ହବ ।''

ଦୂଳ ତା' ଭାଉଜ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

''ଅଲକ୍ଷଣି, ଅସହଣି, ହିଂସିକା ଯାକ ସବୁ । କାହାର ଶିରି ସହିପାରିବେ ନାହିଁ । ସେଗୁଡ଼ାକ ଆଉଥରେ ଆସିଲେ ମୁଁ କବାଟ ପକେଇ ଦେବି ।''

ବେଣୁ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଅଣ୍ଟା ପାଣି କରି ଦିଅଁଘର ପିଣ୍ଡାରେ ସନ୍ଧ୍ୟା କରିବାକୁ ବସିଲେ । ସୁଲକ୍ଷଣା ଗଲେ ରାତି ରୋଷେଇ କରିବାକୁ । ପଥିପାଇଁ ତ' ପୁଣି ରାନ୍ଧିବାକୁ ହେବ !

ରାତି ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ପାଟିତୁଣ୍ଡ ନୀରବି ଆସିଲା । ଯୋଶୁକୁ ଛପଛପିଆ ନିଦ ହେଇ ଭାଙ୍ଗି ଯାଉଥାଏ । ହାତ ଗୋଡ଼ ପଥର ପରି ଭାରି ଲାଗୁଥାଏ । କାହିଁକି କେଜାଣି ତାକୁ ଭାରି ଡର ମାଡୁଥାଏ । ଚମକିଲା ପରି ସେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଆଖି ବୁଜି ଦଉଥାଏ । ତୁହାଇ ତୁହାଇ ମନେ ପଡୁଥାଏ ତା' ବୋଉ ! ଶୁଣିଲାଣି କି ନାହିଁ କେଜାଣି ? ଶୁଣିଥିଲେ ତ ନିଶ୍ଚେ ପଳେଇ ଆସିଥାନ୍ତା । ହେଇତ' ପିଛିଲା ଗୁରୁବାରଦିନ ଆସିଥିଲା ଥାଳିଏ ରସବରା ନେଇ, ତାକୁ ସୁଆଦ ଲାଗେ ବୋଲି ।

ଯୋଶୁର ଆଖିପତା ଫିଟି ପୁଣି ମଡ଼େଇ ହୋଇ ପଡୁଥାଏ । କାନ୍ଧରେ ବେଗ୍ ଝୁଲେଇ ପଶି ଆସୁଥିବା ସୁରେଶ ଦିଶି ଯାଉଥାଏ । ତା' କପାଳରେ ଖରା ପଡ଼ି ଝଟକୁଥାଏ । ସେ କ'ଣ ସହଜେ ଆସି ପାରିବେ ? ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ କାହିଁ କେତେ ଦୂର ! ଏଇଠୁ ରାତିଏ ବାଟ ! ଚିଠି ପାଇ କ'ଣ ଭାବିବେ କେଜାଣି । ଝିଅଟାକୁ କ'ଣ ଦେଖିବାକୁ ମନ କରିବେ ।

ପତା ତଳେ ଯୋଶୁର ଆଖିଡ଼ୋଳା ଢ଼ଳ ଢ଼ଳ ହେଲା । ଲୁହ ଜକେଇ ଗଲା ଦି' କୋଣରେ !

କେତେ ରାତି ହେଇଥିବ କେଜାଣି ! ସବୁଆଡ଼ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ । ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ଯାଇଥିଲେ କି କ'ଣ ? ପିଲାଟା ତା କନା ଶେଯ ଉପରେ ହଲଚଲ ହେଲା । ଯୋଶୁ ମଟ ମଟ ଚାହିଁଲା । ସେ ଲେମ୍ ଆଲୁଅରେ ବି ତା' ମୁହଁ କେଡ଼େ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶୁଥିଲା । କାଳେ କାନ୍ଦିବ, କାନ୍ଦିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିବ । ସମସ୍ତେ ଆହୁରି ବିରକ୍ତ ହେବେ । ଏମିତିଆ ଝିଅଟାଏ ପୁଣି କାହାକୁ ଶୁଆଇ ଦେଉ ନାହିଁ ରାତିସାରା ।

ସେ ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଉଠି ବସିଲା । ଧାଈ ଯେମିତି ବତେଇଥିଲା ସେମିତି ପିଲାଟାକୁ ବୁକୁ ପାଖରେ ଧରି କ୍ଷୀର ଖୁଆଇଲା । କଅଁଳ ଉଷୁମ ଓଠ ଭିତରେ ଯୋଶୁର ମାତୃତ୍ୱକୁ ସେ ଆସ୍ତେ ଚୁଚୁମିଲା । ଯୋଶୁର ଦେହସାରା ଶୀତେଇଗଲା । ଅପୂର୍ବ ଲାଗିଲା ତାକୁ । ସେ ଆଉ ଟିକିଏ ଜାକିଧରିଲା ପିଲାଟାକୁ । କେତେ ନରମ, କେତେ ଚିକ୍କଣ, କେଡ଼େ ଗୋରା ଆଉ ସୁନ୍ଦର ତା' ଝିଅଟା ସତେ !

ପିଲାକୁ ଶୁଆଇ ସେ ଶୋଇଗଲା । କେହି ପାଖରେ ନାହାନ୍ତି । ତା' ଆଖି ପଡ଼ି ଆସିଲା । ତାକୁ ଲାଗିଲା କିଏ ସବୁ ଛାଇ ପରି ଚଳପ୍ରଚଳ ହଉଛନ୍ତି ସେ ବଖରାଟାରେ । ଚାହିଁଦେଲେ କେହି ନାହିଁ । ବୁକୁ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ହୁଏ । ନିଃଶ୍ୱାସ ଧିମେଇ ଯାଏ । ପୁଣି କେତେବେଳେ ଆଖିପତା ମଢ଼େଇ ହୋଇପଡ଼େ ।

ତା' ପାଟି ଶୁଣି ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ ଦୁଲ ଆଉ ସୁଲକ୍ଷଣା । ଦୁଲ ଯୋଶୁକୁ ହଲେଇ ନିଦରୁ ଉଠେଇଲା । ଯୋଶୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଳବିଳେଇ ପାଟି କରିଥିଲା ।

"ବୁକୁ ଉପରେ ହାତଦେଇ ଶୋଇଲେ ସେମିତି ସ୍ୱପ୍ନ ହୁଏ ।" କହିଲା ଦୁଲ । "ମୁଁ ନହେଲେ ଏପାଖକୁ ମୋ ଖଟିଆ ପକେଇ ଶୋଇଯିବି କି ?"

ଯୋଶୁ ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ନାହିଁ କଲା । ସୁଲକ୍ଷଣା କହିଲେ, "ଟିକିଏ ଚେତା ରହି ଶୁଅ । ଦୁଲ ଆଉ ମୁଁ ପାଖ ବଖରାରେ ଅଛୁ ।"

ସେ ଚାଲିଗଲା ପରେ ଦୁଲ କହିଲା, "ପାଣି ପିଇବ ଭାଉଜ ? ତମ ଦିହସାରା ଝାଳ ସରସର ହେଇଯାଇଛି ।"

ପାଣି ଆଣୁ ଆଣୁ ପଚାରିଲା, "କ'ଣ ସପନ ଦେଖିଲ କି ? ଏମିତି ପାଟି କରୁଥିଲ 'ନେଇଗଲା, ନେଇଗଲା'– କିଏ କ'ଣ ନେଇଗଲା ?'

ଯୋଶୁ ସାଷ୍ଟମ ହେଇ ଦୁଲ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା । ଆସ୍ତେ କହିଲା–

"ମତେ ଛାଇ ନିଦ ହେଇ ଯାଇଥାଏ । ମତେ ଲାଗିଲା ଏ ଘରେ ଘରେଲୋକ ଭର୍ତ୍ତି ହେଇଗଲେ । ଉଞ୍ଚ ଉଞ୍ଚ ଗୋରା ଗୋରା ସାହେବ ପରି ସମସ୍ତେ । ମର୍ଦ୍ଦ କି ମାଇକିନା ଜଣା ପଡୁ ନଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ପହଁରିଲା ପରି ପଶି ଆସୁଥାନ୍ତି । ସେମାନେ କିଏ ବୋଲି ଠଉରାଇଲା ବେଳକୁ ମୋ ଚାରିଆଡ଼େ ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛ ସବୁ ଠିଆ ହେଇଗଲେ ।

ସେ ଗଛ ଗହଳି ଭିତରେ ମୋତେ ବାଟ ମିଳୁ ନଥାଏ । ମୁଁ ଧନ୍ଦି ହେଉଥାଏ । ଏତିକି ବେଳେ ଗଛମୂଳ ଅନ୍ଧାର ଭିତରୁ ଗୋଟେ ପଟାଳିଆ ବାଘ ଲମ୍ଫି ଆସିଲା । ମୁଁ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଧାଇଁଲି । ମୋ ବୁକୁ ଉପରେ କ'ଣ ବୁଜୁଳାଏ ଚାକି ଧରିଲା ପରି ଲାଗୁଥାଏ । ବଣରୁ କେତେବେଳେ ବାହାରି ଆସି ମୁଁ ନିଛାଟିଆ ଚଉଡ଼ା ରାସ୍ତାରେ ଧାଇଁଥାଏ । ପଛକୁ ଲାଗି ଆସୁଥାଏ ବାଘ । ମୁଁ କାକର୍ଚ୍ଛନିଆ ହେଇ ଘର ଭିତରେ ପଶି କବାଟ ପକେଇ ଦେଲି ।... ରନ୍ଧାଘର ପରି ଲାଗୁଚି । ମୁଁ ପଛକୁ ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ପଦ୍ମ ପତ୍ରରେ ଗୁଡ଼ା ହେଇଥିବା ସୁନେଲି ରୋହିମାଛଟିକୁ ସେ ଅଲକ୍ଷଣା ଭୁଆଁ ଧରି ନେଇଛି । ଦାନ୍ତରେ ଚାବିଧରି ମତେ ଚାହିଁଛି । ମାଛଟି ଝାଉଁଳି ପଡ଼ିଛି । ମୁଁ କହିପାରୁ ନାହିଁ ସେଇଟା ବିରାଡ଼ି ନା ବାଘ, ମାଛ ନା ମଣିଷପିଲା । ସେ ତାକୁ ଟେକି ନେଲାବେଳେ ମୁଁ ପ୍ରାଣପଣେ ପାଟି କରୁଛି, "ନେଇଗଲା, ମୋର ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ନେଇଗଲା, ମୋ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣକୁ ନେଇଗଲା ପରି ମତେ ଲାଗୁଛି ।"

ଯୋଶୁ ଏତକ କହି ହାଲିଆ ହେଇଗଲା । ତା' ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ି ଆସିଲା କାନଯାଏଁ । ସେ ଛାତକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ଶୂନ୍ୟଦୃଷ୍ଟିରେ ।

ଦୁଲ ଭରସା ଦେଲା ପରି କହିଲା, "ସ୍ୱପ୍ନଟା ତ ସ୍ୱପ୍ନ । ସେଥିରେ କ'ଣ ସତ ଥାଏ ? ମନରେ ଭୟ ପଶିଗଲେ ବାଘ ସ୍ୱପ୍ନ ଆସେ । ତୁମେ ଆଦୌ ଡ଼ରିବାର ନାହିଁ । ଯେ ଯାହା କହିଲେ କ'ଣ ହବ ? ଦେଖିବ, ସମସ୍ତେ ଯା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଦେଲେ ସବୁ ଭୁଲିଯିବେ ।

ସେ ନଇଁପଡ଼ି ପିଲାଟାର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଥାଏ । "ଯେ ପରା ମୋହିନୀ କନ୍ୟା ଜନ୍ମ ହେଇଚି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋହି ଦବ । ଜଗତଜିଣା ହବ ଏ ଝିଅ ଦେଖୁଥ !– ଏଥର ଶୋଇପଡ଼ ।

ଯୋଶୁ ଶୋଇପାରୁ ନଥାଏ । ତା' ଭିତରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ମନ୍ଥି ହେଉଥାଏ । ରାତି ଘୋର ଅରଣ୍ୟ ପରି ଘୋଟି ରହିଥାଏ ଦଶଦିଗରୁ । ଆଖିପତା ପଡ଼ିବା ଫିଟିବା ଭିତରେ ତାକୁ ଦିଶିଯାଉଥାଏ, ବର୍ଷା, ବିଜୁଳି, ଅନ୍ଧାର, କଳା ଝିମ୍ ଝିମ୍ ଅଥଳ ସମୁଦ୍ର । ପୁଣି ଦିଶି ଯାଉଥାଏ ଅସୁମାରି ରଙ୍ଗର ଅସୁମାରି ଫୁଲ । ଅସଂଖ୍ୟ ଧଳାକଇଁ ଫୁଟି ଯାଉଥାଏ ପୋଖରି ସାରା । ପୁଣି ହାଉକିନା ହୁଳାଟାଏ ଖସିଯାଉଥାଏ ତାଳୁରୁ ତଳିପାଯାଏଁ । ଆଖି ଫିଟିଯାଉଥାଏ । ତୁହାଇ ତୁହାଇ ଶୁଭୁଥାଏ 'ଉଆଁସରେ ଝିଅ ଜନ୍ମହେଲା', 'ଗ୍ରହଣ କାଳରେ ଜନ୍ମହେଲା ।' ସେ ଛୋଟ ବତୀଟିର ମିଟିମିଟି ଆଲୁଅକୁ ଆଖିରେ ପତା ନ ପକାଇ ଚାହିଁରହେ । ଆଲୁଅ ଲୁହରେ ଟଳମଳ ହୋଇ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ହୋଇଯାଏ । ତା'ପରେ ଗଡ଼ିଯାଏ ଲାଞ୍ଜିବାଟେ କାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

–କେମିତି ସତେ ସେ ତାକୁ ଜଗି ପାରିବ ? କେମିତି ଦୁଲ ବି ଜଗି ପାରିବ ? ସେମାନେ ଯେମିତି ହେଉ ତାକୁ ମାରିଦେବେ । ସେମାନେ ବଞ୍ଚିବେ ବୋଲି ତାକୁ

ମାରିଦେବେ । ତା' ମୁହଁକୁ ଚାହିଁବେ ନାହିଁ, ତଣ୍ଟିରେ ଗୋଇଠି ମଡ଼େଇ ଦେବେ । ତାକୁ ଭିଣି ବିଦାରି ପକେଇବେ । ଠେକୁଆ ଛୁଆଟାକୁ କଟାସ ପରି ବେଢ଼ିଯିବେ ।

ଯୋଶୁ ଦେହସାରା ଠକ୍ ଠକ୍ ହୋଇ ଥରିଲା । ଶୀତରେ କମ୍ପିଲା । ସେ ହାତଗୋଡ଼ ମୁଦା କରିନେଲା । ଉହୁ ଉହୁ ହେଲା । ସେତିକିରେ ଦୁଲର ପାତଳ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଉଠିଆସି ଭାଉଜ କପାଳରେ ହାତ ରଖିଲା ।

''ଆରେ ତମକୁ ତ' ଭାରି ଜର । ମୁଁ ଆଗ କନ୍ଥାଟାଏ ମଡ଼େଇଦିଏ । ଯାଉଛି ବୋଉକୁ ଉଠେଇବି । କ'ଣ କେମିତି କରିବାକୁ ହବ । ଜରଟା ହେଲା କାହିଁକି ?''

ଯୋଶୁ ଜମା କିଛି ଶୁଣି ନଥିଲା ।

ସୁଲକ୍ଷଣା ଉଠିଲେ । ଷଡ଼ଙ୍ଗିଏ ଉଠିଲେ ।

''ଆମ କର୍ମକୁ ପରା ସବୁ ବିପତ୍ତି । ଦେଖୁନ ଆଗ ମୁହଁରେ କେମିତି ରୋଗ ବେଦନା ଦେଖେଇଲାଣି ।''

''ଏମିତି କାହିଁ ଗୁଡ଼ାଏ ଗଜଗଜ ହଉଚ । ଟିକିଏ ଦେଖୁଥାଅ । ମୁଁ ଯାଏ ସେ ଧାଈକୁ ଡାକିଆଣେ ।''

ଦୁଲ କହିଲା, ''ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଡାକିଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ସେ ଇନ୍‌ଜେକ୍ସନ ହେରିକା କ'ଣ ଦେଇଥାନ୍ତେ ।''

କଥା କାଟି ସୁଲକ୍ଷଣା କହିଲେ ''ଏମିତି ତ' ପାହାନ୍ତିଆ ହେଇଗଲାଣି । ପୋଖତି ଜର ଜଣଜଣକୁ ହୁଏ । ସେ ସପନି ମା' ଆସି ଦେଖି କହୁ । ତେଣିକି ଲୋଡ଼ା ହେଲେ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଡାକିବା ।''

ଷଡ଼ଙ୍ଗିଏ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ରାଜି ହେଲାପରି ବାହାରିଗଲେ ।

ସପନି ମା' ଆସୁ ଆସୁ ଉହ୍ନେଇଟାଏ ସଜ କଲା । କାଠ ନିଆଁ ଧରୁ ଧରୁ ସୋରିଷ ତେଲ ରସୁଣ ଫୁଟେଇ ଯୋଶୁର ଅଣ୍ଟାପିଠି ତଳିପା, ଦେହସାରା ପେଶିଦେଇଗଲା ।

''କଞ୍ଚା ଦିହ, ଏମିତି ଜରଟାଏ ହେଇଗଲା ନା । ଓହ୍ଲେଇଯିବ । ଭଲ ରାଗପାଣି ବେସର କରିଦିଅ, ପଥି ସାଙ୍ଗରେ ଖାଇଦବ । ଏଇନେ ଦି' ଚାରିଦିନ ଆସି ମୁଁ ତାକୁ ସେକା ସେକି କରିଦେବି । ପିଲାଟାକୁ ତ' ପୁଣି ତେଲ ଲଗେଇବାକୁ ହବ ନାଁ ନାଇଁ ! ସେତ' ସହଜେ ସୁନାପ୍ରତିମା । ତାକୁ ଗୁଆଘିଅରେ ମାଜଣା କଲେ ଆଉରି ଝଟକିବ ।''

''ଭାଉଜ ପାଇଁ ଖାଇବାକୁ ଘିଅ କିଣା ହେଇଚି । ସେଇଥିରୁ ଝିଅ ଦିହରେ ଲଗେଇବା ନା !'' କହିଲା ଦୁଲ । ସୁଲକ୍ଷଣା କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ ।

ଯୋଶୁ ଦେହରେ ଉଷୁମତେଲ ଘସିଲା ବେଳେ ତାକୁ ଫାଇଁ ଫାଇଁ ଲାଗୁଥାଏ । ସପନି ମା' ଜାଣିଲା ପରି ଶୁଣ୍ଠି ପିପଳି କାନିରେ ବାନ୍ଧି ଆଣିଥିଲା । ତାକୁ ପକେଇ ପାଣି ଫୁଟେଇ ଦେଲା । ଫୁଙ୍କି ଫୁଙ୍କି ପିଇବାକୁ ଦେଲା ।

ଯୋଶୁକୁ ଉଶ୍ୱାସ ଲାଗିଲା । ଆଖି ପଡ଼ିଆସିଲା ।

''ଗୋଟେ କ'ଣ ଉଶ୍ୱାସିଆ ଉଷୁମ ଚାଦର ଦିଅ, ଘୋଡ଼େଇଦବା । ନିଦ ହେଇଯିବ ।'' ସପନିମା' ଘୁଞ୍ଚି ଆସିବାରୁ ବାକି ସମସ୍ତେ ଘୁଞ୍ଚି ଆସିଲେ ।

''ମୁଁ ଆସୁଛି ସାଆନ୍ତେ ! ଲୁଗା ବଦଳ କରି ଧାଇଁ ଯାଇ ଧାଇଁ ଆସିବି । ପିଲା କଥା ସମ୍ଭାଳିବି । ମା'ର ଜର ଓହ୍ଲେଇଗଲାଣି । ତମର ସବୁ ଶୁଭ ହବ ସାଆନ୍ତେ । ଯେ ଯେ ତମ ଘରକୁ ଆସିଚି, କୋଟିକେ ଗୋଟିଏ ! ପଛରେ ମନେ ପକେଇବ ସପନିମା' ସତ କହୁଥିଲା ବୋଲି ।''

ଯୋଶୁ ଶୋଇଗଲା ରାତିକ ଯାକର ନିଘୋଡ଼ ନିଶ୍ଚଳ ନିଦ ।

କଅଁଳ ଧଳା କନା ଭିତରୁ ଜହ୍ନପରି ମୁହଁ ଦିଶୁଥିଲା ଝିଅଟିର । ବୁଜିଲା ଆଖି କପାଳ, ନାକ, ଓଠ, ଯେ ଯାହାକୁ ଅପୂର୍ବ !

ବେଶ୍ କିଛି ସମୟ ଶୋଇଗଲା ସାରା ପୃଥିବୀ, ନୀରବ, ନିଶ୍ଚଳ । ବହୁ ଦୂରରୁ ପକ୍ଷୀଡ଼ାକ ଶୁଭିଲା । ଆକାଶରୁ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ରାତିର ସମୁଦ୍ର । ଖୁବ୍ ପାଖରେ କାକର ପବନ ଫୁଲ ପାଖୁଡ଼ା ପରି ବୁଣି ହୋଇଗଲା । ବାରି ହେଉଥିଲା ନୂଆ ସକାଳର ମହକ ।

ଯୋଶୁର ପତାତଳେ ଢଳ ଢଳ ହେଲା ଡୋଳା । ନିଦ ଅଳସ ଭାଙ୍ଗିଲା ଆଖି ପତା ଉପରେ । ତାକୁ ଲାଗିଲା କିଏ ସବୁ ଆସି ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି ।– ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସୁନାରଙ୍ଗର ଦେବ ଦେବୀମାନେ । ଝରକା ଫାଙ୍କବାଟେ କଅଁଳ ଖରା ସୋରା ସୋରା ହୋଇ କାଛକୁ ଆଉଜି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଯୋଶୁ ଆଖି ଅଳ୍ପ ମେଲି ପୁଣି ବୁଜିନେଲା ।

କିଏ ସବୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ । ବହୁ ଦୂରରେ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ମଧୁର କଥା । ଭାରି ପରିଚିତ ଆପଣାର ସ୍ୱର । ଯୋଶୁ ଉଲୁସି ଉଠିଲା । କେହି ତା' ଦେହକୁ ଆଉଁସି ଦେଉଥିଲା । ଶୀତକଣ୍ଟା ମାରିଗଲା ତାଳୁରୁ ତଳିପାଯାଏଁ ।

ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଆଖି ଫିଟେଇ ଚାହିଁଲା । ତାକୁ ଲାଗିଲା ପୋଖରିକ ଯାକ ପଦ୍ମ ଫୁଟିଯାଇଛି ଏକାଥରକେ ।

ତା' ପାଖରେ ବସିଛି ତା' ମା' । ବଖରା ଦୁଆରେ ବାପା ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ସୁରେଶ ସବୁଠୁ ଉଞ୍ଚା, ସବୁଠୁ ସୁନ୍ଦର ! ଦୁଲ, ଶାଶୁମା'....।

ଯୋଶୁ ସମ୍ଭ୍ରମରେ ଉଠିବାକୁ ଓହଟି ହେବାରୁ ଆକାଶରୁ ପୁଷ୍ପ ବୃଷ୍ଟି ହେଲା ପରି ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱର ଶୁଭିଲା, ''ନା, ନା ଶୋଇଥା !''

ସନ୍ଧ୍ୟା ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ଖବର ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲା । ସମସ୍ତେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲେ ସକାଳୁ ସକାଳୁ । ସୁରେଶ ବି ରାତିକ ରାସ୍ତା ପାରିହୋଇ ଚାଲି ଆସିଥିଲା ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ରୁ ।

''ଉଠିବଟି, ମା'ମାନେ, ବାପାମାନେ ! ମୁଁ ମୋ ସୁନାପ୍ରତିମାକୁ, ମୋ ରାଜଜେମାକୁ ଟିକିଏ ସେକାସେକି ଟେକପାଳ କରିଦିଏ ।'' –ଶୁଭିଲା ସପନିମା'ର ସ୍ୱର ।

ମା' କେବଳ ବସି ରହିଲା ଯୋଶୁ ପାଖରେ । ବାକିସବୁ ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ ।

ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରୁ କେହିଜଣେ ପାଟି ଶୁଣେଇଲା ପରି ଶୁଭିଲା–

''ଆହେ, ଭାଇନା ଅଛ କି? ମୁଁ ସୁଦର୍ଶନ ଆସିଛି ।''

ବେଣୁ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଡାକିଲେ, ''ଆରେ ସୁଦର୍ଶନ, ମୁଁ ତ' ତୋରି ପାଖକୁ ଆଜି ଯେମିତି ହେଲେ ଯାଇଥାନ୍ତି ।''

''ମୁଁ ଜାଣିଚି ଭାଇନା ! ମୁଁ ପରା ସେଇଥିପାଇଁ ନିଜେ ଆସିଲି । ରହିପାରିଲି ନାହିଁ । କାଲି ଗ୍ରହଣକାଳ ଉତ୍ତାରୁ କିଏ କହିଲା ତମର ନାତୁଣୀ ହେଇଚି । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାସବେଳେ ଜନ୍ମ ହେଇଚି । ମୋତେ କୌତୂହଳ ହେବାରୁ ମୁଁ କୋଷ୍ଠି ଗଣନା କରି ତାଟକା ହେଇଗଲି । ତମକୁ ଆଉ କ'ଣ କହିବି ଭାଇନା ଏଭଳି କୋଷ୍ଠି ମୋ ଦିହକରେ ମୁଁ କରିନାହିଁ ।''

ତା ଉତ୍ତାରୁ ଚାରିଦିଗରୁ ଶ୍ଳୋକମାନ ଲହଡ଼ି ମାଡ଼ିଆସିଲେ । ଗହ ଗହ କମ୍ପିଲା ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ ଘର । ଯୋଶୁ ମା' ପାଖରେ କାନ୍ଥକୁ ଆଉଜି ବସିଥିଲା । ତାକୁ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା ପଦ୍ମପୋଖରି ସାରା ଫୁଟିଲା ପଦ୍ମ । ସୁଲକ୍ଷଣା ବି ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପାଖୁଡ଼ା ମେଲି ଦୋହଲୁଥିଲେ ସକାଳ ପବନରେ ।

ସତକୁ ସତ ମହକୁଥିଲା ପଦ୍ମବନ । ଦେବୀ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ପରା !!!

ଯୋଗିନୀ

"ବନ୍ଧୁ ବରେଷ୍ଟୁ, ଗୋଟାଏ ବିଚିତ୍ର ଅନୁଭବ କଥା ଲେଖୁଛି, ଶୁଣନ୍ତୁ ! ଏଇ ପଅର ଦିନ କଥା । କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ବିଭୋର ହୋଇ ଫେରିଥାଏ । ଫୁଟିଲା ଧଳା କଇଁଫୁଲ ଉପରେ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ଆଉ ପାଣି ଉପରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ବର୍ଷା ବିନ୍ଦୁ ପଡ଼ିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଅନେକ ବେଳଯାଏଁ ମୋତେ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରି ରଖିଥିଲା । ସେଇଠୁ ମୁଁ ଫେରିଲି ସତ । କିନ୍ତୁ ଘାସ ପଡ଼ିଆ ପାରି ହେଲା ବେଳେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି ଯେ ମୁଁ ମେଘଖଣ୍ଡ ପରି ଓହ୍ଲେଇ ଆସୁଥିଲି ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ । ଏତେ ହାଲୁକା, ଏତେ ମୁଲାୟମ ଯେ ମୋର ସ୍ଥୂଳ ଆକୃତି ଅଛି ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣିପାରୁ ନଥିଲି ।

ନା ! ମୋର ଏମିତି ଅନୁଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ତତଃ ଯା ପୂର୍ବରୁ କଦାପି ନୁହେଁ । ହୋଇପାରେ ବେଳେବେଳେ ମୁଁ କୌଣସି କାରଣରୁ ଉଲ୍ଲସିତ ହୋଇଉଠିଲେ ଏମିତି ଉଡ଼ିଗଲା ପରି ବା ବୁଡ଼ିଗଲା ପରି ଆକ୍ତା ମାକତା ଲାଗିଛି କିନ୍ତୁ ଏଭଳି କେବେ ନୁହେଁ ।

ଉହୁଁ, ମୁଁ କବି ବି ନୁହେଁ ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି । ଭଅଁର ପରି, ମହୁମାଛି ପରି ମତ୍ତ ବିଭୋର ହୋଇ ଉଡ଼ି ବୁଲିବାର ମାନସିକତା ମୋର ନାହିଁ । ମୁଁ ଅମୃତ କଳସ କଳ୍ପନା କରିପାରେ କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ୱାଦ କଳ୍ପନା କରିପାରେ ନାହିଁ । ମେଘ ଉପରେ ବିଚରଣ କରିବାର ସ୍ୱାଭାବିକ ବିଳାସ ମୋର ନାହିଁ । ମାନୁଛି ଯେ, ତାରୁଣ୍ୟ ପାରିହେଲା ବେଳେ କବି ଭାବ ମୋତେ ଘାରିଛି । ଜୀବନର ସ୍ୱପ୍ନମୟତା, ଶରୀରର କ୍ଷୁଧାମୟତା ମୁଁ ଅନୁଭବିଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ଘାଟ ଛାଡ଼ି ଜୀବନ ପ୍ରବାହ ଢେର୍ ବାଟ ବହି ଆସିଲାଣି । ତେବେ....

ବୟସରେ, ଅନୁଭବରେ ଜୀବନର ଉଠାଣି ଗଡ଼ାଣି ପାରିହେବାରେ ମୋତେ ଜଣେ ପୋଖତ ମଣିଷ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରାଯାଇପାରେ । ସହଜରେ ଭଳିଯିବା ଲୋକ ମୁଁ ନୁହେଁ । କେହି ମୋତେ ଚକମା ଦେଖେଇ ଭୁଲେଇ ଦେବ, ଏଇଟା ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ ଆପଣ ବି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆପଣ ବି ଜାଣନ୍ତି ମୋର ନିଶାପାଣି ଚଳେ ନାହିଁ, ଚିଲମ ଚୁରୁଟ ଚଳେ ନାହିଁ, ଚରସ୍ ଗଞ୍ଜା ଚଳେ ନାହିଁ । ମୋର ଆଖିକାନ ଖୋଲା ଥାଏ । ବ୍ୟାୟାମସିଦ୍ଧ ଶରୀର, ତର୍କସିଦ୍ଧ ମନ, ବିଚାରଶୀଳ ବୁଦ୍ଧି ସଦା ତତ୍ପର ଥାନ୍ତି । ଏଣୁ କୁହୁଡ଼ି ପହଁରିବା ମୋର ଅଭ୍ୟାସ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଠକିଯାଏ ନାହିଁ ସହଜରେ ।

ଏତେ କଥା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହୁନାହିଁ । କହୁଛି ମୋତେ । ନିଜକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରୁନାହିଁ ସତ । କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଳ କରି, ନିଜକୁ ହିଁ ଦମ୍ଭ ଦେଇ ଲାଗିଛି । କାରଣ ଲାଉଡଙ୍କ

ପରି ମୋର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଭୂଇଁରେ ଲୋଟିପଡ଼ିଛି । ରଞ୍ଜା ଦେଇ ତାକୁ ଟେକି ଠିଆ କରିବା ପାଇଁ ଏ ପ୍ରୟାସ ।

ମୁଁ କାହିଁକି ଦୋହଲି ଯାଇଛି, ତାହା କହିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ନିଃସର୍ତ୍ତ ମାନି ନେଉଛି, ଯେ ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତିରେ ଯାହା ଘଟିଗଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ଆଉ ବିସ୍ମିତ ହେବିନାହିଁ । ସ୍ଥୂଳ ଜଗତଟା ଧୂଆଁ ହୋଇଗଲେ ତେଣିକି ତାହା ଯେକୌଣସି ଆକୃତି ନେବାରେ ବିସ୍ମିତ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ।

ମୋର ଘର ଆପଣ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଭଡ଼ା ନେଇ ଥାଏ । ଏକୁଟିଆ ଥାଏ । ପିଲାମାନେ ସବୁ ଦୂରରେ । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମଝିରେ ମଝିରେ ଆସନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କ ମୋହ ତାଙ୍କୁ ଟାଣିନିଏ । ମୁଁ ତାହେଲେ ଏଠି ରହେ କାହିଁକି ? ତାର କାରଣ ହେଲା ଯେ ମୁଁ ଏଇଠି ପଚାଶ ବର୍ଷ ରହିଗଲିଣି । ମୋର ଚେର ମାଡ଼ିଗଲାଣି । ମୁଁ ଏ ଭୂଇଁ ଛାଡ଼ି ଯାଇପାରିବି ନାହିଁ । ଦୂରର ସେ ପାହାଡ ଯେଉଁଠି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଏଁ– ପଶ୍ଚିମରେ ନଈ, ଓସାର ଦାଣ୍ଡର ଏ ମୁଣ୍ଡେ ମନ୍ଦିର ସେ ମୁଣ୍ଡେ ମନ୍ଦିର । ଏଇତ ଆପଣମାନଙ୍କ ପରି ସୁହୃଦ, ଦକ୍ଷିଣା ପବନ, ଆଷାଢ଼ର ଅସରା ମେଘ, ଆକର୍ଷଣ ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଏଠି ଏମିତି ଜଡ଼ିଯିବାର କାରଣ ନୁହେଁ । ମୋର ଗୋଟାଏ ଅଦୃଶ୍ୟ ରକ୍ତନାଳି, ଏ ଭୂଇଁ ସାଙ୍ଗରେ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ରହିଛି । ସେଇଟା ଛିଡ଼ିଗଲେ ମୁଁ ବଞ୍ଚିପାରିବି ନାହିଁ । ସେଇଟା କଣ ମୁଁ ଏଯାଏଁ ଜାଣିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେତେଥର ମନ ହେଇଚି, ଜବଲପୁର ପୁଅ ପାଖକୁ ଯିବା ପାଇଁ ବା ତ୍ରିଭାନ୍ଦ୍ରମ୍ ଝିଅ ପାଖକୁ, ମୁଁ ତାର ଟାଣ ଅନୁଭବ କରିଛି ।

ଛାଡ଼ନ୍ତୁ, ଏକଥା ମୋଟାମୋଟି ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି । ଏ କିଛିଦିନ ହେଲା ଆପଣ କାହିଁକି ମୋ ବସାକୁ ଆସି ନାହାଁନ୍ତି ବୋଲି ଭାବୁଥିଲି, ଶୁଣିଲି ଆପଣ ଇନ୍ଦୋର ଯାଇଛନ୍ତି । ଫେରୁ ଫେରୁ ମାସେ ଲାଗିଯାଇ ପାରେ । ମୁଁ ସେତେକାଳ ଆଉ ଏ ଅଜବ କଥା ନିଜ ଭିତରେ ରଖି ରହିପାରିବି ନାହିଁ, ଏଣୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିଠିରେ ଜଣାଇବାକୁ ବସିଛି ।

ଆପଣ ମୋ ଘରକୁ ଆସିଛନ୍ତି ବହୁବାର । କିନ୍ତୁ ମୋ ଘରର ପୂର୍ବକୁ ତିନିଟା ଘର ଛାଡ଼ି ଗୋଟିଏ ଏକତାଲା ନାଲିରଙ୍ଗର ପୁରୁଣା କୋଠାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି କି? ନା, ବୋଧହୁଏ କରିନାହାଁନ୍ତି । ନହେଲେ ମୋତେ ନିଶ୍ଚୟ କହିଥାନ୍ତେ । ସେ ଘରଟାର ସେମିତି କିଛି ବିଶେଷତ୍ୱ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ତ ଯେ ରହେ.... ନାଁ, ନାଁ, ମୁଁ ତାକୁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବି ତାକୁ ଦେଖି ନଥିଲି । ଦେଖି ନଥିଲି ନୁହେଁ । ଦେଖିଥିଲି, କିନ୍ତୁ ସେଇଟା ନ ଦେଖିଲା ସାଙ୍ଗେ ସମାନ ।

ମୁଁ ସେଦିନ ଜହ୍ନ ପକ୍ଷ ଦେଖି ଘର ସାମ୍ନାର ପୋଖରୀ କୂଳରେ ବସିଥିଲି । କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଗଛ ତଳେ ଯେଉଁ ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ଆମେ ଅନେକ ସମୟ ବସି ଗପ କରିଚେ,

ସେଇ ବେଞ୍ଚରେ ବସିଥିଲି । ନିର୍ମଳ ଜହ୍ନ ରାତିରେ କଇଁ ଫୁଲ ଦେଖାଯାଉଥିଲା ଚମତ୍କାର । ପାଣିରେ ଚନ୍ଦ୍ର ବିମ୍ବ ଚହଲି ଯାଉଥିଲା ଛୋଟ ଛୋଟ ବର୍ଷା ବିନ୍ଦୁରେ । ରାତି ବେଶି ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଚାରିଆଡ଼ ଶୂନ୍‌ଶାନ୍ ହେଇଯାଇଥିଲା । କିଛି ଦୂରରେ ରେଳଲାଇନ୍ । ତା ଆରପାରି ବୁଦ୍‌ବୁଦି କଣ୍ଟା ଜଙ୍ଗଲ ଦିଗନ୍ତ ଯାଏଁ । ଏସବୁ କିନ୍ତୁ ନିରାପଦ । ଆମର ଚରାଭୂଇଁ । ଆମେ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ସେ ଖଣ୍ଡମଣ୍ଡଳ ଭ୍ରମିଛେ ।

ମୁଁ ସତକୁ ସତ ବିଭୋର ହୋଇ ପୋଖରୀ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ବସିଥାଏ । ଉଠିବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ ମୁଁ ସେଇଠୁ ଉଠିଲି । ମୁଁ ଖାଇ ସାରିଥାଏ । ଆଉ କିଛି ସମୟ ସେଇଠି ବସି ପାରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଉଠିଲି । କାହିଁକି ଉଠିଲି ମୋତେ ପଚାରନ୍ତୁ ନାହିଁ । କାରଣ ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ ।

ତା'ପରେ ତ ସେଇ ବିଚିତ୍ର ଅନୁଭବ । ମୋତେ ଲାଗିଲା ମୁଁ ଶୂନ୍ୟରେ ପହଁରୁଛି । ଗୋଟାଏ ମୋଟାମୋଟି ଦିଗର ଧାରଣା ମୋର ଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଆସି ଘରେ ପହଁଚିଲି । କିନ୍ତୁ ସେଇ ହାଲୁକା ପଣ ଦେଇ ମୁଣାରୁ ଚାବି କାଢ଼ିଲା ପରେ ବି ଲାଗୁଥିଲା, ମୁଁ କୌଣସି ସ୍ଥୂଳ ପଦାର୍ଥ ଧରିନାହିଁ ।

କବାଟ ଫିଟେଇ ପାରିବି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଭିତରେ ପଶିଲି, ଆଉ ମୋର ସେ ଲମ୍ବା ସୋଫାଟାରେ ଫୁଲଟିଏ ଖୋଲିଦେଲା ପରି ବସିଲି । ସୋଫା ଦାଢ଼ରେ କେବେ କେମିତି ବସିଗଲେ ସେଇଟା କଟମଟ ହୁଏ । ସେଦିନ କିଛି ହେଲାନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବିଲି ମୁଁ ବୋଧହୁଏ, ଠିକ୍ ତା ଉପରେ ବସିନାହିଁ । ତା ଉପରେ ପହଁରୁଛି କେବଳ । ହେଇ ଉହୁଙ୍କିଗଲେ ସିଲିଂରେ ମୁଣ୍ଡ ବାଜିବ !

ଘରକୁ ଆସିଲା ବେଳେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଅନୁଭବ କଥା ଭୁଲିଗଲି କହିବାକୁ । ମୁଁ କହିଛି ଚାରିଆଡ଼ ଶୂନ୍‌ଶାନ ହୋଇଯାଇଥିଲା । କେହି କୁଆଡ଼େ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜାଣିପାରୁଥିଲି ଯେ ମୋ ପଛେ ପଛେ କେହି ଜଣେ ଥିଲା । ମୋର ଆଦୌ କୌତୁହଳ ନଥିଲା ଲେଉଟି ଚାହିଁ ଦେବାକୁ । ମୁଁ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ଆତ୍ମବିଭୋର ଥିଲି ଯେ ସେ କଥାଟାକୁ ଆଦୌ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଲିନାହିଁ । ହଅ ଅ, କିଏ ହେଇଥିବ !

ସୋଫା ଉପରେ ପହଁରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ହଠାତ୍ ଦୁମ୍‌କିନା ମୋର ସବୁ ଓଜନ ଫେରିଆସିଲା । ମୋ ବୁକୁ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ହେଲା । ମୁଁ ମଟମଟ ଚାହିଁ ରହିଥାଏ । ମୋର ଦେଖିବାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନଥିଲା, ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ମୋ ଦାଣ୍ଡ ବଖରାର ପରଦା ସେପଟେ, ସେ ଠିଆ ହେଇଥିଲା ।

ଗୋରା ପାଦରେ ବାଦାମି ରଙ୍ଗର ପାଣ୍ଡେଇ । ତା' ଉପରକୁ ହାଲୁକା ମନ୍ଦାର ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ି । କେବଳ ଆଖି ନୁହେଁ, ମୋର ସର୍ବାଙ୍ଗ କହିଲା, ମୁଁ ତାକୁ ଚିହ୍ନିଛି । ଏଇତ

ସେଇ ନାଲି କୋଠାର ଅଧିକାରିଣୀ । ମାଇଁ ଗଡ୍, ସେ ପରଦା ଟେକି ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ ମୁଁ କଣ କରିବିଟି ।

ଆପଣଙ୍କୁ କହିବାରେ ମୋର ଦ୍ୱିଧା ନାହିଁ ଯେ, ମୁଁ ଏପରି ନାରୀ ରୂପ କେବେ ହେଲେ ଦେଖିନାହିଁ । ସ୍ତବ୍ଧ ଚକିତ, ବିମୂଢ଼, ନିସ୍ତେଜ କରିଦେଲା ଭଳି ସୁନ୍ଦରୀ । ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କହିଲେ ଯେଉଁ ଲାବଣ୍ୟ ବୁଝାଏ ଏଇଟା ତାହା ନୁହେଁ– କ'ଣ କିଛି ଅପାର୍ଥିବ ଅନନ୍ୟତା ଥିଲା ସେ ରୂପରେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମାତ୍ର ମୁଁ ଦେଖିଛି । ସେତିକି ବୋଧହୁଏ ଯଥେଷ୍ଟ, ଆଉ ଅଧିକ ଦେଖିଲେ ହୁଏତ, ଜଳିଯିବି ।

ଦିନସାରା ବିଜୁଳି– ଚମକିଲା ପରି ମନେପଡ଼ିଯାଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଆଦୌ ଉତ୍ତେଜିତ କରୁ ନଥିଲା । ଆଉ ଥରେ ଯାଇ ଦେଖିବାକୁ ଆକୃଷ୍ଟ ବି କରୁ ନଥିଲା ।

ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ଏଇତ ସେ ବିଶ୍ୱମୋହିନୀ ଯେ ଦେବାସୁର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିମୂଢ଼ କରିଦେଇ ପାରେ । କାହାକୁ ଅମୃତ ଦେଇ ଅମର ଜରାହୀନ ଅନନ୍ତ ଯୌବନ ଦେଇ ଦେଇପାରେ, କାହାକୁ ଅମୃତର ସ୍ୱାଦ ଚଖେଇ ଦେଇ ମସ୍ତକ ଛେଦନ କରିଦେଇ ପାରେ । ଏଇ ତ ନାରୀର ଆଦିରୂପ, ମୋହିନୀ– ଯେ ମୁଗ୍ଧ କରେ, ବିମୂଢ଼ କରେ ।

ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାରେ ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ବସିଥିଲା ବେଳେ ଥରେ ହେଲେ ମୁଁ ତା କଥା ଭାବିନାହିଁ । ମୋର କୌଣସି ବିକ୍ରିୟା ନ ହେବା, ମୁଁ ଘାରି ନ ହେବା ହିଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ମୟକର । ଏକ ପ୍ରକାର ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ କି ?

ବଳାଗଣ୍ଠିର ସାମାନ୍ୟ ଉପରକୁ ଦିଶୁଥିଲା । ସେ ପାଦଯୁଗଳ ଆଉ ସେ ଧଡ଼ି ନଥିବା ଇଷତ୍ ମନ୍ଦାର ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ି ଦେଖି ଦେଇ ମୁଁ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲି ।

ମୁଁ ଚାହିଁ ରହିଥିବା ଭିତରେ ହିଁ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ମିଳେଇଗଲା । ନାଁ ମୁଁ ଏଇଠି ଜୋର ଦେଇ କହିବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ସେ ଦୁଇଟି ପାଦ ପଛକୁ ଫେରିନାହିଁ ବା ଆଦୌ ସେଇଠୁ ଘୁଞ୍ଚିନାହିଁ । ସେଇଠି ହିଁ, ଧୂଆଁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲାପରି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ମଟମଟ ଚାହିଁଥିଲି । ମୋର ଚେତନା ଜାଗ୍ରତ ଥିଲା । ମୁଁ ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତନ ଥାଇ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ତାର ବିଲୁପ୍ତି ଦେଖିଲି ।

ମୁଁ କାଠ ହୋଇଯାଇଥିଲି । ସେଇଠୁ ଉଠିଯାଇ ପରଦା ଆଡ଼େଇ ଦେବାକୁ ମୋର ହୁବ ପାଉ ନଥିଲା । ମୋର କେବଳ ଖରତର ନିଶ୍ୱାସ ବହୁଥିଲା । ବୁକୁ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ପଡୁଥିଲା, ଉଠୁଥିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୋଇ ସ୍ଥିର ମନରେ ଭାବିଲି, ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ଭ୍ରମ । ସେ ଯେକେହି ହୁଅନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ସେ ମୋଟ ଉପରେ କାହିଁକି ଆସି ମୋ ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଠିଆହେବେ । ଯଦି ବା ସେ କୌଣସି କାରଣରୁ ଆସିଥିଲେ ତା ହେଲେ ଖୋଲାଦ୍ୱାର ଦେଇ ସେ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ଭିତରକୁ ଆସି ପାରିଥାନ୍ତେ । ଆସିଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ମାନିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲି ଯେ ମୋତେ ଯାହା ଏତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖାଗଲା ତାହା କଦାପି ଭ୍ରମ ହୋଇପାରେ । ମୁଁ ଦେଖିଛି ଠିକ୍, ଚିହ୍ନିଛି ଠିକ୍ । ତେବେ ତାହା କାହିଁକି ଭ୍ରମ ବୋଲି ମାନି ନେବି । ଠିକ୍, ଯଦି ଭ୍ରମ ନୁହେଁ ତାହା ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା କେମିତି ? ଦେଖୁ ଦେଖୁ ପରା କ୍ରମଶଃ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଆଉ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ ! ସେ ପୁଣି କ'ଣ ? ଭ୍ରମ ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ଆସେ ଏବଂ ପୁଣି ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ଉଭାନ ହୋଇଯାଏ ସ୍ୱପ୍ନପରି ।

ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇ କିଛିକ୍ଷଣ ପଦଚାରଣ କଲି । ଦୁଆରମୁହଁ ଆଡ଼କୁ କିନ୍ତୁ ଯାଉ ନଥିଲି । ଶେଷକୁ ସାହସ କରି ଗଲି ଏବଂ ପରଦା ଟେକି ଦେଲି କବାଟ ଉପରକୁ । ଅବଶ୍ୟ କେହି କୁଆଡ଼େ ନଥିଲେ ।

କ'ଣ କରିବି ସ୍ଥିର କରିପାରୁ ନଥାଏ । ଏତେ ରାତିରେ ସେ ଘରଆଡ଼େ ଯିବି ପଚାରିବାକୁ ସେ କାହିଁକି ମୋ ଦୁଆର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଥିଲେ ? ଯଦି ସେ ଆସି ନଥାନ୍ତି ! ଏବଂ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସି ନଥିଲେ ତେବେ କେତେ ବେକୁବ କାମ ହେବ ସେଇଟା ।

ପୁଣି ମନ ଭିତରେ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ଯୁକ୍ତି ଆସୁଥାଏ । ମୁଁ କେମିତି ସ୍ଥିର ରୂପେ ଜାଣିଲି ଯେ ସେ ଆସି ନଥିଲେ ? ସେ ହୁଏତ ଆସିଥିଲେ, କଣ କହିବେ ବୋଲି । ଏ ଅବେଳରେ ନ କହିବାକୁ ସ୍ଥିର କରି ଆସ୍ତେ ଅପସରି ଗଲେ । ସେଇ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଦୃଶ୍ୟ ଲିଭିଯିବା ଅନୁଭବଟି ଭ୍ରମ ହୋଇପାରେ ।

ତାଙ୍କର ମୋ ପାଖରେ କୌଣସି କାମ ଥିବାର ମୁଁ କଳ୍ପନା କରିପାରୁ ନଥିଲି । ସେ କିଏ ? ସେଇଠି କେତେଦିନ ହେଲା ଅଛନ୍ତି । କଣ କରନ୍ତି ? ଘରେ ଆଉ ସବୁ କିଏ ଅଛନ୍ତି ନା, ନାହାନ୍ତି ? ମୁଁ କିଛି ଜାଣେନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ତଥାପି ମୋର କ୍ରମଶଃ ପ୍ରଗାଢ଼ତର ଲୋଭ ହେଉଥିଲା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଯେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ମୋ ପାଖକୁ ଏ ଅସମୟରେ ଆସିଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଥରଟିଏ ଦେଖିଥାଇପାରେ କାରଣ ସେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ନୁହଁନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତ ଦାଣ୍ଡଘାଟର ମଣିଷ । ମୋତେ ସେ ଚାହିଁଥିଲେ ବହୁବାର ଦେଖିଥିବେ । ହୁଏତ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସଭାଜନ ଦିଶିଥିବି । ହୁଏତ ଘରେ ଆଉ କେହି ନଥିବେ, ଏବଂ ସେ କୌଣସି ଜରୁରୀ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆସିଥିବେ ।

ମୁଁ ସେ ନାଲି ରଙ୍ଗର ପୁରୁଣା କୋଠା ଆଗରେ ଯାଇ ଠିଆ ହେବାଯାଏଁ ଆଉ କିଛି ବୋଧେ ଭାବିପାରି ନଥିଲି । ମୁଁ ଦେଖିଲି ଫାଟକଟା ଆଉଜା ହୋଇଥିଲା । ହୁଏତ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ କୋଲପ ପକାଇବାକୁ । ହୁଏତ ମୋତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ଭିତରେ ପଶିବାକୁ ସାହସ ହେଉ ନଥାଏ । ଏତେ ରାତିରେ ଜଣଙ୍କ ଘରେ ଅଯାଚିତ ପଶିବା ଘୋର ଅଶିଷ୍ଟାଚାର । ମୁଁ ଖୁବ୍ ଦୁର୍ବଳ ବୋଧକଲି । ଅସୁସ୍ଥ ବୋଧକଲି । ପାଦଠାରୁ

କୁକ୍ଷି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେମିତି ଗୋଟାଏ କମ୍ପ ଅନୁଭବ କଲି । ନିଜ ଆଚରଣରେ ନିଜେ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲି ଏବଂ ଅଗତ୍ୟା ପଛେଇ ଆସିଲି ରୋଡ଼୍‌ଯାଏଁ ।

ସେଇଠି ମୋତେ ଅଇ ଟେକିଲା ପରି ଲାଗିଲା, ଆଉ ମୁଁ ପୁଣି ଆଗଭଳି ହାଲୁକା ହୋଇଗଲି । ମୁଁ ହିଁ କବାଟ ଖୋଲି ଉପରକୁ ପହଁଚିଗଲି ସ୍ୱପ୍ନାବିଷ୍ଟ ପରି । ମୋର ସେତେବେଳେ ଆଦୌ ଭଲମନ୍ଦ ବିଚାର ନଥିଲା । ଦାଣ୍ଡ ବଖରା ଠିଆମେଲା ଥିଲା । ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ସେ ମୋତେ ହିଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ?

ମୋର ହାଲୁକାପଣ କେବଳ ଶାରୀରିକ ନଥିଲା । ସେଇଟା ମନ ଓ ପ୍ରାଣ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ସଂଚରି ଯାଇଥିଲା । ଫଳରେ, ମୋର ମନେପଡୁଛି, ମୁଁ ଆଦୌ ଶଙ୍କା, ସଂକୋଚ, ଦ୍ୱିଧା, ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ନଥିଲି । ଉଶ୍ୱାସ ବୋଧ କରୁଥିଲି ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ । ସେ ଅବସ୍ଥାକୁ ଏକପ୍ରକାର ଉଲ୍ଲାସ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇ ପାରେ ।

ଏଣୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମୋ ସାମ୍ନାରେ ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ହେଲି ନାହିଁ, ଚକିତ ବା ଶଙ୍କିତ ହେଲିନାହିଁ । ଖୁବ୍ ସ୍ୱାଭାବିକ ସହଜ ମନେହେଲା ତାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ।

ମୁଁ ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ରହିଲି । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ସେଇଟା ମୋର ସ୍ୱଭାବ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଏକରକମ ଅଣାୟତ୍ତ ଥିଲି, ମୂଢ଼, ନିର୍ବୋଧ ଭଳି ହୁଏତ ଆଚରଣ କରୁଥିଲି ।

ସେ ସ୍ୱଳ୍ପାଲୋକରେ ଅଲୌକିକ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ । ସତେ ବା ବିଜୁଳିବତୀ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନ ରାଜ୍ୟର ଆଲୋକ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିରାସକ୍ତ ଭାବରେ ବିକୀରଣ କରୁଥିଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଅପରୂପ ଆକୃତି ଦେଖୁଥିଲି ସତ, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ହାବଭାବ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରୁ ନଥିଲି ।

ସେ ମୋତେ ସେ ସମୟରେ ସେହିପରି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଠିଆରହିବା ଦେଖି କଣ ଭାବିଥିବେ କେଜାଣି । ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ମୋର କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ନଦେଖି ସେ ହାତ ବଢ଼େଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱିଚ୍ ଟିପିଦେଲେ ।

ଧପ୍ ଧପ୍ ହେଇ ଚାରିଟା ବାଲ୍ବ ଲାଇଟ୍ ଜଳିଉଠିଲା । ମୋ ଆଖି ଝଲସି ଗଲା । ମୁଁ ପତା ପକାଇ ଆଖି ତଳକୁ କରିନେଲି । ଆଖି ଟେକି ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ସେ ନାହାଁନ୍ତି ।

କିଛି ନ କହି ସେ ଚାଲିଗଲେ କେମିତି ? କିଛି ନ ହେଲେ ତ ମୋତେ କୈଫିୟତ ମାଗି ପାରିଥାନ୍ତେ । କିଛି ବିରକ୍ତି କିଛି ଅସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିଥାନ୍ତେ । ମୁଁ ନିଜେ ସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନିଶ୍ଚୟ ଅସ୍ୱସ୍ତିବୋଧ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ଜାଗରଣର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କୌଣସି ଇଲାକାରେ ଝୁଲି ରହିଥିଲି । ଏଣୁ ମୋର କିଛି ହେଲେ ବିକ୍ରିୟା ନଥିଲା ।

ସେ ଘର ଭିତରୁ ଫେରିଆସିଲେ ।

ମୁଁ ଆଖିରେ ପଲକ ନ ପକାଇ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଲି । ଏଥର ସେ ଲୁଗା ବଦଳ କରି ଆସିଥିଲେ । ଈଷଦ୍ ମନ୍ଦାର ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ି ଓ ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ପାଣ୍ଡେଇ ଦେଖି ମୋର ଆଖି ଖୋସି ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଏଇ ପୋଷାକରେ ସେ ଘରୁ ବାହାରନ୍ତି ନା କଣ । ଏତେ ରାତିରେ ସେ ପୁଣି ବାହାରକୁ କାହିଁକି ବାହାରିଲେ ? ମୋତେ କଣ ତଦ୍ୱାରା ସେ ସୂଚନା ଦେଲେ ଯେ ମୁଁ ବି ବାହାରିଯିବା କଥା ? ମୁଁ କାହିଁକି ଆସିଥିଲି ଜାଣିବା ପୂର୍ବରୁ କଣ ଚାଲିଯିବା ଉଚିତ ଥିଲା ? ସେ ବୋଧହୁଏ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ମୋ ବସା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାକୁ ବାହାରିଥିଲେ !

ମୁଁ ଏସବୁ ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ ସତ, କିନ୍ତୁ ଆସ୍ତେ ପହଁରିଲା ପରି ମୁଁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ସୋଫା ଉପରେ ବସିଗଲି ଏବଂ ସେ ବି ମୋ ସାମ୍ନା ସୋଫାଟିରେ ବସି ମୋତେ ତାଙ୍କର ସେ ଅଦ୍ଭୁତ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲେ । ମୋର ମନେହେଲା ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ କ୍ଷୀଣ ରେଖାଏ ମନ୍ଦହାସ ଲାଗି ରହିଥିଲା ।

ମୋର କିଛି କହିବାର କିମ୍ବା କରିବାର ନଥିଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଅଗାଧ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ ମଜ୍ଜମାନ ମୀନଟିଏ ପରି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ପହଁରୁଥିଲି ।

ସେ ମୋତେ ଚାହିଁବା ଭିତରେ ତାଙ୍କ ଆଖି ଯୋଡ଼ିକ ତ୍ରିକୂଟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ସେ ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ । ସବୁ ଅକସ୍ମାତ୍ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲା । ବସ୍ତୁ ସବୁ ଆହୁରି ଘନୀଭୂତ ହୋଇଗଲେ । ମୋ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୀଣ ହୋଇଗଲା । ମୋତେ ଲାଗିଲା ମୁଁ କ୍ରମଶଃ କୌଣସି ଗଭୀରତାକୁ ଶୋଷି ହୋଇ ଯାଉଛି । ମୋର ବି ଆଖିପତା ପଡ଼ିଗଲା ।

ମୋର ସଂଜ୍ଞା ଲୋପ ପାଇଗଲା ବୋଲି ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ, କାରଣ ମୋତେ ସେତେବେଳେ କିଛି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । କିଛି ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଶୁଭୁଥିଲା ।

ଦିଶୁଥିଲା ବାରମ୍ବାର ଏକ ଅପରୂପା ନାରୀ ରୂପ । ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଦିଶି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଲିଭି ଯାଉଥିଲା । ଢଳଢଳ ବିମ୍ବପରି ରୂପ ମଧ୍ୟ ବଦଳି ଯାଉଥିଲା । ମସୃଣ କାଚ କଣ୍ଢେଇ ପରି ଚମ୍ପକ ବରଣୀ ନଗ୍ନିକା-ନିରୂପମା ଦେବକନ୍ୟା !! ଅନୁଭବ ହେଉଥିଲା କନ୍ୟାମୟ ଜଗତ, ପିତାମୟ ପୁରୁଷ ! ଏ କନ୍ୟା ତ ମାନବୀ ନୁହେଁ । ଏ କ'ଣ ସର୍ବବ୍ୟାପିନୀ ଦେବୀ କୁମାରୀ !?

ଭିତରେ ବାହାରେ ଧ୍ୱନିତ ହେଉଥିଲା 'ଦେବୀ କୁମାରୀ', 'କନ୍ୟା କୁମାରୀ' । ମେଘମାଳାରେ ଚନ୍ଦ୍ର ପରି ସେ ନିଟୋଳ ଲାବଣ୍ୟ ଲିଭିଗଲା । ମୋ ଦେହ ସାରା କୁସୁମ କହ୍ଲାର ଫୁଟି ଯାଉଥିଲା । ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ଶୀତଳ ଶାନ୍ତ ଅନୁଭବ । ପ୍ରଶାନ୍ତ ସନ୍ତୋଷର ଅନୁଭବ ।

ତା'ପରେ ଦିଶିଲା ନାରୀ ରୂପର ଅସମ୍ଭବ ଆକର୍ଷଣର ଭଣ୍ଡାର । ରୂପ ଯୌବନ ସଂପନ୍ନା ମୋହିନୀ, ଅସାମାନ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଅଭିଭୂତ, ସ୍ତବ୍ଧ ଚକିତ ଅବସ୍ଥାରେ ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ଶିହରଣ ଅନୁଭବ କଲି । ଉତ୍ତେଜିତ ଉତ୍ତପ୍ତ ଅନୁଭବ କଲି । ସେ ଶୋଭା-ସମୁଦ୍ର ମୋତେ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କଲା, ଉଚ୍ଛନ୍ନ କଲା । ମୋ ଦେହସାରା କଣ୍ଟକିତ ହେଲା, ମୁଁ ତୃଷିତ ଏବଂ ପରିତୃପ୍ତ ବୋଧକଲି । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଭାଷାରେ କହିପାରୁନାହିଁ । ସେ ଘନ ନିମଗ୍ନ, ନିଃଶେଷ ହୋଇଯିବାର ଭାବ । ମୁଁ ମୋର ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ଚାହିଁ ରହିଥିଲି ସେ ତ୍ରିପୁର ସୁନ୍ଦରୀକୁ ଏବଂ କ୍ରମଶଃ ବୁଡ଼ିଯାଉଥିଲି ଏ ବିଶ୍ୱସୃଷ୍ଟିର ଅନନ୍ତ ଅତଳ ଆନନ୍ଦରେ ।

ସେ ଅତଳାନ୍ତ ଗହୀର ଭିତରୁ ମୁଁ କିପରି ଭାସିଉଠିଲି କି ମୋତେ କିଏ ଟେକି ଆଣିଲା ମୁଁ କହିପାରିବି ନାହିଁ । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପରି ଦୃଶ୍ୟ ଜାରି ରହିଥିଲା । ବିବିଧ ବର୍ଣ୍ଣ, ବିବିଧ ରୂପ, ବିବିଧ ସ୍ପର୍ଶ ଭିତରେ ମୋତେ ଦିଶିଲା ଏକ ସ୍ଥିର ବିଶାଳ ମାତୃରୂପ । ତା' ହାତ ପାପୁଲି ଉପରେ ମୁଁ ସତେବା ସଦ୍ୟଜାତ ଶିଶୁ । ଆନତ ମେଘ ପରି ସେ ଆବୋରି ରହିଛି । ଫଳ ଭାରରେ ନଇଁ ଆସିଛି, ଜଳ ଭାରରେ ନଇଁ ଆସିଛି, ମୋତେ ସେ ଲାଳନ କରୁଛି, ପରିପୁଷ୍ଟ କରୁଛି । ବିଶ୍ୱ ମାତୃକାର ରୂପ, କମନୀୟ, ଆଶିଷମାୟା ମଙ୍ଗଳମୟ । ଶାବକକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ସେ ପୃଥିବୀକୁ ନୀଡ଼ମୟ କରିଦିଏ । ଅସହାୟ ଶିଶୁ ପକ୍ଷୀର ଡେଣା କଅଁଳେଇ ଦିଏ । ତା'ର ପ୍ରଥମ ଉଡ଼ାଣ ବେଳେ ସେ ଚାହିଁରହେ । ତା ଆଖିରୁ ସୁଧା ବର୍ଷୁଥାଏ ।

ଅନେକ ବିକ୍ଷିପ୍ତ, ବିକଟ ରୂପ, କରାଳ କଙ୍କାଳ ରୂପ, ଦିଶି ଲିଭି ଯାଉଥାନ୍ତି । ଘନ ଘୋର ରାତ୍ରି ପରି ଗୋଟିଏ ବିକଟାଳ ରୂପ ଦେଖାଗଲା । ସେ ବାହୁ ବିସ୍ତାର କରି, ମୁଖ ବିସ୍ତାର କରି ମାଡ଼ିଆସିଲା । ତା ପାଟି ଭିତରେ ସଚରାଚର ପ୍ରବେଶ କରିଯାଇ ପାରେ । ସେ ରାତ୍ରିପରି କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣା, ମୃତ୍ୟୁ ପରି ଶୀତଳ, କାଳ ପରି ଅପ୍ରତିହତା । ଏ ସଂହାରିଣୀ ରୂପ ଦେଖି ମୋର ଅବୟବ ଶିଥିଳ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ଚିତ୍କାର କରି ପକାଇଲି, ବା ସେଭଳି ଅନୁଭବ କଲି ।

ମୋର ଆଖି ଫିଟିଗଲା । ମୁଁ ସଂଯତ ହୋଇ ବସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲି, ମୋର ବିହ୍ୱଳ ଭାବ କଟି ନଥାଏ । ସେ ମୋତେ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ମୋର ସ୍ନାୟୁ ମଣ୍ଡଳକୁ ଶକ୍ତି ସଂଚାର ହେଲା । ମୁଁ ହାତଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କଲି । ମୋର ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାରସାମ୍ୟ ଆସିଯାଇଥିଲା । ଆସିଲା ବେଳୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇ ନଥିଲି । କେତେ ସମୟ ଧରି ମୁଁ ସେ ମୁହ୍ୟମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲି କହିପାରିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେଥିରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବମୁକ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲି । ନମସ୍କାର କଲାବେଳେ ମୁଁ ସୁମରୁଥିଲି ଦୁର୍ଗା ଗାୟତ୍ରୀ

''ଓଁ କାତ୍ୟାୟନୈ ବିଦ୍‌ମହେ କନ୍ୟାକୁମାରୀମ୍ ଧୀମହି ତନ୍ନୋ ଦୁର୍ଗାଃ ପ୍ରଚୋଦୟାତ୍ ।''

ମୋର ମନେହେଲା, ସେ ମୋତେ, ମୋର ଭିତର ବାହାର ଶିରା ପ୍ରଶିରା ସବୁ ଦେଖିପାରୁଥିଲେ । ସେ ସେତେବେଳେ ମୋତେ ମହାଯୋଗିନୀ ଭୈରବୀ ପରି ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ।

ସେ କିନ୍ତୁ ମୋତେ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେବାର ଦେଖି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାଭାବିକ ଢଙ୍ଗରେ କହିଲେ– ''ଆପଣ ଅସୁସ୍ଥ ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି । ଚାଲନ୍ତୁ ମୁଁ ବଳେଇ ଦେଇ ଆସିବି ।''

ମୋ ଆଖିରୁ ପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତ ପରଳ ଓହ୍ଲେଇ ଗଲା । ତା ହେଲେ ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଥିଲି ବା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି ସେ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ, କେବଳ ଭ୍ରମମାତ୍ର ? ମୁଁ ସଂଯତ ହୋଇ ଉଠିବାର ଉଦ୍ୟମ କଲାବେଳେ ସେ ମୋ ଚିନ୍ତାର ଉତ୍ତର ଦେଲାପରି ନୀରବ ହସିଦେଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ମୁହଁର ପଟାନ୍ତର ନଥିଲା ।

ସେ ମୋତେ କେବଳ ତାଙ୍କ ଗେଟ୍ ଯାଏଁ ବଳେଇ ଦେଇ ଠିଆହେଲେ । ମୁଁ ବୁଲିପଡ଼ି ନମସ୍କାର କଲି ଏବଂ ଅଗତ୍ୟା ଘରମୁହାଁ ଫେରିଲି । ମୁଁ ଆଦୌ ନିଶ୍ଚିତ ନଥିଲି ଯେ ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୋ ବସା ଘରକୁ ଫେରିଆସିବି ।

ମୋର ବଦ୍ଧମୂଳ ଧାରଣା ଯେ ସେ ସାଧାରଣ ମାନବୀ ନୁହନ୍ତି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଅପରାଜିତା ମନ୍ତ୍ରରେ ସିଦ୍ଧା ଯୋଗିନୀ । ତାଙ୍କର ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଅଛି, ନ ହେଲେ ମୋର ଏପରି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଅନୁଭବ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା ।

ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଣେ । ଆପଣ ଏ ଚିଠି ପଢ଼ି ନିଶ୍ଚୟ ହସିବେ । ଭାବିବେ ଯେ ମୁଁ ମନଇଛା ଗୁଡ଼ାଏ କଣ କଳ୍ପନା କରି ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖିଛି । ନତୁବା ମୋତେ କୌଣସି ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସେ ମହିଳା ତନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ର କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସେ ଅସାମାନ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ । ରାସ୍ତା ଧାରରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ବହୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟାଇ ଦେବାଭଳି ସୁନ୍ଦରୀ । ସେ ମୋ ବୟସର ଜଣେ ପୁରୁଷକୁ ଏପରି ବିହ୍ୱଳ ହେବାର ଦେଖି ନିଶ୍ଚୟ ଆମୋଦିତ ହୋଇଥିବେ, କିଛି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିଥିବେ ।

ସେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ନାଲି ରଙ୍ଗର ପୁରୁଣା କୋଠାରେ କାହିଁକି ଏକୁଟିଆ ଅଛନ୍ତି ତାହା ଆଉ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ । ସେ କଣ କରନ୍ତି ବା କରନ୍ତି ନାହିଁ ଜାଣିବା ମୋ ଆୟତ୍ତରେ ନୁହେଁ ବୋଲି ଆପଣ ଭାବୁଥିବେ । ଯଥା ଆପଣ ହୋଇଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ତାଙ୍କ ନାଁ ପଚାରିଥାନ୍ତେ । ସେ କେବେ ଆସିଲେ, କାହିଁକି ଆସିଲେ, କଣ କରୁଛନ୍ତି, ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତେ ଏବଂ ଆପଣ ଆଉ ପାଦେ ଦୁଇପାଦ ନିଶ୍ଚୟ ଆଗେଇ ଯାଇଥାନ୍ତେ ଘନିଷ୍ଠତା ପାଇଁ ।

ମୁଁ ସିନା ଆପଣଙ୍କ ମତାମତ ଅନୁମାନ କରିଗଲି । ଆପଣ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ କଣ କହିବେ ବା ଅନୁଭବ କରିବେ ସେଇଟା ଆପଣ ସ୍ୱୟଂ ଏବେ କହିପାରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଖାଲି ଅପେକ୍ଷା କଲି ଆପଣଙ୍କ ଆସିବାକୁ ।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଯାହା ଲେଖିଛି ସେଥିରେ ଅତିରଞ୍ଜନ କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଆପଣଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ୍ୟରୁ କିଛିହେଲେ ଶିଖିଛି ବୋଲି ଆପଣ ମାନିବେ । ମୁଁ ଖୁବ୍ ସତର୍କ ଅଛି, ସଚେତନ ଅଛି । ଯାହା ଘଟିଲା ବା ଘଟିଲା ବୋଲି ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛି, ତାକୁ ମାନସିକ ବିକାର ବୋଲି ଧରି ନେବାକୁ ମୁଁ ବି ରାଜି ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ରହସ୍ୟାବୃତ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତ ଅନୁଭବ ମୋତେ ବାଧ କରୁଛି ଆଉ ପ୍ରକାରେ ସମସ୍ତ ଘଟଣାକୁ ବୁଝିବାକୁ ।

ରାତି ପାହିଲେ କ'ଣ ହେବ, ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବୁଢ଼ିଆଣୀ ଜାଲରେ ପଡ଼ିଥିବା ମାଛିଟିଏ ପରି ଧରାପଡ଼ିଛି । ଭୈରବୀ ମନ୍ତ୍ରରେ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଲେ ସହଜରେ ମୁକୁଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, କାରଣ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିବାକୁ ମୁଁ ହିଁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥାଇପାରେ । ମୁଁ ଜାଣିପାରୁନାହିଁ ସେ ମୋତେ ମୋ ଅର୍ଜିତ ମାର୍ଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ନା ସେଥିରୁ ବିଚ୍ୟୁତ କରିବ । ସେ ଅସୀମ ଶକ୍ତିଶାଳିନୀ ତନ୍ତ୍ର ସାଧିକା ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ।

ଆପଣଙ୍କ ଭାଷାରେ ମୁଁ ମୋହିନୀର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଛି ତ ! ଏତେକାଳେ ଭଲ କରି ପାନେ ପାଇଛି ଏ ଖପରାଡିଆଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲି ଆପଣ ଖୁସି ହେଉଥିବେ । ଠିକ୍ ଅଛି ! ମୁଁ ରାଣ ଖାଇ କହୁଛି ମୁଁ ଜମା ଆଉ ସେ ଆଡ଼େ ଚାହିଁବି ନାହିଁ କି ସେ ଆଡ଼େ ପାଦ ବଢ଼େଇବି ନାହିଁ । ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମାନ ଠିକ୍, ତା ହେଲେ ସେ ମୋହ ଛିଣ୍ଡିବାକୁ କେତେ ଘଡ଼ି ?

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜାଣେ, ସେ ମୋତେ ଅବଶ୍ୟ ପବନ ପରି ହାଲୁକା କରିଦେବ, ମୋ ମଞ୍ଜ ଶୋଷି ନେବ । ମୁଁ ପୁଣି ନିଜ ଅଣାୟତ୍ତରେ ତା ଦୁଆରେ ନିଜକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବି ।

ମୋ ନିଜ ଉପରୁ ମୋ ବିଶ୍ୱାସ ଦୋହଲି ଯାଇଛି । ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ଅହରହ ଇଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ର ଜପୁଛି । ଏ ଚିଠି ଡାକବାକ୍ସରେ ପକେଇଲା ପରେ ଆସି ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । କହିପାରୁନାହିଁ କଣ ହେବ ! ଆପଣ ଟିକିଏ ଚଞ୍ଚଳ ଫେରିପାରନ୍ତେ ନାହିଁ ? ଅନ୍ତତଃ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆପଣଙ୍କ ମନ ବଳୁନାହିଁ ?

ରହୁଛି ।

'ଇତି'

ଯୋଗେଶ

ପାଇବେ - ଅନିରୁଦ୍ଧ ଡାକୁଆ, ୭୧୭, ନିଉକଲୋନି, ଇନ୍ଦୋର

ମୋର ମନେହେଲା, ସେ ମୋତେ, ମୋର ଭିତର ବାହାର ଶିରା ପ୍ରଶିରା ସବୁ ଦେଖିପାରୁଥିଲେ । ସେ ସେତେବେଳେ ମୋତେ ମହାଯୋଗିନୀ ଭୈରବୀ ପରି ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ।

ସେ କିନ୍ତୁ ମୋତେ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେବାର ଦେଖି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାଭାବିକ ଢଙ୍ଗରେ କହିଲେ– ''ଆପଣ ଅସୁସ୍ଥ ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି । ଚାଲନ୍ତୁ ମୁଁ ବଳେଇ ଦେଇ ଆସିବି ।''

ମୋ ଆଖିରୁ ପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତ ପରଳ ଓହ୍ଲେଇ ଗଲା । ତା ହେଲେ ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଥିଲି ବା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି ସେ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ, କେବଳ ଭ୍ରମମାତ୍ର ? ମୁଁ ସଂଯତ ହୋଇ ଉଠିବାର ଉଦ୍ୟମ କଲାବେଳେ ସେ ମୋ ଚିନ୍ତାର ଉତ୍ତର ଦେଲାପରି ନୀରବ ହସିଦେଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ମୁହଁର ପଟାନ୍ତର ନଥିଲା ।

ସେ ମୋତେ କେବଳ ତାଙ୍କ ଗେଟ୍ ଯାଏଁ ବଳେଇ ଦେଇ ଠିଆହେଲେ । ମୁଁ ବୁଲିପଡ଼ି ନମସ୍କାର କଲି ଏବଂ ଅଗତ୍ୟା ଘରମୁହାଁ ଫେରିଲି । ମୁଁ ଆଦୌ ନିଶ୍ଚିତ ନଥିଲି ଯେ ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୋ ବସା ଘରକୁ ଫେରିଆସିବି ।

ମୋର ବଦ୍ଧମୂଳ ଧାରଣା ଯେ ସେ ସାଧାରଣ ମାନବୀ ନୁହନ୍ତି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଅପରାଜିତା ମନ୍ତ୍ରରେ ସିଦ୍ଧା ଯୋଗିନୀ । ତାଙ୍କର ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଅଛି, ନ ହେଲେ ମୋର ଏପରି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଅନୁଭବ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା ।

ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଜାଣେ । ଆପଣ ଏ ଚିଠି ପଢ଼ି ନିଶ୍ଚୟ ହସିବେ । ଭାବିବେ ଯେ ମୁଁ ମନଇଚ୍ଛା ଗୁଡ଼ାଏ କଣ କଳ୍ପନା କରି ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖିଛି । ନତୁବା ମୋତେ କୌଣସି ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସେ ମହିଳା ତନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ର କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସେ ଅସାମାନ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ । ରାସ୍ତା ଧାରରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ବହୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟାଇ ଦେବାଭଳି ସୁନ୍ଦରୀ । ସେ ମୋ ବୟସର ଜଣେ ପୁରୁଷକୁ ଏପରି ବିହ୍ୱଳ ହେବାର ଦେଖି ନିଶ୍ଚୟ ଆମୋଦିତ ହୋଇଥିବେ, କିଛି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିଥିବେ ।

ସେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ନାଲି ରଙ୍ଗର ପୁରୁଣା କୋଠାରେ କାହିଁକି ଏକୁଟିଆ ଅଛନ୍ତି ତାହା ଆଉ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ । ସେ କଣ କରନ୍ତି ବା କରନ୍ତି ନାହିଁ ଜାଣିବା ମୋ ଆୟତ୍ତରେ ନୁହେଁ ବୋଲି ଆପଣ ଭାବୁଥିବେ । ଯଥା ଆପଣ ହୋଇଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ତାଙ୍କ ନାଁ ପଚାରିଥାନ୍ତେ । ସେ କେବେ ଆସିଲେ, କାହିଁକି ଆସିଲେ, କଣ କରୁଛନ୍ତି, ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତେ ଏବଂ ଆପଣ ଆଉ ପାଦେ ଦୁଇପାଦ ନିଶ୍ଚୟ ଆଗେଇ ଯାଇଥାନ୍ତେ ଘନିଷ୍ଠତା ପାଇଁ ।

ମୁଁ ସିନା ଆପଣଙ୍କ ମତାମତ ଅନୁମାନ କରିଗଲି । ଆପଣ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ କଣ କହିବେ ବା ଅନୁଭବ କରିବେ ସେଇଟା ଆପଣ ସ୍ୱୟଂ ଏବେ କହିପାରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଖାଲି ଅପେକ୍ଷା କଲି ଆପଣଙ୍କ ଆସିବାକୁ ।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଯାହା ଲେଖୁଛି ସେଥିରେ ଅତିରଞ୍ଜନ କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଆପଣଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ୍ୟରୁ କିଛିହେଲେ ଶିଖିଛି ବୋଲି ଆପଣ ମାନିବେ । ମୁଁ ଖୁବ୍ ସତର୍କ ଅଛି, ସଚେତନ ଅଛି । ଯାହା ଘଟିଲା ବା ଘଟିଲା ବୋଲି ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛି, ତାକୁ ମାନସିକ ବିକାର ବୋଲି ଧରି ନେବାକୁ ମୁଁ ବି ରାଜି ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ରହସ୍ୟାବୃତ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତ ଅନୁଭବ ମୋତେ ବାଧ କରୁଛି ଆଉ ପ୍ରକାରେ ସମସ୍ତ ଘଟଣାକୁ ବୁଝିବାକୁ ।

ରାତି ପାହିଲେ କ'ଣ ହେବ, ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବୁଢ଼ିଆଣୀ ଜାଲରେ ପଡ଼ିଥିବା ମାଛିଟିଏ ପରି ଧରାପଡ଼ିଛି । ଭୈରବୀ ମନ୍ତ୍ରରେ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଲେ ସହଜରେ ମୁକୁଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, କାରଣ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିବାକୁ ମୁଁ ହିଁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥାଇପାରେ । ମୁଁ ଜାଣିପାରୁନାହିଁ ସେ ମୋତେ ମୋ ଅର୍ଜିତ ମାର୍ଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ନା ସେଥିରୁ ବିଚ୍ୟୁତ କରିବ । ସେ ଅସୀମ ଶକ୍ତିଶାଳିନୀ ତନ୍ତ୍ର ସାଧିକା ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ।

ଆପଣଙ୍କ ଭାଷାରେ ମୁଁ ମୋହିନୀର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଛି ତ ! ଏତେକାଳେ ଭଲ କରି ପାନେ ପାଇଛି ଏ ଖପରାଡିଆଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲି ଆପଣ ଖୁସି ହେଉଥିବେ । ଠିକ୍ ଅଛି ! ମୁଁ ରାଣ ଖାଇ କହୁଛି ମୁଁ ଜମା ଆଉ ସେ ଆଡ଼େ ଚାହିଁବି ନାହିଁ କି ସେ ଆଡ଼େ ପାଦ ବଢ଼େଇବି ନାହିଁ । ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମାନ ଠିକ୍, ତା ହେଲେ ସେ ମୋହ ଛିଣ୍ଡିବାକୁ କେତେ ଘଡ଼ି ?

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜାଣେ, ସେ ମୋତେ ଅବଶ୍ୟ ପବନ ପରି ହାଲୁକା କରିଦେବ, ମୋ ମଞ୍ଜ ଶୋଷି ନେବ । ମୁଁ ପୁଣି ନିଜ ଅଣାୟତ୍ତରେ ତା ଦୁଆରେ ନିଜକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବି ।

ମୋ ନିଜ ଉପରୁ ମୋ ବିଶ୍ୱାସ ଦୋହଲି ଯାଇଛି । ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ଅହରହ ଇଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ର ଜପୁଛି । ଏ ଚିଠି ଡାକବାକ୍ସରେ ପକେଇଲା ପରେ ଆସି ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । କହିପାରୁନାହିଁ କଣ ହେବ ! ଆପଣ ଟିକିଏ ଚଞ୍ଚଳ ଫେରିପାରନ୍ତେ ନାହିଁ ? ଅନ୍ତତଃ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆପଣଙ୍କ ମନ ବଳୁନାହିଁ ?

ରହୁଛି ।

'ଇତି'

ଯୋଗେଶ

ପାଇବେ - ଅନିରୁଦ୍ଧ ଡାକୁଆ, ୭୧୭, ନିଉକଲୋନି, ଇନ୍ଦୋର

ଶୂନ୍ୟ ଠିକଣା

ରାତି ସେତେବେଳକୁ ଅନ୍ଦାଜ୍ ଏଗାରଟା ହେବ ନା' କ'ଣ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ ବତୀଖୁଣ୍ଟ ତଳେ ଠିଆହୋଇ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଅଚିହ୍ନା ଭଳି ଚାହୁଁଥାନ୍ତି । ଜଣାପଡୁଥାଏ ଯେମିତି ପାଖରେ ଥାନ ଟିକିଏ ପାଇଲେ ବସିପଡ଼ନ୍ତେ । ଖୁବ୍ କ୍ଳାନ୍ତ । ବୟସ ଅନ୍ଦାଜ୍ ଷାଠିଏ ।

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଭାରି ବଢ଼ିଆ ଲୋକ । ସୁବିଧା ଅସୁବିଧାରେ ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହୁଅନ୍ତି । ଗୁଳୁଗୁଳିରେ ଘର ଭିତରେ ଭାରି ଗରମ । ସାନପୁଅକୁ କାନ୍ଧରେ ପକେଇ ସେ ଲୁଙ୍ଗି ପିନ୍ଧି ବାହାରେ ଟହଲୁଥିଲେ । ପାଖେଇ ଆସି ପଚାରିଲେ : ''କ'ଣ ମଉସା, କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି କି ?''

ଓହଳିଥିବା ଭ୍ରୁଲତକୁ ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ କେବଳ ନୀରବ ଚାହିଁଲେ ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କୁ । ତାଙ୍କର ଥୁଲୁଥୁଳିଆ ମୁହଁରେ ଟୋପା ଟୋପା ଝାଳ ।

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ବୁଢ଼ାବାବୁ ବୋଧେ ମନେପକଉଛନ୍ତି । ଲାଜେଇଲା ପରି ଭଦ୍ରଲୋକ ଅଳ୍ପ ହସିଲେ । କହିଲେ : ''ଖୋଜୁଚି ତ । ବେଳ ବୁଡ଼ୁଠୁ ରାତି ଆସି ଏତେ ହେଲାଣି । କିନ୍ତୁ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କରି ପାଉନାହିଁ । କ'ଣ କହିବି କାହାକୁ ! ଲାଜ ମାଡୁଚି ।''

''କ'ଣ କହୁ ନାହାନ୍ତି ।'' ଉତ୍ସାହିତ କଲେ ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ । ଭଦ୍ରଲୋକ ତଳକୁ ଚାହିଁ ମନକୁ ମନ ହସିଲେ ।

''ମୁଁ ମୋରି ଘରଟାକୁ ହିଁ ପାଉନାହିଁ । ଖୋଜି ଖୋଜି ନୟାନ୍ତ ହେଲିଣି ।'' ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ– ''ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା । ଆପଣ କେତେଦିନ ହେଲା ସେ ଘରେ ରହିଲେଣି ?''

''କ'ଣ ଆଉ କହିବି ଆପଣଙ୍କୁ । ନଦିଆ ପରା ସେ ଘରେ ଜନ୍ମ ହେଇଚି । ସେ ଚାକରୀ କରିବାର ଆସି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହେଇଗଲା । ତା'ର ପୁଅ ଝିଅ ହେଲେଣି । ସେଇ ଘରେ ଆମେ ରହିଲୁଣି ଏଇ ଧରନ୍ତୁ ଗଡ ତିରିଶି ବର୍ଷ ହେଲା ।''

''ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଆପଣ ବୋଧେ ଚାକିରୀ କଲାବେଳେ ସେ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ ।''

''ହଁ, ସରକାରୀ ଘର । ଏବେ ନଦିଆ ନାଁରେ ସେ ଖଣ୍ଡ ଅଛି ।''

"ତିରିଶି ବର୍ଷ ରହିଲା ପରେ ଆପଣ ତ' ଆଖିବୁଜି ସେ ଘର ବାରିଦେଇ ପାରନ୍ତେ ।"

"ତା' ବୋଧେ ଏଯାଏଁ କରି ଆସିଥିଲି । ଆଜି ତ' କାହିଁ ମୋଟେ ସେ ଘରଖଣ୍ଡ ମିଳୁନାହିଁ । ଏ ସାରା ଅଞ୍ଚଳ ମୋତେ ନୂଆ ନୂଆ ଲାଗୁଚି । ଏଇ ଧରନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ତ' ମୁଁ କେବେ ଦେଖିଚି ବୋଲି ମନେପକେଇ ପାରୁନାହିଁ !"

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ସବୁ ବୁଝିଗଲା ପରି ହସିଲେ ।

"ଆଚ୍ଛା ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ସମୟ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଲୁଗା ବଦଳେଇ ଚାଲିଆସେ । ନଦିଆ ବାବୁ ବୋଧେ ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ । ମୋର ଅନୁମାନ ସେ ମୋରି ବୟସର ହିଁ ହେବେ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ଭଳି ଭାବନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏଇ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆସୁଚି ।"

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଫେରିଆସି ଦେଖିଲେ ଯେ ବୁଢ଼ାବାବୁ ଜଣକ ସେମିତି ତଳକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ରହିଛନ୍ତି । ଏ ବୟସରେ ଏମିତି ବାଉଳା ହେବା କଥା ନୁହେଁ ତ । କିନ୍ତୁ ହଜିଗଲା ପିଲାଟିଏ ପରି କେଡ଼େ ନିରୀହ, ଅସହାୟ ଏ ବିଚରା ।

ଖୁବ୍ କାମିକା ଅଥଚ ଆତ୍ମୀୟ ଭଳି ଗଳାରେ ତାଙ୍କୁ ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସ ଦେଲାପରି ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ କହିଲେ–

"ଆସନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଆସନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଘର ଯାଏଁ ବଳେଇ ଦେଇ ଆସେ । କହିଲେ ଦେଖି, ଘର ନମ୍ବରଟା ।"

ଭଦ୍ରଲୋକ ମୁହଁ ଟେକି ମୁଣ୍ଡ ଲାଡ଼ିଲେ ।

"ଘର ନମ୍ବର ? ସେଇଟା ହିଁ ତ' ମନେ ପକେଇ ପାରୁନାହିଁ । ଖୋଜି ଖୋଜି ଯେଉଁ ଶହେ ଘରେ ହାବୁଡ଼ିଲି ସେ ଗୁଡ଼ାକ ବରଂ କିଛି ମନେପଡୁଛି । କିନ୍ତୁ କେମିତି କେଜାଣି ମୋ ନିଜ ଘର ଠିକଣାଟା ମନେପଡୁନାହିଁ । ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କଲିଣି । ପାରୁନାହିଁ । ମୁଁ ଦେଖୁଛି ବୁଢ଼ା ହେଇଗଲେ ଏମିତି ଅନେକ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା ଘଟେ ।"

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଏଥର ଗଦ୍ ଗଦ୍ ହୋଇ ଖୁବ୍ ହସିଲେ ।

"ଆଚ୍ଛା ଅଦ୍ଭୁତ ଲୋକ ତ' ଆପଣ । ତିରିଶ ବର୍ଷ ଯୋଉ ଘରଟାରେ ଆପଣ ରହିଛନ୍ତି, ତା ନମ୍ବର ଭୁଲିବା ଯାହା ନିଜ ନାଁ ଭୁଲିଯିବା ସେଇଆ ।"

ଭଦ୍ରଲୋକ ସେମିତି ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ, ସେମିତି ବିବ୍ରତ । ପରିହାସ ବୁଝିବା ଅବସ୍ଥାରେ ନାହାନ୍ତି ବୋଧେ !

''ଆପଣ ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି । ମୋ ନିଜ ନାଁ ଭୁଲିଯିବା କିଛି ବିଚିତ୍ର କଥା ନୁହେଁ । ପଚାଶ ପାଖେଇଲା ବେଳକୁ ଗୋଟାଏ ଭୁଲା ରୋଗ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ । ସେଇଟା ସେ ସମୟରେ ମୋର ଟିକିଏ ଅଧିକ ଥିଲା । ମନର କଅଁଳ ଡାଳ ସବୁ ଝାଉଁଳି ଆସେତ' । ସେଇଠି ପବନ ବାଜିଲେ ଆଉ ବାରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖିଦେଲେ ଚିହ୍ନି ହୁଏ କିନ୍ତୁ ନାଁ କଥା ଉଠିଲେ ଭାରି ହିନସ୍ତା । ମୋର ଥରେ ନଦିଆର ନାଁଟା ମନେପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ତା'ବୋଉ ନାଁ ବି ମନେପଡ଼ିଲା ନାଇଁ ଆଉଥରେ । ହଁ, ସେଇ ପେନ୍‌ସନ୍ ବେଳେ ତ । ଭାଗ୍ୟକୁ ନଦିଆ ପାଖରେ ଥିଲା ବୋଲି । କହିଲା, ''ବୋଉ ନାଁ ପରା ତିଳୋତ୍ତମା !'' ମୁଁ କହିଲି ''ହେଇଥିବ ।'' ସମସ୍ତେ ହସିଲେ ।''

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ବି ହସିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ବିଚରା ଅନେକ ବିବ୍ରତ ଜଣାଯାଉଥାନ୍ତି । ଏ ବୁଢ଼ାଟିକୁ ନେଇ ଏତେ ରାତିରେ ସେ କରିବେ କ'ଣ । ରାସ୍ତାଘାଟ ସେତେବେଳକୁ ଖାଲି ହୋଇ ସାରିଥାଏ । ସିନେମା ଦେଖାଳି ଫେରି ସାରିଥାନ୍ତି । ଏଠୁ ସେଠୁ କୁକୁର ଡାକ ଦୂରରୁ ଶୁଭୁଥାଏ । କାହିଁ ଦୂରରେ, ବୋଧେ କାଳିବାଡ଼ି ଛକ ହବ ନା' କ'ଣ ନେପାଳୀ ଜଗୁଆଳିର ସିଟି ଶୁଭିଲା । ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଘଣ୍ଟା ଦେଖି ଭୁରୁ କୁଞ୍ଚେଇଲେ । ବାରଟାକୁ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ !

ଠିକଣା ନ ଜାଣି ଉଭୟେ ବଡ଼ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଟହଲିଲା ଭଳି ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଆକାଶରେ ତୁଳାଭିଣା ନିଶ୍ଚଳ ମେଘ । ତା' ପଛକୁ ସେମିତି ନିଶ୍ଚଳ ଫାଳେ ଫାକାସିଆ ଜହ୍ନ । ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କୁ ଛଟେଇ ପଟେଇ ଲାଗୁଥାଏ । ଆଛା ଭାଲୁ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ିଆ କାମରେ ହାତ ଦେଇଦେଲେ । ତୁଲ୍ ତୁଲିଆ ଲୋକଙ୍କୁ ଏଇଆ ସାଜେ । ବେକୁବ୍ କାହାଁକା !

''ଆଚ୍ଛା, ଆଜ୍ଞା ଆମେ ଏମିତି ଗଲେ ତ ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚ ପାରିବା ନାହିଁ । ଆପଣ ଘର ଚିହ୍ନିବାର କିଛି ଉପାୟ କହନ୍ତୁ ।''

''ଘର ପରା ଅଧମାଇଲ ଦୂରରୁ ଯେ ମନ ସେ ଚିହ୍ନିଦବ । ଏ ଖଣ୍ଡମଣ୍ଡଳରେ ଆଉ କାହାର କଇଁଠ ଗଛ ନାହିଁ । ସେ ବି ଅଦ୍ଭୁତ କଇଁଠ । ତା' ଚାରା ମୁଁ କାଶ୍ମୀରରୁ ମଗେଇଥିଲି । ସେ କାଶୀ କଇଁଠ ବାସ୍ନା ଆପଣ ଥରେ ଶୁଙ୍ଘିଲେ ଜୀବନସାରା ଭୁଲିପାରିବେ ନାହିଁ । ତାକୁ ଲାଗି ଗୋଟେ ଗଙ୍ଗଶିଉଳି । ସବୁଠୁ ବେଶି ଆଖିଦୃଶିଆ ସେଇ ଝାଙ୍କଲା ପିଜୁଳି ଗଛଟା । ତାରି ଛାଇରେ, ତାରି ଡାଳରେ ଜାଣ ନଦିଆ ବଢ଼ିଚି । ତା' ସାଙ୍ଗମାନେ ବଢ଼ିଛନ୍ତି । ଘର ଚିହ୍ନି ହବନାଇଁ କହୁଛନ୍ତି ? ଆପଣ ଟିକିଏ ଦମ୍ଭ ଧରନ୍ତୁ, ଘର ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିଯିବ !''

ଏ ବୁଢ଼ାଟା ବାୟା ନା' କ'ଣ ? ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ କ'ଣ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରିବେ ?– କିଓ କାହିଁକି ? ଘର ନ ମିଳିଲେ ଏବେ ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଥାଏ କ'ଣ ? ମିଳିବ ତ' ନାହିଁ ।

କାଶୀ କଇଠ, ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ଆଉ ପିଜୁଳି ଠିକଣାରେ କିଏ କେବେ ଘର ଖୋଜିଲାଣି । ଜାଣିଶୁଣି ହଟହଟାରେ ମଣିଷ ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ତ' ଯାହା କରିବାର କରିଥାନ୍ତା, ଏବେ କ'ଣ ନା' ଆ' ବଳଦ ମତେ ବିନ୍ଧ !

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କୁ ଛୁଞ୍ଚ ଫୋଡ଼ିଲା ପରି ଅଥୟ ଲାଗୁଥାଏ । ସେ ଠପ୍ କିନା ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ।

"ନାଁଇ ଆଜ୍ଞା, ଏ ଆଡ଼େ ଆଉ ଯିବାନାଇଁ ।" ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସ୍ୱର ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ବି ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ । ତୁଳାର କଣ୍ଢେଇଟିଏ ! ସେ ବି ଚାହୁଁ ନଥିଲେ ସେଆଡ଼େ ଯିବାପାଇଁ । କୌଣସି ଆଡ଼େ ଯିବାପାଇଁ ସେ ଚାହୁଁ ନଥିଲେ ମୋଟ ଉପରେ । ସେ ଆସ୍ତେ ରାସ୍ତା କଡ଼ ଘାସ ପଡ଼ିଆକୁ ଓହ୍ଲେଇଗଲେ ଏବଂ ନଥ୍ କିନା ବସିପଡ଼ିଲେ । "ଓଃ"!

ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ିକ ଲମ୍ବେଇ ଦେଲେ । ହାତ ଉପରେ ଭରାଦେଇ ଉପରକୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ, ବୋଧହୁଏ ଜହ୍ନକୁ ।

ଏ ବୁଢ଼ା ବୋଧେ ଏଇଠି ଆଜି ରାତି ପୁହାଇବ । ଖରାଦିନ ରାତି । ଆଉ ତିନି ଚାରିଘଣ୍ଟା କଥା । ଆଖି ବୁଜି ଫିଟେଇଲା ବେଳକୁ ଆଉ ନଥିବ । ଏଇ ମୌକାରେ ଖସିଗଲେ ହୁଏ । ସକାଳୁ ବରଂ ଆସି ବୁଢ଼ାକୁ ତା' ଘରେ ସମର୍ପି ଦେବେ ।

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଚାହିଁଲେ ଚାରିଆଡ଼କୁ । ଭାରି ନିରୋଳା, କାକର । ମେଘଗୁଡ଼ିକ ସୂତାପରି ସରୁ । ଜହ୍ନଟା ଭାରି ତୋଫା । ଫେରିଯିବାକୁ ହେଲେ ହେଇ ଉପର ମୋଡ଼ ଠେଇଁ ତ ଘର । ଅତିବେଶି ହେଲେ ମାଇଲିଏ । ବୁଢ଼ାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବା ଭଲ ।... କିନ୍ତୁ ସତର ଶହ ଷାଠିଏ ଗଜ । ... ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଦୁଇଶହ ଅଶିଫୁଟ !! ଉଃ.... ଭାରି ଅଳସ । କିଏ ଯାଏ ଏଇନେ ସେ ଗୁଳୁଗୁଳି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ? ଘରଟାତ' ପଳେଇ ଯାଉନାହିଁ ! ଏଇଠି କାକରରେ ଟିକିଏ ବସିଗଲେ କ୍ଷତି କ'ଣ ? ଏମିତି ବସି ବସି ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଯାତ୍ରା ଦେଖି ରାତି ବିତେଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଅନେକ ଥର !....

ଆସ୍ତେ ପବନ ଟିକିଏ ଫୁଙ୍କି ଦେଲା । ସେ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଲେ ପଡ଼ିଆକୁ । ମନକୁ ମନ ପଚାରୁଥାନ୍ତି.... ମାଇଲିକ କେତେ ଇଞ୍ଚ କେଜାଣି । ଇଞ୍ଚକେ ଗୋଟିଏ କରି ଗେଣ୍ଡା ଥୋଇ ନେଲେ ଷାଠିଏ ହଜାର ନା ବେଶି ରହିଯିବେ ନା' କ'ଣ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ସେମିତି ହାଁ କରି ଉପରକୁ ଅନେଇ ବସିଛନ୍ତି । ଅଣ୍ଟାରେ ହାତ ଦେଇ ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁଲେ ।

''ଆଚ୍ଛା, ଆପଣ ବୋଧେ ହାଲିଆ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ ଉଠିବା, ନା' କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ?''

ଗୋଡ଼ ଲୋଟେଇ ଚକା ପକେଇ ନେଲେ ଭଦ୍ରଲୋକ । ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ ପଚାରିଲେ– ''କାହିଁକି ?''

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ହସିଲେ । ''ଆପଣ ଘରକୁ ଫେରିବେ ନାହିଁ କି ?''

ସେ ବି ହସିଲେ ।

–''ଆଜି ବୋଧହୁଏ ଏମିତି ମେଳାରେ ରାତି ବିତେଇବାର ଯୋଗ ଅଛି । କ'ଣ କରାଯାଏ ।... ମୁଁ ଆଜ୍ଞା ଏଇ ହାତରେ ଏ ଟାଉନ୍‌ର ନକ୍ସା କରିଛି । ସେତେବେଳେ ଗୋଟେ ସାଇବ ୟାର ପ୍ଲାନ୍ କରିଥିଲା ।... ଆପଣ ବସୁ ନାହାନ୍ତି !''

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ ଉପରୁ କିଏ ଟିପ ଟେକି ନେଲା ଯେମିତି ! ସେ ଟ୍ରେସିଂ କାଗଜ ପରି ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇଗଲେ ମନକୁ ମନ । ଘାସ ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବେଇ ବସିଗଲେ ନ ଉଠିବା ଭଙ୍ଗୀରେ ।

''ମୁଁ ଏବେ ମଧ୍ୟ କହିଦେବି, କେମିତି ମୁଣ୍ଡିଆରୁ ମୁଣ୍ଡିଆକୁ ସଳଖ ରାସ୍ତା ଟଣା ହୋଇଥିଲା । କେମିତି ତଳେ ଜାଗା ଥିଲା ହ୍ରଦ ପାଇଁ । ଉପରକୁ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ହେଇ ବସ୍ତିମାନଙ୍କର ନମ୍ବର ।... ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ ପାଁଚ୍, ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ ପାଁଚ୍ । ପଚିଶଟି ବସ୍ତି । ବସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଚାରି ଚାରି ଭାଗ, ଭାଗକେ ଶହେ କରି ଘର । ଇଂରାଜୀର 'ଏ' ଠଉ 'ୱାଇ' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସ୍ତିଙ୍କ ଚିହ୍ନଟ । 'ଜେଡ୍' ଟା ମଶାଣି ।''

''ବାଃ, ବଢ଼ିଆ ପ୍ଲାନ୍ ତ !''

''ଖାଲି କ'ଣ ସେତିକି । ଏସବୁ ହେଲା ଚଉଠେ । ୟାକୁ ଲାଗି ଲୁଡୁ ପଟା ଢଙ୍ଗରେ ଆଉ ତିନି ଚଉଠ ହେଇଥାନ୍ତା । ସର୍ବମୋଟ ଚାଳିଶି ହଜାର ଘର ପାଇଁ ନକ୍ସା ହେଇଥିଲା । ତେଣିକି ଆଉ ବଢ଼ିଲେ ସେଇବାଗେ ବଢ଼ିଥାନ୍ତା । ଖାଲି ରାସ୍ତା ଗୁଡ଼ାକୁ ଲମ୍ବେଇ ନେଲେ ହେଲା ।... କ'ଣ ବୁଝି ପାରୁଚନ୍ତି ତ'!''

''ଇସ୍ କେଡ଼େ ବଢ଼ିଆ ହେଇଥାନ୍ତା ସତେ ! କିନ୍ତୁ ଆମେ ଯୋଉଠି ଅଛୁ ସେଇଟା ତ ସେମିତି ନୁହେଁ !''

''ହେଇଥାନ୍ତା ! ତା'କୁ କ'ଣ ଏ ଛେଳି ଗୋଠ ରଖେଇ ଦେଲେ କି । ରାସ୍ତାକୁ ମୋଡ଼ିଲେ ୟାଡୁ, ତାଡ଼ିଲେ ସେଆଡୁ । ଦେଲେ ତାକୁ ଧ୍ୱଂସ କରି । ଫଳରେ ଏ ଟାଉନ୍ ମୋ ପାଇଁ ଏକ ଗୋଲକ ଧନ୍ଦା ! ୟାର ସେମିତି ଗୋଟାଏ ବିଧିବଦ୍ଧ ଆକାର ପ୍ରକାର ନାହିଁ ।– ମାନେ ନିହାତି ବଣୁଆ ଢଙ୍ଗ– ଯେ ଯେଉଁଠି ପାରିଲା ମାଟି ହାଣି ଘର ଟେକି

ଦେଲା ପରି ଯାର ଅବସ୍ଥା । ସବୁ ଖୁନ୍ଦିଖାନ୍ଦି ଦେଇଚନ୍ତି ବିଗାଡ଼ି । ମୁଁ ଯେଉଁ ସରକାରୀ ଘରେ ରହିଆସିଛି, ତା' ନମ୍ବର ବି ପାଞ୍ଚଥର ବଦଳିଲାଣି । ଯୋଉଟା ମୋର ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ ସେଇଟା ବି କୁଆଡ଼େ ଆଉଥରେ ବଦଳୁଚି ବୋଲି ପୁଅ କହୁଥିଲା ।

ମୁଣ୍ଡଲାଡ଼ି ଏ ବେକୁବ୍ ଦୁନିଆକୁ ସେ ହସିଲେ କିଛି ସମୟ ।

''ବଦଳୁ ଯେତେ ବଦଳୁଛି । ଆମେ କୋଉ ରହିଯାଉଛୁ ତମ ଲେଉଟ ଦୋଳିରେ । ତମେ ତମର ଘିରି ଘିରି ବୁଲୁଥାଅ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବାବୁ କହି ଦଉଚି ଯୋଉ ଘର ଖଣ୍ଡ ଏବେ ନଦିଆକୁ ମିଳିଛି ସେଭଳି ଏ ଟାଉନ୍ ସାରା କୋଉଠି ନାଇଁ । ସେ ଟୋକା ସିନା ମାନିବ ନାହିଁ ।.... ଦେଖନ୍ତୁ । ଯୋଉ ବର୍ଷ ସେ ଜନ୍ମ ହେଲା ବାଡ଼ିଆଡ଼େ ଗୁହାଳଟାଏ ତୋଳାହେଲା, ଆଗରେ ଉଠିଲା ପିଜୁଳି ଆଉ କଇଠ ଗଛ । ଯେତେବେଳେ ସେ ପାଠ ପଢ଼ିଲା ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ଅଧାକାନ୍ଥ ଘେରି ତା ଉପରକୁ ଜାଫ୍ରି ଦେଇ ଆଛା ଖାସା ବୈଠକ ଘରଟିଏ କରାଗଲା । ନିରୋଳାରେ ସେ ସେଇଠି ପଢ଼ିଲା । ଆଉ ଯେତେବେଳେ ସେ ବାହାହେଲା ସାରାଘର ରଙ୍ଗ ହେଲା । ଝରକା କବାଟ ସଜଡ଼ା ହେଲା । ରାସ୍ତାକୁ ଲଗେଇ ତାରବାଡ଼ ଘେରା ହେଲା । ଗେଟ୍ ଲାଗିଲା । ଯେ ଦେଖିଲା ସେ ଅବାକ୍ ହେଇ ଠିଆ ହେଇଗଲା । ସରକାରୀ ଘରେ ସମସ୍ତେ ଏସବୁ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ମୋର ସେମିତି ଚିହ୍ନା ପରିଚୟ ଥିଲା ବୋଲି ସିନା ! ସାରା ଟାଉନ୍‌ରେ ଆଉ ପରା ନାହିଁ । ଆଲୁଅ ପବନ ଯେମିତି, ଛକ ଉପରେ ଜାଗାଟା ବି ସେମିତି ।

''ନଦିଆ ବାବୁ କ'ଣ ଆପଣଙ୍କ ଗୋଟିଏ ପୁଅ ?''

ହସିଲେ । ''ଓଃ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ତ' କାହିଁରେ କ'ଣ ! ସଂସାର ତାକୁ ଘେରି ଏମିତି ବୁଣି ହେଇଯିବ ଯେ ଛନ୍ଦି ବାନ୍ଧିଦବ ଚାରିଆଡୁ । ଆଉ ପୁଞ୍ଜାଏ କ'ଣ ହେବ ? ଗୋଟିଏ ପାଇଁ ଯାହା ଶ୍ରମ, ଯାହା ବେଠି, ଆପଣ ଘରଦ୍ୱାର କଲେଣି, ବଲେ ବୁଝିଯିବେ ନାଇଁକି ! ଆପଣଙ୍କର କେତୋଟି ?''

''ଆଜ୍ଞା ଚାରି । ଦୁଇ ପୁଅ ଦୁଇ ଝିଅ ।''

ଭଦ୍ରଲୋକ ଚୁପ୍ । ପାଖପଡ଼ିଶା ଗଛପରି ଚୁପ୍ ।

... ବୁଢ଼ା ବୋଧେ ସଂଖ୍ୟା ଶୁଣିଦେଇ ଛାନିଆ ହେଇଯାଇଚି । ମନକୁ ମନ ହସିଲେ ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ । କହିଲେ–

''କଥା ଆଜ୍ଞା ଠିକ୍ । ଯା'ର ଗୋଟିଏ ପୁଅ, ତା'ଠୁ ବଳି ସୁଖୀ ଆଉ କେହି ନାହିଁ ।''

ବୁଢ଼ା ଭଦ୍ରଲୋକ ପାଟି ନ ଫିଟାଇ ଅନେକ ବେଳ ଯାଏଁ ହସିଲେ । ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଶେଷକୁ ସନ୍ଦେହ କଲେ ଯେ ସେ ଯେମିତି କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ନା' କ'ଣ ! ସେ କିନ୍ତୁ ସେ ହସ ଭିତରେ କହିଲେ,

''ଆହେ ବାବୁ, ଏଠି ସୁଖ କ'ଣ ଦୁଃଖ କ'ଣ ? ସଂସାର ତା' ଢଙ୍ଗରେ ଚାଲିଥାଏ । ବରଡା ଲଇଁ ଚାଲିଥାଏ ତଳକୁ ତଳକୁ । ଯେତେବେଳେ ଯେମିତି ଲାଗିବା କଥା ଲାଗେ । ସୁଖ ଦୁଃଖ ଜଞ୍ଜାଳ ଏକା କଥା ।''

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଟିକିଏ ଅସ୍ୱସ୍ଥ ବୋଧକଲେ । କହିଲେ, ''ଆଜ୍ଞା, ଏଥର ଉଠିବା କି ?– ଆପଣଙ୍କର ଘର ଠାବ କରିବା ।''

''ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଖୋଜି ଆଉ ଲାଭ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ଯାଇଥିବେ । ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇବା ଉଚିତ ମନେକରୁ ନାହିଁ ।''

''ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା ! ସେମାନେ ବରଂ ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ ଜଗି ବସିଥିବେ । ଏତେ ରାତି ହେଲା ଆପଣ ନ ଫେରିବାରୁ ଅନେକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ହେଉଥିବ ।''

ଗୋଟିଏ ଗଭୀର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଶୁଭିଲା କେବଳ । ତା'ପରେ ହସର ଚାରିଣିଟିଏ ।

''ବାୟା ହେଲେ ଆପଣ । ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ହେଲେ କିଏ କ'ଣ ଦୁଆରେ ବସିରହେ ? ଏଇ ନଦିଆ ଥରେ ଫେରି ନଥିଲା ବୋଲି ପରା ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ବାଟ ନ ପାଇ ମୁଁ ପୋଖରୀରେ ପଶି ଯାଉଥିଲି । ତାକୁ ଆଉ ଦିନେ ରାତିରେ ଜର ହେଇଥିଲା । ବାଉଳୁ ଚାଉଳୁ ହେଲାରୁ ଆମକୁ ଦଶଦିଗ ଆଉ ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ପାଞ୍ଚମାଇଲ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଯାଇ ଡାକ୍ତର ଦୁଆରେ ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇଯାଇଥିଲି । ମମତା ସିନା ଏଇମିତି ଘୋସାରେ । ଦାଣ୍ଡଦୁଆରେ ବସି ଗୋରୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଏ ।''

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ସାମାନ୍ୟ ଦବିଗଲେ । ସତେ ତ, ଷାଠିଏ ବର୍ଷର ବୁଢ଼ା ରାତି ଅଧଯାଏଁ ଫେରିନାହାନ୍ତି, କେହି ହେଲେ କ'ଣ ଖୋଜିବାକୁ ଆସି ନଥାନ୍ତେ ? ସ୍ତ୍ରୀ ତ', ହାତଧରି ବିଭା ହେଇଛନ୍ତି । ଜୀବନସାରା ଏକା ସାଙ୍ଗେ ରହିଲେଣି, ସେ ତ' କିଛି ନ ହେଲେ...।

ତାଙ୍କ ମନ କଥା ଜାଣିଲା ଭଳି ସେ କହିଲେ,

''ନାଇଁ ବାବୁ, ସେ ସବୁ କିଛି ନୁହେଁ । ମୁଁ ଢେର୍ ଦେଖିଲିଣି ।.... ତଥାପି ଭାବୁଛି ନଦିଆ ଆସି ଘେରାଏ ବୁଲି ଯିବଣି । ତା' ପୁଅ ଦିହ ଏଇ କେତେଦିନ ହେବ ଭଲ ରହୁନାହିଁ । ଏଣୁ ତା' ମନ ବି ଭଲ ରହୁନାହିଁ । ବୋହୂ ମା'ଙ୍କର ବାପଘରୁ ମୋହ ଛାଡ଼ିନାହିଁ । ଆମେ ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ି ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନଦିଆର ସଂସାରକୁ ଷୋଳ ଅଣା ନିଜର କରିବେ ନାହିଁ । ନଦିଆ ଏବେ ଆମ ଆଡ଼େ ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଭାଗ ଭାଗ ହେଇ ହନ୍ତସନ୍ତ ହଉଚି । ତା' ମା' କିନ୍ତୁ ସ୍ଥିର କରିନେଇଚି ଯେ ପୁଅକୁ ଆଶ୍ରା ନ କଲେ ଆଉ ରକ୍ଷା ନାହିଁ । ଦିନକୁ ଦିନ ଆହୁରି ମେଘ ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ିଆସୁଚି, କିଏ ସମ୍ଭାଳିବ ? ଏ ବୁଢ଼ାଟା ତ' ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳିବା କଷ୍ଟ ।''

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କୁ ମଡ଼େଇ ପଡ଼ିଲା ପରି ଲାଗିଲା । ସେ କିଛି ନ କହି ନିଃଶ୍ୱାସଟିଏ ଛାଡ଼ିଲେ । ବୁଢ଼ା ଟିକିଏ ଚେଙ୍ଗା ହେଇ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।

''ଆଚ୍ଛା ଅନେକ ରାତି ହେଲାଣି । ଆପଣ ବଡ଼ ଭଲଲୋକ । ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁନାହିଁ । ଚାଲନ୍ତୁ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଘରେ ଛାଡ଼ିଦିଏଁ । ଆପଣଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହେବେଣି । ଖୋଜିବାକୁ ସାଇପଡ଼ିଶା ଡାକି ବାହାରି ଆସି ପାରନ୍ତି, ଉଠନ୍ତୁ ।''

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଠିଆହୋଇ ହସିଲେ । ''ଆଚ୍ଛା କଥା ହେଲା ଏବେ ! ମୁଁ ସିନା ବାହାରିଥିଲି ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି ବୋଲି । ଏବେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ମୋ ପାଇଁ ଆପଣ ହଇରାଣ ହେବାକୁ ବସିଲେଣି । ସେଇଆଡ଼େ ତ' ପୁଣି ଫେରିବାକୁ ହବ ! ଚାଲନ୍ତୁ, ମୁଁ ଘରେ ମୁହଁମାରି କହିଦେବି, ତା'ପରେ ଆପଣଙ୍କ ଘର ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ।''

ଭଦ୍ରଲୋକ କିଛି ନକହି ରାସ୍ତାକୁ ଉଠିଲେ । ଦୁଇଜଣ ଯାକ ପ୍ରାୟ ନୀରବ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଅନେକ କଥା ଉଖାରିଲେ ବୁଢ଼ା କେବଳ ପଦେ କହି ଛିଡ଼େଇ ଦଉଥାନ୍ତି । ପାଦ ଖୁବ୍ ଭାରି ଭାରି ପଡୁଥାଏ । ନିଃଶ୍ୱାସ ତୋଳୁଥାଏ ଉଚ୍ଚାଣି । ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଧିମେଇ ଗଲେ ଜାଣିଶୁଣି ।

ବୁଢ଼ା ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, ''ହାଲିଆ ହେଇଗଲେ କି ?''

ବତୀଖୁଣ୍ଟ ଆସିଲା । ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ଶୂନ୍‌ଶାନ୍ । କେହି କୁଆଡ଼େ ନାହିଁ । ପିଲେ ବୋଧହୁଏ ଶୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ସେ କବାଟ ବାଡ଼େଇଲେ, କହିଲେ–

''ଆପଣ ଟିକିଏ ଠିଆ ହେଇଥାନ୍ତୁ । ମୁଁ ଖାଲି କହିଦେଇ ଚାଲିଆସୁଚି ।''

ସେ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ସେମିତି ଠିଆ ହେଇ ରହିଲେ ବତୀଖୁଣ୍ଟ ତଳେ ।

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଘରେ ପଶିଲେ । କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଭିଲା । ପିଲାକାନ୍ଦ ଶୁଭିଲା । କିଛି ସମୟ ଗଲା । ସେ ପଦାକୁ ପୁଣି ବାହାରି ଆସିଲେ । ଘରର ଡାଟି କବାଟ ଗାଙ୍କୁ ଗାଙ୍କୁ ହେଇ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଦୁଆରବନ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳେଇ ଆସିଲା ।

ସେ ହଠାତ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ବତୀଖୁଣ୍ଟ ତଳେ କେହି ନାହାନ୍ତି । ସେ ଏଣେ ତେଣେ ଆଖି ପକେଇଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ । କୋଉଠି ଦିଶୁନାହାନ୍ତି । ସେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଏପଟେ ସେପଟେ କିଛିବାଟ ଗଲେ । କେହି କୋଉଠି ନଥିଲେ ।

'ଭଦ୍ରଲୋକ ବିଚାରା । ମୋତେ ହଇରାଣ ନ କରିବାକୁ ଏକୁଟିଆ ଚାଲିଗଲେ କୁଆଡ଼େ ।' –ସେ ନିଜ ଆଡୁ ତ କିଛି ତ୍ରୁଟି କରିନାହାନ୍ତି । ଛାଡ଼, ଆଉ ଖୋଜି ଲାଭନାହିଁ । ସେ ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ । ଭିତରୁ କବାଟ କିଳା ହେଲା । ବାହାରେ ନିଛାଟିଆ ରାସ୍ତା । ନିଛାଟିଆ ଜହ୍ନ । ଭିତରେ ସଂସାର, ଘନିଷ୍ଠ, ନିବିଡ଼ । ବାହାରେ ଦୁସ୍ତର ମେଲା ଆକାଶ ।

ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କୁ ସକାଳୁ କେହି ଉଠାଇଦେଲା । ସେ ନିଦ ମଳମଳ ଆଖିରେ ଉଠି ଦେଖିଲେ, ପାଖରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ପୁଅ । ତାଙ୍କ ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ।

''ଏ ଚିଠି ଆଉ ଏ ପୁଡ଼ିଆ ବାବୁଲି ପାଇଲା ଝରକା ପାଖରୁ । କିଏ ଖୋସି ଦେଇଚି ରାତିରେ ।''

ଚାଉଁକିନା ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ।

''କାଇଁ, ଦେଖି ଦେଖି !''

ଥରିଲା ଥରିଲା ହାତର ବଡ଼ ବଡ଼ ଓଡ଼ିଆ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା, ''ତୁମେ ହିଁ ମୋର ନଦିଆ । ତମ ପୁଅ ମୋ ନାତି । ତା ପାଇଁ ଏ ପୁଡ଼ିଆଟା !– ମୁଁ ଆଉ ଘର ଖୋଜୁ ନାଇଁ । ମୁଁ ଜାଣେ ସେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଥରେ ହଜିଲେ ସେ ମିଳେନାହିଁ ।''

କାଗଜ ପୁଡ଼ିଆରୁ ଦୁଇଟି କାଡ଼ବରି ଚକ୍‌ଲେଟ ବାର୍ ପାପୁଲାରେ ଧରି ନୀଳାମ୍ବର ବାବୁ ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି ଅନେକ ବେଳ ଯାଏଁ ।

ରୁନି ପାଇଁ ନୀରବ ପ୍ରାର୍ଥନା

ଆସନ୍ତୁ, ଆମେ ସମସ୍ତେ ସେଥିରେ ଯୋଗଦେବା । ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟାଏ ଥର ଭାଷାର ବ୍ୟଭିଚାରରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ, ଅଭିସନ୍ଧିର ଜାଲରୁ ମୁକୁଳି ଆସି ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ଠିଆହେବା ।

ଆଜି ଶନିବାର । ଆଜି ଦିନସାରା କୌଣସି ଅଘଟଣ ଘଟିନାହିଁ । କୌଣସି ଅସ୍ୱାଭାବିକତା ନାହିଁ ଏ ଛୋଟ ପୃଥିବୀର ପରିଧି ଭିତରେ । ଆଜି ବରଂ ସବୁ ଠିକ୍ ଚାଲିଛି । ସବୁ କେମିତି ସଜାଡ଼ି ହେଇଯାଇଛି । ଆଜି ପାଇପ୍‌ରେ ପାଣି ଆସିଛି ଦୁଇଥର । ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ସଞ୍ଜବେଳେ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ଉଡ଼ି ଯାଇନାହିଁ । ବଜ୍ରପାତ ହୋଇନାହିଁ । ହେଲେ ବି ଏ ଅଞ୍ଚଳ ଲୋକେ କେବେ ପ୍ରତିବାଦ କରି ନଥାନ୍ତେ– ବଜ୍ରପାତରେ ନୁହେଁ କି ଆଲୁଅ ଲିଭିଗଲେ ନୁହେଁ । କାରଣ ଆମେ ତୁମେ ତ ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ନୋହୁ– ସେ ସବୁ ମାଲିକମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । ସେଥିରେ କ'ଣ ପ୍ରତିବାଦ କରାଯାଏ ?

କୃପା ମହାରଣାର ଦି'ବଖରିଆ ଭଡ଼ାଘରେ ବି ଆଲୁଅ ଜଳୁଛି । ମହାରଣାର ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବଡ଼ଝିଅ ଚାରି-ପାଞ୍ଚ ଥର ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ ଦେଖିଦେଇ ଚାଲିଆସିଛନ୍ତି । ରାସ୍ତା ସେମୁଣ୍ଡ ଯାଏଁ ବି କିଛି ସମୟ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସେତେବେଳେ ବୁଝିପାରି ନାହାନ୍ତି ରୁନି ଏବଂ ତା' ସ୍ୱାମୀ କାହିଁକି ଏମିତି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ବିଳମ୍ବ କରୁଥିଲେ । 'ଲୁନା'ରେ ଦୁହେଁ ପାଞ୍ଚଟା ପୂର୍ବରୁ ଚାଲିଆସିବା କଥା । ଆସୁ ଆସୁ ଆଗ ପଡ଼ିଶାରେ ରହୁଥିବା ମହାରଣା ମାଉସୀକୁ ହାତ ହଲେଇ ହସି ହସି ଗେଟ୍ ଫିଟେଇ ପଶିବା କଥା । ତାଙ୍କ ବଡ଼ ଝିଅ ଲୁସିକୁ ହାତଠାରି ଡାକିବା କଥା । ଏସବୁ କିଛି ହେଲାନାହିଁ କାହିଁକି ? ଅଥଚ ଶନିବାର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଅନ୍ୟ କିଛି ହେଲେ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନଥିଲା ।

'ରୁନି ସାହୁ' କୁ ଦେଖିଲେ ହିଁ ଯେ କେହି ମୁଗ୍ଧ ହେଇଯିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସେ ଯେ ସେମିତି ଗୋଟାଏ ଅସାମାନ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ ତା' ନୁହେଁ । ତା'ର ହସ ହିଁ ଅଲୌକିକ । ସତେ ବା ଧାରେ ହସରେ ସେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀକୁ ସୁନ୍ଦର କରିଦେଉଥିଲା । ସେ ଯେଉଁଦିନ ସେ ଭଡ଼ାଘରକୁ ତା' ସାମାନପତ୍ର ନେଇ ଆସିଲା– ଫୋଲ୍‌ଡିଂ ଖଟ, ସୋଫା, ଟେବୁଲ ପଙ୍ଖା, ସିଲେଇ ମେସିନ୍, ଧଳାକଳା ଟିଭି– ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଠିଆହୋଇ ପଡ଼ୋଶିନୀମାନେ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ରୁନି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁ ହସିଦେଇଥିଲା । ଫଳରେ ସେ ସାଇ ସାରା ଦୁଇପଟେ ମଲ୍ଲୀ ଗଜଦନ୍ତ ଫୁଟି ଯାଇଥିଲା ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ହେଇ ।

ଲୁନାଟିକୁ ଗଡ଼େଇ ଗଡ଼େଇ ଯେଉଁ ଛୋଟକାଟର ମଣିଷଟି ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲିଥିଲା, ସମ୍ବଲପୁରୀ ପରଦା ଡିଜାଇନ୍ ଥିବା କନାରେ ହାଲ୍‌କା ବୁସ୍ ସାର୍ଟଟିଏ ପିନ୍ଧିଥିଲା ତା'

ଉପରେ ଖଇରିଆ ରଙ୍ଗର ପେଣ୍ଟ୍ । ଭାରି ମାନୁଥିଲା ତାକୁ । ସେ ବି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁ ସେମିତି ହସି ହସି ନୂଆ ଭଡ଼ାଘରେ ପଶିଥିଲା । ସେ ରୁନିର ସ୍ୱାମୀ । କି ଚମତ୍କାର ଯୋଡ଼ିଟିଏ ବିଧାତା ଖଞ୍ଜିଥିଲା ସତେ । ମଣିକାଞ୍ଚନ ପରି ମାନୁଥିଲେ ।

ସେମାନେ ସେମିତି ହସି ହସି ଜିନିଷ ସବୁ ଓହ୍ଲେଇ ଦେଇଥିଲେ– ପାଟିତୁଣ୍ଡ ନାହିଁ, ଘୋ ଘା' ନାହିଁ । ଅତି ଭଦ୍ର ମାର୍ଜିତ ରୁଚି ଦୁଇଜଣ ଯାକର । ବାଃ, ସାଇବାଲା ଖୁବ୍ ଖୁସି ।

ମହାରଣା ଘର ପିଲାଏ ତା' ଆରଦିନ କହୁଥିଲେ, ''ଜମା ପାଟିତୁଣ୍ଡ ନାଇଁ । ଆଖିରେ ନ ଦେଖିଲେ ଜଣେ କହିପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ସେ ବଖରାରେ ଜଣେ କେହି ଆସି ରହିଛନ୍ତି ।''

ସେଇ ଦିନ ତାଙ୍କ ବଡ଼ଝିଅ ରୁନିକୁ ଦେଖି ହାତଟେକି କହିଲା– ''ଆସନ୍ତୁ ଆମ ଘରେ ଚା' ଖାଇବେ ।''

ରୁନି ହାତଟେକି କେବଳ ହସିଦେଲା । କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ।

ଆରେ ଭାରି ଗର୍ବୀ ତ ! ଡାକିଲେ 'ହଁ ନାଇଁ' କିଛି ଉତ୍ତର ଦଉନାହିଁ । ଭାରି ଜଣେ ତ ! ଝିଅଟି ତମ ତମ ହେଇ ଯାଇ ତା' ମା'କୁ କହିଲା ।

ତା' ମା' ଆସି ପିଣ୍ଡାରେ ଠିଆହେଇ ରୁନିକୁ କହିଲେ- ''ଆସୁନାହାନ୍ତି । ଝିଅ ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକିଲା, ଆପଣ ଶୁଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ବୋଧହୁଏ ।''

ରୁନି ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ କେବଳ ହସିଲା– ଉଁ କି ଚୁଁ କିଛି କଲାନାହିଁ ।

ତା'ହେଲେ ଝିଅ ଠିକ୍ କହୁଥିଲା । ଏ ଗୋଟେ ମନମୋଟୀ କୋଉଠିକାର ।

ସେ ଖପା ହୋଇଯାଇ ମହାରଣା ପାଖରେ କଥା ପହଞ୍ଚେଇଲେ, 'କିଓ ତମକୁ କ'ଣ ଭଡ଼ାଟିଆ ମିଳୁ ନଥିଲେ ? ଏମିତି ଗୋଟାକୁ ଆଣିଛ ଯେ ଜମା କଥା କହୁନାଇଁ । ମୁଁ ଏମିତି ପଡ଼ିଶାକୁ ନେଇ ଚଳିପାରିବି ନାଇଁ ।''

''ଆରେ ନାଇଁ, ଏମାନେ ଭାରି ଭଲଲୋକ । ସକାଳ ହଉ, ଯାଇ ଘେରାଏ ବୁଲିଆସିବା, ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ବୁଝିଆସିବା ।''

''ତମେ ଯାଅ– ମୁଁ ଆଉ ଅପମାନ ସହିବାକୁ ଯାଇପାରିବି ନାଇଁ ।''

''ଆରେ ରହୁନା, ଦେଖିବା, ବୁଝିବା କଥା କ'ଣ ?''

ସକାଳ ସାତଟା ବେଳେ ଦୁହେଁ ଆସି ରୁନି ଦୁଆରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଚମତ୍କାର ପରଦା ଝୁଲୁଥିଲା । ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ । ରାତିକ ଭିତରେ ସବୁ ଚକାଚକ ସଜା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେମତି କିଛି ଆଡ଼ମ୍ବର ନାଇଁ କିନ୍ତୁ ଦର୍ପଣ ପରି ସ୍ୱଚ୍ଛ ପରିଷ୍କାର । ରୁନି ଆସି ନମସ୍କାର କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସୋଫା ଦେଖାଇଦେଲା ।

''ଧନ୍ୟବାଦ ମିସେସ୍ ସାହୁ । ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇବାକୁ ଆସିଛୁ ।'' କହିଲେ ମହାରଣା ବାବୁ । ତଥାପି ରୁନି ସେମିତି ହାତଯୋଡ଼ି ରଖିଥାଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁ ସେମିତି ହସୁଥାଏ ।

''ଆମେ ତା'ହେଲେ ଆସୁଛୁ । ଆପଣ ତ ଆମ ସହିତ କଥା ହେବା ବେଇଜତି ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି... ଆମେ ଆସୁଛୁ ।'' କହିଲେ ମିସେସ୍ ମହାରଣା ।

ଏତିକିବେଳେ ରୁନି ଛପା ଅକ୍ଷରରେ କ'ଣ ଲେଖା ହେଇଥିବା ଗୋଟିଏ କାଚ ବନ୍ଧେଇ ଫ୍ରେମ୍ ଆଣି ଟିପଏ ଉପରେ ଥୋଇଦେଲା– ଚମତ୍କାର ଗୋଲ ଗୋଲ ଅକ୍ଷରରେ ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା, 'ଆମର ନୀରବତା ପାଇଁ କ୍ଷମା ମାଗୁଛୁ । ଆମେ ଦୁହେଁ ମୂକ ଓ ବଧିର ।'

ମିଷ୍ଟର ମହାରଣା, ମିସେସ୍ ମହାରଣା ସତେବା ଟିକି ଟିକି ହେଇ ଭାଙ୍ଗିପଡୁଥିଲେ । ଏ ନିଷ୍ଠୁର ସତ୍ୟ ପାଖରେ ତାଙ୍କ ଭିତରର ଭାବହାଟରେ ହୁଲସ୍ଥୁଲ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା । ସେ ଉଭୟେ ନୀରବ । ଥମ ଥମ ହେଇ ରୁନିକୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ମିସେସ୍ ମହାରଣା ହଠାତ୍ ଉଠିପଡ଼ି ରୁନିକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ପକେଇଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ବୋଧେ ନିର୍ମଳତମ ସ୍ନେହ ମୁକ୍ତା ବିନ୍ଦୁପରି ଝୋପି ପଡୁଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ କ'ଣ ଭାଷା ଅଣିଥାନ୍ତା ?

କାହାରି କିନ୍ତୁ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲାନାହିଁ । ରୁନି ଏବଂ ସାନୁ- ତା' ସ୍ୱାମୀ- ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝିବାରେ ଏବଂ ନିଜକୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବୁଝେଇ ଦେବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନଥିଲା । ରୁନି ଗୋଟିଏ କର୍ପୋରେସନରେ ଚାକିରୀ କରୁଥିଲା । ଖୁବ୍ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ । ସକାଳ ଦଶଟାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ପାଞ୍ଚଟା ଯାଏଁ ଖଟଣି । ସାନୁର ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓ ସେଇଠି ସେ ପୋଟ୍ରେଟ୍ ଆଙ୍କୁଥିଲା । ବର୍ଗଫୁଟକୁ ୪୦୦ ଟଙ୍କା ତୈଳ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଗରାଖ ଅନେକ କମିଗଲେଣି ଆଜିକାଲି । ଏବକୁ ତ' ଫଟୋଚିତ୍ର ଯେମିତି ଚାହିଁବ ସେମିତି ମିଳିପାରିବ, ତା' ପୁଣି ରଙ୍ଗିନ । ତେବେ କଦର କରି ଜାଣିବା ଲୋକେ ତୈଳଚିତ୍ର ପାଇଁ ଅର୍ଡର ଦିଅନ୍ତି । ଏବେ ଦି'ଟା ଅର୍ଡ଼ର ଉପରେ ସାନୁ କାମ କରୁଛି ।

ସେ ଚାରିଟାରୁ ବାହାରି ରୁନିକୁ ନେଇ ପାଞ୍ଚଟା ସୁଦ୍ଧା ବସାରେ ପହଞ୍ଚିଯାଏ । ସେଇଠୁ ଚା' ଟିକିଏ ଖାଇଦେଇ ସେମାନେ ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ ଚୌକି ପକେଇ ବରନ୍ଦାରେ ବସିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ରନ୍ଧାବଢ଼ା କରି ଗୁଡ଼ାଏ ସମୟ ଓ ଶକ୍ତି ଅପଚୟ କରିବାର ଅର୍ଥ କିଛି ନାହିଁ । ଏଣୁ ଶୁକ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟରେ ଦୁଇଓଳି ପାଇଁ ଟିଫିନ୍ କେରିଅରରେ ଖାଇବା ବରାଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ସକାଳେ ଚା' ବିସ୍କୁଟ୍ ଖାଇ ନଅଟା ପଇଁତାଳିଶି ସୁଦ୍ଧା ଭାତ ମିଲ୍ ଦୁଇଟି ସାରିଦେଇ ବାହାରିପଡ଼ନ୍ତି । ଦି'ପହରେ ରୁନି ସେଇଠି ବରାପିଆଜି ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେ । ସାନୁ ଖାଏ ଉପମା । ଅଲଗା ଅଲଗା ଖାଆନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ପଇସା ହିସାବ କରି ରଖିଛନ୍ତି ।

ଏଣୁ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଖୁବ୍ ସମୟ ମିଳେ । ରୁନି ସାମ୍ନା ପଡ଼ୋଶୀ ମିସେସ୍ ଜେନାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଏ । ତାଙ୍କ ପୁଅ ବି.ଏ. ପରୀକ୍ଷା ଦଉଚି ତ । ରୁନି କିଛି ବହି ବଜାରରୁ ଆଣିଦିଏ । କିଛି ନୋଟ୍ ତିଆରି କରିଦିଏ । ମିସେସ୍ ଜେନାଙ୍କ ପାଠରେ ସେତେ ଜୋର୍ ନାଇଁ । ସେ ରୁନିକୁ ଦେଖି କିନ୍ତୁ ଖୁସିରେ କୁରୁଳନ୍ତି । ଝିଅଟାଏ ! ଦେଖ ତା'ର ବୁଦ୍ଧି, ବିଦ୍ୟା, ପାରିଲାପଣ ! ସେ କୋଉ ମରଦଠୁଁ ଊଣା, କୋଉ ଦିଗରେ ?

ସାଇପଡ଼ିଶା ଝିଅମାନଙ୍କୁ ରୁନି ଅପା ଭଳି ଆଉ କେହି ଦିଶନ୍ତି ନାହିଁ । କଥା କଥାକେ ରୁନିଅପା । ସେଇଠି ସିଲେଇ, ବୁଣେଇ, ଫ୍ରକ୍ ଜାମା କଟେଇ ଶିଖିବାକୁ ଭିଡ଼ ।

ପଦେ କଥା ରୁନି କହିପାରେ ନାହିଁ । ଅଥଚ ତା' ଆଖିର କୁହୁକରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବଶୀଭୂତ କରି ରଖିଥାଏ । ତା' ନୀରବ ହସରେ ସମସ୍ତେ କିଣି ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତି ।

ଦିନେ ମିସେସ୍ ମହାରଣା ତା' ପାଖକୁ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଆସିଥାନ୍ତି । ଝିଅଙ୍କ ଭିଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥାଏ । ରୁନି ଝିଅମାନଙ୍କୁ ସାତଟା ପୂର୍ବରୁ ବିଦା କରିଦିଏ । ତାଙ୍କୁ ଘଣ୍ଟା ଦେଖେଇ ବିଶି ଆଙ୍ଗୁଠି ଟେକି ଆଖିରେ ଓଠରେ ବଡ଼ ଅପାର ଆଦେଶ ଓ ସ୍ନେହ ମିଶେଇ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ରାସ୍ତା ଦେଖେଇ ଦିଏ । ସେମାନେ ଠିକ୍ ବୁଝିଯାନ୍ତି । ରୁନି ଦେହରେ ଗୋଳେଇ ହେଲାପରି ବିଦାୟ ନିଅନ୍ତି ତା' ପରଦିନ ଆସିବାକୁ ।

ମିସେସ୍ ମହାରଣାଙ୍କୁ କପେ ଚା' ଥୋଇଦେଇ ରୁନି ପାଖ ସୋଫାରେ ବସିଲା । ରୁନିର ଠାର ଅଙ୍କେ ବହୁତେ ସମସ୍ତେ ବୁଝି ଯାଇଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବେଳେବେଳେ ତାକୁ ଲେଖି ଦେବାକୁ ହେଉଥାଏ ।

ମିସେସ୍ ମହାରଣା ହସି ହସି ପଚାରିଲେ- ''ତୁମ ବିଭାଘର ତ ଚାରିବର୍ଷ ପୂରିଗଲା । କେବେ ଛୋଟ ଫୁଲଟିଏ ଫୁଟିବ ଏ ଘରେ ?'' କିଛି ଠାର କିଛି ଭାବଭଙ୍ଗୀରୁ ରୁନି ବିଷୟଟି ବୁଝିଗଲା । ତା' ମୁହଁ ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତ ଫଗୁ ବୁଣି ହୋଇଗଲା । ସେ କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ଡରିଗଲା ପରି ଜଣାଗଲା । ଖୁବ୍ ଘାବରେଇ ଯାଇଥିଲା । ସେ ହାତ ହଲେଇ ମୁଣ୍ଡ ଲଡ଼ି 'ନାହିଁ ନାହିଁ' କଲା । ମିସେସ୍ ମହାରଣା ଜୋର୍ କରିବାରୁ ଲେଖିଦେଲା- ''ନାଇଁ ମାଉସୀ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଭିଶପ୍ତ ମଣିଷ ଛୁଆକୁ ଏ ପୃଥିବୀକୁ ଆଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହୁଁ ।''

ମିସେସ୍ ମହାରଣା ଅନେକ ଭରସା ଉତ୍ସାହ ଦେଇ ତାକୁ ବୁଝେଇ ଥିଲେ ଯେ, ଏମିତି ବାପା ମା'ମାନଙ୍କର ଖୁବ୍ ସୁସ୍ଥ ପିଲା ବି ହଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆଦୌ ମୂକ ବଧିର ହେଉନାହାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ପଚାରି ଆଗତୁରା ଔଷଧ ଖାଇବା କଥା । ରୁନି ତାଙ୍କ ହାତଯୋଡ଼ିକୁ ଧରି ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଥିଲା । ତା' ଆଖି ଥମ୍ ଥମ୍ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଲୁହରେ । ମିସେସ୍ ମହାରଣା ତାକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରି ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଇଥିଲେ ।

ତା'ପରେ ରୁନିର ହାବଭାବର ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

କର୍ପୋରେସନରେ କାମ କରୁଥିବା ଟୋକାଦଳ ଖୁବ୍ ନିଘା ରଖିଥିଲେ ରୁନି ଉପରେ । ରୁନି ସେମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁଦେଇ ତାଙ୍କ ମନ କଥା ବୁଝିଯାଉଥିଲା । ଅରଣା ଜନ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ତା'ର ସ୍ୱଚ୍ଛ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଚାହାଣୀରେ ବଶୀଭୂତ କରିଦେଉଥିଲା । ତା'ର ସରଳ ନିର୍ମଳ ବ୍ୟବହାରରେ ସେମାନେ ଦିନବେଳେ ନିଶାଚର ପକ୍ଷୀପରି ଅସହାୟ ବୋଧ କରୁଥିଲେ । ତଥାପି ଜଣ ଜଣକର କଟାସ ଆଖିରେ ସେ ଶଙ୍କି ଯାଉଥିଲା । ତାକୁ ଲାଗୁଥିଲା ସତେବା ସେ ଚର୍ବି ଲାଗିଥିବା, ଅଣ୍ଡା ଧରିଥିବା ଚିକ୍କଣ କୁକୁଡ଼ାଟିଏ । ପାଟିରୁ ଲାଳ ଗଡ଼େଇ ସେମାନେ ଟାକି ବସିଛନ୍ତି, ସଜ ପାଇଲେ ଝାବିଦେବେ । ପର ଉଲାରି ତାକୁ ଭକ୍ଷିଯିବେ ଗୋଟାପଣେ । ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝିପାରୁଥିଲା; କିନ୍ତୁ କାହାକୁ କେମିତି ବା କ'ଣ କହିବ ?

ସେଦିନ କାଣ୍ଟିନ୍‌କୁ ପିଆଜି ବରାଦ କରି ସେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ନବଘନ ମୁହୁଁକି ଆସି ତା' ସାମ୍ନାରେ ବସିଗଲା । ରୁନି ତାକୁ ଚାହିଁ ଅଳ୍ପ ହସି ସ୍ୱାଗତ ଜଣେଇଲା । ପିଆଜି ଆଣିଥିବା ଟୋକାକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ଲେଟ୍ ଆଣିବାକୁ ଠାରିଦେଲା ।

ନବଘନ ନିଜକୁ ଗୋଟେଇ ପାଟେଇ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କହିଲା- ''ଦେଖନ୍ତୁ, ଏଇଟା ଅନ୍ୟାୟ । ଆପଣ ମୋତେ ଖୁଆଇବା କଥା ନା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଖୁଆଇବା କଥା ? ମୁଁ ଆଜି ଉଭୟଙ୍କ ପଇସା ଦେଇ ଦଉଚି । ଆପଣ ନାହିଁ କଲେ ମୁଁ ଏଠୁ ଉଠିଯାଉଛି ।'' ସେ ଉଠିବା ଉପକ୍ରମ କରିବାରୁ ରୁନି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ତାକୁ ବସିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲା । ବସିବାରୁ ଖୁସି ହୋଇ ତାକୁ ଚାହିଁ ହସିଲା । ପିଆଜି ଖାଇସାରି ଘଣ୍ଟା ଦେଖି ରୁନି ଚଞ୍ଚଳ ଚା' ଖାଇନେଲା । ନବଘନ ଚା' କପ୍ ଅଧାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆଗ ଯାଇ କାଉଣ୍ଟରରେ ପଇସା ଦେଇ ପକେଇଲା ।

ସେଦିନ ଦୁହେଁ ସାଙ୍ଗ ହେଇ ଅଫିସ୍‌କୁ ଆସିବାର ସମସ୍ତେ ଦେଖିଲେ, ନବଘନ୍‌କୁ ଆଖି ଠାରି କେତେ ସାବାସି ଜଣେଇଲେ । ଜଣେ ତା' ଟେବୁଲ ଉପରେ ହାମୁଡ଼ି ପଡ଼ି ଫିସ୍ ଫିସ୍ କରି କହିଲା– କଙ୍ଗ୍ରାଚୁଲେସନ୍ । ଏତେ ଦିନ ପରେ ବନହରିଣୀ ତୋ ଫାନ୍ଦରେ ପଡ଼ିଲା । ନବଘନ କହିଲା, ''ଯାବେ ଶଳା, ବାଜେ କଥା ଯାକ କାଇଁ ବକୁଚୁ ?''

ରୁନି ତା' ଆଖି କୁଣରେ ସବୁ ଦେଖି ସବୁ କଳି ନେଉଥାଏ, ତା' କାନମୁଣ୍ଡା ଗରମ ହେଇଯାଉଥାଏ । ସେ ସତେ କାହିଁକି ରାଜି ହେଲା ? ସେ କ'ଣ ନିଜ ପଇସାଟା ଦେଇପାରି ନଥାନ୍ତା; କିନ୍ତୁ ଏଇଟା ତ ସାଧାରଣ ଶିଷ୍ଟାଚାର । ସେ ଅପରିଚିତ ହେଇଥିଲେ ଭିନ୍ନ । ଗୋଟାଏ ଅଫିସ୍‌ରେ କାମ କରୁଚି । କେମିତି ହେଲେ ତାକୁ ଏଡ଼େଇ ଦେଇ ହେବ । ହୁଏତ ନିଜେ ଆଗରୁ ପୂରା ପଇସାଟା ଦେଇ ଦେଇଥିଲେ ହେଇଥାନ୍ତା । ସେଥିରେ ହୁଏତ ଆଉ ପ୍ରକାରେ କଥା ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ଅନେକ ଅର୍ଥ କରିଥାନ୍ତେ କଟାସମାନେ । କ'ଣ କରାଯାଇପାରେ ? ରୁନି ଖୁବ୍ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା । ତା'ର ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲା କେମିତି ସମୟ ହେଇଯାଆନ୍ତା– ସେ ସେଇ ଜନ୍ତା ଭିତରୁ ମୁକୁଳି ଯାଆନ୍ତା ।

ରୁନିର ଇତସ୍ତତଃ ଭାବ, କାହାକୁ ନ ଚାହିଁ ତଳକୁ ଅନେଇ ରହିବା ଖୁବ୍ ଅସ୍ୱାଭାବିକ୍ । କ'ଣ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ କେଉଁଠୁ ଖସି ଆସିଛି ଏବଂ ରୁନି ଜାଣିପାରୁନାହିଁ ତାକୁ ନେଇ କ'ଣ କରିବ ?

ସେ ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ପହଞ୍ଚି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଇଗଲା । ସେ ତା' ସ୍ୱାଭାବିକ୍ ଢଙ୍ଗରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁ ହସିଲା ଏବଂ ହାତଠାରି ଡାକିଲା । ଠେଲାପେଲା ହେଇ ସମସ୍ତେ ମାଡ଼ିଆସିଲେ, ନବଘନ ପଛେଇ ଗଲା । ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ କ'ଣ ଲେଖି ରୁନି ସେମାନଙ୍କୁ ବଢ଼େଇଦେଲା । ଜଣେ କିଏ ପଢ଼ିଲା, 'ଏ ରବିବାର ଦିନ ସକାଳବେଳା ଆପଣ ସମସ୍ତେ ମୋ ଘରେ ଖାଇବେ ।' ରୁନିର ନିଷ୍କପଟ ହସ ଓ ଚାହାଣୀରେ ସେମାନେ ଧୋଇଧାଇ ହେଇଗଲେ । ଆଉ କୌଣସି ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ କଥା ହେବା ପାଇଁ ଅବକାଶ ରହିଲା ନାହିଁ । ରୁନିକୁ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଉଶ୍ୱାସ ଲାଗିଲା । ଏଣିକି କାହା ସାଙ୍ଗରେ ବି ପିଆଜି ଖାଇଲେ ତା'ର ସଂକୋଚ କରିବାର କାରଣ କିଛି ନାହିଁ । ପଇସା ଯେ କେହି ଦେଲେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ ।

ରବିବାର ଦିନ ରୁନି ଘରେ ଭୋଜି ଖୁବ୍ ଜମିଥିଲା । ତା' ଉପର ଅଫିସର ବି ଆସିଥିଲେ । ଦୁଇଜଣ ସସ୍ତ୍ରୀକ ଆସିଥିଲେ । ନବଘନର ସ୍ତ୍ରୀ ଭାରି ବଢ଼ିଆ ମଣିଷ । ରୁନି ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନେଉଥାଏ । କାରଣ ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର ଟଳମଳ ଗର୍ଭାବସ୍ଥା, ତଥାପି ସେ ରୁନି ସାଙ୍ଗରେ ମିଶି କିଛି ବଢ଼ାବଢ଼ି କରିଦେଉଥିଲେ । କପାଳରୁ ଝାଳ ଥୋପି ରୁନି ରୁମାଲରେ ପୋଛି ଦେଇଥିଲା । ଆଉ ଜଣେ ଅଫିସରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ । ସେ ବି ଉତ୍ତମ ମଣିଷ । ରୁନି ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଗଲେ । ସାନୁ ଫିର ଫିର ସବୁ କାମ କରୁଥାଏ । ଆଖିରେ ଶୁଣୁଥାଏ । ଆଖିରେ କଥା କହୁଥାଏ । ଚାଇଁ ଚାଇଁ ଟୋକା । ମେସିନ୍ ଭଳି କାମ । ମୁହଁରେ ସବୁବେଳେ ହସ ।

ରବିବାର ଅପରାହ୍ନରେ ରୁନି ଆଉ ସାନୁ ମୁହାଁମୁହିଁ ବସି ପରସ୍ପରକୁ ଅନେକ ବେଳ ଚାହିଁଲେ । ହାତରେ ହାତ ରଖି ପରସ୍ପରକୁ ଅନୁଭବ କଲେ ।

ସାନୁ ନବଘନର ସ୍ତ୍ରୀର ପେଟ ଅବସ୍ଥା ଠାରି ଦେଖେଇଲା । ଦୁହେଁ ହସିଲେ । ସେ ରୁନି ଆଡ଼କୁ ଟିପ ଦେଖେଇବାରୁ ସେ ଆଖି ତରାଟି ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇଲା । ସତେ ବା ସେ ସେମିତି ଅଚଳ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ସତେ ବା ସେଭଳି ଫଳବତୀ ହେବା ପାଇଁ ସେ ମନେ ମନେ ସୁଖପାଏ, କିନ୍ତୁ ମାନିବାକୁ ଲାଜ କରେ ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ରୁନି ଆଗରେ ଆଞ୍ଜୁଳା ପାତି ସାନୁ କ'ଣ ଭିକ୍ଷା କଲା ଭଙ୍ଗୀରେ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ସେଇଭଳି ଭଙ୍ଗୀରେ ଗୋଟିଏ ଅଦୃଶ୍ୟ ଶିଶୁକୁ ହାତରେ ଝୁଲେଇବାର ଅଭିନୟ କଲା ଏବଂ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ବିଭୋର ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ପରସ୍ପରକୁ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଭିଡ଼ି ଧରିଲେ ଅନେକ ବେଳଯାଏ ।

ସୋମବାର ଠଉଁ ଦପ୍ତର । ରୁନି ନବଘନକୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ 'ଭାଉଜ'ଙ୍କ ଖବର ବୁଝିନେଲା । ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲା ସେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ଜାଣି ।

ସୋମବାରଠଉଁ ସାନୁର ନୂଆଚିତ୍ର ଆରମ୍ଭ । ସେ ତା' ବଡ଼ କାନ୍‌ଭାସରେ ମଦର୍ ଆଣ୍ଡ ଚାଇଲଡ୍ ଆଙ୍କିବାକୁ ଯୋଜନା କଲା । ଆଙ୍କିଲା, ରେମ୍ବ୍ରାଣ୍ଡଙ୍କ ଛାୟାରେ । ରଙ୍ଗ ସଜିଲ କଲା । ତୂଳି ଧୂଆଧୋଇ କରି ସଜିଲ କଲା । ସେ ଛନ୍ ଛନ୍ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ଖୁବ୍ ଖୁସି । ସତେବା ସେ ପୁନିଅ ଜହ୍ନଟାଏ ଦେଖି ପକେଇଛି । ବାସ୍ନାରେ ଭରପୁର ପବନ ତାକୁ ବହଲେଇ ଦଉଚି ।

ସୋମବାର ଫେରିବା ବାଟରେ ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପାକେଟ୍ ଚକଲେଟ୍ କିଣି ଆଣିଥିଲେ । ସାହି ସାରା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବାଣ୍ଟିଥିଲେ । ଏପରିକି ମିସେସ୍ ମହାରଣାଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ଚକ୍‌ଲେଟ ବଢ଼େଇଦେଇ ରୁନି ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ସତେବା କହିଥିଲା- 'ଆପଣ ସତେ ଭାରି ଭଲ ମଣିଷ ।'

ମିସେସ୍ ମହାରଣା ରୁନିର ଓଠ ଟେକିଦେଇ ଚୁମା ଖାଇଥିଲେ । ଏଣିକି ସାବଧାନରେ ଚଲୁଥିବ । ବେଶୀ ପରିଶ୍ରମ କରିବ ନାହିଁ । ତୁମର ଚନ୍ଦ୍ରଉଦିଆ ପରି ପୁଅ ହେବ । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଗୀତ ଗାଇବ । ପୁଲକିତ ହୋଇଥିଲା ରୁନି । ଲାଜରେ କିନ୍ତୁ ଡାହାଣ ହାତଟିକୁ ଛିଞ୍ଚାଡ଼ି ଠାରିଥିଲା– 'ଧେତ୍' !

ସେଇ ସପ୍ତାହର ଶନିବାର । ଘରୁ ବାହାରିଲା ବେଳକୁ ମିସେସ୍ ମହାରଣା ତାଙ୍କ ଦୁଆରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ପଛ ସିଟ୍‌ରୁ ରୁନି ତାଙ୍କୁ ହାତଠାରି 'ଟା ଟା' କଲା । ଏପଟ ସେପଟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁ ହସିଦେଲା ।

ସାନୁ ତାକୁ ତା' ଅଫିସ୍ ଗେଟ୍ ପାଖରେ ଓହ୍ଲେଇ ଚାଲିଗଲା– ରୁନି ଦପ୍ତର ଭିତରେ ଆଖି ବୁଲେଇ ନେଲା । ଦେଖିଲା ନବଘନ ସିଟ୍‌ଟା ଖାଲି । ସେପାଖ ଲୋକକୁ ହାତଠାରି ପଚାରିଲା ତା'ର କ'ଣ ହେଲା ବୋଲି । ସେ ଯାହା କହିଲା, ସେଥିରୁ ସେ ବିଶେଷ କିଛି ବୁଝିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଆସି କାଗଜରେ ଲେଖିଦେଲା– Wife serious in hospital. He is on leave.

'Serious' ? - ନୀରବ ପ୍ରଶ୍ନ ।

'ହଁ କାଲି ରାତିଠୁଁ କଷ୍ଟ ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି । ଆଜି ସେମାନେ କହିବାରୁ ନବଘନ ଛୁଟି ନେଇଛି । ସେ ଏଇନା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ହିଁ ଥିବ ।

ରୁନି ହଠାତ୍ ନିଜକୁ ଦେଖେଇ କହିଲା, 'ମୁଁ ବି ଛୁଟି ଦରଖାସ୍ତ କରି ଯାଉଛି । ଆପଣ କିଏ ଟିକିଏ ସାନୁକୁ ଡାକି ଆଣିପାରିବେ । ସେ ଗାନ୍ଧିଛକ ପାଖରେ ସୁବାସ ରୋଡ଼ ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓରେ ଥିବେ । ଆମେ ବି ଯିବୁ, କିନ୍ତୁ ଖାଇବା ଛୁଟି ଭିତରେ ! ଆପଣ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲୁ ନାହାନ୍ତି ।'

'ନା ନା, ଆମେ ଦୁଇଜଣ ସେଠିକି ଯିବୁ ।' କେହି ଦପ୍ତର ଛାଡ଼ି ଯିବାକୁ ଚାହୁଁନଥିଲେ । ରୁନି ତରତର ହୋଇ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖିଦେଲା । ଅଫିସରଙ୍କ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୋଇ

ବାହାରି ଗଲାବେଳେ ନବପ୍ରଭୁକୁ ଚାହିଁଥିଲା । ତା' ଆଖିରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ଆପତ୍ତି ନଥିଲା । ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ।

ବସ୍‌ରେ ରୁନି ପହଞ୍ଚିଲା ସାନୁ ପାଖରେ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗ ଉଭୟେ ବାହାରିଗଲେ ଡାକ୍ତରଖାନା । ତିନି ନମ୍ବର କେବିନ୍‌ରେ ନବଘନ ସ୍ତ୍ରୀ ଶୋଇଥିଲା । ରୁନିକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ତା' ମୁହଁରେ ମୁଚମୁଚ୍ ଫୁଲ ଫୁଟିଗଲା । ରୁନିକୁ ସେ କହିଲା ଯେ, ଅପରେସନ୍ ହବ । ସେଥିପାଇଁ ରକ୍ତ ଦରକାର । ନବଘନ ବୋଧହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସାଢ଼େ ନ'ଠାରୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ସେତେବେଳେ ଏଗାରଟା ତିରିଶ ହେବାକୁ ଯାଉଥିଲା । ଡାକ୍ତର ଆସିଲେ । ନର୍ସ ଆସିଲେ । ରକତ ଅଧଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ନ ଦେଲେ ଡେଲିଭରି ହେବା ଅସମ୍ଭବ, ସିଜେରିଆନ୍ କରିବା ମଧ ଅସମ୍ଭବ ।

ରୁନି ସେମାନଙ୍କୁ ନୀରବ ଚାହିଁଲା । ସେମାନେ ବି ତାକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଇ ଚାହିଁଲେ । ରୁନି ଲେଖି ଜଣାଇ ଦେବାରୁ ସେମାନେ ସହଜବୋଧ କଲେ । ସେମାନେ ମଧ ଲେଖିଦେଲେ ।

ରକ୍ତ ସେଇଠି ମିଳୁଥିଲା– ତା'ହେଲେ ନବଘନ ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ବୋଧହୁଏ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ଗଲା । ତା'ର କ'ଣ କେହି ନାହାନ୍ତି ? ଦପ୍ତରରେ କ'ଣ ତା'ର କେହି ନଥିଲେ ?

ଠିକ୍ ଅଛି । ରୁନି ସାନୁକୁ ଠାରିଦେବାରୁ ସେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନର୍ସକୁ ରକ୍ତ ଭଣ୍ଡାରକୁ ବାଟ ଦେଖେଇ ନେବାକୁ କହିଲା । ସେ କ'ଣ ଗୁଡ଼ାଏ ବକ୍‌ବକ୍ ହେଇ ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖେଇ ଦେଲା । ସେ ଜଣେଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ଯେ ଯାହାର ଦରକାର ସେ ନିଜେ ଯାଇ ସେ କାମ କରୁ ।

ସାନୁ ରକ୍ତ ଆଣିଲା । ଇନ୍‌ଜେକ୍‌ସନ ଆଣିଲା । ଖାଇବା ଛୁଟିରେ ଦପ୍ତରରୁ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ । "ଆହେ, ଗୋଟାଏ ଡେଲିଭରି କେସ୍‌ଟା । ଏଥିପାଇଁ ବେମତଲବ୍ ଏତେ ଧାଁ ଦଉଡ଼ କାହିଁକି ? ପରେ ଘନିଆଠଉଁ ଭୋଜି ଆଦାୟ କରିବା ନାଇଁ ।"

ଏଣୁ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ । ନବଘନ ବି ଆସିଲା ନାହିଁ । ରୁନି ମନକୁ ପାପ ଛୁଇଁଲା । ନବଘନର କିଛି ଅଘଟନ ହେଇଯାଇ ନାହିଁ ତ ? ସେ ହାତଯୋଡ଼ି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା, ମଙ୍ଗଳ ମନାସିଲା ।

ରକ୍ତ ଦିଆ ଚାଲିଥାଏ । ରୁନି ଖଟ ଉପରେ ବସି ନବଘନ ସ୍ତ୍ରୀ ମୁଣ୍ଡ ସାଉଁଳି ଆଣିଲା । ଚାହିଁ ହସିଲା । ସେ ରୁନିର ହାତ ପାପୁଲିକୁ ଚାପି ଧରି କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ରୁନି ଏମିତି ପଚାରିଦେଲା, "ମା' ଆସିଲେ ନାହିଁ ?" ସେ ଜାଣି ନଥିଲା ଯେ ଏ ପଦକ କଥାରେ ପୁରୁଣା ଘା' କଞ୍ଚା ହେଇଯିବ । ନବଘନର ସ୍ତ୍ରୀ ତୁହାକୁ ତୁହା କୋହ ଉଠା କାନ୍ଦରେ ବିଲୀନ ହୋଇଯିବ ସତେବା ! ବହୁ କଷ୍ଟରେ ରୁନି ତାକୁ ଆଉଁସା ସାଉଁଳା କରି ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲା । ବୁଝିଲା ଯେ ତା'ର ମା' ନାହିଁ ।

ତା' ଭିତରେ ରହି ରହି ଭାବାନ୍ତର ଦେଖାଦେଲା । ଏଇଭଳି ଦିନେ ହୁଏତ ଏଇ ଖଟରେ ତାକୁ ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ହେବ । ଏମିତି ରକ୍ତ ବୋତଲ ଝୁଲୁଥିବ ତଳମୁହାଁ । ତା' ପାଖରେ କେହି ନଥିବେ । ସାନୁ ହୁଏତ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ସକାଳୁ ଯାଇଥିବ ଯେ ଦିନ ୨ଟା ଯାଏଁ ଆସି ନଥିବ । ତା'ର ତ ମା' ନାହିଁ ।

ଦୁଇଟା ତିରିଶରେ ସେମାନେ ଆସି ତାକୁ ଅପରେସନ୍ ପାଇଁ ନେଇଗଲେ । ନବଘନର ସ୍ତ୍ରୀ ବୁନି ହାତଟିକୁ ଧରି ଲୁହ ଗଡ଼େଇଲା । ଆସ୍ତେ ଆଖି ବୁଜିନେଲା । ବୁନି ସେଇଠି ଠିଆହେଇ ରହିଲା ସ୍ତବ୍ଧ ନିସ୍ପନ୍ଦ । ଇସ୍, ମଣିଷଟା କେତେ ଅସହାୟ ସତେ !

ସାନୁ ଆଉ ସେ ମିଶି ହସ୍‌ପିଟାଲ ବାହାରେ ଜଳଖିଆ ଖାଇଲେ । ବୁନି ଜାଣିଶୁଣି ଉପମା ପାଇଁ ବରାଦ କଲା । ସାନୁ ଉପମା ପ୍ଲେଟ୍ ଦେଖି ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ହସିଲା । ବୁନି ବି ବୁଝିଗଲା, ସାନୁକୁ ଚାହିଁ ଆଖି ମୁଦ୍‌ମୁଦ୍ କଲା । ସେମାନେ ଜଳଖିଆ ସାରି ଫେରିଲେ । ସମୟ ତିନିଟା ତିରିଶ । ତେବେ ବି ନବଘନର ଦେଖାନାହିଁ । ହେଲା କ'ଣ ? ବୁନିକୁ ବିବ୍ରତ ହେବାର ଦେଖି ସାନୁ ତା' ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଲା । ପାଦେ ଆଗକୁ ରଖି ତା' ଚାହାଣୀରେ ପଚାରିଲା- 'ଯିବିକି ତାକୁ ଖୋଜିବାକୁ ?' ତା' ହାତ ଚାପି ଧରି ବୁନି ମନାକଲା । ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କରିବେ କ'ଣ ? କେତେ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ? ଏଣେ ନବଘନର ସ୍ତ୍ରୀ ଅପରେସନ୍ ଟେବୁଲ ଉପରେ । ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଯିବେ କୁଆଡ଼େ ? ସାନୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ଘଣ୍ଟା ଦେଖି କହିଲା, ଏବେ ବି ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ଅଛି ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିବାକୁ । ଠାରି କହିଲା ବୁନିର ଅଫିସ୍‌କୁ ଫୋନ୍ କରିବ କି ? ବୁନି ଫାଳେ ହସରେ ଓଠ ଲେଉଟେଇ ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇଲା । 'ସେମାନେ କେହି ନଥିବେ । ଥିଲେ ବି ଆସିବେ ନାହିଁ ।' ସାନୁ ପାଖ ବେଞ୍ଚରେ ବସିପଡ଼ିଲା । ହତାଶ ଭଙ୍ଗୀରେ ପଛକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

ଏତିକିବେଳେ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ଧରି ଗୋଟିଏ ପୋଲିସ୍ କନେଷ୍ଟବଲ ଦୁଆରେ ଆସି ଠିଆହେଲା । କାବିନ୍ ନମ୍ବର ଦେଖିନେଲା । ପଚାରିଲା, ''ଏଇଠି ନବଘନ ମୁଦିଲିଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି ?''

ବୁନି ସାନୁ ଉଭୟେ ହଡ଼ବଡ଼େଇ ଯାଇଥିଲେ । କ'ଣ ନିଶ୍ଚୟ ଅଘଟଣ ଘଟିଗଲା- ନହେଲେ ପୋଲିସ୍ କାହିଁକି ଆସିଥାନ୍ତା ? ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁଲେ, କେମିତି ଉତ୍ତର ଦେବେ ! ଏତିକିବେଳେ ନର୍ସଟିଏ ପାରି ହେଉଥିଲା । ସେଇ ନର୍ସ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଥିଲା । ସେ ଠିଆ ହୋଇ ପଚାରିଲା, 'କ'ଣ ଦରକାର ?'

କନେଷ୍ଟବଲ କହିଲା– ''ନବଘନ ମୁଦୁଲିଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଏଇଠି ଅଛନ୍ତି ? ସେ ରୋଡ୍ ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟରେ ବେହୋସ ହେଇ ବଡ଼ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏବେ ସେ ଉଠିପାରିବେ

ନାହିଁ । ଏଠୁ ଯଦି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇପାରିବେ ତାଙ୍କୁ ନେବାକୁ ପୋଲିସ ସାହେବ ମୋତେ ପଠାଇଛନ୍ତି ।''

ନର୍ସ କାଗଜରେ ଲେଖି ରୁନିକୁ ଧରାଇ ଦେବାରୁ ତା' ଆଖି ତରାଟି ହେଇଗଲା । ସେ ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ଭୟଭୀତ ହୋଇଗଲା । ଇସ୍- ଏମିତି ବି କ'ଣ ହୁଏ ?

ସେ ନର୍ସକୁ ନମସ୍କାର କରି ଅନୁନୟ କଲା । ଲେଖିଦେଲା, ''ଆପଣ ଦୟାକରି ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଏଠା କଥା ବୁଝିଲେ ଆମେ ତାକୁ ଆଶ୍ୱସ୍ତ କରି ଚାଲିଆସନ୍ତୁ । ଆପଣ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟ କଥା କହିବେ ନାହିଁ । ଆମେ ଆସିଲେ ବୁଝିବୁ ।''

ନର୍ସ ପଚାରିଲା, ''ଆପଣ ତାଙ୍କର କ'ଣ ହେବେ ?'' ରୁନି ସାମାନ୍ୟ ହସିଲା । ଲେଖିଦେଲା, 'ଆପଣ ଆମର କ'ଣ ହେବେ ?' ସେ ବୁଝିଗଲା । ରୁନି କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲା ଏଠା ଦାୟିତ୍ୱ ସେ ଆସିବା ଯାଏଁ ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ ।

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସାନୁ ଆଉ ରୁନି ବାହାରିଲେ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନା । ସଞ୍ଜବେଳେ ବଜାର ଭିଡ଼ । ଏଠି ସେଠି ଟ୍ରାଫିକ୍ ଅଟକ । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପହଞ୍ଚି କାଜୁଏଲ୍‌ଟି ପାଖରେ ବୁଝିଲେ । ସେ ଇମର୍ଜେନ୍‌ସି ୱାର୍ଡ଼କୁ ଦେଖାଇଦେଲେ ।

ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ପଟି ଓ ଗୋଡ଼ରେ ପ୍ଲାଷ୍ଟର । ନବଘନ ମୁହୁଁକି ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇଉଠିଲା । ରୁନି ଯାଇ ତାକୁ ଶୋଇବାକୁ କହି ତାକୁ ଚାହିଁ ତା'ର ଅଲୌକିକ ହସରେ ତା' ମହିମଣ୍ଡଳକୁ ସ୍ଥିର କରିଦେଲା । ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଲେଖି ତାକୁ ସବୁ କଥା ଦୁହେଁ ମିଶି ଠାରିଦେଲେ । ତାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହିବାକୁ କହି ରୁନି ଆଉ ସାନୁ ନିଜ ନିଜ ବୁକୁ ଉପରେ ହାତରଖି ନବଘନର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିନେଲେ ।

ନବଘନ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ି କାନ ପାଖରେ ଠୁଳ ହେଇଗଲା । ସେ ଗୋଟାଏ ହାତରେ ତା' ପର୍ସ କାଢ଼ି ପଇସା ନେବାକୁ କହିବାରୁ ସେମାନେ ହାତଟେକି ବାରଣ କଲେ । ପରେ ଦେଖିବା କହି ତରତର ହେଇ ଚାଲିଗଲେ । ନବଘନ ପଛରୁ ସେ ଦୁଇଟି ଅଲୌକିକ ପ୍ରାଣୀକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

ସାନୁ ଭାରି ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ଗାଡ଼ି ଚଳଉଥିଲା । ଟ୍ରକ୍ ପାଖରେ ଏମିତି ଘସି ହେଲାପରି ସୂତାଖିଏ ବ୍ୟବଧାନ ରଖି ସେମାନେ ପାରି ହେଇଗଲେ । ପଛରୁ ରୁନି ତା' କାନ୍ଧ ଚିପି ତାକୁ ସଂଯତ ହେବାକୁ ଇସାରା କଲା ।

ଆଉ ଗୋଟେ ଜାଗାରେ ସେମିତି ସାନ ପିଲାଟିଏ ମାଡ଼ି ଆସିଲା ଗାଡ଼ି ଉପରକୁ । ଆଖି ବୁଜି ହୋଇଗଲା– କିନ୍ତୁ ସାନୁ ତାକୁ କଟେଇ ନେଇଗଲା ।

ସାନ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ଦୁହେଁ ତରବରରେ ତିନି ନମ୍ବର କ୍ୟାବିନ୍ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଥାନ୍ତି । ଜଣକ ଦେହରେ ରୁନ ବାଡ଼େଇ ହୋଇଗଲା ।

ତା'ପରେ ବାରଣ୍ଡା ବୁଲାଣି ପାଖରେ ତିନିଟା ପାହାଚ– ରୁନି ଆଖିରେ ସେତେବେଳେ ନବଘନର ଶିଶୁ ସନ୍ତାନ, ତା'ର ମା', ସେମାନଙ୍କ ଭୋକଶୋଷର ଯନ୍ତ୍ରଣା, ସେମାନଙ୍କ ମୁଳାଏମ୍ ନବଜନ୍ମର ସ୍ୱର୍ଶ ବୋଝେଇ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ସେଥିରେ ପାହାଚ ଦିଶିବ କୁଆଡୁ ?

ଗଛ କାଟିଲା ପରି ରୁନି ପଡ଼ିଗଲା ମୁହଁ ମାଡ଼ି । ସାନୁ ଯାଇ ତାକୁ ସାଉଁଟି ଧରିଲା । ରୁନି ନୀରବ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଥାଏ । ଲୋକ ଜମିଗଲେ, ଡାକ୍ତର ଆସିଗଲେ । ଷ୍ଟ୍ରେଚର ମଗେଇ ରୁନିକୁ ସେଥିରେ ଶୁଆଇ ନେଇଗଲେ । ସାନୁକୁ ପଛକୁ ଠେଲି ଦେଇ କୌତୂହଳୀ ମଣିଷମାନେ ଆଗକୁ ପଶିଗଲେ । ସାନୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଭିତରକୁ ପଶି ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଠାରି କହିଲା- ହାତ ପାପୁଲିରେ ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଲେଖିଲା 'My wife' । ଡାକ୍ତର କେବଳ ତାକୁ ରଖି ବାକି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବାହାର କରିଦେଲେ ।

ବାହାରେ ଅନ୍ଧାର ଘନୀଭୂତ ହୋଇ ଆସିଥିଲା । ରୁନିର କପାଳରୁ ଝାଳ ଝରି ଯାଉଥିଲା । ସେ ଜୋର୍ ନିଶ୍ୱାସ ନେଉଥିଲା । ତା'ର ଚେତା ବୁଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ।

ସାନୁ ଡ଼ବଡ଼ବ ଆଖିରେ ଚାହିଁ ରହିଲା । ଡାକ୍ତର ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । କ'ଣ ଇନ୍‌ଜେକ୍‌ସନ୍ ଦେଲେ ।

ତିନି ନମ୍ବର କ୍ୟାବିନ୍‌ର ନର୍ସ କୋଉଠୁ ଶୁଣି ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା । ରୁନିକୁ ଆଉଁସି ଦେଲା । ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ ରୁନିର ନାକ ପାଖରେ କ'ଣ ଖୋଲି ଧରିଲା । ଥଣ୍ଡା ପାଣି ମୁଣ୍ଡକୁ ମୁହଁକୁ ଛିଞ୍ଚିଲା ।

ରୁନି ଆଖି ଫିଟେଇ ଚାହିଁଲା । ତା'ର ସେ ଅଲୌକିକ ଆଖିରେ କୌଣସି ଭାଷା ନଥିଲା । ଦୃଷ୍ଟି ନଥିଲା । ସାନୁ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ତା' ଗାଲ ଉପରେ ହାତ ରଖିଲା । ତା' ପାପୁଲିର ଉଷୁମ ବାର୍ତ୍ତାର ଉତ୍ତରରେ ଆଖି ମଟକା ପକେଇ ରୁନି ଚାହିଁଲା ।

ସାନୁକୁ ଖେଖି ଅଳ୍ପ ହସିଦେଲା । ନର୍ସକୁ ଚାହିଁ ଚିହ୍ନିଲା । ତା'ର ଭ୍ରୁରୁ କୁଞ୍ଚେଇ ଯିବାର ପ୍ରଶ୍ନଟି ବୁଝି ନର୍ସ କହିଲା– 'ପୁଅ ହେଇଚି' ।

ରୁନିର ମୁହଁରେ ଅଜସ୍ର ଫୁଲ ଫୁଟିଗଲା । ତା' ଆଖି ବୁଜି ହେଇଗଲା । ଲୁହ ଝରିଗଲା । ତା'ପରେ ପାଖୁଡ଼ା ବୁଜି ହେଲାପରି ନିସ୍ତେଜ ହେଇଗଲା ମୁହଁଟି । ଡାକ୍ତର ଦେଖିଲେ– ପୁଣି ଚେତା ବୁଡ଼ିଗଲା ।

ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଡ଼ କରି ତାକୁ ଇଣ୍ଟେନ୍‌ସିଭ୍ କେୟାର ୟୁନିଟ୍‌କୁ ନେବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ନର୍ସ ସାନୁ ଅଣ୍ଟାରେ ବାହୁ ବେଢ଼େଇ ଅଖଣ୍ଡ ଭରସା ଦେଲାପରି ବାହାରକୁ ନେଇଗଲା । ସାନୁର ଆଖି ମୁହଁ ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ ନୀରବ ପ୍ରଶ୍ନ ସେ ଶୁଣି ପାରୁଥିଲା- 'ରୁନି ଭଲ ହେଇଯିବ ତ ?' ନର୍ସଟି ଯଥାସମ୍ଭବ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଲା ।

ରାତି ନଅଟା ବେଳେ ରୁନିର ସାଇପଡ଼ିଶାରୁ ସମସ୍ତେ ବାହାରି ଆସିଲେ । ପରାମର୍ଶ କଲେ । ଫୋନ୍‌ଫାନ୍ କଲେ । ସାରା ପୃଥିବୀରେ କେଉଁଠି ହେଲେ ରୁନିକୁ ଠାବ କରିବାକୁ

ସେମାନେ ଅଥୟ ହେଉଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଖବର ଆସିଲା ଯେ, ରୁନି ହସ୍‌ପିଟାଲରେ ବୋହୋସ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ସମସ୍ତେ ବ୍ୟଗ୍ର । ସମସ୍ତେ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ । ସମସ୍ତେ ନୀରବ ।

ଅଧଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ସମସ୍ତେ ଆସି ହସ୍‌ପିଟାଲ୍ ପିଣ୍ଡାରେ ଠିଆ ହେଇଗଲେ । କାହାରି ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଭୁ ନାହିଁ । ନିଶ୍ୱାସ ବି ଶୁଭୁ ନାହିଁ । ସାନୁକୁ ମୁଣ୍ଡଠଉଁ ସାଉଁଳିଦେଇ ମିସେସ୍ ମହାରଣା ଝରଝର କାନ୍ଦି ପକେଇଲେ ।

ଇଣ୍ଟେନ୍‌ସିଭ୍ କେଆର୍ ୟୁନିଟ୍‌ର କବାଟ ଭିତରୁ ବନ୍ଦ ରହିଛି । ରୁନି– ରୁନି ଗର୍ଭର ସ୍ୱପ୍ନ ଯେ ତା' ଜୀବନର ସମସ୍ତ ନୀରବତାକୁ ସଙ୍ଗୀତମୟ କରିବ ବୋଲି ତା'ର ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ଉଭୟେ ନୀରବ । ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ କୂଳ ପାଉ ନାହାନ୍ତି ।

ନବଘନ ମୁଦୁଲିର ସ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ଶୁଣି ଆଖି ବୁଜି ହାତଯୋଡ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ସାଇ ପଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତେ କରଯୋଡ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ରୁନି କାଲି ସକାଳୁ ଆଖି ମେଲି ନ ଚାହିଁଲେ କୌଣସି କଢ଼ ଫୁଟି ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ହସି ନ ଦେଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଇଁପାରିବ ନାହିଁ ।

ସାହିର ଛୋଟ ଛୋଟ ଝିଅମାନେ କାନ୍ଥକୁ ଆଉଜି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି– ଯେ ଯେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । କାତର ଦରିଦ୍ର ଦୀନହୀନ ପୃଥିବୀର ମଣିଷମାନେ ସମସ୍ତେ । କାହା ତୁଣ୍ଡରେ ଭାଷା ନାହିଁ ।

ଆପଣ ଏ ନୀରବ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରିବେ ?

ରାଜସାକ୍ଷୀ

''ମୁଁ ନେତି ସିଂ, ବାପ ଫତେ ସିଂ ଶପଥ କରି କହୁଛି ଯେ ମୁଁ ମିଛ କହେ । ଏବେ ବି ମିଛ କହିବି । ସେଇଟା ମୋ ସ୍ୱଭାବ । ମୋ ଆଦତ୍ । ସେଇଥିପାଇଁ, ଧର୍ମାବତାର, ଆପଣମାନେ ଦାୟୀ । ମୋତେ ସତ କହିବାର ମୌକା କେବେହେଲେ ଦେଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଶା ଖାଏ, କହେ ଖାଏ ନାହିଁ, ଜୁଆ ଖେଳେ, କହେ ଖେଳେ ନାହିଁ । ମୁଁ ମାଳା ବେହେରାଣି ପାଖକୁ ଯାଏ, କହେ ଯାଏ ନାହିଁ । ମୁଁ ଦି ପହର ବେଳା ଦେଖିଚି ବିଦ୍ ଦଢାରରେ ସେମାନେ କ'ଣ ସବୁ କଲେ । ପଚାରିଲେ କହିବି ଦେଖି ନାହିଁ । ବାକି ଯାହା ସେଠି ହେଲା ମୁଁ ସେ ସବୁ ଦେଖିଛି । ହେଲେ କହିବି ଦେଖି ନାହିଁ ।''

''ତମେ ମାନୁଛ ଯେ ତମେ ସେସବୁ ଘଟଣା ଦେଖିଛ । ଯଦି ଏଠି କହିବ ଦେଖି ନାହିଁ ତା' ହେଲେ ସେଥିପାଇଁ ତମକୁ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ତମେ ସତ କହିଲେ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର କରିବାକୁ ଅଦାଲତ ସମର୍ଥ ହେବେ । ତମେ ନ୍ୟାୟ ପକ୍ଷନେଲେ ପ୍ରଶଂସା ପାଇବ ।''

''ମୁଁ ସତ ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ସତ କହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ମିଛ କହିବା ଆଉ ସତ ନ କହିବା ଏକା କଥା ନୁହେଁ, ଧର୍ମାବତାର ! ମୁଁ ଯଦି ସତ କହୁନାହିଁ ଧର୍ମାବତାର, ମୁଁ ମିଛ ବି କହୁନାହିଁ । ମୁଁ କେବଳ ନୀରବ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ନୀରବ ରହିବା କ'ଣ ଅପରାଧ ?– ଯଦି ସେଥିପାଇଁ ଆପଣ ଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ଦିଅନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ଉପର ଅଦାଲତରେ ଆପଣ ଧରା ପଡ଼ିଯିବେ । ଧର୍ମାବତାର ! ନିରପରାଧକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଅପରାଧ ।''

ମୋ ଓକିଲାତି ଜୀବନରେ ଏଭଳି ରାଜସାକ୍ଷୀ କେବେ ଦେଖି ନଥିଲି । ମୁଁ ତା କଥା ଶୁଣି ମନେମନେ ଖୁସି ହେଉଥିଲି ଯେ ଯାହାହେଉ ମୂଳ ସାକ୍ଷୀ ଏମିତି ବିଗିଡ଼ି ଗଲେ ମୋର ମହକିଲ ସବୁ ଖସିଯିବେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଖସେଇ ଦେଲେ ମୋର ଚିତାପଟ । ଆରମ୍ଭଟା ମନ୍ଦ ନୁହେଁ । ଲଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଯୁଦ୍ଧ ଜିଣିଥିବାର ସମ୍ଭାବନାରେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଖୁସି ହେଉଥିଲି, କିନ୍ତୁ ନେତି ସିଂର ହାବଭାବ, ତା'ର ଚାହାଣି ଆଉ ତାର ବଖାଣର ଢ଼ଙ୍ଗ ମୋତେ ଖୁବ୍ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିଲା । ମୁଁ ବେଶ ମନଦେଇ ତାକୁ ଶୁଣୁଥିଲି । ଜଣେ ଏମିତି ଖୋଲାଖୋଲି ମିଛ କହିବା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଶପଥ ନେବା ଅଦାଲତ ଇତିହାସରେ, ମୋ ଜାଣିବାରେ ବୋଧହୁଏ ଏଇ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଘଟଣା । ସେ ବେକୁବ୍ ଭଳି ନିଜକୁ ଓ ନିଜ ବୟାନକୁ ଅପ୍ରମାଣିତ କରୁଥିଲା, ସତ, କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ବେକୁବ୍ ନଥିଲା, ଏକଥା ସମସ୍ତେ ବୁଝି ପାରୁଥିଲେ ।

ନେତି ସିଂର ବୟାନରେ ସରକାରୀ ଓକିଲ ବେଶ୍ ବିଚଳିତ ଜଣା ପଡୁଥିଲେ । ସେ ପାଖକୁ ଯାଇ ତାକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

''ଦେଖ ନୈତି ସିଂ ତମେ ଯଦି ଯାହା ଦେଖିଛ ନ କହିବ ତା' ହେଲେ ତମେ ଅପରାଧ ଆଉ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛ ବୋଲି ଜଣାଯିବ । ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି ଯେ ତମେ କଦାପି ତାହା କରିବାକୁ ଚାହଁ ନାହିଁ । ତମେ ନୀରବ ରହିଗଲେ, ସାକ୍ଷ୍ୟପ୍ରମାଣ ଅଭାବରୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଖଲାସ ହୋଇଯିବେ । ସେମାନେ ୟାପରେ ପୁଣି ସେଭଳି ଅପରାଧ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ ହେବେ । ଦୋଷୀକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଅଦାଲତଙ୍କ କାମ । କିନ୍ତୁ ତମେ ସାହାଯ୍ୟ ନ କଲେ ଅଦାଲତ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ସାକ୍ଷ୍ୟପ୍ରମାଣ ନ ମିଳିଲେ କାହାକୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଆଉ ଥରେ ଭାବି ଦେଖ, ଏବଂ ଏବେ ଦେଇଥିବା ବୟାନକୁ ବଦଳାଇବାକୁ ଚାହିଁଲେ ସେଥିପାଇଁ ଅଦାଲତଙ୍କ ଅନୁମତି ମାଗ । ମୋର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ଅଦାଲତ ତମକୁ ଅନୁମତି ନ ଦେବାର କାରଣ ନାହିଁ ।''

ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇ ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲି ଯେ ସରକାରୀ ଓକିଲ ଶାହୀ ସାକ୍ଷୀକୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନ ମତ ଦେବାରେ ବାଧା ଦେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ବୟାନ ବଦଳାଇବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଉଛନ୍ତି । ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବେଆଇନ୍ କଥା । ଅଦାଲତ ମୋ ପ୍ରତିବାଦକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ନେତି ସିଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାଜୁବ କରି କହିଥିଲା ''ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ । ଅପରାଧ ଆଉ ଅପରାଧୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ସବୁ କିଛି ଜାଣେ । ମୁଁ ଅଦାଲତକୁ ମଦତ୍ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟ ବିଚାର ଉପରେ ମୋର ଆସ୍ଥା ନାହିଁ । ତଥାପି ମୁଁ ସବୁ କହିବାକୁ ହିଁ ଏଠିକି ଆସିଛି । ଟିକି ନିଖି ସବୁ ନ କହି ମୁଁ ଏଠୁ ଯିବି ନାହିଁ । ତା'ର କାରଣ ହେଲା ଏଠି କେହି ସତ କହୁ ନାହାନ୍ତି । ସତ କହିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଡରୁଛନ୍ତି । ମୋର କାହାକୁ ଡ଼ରିବାର ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସବୁ ସତସତ କହିଦେବି । ଖଚୁଆର ସତ ବୟାନ୍‌କୁ ସମସ୍ତେ ବିଶ୍ୱାସ କରିନେବ । ସତ ଗୁଡ଼ାକ, ଆଞ୍ଚା, ନଙ୍ଗଳା ପିଲାପରି । ସେ ଗୁଡ଼ାକୁ ଲୁଗା ନ ଘୋଡ଼େଇ ଏଠି ଠିଆ କରିଦେଲେ କେମିତି ଲାଗିବ ମୁଁ ଥରେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁ । ସତ କହିବାକୁ ଯେତିକି ଦମ୍ଭ ଦର୍କାର, ଶୁଣିବାକୁ ବି ସେତିକି ଦମ୍ଭ ଦର୍କାର । ଆପଣ ସବୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ତ ?''

ମୋର ମହକିଲ୍‌ମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ରକ୍ତ ନିଗିଡ଼ି ଯିବାର ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି । ଏପରି କି ସର୍କାରୀ ଓକିଲ ମଧ୍ୟ ଅସୁସ୍ଥ ବୋଧ କଲାଭଳି ଗଳା ଝାଡ଼ିବାର ଏବଂ ଖୋଦ୍ ଜଜ୍ ସାହେବ ଆଖି ତଳକୁ କରି ନେବାର ମୁଁ ଦେଖି ପାରିଲି । ମୁଁ ବି କାହିଁକି କେଜାଣି ଘାବରେଇଲା ପରି ବୋଧ କଲି । ମୋ ଭିତରେ ଅନ୍ତ ନାଡ଼ି ସାକୁଡ଼ି ଯାଉଥିଲା ।

ନେତି ସିଂ ଜଣ ଜଣ କରି ଆମମାନଙ୍କ ମୁହଁକୁ କଟମଟ କରି ଚାହୁଁଥିଲା । ଦୌଲତାବାଦ ଦୁର୍ଗର ଉପର ଥାକରୁ ଟକମକ ଫୁଟୁଥିବା ତେଲ କଡ଼େଇକୁ ସେ ଆମମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଅଜାଡ଼ି ଦେବାକୁ ହୁଏତ ସଜ ହେଉଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ କ'ଣ ଏମିତି ସେ କହି ପକେଇବ କି ?– ମୁଁ ଓକିଲ । ଆମେ ତ କଂସାରି ଘର ପାରା । ଭୟାନକରୁ ଆହୁରି ଭୟାନକ କଥା ଦେଖି ଦେଖି ଶୁଣି ଶୁଣି ପାଚି ଗଲୁଣି । ସେ ଏମିତି କ'ଣ କହିଦେବ ଯେ ସେଥିପାଇଁ ଭାଳେଣି ପଡ଼ିଚି । କହୁ ସେ ଯାହା ମନ ତାହା । ତାକୁ ତ ଗୋଟାଏ ଚୁଟ୍‌କିରେ ଉଡ଼େଇ ଦେଇ ହେବ ମାତ୍ର ପଦେ କଥାରେ । ନେତି ସିଂ ମିଛ କହେ ବୋଲି ଖୋଦ ଅଦାଲତ ଉପରେ ଶପଥ ନେଇ କହି ସାରିଛି । ଏଣୁ ତା'ର ଏ ବୟାନ୍ ସତ ବୋଲି କାହିଁକି ଅଦାଲତ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଯିବ ?... ମୁଁ ମନକୁ ମନ ଏମିତି ଦମ୍ଭ ଦେଇ ଅପେକ୍ଷା କଲି ସେ କ'ଣ କହୁଛି ଶୁଣିବାକୁ ।

ସର୍କାରୀ ଓକିଲ କୁଣ୍ଠିତ ସ୍ୱରରେ କହିବାର ଶୁଣାଗଲା, ''ସାକ୍ଷୀକୁ ଯାହା ପଚରାଯିବ, କେବଳ ତା'ର ଜବାବ ଦେବାପାଇଁ ତାକୁ ଅନୁମତି ମିଳିବ । ପ୍ରୟୋଜନରୁ ଅଧିକ କହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ଅଛି ? ଏଣୁ ତମେ ଯାହାସବୁ ଦେଖିଚ ବା ଜାଣିଚ ସେସବୁ ବୟାନ କରିବା ଦର୍କାର ନାହିଁ ।''

ନେତି ସିଂ ଆଉ କ'ଣ ହେଇଥିବ କେଜାଣି, କିନ୍ତୁ ବେଚାଲାକ୍ କଦାପି ନୁହେଁ । ସେ ସର୍କାରୀ ଓକିଲଙ୍କୁ ଦୟାକଲା ପରି ମୁଚ୍‌କିମାରି ଚାହିଁଲା । ତାଚ୍ଛଲ୍ୟରେ କହିଲା, ''ଓ, ତା' ହେଲେ ଆପଣ ସବୁଯାକ ସତ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । ବେଶ୍ କଥା, ମୁଁ ମୋର କହିଯିବି । ତେଣିକି ଆପଣ କ'ଣ ନେବେ କ'ଣ ଛାଡ଼ିବେ, ଆପଣଙ୍କ ମର୍ଜି ।''

ନେତି ସିଂ କିଛି ଅନ୍ୟାୟ କଥା କହୁନଥିଲା । କିନ୍ତୁ କେଜାଣି କାହିଁକି ସର୍କାରୀ ଓକିଲ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁ ନଥିଲେ । ସତେବା ସବୁ କହିଦେଲେ ସେ ତାକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ କେସ୍ ହୁଗୁଳି ଯିବ । ବା' ସେ ନିଜେ ଅଡୁଆରେ ପଡ଼ିଯିବେ । ଏଣୁ କହିଲେ–

''ଦେଖ ନେତି ସିଂ । ଆମେ ସେମିତି କାହିଁକି କହିବାକୁ ଯିବା ? ମାନନୀୟ ଅଦାଲତଙ୍କ ବହୁମୂଲ୍ୟ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନ କରି କେବଳ ମୁଁ ଯେତିକି ପଚାରିବି ସେତିକି ମାତ୍ର କହିଦେଲେ ଚଳିଯିବ ।''

ନେତି ସିଂର କଟମଟ ନିଘାକୁ ସେ ଚାହିଁ ପାରୁ ନଥିଲେ ।

''ମୁଁ ଦେଖୁଛି, ହଜୁର ଧର୍ମାବତାର, ମୋତେ ଅନୁମତି ଆଉ ଅଭୟ ନ ଦେଲେ ମୁଁ ଯାହା ଜାଣିଛି ଏଠି କହି ପାରିବି ନାହିଁ । ଯଦି ହଜୁର ମଧ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି ତା' ହେଲେ ମୋତେ ଏ କାଠଘଡ଼ାରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଯିବାକୁ ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ । ନାହିଁ ଯଦି ଶୁଣିବେ ତା'ହେଲେ ସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ରାଜି ହୋଇ ଯାଆନ୍ତୁ ।

ଜଜ୍ ଭାରି ପୋଖତ ଲୋକ । ସେ ବି ଏଭଳି ଗୋଟିଏ ସାକ୍ଷୀ ହାବୁଡ଼ରେ କେବେ ପଡ଼ି ନଥିଲେ ପରି ଲାଗୁଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କ ଢ଼ଙ୍ଗରେ କହିଲେ–

''ତମେ କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିଛ ବା ଜାଣିଛ ସେ ସମସ୍ତ ଅଦାଲତ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନ ନ ହୋଇପାରେ । ଆଜିର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଭିଯୋଗ ବିଚାର କରିବାକୁ ଅଦାଲତ ସାକ୍ଷ୍ୟପ୍ରମାଣ

ଚାହୁଁଛି । ସେଥିପାଇଁ ସବୁ ବୟାନ କରିବାକୁ ତମକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଅଦାଲତ ଆବଶ୍ୟକ ମଣୁନାହିଁ । 'ସବୁ' କହିଲେ ସେ ସବୁର ବିସ୍ତାର କେତେ ତାହା ନ ଜାଣି ତମକୁ ସେଥିପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।''

''ହଜୁର ସର୍ବମୋଟ କୋଡ଼ିଏରୁ ପଚିଶ ମିନିଟ୍‌ର ବ୍ୟାପାର । ବଖାଣିଲେ ସେତିକି ସମୟ ବା ତାଠାରୁ କିଛି କମ୍ ବେଶି ଲାଗିପାରେ । ଆପଣ କ'ଣ ଏତିକି ସମୟ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ? ମୁଁ ତ' ପାଟି ଆଁ କରି ଆପଣଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଦେଖେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ଆପଣ ଏଥିପାଇଁ ଏତେ ପଛଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ମୁଁ ଏବେ ବି କହୁଛି ଯେ ମୋର ବୟାନ ଯଦି ଶୁଣିବେ ସବୁ ଶୁଣିବେ, ନ ହେଲେ କିଛି ଶୁଣିବେ ନାହିଁ । ଯଦି ଧର୍ମାବତାର ଭାବୁଥାନ୍ତି ଯେ ମୋର ବୟାନରେ ଆପଣଙ୍କ ନ୍ୟାୟବିଚାର ଅଡୁଆ ତଡୁଆ ହେଇଯିବ, ତେବେ ଛାଡନ୍ତୁ, ମୋତେ ଯିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।''

ଜଜ୍ କାଚ ଓଜନଟାକୁ ନେଇ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହେଲାପରି ଖେଳଉଥାନ୍ତି ।

ସମଗ୍ର ଅଦାଲତରେ ଏକ ଅସ୍ୱସ୍ତିକର ନୀରବତା ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା । ନେତି ସିଂ, ଯେ କି ଖଚ କହେ ଏବଂ କହି ଆସିଛି, ସେ କାହିଁକି ଗୁଡ଼ାଏ ସତ କହି ପକେଇବାକୁ ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଚି ? ସେ ହୁଏତ କେବେ ସତ୍ୟର ସାମ୍ନା କରିନାହିଁ । ଜାଣି ଶୁଣି ଆଡ଼େଇ ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ଗହୀରରେ ଇଛାଟିଏ ରହିଛି ଚକ୍ ଚକ୍ ଚମକୁଥିବା ସତ୍ୟକୁ ଥରେ ଟିପମାରି ପରଖି ନେବାକୁ । ତା' ଉପରେ ବଢ଼ି ପାଣି ପାରି ହେଲାବେଳେ ସେ ନିଜ ନିରାପତ୍ତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସତ କହି ପାରିନାହିଁ । ସେତେବେଳେ କେହି ବି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଯେତେ ସତିଆ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ପଛକେ । ନେତି ସିଂ ତ ସହଜେ ଖଚୁଆ । ଖଚଟିଏ ବାଗେଇ ବୁଗେଇ କହିଦେଲା ବେଳେ ତାକୁ ବୋଧହୁଏ କବିକବି ଭଳି ଲାଗେ ସେଥିରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରିଦିଏ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ । ଅଣବାଟରେ ହାବୁଡ଼େଇ ଦିଏ ସମଗ୍ର ଥାଟକୁ । ମନକୁ ମନ ଗୋଟାଏ କାମିକା ଖଚ ପାଇଁ ସେ ସାବସି ନିଏ । ...ସତ କିନ୍ତୁ ପାରି ହେଉଥାଏ ତା' ଜୀବନର ଦାଢ଼ ଉପରେ । ସେ ହୁଏତ କେବେ ତାକୁ ଧରିବାକୁ ଚାହିଁ ନାହିଁ । ତାକୁ ଧରି ପକେଇଲେ ନେଇ ଆଣି ଥୋଇବା କାଠିକର ପାଠ । ସତଟିଏ ଅସମ୍ଭାଳ ହେଲେ ତାକୁ ଘୋଡ଼େଇବାକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସତ୍ୟ ନାହିଁ । ସତଟା ଥୁଣ୍ଟା ଭଳି ଗୋଟିକିଆ ହୋଇଥିବାରୁ ବୋଧହୁଏ ସାଂଘାତିକ । ମିଛ କିନ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତପ୍ରସ୍ତ ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇ ଚାଲିଥିବ । ଗୋଟାଏ ମିଛକୁ ଠିଆ କରିବାକୁ ଆଉ ପଚାଶ ମିଛ ଅନାୟାସରେ କହିଯିବା ଭାରି ସହଜ । ସେଇଆ ତ ଓକିଲାତି ଜୀବନରେ ମୁଁ ଏତେକାଳ ଦେଖି ଆସିଛି ।

ସେଦିନ କିନ୍ତୁ ଅଦାଲତରେ କଥାଟା ଢ଼େର ନିଆରା । ନେତି ସିଂର ନିଜ ପାଇଁ ସତ ଅବା ମିଛ କହିବାର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନଥିଲା । ସେ କେବଳ ସାକ୍ଷୀ । ଦୂରରେ

ଠିଆ ହୋଇ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିବା ଅନ୍ୟ ଡାଳର ପକ୍ଷୀଟିଏ । ସେଥିପାଇଁ ତା' ମନରେ ଉଚ୍ଚାଟ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ସତ ବୟାନରେ ଆମୁଳଚୂଳ ସବୁ କହିଦେବା ପାଇଁ ।

ସୁଯୋଗ ପାଇ ମୋର ଜଣେ ମହକିଲ ମୋ କାନ ପାଖେ ପାଖେ ଘାବରେଇଲା ପରି କହିଲା, ''ଏଇଟା ଗୋଟାଏ ପାଗଳ । ୟା ପାଇଁ କାହିଁକି ଅଦାଲତର ସମୟ ନଷ୍ଟ କରଉଛନ୍ତି, ଆପଣ ୟାକୁ ଏଠୁ ବାହାର କରେଇ ଦଉନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ।''

ମୋର ମହକିଲ ସବୁ ମାତବ୍ବର୍ ଲୋକ । ସବୁ ମିଶି ସତର ଜଣ, ଯେ କି ଏ ମାମଲାରେ ଧରା ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ସମସ୍ତେ ନାମଜାଦା ପୋଖତ ଖେଳୁଆଡ଼ । ଅପରାଧ ସେମାନଙ୍କ ଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ରହିଛି । ସେମାନେ କାନୁନ୍ ଆଉ ଅଦାଲତକୁ ନେଇ ଜୁଆ ଖେଳି ଆସିଛନ୍ତି, ଖରିଦ୍ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଏଥର ବି ପ୍ରାୟ ସେଇଆ ହେବ ବୋଲି ଭାବିଛନ୍ତି । ବହୁବାର ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ହାତରୁ ରକ୍ତ ଦାଗ ଧୋଇଧାଇ, ସ୍ୱଦେଶୀ ଧଳା ପିନ୍ଧେଇ ତାଙ୍କ କୋଠାଘର ମାନଙ୍କରେ ଥଇଥାନ କରି ଆସିଛି । କାନୁନ୍‌କୁ ନେଇ ଯେତେପ୍ରକାର ଫିସାଦି କରିବା ବିଦ୍ୟା ମୋତେ ଜଣା । ସେଥିପାଇଁ ମୋର ଖ୍ୟାତି ରହିଛି । ଏଥର ମହକିଲ ମାନଙ୍କୁ ଖସେଇ ନେବା ସବୁଠୁ ସହଜ ଜଣା ପଡୁଛି; କାରଣ ତାଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିବାକୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ଅକ୍ଷମ । ଅଭିଯୋଗ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଏଣୁ ମୋର ଚିନ୍ତା କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

ତଥାପି ଏ ନେତି ସିଂ କଥାରେ ମୁଁ ଯେ ବିଚଳିତ ହେଉ ନଥିଲି ଏକଥା କହି ହେବ ନାହିଁ । ରାସ୍ତା ଉପରେ ଦ୍ୱିପ୍ରହର ବେଳେ ଦି ଚାରିଟା ହତ୍ୟା ହୋଇଯିବା କିଛି ନୂଆ କଥା ନୁହେଁ । ଆଉ ଯାହାସବୁ ବିଭିନ୍ନ ଦଫାରେ ପକେଇ ପୁଲିସ୍ କେସ୍ ତିଆରି କରିଛି ସେ ସବୁ ବି କିଛି ନୁହେଁ । ସବୁ ଦଫାକୁ ରଫା କରିବାର ବାଟ ରହିଛି ।

କିନ୍ତୁ ଏ ଅଜବ ସାକ୍ଷୀ ଆସି ଅଡୁଆରେ ପକେଇ ଦେଇଛି ସମସ୍ତଙ୍କୁ । ନ ହେଲେ ଅନ୍ୟଥର ଭଳି ସର୍କାରୀ ଓକିଲ ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟାଏ ଦରଦାମ କରି ଅଦାଲତ ଉପରେ ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ନାଟକ କରାଯାଇଥାନ୍ତା । ଲଢ଼େଇ ହେଇଥାନ୍ତା । କୋଉଦିନ କିଏ ହାରିବ, କିଏ ଜିଣିବ ଆଗରୁ ଯୋଜନା ହୋଇଥାନ୍ତା । ଶେଷରେ ସରକାର ହିଁ ହାରିଥାନ୍ତେ ଯେମିତି ସର୍ବଦା ହାରନ୍ତି । ଏବଂ ସର୍କାରୀ ପକ୍ଷର ଧର୍ମକୁ ଆଖିଠାର ପାଇଁ କିଛି ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ।

ଏ ନେତି ସିଂଟା ଆସି ସବୁ ଗୋଳମାଳ କରିଦେଲା ।

କାଠଗଡ଼ାରେ ରାଜସାକ୍ଷୀ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଅନୁମତି ଚାହିଁଥିଲା ତାର ବୟାନ ଦେବାକୁ । ଅଦାଲତ ତାକୁ ନିଃସର୍ତ୍ତ ଅନୁମତି ଦେଇ ପାରୁ ନଥିଲେ । କାହିଁକି କେଜାଣି ଜଜ୍ ସାହେବ ବି ସ୍ୱୟଂ ବିଚଳିତ ଜଣା ପଡୁଥିଲେ ।

ଅଦାଲତରେ ଦେଖଣାହାରୀ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏଇଟା ଗୋଟାଏ ଭାରି ଚହଲ ପକାଇଥିବା ମାମଲା ଥିଲା ତ । ସମସ୍ତେ ଆସିଥିଲେ ଦେଖିବାକୁ କେମିତି ଧରାପଡ଼ିଥିବା

ନିଶୁଆ, ବଳୁଆ ଲୋକସବୁ କେଉଁ କୌଶଳରେ ଫାଶ ହୁଗୁଳେଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ହତ୍ୟା ଅପରାଧ ପ୍ରମାଣ ହେଲାପରେ ଫାଶି ହୁକୁମ୍ ଶୁଣେଇବା ଅଦାଲତକୁ ଏତେ ଲୋକ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଇଠି କ'ଣ ଅଛି ଶୁଣିବାକୁ ବା ଦେଖିବାକୁ । ସେଇଠି ତ' କଥା ସରିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ମାମଲାରେ ଲୋକଙ୍କ ନାହିଁ ନଥିବା ଭିଡ଼ ।

ତାଙ୍କରି ଭିତରେ ଶୁଣାଯାଇଥିଲା "କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିଛି ବୋଲି କହୁଛି ଏ ହୁତୁମ୍ବା ରାଜସାକ୍ଷୀ ? ସେଇ କଥା କ'ଣ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଆଖପାଖ ଲୋକେ ଦେଖି ନଥିବେ ? ସମସ୍ତେ ଦେଖିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କେହି ପାଟି ଫିଟେଇବାକୁ ହିମ୍ମତ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଆମରି ଭିତରେ ଏଇଠି ସେମାନେ ହଜାର ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଏ ରାଜସାକ୍ଷୀ ସେସବୁ ଏଠି କହି ପାରିବ କି ନାହିଁ । ସେଥିରେ ଯେଉଁମାନେ ଭାଗିଦାର ଥିଲେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ପାରିବ କି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଭୟ ବି କରୁଛନ୍ତି କାଳେ ସେମାନଙ୍କ ନାଁ ଧରି ସେ କହି ନ ଦିଏ ଯେ ସେମାନେ ମଧ ସେ ଘଟଣା ଘଟିବାର ଦେଖିଛନ୍ତି ।

ତା' ଭିତରେ କୌତୂହଳୀ ଲୋକ ଏଠି ସେଠି ନାକ ପୂରେଇ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ କ'ଣ ଏଇଟା ଏକବାର ନିତିଦିନିଆ ଅପରାଧ ନା ଆଉକିଛି ତା ଠାରୁ ଅଧିକ ଭୟାବହ, ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ! କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଉ ନଥିଲେ ।

କୌତୂହଳୀ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଶଙ୍କା ହଉଥିଲା, ଉଦ୍‌ବେଗ ବଢୁଥିଲା କ'ଣ ସବୁ ପ୍ରଘଟ ହେଇଯିବ କେଜାଣି । ଏଇଆ ଭାବି ତାଙ୍କ କଳିଜା ହୁଏତ ତାଙ୍କ ପଞ୍ଜରାରେ ବାଡ଼େଇ ହେଉଥିଲା ।

ସର୍କାରୀ ଓକିଲ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତା କଲେ ଏବଂ ଶେଷକୁ ଅଦାଲତ ଆଗରେ ଅର୍ଜି କଲେ' 'ୟୋର୍ ଅନର୍, ନାଲିଶ୍ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଏ ସାକ୍ଷୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ନେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଉ ଏବଂ ନୂଆ ସାକ୍ଷୀ ଆଣି ପେଶ୍ କରିବାକୁ ସମୟ ଦିଆଯାଉ ।'

କେଜାଣି କାହିଁକି ସାରା ଅଦାଲତରୁ ପ୍ରତିବାଦର ଗୁଞ୍ଜରଣ ଶୁଭିଲା । ସମସ୍ତେ ଚାହୁଁଥିଲେ ନେତି ସିଂର ବୟାନ ଶୁଣିବାକୁ । ଏପରିକି ମୋର ମହକିଲ ମାନେ ମଧ ଚାହୁଁଥିଲେ ସେ ଯାହା କହିବା କଥା ବରଂ କହିଦେଉ । ଏମିତି ରୁନ୍ଧି ହୋଇ ରହିବା ଅପେକ୍ଷା ବରଂ ଖଲାସ ହେଇଯାଉ ।

ମୁଁ ନିଜେ ମୋ ଆଚରଣରେ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଥିଲି । ସର୍କାରୀ ଓକିଲଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମୁଁ ପ୍ରତିବାଦ କରି କହି ପକାଇଲି–

'ଏପରି କରିବାକୁ ସର୍କାରୀ ପକ୍ଷକୁ ଅନୁମତି ଦିଅ ନଯାଉ, ୟୋର ଅନର୍, କାରଣ ମିଥ୍ୟା ଆରୋପକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ସାକ୍ଷୀକୁ ଅଦାଲତରେ

ହାଜର୍ କରି ଶପଥ ପାଠ କରାଇଲା ପରେ ତାକୁ ଜେରା ନ କରି ତା'ର ବୟାନ ନ ଶୁଣି ଏଭଳି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବା ଅଦାଲତର ଦସ୍ତୁର ବିରୋଧୀ ହେବ । ଏଣୁ ମୁଁ ଅଦାଲତରେ ନିବେଦନ କରିବି ଯେ ଉପସ୍ଥିତ ସାକ୍ଷୀକୁ ତା'ର ବୟାନ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଉ ।'

ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଚକିତ ହୋଇଗଲେ ମୋ ଯୁକ୍ତିରେ । ସବୁଠୁଁ ବେଶୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଚକିତ ହେଲେ ସର୍କାରୀ ଓକିଲ । ସେ ବିଶ୍ୱାସ ନ କଲା ପରି ମୋତେ ଚାହିଁ ରହି ମୋ କଥା ଶୁଣୁଥିଲେ । ସେ ଭାବି ପାରୁ ନଥିଲେ ଯେ ମୁଁ ଏମିତି ବେକୁବ୍ କାମ କରିପାରେ ।

ଜଜ୍ ଚୌକି ଉପରେ ସଳଖି ବସିଲେ ଏବଂ କହିଲେ– ''ଶପଥ ନେଇ ସାରିଥିବା ସାକ୍ଷୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ କ'ଣ କହିବ ସେ ବିଷୟରେ ଅଦାଲତ ଆସନ୍ତା କାଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଶୁଣାଇବେ । କାଲି ପାଇଁ ଅଦାଲତ ମୁଲତବି କରାଗଲା ।

ନେଡି ସିଂ ଦୁଇହାତ ଟେକି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା, ''ହଜୁର, ଧର୍ମାବତାର । ମୋତେ କାଲି ଯାଏଁ ପୁଲିସ୍ ହିପାଜତ୍‌ରେ ରଖାଯାଉ, କାରଣ ମୋତେ ଚୁପ୍ କରିଦେବାକୁ ଗୋଟିଏ ରାତି ଯଥେଷ୍ଟ । କାଲି ମୋର ବୟାନ ଦେଇ ସାରିଲା ପରେ ମୋର କିଛି ଡରିବାର ନାହିଁ । କାରଣ ତେଣିକି ମୋତେ ମାରିଦେଲେ ବି ମୋ ବୟାନକୁ କେହି ବଦଳାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।''

ଜଜ୍ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଚିନ୍ତା କରି ଆଦେଶ ଦେଲେ, ''ତାହା ହିଁ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନଠାରୁ କାଲି ଅଦାଲତରେ ହାଜର ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ସାକ୍ଷୀକୁ ପୁଲିସ୍ ନିଜ ହେପାଜତ୍‌ରେ ରଖିବେ ।''

କାଠଘଡ଼ା ଭିତରେ ନେଡି ସିଂ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା । ଠେଲାପେଲା ହୋଇ ଲୋକ ତାକୁ ଘେରିଗଲେ । ବହୁ କ୍ୟାମେରା ଆଲୁଅ ତା' ଉପରେ ଚମକିଲା ।

ମୋତେ ଜଣାଗଲା, ଯେପରି ନେଡି ସିଂ ବେଶ୍ ଆମୋଦିତ ବୋଧ କରୁଥିଲା । ତାକୁ ପତ୍ରକାରମାନେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, ତା'ପର ଦିନ ସେ କ'ଣ କାହା ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଯାଉଛି । ସେ କୌଣସି ଜବାବ୍ ନ ଦେଇ କାଠଘଡ଼ା ଭିତରୁ ଓହ୍ଲେଇଗଲା । ପୁଲିସ ଘେର ଭିତରେ ତାକୁ ଅଦାଲତ ବାହାରକୁ ନେଇ ନିଆଗଲା । ଏବଂ ପୁଲିସ୍ ଜିପ୍ ଧୂଳି ଉଡେଇ ଚାଲିଗଲା ସହରର ରାଜରାସ୍ତା ଉପରକୁ ।

ମୋ ମହକିଲମାନେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ବିବାଦ ଚାଲିଗଲେ ପୁଲିସ୍ ପହରା ଭିତରେ ।

ମୋର ମୂଳ ମହକିଲ ଦୁଇଜଣ ମୋତେ ଚାହିଁଲେ ଏକ ବିଶେଷ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଂଗୀରେ । ଏ ଦୁଇଜଣ ହିଁ ସବୁ କରେଇଥିଲେ ଏବଂ ବାହାରେ ରହି କେସ୍ ଲଢୁଥିଲେ । ବାରଣ୍ଡାରେ ମୋତେ ନିରୋଳାରେ ପାଇ ଜଣେ ପଚାରିଲା–

''କ'ଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ଏଥିପାଇଁ ? ତାକୁ କ'ଣ ବୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ଆପଣ ଏମିତି ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେବେ ?''

ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଅସୁସ୍ଥ ବୋଧ କରୁଥିଲି କିନ୍ତୁ ମୁହଁ ଜୋର୍‌ରେ କହିଲି–

''ଆପଣ କାହିଁକି ଏମିତି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ । ସେତ ନିଜକୁ ନିଜେ ହରେଇ ସାରିଲାଣି । ଖଚୁଆର ବୟାନ ଯାହାହେଲେ ସୁଦ୍ଧା କ'ଣ ସତ ହୋଇ ପାରିବ କି ?''

''ତଥାପି ଅଦାଲତ ତାକୁ ଯେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଛି ଏଥିରେ ତ ଆଉ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତା'ର ବୟାନ ଶୁଣିବାକୁ ଆଜି ଯେଉଁ ବିଶେଷ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେଲା, ଯା ପରେ କ'ଣ ଆପଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ଯେ ତାକୁ ଆପଣ ଖଚୁଆ ବୋଲି କହିଦେଲେ ଅଦାଲତ ମାନିନେବ । 'ମୁଁ ଖଚୁଆ' ବୋଲି କହିଲା ବେଳେ ସେ ସତ କହୁଛି ନା ମିଛି କହୁଛି ? ଆପଣ ମାନୁଛନ୍ତି ଯେ ସତ କହୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମାନୁଛନ୍ତି ଯେ ସେ ତା' ବୟାନରେ ମିଛ କହୁନାହିଁ ।''

ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଗଲି । ''ହୁଁ, ଏଇଟା ଗୋଟାଏ ପଏଣ୍ଟ ନିଶ୍ଚୟ ! କିନ୍ତୁ ଦେଖିବା କାଲି କ'ଣ ହଉଚି । ଆପଣଙ୍କ ନିରାପତ୍ତା ସାଙ୍ଗକୁ ମୋର ମଧ୍ୟ ଇଜ୍ଜତ ଯା ସହିତ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ରହିଛି । ମୁଁ ଏମିତି ହାରିଯିବି ନା କ'ଣ ? ଏବେ ଚାଲନ୍ତୁ ମୋ ଚାମ୍ବରରେ ବସି ଆଲୋଚନା କରିନେବା । ମୋତେ ଆପଣ ସବୁ କଥା ଖୋଲାଖୋଲି କହିବେ, କାରଣ ତା'ର ବୟାନରେ ସେସବୁ ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଆଗରୁ ଜାଣିଗଲେ ତା'ର ମୁକାବିଲା କରିବା ସହଜ ହୋଇପାରେ । କିଛି ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଚାଲନ୍ତୁ ।''

ଆମେ ଆସି ମୋ ଚେମ୍ବରରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ମୁଁ ଜୁନିୟରମାନଙ୍କୁ ବିଦା କରିଦେଲି । କେବଳ ପିଅନ ଟି ଥାଏ । ଔପଚାରିକ ଚା' ପାଣି ପାଇଁ କାହାରି ମନ ନଥିବାରୁ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ବିଦା କରିଦେଲି । ମୁଁ ନିଜେ ଭିତରୁ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲି । ମୋ ଚୌକିରେ କାଗଜ ଧରି ବସିଗଲି ଟିପିନେବା ପାଇଁ ।

ସେ ଦୁହେଁ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁଲେ । ମୋତେ ଚାହିଁଲେ । କେହି କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ କଥାଟାକୁ ହାଲ୍‌କା କରିବାକୁ କହିଲି–

''ପୁଲିସ୍ ତରଫରୁ ଯାହା ଅଭିଯୋଗ ହେଇଚି ସେ ସବୁ କ'ଣ ସତ ?'

ଜଣେ ସେଥିରୁ ଖେଁକ୍ଖେଁ ହସି ପକେଇଲା । ଭାରି ନର୍ଭସ ଜଣା ଯାଉଥିଲା ।

ତା'ର ଅଚାନକ ହସରେ ମୁଁ ବି ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଧ କରୁଥିଲି । ସେ କହିଲା–

''ଓକିଲ ସାହେବ, ଆପଣ ମଧ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ଭଳି ଏମିତି ପଚାରୁଛନ୍ତି । ସେ ଗୁଡ଼ାକ ସତ ନ ହେଇଥିଲେ ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ହିଫାଜତ୍‌କୁ କାହିଁକି ଆସିଥାନ୍ତୁ ? ସେ ସବୁ ସତ... କିନ୍ତୁ''

ମୁଁ ତା ଆଖିକୁ ଚାହିଁ ଅପେକ୍ଷା କଲି ।

ସେ ଆରଜଣକୁ ଚାହିଁଦେଇ ଖୁବ୍ କୁଣ୍ଠିତ ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲା–

''ସେଇଟା ଟଙ୍କାରେ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚ ପଇସା । ବାକି ପଞ୍ଚାନବେ କୁ ଚପେଇ ଦବା ପାଇଁ ସେ ପୁଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନ୍‌ଟାକୁ ମୂଳରୁ ଚୂଳ ଯାଏଁ କିଣି ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସବୁ ଚପାଇ ଦବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ହୁବ ପାଇଲା ନାହିଁ । ତଳୁ ଉପର ଯାଏଁ ଚାରା ବାଣ୍ଟି ଦିଆଗଲା । ସମସ୍ତେ ଚାରା ଢ଼ୋକିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏତବ ଘୋଡ଼େଇବାକୁ କେହି ସାହସ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମୁହାଣ ମେଳା କରି ଦେଇଥିଲୁ । କିନ୍ତୁ ହେଲା ନାହିଁ ।''

ମୁଁ ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ ଏକଥା ଜାଣିଥିଲି । ତା' ଆଖି ଭିତରକୁ ଚାହିଁ କହିଲି– ''ମୋତେ ବାକି ପଞ୍ଚାନବେ ପଇସା ଖୋଲି କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନ ହେଲେ କାଲି ହଇରାଣ ହେବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ ।''

''ସେଇ କଥା ତ ଆମେ ବି ଭାବୁଛୁ । ହେଲେ ଅସୁବିଧା ହଉଚି ଯେ ଆମେ ବି ସବୁ ଜାଣିନାହୁଁ । ଘଟନା ତ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଜଣକ ଆଖି ଆଗରେ ଘଟିନାହିଁ । ସତରଟା ମୁହଁରେ ଭୁଞ୍ଜିଲା ବେଳେ କୋଉଠି କ'ଣ ହେଇଚି କେମିତି ଜାଣିବା । ଆମେ ବାକି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଚାରିଚୁ । ସେଗୁଡ଼ା ସବୁ ପୋଖତ ଖେଳାଳି । ସେ ଆମକୁ ବି ବେଳ ପଡ଼ିଲେ ଚିତା କାଟିଦେଇ ପାରନ୍ତି । ସେମାନେ ଯେ ଯାହା ଗପ କହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ କିଛି ଭରସା କରି ହଉ ନାହିଁ ।''

ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ଚିଡ଼ିଯାଇ କହିଲି, ''ହଉ ତେବେ ଥାଉ ! କାଲି ଯାହା ହବାର ହବ । ମତେ ଆଉ ତମେ ଦୋଷ ଦବ ନାହିଁ । ମୁଁ କାଲି ଅଦାଲତରେ ହାଜର ହେବା ବି ଦରକାର ହୋଇ ନପାରେ । ସାକ୍ଷୀର ବୟାନ ପରେ ଅଦାଲତ ଏକତରଫା ରାୟ ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ତୁମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଅ ।''

''ଆରେ, ଆରେ, ଆପଣ ତ ଚିଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି । ଆମେ ଯାହା ଜାଣିଛୁ କହିଦେବୁ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ସତ କେତେ ମିଛ କେତେ ଆମକୁ ଜଣା ନାହିଁ । ଆପଣ ନିଜେ ଶୁଣନ୍ତୁ ।''

ସେମାନେ ଦୁହେଁ ମିଶି ଯାହା ବଖାଣିଲେ ତାହା ଏଭଳି ଅପରାଧରେ ସବୁବେଳେ ଘଟି ଆସୁଥିବା ପୁରୁଣା ଘସରା କାହାଣୀ । ସେଗୁଡ଼ାକୁ କେହି ପ୍ରମାଣ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ସେଥିରୁ ମିକୁଳିଯିବା ଅତି ସହଜ ।

ଅବଶ୍ୟ ପୁଲିସ୍ ଯାହା ଅଭିଯୋଗ କରିଛି, ତା' ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଘଟିଛି । ଏକଥା ସେମାନଙ୍କ ବିବରଣୀରୁ ଜଣା ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲା । ଏତକ ବି ଯଦି ନେତି ସିଂ ବଖାଣି ଦିଏ ଅଦାଲତରେ ଚହଳ ପଡ଼ିଯିବ । କିନ୍ତୁ ସେ କ'ଣ ସେତିକି ମାତ୍ର କହିବ କି ? ସେ ହୁଏତ ଏ ଦୁଇଜଣକୁ ଜଣା ନଥିବା ଆହୁରି ଅନେକ ଭୟାନକ କଥା ସବୁ କହିଦେଇ ପାରେ ।

ଆମେ ତିନିହେଁ ଭାରି ଅସହାୟ ଏବଂ ଅସୁସ୍ଥ ବୋଧ କଲୁ । ମୋ ମୁହଁରେ ବେକରେ

ଝାଳ ଜକେଇ ଗଲା । ଆଉ ଜଣକ ପାଟି ଖୋଲି କହିଲା, ''ସେ ସାକ୍ଷୀଟାଙ୍କୁ 'ଖଲାସ' କରିଦେଲେ ଅଡୁଆ ତୁଟିଯାନ୍ତା ।''

ଆଉଜଣକ ଓଠ ଲେଉଟାଇ ପ୍ରସ୍ତାବଟାକୁ ନାପସନ୍ଦ କରିଦେଲା, ''ପୁଲିସ୍‌ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହିଫାଜତ୍‌ରେ ଥିବା ସାକ୍ଷୀକୁ କେମିତି ବା ନିପାତ କରିଦେଇ ହେବ ?''

''ହେବ ଯେ କିଛି ଅଧିକ ମାଲ୍ ଦର୍କାର ପଡ଼ିପାରେ ।''

''ହେଇଯାଉ ଯାହା ଖର୍ଚ୍ଚ, ସେଥିକୁ ପରବାଏ ନାହିଁ । ତାକୁ ଖତମ୍ ନ କଲେ ଆଉ ଉପାୟ ନାହିଁ ।''

ମୋ ଟେଲିଫୋନ୍‌ରୁ ସେ ଦି' ଚାରିଟା ଜାଗାକୁ ଲଗେଇଲା । ବିରକ୍ତ ହୋଇ କଚି ଦେଲା ରିସିଭରଟାକୁ, କହିଲା, ''ଶଳେ ବକ୍ତ ବେଳେ କେହି ମିଳୁ ନାହାନ୍ତି ।''

''ଆବେ ସେ ଟୋକା ଓସ୍ତାଦ୍‌କୁ ଧରୁ ନାହୁଁ କାହିଁକି ? ସେଇଟା ତ' ତା ଗୁମ୍ଫାରେ ସବୁବେଳେ ଥାଏ ।''

ପୁଣି ଫୋନ୍ ଲଗା ହେଲା । ସେଠୁ ବି କୌଣସି ଉତ୍ତର ଆସିଲା ନାହିଁ । ସେ ଦୁହେଁ ନିରସ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ଅସ୍ଥିର ହେଲେ । କହିଲେ...

''ଓକିଲ ବାବୁ ! ଆପଣ କ'ଣ ହେଲେ ଉପାୟ ନକଲେ କଥାଟା ବେବାଗିଆ ହେଇଯିବ । ତେଣିକି ସମ୍ଭାଳି ହେବ ନାହିଁ ।''

ମୁଁ ନିଜେ ଜାଣି ପାରୁ ନଥିଲି କ'ଣ କରିବି । କିଛି ସମୟ ଏକୁଟିଆ ଚିନ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ବିଦାୟ କରିଦେଲି । କହିଲି- ''ଦେଖିବା । ସେ କ'ଣ କହୁଚି ଆଗ କହିଦେଉ । ତା'ପରେ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବା । ଏବଠୁ ନଈ ନ ଦେଖି ଲଙ୍ଗଳା ହେବାର କିଛି ଅର୍ଥ ନାହିଁ ।''

ଜଣେ ସେଥିରୁ କହିଲା, ''ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି ଆପଣ ! ଆବ୍‌ବେ ସେ ଶଳା ଖଚୁଆଟା କ'ଣ ଦେଖିଚି, କ'ଣ ଏମିତି ଟାଳି ପକେଇବ ? ସେ କହୁ ସେଇଠୁ ଦେଖିବା ନି !''

ସେ ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ । ଆପାତତଃ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରୁ ଭୂତ ଓହ୍ଲେଇ ଯାଇଥିଲା ।

ମୁଁ ବି ସେଇ ମନୋଭାବ ନେଇ କଥାଟାକୁ ବିଚାର କଲି । ସାକ୍ଷୀଟାଏ ଏମିତି କ'ଣ କହି ପକେଇବ ଯେ ସେଥିପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତା ?

ସଂଧ୍ୟା ହେଲା । ମୁଁ ଛାତରେ ଖୁବ୍ ସମୟ ଯାଏ ବୁଲିଲି । ପ୍ରୟୋଜନରୁ ଅଧିକ ଦି କପ୍ ଚା' ପିଇଲି । ମୋର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ଅନୁମାନ କରି ଘରେ କେହି ମତେ କିଛି ପଚାରିଲେ ନାହିଁ ।

ରାତି ହେଲା । ମୁଁ ଟିଭି ମୂଳେ ବସି ସବୁଯାକ ଆବୁରୁ ଜାବୁରୁ ଦେଖିଲି । ଏଗାରଟାରେ ମୋର ଟେଲିଫୋନ୍ ବାଜିଲା । ମୁଁ ସେ ପଟର ସ୍ୱର ଶୁଣି ଚକିତ ହୋଇଗଲି ।

ସର୍କାରୀ ଓକିଲ କହୁଛନ୍ତି ''ସୁବ୍ରତ ବାବୁ ! ଭାରି ଅଡୁଆ ପରିସ୍ଥିତି ହେଇଗଲା । କ'ଣ କରିବା ? ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ବୋଧହୁଏ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ମହକିଲ ମୋ ପାଖକୁ ବି ଆସନ୍ତି । ଏଥର ଆପଣଙ୍କୁ ନ କହି ଆସିଛନ୍ତି । ଏଇ ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଲି । ମୋର ବାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ଏଇଠି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଗ୍ ରଖି ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେ ସାକ୍ଷୀଟାକୁ ନେଇ ଭାରି ବେକୁବ୍ କାମ କରିଛି । ସେ କ'ଣ କାଲି କହି ପକେଇବ, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଆଦୌ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ । ମୋତେ ଲାଗୁଛି ଯେ ସେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କାଠଘଡ଼ାରେ ଠିଆ କରେଇ ଦେଲାଭଳି କ'ଣ ସବୁ କହିପାରେ । ଯାହା କରାଯିବ, ଏଇ ରାତି ଭିତରେ ହେଇଯିବା ଭଲ । ମୁଁ ଥାନାରୁ ବୁଝିଲି ଯେ ସେ ଦିବ୍ୟ ଭୋଜନ କରି ହାଜତ୍ ଭିତରେ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଛି । ତା'ର କିଛି ଚିନ୍ତା କରିବାର ନାହିଁ । ସେ ଯାହା କହିବ ସେଥିରୁ ଜଣାଯିବ ଯେ ସର୍କାରୀ ପକ୍ଷରୁ ଅପରାଧର ଶହେରେ ପଞ୍ଚାନବେ ଭାଗ ଲୁଚେଇ ଦିଆହୋଇଛି । କାହିଁକି ବୋଲି ଅଦାଲତ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, ସେଥିପାଇଁ ଉତ୍ତର ନାହିଁ ।''

ମୁଁ ସର୍କାରୀ ଓକିଲକୁ ଜାଣେ । ତାଙ୍କର ଦି ପାଖିଆ ଉପାର୍ଜନ କଥା ବି ଜାଣେ । ମୁଁ ହିଁ ତାକୁ ସେଥିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ମାମଲାରେ ସେ ବିଚାରାଟିର ଅବସ୍ଥା ମୋଠୁଁ କିଛି ଭଲ ନୁହେଁ ।

ମୁଁ କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତା କରି କହିଲି, ''ଆଚ୍ଛା ଜଜ୍ ସାହେବ ତ' ଆପଣଙ୍କ ଗାଁ ଲୋକ ?''

''ବୁଝିଲିଣି । କିନ୍ତୁ ସେ ରାସ୍ତା ବିଲ୍‌କୁଲ୍ ବନ୍ଦ ।''

''ଟିକିଏ ଜୋର୍ ଲଗେଇ ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି ।''

''ନା, ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କଲିଣି । ଆଉ ଆଗେଇଲେ ଓଲଟା ଫଳ ଦେଇ ପାରେ ।''

''ଆପଣ କ'ଣ ଫୋନ୍ ଲଗେଇଥିଲେ ?''

''ହଁ । ସେ ଚଞ୍ଚଳ ଶୋଇଯାନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଫୋନ୍ ବାଜୁ ବାଜୁ ସେ ଉଠେଇଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଦେହ କଥା, ଗାଁ କଥାରେ ବାଆଁରେଇ ଦେଲା ବେଳେ ସେ ତାଙ୍କ ଆଡୁ ଚଟ୍ କିନା କହିଲେ- ''ସେ ସାକ୍ଷୀଟା ପୁଲିସ୍ ହିଫାଜତ୍‌ରେ ଠିକ୍ ଅଛି ତ ? କାଲି ତା'ର ରେକର୍ଡ଼ ବୟାନ ହବ ।'' ମୁଁ ଆଉ ଆଗେଇବାକୁ ସାହସ କଲି ନାହିଁ । ଥାନାକୁ ଫୋନ୍ କଲି ଜଜ୍ ସାହେବଙ୍କ ହୁକୁମ ଅନୁସାରେ ନେତି ସିଂ ବିଷୟ ଜାଣିବାକୁ । ଥାନା ବାବୁ ବି ଏ ଅନ୍ତେ ରାତିଯାଏ ଘରକୁ ଯାଇ ନାହିଁ । ସେ ହୁଏତ ରାତି ସାରା ଯିବ ନାହିଁ । ସେ କହୁଥିଲା ''ଥାନା ହତା ବାହାରେ କ୍ୟାମେରା କାନ୍ଧେଇ ଦୁଇ ଚାରିଟା ଖବର କାଗଜବାଲା ବୁଲୁଛନ୍ତି । ଗଛମୂଳେ ବସି ମଦ ପିଉଛନ୍ତି । ଛକି ରହିଛନ୍ତି କ'ଣ କାଳେ ଘଟିଯିବ ଜାଣିବାକୁ ।''

ପତ୍ରକାର ମାନଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ସହଜରେ ବୁଝାପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ମୋ ମହକିଲଙ୍କ ଓଜନ କେତେ । ସେମାନଙ୍କ ଚେର କେତେ ଗହୀର । ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗୁନ୍ଥି ହେଇ ରହିଥିବା ଅମଲା ଅଫିସର ମନ୍ତ୍ରୀ ସରକାରୀ ବେସରକାରୀ ନେତାଙ୍କ କଥା ବି ଜାଣିଥିଲେ । ଅପରାଧରେ କିଏ କେତେ ପରିମାଣରେ ଦାୟୀ ସେ ବିଷୟରେ ତର୍କ ଆଲୋଚନା ବି ହୁଏତ କରୁଥିଲେ । କାଲି ସେ ରାଜସାକ୍ଷୀର ବୟାନ ପରେ କ'ଣ ସତେ ହେବ କେଜାଣି ! ବିପକ୍ଷ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ବି ଲୋକେ ଛକି ରହିଯିବେଣି ଫାଇଦା ଉଠାଇବା ପାଇଁ ।

ପାଦତଳୁ ଭୂଇଁ ଧସି ଯିବ କି ? ଆକାଶ ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼ିବ କି ? ସୃଷ୍ଟି ଆନ ଆନ ହେଇଯିବ କି ଆଉ ।

ବହଳିଆ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନର ରାତି କେମିତି ପାରିହେଲା ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ । ପାହାନ୍ତିଆକୁ ଟେଲିଫୋନ୍ ଘଣ୍ଟି ବାଜିଲା ।

ସ୍ୱର କାହାର କେଜାଣି– ଲାଗୁଥିଲା ସତେବା ଘୋର କୋଳାହଳ ହେଉଥିଲା ସେପଟେ । କେହି ଜଣେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା କଥାଟା କହିବାକୁ-

''ସୁବ୍ରତ ବାବୁ, ଓକିଲ ବାବୁ ! ରାଜସାକ୍ଷୀ ମିଳୁ ନାହିଁ । କୁଆଡ଼େ ଗଲା କେହି କହି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ତନାଘନା ଖୋଜା ଚାଲିଛି ।''

ମୁଁ କିଛି ପଚାରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଫୋନ୍ ଛାଡ଼ିଦେଲା ।

ମୋ ବୁକୁ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ହଉଥିଲା । ତୋଫାନ୍ ଭଳି ମୁଁ ବି ମନେ ମନେ ସନ୍ଧି ଖୋଜି ଯାଉଥିଲି । କେମିତି ପଥର କାନ୍ଥ ଫାଟିଗଲା ? ଲୁହା କବାଟ ତରଳି ଗଲା ? ପୁଲିସ୍ ହାଜତରୁ ସାକ୍ଷୀ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା, ହରଣଚାଳ ହେଇଗଲା, ଉଭାନ୍ ହେଇଗଲା– କେମିତି, କେମିତି ?

ମୋତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁ ଦିଶି ଯାଉଥିଲା । ସମସ୍ତେ କନକନ ହୋଇ ଲୁଚି ଯାଉଥିଲେ ଏପକ୍ଷ, ସେପକ୍ଷ, ନିଷ୍ପକ୍ଷ ସମସ୍ତେ ଚାହୁଁଥିଲୁ ସେ ତା'ର ବୟାନ ଦେଇ ଦେଉ । ଅଦାଲତ ଇତିହାସରେ ଥରେ ହେଲେ ସାରା ସତ୍ୟର ବୟାନ ହେଇଯାଉ । ସମସ୍ତେ ନିସ୍ତାର ପାଇଯାନ୍ତୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ସତ୍ୟରୁ ।

ନେଡି ସିଂ ଜାଣି ପାରିଥିଲା ତାର ଗୁରୁତ୍ୱ, ତା'ର ବିପତ୍ତି । ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆମେ କେହି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲୁ ତା' ଆରଦିନର ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ।

ଓଃ ! ଭଲ ହେଲା ନେଡି ସିଂ ଉଭେଇ ଗଲା ।

ଖଚୁଆ କାହାଁକା ।

ବାହାର ଲୋକ

ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ପ୍ରବଳ ଲଘୁଚାପ । ଝଙ୍କା ପବନ ଆଉ ବର୍ଷା ଏ ଅଞ୍ଚଳ ସାରା । ଗଛ କୋରଡ଼ରେ ଆଶ୍ରିତ ପକ୍ଷୀପରି ଘର ଭିତରେ ବସିରହି ଝିପିଝିପି ବର୍ଷାକୁ ଚାହିଁ ରହିବା ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର କଥା ଯେ ମେଘ ଆଦୌ ଡାକୁ ନଥାଏ କି ବିଜୁଳି ମାରୁ ନଥାଏ; ଅଥଚ ଅଜାଡ଼ି ଦେଉଥାଏ ଅଜସ୍ର ପାଣି । କେମିତି ଗୋଟାଏ ନିଛାଟିଆ ଲାଗୁଥାଏ ଚାରିଆଡ଼ । କେହି ଜଣେ ପାଖରେ ବସି ରହିଲେ ହୁଏତ ଭଲ ଲାଗନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ତା' ସହିତ ପାଟି ଫିଟେଇବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ । ନୀଡ଼ ଭିତରେ ପକ୍ଷୀମାନେ ଲାଗି ଲାଗି ବସି ରହିବା ହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ । ଏଭଳି ପାଗରେ ରାବିବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

ସେଥିପାଇଁ ଭୋଳାନାଥବାବୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚାଦର ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇ ଚୌକିରେ ବସିଥାନ୍ତି । ପାଖ ଟେବୁଲରେ ଖାଲି ଚା' କପ୍‌ଟିଏ ଥୁଆ ହୋଇଥାଏ । ତାଙ୍କ ଚଷମା ଉପରେ ବାମ୍ଫ ମାଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । ତା' ଭିତରୁ ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ଦିଶୁଥାଏ କେଜାଣି– ସେ କିନ୍ତୁ ନିଷ୍ପଲ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି ବର୍ଷାକୁ ।

ପାଖ ବଖରାରୁ ରହି ରହି ହସ ଶୁଭୁଥାଏ । କଳରବ ଶୁଭୁଥାଏ ଅନ୍ୟ ତାଳରୁ । ସତେବା ଭୋଳାନାଥବାବୁ ସେ ହସର ଖିଅ ଫିଟେଇ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସ୍ୱର ବାରି ପାରୁଥାନ୍ତି । ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱର ସହିତ ଢ଼େର୍ ଦିନର ପରିଚୟ ତ । ସେମାନେ ଏମିତି ଖୁସିରେ ହସୁଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକାନ୍ତି ନାହିଁ । କ'ଣ କୌତୁକ ହେଲା ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ପ୍ରୟୋଜନ ମଣନ୍ତି ନାହିଁ । କେବେ କେମିତି ସେ ନିଜେ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି କୌତୂହଳରେ । ଠପ୍ କିନା ସବୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି । କିଏ ଜିଭ କାମୁଡ଼ି ପକାଇଛି ତ ଆଉ କିଏ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ପାଟିରେ ଲୁଗାବିଣ୍ଡା ମାଡ଼ି ଉଠି ଚାଲିଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହସ ଚାପିରଖି ପଚାରିଛନ୍ତି, ''କ'ଣ ତୁମ ଚା' ଖିଆ ବେଳ ହୋଇଗଲାଣି କି ?'' ଭୋଳାନାଥବାବୁ ଅଗତ୍ୟା କହିଛନ୍ତି, ''ନାଇଁ ଯେ, ହେଲେ କପେ ମିଳିଲେ ମନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।''

ସେଦିନ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଆଉ ବଖରାକୁ ଜାଣିଶୁଣି ଗଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଆଗରେ ସେମାନେ ଏମିତି ହସିପାରିବେ ନା କ'ଣ ସେ ତାଙ୍କ କଥାରେ ମିଶି ପାରିବେ ?

ଭୋଳାନାଥବାବୁ ସେ ଘରେ ନିଶ୍ଚୟ ସବୁଠାରୁ ବୟସରେ ବଡ଼ । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ଦଶବର୍ଷ ଏବଂ ସବା ବଡ଼ ପୁଅଠାରୁ ପଚିଶ ବର୍ଷ । ବାକିଗୁଡ଼ାକର ହିସାବ ନାହିଁ ।

ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରୁ ଅଧେ ବାଳ ପାଚିଗଲାଣି । ଦୁଇଟା କଳଦାନ୍ତ ଝଡ଼ିଗଲାଣି । ରଙ୍ଗବେରଙ୍ଗ ପଟାଳିଆ ଜାମା ତାଙ୍କର ନାହିଁ । ପିଚାରେ ବେତାମଳଗା ପେଣ୍ଟ ନାହିଁ । ସେ ମସଲା ତିଅଣ ଅପେକ୍ଷା ବେସର ବେଶି ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ।

'ଗଜଲ୍' କିମ୍ବା କର୍ଣ୍ଣାଟକୀ ସଙ୍ଗୀତ ବାଜିଲେ ଏକୁଟିଆ ବସି ଶୁଣନ୍ତି । ପପ୍ ବାଜିଲେଇ ସେ ଚିଡ଼ିଯାଆନ୍ତି ଏବଂ କିଛି ନ କହି ଉଠି ଆସନ୍ତି । ସେତିକିବେଳେ କୋଉଠୁ ଉଣ୍ଡିଆଆନ୍ତି ବାକି ସମସ୍ତେ ଆସି ଧାଡ଼ିବାନ୍ଧି ବସିଯାଆନ୍ତି ଟି.ଭି. ପାଖରେ ।

ଭୋଳାନାଥବାବୁ ତ ବେକୁବ୍ ନୁହନ୍ତି । ସେ ଠିକ୍ ବୁଝିଛନ୍ତି ଯେ ନିଜେ ପଛେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ସମୟ ସାଙ୍ଗେ ବଦଳି ପାରି ନାହାନ୍ତି । ନ ହେଲେ ବା କ'ଣ ହେଇଥାନ୍ତା । ଚିନ୍ତାମଣି ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ । ସେ ନଳିପେଣ୍ଟ ପିନ୍ଧିଲା । ବାଳରେ ରଙ୍ଗ ଲଗେଇଲା । କ୍ଲବ୍ ଗଲା । ଟୋକାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଟୋକା ହେବାକୁ ପ୍ରାଣାନ୍ତ ଚେଷ୍ଟାକଲା । ଏବେ ବି କରୁଚି । କିନ୍ତୁ ତା ଗନ୍ଧ ସେମାନେ ବାରି ଦେଉଛନ୍ତି । କରଛଡ଼ା ଦେଇ କହୁଛନ୍ତି, 'ମଉସା, ଆପଣ ଏଇଠି ଥାଆନ୍ତୁ, ଆମେ ଟିକିଏ ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଯାଉଛୁ । ଆପଣ ସେଠି ପାରିବେ ନାହିଁ ।'' ହାଃ, ହାଃ– ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ସତକୁ ସତ ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ସେ ବର୍ଷାପାଗରେ ଏକୁଟିଆ ବସି ମନକୁ ମନ ହସୁଥିଲେ । ...ଚିନ୍ତାମଣିଟା ସତେ କେଡ଼େ ଅଭିଲା । ଆରେ ତତେ ସୁଅ ନେଇ କୋଉଠି ଛାଡ଼ିଲାଣି । ତୁ ସେଇଠୁ କ'ଣ ଉହୁଙ୍କି ହଉଛୁ ଯାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ମିଶିବା ପାଇଁ । ତୁ ଅଯଥା ଗୁଡ଼ାଏ ଅଭିମାନିଆ ବି କାହିଁକି ହଉଛୁ ? ସେମାନେ ତତେ କ'ଣ ଅବଜ୍ଞା କରୁଛନ୍ତି ? ତତେ ବରଂ ସେମାନେ ବେଶ୍ ସମ୍ମାନ ଦିଅନ୍ତି । ତୁ ପାହାଚ ଚଢ଼ି ଆସିଲେ ଆଡ଼େଇ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ତୋ ଆଗରେ ସିଗ୍ରେଟ୍ ଟାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତତେ ଚୌକି ଛାଡ଼ି ଉଠି ପଡ଼ନ୍ତି । କଥାଟାକୁ ଟିକେ ବୁଝ । ଏମିତି କାଇଁକି ହଉଚୁ ?

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ ଲାଗେ ଯେ ଚିନ୍ତାମଣିଆଟା ପାହାଡ଼ ଚଢ଼ି ପାରୁ ନାଇଁ । ତା'ଗୋଡ଼ ଫରକଟେଇ ହେଇ ଯାଉଚି, ଦମ୍ ଅଣ୍ଟୁ ନାଇଁ । ପବନ ତୋଳୁଚି ଅଣଚାଶ । ପାହାଡ଼ ଶିଖରେ ଗଣ୍ଡେ ଟୋକା ତାଳିମାରି ହସୁଚନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଥଟ୍ଟା ପରିହାସ ଚାଲିଚି । ଯାକୁ ସେମାନେ ଆଦୌ ନଜର ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଏଇଟା ଖାଲି ହେମ୍ତି ଧଇଁସଇଁ ହଉଚି ମିଶିଯିବା ପାଇଁ, ବେକୁବ୍ ।

ଆର ବଖରାରୁ ପୁଣି ଖଳଖଳ ହସ ଶୁଭିଲା । ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ସେମିତି ନିଷ୍ପଳ ଚାହିଁ ରହିଲେ ବର୍ଷାକୁ, ପବନରେ ଲୋଟି ପଡୁଥିବା ଲମ୍ବଲମ୍ବ ଝାଉଁଗଛମାନଙ୍କୁ ।

ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପ୍ଲେଟରେ କିଛି ଗରମ ପକୁଡ଼ି, କାଚ ଗିନାରେ କିଛି ଗରମଥିବା ଘୁଗୁନି ଧରି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଝିଅ ହାତରେ ପାଣି ଗ୍ଲାସ । ତାଙ୍କୁ ପକୁଡ଼ି ଘୁଗୁନି ନିଶ୍ଚୟ ଭଲଲାଗେ ସେକଥା– ଘରେ କିଏବା ନ ଜାଣିଛି ? ତାଙ୍କର ରୁଚି ଅରୁଚି ବିଷୟରେ

ଟିକିନିଖି ସବୁକଥା ଟିପା ହୋଇ ରହିଛି । ସେଥିପାଇଁ ମଝିରେ ମଝିରେ ଘରେ ପାଟି ଶୁଭେ, ଆରେ ସେମିତି କରନା, ନନାଙ୍କୁ ସୁଖ ଲାଗିବ ନାହିଁ; ମହୁରରେ ଆଳୁ ପଡ଼ିଲେ ସେ ଯେମିତି ହେଲେ ବାରିଦେବେ । ଖାଇବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅଲଗା କରୁନାହଁ କାହିଁକି ?– ଆମ ପାଇଁ ଶୁଖୁଆ ମୁଣ୍ଡ ପକେଇ ଘାଣ୍ଟ କରିଦିଅ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ କ'ଣ ଟିକିଏ ଅଲଗା ଭାଜିଦିଅ.. ।

ବର୍ଷା ପାଗରେ ଗରମ ପକୁଡ଼ି– ବାଃ !

"କିଓ, ତମ ପାଇଁ ଆଣୁନା ।"

"ଆମର ସେଇଠି ଅଛି, ତମେ ଖାଅ !"

ଝିଅ କହିଲା, "ଆମେ ଚାଉଳ, କଖାରୁ ମଞ୍ଜି ଆଉ ବୁଟ ଡାଲିରେ ଖରଡ଼ି ପାଗ କରିଛୁ ।"

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁରେ କାହିଁ କାହିଁ କାଳର ଫୁଲମାନେ ଫୁଟି ଆସୁଥିଲେ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଘର ମହତ ପଦାରେ ପଡ଼ିଗଲା ବେଳେ ତରବର ଘୋଡ଼େଇ ପକାଇବା ଢ଼ଙ୍ଗରେ କହିଲେ, "ସେଗୁଡ଼ାକ ନନାଙ୍କର କ'ଣ ହବ ! ତୁ ଚାଲ୍, ମୁଁ ଆସୁଛି ।"

ଅତି ଯତ୍ନରେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ସବୁ ସଜାଡ଼ି ଦେଇ, ଟେବୁଲ୍‌କୁ ଭୋଳାନାଥବାବୁଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ରଖି ଦେଇ ସେ ଚାଲିଗଲେ । ଭୋଳାନାଥବାବୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ ବାମ୍ଫଉଥିବା ଘୁଗୁନିକୁ, ପକୁଡ଼ିକୁ, କାଚ ଗିଲାସରେ ଛଳଛଳ ପାଣିକୁ । ତାଙ୍କୁ ତିଳେ ଘୁଞ୍ଚିବାକୁ ବା ଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ– ହାତ ପାଖରେ ସବୁ । ମାଲିକ ପଣରେ ଭୋଳାନାଥବାବୁ ପୁରୁଣା ଅଭ୍ୟାସରେ ମଣୋହିରେ ବସିଲେ; ହୁଏତ ଆଉ ଭାଡ଼ିଏ ପକୁଡ଼ି ଯଥାସମୟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବ– ମାଗିବାର ସୁଯୋଗ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।

ଆଚ୍ଛା, ସେ ଚାଉଳଭଜାରୁ କଲେ ଚୋବେଇଥିଲେ କେମିତି ଲାଗିଥାନ୍ତା । ଅନେକ କାଳ ପୂର୍ବେ ସେ ଖାଇଥିଲେ, ସ୍ୱାଦ ମନେଅଛି । ଭାତୁ ଭାତୁ ଚୋବେଇଦେଲେ ଦାନ୍ତଶୂଳ ମରିଯାଏ । ଦାନ୍ତ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ନିଜ ସାମର୍ଥ୍ୟ ମନେ କରି ଜଗତ ଜିଣିବାକୁ ମନ ହୋଇଯାଏ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଦେବେ ନାହିଁ । ମାଗିଲେ ଦିଅନ୍ତେ... ତେବେ... ।

ଗୋଟାଏ ଥାଳିରେ ଚିନାବାଦାମ୍ ରଖି ସମସ୍ତେ ବେଢ଼ି ବସନ୍ତେ । ଭୋଳାନାଥବାବୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ହୋଇ ଚିନାବାଦାମ୍ ଖାଆନ୍ତେ । ଯା' ସାଙ୍ଗେ ତା' ସାଙ୍ଗେ ଥଟ୍ଟା ହୁଅନ୍ତେ । ପରସ୍ପରକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ଆତ୍ମାଗୁଡ଼ିକ ପକ୍ଷୀଭଳି କଳରବ କରିଉଠନ୍ତେ । ଘରଟି ଜଣାଯାନ୍ତା ନୀଡ଼ ପରି ।

ଏ ବର୍ଷା ତ ନୂଆ ନୁହେଁ । ଯା' ଭିତରେ ତିରିଶଟି ବର୍ଷା ପାରି ହୋଇଗଲାଣି । ଭୋଳାନାଥବାବୁ ଚିନାବାଦାମ୍ ନେଇ ବ୍ୟୂହ ଭେଦିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ନ କରିଛନ୍ତି ନୁହେଁ;

ହେଲେ କ'ଣ ହବ ? ବାଛି ବାଛି ତନିମଞ୍ଜିଆ ଚିନାବାଦାମଗୁଡ଼ିଏ ନିର୍ମଳ ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ସଜାଡ଼ି ତାଙ୍କୁ ଅଲଗା ଦିଆହୋଇଛି । ମଞ୍ଜି ଛଡ଼େଇ ଧରେଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଭୋଳାନାଥବାବୁ ହସି ଦେଇ ତାଙ୍କ ଏକାକୀ ସିଂହାସନରେ ସେ ମଞ୍ଜି ଗଣ୍ଡିକ ଚୋବେଇଛନ୍ତି । ପିଆଜି, ଆଳୁଚପ୍, ଛେନାପୋଡ଼, ସନ୍ଦେଶରେ ମଧ ସେଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଠାଆ, ପିଢ଼ାପାଣିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହି ଆସିଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ବସି ଖାଇବାବେଳେ ସେମାନେ କେବଳ ଖାଆନ୍ତି ସିନା, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁରେ ସହଜେ ପଦ୍ମ ଫୁଟେ ନାହିଁ । ଆଖି ଝଲସେ ନାହିଁ । ମୁଠାଏ ଖୁଦଭଜାକୁ ନେଇ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ସେମାନେ ଯେମିତି ବିଭୋର ହୋଇପାରନ୍ତି, ଅମୃତ ଚାଖିଲା ପରି ହସି ହସି ଲୋଟିଯାଆନ୍ତି, ସେଇଟା ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଥିଲାବେଳେ କେବେ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ସେ ସହଜ ଭାବ କେଉଁଆଡ଼େ ଉଭେଇଯାଏ । ସମସ୍ତେ ସଜାଡ଼ି ହୋଇଯାନ୍ତି, କଥାରେ, ଆଚରଣରେ । ନନା ଆସିଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଲାଗେ ସତେବା ଖଟୁଲିରୁ ଦିଅଁଙ୍କ ନିଶ୍ଚଳ ପ୍ରତିମା ହାଣ୍ଡିଶାଳକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ । –ଆରେ, ଆରେ, ତମେ ସେଇ ଖଟୁଲିରେ ହିଁ ବସିରହ । ତମ ପାଖେ ଧୂପ, ଦୀପ, ନୈବେଦ୍ୟ ପହଞ୍ଚିଯିବ ଠିକ୍ ସମୟରେ । ତମେ ଏମିତି ଆମ ଗହଣରେ ଚଲାବୁଲା କଲେ ଆମେ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ଚଳି ପାରିବୁ କେମିତି ?

''ପକୁଡ଼ି ଗଣ୍ଡାକ ଧରି ବସିଚ । ଘୁଗୁନି କାକର ହୋଇଗଲାଣି, ତମକୁ ଭଲ ଲାଗୁ ନାହିଁ କି ? ଘୁଗୁନିରେ ପରା ନଡ଼ିଆ କୋରା ପଡ଼ିଛି, ପକୁଡ଼ିରେ ପିଆଜ ପଡ଼ିଛି ! ଖାଉନ କାହିଁକି ?''

''ପିଲାଙ୍କୁ ଦେଇଣି କି ?''

''ପିଲାଙ୍କୁ ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ । ସେମାନେ ବାଇଗଣ ଭରତା ସାଙ୍ଗକୁ ମୁଢ଼ି ଧରି ବସିଛନ୍ତି । ଆଣିଦେବି କି ସେଥିରୁ ଗଣ୍ଡେ ?''

''ନା''

''କ'ଣ ଦେହ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଚି ?''

ପତ୍ନୀଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଭୋଳାନାଥବାବୁ ହସିଦେଲେ– ତୁମ ଭଳି ପତ୍ନୀ ଜଗିବସିଲେ ତ ଯମ ବି ପଶି ପାରିବ ନାହିଁ ମୋ ପାଖରେ– ରୋଗ କଥା ଉଠୁଚି କାହୁଁ ? ଖୁଆଇ ପିଆଇ ପାଳି ରଖିଚ ଏତେବର୍ଷ ଧରି, ନିଜେ ନଖାଇ, ପିଲାଙ୍କୁ ନ ଦେଇ ମତେ ହିଁ ଅତିଥିସତ୍କାର କରି ଆସିଚ । ଦେଖୁନାହଁ କେମିତି ମୁଁ ଯେଉଁ କ୍ୱାଇଁପୁଅକୁ ସେଇ କ୍ୱାଇଁପୁଅ ହେଇ ରହିଚି ।''

''ହଅଅ, ତମର ଯୋଉ କଥା ।''

''ସେ ପକୁଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଏଥିରେ ମିଶାଅ । ଆଉ ଘୁଗୁନି ଯଦି ଅଛି ଆଣ । ସବୁ ନେଇଚାଲ ପିଲାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ବସି ଖାଇବା ।''

ସେ ଗହଳି ଭିତରେ ତୁମେ କାହିଁକି ପଡ଼ିବ କହିଲ ? ତମେ ତମର ଏଇଠି ବସି ଖାଉନ । ସେମାନେ ତ ତାଙ୍କର ବସି ଖାଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ କାହିଁକି ଅକାରଣ ହଇରାଣ କରିବ ।''

ପକୁଡ଼ିତକ ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇ ସେ ବୁଲିପଡ଼ିଲେ । କହିଲେ, ମୁଢ଼ି ଆଉ ଭରତା ମୁଁ ଅଲଗାରେ ବାଢ଼ି ନେଇ ଆସୁଛି ।''

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପଛକୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ତିରିଶ ବର୍ଷ ତଳେ ସେ ତାଙ୍କ ଶ୍ୱଶୁରଘରେ ପ୍ରଥମଥର କୁଣିଆ ହୋଇଥିଲେ । ସେଦିନ ତାଙ୍କୁ ଲାଗିଥିଲା ଯେ ସାରା ସଂସାର ତାଙ୍କ ସେବାରେ ଖଟି ରହିଛି । ସେ ସମ୍ରାଟ ଭଳି ମଝିରେ ବସିଛନ୍ତି ରତ୍ନସିଂହାସନରେ । ଭୁଞ୍ଜିବା ହିଁ ତାଙ୍କର ଏକ ମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତାଙ୍କୁ ଭୁଞ୍ଜେଇବା ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ, ସେମାନଙ୍କ ଧର୍ମ ।

ଲସରପସର ହୋଇ ମୁଢ଼ି ଭରତା ଧରି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପଶିଆସିଲେ ।

'ଆରେ ଆଉରି ଖାଇନ ? ଖାଇଦଉନ କାହିଁକି । କେତେ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପିଲେ ରାନ୍ଧିଛନ୍ତି । ପକୁଡ଼ି ଛାଣିଛନ୍ତି ତମେ ଖାଇବ ବୋଲି ।''

ତାଙ୍କ ଆଖିକୁ ଚାହିଁ ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ କହିଲେ, ''ତମେ ଏଥିରୁ ଯଦି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ବସି ଖାଇବ, ତେବେ ମୁଁ ମଧ ଖାଇବି । ମୁଁ ଆଉ ଏକୁଟିଆ ଖାଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।''

''ମତେ ଏଗୁଡ଼ାକ ଭଲ ଲାଗେ ନାଇଁ– ତମେ ତ ଜାଣିଚ ।''

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଖୁଆଇବାକୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସେମିତି ମିଛ କହିଦିଅନ୍ତି ।

''ହେଇ ମୁଁ ନଉଚି''– କହି ଦୁଇଟି ଟିପରେ ଧରି ସେ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ ।

''ଖାଇନିଅ । ମୁଁ ଆଉ କପେ ଚା' ପଠେଇ ଦେଉଚି ।''

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ଅଳ୍ପ ହସି ବର୍ଷାକୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ଚିନ୍ତାମଣିଆ କ'ଣ କେବେ ମିଶିଯାଇ ପାରିବ ଏମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । ସେ ଯଦି ଏଇନା ଆସି ପହଞ୍ଚିଯାନ୍ତା, ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଅନ୍ତତଃ ଏ ପକୁଡ଼ିକୁ ଖାଆନ୍ତେ । ଏକାଠି ବସିଲେ ଦି' ଜଣ କୁଣିଆ ମଧ କୁଟୁମ୍ବୀ ପରି ଲାଗନ୍ତେ ପରସ୍ପରକୁ । ସେ ଚଣ୍ଡାଳ କ'ଣ ଆସିବ ଏମିତି ପାଗରେ ? ସେ ତା କୁକୁରକୁ ନେଇ ମାତିଥିବ । କଳା ମଚ ମଚ ଘୋଡ଼ାଛୁଆପରି ଏଡ଼େବଡ଼ ଆଲ୍‌ସେସିଆନ୍ । ଡାକ ନାଁ ସିଜର ! ତାକୁ ସେ ସାଙ୍ଗରେ ରଖିଥାଏ । କଥାବାର୍ତ୍ତା କରେ । ଖେଳେ । ତା' ପିଲାଏ ତ' ଥାନ୍ତି ମା' ପାଖରେ । ପାଠ ପଢ଼ି ଫେରନ୍ତି ସେଇ ମାଆ ପାଖକୁ । ଏ ଶଳା ବେକୁବ୍ ବାପ ଏକୁଟିଆ ଥାଏ କୁକୁରକୁ ନେଇ ।

ଆଚ୍ଛା, ଟମ୍ ବି ତ ଭଲ କୁକୁରଟା । ଏମିତି ଗୁଡ଼ାଏ ଅଭିଜାତ ହୁଏ ତ ନୁହେଁ । ତଥାପି ବେଶ୍ ବଢ଼ିଆ । ତାକୁ ଚେନ୍‌ରେ ବାନ୍ଧି ରଖା ହୋଇଥାଏ । ତାକୁ ଟାଙ୍କ ହାଡ଼, ହଳଦିଆ ଭାତ, ସାତଦିନକୁ ଦୁଇଟି ଅଣ୍ଡା, ରୁଟି, କ୍ଷୀର ଲାଗୁଆଣି ହୋଇ ରହିଛି । ତାକୁ ପାଳି ପୋଷି ରଖିବାରେ, ତା' ସେବା କରିବାରେ ଏତେ ଟିକେ ତ୍ରୁଟି ରହେନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ବାଟଘରୁ ଫିଟି ଆସିଲେ ପୁଣି ତାକୁ ଥାପୁଡ଼ା ଥାପୁଡ଼ି କରି ଚେନ୍‌ରେ ବାନ୍ଧି ଦିଆହୁଏ । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି ଆଶ୍ୱସ୍ତ ବୋଧ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଛପ୍ ଛପ୍ କ'ଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଛାଇ ଭୋଳାନାଥ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁ ଉପର ଦେଇ ପାରି ହୋଇଗଲା । ଏଇ ଟମ୍‌ର ବାପ ଭାଲୁଆ ବି ତାଙ୍କ ଘରେ ଆଠବର୍ଷ କାଳ ଥିଲା । ସେ ମରିବା ଦିନ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲାମାନେ ଖୁବ୍ କାନ୍ଦିଥିଲେ । ଓପାସ ରହିଥିଲେ, ତାକୁ ମନେପକାଇ ବାହୁନୁଥିଲେ ।

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଭାରି ଇଚ୍ଛା ହେଲା ଚିନ୍ତାମଣି ଭଳି ଟମ୍‌କୁ ନେଇ ସେ ଏଇ ବର୍ଷାପାଗଟା କାଟି ଦିଅନ୍ତେ । ଟମର ଜିଭ୍ ଖୁବ୍ ନରମ ଆଉ ଉଷୁମ । ସେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ପାଦ ଚାଟିଛି ବହୁବାର । ଏବେ କିନ୍ତୁ ତାକୁ ସେ କୋଳକୁ ଉଠେଇ ନିଅନ୍ତେ । ଟମ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ । ତା'ପରେ କିନ୍ତୁ ମାତିଯାନ୍ତା । ତାକୁ ଭୋଳାନାଥବାବୁ ନିଜ ହାତରେ ପକୁଡ଼ି ଖୁଆଇ ଦିଅନ୍ତେ । ତାକୁ ବାରମ୍ବାର କୁଣ୍ଢାନ୍ତେ । ମୁହଁରେ ମୁହଁ ଘଷନ୍ତେ । ତା ପାଖରେ ତାରି ଢ଼ଙ୍ଗରେ ପେଟେଇ ପଡ଼ନ୍ତେ ଏବଂ ପ୍ଲେଟ୍‌କୁ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ମୁହଁ ଲଗେଇ ପକୁଡ଼ି ଖାଆନ୍ତେ ଦି'ଜଣ ।

ଟମ୍ ଖୁସିରେ ତାଙ୍କ ଦେହସାରା ଚଢ଼ିଯାନ୍ତା । ଚାଟି ପକାନ୍ତା । ଗୋଟାଏ କ'ଣ ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ ପାଇଲା ପରି ସେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଭୁକୁଥାନ୍ତା । କମ୍ପୁଥାନ୍ତା ତା ଦେହ । ତାତି ଯାଇଥାନ୍ତା । ଠକ୍ ଠକ୍ ଥରୁଥାନ୍ତା... ।

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ପିଲାମାନେ। ଆସି ଚିତ୍ର ପ୍ରତିମା ପରି ଠିଆ ହୋଇଯାନ୍ତେ କାହାରି ତୁଣ୍ଡରୁ କଥା ବାହାରନ୍ତା ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ବାହୁକୁ ଟମ୍ ବେକରେ ବେଢ଼େଇ ଖଣ୍ଡିଏ ପକୁଡ଼ି ସେ ଦାନ୍ତେଇଲାବେଳେ ହୁଏତ ଟମ୍ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଘଉଡ଼େଇବା ପାଇଁ ଡାକନ୍ତା, ଭୋଃ ଭୋଃ । ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ମଧ ଖୁସିରେ, ଦ୍ୱୋସ୍ତିରେ, ଆପଣାପଣରେ, ଅନନ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା, ସନ୍ତୋଷ ଏବଂ ବେଖାତିରରେ କହନ୍ତେ, ଭୋଃ... ଭୋଃ । ଯେ ଯାହା ସେଥିରୁ ବୁଝୁ ନବୁଝୁ କ'ଣ ଯାଏ ଆସେ ତାଙ୍କର ? ଟମ୍ ଏମିତି ଅଲଗା ଘରେ ମାଉଁସ ହାଡ଼ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଥାଳିଆରେ ଖାଇ ଖାଇ ଦିନେ ମରିଗଲେ ତ ସେମାନେ ପୁଣି ବାହୁନି କାନ୍ଦିବେ । ହୁଏତ ଓଳିଏ

ଉପାସ ରହିବେ । କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଅତିଥି ହୋଇ ଚାଲିଯିବା କଥାତ । ଟମ୍ ହେଉ ବା ସେ ହୁଅନ୍ତୁ କ'ଣ ତଫାଦ୍ କହୁନ ?

''କ'ଣ ହେଇଚି ଆଜି ତମର, ଆଖି ଛଳଛଳ କରି ବସିଚ । କିଛି ଖାଉନାହଁ । କାହିଁକି ଏମିତି ବର୍ଷାକୁ ଚାହିଁ ଗୁଡ଼ାଏ ଏଣୁତେଣୁ ଭାବନା କରୁଛ କହିଲ । ପିଲେ କେରମ୍ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ତମକୁ ଡାକୁଛନ୍ତି, ଆସ ଖେଳିବ । ମୁଁ ପକୁଡ଼ି ନେଇ ଆସୁଚି ସେଠିକି ।''

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ଅନୁଭବ କଲେ ତାଙ୍କ ବେକରେ ଚିକ୍କଣ ଭେଲ୍‌ଭେଟ୍‌ର ଫିତା ଲାଗିଚି । ସେଥିରେ ଲୁହା ଶିକୁଳି ଗଳେଇ ଭୋଳାନାଥ ବଳିଆର ସିଂହଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ବଳିଆର ସିଂହ ଟାଣୁଛନ୍ତି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ । ଚୁଁ ଚୁଁ କରି ସିଟି ମାରି ପିଠି ଥାପୁଡ଼େଇ ଭିଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ଭୋଳାନାଥ ବାବୁ ଉଠିଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ କେଉଁ ଆଡ଼କୁ ଯିବେ । ବାହାର ଘର ପକୁଡ଼ି ଗନ୍ଧ ବାରି କୁଁ କୁଁ ଡାକୁଥିବା ଟମ୍ ପାଖକୁ ଅଥବା ଘର ଭିତରେ ଗାଲିଚା ଉପରେ ସଜା ହୋଇଥିବା କେରମ୍ ପାଖକୁ । ସେ ଜାଣିପାରୁ ନଥିଲେ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ବହ ଅତିଥି ପଣକୁ କେମିତି ଓହ୍ଲେଇବେ କାନ୍ଧରୁ; କେଉଁଠି ଓହ୍ଲେଇବେ । ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ସେଦିନ ବର୍ଷା ପାଗରେ କାନ୍ଦ ମାଡୁଥିଲା । ତାଙ୍କ ଆଖି ଉପରକୁ ନଇଁ ଆସୁଥିଲା ମେଘ । ନିଶ୍ୱାସରେ ଝଙ୍କା ପବନ ସାଇଁ ସାଇଁ ଡାକୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବହୁ ଦୂରରେ କେଉଁ ଦୂରନ୍ତ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଲଘୁଚାପ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବା ସେ ନିଜେ ଠଉରେଇ ପାରୁ ନଥିଲେ ।

କନା କଣ୍ଢେଇ

ଏଇ ଅଶିଣ ମାସରେ ହିଁ ଅମର ହୋଇଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ଏତେ ନିର୍ମଳ ସକାଳ ଏବଂ ଏଡ଼ିକି ସ୍ୱଚ୍ଛ ସନ୍ଧ୍ୟା ଛାଡ଼ିଯିବାକୁ ଇଛା ହୁଏନାହିଁ– ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ପରମାୟୁ କହିଲେ ଏଇ ଅଶିଣର ସୁନା କଣ୍ଢିଗୁଡ଼ିକୁ ଗଣତି କରେ ଏବଂ ବର୍ଷର ବାକି ମାସଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ସହିଯାଏ, ଏହାରି ଖାତିର୍‌ରେ !

ମୋର ଦୁଃଖ ଯେ, ଚାକିରି ଖାତିର୍‌ରେ ବି ମୋତେ ପ୍ରବାସରେ ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ; ଏବେ ଯେମିତି ରହିଛି । ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ଚିଠି ଲେଖୁଛି ଘରକୁ । ଶେଷ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ନୀଡ଼କୁ ଫେରିଯିବା ପାଇଁ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ପକ୍ଷୀର ଡାକ । ଆଜିଠୁ ଆଉ ମାତ୍ର ଚାରିଦିନ; ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇଗଲାଣି । ମନରେ କେବଳ ଛନ ଛନ ଜହ୍ନରାତି । କେମିତି ଏଇଠୁ ଚଞ୍ଚଳ ଉଡ଼ିଯିବା । କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ସେଥିପାଇଁ ଆଦୌ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । କାମ କଲାବେଳେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇଯାଉଛି । ଅଶିଣ ବୋଧହୁଏ ଯୌବନକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରି ରଖେ, ମରଣକୁ ବାଟ ରୋଧି ଆସିବାକୁ ଦିଏନାହିଁ ।

ଏଠୁ ବିଦାୟ ନେଇଗଲେ ମୋର ମନେପଡ଼ିଲା ଭଳି ବୋଧହୁଏ କେହି ନାହାଁନ୍ତି । କେବଳ ସେ ରସିକ ବୁଢ଼ା ରାମି ମଉସା । ବିଶେଷକରି ଗତ ପଅର ଦିନର ଘଟଣା ଜମା ଭୁଲିବାର ନୁହେଁ । ରାମି ମଉସା ତ ଏମିତି ଭାରି ଏକୁଟିଆ ମଣିଷଟିଏ । କଣ୍ଢେଇ ଗଢ଼ି ବିକ୍ରି କରେ । କନା, ମାଟି, କାଠର ଜାତି ଜାତି କଣ୍ଢେଇ । ସୁନ୍ଦର କାଠ କଣ୍ଢେଇଟିଏ ମତେ ଦେଇଛି । ପଇସା ନବାକୁ ମନା କରିଦେଇଛି । ଅଜବ ମଣିଷ ! କିରେ ମୋ ଝିଅ ଖେଳିଲେ ତୋ'ର ସେଥିରେ କଣ ପେଟ ପୁରିଯିବ ! ଅନେକ ସନ୍ଧ୍ୟା ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ସେ ବିତେଇଛି । କହୁଥିଲା, ସେ କୁଆଡ଼େ ବେହେଲା ବଜେଇବା ଶିଖିଛି; ପଇସା ନାହିଁ ବୋଲି କିଣି ପାରିନାହିଁ । ଆଉ କେବେ କିଣିବ ? ଗିର୍ଜାରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲେ ? ରାମି ମଉସା ପାଇଁ ବେଳେ ବେଳେ ମୋର ମନ ଘାଣ୍ଟି ହୁଏ ।

ହଁ ରାମି ମଉସା ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ । ଶିଶୁ କାଠର ଖୁବ୍ ପାତଳ କ୍ରୁଶଟିଏ ନିଜେ ତିଆରି କରି ବେକରେ ଝୁଲେଇଥାଏ । ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ପାଇଜାମା ପଞ୍ଜାବି ପିନ୍ଧିଥାଏ । ବାବୁରି ବାଳ, ଓହଳ ନିଶ, ନରମ ଚୂଆଣିଆ ଭ୍ରୁଲତା । ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ହସେ, ହସାଏ ତା'ଠୁ ବେଶି । ସିଗ୍ରେଟ୍ ଟାଣେ । ବେଳ ପଡ଼ିଲେ ଟିକିଏ ନିଶା ଖାଏ । ପାନ ଜମା ଚୋବାଏ ନାହିଁ କି ଶାଗ ଖାଏ ନାହିଁ । କହେ, ସେଥିରେ କୁଆଡ଼େ ତାକୁ ଗୋରୁଭଳି ଲାଗେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ପାନ ପାକୁଳି କରେନାହିଁ, କି ଘାସ ଭଳି ଶାଗ ଗୁଡ଼ାଏ ଶିଝାଇ ଖାଏନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ମାଇକିନାଙ୍କ ପାଖ ପଶେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ କେମିତି ଘାବରେଇଯାଏ । କଣ୍ଢେଇ ଦରଦାମ ଗୋଳମାଳ କରିପକାଏ । ସବୁ କଣ୍ଢେଇ ତଳେ ଦାମ ଆଗରୁ ଲେଖି ରଖିବାକୁ ମୁଁ କହିଥିଲି । ସେଇଟା ତାକୁ ସୁବିଧା ହୁଏ । ସେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କୁ କଣ୍ଢେଇର ଚକିପାଖ ଟେକି ଦେଖାଇଦିଏ । ମହିଳା ଗରାଖମାନେ ରାମି ମଉସାକୁ କିନ୍ତୁ ଭଲପାଆନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା । ତା' ସହିତ ସେମାନେ ହୁଏତ ଖୁବ୍ ଗପିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ରାମି ମଉସା ଧରା ଦିଏନାହିଁ । ଖାଲି ଲାଜାଏ । ପଦକରେ ଛିଣ୍ଡେଇଦିଏ । ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ବସିଯାଏ ।

ରାମି ମଉସା କିନ୍ତୁ ଟୋକା ମନକୁ ରଞ୍ଜେଇଲା ଭଳି ଅନେକ ମଜା ମଜା ରସରସିଆ କଥା କହିପାରେ, ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୋତେ ଅନେକ ଦିନ କୁକୁଡ଼ା ରାନ୍ଧି ଖୁଆଏ ଏବଂ ଗପେ । ମୁଁ କାହିଁକି ପରିବାର ଆଣୁନାହିଁ ବୋଲି ମିଠା ମିଠା ଗାଳି ଶୁଣାଏ– 'ଆରେ ବେକୁବ୍, ଏଡ଼େ ବର୍ଷାଦିନ ଚାଲିଗଲା, ତୁ କେମିତି ଦିନ ବିତେଇଲୁ, କେମିତି ରାତି ବିତେଇଲୁ ଏ ପ୍ରବାସରେ ? ଛୁଟି ମାଗି ପଳେଇଲୁ ନାହିଁ ? ଇଡ଼ିଅଟ୍ ଆଉ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?' ସେ ମୋତେ ଏଇ ଅଶିଣ ମାସ ଭଳି ଉତ୍ତେଜିତ କରିଛି, ଚିଠି ଲେଖେଇଛି, ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେଇ ଉତଳା କରିଛି । ମୁଁ ଅନେକ ବାର ଚିଡ଼େଇଲା ପରି କହିଛି, 'ଦେଖ ରାମି ମଉସା, ଯେ ଯେତିକି ସେ ସେତିକିରେ ରହିବା ଉଚିତ । ତମେ ତ ଏଯାଏଁ ବାଡୁଅ ରହିଲ । ତମେ କଣ ବୁଝିବ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷଙ୍କର ସେ ଗହନ କଥା ? ତମେ ତ ମାଇକିନିଆଁ ଦେଖିଲେ ଛାନିଆଁ । ଆମେ କଣ ଜାଣିନୁ ତମ ମର୍ଦପଣ !'

ରାମି ମଉସାକୁ ଏମିତି ଗାଳି ଭଲ ଲାଗେ ନା କଣ ! ସେ ଅଳ୍ପ ହସିଦିଏ । ଅନେକେ ମୋ ଆଗରୁ ହୁଏତ ପଚାରିଥିଲେ, ମୁଁ ବି ଥରେ ପଚାରିଥିଲି, 'ଆଚ୍ଛା, ତମେ କଣ ଟୋକା ବୟସରେ ନିଆଁକୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖେଇନ ? ତମର ଗୁମର ଫିଟାଇ କହୁନ କଥାଟା !'

ସେ ଜମା ସେ ବିଷୟରେ ପାଟି ଫିଟାଇ ନଥିଲା, ମୋତେ ବି କିଛି କହି ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗତ ପଅରଦିନ କଥା ।

ସଞ୍ଜବେଳେ ପବନଟା ବହୁଥାଏ ହୁ-ହୁ । କେମିତି ଗୋଟାଏ ବାତୁଳିଆ ଉନ୍ମତ୍ତିଆ ପବନ । ମନ ହେଉଥାଏ ପିଲାଙ୍କ ପରି ଧାଇଁବାକୁ । ମୁଁ ଦେଖିଲି ରାମି ମଉସା ଦୁଆର ସାମ୍ନାରେ କଳା ମଚ ମଚ ଗାଡ଼ିଟିଏ ଆସି ଠିଆହେଲା । ମୋର କୌତୁହଳ ହେଲା ଦେଖିବାକୁ, ସେ କିଏ ଏମିତି ଗାଡ଼ିରେ କଣ୍ଢେଇ କିଣିବାକୁ ଆସିଛି । ମୁଁ ଚାଲ୍ ଚାଲ୍ ହେଇ ସେଇଠି ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଯାହା ଦେଖିଲି, ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ଖୁବ୍ ଦାମୀ ମୁଲାଏମ ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଜଣେ ଭଦ୍ର ମହିଳା– ବୟସ ଅନ୍ଦାଜ ଚାଳିଶ– ଅନେକ ବେଶି ବି ହୋଇପାରେ– ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏବେ ବି ତାଙ୍କୁ

ସୁନ୍ଦରୀ ନ କହି ଉପାୟ ନାହିଁ । ଖୁବ୍ ଅସାମାନ୍ୟା । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସାଏବ୍ ଛୁଆପରି ଦୁଇଟି ପିଲା । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କଣ୍ଢେଇ କିଣିବାକୁ ବୋଧହୁଏ ସେ ଆସିଥାଆନ୍ତି । ହୋଇପାରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ନାତିନାତୁଣୀ । ତାଙ୍କ ପୁଅଝିଅ କହିଲେ ବି କେହି ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସ କରିଯିବ ।

ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ କଣ୍ଢେଇ ହେଇଗଲୁ । ରାମି ମଉସା ଏବଂ ସେ ଭଦ୍ର ମହିଳା ସାମ୍ନାସାମ୍ନି ଠିଆହୋଇ ସତେ ବା ପଥର ପାଲଟିଗଲେ । କାହାରି ଆଖିରେ ପତା ପଡୁନଥାଏ– ଏମିତି ବଲବଲ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ମୁଁ ତାଜୁବ ହୋଇ ରାମି ମଉସାକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାଏ । କେବେ ଏ ଲାଜକୁରା ବୁଢ଼ାର ସାହସ ହେଲା ଏତେ ସମୟ ଧରି ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିବାକୁ ? ମୋତେ ଲାଗିଲା, ସେମାନେ ବୋଧହୁଏ ଆଉ ପତା ପକେଇବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ମଟ ମଟ ଅନେଇ ରହିଥାଏ । ନିଶ୍ୱାସ ରୋଧି ରଖିଥାଏ, ପୁଷମାସିଆ ଝଡ଼ାପତ୍ର ଉଡ଼େଇଲା ପରି ସେ ଅଲକ୍ଷଣିଆ ପବନ ଯଦି ହାଉକିନା ମାଡ଼ିଆସି ନଥାନ୍ତା ଆମେ ସେମିତି କେତେକାଳ ଠିଆ ରହିଥାନ୍ତୁ, କହିବା କଠିନ ।

ପିଲାଏ ଖୁସ୍ ଖୁସ୍ ହେଲେ ।

ଡ୍ରାଇଭର ଆସ୍ତେ ଆଡ଼ ହୋଇଗଲା ।

ବିନା କାରଣରେ ମୁଁ ତଳକୁ ମୁହଁକରି ହସିଦେଲି ।

ସେ ଭଦ୍ର ମହିଳା ପ୍ରଥମେ ଖୁବ୍ ଇତସ୍ତତଃ କରି ମନକୁ ମନ ପ୍ରଶ୍ନ କଲାପରି କହିଲେ, 'ମୁଁ କୋଉଠି ତମକୁ ଦେଖିଛି ନା କ'ଣ !'

ରାମି ମଉସା ଚମକିଲା ପରି ମୁଣ୍ଡ ଝାଡ଼ିଲା । ଆଖିମଟକା ପକେଇ ଚାହିଁଲା । ଛେପ ଢୋକିଲା । ଖୁବ୍ ଘାବରେଇଲା ପରି ସାମାନ୍ୟ ହସ– ହସିଲେ ରାମି ମଉସା ଏଡ଼େ ବଢ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ନାୟକଟିଏ ପରି ଦେଖାଯାଏ ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ନଥିଲା– କହିଲା 'ନା ତ !'

ତା'ପରେ ସେ ଆଚମ୍ବିତ ସ୍ତବ୍ଧ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ଚନ୍ଦ୍ରବିମ୍ବ ପରି ଚହଲିଗଲା ।

ରାମି ମଉସା ତା' ଦୋକାନର ଏକମାତ୍ର କାଠ ଚଉକିଟିକୁ ବାରମ୍ବାର ପୋଛି ସେଇଠି ବସିବାକୁ ନୀରବ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥାଏ ସେ ମହାର୍ଘ ଗରାଖଟିକୁ ।

ସେ କିନ୍ତୁ ରାମି ମଉସାକୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତି ।

ମୋତେ କେହିହେଲେ ନଜର ଦେଉନଥାନ୍ତି ।

ପିଲାଙ୍କ ବରାଦ ଉପରେ ରାମି ମଉସା ତା'ର ସବୁଯାକ କଣ୍ଢେଇ ଆଣି ରଖିଦେଉଥାଏ ।

ମୋତେ ଲାଗୁଥାଏ, ସେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଚାଲବୁଲ କଲାପରି । ସେ ଜମା ଆଖି ଟେକି ଚୌକିଆଡ଼େ ଚାହୁଁ ନଥାଏ କି କୌଣସି କଥାର ଉତ୍ତର ଦେଉନଥାଏ । କେବଳ ଅଳ୍ପ ହସିଦେଇ ପିଲାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ କଣ୍ଢେଇ ପରେ କଣ୍ଢେଇ ଗଦେଇ ଦେଉଥାଏ ।

ଭଦ୍ର ମହିଳା ଜମା ତା' ଉପରୁ ଆଖି ଘୁଞ୍ଚଉ ନଥାନ୍ତି । ଏକ ଲୟରେ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି ରାମି ମଉସାର ବସିବା, ଉଠିବା ଚାଲିବାକୁ । ମୋତେ ସେମିତି ଠିଆହୋଇ ରହିବାକୁ ଅସୁସ୍ଥ ଲାଗିଲା । ମୁଁ ଖେଳନା ପାଖରେ ବସିପଡ଼ି କହିଲି, 'ମଉସା, ମୁଁ ପିଲାଙ୍କୁ କଣ୍ଢେଇ ଦେଉଛି । ତମେ ତାଙ୍କ କଥା ବୁଝ ।'

ରାମି ମଉସା ଖୁବ୍ ଧୀରେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଯାଇ ତାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଠିଆହେଲା ।

ଭଦ୍ର ମହିଳା ପୁଣି ପଚାରିଲେ, 'ତୁମେ ଠିକ୍ କହୁଛ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଆଗରୁ ଦେଖିନାହିଁ ?'

ରାମି ମଉସା ନୀରବ ମୁଣ୍ଡ ଝାଡ଼ିଲା– ଆଖିରେ ଖୁବ୍ ମୁଲାଏମ ଚାହାଣି । ଓଠରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ରେଖାଏ ହସ । ସାନଝିଅଟି ମୋ ହାତ ଟାଣି କହିଲା, 'ହେ, ଏ କନାର କଣ୍ଢେଇ କାହିଁ ଠିଆ ହେଉନାହିଁ ?' ମୁଁ ଚମକିଲା ପରି, କଣ୍ଢେଇଟାକୁ ଧରି କହିଲି, 'ଏ ପରା କନା କଣ୍ଢେଇ, ଏ ଠିଆ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯା'ର ବଳ ନାହିଁ । ଯା' ଭିତରେ ହାଡ଼ ନାହିଁ ପରା....।'

ଝିଅଟି ଖିଲି ଖିଲି ହସିପକେଇଲା । ତା' ଭାଇ ବି ହସିଲା କିରିକିରି । ଭଦ୍ର ମହିଳାଙ୍କର ଏ ଆଡ଼କୁ ଜମା ଧ୍ୟାନ ନଥିଲା ।

ସେ ସେମିତି ଭୃରୁ କୁଞ୍ଚେଇ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି ରାମି ମଉସାକୁ । 'ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ତୁମେ କେବେହେଲେ ରାଉରକେଲାରେ ନଥିଲ, ଧର ଆଜିକୁ ପଚିଶ ବର୍ଷ ତଳେ ?....'

ରାମି ମଉସାର ଢଙ୍ଗରେ କିମ୍ୱା ଉତ୍ତରରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନାହିଁ ।

'ମନେପକାଅ । ମୁଁ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ । ତୁମେ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି, ନୁହଁ ? ତୁମ ଘର ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ୱର, ନୁହେଁ ? ତୁମେ ବେହେଲା ବଜାଅ ? ତୁମେ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କ ନା ?'

ସେ ଉତ୍ତେଜନାରେ ଠିଆହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ରାମି ମଉସା ତଥାପି ସେମିତି ଚାହିଁ ରହି ଅଳ୍ପ ହସୁଥାଏ । କହିଲା, 'ନା' ତ !'

ମୁଁ ତଳେ ବିଧାଟାଏ ମାରି ପାଟିକରି ଦେଇଥାନ୍ତି– 'ରାମି ମଉସା ନିଶ୍ଚୟ ରାଉରକେଲାରେ ଥିଲା । ସେ ମୋତେ କହିଛି ଥିଲା ବୋଲି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବେହେଲା ବଜେଇ ଜାଣେ । ସବୁ କଥାକୁ କେମିତି ନାହିଁ କରୁଛି ? ସେ ମିଛ କହୁଛି ।'

ପିଲାଏ ଆଠଟା କି ଦଶଟା କଣ୍ଢେଇ ନେଇ ଗାଡ଼ିରେ ଥୋଇ ସାରିଥିଲେ ।

ସେ ଭଦ୍ର ମହିଳା ଶହେଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍‌ଟିଏ ବଢ଼େଇ ଦେଇଥିଲେ– ରାମି ମଉସାକୁ ନୁହେଁ, ମୋତେ । ସେ ମୁହଁ ଫେରାଇବା ପୂର୍ବରୁ କହୁଥାନ୍ତି ମନକୁ ମନ, 'ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ,

ଏ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ନୁହେଁ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ପୁଣି ମିଛ କହୁଛି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ସେ ମିଛ କହୁଛି ।' ସେ ଗାଡ଼ିରେ ବସି ଚାଲିଗଲେ । ରାମି ମଉସା ଠିଆହୋଇ ରହିଲା କଣ୍ଢେଇଟିଏ ଭଳି । ମୁଁ ତା' ମୁହଁ ସାମ୍ନାରେ ଶହେଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍‌ଟିକୁ ହଲେଇଲି । ନାକ ଆଗରେ ଦୁଇଥର ସାଉଁଳେଇ ଆଣିଲି ।

ନିଷ୍କଳ ସ୍ୱଚ୍ଛ କାଚପରି ତା' ଆଖିକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରିଆସିଲା । ସେ ମଟମଟ ଚାହିଁଲା– ମୋତେ, ଦୋକାନକୁ, ଚାରିଆଡ଼କୁ ।

ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ଢଙ୍ଗରେ ହସିଲା ଏବଂ ସେଇ ହସଟିକୁ ସାଥୀକରି ନଥିକିନା ବସିପଡ଼ିଲା ଦୋକାନର ଏକମାତ୍ର କାଠ ଚୌକିଟି ଉପରେ ।

ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ ଯେ, ମୁଁ ଯାହା ଦେଖିଲି ବା ଶୁଣିଲି, ସେଇଟାର କୌଣସି ଅର୍ଥ ନାହିଁ । ସେ ସବୁ ପଛରେ କ'ଣ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତ ରହସ୍ୟ, କୁହୁଡ଼ିରେ ପାହାଡ଼ ପରି ଲୁଚି ରହିଛନ୍ତି ।

ମୋର କୌତୁହଳ ଗବ୍ ଗବ୍ ହେଉଥାଏ ଭିତରେ ।

'ଏ ଟଙ୍କା ରଖ, ଆଉ ମୋତେ କହ ଏସବୁ ଘଟଣା କ'ଣ ?'– ମୁଁ ସେ ନୋଟ୍‌ଟିକୁ ଦୁଇପୁର କରି ତା' ପକେଟ୍‌ରେ ଗୁଞ୍ଜିଦେଲି ।

ରାମି ମଉସା କିଛି କହୁ ନଥାଏ । ମୁହଁରେ ଆଖିରେ କିନ୍ତୁ ଜଣାଯାଉଥାଏ ସେ ଖୁବ୍ ବିଭୋର । ସେ ନୀରବରେ ସାଉଁ ସାଉଁ ହସିଲା । ହସୁ ହସୁ କାନ୍ଦି ପକାଇଲା । ମୁଁ ଜାଣିପାରୁନଥିଲି ସେ ହସୁଥିଲା କି କାନ୍ଦୁଥିଲା । ମୋତେ କିନ୍ତୁ ବେଶ୍ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ମୁଁ ତାକୁ ବାଧା ଦେଲିନାହିଁ । ତଳେ ଘାଣ୍ଟିହେଇ ପଡ଼ିଥିବା କଣ୍ଢେଇଗୁଡ଼ିକୁ କାନ୍ଥ ଆଲମାରିରେ ସଜାଡ଼ି ଦେଲି ।

ରାମି ମଉସା ନିଜକୁ ନିଜେ ସମ୍ଭାଳି ନେଉଥିଲା । ତା' ପଞ୍ଜାବି ଟେକି ମୁହଁ ଘୋଡ଼େଇ ସେ ଲୁହ ପୋଛୁଥିଲା । ଉହୁ ଉହୁ ହେଇ ତା ଭିତରୁ ହାବୁକା ହାବୁକା ଉଠୁଥିଲା ହସ କି କାନ୍ଦ, ମୁଁ କହିପାରିବି ନାହିଁ ।

ତା' ପିଠିରେ ଆସ୍ତେ ହାତ ରଖି ଠିଆହେଲି । ମୋତେ କେଜାଣି କାହିଁକି ରାମି ମଉସା ଭାରି କରୁଣ ଦେଖାଯାଉଥିଲା ।

ସେ ଉଠି ଠିଆହେଲା । ନାକ ସୁଁ-ସୁଁ କଲା । ମୁହଁ ପୋଛି ମୋତେ ଚାହିଁଲା । ମେଘ ଆଡ଼େଇ ପଞ୍ଚମୀ ଜହ୍ନପରି ତା'ର ସେ ଛୋଟ ନୀରବ ହସ ଦେଖି ମୁଁ ଖୁସି ହୋଇଗଲି । ତା' କାନ୍ଧ ଝୁଙ୍କିଦେଇ କହିଲି, 'ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ମାଇକିନା । ତୁମକୁ କାହିଁକି ସେ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ବୋଲି ଭାବିଲା !'

ପୁଣି ସେଇ ଲହରିଆ ହସ ଆଉ ଆଖିରୁ ଟପ୍ ଟପ୍ ଲୁହରେ ରାମି ମଉସାର ମୁହଁ ବତୁରିଗଲା । ସେ ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ କହିଲା, 'କେଜାଣି...'

'ଆଚ୍ଛା, ଏ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଶଳାଟି କିଏ ?'

'ମୋତେ ଲାଗୁଛି ସେ ମାଇକିନିଆଁର ସ୍ବ ସାମାନ୍ୟ ଢିଲା ।'

ପୁଣି ସେମିତି ହସ ଏବଂ ମୋ କାନ୍ଧରେ ଥପ୍‌କିନା ହାତ ରଖି ସେ କହିଲା 'କେଜାଣି !'

ରାମି ମଉସା ହଠାତ୍ ସ୍ଥିର ହେଇଗଲା । ମତେ ଚାହିଁ କହିଲା, 'ଉଁ ହୁଁ !'

ସେ ଚଟାପଟ୍ ଜିନିଷ ଆଡ଼େଇ ରଖିଦେଲା । ମୋତେ ଆସ୍ତେ ବାହାରକୁ ଠେଲିଦେଇ କବାଟରେ ତାଲା ପକେଇଦେଲା । କହିଲା, 'ଚାଲ୍ କଫି ପିଇବା ।'

ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଗଲା ବେଳେ ମୁଁ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ପଚାରିଲି, 'ଏ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ କିଏ ? ତୁମେ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଛ ?'

ସେ ମୋ ପିଠିରେ ପୋଲା ଚାପୁଡ଼ା ମାରି କହିଲା, 'ଆଜି ବାର କ'ଣ ?'

ମୋର ଉତ୍ତର ବଦଳରେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନଟି ମୋତେ ଅସୁଖ ଲାଗିଲା.... କହିଲି, 'ଶୁକ୍ରବାର, କାହିଁକି ?'

'ଠିକ୍ ଅଛି । କଫି ପିଇ ତୁ ବସାକୁ ଫେରିଯା । ତୁ ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବୁନାହିଁ । ମୁଁ ଠିକ୍ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ପରେ ତୋ' ପାଖକୁ ଆସିବି ।'

ମୁଁ ରାସ୍ତାରେ ଠିଆହୋଇ ତା' ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲି । ଅଳ୍ପ ହସିଲି, 'ତମେ ମହାରସିକ ବୁଢ଼ା.... ଆଜି କ'ଣ ମାଲପାଣି କିଛି ପକେଇବ ? ମୁଣାରେ ଶହେଟଙ୍କିଆଟାଏ ପଡ଼ିଚି ତ !'

ସେ ମୋତେ ପୁଣି ଚଳେଇ ନେଇ କହିଲା, 'ଆରେ, ତୁ ଟୋକା ସବୁବେଳେ ମତେ ସନ୍ଦେହ କରୁଛୁ । ମୁଁ ଗୋଟେ ଦୋସ୍ତ ପାଖକୁ ଯିବି !'

'ମିଛ କଥା !'

'ଆରେ, ମୁଁ କେବେ ମିଛ କହେ ?'... ରାମି ମଉସାର ଆଖି କୋଣରେ କୁଞ୍ଚ କୁଞ୍ଚ ଦୁଷ୍ଟାମି । ରାମି ମଉସା ପ୍ରଚୁର ମିଛ କହେ । କାହାର କିଛି କ୍ଷତି ନକଲା ଭଳି ଖୁବ୍ ନିରୀହ କନା କଣ୍ଢେଇ ଭଳି ମିଛଗୁଡ଼ିକ ।...

ମୁଁ ପଚାରିଲି, 'କୋଉ ଦୋସ୍ତ ଏମିତି ମନେପଡ଼ିଲା ହଠାତ୍ !'

'କାଇଁ, ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି !' ଏତକ କହିଦେଇ ସେ ପୁଣି ଲହରେଇ ଲହରେଇ ହସିଲା । ଆମେ କଫି ଦୋକାନରେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିଲୁ...।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ଖୁବ୍ ଭଦ୍ର ଭାବରେ କଫି ପିଇସାରି ସେ ପଇସା ଦେବାକୁ ଯିବାରୁ ମୁଁ ତା' ହାତକୁ ରୋକିଦେଇ କହିଲି, 'ମୋ ପାଖରେ ଛୋଟିଆ ନୋଟ୍ ଅଛି ।'

ସେ ମୋ ଆଖିକୁ ଚାହିଁ ମୁଚ୍‌କିନା ହସିଦେଲା ।....

ତା'ପରେ ସେ ଏକମୁହାଁ କୁଆଡ଼େ ଗଲା, ମୁଁ ଜାଣେ ।

x x x x

ମୁଁ ବସାକୁ ଫେରିଆସିଲି । ମୋ ଚାରିଆଡ଼େ ଯାତ୍ରା ଦେଖାଳି ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀବ ପିଲାଙ୍କ ପରି ବନ୍ଧାଛନ୍ଦା ହୋଇସାରିଥିବା ସାମାନପତ୍ର ଟିପ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଆନ୍ତି କେତେବେଳେ ବାହାରିଯିବେ ଏ ଚାରି କାନ୍ଥ ସୀମା ଭିତରୁ ।

ମୁଁ ଆରାମ ଚୌକିଟିକୁ ବାହାର କରିନେଇ ବସିଗଲି । ଚାହିଁ ରହିଲି ରାସ୍ତାର ଆଲୁଅକୁ । ଅନ୍ଧାରକୁ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିବା ମଣିଷଙ୍କୁ । ଘର ମନେପଡ଼ିଲା । ମୁହଁମାନ ପାଖେଇ ଆସିଲେ । ଅତି ପ୍ରିୟଜନଙ୍କର ମୁହଁ ଆଖି ମିଟିକା ମାରିଦେଲେ ଲିଭିଯାଉଥିଲେ । ପୁଣି ସାମ୍ନା ଦିଶିଯାଉଥିଲା । ତା' ଭିତରେ ରାମି ମଉସାର ସେ ବିଚିତ୍ର ଗରାଖ ମନେପଡ଼ିଲା... କି ବିଶ୍ୱାସରେ ସେ ରାମି ମଉସାକୁ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ବୋଲି ଭାବୁଥିଲା ।

ପଚିଶ ବର୍ଷ ତଳେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଆହୁରି ଝଲମଲ ଦିଶୁଥିବା, ରାମି ମଉସା ବି ମୋ'ଠୁ ପାଞ୍ଚ-ସାତ ବର୍ଷ କମ୍ ବୟସର ଭେଣ୍ଡିଆଟିଏ ହୋଇଥିବ । ସେ କଣ ସେତିକିବେଳେ ରାଉରକେଲାରେ ଥିଲା ? ସେ କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ପରି ଦିଶୁଥିବ, ନହେଲେ ସେ ଭଦ୍ର ମହିଳା ଏମିତି ଅଭିଜାତ ଘରର ମାଇକିନା... କାହିଁକି ଦୋକାନଟା ଭିତରେ ଏଭଳି ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତା । .... ଆଚ୍ଛା, ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲିକୁ ସେ କେମିତି ଜାଣିଲା... ତାକୁ ବୋଧେ ସେ ଖୋଜି ଚାଲିଥିଲା ଗତ ପଚିଶ ବର୍ଷ... କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ? ସେ ତାର କଣ କି ?...

ମୁଁ ଅନ୍ଧାରରେ ଅଳ୍ପ ହସିଲି । ରାମି ମଉସାକୁ ମିସେସ୍ ଜାକବ ପ୍ରେମ କରୁଥିବା କଥା ଭାବି ଆହୁରି ହସିଲି....

ମୁଁ ଖୁବ୍ ସହଳ ଖାଇପକାଏ । ଖାଁ ହୋଟେଲ୍‌ରେ ପଇସା ଟିକିଏ ବେଶି, କିନ୍ତୁ ମାଂସଟା ଭାରି ବଢ଼ିଆ । ମୁଁ ରାତିରେ ରୋଟି ମାଂସ ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେ ।

x x x x

ସେତେବେଳକୁ ବୋଧେ ରାତି ଦଶଟା ।

କବାଟ ଉପରେ ଚକିଆ ମାରିଲା ପରି କଅଁଳ ପାପୁଲିର ଥପ୍ ଥପ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ବୁଝିଲି ଯେ ରାମି ମଉସା ଡାକୁଛି ।

ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଜାଣିଥିଲି, ସେ ସେଇ ଅବସ୍ଥାରେ ଆସିବ ! ପାଦ ସାମାନ୍ୟ ଟଳମଳ । ଟିକିଏ ବେପରୁଆ ଢଙ୍ଗ । ଦାବୁରି ବାଳ ସାମାନ୍ୟ ଅଲରା କିନ୍ତୁ, କଥାରେ ଖୁବ୍ ଭଦ୍ର ଆଉ ସଂଯତ । ଆଦୌ ଜଣାପଡ଼ିବ ନାହିଁ ସେ ନିଶା ଖାଇ ଫେରିଛି ବୋଲି । ମୁଁ ରାମି ମଉସାକୁ ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ଅନେକ ଥର ଦେଖିଛି । ସେତେବେଳେ ସେ ଖୁବ୍ ଗୋଟାଏ ଆପଣାପଣ ଦେଖାଏ । ପ୍ରାୟ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରୁ କଥା ଆରମ୍ଭ କରେ–

'ତୁ... ଭାରି ଭଲ ପିଲା... ଜମା ଏ ହାରାମି ଜିନିଷ ତୁଣ୍ଡରେ ଦେବୁନାହିଁ !' ଆରାମ ଚୌକିରେ ବସୁ ବସୁ ସେଇ ଉପଦେଶ ବାକ୍ୟଟି କହି ସେ ଉଶ୍ବାସରେ ହାତଗୋଡ଼ ମେଲେଇଦେଲା । ମୁଁ ଚୌକିରେ ବସି ଆମୋଦ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲି, 'ଆଉ କ'ଣ.. ଦୋସ୍ତ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ସଙ୍ଗେ ବେଶ୍ ଜମିଲା ତ ?'

ସେ ଅଳାଜୁକ ପରି ଦାନ୍ତ କାଢ଼ି ହସିଲା । ମିଛ କହିବା ତା'ର ଗୋଟେ ସଉକ । ସେଥିପାଇଁ ତା'ର ଅବଶୋଷ ନଥାଏ, ବରଂ ସେ କହେ ଯେ ପ୍ରିୟଜନ ପାଖରେ ପ୍ରଚୁର ମିଛ କହି ନଜାଣିଲେ ପ୍ରେମ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

କହିଲା, 'ଆରେ ସେଇ କଥା ତ ମୁଁ ତୋତେ କହିବାକୁ ଆସିଛି ।'

'କ'ଣ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି କଥା ?'– ମୁଁ ଅବିଶ୍ବାସରେ ପଚାରିଲି ।

'ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ! ...ହି ... ହି.... ହି ।'

'ସେମିତି ଗୋଟାଏ ଲୋକ ସତକୁ ସତ ଅଛି ନା' କ'ଣ ? ତମେ ତାହାହେଲେ ତାକୁ ଜାଣ ?'

'ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ ସେ ଶଳା ବେକୁବ୍‌କୁ, ତ ଆଉ କିଏ ଜାଣିଛି ?'

'ଆଚ୍ଛା, ତା'ହେଲେ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ଯେଉଁ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ବୋଲି ତୁମକୁ ଭାବିନେଲେ, ତୁମେ ତାକୁ ଜାଣିଛ ?'

'ଜରୁର ଜାଣିଛି । ମୁଁ ତା'ର ସବୁ ଗୁମର ଜାଣେ । ତାକୁ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ଏମିତି କାହିଁକି ଭୂତ ଭେଟଣା ହେଲାଭଳି ସବୁଠି ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେ କଥା ବି ଜାଣେ ।'

ମୁଁ କିଛି ନ କହି ଅପେକ୍ଷା କଲି । ରାମି ମଉସା ନିଜେ କଥା ଉଖାରିଲେ ଏଣିକି ଗପିଯିବ, ମୁଁ ଏଇଠି ଥାଏ ବା ନଥାଏ । ଦିନେ ଏମିତି ଗପି ଗପି ବୁଢ଼ା ସେ ଚଉକିରେ ଶୋଇଯାଇଥିଲା । ଅନେକ ଆଗରୁ ମୋତେ ନିଦ ମାଡ଼ିବାରୁ ମୁଁ ଉଠି ଚାଲିଯାଇଥିଲି, ସେ ଜମା ଜାଣିପାରିନଥିଲା ।

'... ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଘରେ ବଙ୍ଗଳା, ଦାଣ୍ଡରେ ଓଡ଼ିଆ କହୁଥିଲା । ପିନ୍ ପିନ୍ ଧୋତି ଆଉ ସିଲ୍କ ପଞ୍ଜାବି ପିନ୍ଧୁଥିଲା । ସକାଳ ଓଳିଯାକ ପାଣ୍ଢେଇ ଚମକଉଥିଲା, ନିଶ ବାଗଉଥିଲା... ଚୁଳ ସଜାଡୁଥିଲା ।... ଭାରି ଭଲ କାମ କରୁଥିଲା । ରାଉରକେଲାରେ..

କମ୍ପାନୀ କାମ.. ମୋଟା ଦରମା । ରାତିରେ ବେହେଲା ବଜଉଥିଲା । ରବିବାର ଦିନ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କୁଥିଲା । ....ହେ ....ହେ.... ଶାଳା ବେକୁବ୍ !

'ରାଉରକେଲାରେ ସେ ଯେଉଁ ଘରେ ରହୁଥିଲା, ତା'ର ଠିକ୍ ପଡ଼ିଶା ଏଇ ଜାକବ୍ । ନୂଆ ବିଭାହୋଇ ଆସିଥାନ୍ତି । ଆରେ, ବୁଝିପାରୁଛୁ ନା ନାହିଁ ? ଏମିତି ଯା'ଘର, ଆଉ ଏମିତି ଜାକବ୍ ଘର !'

'ଦି ହାତପାପୁଲିକୁ କରାଟେ ମାରିବା ଢଙ୍ଗରେ ଜଙ୍ଘ ଉପରେ ଥୋଇଲା । ମୁଁ ଟିକିଏ ହସିଦେଲି ।

'ଆବେ ହସୁଛୁ କ'ଣ ? ତୁ' କ'ଣ ଭାବୁଛୁ ଏ ଶାଳା ବେକୁବ୍ ବୁଢ଼ା ନିଶା ଖାଇ ମାତଲାମି କାଢୁଛି ? ଆରେ ନାଇଁ, ମୁଁ କେବେ ମିଛ କହେନାହିଁ !.. ବୁଝିଲୁ ।'

'ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ବେକୁବ୍ । ସେ ଜାଣିପାରିଲା ନାହିଁ । ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ତା' ସାଙ୍ଗେ ଖୋଲା ଖୋଲି ହସି କଥା କହିଲା । ସେମାନେ ସେମିତି କହନ୍ତି । ଯେ' ଭାବିଗଲା ବହୁତ ବେଶି ! ମାତ୍ର କ'ଣ କଲା ଜାଣିଛୁ ? ଲାଜେଇଲା କାହିଁରେ କ'ଣ ! ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ସାଙ୍ଗରେ ମୁହାଁମୁହିଁ ହେବାକୁ ଯୋଜନା କରି ଓହ୍ଲେଇଲା; କିନ୍ତୁ ଦେଖା ହେଉ ହେଉ ବାଟ କାଟି ଚାଲିଗଲା । ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍ ଥରେ ଦୁଇଥର ତାକୁ ଘରକୁ ଡାକିଲେ । ସେଇଠି ସେ ଖିଆପିଆ କଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍‌ଙ୍କ ମୁହଁକୁ ମାତ୍ର ଦୁଇଥର କି ତିନିଥର ଚାହିଁପାରିଲା ।'

'କହୁନ ମଉସା ସେ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍‌କୁ ମନେ ମନେ ପ୍ରେମ କରୁଥିଲା !'

'କଥାଟା.... ମାନେ... ଧରିନେ ସେଇଭଳି ... ହେ....ହେ । ଶାଳା ବେକୁବ୍ ! ମୁହଁ ଖୋଲି କେବେ କିଛି କହିପାରିଲା ନାହିଁ ।'

'ଅନେକ ସମୟରେ ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍ ନଥିଲାବେଳେ ବିନା କାରଣରେ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ଅଗଣାକୁ ବାହାରି ଆସି ଯା' ନଜରରେ ପଡ଼ିଯାଉଥିଲେ । ଏ କିନ୍ତୁ ଖାଲି ଲାଜଉଥିଲା ।'

'ଏମିତି ଦିନେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଜଣେ ବାବୁ ଆସି ଦି' ପହରେ ରିକ୍ସାରୁ ଓହ୍ଲେଇଲେ । ତାଙ୍କ ନିଜ ଲୋକ ହୋଇଥିବେ । ସେ କିନ୍ତୁ ତିନିଟା ସାଢ଼େ ତିନିଟାକୁ ବାହାରିଗଲେ । ସୁଧୀର ଲକ୍ଷ୍ୟକଲା ଯେ, ଦିନେ ଛଡ଼ା ଦିନେ ସେ ଏମିତି ଆସିଲେ । ଜାକବ୍‌ଙ୍କ ଦୁଆର ମୁହଁରେ ସେ ଚଟି ହଳକ ଦେଖି ସୁଧୀର ଜାଣିଯାଉଥିଲା ଯେ, ବାବୁଜଣକ ଘର ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ତେଣିକି ପ୍ରତିଦିନ ଦେଢ଼ଟାରେ ଖାଇବା ଛୁଟିରେ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ଅଗଣାକୁ ଯାଇ କାନ୍ଥ ପାଖରୁ କାନେଇଲା । ବାହାରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିବା ଚଟି ହଳକୁ ବାରମ୍ବାର ଅନେଇଲା....

'ଦିନେ ଠିକ୍ ଦି'ପ୍ରହର ଦୁଇଟା ସମୟ'

'ସେ ଯିବାକୁ ବାହାରିଥାଏ, ଏତିକିବେଳେ ଜାକବ୍‌ଙ୍କ କବାଟରେ କିଏ ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ ବାଡ଼େଇଲା ।'

'ଏ ଯାଇ ଦେଖେ ତ' ମିଷ୍ଟର ଜାକବ !

'ସର୍ବନାଶ !... କ'ଣ ହେବ ?...

'ସାମାନ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ହେଲା । ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ କବାଟ ଫିଟେଇଲେ । ନିଦରୁ ଉଠିଆସିଲା ପରି ଦିଶୁଥାନ୍ତି ।'

'ତାଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ପଟକୁ ଠେଲିଦେଇ ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍ ଧସେଇ ପଶିଗଲା । ଘର ଭିତରଯାକ ତା' ପାଦ ଶବ୍ଦରେ ଦୁଲୁକିଲା ।

'ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ଦେଖିଲା ଯେ, ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ଅତି ଭୟାର୍ତ୍ତ । ତାଙ୍କ ଆଖି ଯୋଡ଼ିକରେ ସତେ ବା ସେ ଯାକୁ କ'ଣ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି ! ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍‌ଟା ରାଗରେ କମ୍ପୁଛି ଜନ୍ତୁ ଭଳି । ଇଂରାଜୀରେ ଗର୍ଜୁଛି, 'ବତା ତା'ହେଲେ ଏ ଚପଲ କାହାର ?' ସେ ପ୍ରାୟ ତାଙ୍କ ଚୁଟି ଧରିବାକୁ ଯାଉଛି, ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ସେଇଠି ଥାଇ ପାଟିକରି ପକେଇଲା.... 'ସେ ଚପଲ ମୋର ! ସେଇଟା ମୋର !!....'

'ସେ ତା ଜୋତାହଳକ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଖାଲିପାଦରେ ତାଙ୍କ ଫାଟକ ବାଟେ ଧାଇଁଗଲା । ସେଇଠି ଠିଆହୋଇ ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲା.... ମୁଁ... ମାନେ ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ଫୋନ୍ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲି । ଭିତରକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି, ମୋ ଦୁଆରେ ପୋଷ୍ଟମ୍ୟାନ୍ ଡାକିବାରୁ ମୁଁ ବ୍ୟସ୍ତହୋଇ ଚାଲିଗଲି । ଚପଲ ଭୁଲିଗଲି ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ । ... ମୋର ଟିକିଏ ସେମିତି ଭୁଲା ପ୍ରକୃତି ।'

'ହେଃ... ହେଃ... ହେଃ.. ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଶାଳା ନିପଟ ଖଚୁଆ ! ଏମିତି ଖଞ୍ଜିଦେଇ ମିଛ କହିଦେବ ଯେ, ତାକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନକରି ଉପାୟ ନାହିଁ ।

'ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଆଡ଼କୁ କ୍ଷେପି ଆସିଲା, 'ଗେଟ୍ ଆଉଟ୍, ଗେଟ୍ ଆଉଟ୍....!' ଇଂରାଜୀରେ ଗର୍ଜିଲା । ତଡ଼ିବା ପାଇଁ ଏତେ ପାଟି କରିବାର କ'ଣ ଦରକାର ? ସେ ବି ପୁରୁଣା ବେକୁବ୍ !'

'ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଲେଉଟି ଚାହିଁଲା । ...ମିସେସ୍ ଜାକବ୍‌ଙ୍କ ଆଖି ଲୁହରେ ଟଳମଳ, ଓଠ ଥରଥର । ସେ ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍‌ଙ୍କ ଗାଳି ଗୁଲଜକୁ ଖାତିର ନକରି ଧୀରେ ଧୀରେ ବାହାରି ଆସିଲା । ସେ ଚପଲ ହଳକ ବି ତା' ପାଦକୁ ସାମାନ୍ୟ ଢିଲା ହେଉଥିଲା ।'

ରାମି ମଉସା କଥାଟାକୁ ଏଇଠି ରଖି ଗୁମ୍ ହୋଇଗଲା । ଆଖି ବୁଜିଦେଇ ବସିଗଲା । ମୁଁ ଦେଖିଲି, ତାକୁ ପୁଣି ଚମକେଇ ନଦେଲେ ସେ ଶୋଇଯିବ ।

ମୁଁ ଗଳା ସଫାକରି କହିଲି, 'ତମେ ରାମି ମଉସା କେମିତି ଏତେ କଥା ଜାଣିଲ ? ତମେ କୋଉଠି ଥିଲ ସେତେବେଳେ ?'

ସେ ଭୁସ୍‌କିନା ସଳଖି ବସିଲା । ତା' ମୁହଁରେ ସେଇ ଅଲାଜୁକ ହସ । ଆଖିକୁଣ କୁଞ୍ଚ କୁଞ୍ଚ । ବାବୁରି ବାଳଗଣ୍ଡାକ ଆଲରା ।

'ଆବେ ତୁ କ'ଣ ଭାବିଛୁ ମୋତେ ! ମୁଁ ଆଇଜାକ୍ ରାମସ୍ୱାମୀ ପକ୍କା ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ! କଦାପି ମିଛ କହେନାହିଁ..... ମତେ କ'ଣ ତୁ ସେ ଖଚୁଆ ବେକୁବ ସୁଧୀର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଠଉରେଇଲୁ ? ତୁ ଜାଣୁ.... ମୁଁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ବନିଚି, ଶୋବ୍ ସମଝକର ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ହୋଇଛି !! କାଇଁ ବନିଚି, ତତେ କହିବି ନାହିଁ !- କହିଲେ ବି, ତୁ ବେକୁବ୍ ବୁଝିପାରିବୁ ନାଇଁ !'

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ବୁଝିଗଲି ଯେ ବୁଢ଼ାକୁ ନିଦ ଘାରି ଆସିଲାଣି । ତେଣିକି ହୁଏତ ସବୁ ବାରଚାଉଳିଆ ଧରିଯିବ । ମୁଁ ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ତା' କଣ୍ଢେଇ ଦୋକାନ ଭିତରେ ଖଟରେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ଚାଲିଆସିଲି । ସେ କନା କଣ୍ଢେଇଟିଏ ପରି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଶୋଇଯାଇଥିଲା ।

ମୁଁ ଏଠି ନଥିଲି ଏ ଦୁଇଦିନ । ମୋର ଧାରଣା ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ନିଷ୍ଟୟ ରାମି ମଉସା ଦୋକାନକୁ ପୁଣି ଆସିଥିବେ ।

ପୁଅ

କ'ଣଟା ମିଳେ ନିଆଁରୁ, ଧୂଆଁରୁ ଅଥବା ସକ୍‌ସକ୍ କାନ୍ଦଣାରୁ ଯେ ନିର୍ମଳ ସାଆନ୍ତା ଗୋଟେଇ ରଖିଥାନ୍ତା ବାପର ସନ୍ତକ ବୋଲି ? ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଆସ୍ତରଣ ଅପସରି ଗଲା । ନୀରବି ଆସିଲା ଶୁଦ୍ଧ ଶ୍ରାଦ୍ଧଘର । ବନ୍ଧୁ, ପରିଜନ, ଦୂର ନିକଟ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନମାନେ କ'ଣ ସବୁ କହି କହି ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ କେଜାଣି କୁଆଡ଼େ ।

ଗୋଟାଏ ଥମ୍ ଥମ୍ ବିଶାଳ ସନ୍ଧ୍ୟା ନଇଁ ଆସିଲା ଅରଣ୍ୟ କୁହୁଡ଼ି ପରି ନୀରବ ବଗିଚାକୁ । ଘରଟାରେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଖାଲି ଜାଗା, ଏତେ ନିଶ୍ଚଳ ନୀରବତା ତାକୁ ଏମିତି ଆବୋରି ନେବ ବୋଲି ସେ ଭାବି ନଥିଲା ।

ବାପାଙ୍କ ପୁରୁଣା ଚୌକିରେ ବସି ସେ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ହାତ ବୁଲେଇ ଆଣିଲା । ଝରକା ରେଲିଂ ଦେଇ ସୋରା ସୋରା ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲା । କେଜାଣି କେମିତି ତା' ବୁକୁ ଉଛୁଳେଇ, ଆଖି ଉଛୁଳେଇ ଶୋକର ଧାରା ଝରିଗଲା । ନୀରବରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସେ ଅନୁଭବ କଲା ସେ ଅଗାଧ, ଅଥଳ ଶୂନ୍ୟତା....

'କିରେ କାହୁଚୁ କ'ଣ ମାଇଚିଆଟା ! ଏ ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲ ହେଲା ନାହିଁ ବୋଲି କ'ଣ ସବୁ ଅଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା ? ଆଉଥରେ ଦବୁ । ଯା'– ବୋଉ ଚକୁଳି କରିଚି, ଖାଇପକା !'....

ଆର ପରୀକ୍ଷାରେ ନିର୍ମଳ ସତକୁ ସତ ଶହେରେ ଅଶି ନମ୍ବର ରଖି ମାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ କରିଥିଲା । ତା' ଉତ୍ତାରୁ ସବୁ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ବାପା ତା' ପିଠିରେ ହାତ ମାରିଦିଅନ୍ତି । ତାକୁ ଚାହିଁ ମୁଚ୍ ମୁଚ୍ ହସି ଦିଅନ୍ତି । ସେଇ ତାଙ୍କର 'ସାବାସ୍' କହିବା ଢଙ୍ଗ । ବାପାଙ୍କ ବଡ଼ପଣ ତାଙ୍କ କଥା କହିବା ଅପେକ୍ଷା ନୀରବ ରହିବା ଭଙ୍ଗୀରେ, ନିଶ୍ଚଳ ଠିଆହୋଇ ମୁକାବିଲା କରିବା ଢଙ୍ଗରେ– ବାଘକୁ ହେଉ ଅଥବା ବଜ୍ରକୁ– ଯେମିତି ସେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ପରି ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ମା' ଚାଲିଗଲା ବେଳେ ।

ସମସ୍ତେ ହାଉଯାଉ ହେଉଥା'ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଲଭ ସାଆନ୍ତ । ସେମିତି ନିଶ୍ଚଳ ଚାହିଁ ରହିଥା'ନ୍ତି । ଆଖିରେ ପଲକ ପଡୁ ନଥାଏ ।

କେତେବେଳେ ମନ ହେବାରୁ ଆସ୍ତେ ମୁହଁ ବୁଲେଇ ତଳକୁ ମୁଣ୍ଡପୋତି ଚାଲିଗଲେ । ସେଇ ବୋଧେ ତାଙ୍କ କାନ୍ଦିବା ଢଙ୍ଗ !

ସେ ନ ହେଲେ ମାଇଚିଆ ପରି ଲୁହ ଗଡ଼େଇ କାନ୍ଦିଥାନ୍ତେ ନା' କ'ଣ ! ନିର୍ମଳ ଖୁବ୍ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ତାଙ୍କୁ ନେଇ ପାଖରେ ରଖିବାକୁ । ବାପା କେବଳ ତା' କାନ୍ଧରେ ହାତ ଥୋଇ ମୁହଁକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଅଳ୍ପ ହସି ବାଁ' ହାତରେ ନିଶ ଟେକି ଦଉଥିଲେ ।

ତା'ର ଅର୍ଥ ଥିଲା, ''ନୋ, ଥ୍ୟାଙ୍କସ୍ !''

ଗୋଟେଥର ନିର୍ମଳ ବାପାଙ୍କ ପାଇଁ ଚମତ୍କାର ଶାନ୍ତିପୁରୀ ଧୋତି ଆଉ ପଞ୍ଜାବୀ ଆଣିଥିଲା କଲିକତାରୁ ।

ବାପା ମଣିଷକୁ ଯେମିତି, ଲୁଗାକୁ ସେମିତି ଛୁଇଁଦେଇ ଭଲ ପାଇଯାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ, ଆଖିରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସେ ଲୁଗା ହଳକ ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ ।

ହଠାତ୍ କହିଲେ, 'ଆରେ ବୋହୂକୁ ପଚାରି ଆଣିଚୁ ତ ?''

ନିର୍ମଳକୁ ଏ ବାକ୍ୟଟି ଶୁଣି ଭାରି ଅସୁସ୍ଥ ଲାଗିଥିଲା । ବାପା ବୋଧେ ମନେ ମନେ ଆଉ କ'ଣ ଭାବୁଥିଲେ । ବୋଧେ ରଞ୍ଜନା ତାଙ୍କୁ ଆପଣା ପଣରେ ବିଶ୍ୱାସ ଦେଇପାରୁ ନଥିଲା ।

ବାପା ବୋଧେ ସେଥିପାଇଁ ତା' ପାଖରେ ରହିବାକୁ ରାଜି ହେଉ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବବ୍‌ଲୁକୁ ପ୍ରଗାଢ଼ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ ।

ସେ ଟୋକାର ସାହସ ଦେଖି ନିର୍ମଳ ତାଜୁବ୍ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ସେ ସିଧାସଳଖ ବାପାଙ୍କ ନିଶ ଉପରେ ହାତ ମାରି ଦେଉଥିଲା । ସେ ଲମ୍ବା ନାକଟାକୁ ଧରିବାକୁ ତାକୁ ବୋଧେ କୌତୁକ ଲାଗୁଥିଲା । –ଆରେ, ବାପ୍‌ରେ, ବାପା ଯଦି ଗର୍ଜି ଉଠନ୍ତି !! ... ନିର୍ମଳର ରକ୍ତ ପାଣି ହୋଇଯାଉଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ବାପା ଆଦୌ ସେମିତି କିଛି କରୁନଥିଲେ । ବରଂ ଓଲଟି ବବ୍‌ଲୁର ନାକ ଧରି ଟାଣୁଥିଲେ । ସାଙ୍ଗରେ ତାରି ଭଳି କଥା ହେଉଥିଲେ । ତା' ନକଲ କରି ତାକୁ ଚିଡ଼ାଉଥିଲେ ।...

ଝରକା ସେପଟେ ଅନ୍ଧାର ଜମି ଯାଉଥିଲା ।

ନିର୍ମଳ ଅନୁଭବ କଲା ଯେ ତା' ପାଖରେ କେହି ଜଣେ ଠିଆ ହେଇଛି । ସେ ବୁଲି ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ– ରଞ୍ଜନା !

ରଞ୍ଜନା ବି ଉଦାସ ଦେଖାଯାଉଥିଲା ।

''ଚା' ଖାଇବ ?''

''ଉହୁଁ !''

''ବବ୍‌ଲୁ ଅବେଳଟାରେ ଶୋଇଗଲା । କିଛି ଖାଇନାହିଁ । ଏ'ଠି ଦଶଦିନ କାଳ ଅଣହେପାଢତରେ ସେ କେତେ ଝଡ଼ିଗଲାଣି !''

ନିର୍ମଳ ଚାବୁକ୍ ଖାଇଲା ପରି ଚୌକିରୁ ଉଠିଗଲା । ଚାଲିଗଲା ବଗିଚାକୁ ଓ ଘନେଇ ଆସୁଥିବା ନିର୍ଜନ ଅନ୍ଧାରକୁ ।

ସେ ବାଦାମ୍ ଗଛକୁ ଆଉଜି ଠିଆ ହେଲା । ଆଖି ବୁଜି ରହିଲା ଅନେକ ବେଳଯାଏଁ ।

–ଗଛରେ ଏ ବର୍ଷ ଫଳ ଲାଗିଛି । ବବ୍‌ଲୁ ଏଯାଏଁ ଗଛ ଚଢ଼ା ଜାଣି ନାହିଁ । ବାପା ଏ ଗଛ ଲଗେଇବା ଦିନ କହୁଥିଲେ, ''ଆରେ ଏ ଗଛ ଫଳିଲା ବେଳକୁ ତୋ ପୁଅ ବଡ଼ ହୋଇ ଗଛଚଢ଼ା ଶିଖିଥିବ । ଏମିତି ଲାଜଉଚୁ କ'ଣ ? –ତୁ ବିଭା ହେବୁ ନାହିଁ କି ?'' ନିର୍ମଳ ଗଛଟିକୁ ଆଉଁସି ଦେଇ ଆଡ଼ ହୋଇଗଲା । ବଗିଚାର ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ବସି ଆକାଶକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ବିଛେଇ ହୋଇ ଫୁଟିଥିବା ଅସଂଖ୍ୟ ତାରା ଗହଣରେ କେଉଁ ଗୋଟାକ ତା'ର ମାନନୀୟ ଆଉ ଆତ୍ମୀୟ ?

ସେ ବଗିଚା ବାଟ ଦେଇ ଘରେ ପଶିଲା । ସେଇବାଟେ ହିଁ ବାପା ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । ଦାଣ୍ଡ ପାଖଟା ଏମିତି କିଏ ଗଲେ ଆସିଲେ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିଲା ।

ଓଃ, ଘରଟା ଏମିତି ନିସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଥିଲା ଯେ ନିର୍ମଳ ତା' ନିଃଶ୍ୱାସ ଶୁଣି ପାରୁଥିଲା ।

ଭିତର ବଖରାରେ ରଞ୍ଜନା ପୁଅ ପାଖରେ ଶୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେ ବି ଆଉ କ'ଣ କରିଥା'ନ୍ତା ? ତା'ର ଦାୟିତ୍ୱ ଆଉ ପରିଶ୍ରମ କିଛି କମ୍ ନ ଥିଲା ସେ ଦଶଦିନ ।

ନିର୍ମଳ ମନରୁ କିନ୍ତୁ ଅବଶୋଷ ଘୁଞ୍ଚି ପାରୁ ନଥିଲା । ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ପାଇ ଆସୁ ଆସୁ ଦୁଇଦିନ ଲାଗିଗଲା । ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଜୁଇ ଲିଭି ସାରିଥିଲା । ଘରେ ଭିଡ଼ ଜମି ଆସୁଥିଲା । ତା'ପରେ ଦିନରାତି ଟଣା ଓଟରା ଘୋ ଘା ଭିତରେ ଛିନ୍ନଛତ୍ର ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ନିର୍ମଳ । ବେଳ କାହିଁ ଚାହିଁବାକୁ ନିଜକୁ ବା ଅପରକୁ । ବେଳ କାହିଁ ହିସାବ କରିବାକୁ କ'ଣ ଗଲା, କ'ଣ ରହିଲା ?

ସେ ରଞ୍ଜନାକୁ ଉଠାଇଲା ନାହିଁ । ସେମିତି ଆସ୍ତେ ପହଁରିଲା ପରି ଚାଲିଗଲା ବାପାଙ୍କ ବୈଠକକୁ ।

ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର କବାଟ ଫାଳେ ଆଉଜେଇ ହୋଇଗଲା ନିଃଶବ୍ଦରେ । ଥମ୍ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲା ନିର୍ମଳ । ଚାହିଁ ରହିଲା ମେଲା ଫାଳକ ବାଟେ ଅନ୍ଧାର ବାରଣ୍ଡାକୁ ।

ସେ କେଜାଣି କାହିଁକି ଡାକିଦେଲା, ''ବାପା'' ।

ପବନଟା ପଶି ଆସିଲା ଘର ଭିତରକୁ । ଖୋଲା ଝରକା ପିଟିହେଲା ବାହାର କାନ୍ଥରେ । ନିର୍ମଳ ଛନ୍ ଛନ୍ ହୋଇ ଚାହୁଁଥାଏ ଏପାଖ ସେପାଖ ।

ସେ ଦେଖିଲା ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ବାପାଙ୍କ ବଡ଼ ଫଟୋଟା ପୁଣି ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଦୁଇଟି ମଲ୍ଲୀ ଫଟୋ ତଳେ ସଜଡ଼ା ହୋଇଛି । ଧୂପଦାନିରେ କଟେଜ୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍‌ର ତେର ନମ୍ବର କସ୍ତୁରୀ ଗନ୍ଧର ଧୂପକାଠିଟିଏ ଜଳି ଜଳି ପ୍ରାୟ ସରି ଆସିଲାଣି ।

ଏଇଟା କ'ଣ ରଞ୍ଜନା କରିଛି ? ସେ କ'ଣ ମୋତେ ଖୁସି କରିବାକୁ ଏମିତି ଦେଖେଇ ହେଉଚି, ନା ସେ ବାପାଙ୍କୁ ହୁଏତ ଯା' ଭିତରେ କିଛି ଭଲ ପାଇ ଯାଇଛି ? ତା' ବାହାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଲ ପାଇବାରେ କ୍ଷତି କ'ଣ ? କିଛି ଦେବାକୁ ତ ପଡୁନାହିଁ । ନିର୍ମଳର ଦାନ୍ତ ଜାବି ହୋଇଗଲା । ଆଖି ସରୁ ସରୁ ହୋଇଗଲା । ନାକପୁଡ଼ା ଫୁଲି ଉଠିଲା ।

ତା'ର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ କଥା । ସେ ଅଫିସ୍‌ରୁ ଆସି ଜଳଖିଆ ଖାଇ ଅନେକ ବେଳ ଗଲା ପରେ ପଚାରିଥିଲା, ''କ'ଣ ଚିଠିପତ୍ର ଆସିଛି କି ?''

''ନାଇଁ !– ହଁ ସେଥିରୁ ଗୋଟେ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ଆସିଛି ।''

''ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ଆସିଛି, ଅଥଚ ତମେ ମତେ କହିନାହଁ ।''

କୋଉ ନୂଆ କଥା ଯେ କହିବି ? ସେଇ ବାପାଙ୍କ ଦେହ ଖରାପ । ନିର୍ମଳ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ପଢ଼ି ସାରିଥିଲା ।

''ବୁଢ଼ା ହେଲେ ତ ଏଇଆ ଚାଲିଥିବ । ଶୁଣ ଏଥର କାହା ହାତରେ ଟଙ୍କା ପଚାଶ, ଶହେ ପଠେଇ ଦିଅ । ସେ ନ ନେଲେ ବି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥୋଇ ଦେଇ ଆସୁ । ନହେଲେ ତମ ଗାଁର ଯୋଉ ଲୋକ ନା, କହିବେ ପୁଅ ପଚାରିଲା ନାହିଁ ।''

ନିର୍ମଳ ମନେ ମନେ ରଞ୍ଜନାକୁ ରାଗରେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ପକେଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯାହା କରିବାକୁ ସେ ଚାହିଁଥିଲା, ତାହା ହିଁ କଲା ।

ରଞ୍ଜନାକୁ ଲୁଚେଇ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ପଠେଇଥିଲା ନିର୍ମଳ । ଟଙ୍କା ଫେରି ଆସିଲା । ଚିଠି ଫେରି ଆସିଲା ।

ଖବର ପହଞ୍ଚିଲା ଯେ ବାପା ଚାଲିଗଲେ ।

ନିର୍ମଳ ନିଜକୁ ନିଜେ କ୍ଷମା କରିପାରୁ ନଥାଏ । ବାପା ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଯାଏ ନିଶ୍ଚୟ ଚାହିଁଥିବେ ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ; ବବ୍‌ଲୁକୁ ଦେଖିବାକୁ । ଅଥଚ ଚାରିଦିଗରେ ଅନ୍ୟ ମୁହଁମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଆଖି ବୁଜି ଦେଇଥିବେ ।

ନିର୍ମଳ ପୁଣି ବାପାଙ୍କ ଚୌକିରେ ବସି ତାଙ୍କ ଫଟୋକୁ ଚାହିଁଲା । ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ଲାଗି ତାଙ୍କ ବହି ଥାକ । ଗୁଡ଼ିଏ ଡାଏରୀ, କିଛି ଖାତା । କ'ଣ ସବୁ ଲେଖୁଥିଲେ କେଜାଣି ?

ତା'ର ହଠାତ୍ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ଯେ ରାତି ପାହିଲେ ସେ ନିଜେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ କାନପୁର ଯିବା ପାଇଁ । ରଞ୍ଜନା ବବ୍‌ଲୁକୁ ଧରି ଯିବ ତା' ବାପଘରକୁ । ଏ ଘରେ କୋଲପ ପଡ଼ିବ । ଫିଟିଲେ କେହି ଜଣେ ଭଡ଼ା ରହିବ ।

ତା' ମନ ବିଚଳିତ ହୋଇଗଲା । କାନପୁର... ଦେଶପାଣ୍ଡେ.... କହୁଥିଲା ତା' ମା'କୁ ନେଇ ସେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଦେଖାଇବ । ଅଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍‌ରେ । ଯା' ଭିତରେ ହୁଏତ ସେ ଦେଖାଇ ଆସି ସାରିଲାଣି । ଯୋଗ୍ୟ ପୁଅ, କାହିଁକି ନ କରିବ ?

ନିର୍ମଳ କ୍ଷୋଭରେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ।

ରଞ୍ଜନା ପଛପଟୁ ପଚାରିଲା– ''ରୁଟି ଖାଇବ ?''

ସେ ଚାଉଁକିନା ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ପ୍ରୟୋଜନରୁ ଅଧିକ ଜୋର୍ ଦେଇ କହିଲା, ''ନା''– ରଞ୍ଜନା ସାମ୍ନାକୁ ଆସି ଠିଆହେଲା ।

''ଏମିତି କାହିଁକି ହଉଚ ? ତୁମେ ଭୋକେ ଶୋଇଗଲେ ବାପା ଚାଲି ଆସିବେ ନା କ'ଣ ?– ଚାଲ, ମୁହଁ ହାତ ଧୋଇ ପକାଅ । ମୁଁ ରୁଟି ସନ୍ତୁଳା ବାଢ଼ି ଦଉଚି । କ୍ଷୀର ଅଛି ସକାଳର, ଖାଇବ ଯଦି.... ।''

''ତମେ ଖାଇ ନିଅ । ବବ୍‌ଲୁକୁ ଖୁଆଇ ଦିଅ । ମୋତେ ଭୋକ ନାହିଁ ।''

ବବ୍‌ଲୁ ଖାଇଲାଣି । ମୁଁ ତୁମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ଯଦି ଖାଇବ ନାହିଁ, ତା'ହେଲେ ମୁଁ କାହିଁକି ଖାଇବି ?

ନିର୍ମଳ ରଞ୍ଜନାକୁ ଚାହିଁଲା । ତାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ଖାଇପିଇ ସାରିଛି । ଅନେକ ଦିନ ଘରକୁ ଫେରିବାକୁ ତା'ର ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ସେ ସେମିତି ଖାଇ ନିଏ । ନିର୍ମଳ ହିଁ ତାକୁ କହି ରଖିଛି ନ ଜଗିବାକୁ– କାରଣ ସ୍ତ୍ରୀଟା ତ' ରାନ୍ଧୁଣୀ ନୁହେଁ ଯେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖୁଆଇ ସାରିଲା ପରେ ଯାହା ବଳିଲା ତାକୁ ଖାଇ ଏ ଘରେ ବଞ୍ଚିବ ।

ରଞ୍ଜନା ବୋଧେ ନିର୍ମଳର ଚାହାଁଣିରୁ ବୁଝିଗଲା ସେ କ'ଣ ଭାବୁଛି । କହିଲା, ''ତମେ ଡେରିରେ ଫେରିଲେ ସବୁବେଳେ ଏକା ବସି ଖାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେ'ଦିନ ଆଉ ଆଜିର ଏଦିନ କଥା ଅଲଗା । ଆଜି ଅନ୍ତତଃ ତୁମେ ଏକୁଟିଆ ଖାଇବସିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ସ୍ଥିର କରିଛି । ମୁଁ ବସିବି ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ । ତେଣିକି ତୁମ ଇଚ୍ଛା । ଯଦି ତୁମେ ଏତେଦିନ ପରେ ଆଜି ନିହାତି ଶୋକ ମନାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥାଅ, ଠିକ୍ ଅଛି– ମୋର ସେଥିରେ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ।''

ନିର୍ମଳ କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ରଞ୍ଜନା ସତେ ତା'ର ଏକୁଟିଆ ପଣକୁ କେତେ ବୁଝି ପାରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାପାଙ୍କୁ ବୁଝିବାରେ ତା'ର ଏତେ ଅସୁବିଧା କାହିଁକି ?

ରଞ୍ଜନା କିଛି ନକହି ଆସ୍ତେ ନିର୍ମଳର ହାତଧରି ବାଟ କଢ଼େଇ ନେଲା ଖାଇବା ପାଖକୁ । ସେମିତି ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ପରଠା ଡବା ଖୋଲିଦେଲା । ସେ ଖୁବ୍ ଜାଣେ ଯେ ମଇଁଷି ଘିଅର ପରଠା ନିର୍ମଳକୁ କେତେ ଭଲ ଲାଗେ । ମୂଳା ସନ୍ତୁଳାରେ କାଙ୍କଡ଼ ପଡ଼ିଲେ ସେ କେତେ ଭଲ ପାଏ ।

ନିର୍ମଳ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ବସିଥାଏ ।

ରଞ୍ଜନା ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ତା' ପିଠିରେ ହାତ ରଖି କହିଲା, ''ଖାଅ !''

ନିର୍ମଳ ବୁଝି ଯାଇଥିବା ଅଝଟ ପିଲାଟିଏ ପରି ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲା । ମୁଣ୍ଡ ସେମିତି ତଳକୁ । ଆଖି ଥମ୍ ଥମ୍, ମୁହଁ ଥମ୍ ଥମ୍ ।

ରଞ୍ଜନା ଆଉ ଗୋଟିଏ ଥାଳିଆରେ ସନ୍ତୁଳା ନେଇ ପାଖରେ ବସିଲା । ଖଣ୍ଡିଏ ପରଠା ନେଇ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ଖାଇଲା । ରାଗ, ରୋଷ ନାହିଁ । କଳି ତକରାଳ ନାହିଁ । ଅଥଚ କ'ଣଟାଏ ଦି'ଜଣଙ୍କ ମଝିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କଲାପରି ଢଳଢଳ

ହେଉଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ପାଟି ଫିଟୁ ନଥିଲା । ରଞ୍ଜନା ହିଁ ପ୍ରଥମେ ଉଠିଲା । ଆଉ ବେଳ ହୋଇଥିଲେ ନିର୍ମଳ ରୁଟିଡବା ତା' ଆଡ଼କୁ ଘୁଞ୍ଚେଇ ଦେଇ କହିଥା'ନ୍ତା, ''ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଖାଉନ !''

କିନ୍ତୁ ସେ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ।

ତାକୁ ପରଠା ବି ଲୁଣିଆ ଲାଗୁଥାଏ । ସନ୍ତୁଳା ଲାଗୁଥାଏ ସେଠୁଆ । ଢୋକିଲା ବେଳକୁ କୋଉଠି ଗୋଟା ଅଟକି ଯାଉଥାଏ ।

ସେ ଉଠିଲା ବେଳକୁ ରଞ୍ଜନା ବିଛଣା ପକେଇ ସାରିଥାଏ ।

''ତୁମେ ଶୋଇଯାଅ । ମୋତେ ସବୁ ବନ୍ଧାଛନ୍ଦା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।''

ନିର୍ମଳ ଡବ ଡବ ଆଖିରେ ରଞ୍ଜନାକୁ ଚାହିଁଲା ।

ରଞ୍ଜନା ବୁଝିଲା ପରି କହିଲା, ତମେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ । ମୁଁ ବାପାଙ୍କ ଜିନିଷ ପାଇଁ ମଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି ।

ତା'ପରେ ନିର୍ମଳ ପିଠିରେ ହାତରଖି ବିଛଣା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳେଇ ନେଇଗଲା ।

...ପାହାନ୍ତା ପହରକୁ ନିର୍ମଳର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ।

ସେ ଦେଖିଲା ମା' ପୁଅ ଶୋଇଛନ୍ତି । ଦାଣ୍ଡ ବଖରାକୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ପହଁରିଲା ପରି ଚାଲିଗଲା । ବଖରାରେ ଆଲୁଅ ନଥିଲା । ପବନ ବି ନଥିଲା । ନିଦା ପଥରଟାଏ ପରି ରୁନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥିଲା ବଖରାଟା ।

ନିର୍ମଳ ତାକୁ ଭେଦି ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର କବାଟ ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେଇଠି ଥିବା ଆଲୁଅର ସ୍ୱିଚ୍ ଚିପି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ତାକୁ ନିଶ୍ୱାସ ନେବା କଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଭିଡ଼ିହେଲା ପରି ବାହାରି ଆସିଲା ବଖରାରୁ । ବାହାରେ ପାହାନ୍ତା ପହରର ଝାପ୍‌ସା ଆଲୁଅ, ହାଲୁକା ପବନ, ଆକାଶରେ ତଥାପି ବି ଅନେକ ତାରା ।

ନିର୍ମଳ ଯେବେ ବି ସେ ପହରଟାରେ ଉଠିଛି, ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି ବଗିଚାରେ, ତା'ର ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଥିଲା ଯେ ସେତେବେଳେ ଗଛ ଗହଳରେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବୁଲୁଥିବେ ନିଃଶବ୍ଦରେ । ନିର୍ମଳ ଅଗଣାକୁ ମୁହଁକରି ବାରଣ୍ଡାରେ ବସିଥାଏ । ଦୃଶ୍ୟ ପରେ ଦୃଶ୍ୟ ଫିଟି ଯାଉଥାଏ ତା' ଆଖି ଆଗରେ ।

ସେ ସାମ୍ନାରେ ବାପାଙ୍କୁ ଠିଆ ହେବାର ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ମଟମଟ ଚାହିଁ ଦେବାରୁ ଦେଖିଲା ବେଶ୍ ଆଲୁଅ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେ କ'ଣ ତା'ହେଲେ ବାପାଙ୍କୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା । ଏତେ ପରିଷ୍କାର ଆଉ ଜିଅନ୍ତା କ'ଣ କେହି ଦେଖାଯାଏ ସ୍ୱପ୍ନରେ ? ସେ ଆଖି ବୁଜିଦେଲା ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ଏବଂ ଉଠିଲା । ଦାଣ୍ଡ ବଖରାରେ କବାଟ ଝରକା ଫିଟେଇ ଦେଲା ।

ବାକ୍ସପତ୍ର ସବୁ ବନ୍ଧାଛନ୍ଦା ହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ବାପାଙ୍କ ଫଟୋ ତାଙ୍କ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ନଥିଲା । ତାଙ୍କ ଆଲମାରିରେ ବହିପତ୍ର କଲମଦାନି ବଡ଼ ଆଲ୍‌ବମ୍ ଆଦି କିଛି ନଥିଲା । ସେ ସବୁ ବୋଧେ ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ବାକ୍ସରେ ରଞ୍ଜନା ସଜାଡ଼ି ରଖି ସାରିଥିଲା । ସାଙ୍ଗରେ ନେବା ବାକ୍ସ ମେଳରେ ବାପାଙ୍କ କାନପୁରୀ କୁମ୍ଭୀର ଚମଡ଼ାର ଚମତ୍କାର ସୁଟ୍‌କେସ୍‌ଟା ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ସେଥିରେ ବୋଧେ ବାପାଙ୍କ ନିଜ ଜିନିଷଯାକ ରହିଥିଲା ।

ଆଉ ଗୋଟାଏ ଢାବଳ ବି ଥିଲା । ରଞ୍ଜନା ବୋଧେ ଆଲୁମାଲୁ ଅଥଚ ବ୍ୟବହାରର ଜିନିଷପତ୍ର ସେଥିରେ ଭର୍ତ୍ତିକରି ଦେଇଥିଲା । କେତେବେଳେ ସେ ଏତେ କାମ କଲା ? ସେ ରାତିସାରା ଶୋଇ ନାହିଁ ନା କ'ଣ ?

ଏଥର ସେ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଭିଆଇପିର ମ୍ୟାଗ୍‌ନମ୍ ବାକ୍ସ ଆଣି ଆସିଥିଲା । ସେଇଟା ଚକ ଉପରେ ଗଡ଼ିଯାଏ । ଭାରି ସୁନ୍ଦରଟାଏ । ସେଇଟାରେ ନିର୍ମଳର ଲୁଗାପଟା ସବୁ ରହି ଆହୁରି ଯାଗା ବଳକା ରହିଥିବ । ଏକାଠି କାନପୁର ଯାଉଥିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଜିନିଷ ସେଥିରେ ଆସି ଯାଇଥା'ନ୍ତା ।

ରଞ୍ଜନା ଶୁଦ୍ଧ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ପରେ ବାପଘରକୁ ଯିବ ବୋଲି ଆଗରୁ କହି ଆସିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏ ଢାବଲରେ କ'ଣ ସବୁ ସଜିଲ କରି ରଖି ଥାଇପାରେ । ଆଉ ରହିଲା ସେ ବଡ଼ ଟ୍ରଙ୍କଟା । ମନ୍ଦ ନୁହେଁ । ଯିବାଆସିବା, ଛେଚାକଚା କରିବାକୁ ବେଶ୍ ହେଇଚି । ସେଇଟା ରଞ୍ଜନା ତା ବାପ ଘରୁ ଆଣିଥିଲା । ସେଇ ନିଜେ ସବୁବେଳେ ତାକୁ ବାପଘର ଗଲାବେଳେ ନେଇଯାଏ । ଏବେ ସେଇଟା ଟିକେ ପୁରୁଣା ଘଷରା ହୋଇ ଗଲାଣି ।

ଯା'ପରେ ବେଡିଂ ଖଣ୍ଡ ସଜିଲ୍ କରିଦେଲେ ହେଲା । ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ସବୁ ଠିକ୍ ଠାକ୍ ତା'ହେଲେ ହେଇଗଲା । ରଞ୍ଜନା ଯିବ ଦଶଟାରେ । ନିର୍ମଳର ଗାଡ଼ି ଟାଇମ୍ ଏଗାରଟା ପନ୍ଦର । ଏକା ସାଙ୍ଗେ ସବୁ ନେଇ ଷ୍ଟେସନ୍ ଚାଲିଗଲେ ସୁବିଧା ।

ବାପାଙ୍କ ଆଲମାରି, ଖଟ, ଚୌକି, ଟେବୁଲ୍ ସେ ସିଡ଼ି ପାଖ ଘରେ ପୂରେଇ ତାଲା ପକେଇ ଦେଲେ ବାକି ଭଡ଼ା ଲାଗିଯାଇ ପାରିବ ।

ଏଣିକି ଏଠିକି ରଞ୍ଜନା, ବବ୍‌ଲୁ ବୋଧହୁଏ ଆସିବେ ନାହିଁ । କାହିଁକି ଆସିବେ ? କେବଳ ନିର୍ମଳ ଆସି ଗୋଟାଏ ଘେରା ବୁଲି ଦେଇ ଯାଉଥିବ । ବଗିଚାର ଗଛମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଦେଉଥିବ । ଘର ବାହାରୁ ଏ ବଖରାମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଦେଉଥିବ । ଭଡ଼ା ଟଙ୍କା ନେଇ ରଞ୍ଜନା ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଉଥିବ ।

ସ୍ମୃତି ଆସ୍ତେ ପାତଳ ଧରିଯିବ । ଗତ କାଲି ରାତିଠୁ ଆଜି ସକାଳକୁ ତାକୁ କେଡ଼େ ହାଲୁକା ଲାଗିଲାଣି ।

ରଞ୍ଜନ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିପଡ଼ିଲା । ଦାଣ୍ଡ ବଖରାକୁ ଆସି ନିର୍ମଳକୁ ଚାହିଁ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା, ''ଏ ସବୁ ରାତିରେ ନ କରିଥିଲେ ଏବେ କୋଉଠୁ ସମୟ ମିଳିଥା'ନ୍ତା–

ଚାଲ, ସବୁ କାମ ସହଳ ସାରି ସଜହେଲେ ସିନା ଯିବା । ମୁଁ ତମ ପାଇଁ ଚା' କରି ଆଣୁଛି ।''

ନିର୍ମଳ ତେଣିକି ଖୁବ୍ ସହଜ ବୋଧ କଲା । ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଚଳପ୍ରଚଳ କଥାବାର୍ତ୍ତା । ବବ୍‌ଲୁ ସାଙ୍ଗରେ ଗେଲ ଗୌରବ ହେଲା । ଗଳା ଖେଚେଡ଼ି ସାଙ୍ଗକୁ ସଜଦହି ଆଣି ଖୋଇଦେଲା ରଞ୍ଜନା ଆଠଟା ବେଳକୁ । ସେ ଆଗରୁ ଯୋଜନା କରି ରଖିଥିଲା । ଦହି ବସେଇଥିଲା, ମୁଗଡ଼ାଲି ଚାଉଳ ସଜିଲ କରିଥିଲା ।

ରଞ୍ଜନା ଖୁବ୍ ହିସାବୀ । ନହେଲେ କ'ଣ ନିର୍ମଳର ସଂସାର ଚଳି ପାରନ୍ତା ? ସାଢ଼େ ନଅଟାକୁ ଗାଡ଼ି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଜିନିଷ ସବୁ ଚଢ଼ିଗଲା । ତାର ବଡ଼ ଭିଆଇପି ଏବଂ ବାପାଙ୍କ କୁମ୍ଭୀର ଚମଡ଼ା ସୁଟ୍‌କେସ୍‌କୁ ରଞ୍ଜନା ଡିକିରେ ନ ରଖି ପଛ ସିଟ୍‌ରେ ଠିଆକରି ରଖିଦେଲା । ବାକି ଜାଗାରେ ସେ ଆଉ ବବ୍‌ଲୁ ବସିଗଲେ । ଆଗ ସିଟ୍‌ରେ ନିର୍ମଳ ।

ନିର୍ମଳ କୃତକୃତ୍ୟ ବୋଧ କଲା ।

ଘରେ ତାଲା ପକେଇ ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସଟାଏ ତା' ମନକୁ ବୁକୁ ଭିତରୁ ବାହାରିଗଲା । ନିର୍ମଳ କେବଳ ଘଣ୍ଟାକୁ ଦେଖି ଛାଟ ଖାଇଲା ପରି ଆସି ଗାଡ଼ିରେ ବସିଗଲା ।

ଦଶ ବାର ମିନିଟ୍‌ରେ ରାସ୍ତା । ତେବେ ଅଫିସ୍ ସମୟ । ଭାରି ଭିଡ଼ । ବାଟକୋଟି ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରଞ୍ଜନାର ଗାଡ଼ି ପାଇଁ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚମିନିଟ୍ ସମୟ ଥାଏ ।

ତେବେ ଧାଁ ଦଉଡ଼ ଭିତରେ ନିର୍ମଳ ଶୁଣିଲା ଯେ, ଗାଡ଼ି ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ ଲେଟ୍‌ରେ ଆସିବ । ସେ ଟ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ବସି ମୁହଁରୁ ଝାଳ ପୋଛିଲା । ରଞ୍ଜନା ବହି ଦୋକାନ୍‌ରୁ ଫିଲ୍ମ ଫେୟାର ଭଳି ଦି'ତିନି ଖଣ୍ଡ ଚିତ୍ର ମ୍ୟାଗାଜିନ୍ କିଣି ଆଣିଲା । ନିର୍ମଳକୁ ଖଣ୍ଡେ ଯାଚିଲା । ରଞ୍ଜନା ଢାବଲ ଉପରେ ବସି ପତ୍ର ଲେଉଟାଉଥାଏ । ଆଗରେ ନୂଆ ଭିଆଇପି ଓ କୁମ୍ଭୀର ଚମଡ଼ାର ସୁଟ୍‌କେସ୍ ପୋଛାପୋଛି ହୋଇ ଚକ୍‌ଚକ୍ କରୁଥାଏ ।

ବହୁଲୋକ ବାପାଙ୍କ ସେ ବାକ୍ସଟାକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଯାଉଥାନ୍ତି ଦେଖି ନିର୍ମଳ ନିଜକୁ ବେଶ୍ ଦାମୀ ଦାମୀ ମନେ କରୁଥାଏ । ଲାଇନ୍ କ୍ଲିଅର ହୋଇ ଗାଡ଼ି ଆସିଗଲା । ନିର୍ମଳ ବବ୍‌ଲକୁ କାଖ କରି କୁଲିକୁ ଦେଖେଇ ଦେଲା ଟ୍ରଙ୍କ ଆଉ ଢାବଲ ।

ରଞ୍ଜନା ନିର୍ମଳ ଆଡ଼େ ନ ଚାହିଁ କହିଲା-

''ନା, ନା ସେ ଭିଆଇପି ଆଉ ଚମଡ଼ା ସୁଟ୍‌କେସ୍ ଉଠା ।''

ନିର୍ମଳ ଆନମନା ହୋଇ କହିଲା, ''ଆରେ ବାପାଙ୍କ ବାକ୍ସରେ ବାପାଙ୍କ ଜିନିଷପତ୍ର ଫଟୋ ଆଦି ତମେ ନେଇ କ'ଣ କରିବ ? ଆଉ ସେ ଭିଆଇପିରେ ମୋର ଜାମାପଟା ଅଛି ପରା ।''

ରଞ୍ଜନା ରେଳ ଡବା ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲା, ସେ ଚମଡ଼ା ସୁଟ୍‌କେସ୍‌ରେ ବବୁଲ୍‌ର ଜିନିଷ ଆଉ ଭିଆଇପିରେ ମୋର ଲୁଗାପଟା ଅଛି ।

ରେଳ ଉପରକୁ ଜିନିଷ ଉଠିଲା । ରଞ୍ଜନା ଉଠିଲା । ବବ୍‌ଲୁକୁ ନିର୍ମଳ ପାଖରୁ ନେଇ ସେ ଗୋଟିଏ ସାଇଡ୍ ସିଟ୍‌ରେ ବସିଗଲା । ନିର୍ମଳ ଉଠିଲା ବେଳକୁ କହିଲା, ''ବାହାରେ ଜିନିଷ ଅଛି, ତୁମେ ଝରକା ପାଖକୁ ଚାଲିଆସ ।''

ନିର୍ମଳ ଉପରେ ସାରା ରେଳଟା ବୋଝ ମଡ଼େଇ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ସେ ଝରକା ପାଖକୁ ଯାଇ ରଞ୍ଜନାକୁ ପଚାରିଲା, ''ବାପାଙ୍କ ଜିନିଷ କୋଉଠି ରହିଲା ?''

''ସବୁ ସେ ଡାବଲ୍‌ରେ ରଖି ଦେଇଛି । ପୁରୁଣା ଜିନିଷ ତ, ଖୁବ୍ ଯତ୍ନରେ ଗୋଟାଏ ପାଖକୁ ସଜାଡ଼ି ରଖିଦେଇଛି ।''

ସେଥିରେ ଆଉ କ'ଣ ଅଛି ?

ସେମିତି କିଛି ଦାମୀ ଜିନିଷ ନାହିଁ । ତୁମର ଚପଲ, ବବ୍‌ଲୁର ଭଙ୍ଗା ଖେଳନା, ପୁରୁଣା ଯୋତା, ମୋର ହଳେ ଚପଲ, ଆଉ ଏମିତି ଆଳୁମାଳୁ ଲୁଗାପଟା ଅଛି ।

ନିର୍ମଳ ବୋଧହୁଏ ବୋମା ଫୁଟିଲା ପରି ଗର୍ଜି ଉଠିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ତା' ମୁହଁ ଫଣ ଫଣ ହୋଇ ଉତୁରି ପଡ଼ିଲା । ଆଖି ତରାଟି ହୋଇଗଲା । ସେ ରେଳ ଝରକାର ରେଲିଂକୁ ବୋଧେ ଉପାଡ଼ି ଆଣିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ହାତ ମୁଠା ମୁଠା କରି ଦାନ୍ତ ଚାବିନେଲା ।

ରଞ୍ଜନା ଖୁବ୍ ଅବିଚଳିତ ଭାବେ କହିଲା, ''ମୁଁ ଜାଣେ ତୁମେ ଭାରି ସେଣ୍ଟିମେଣ୍ଟାଲ । ସେଥିପାଇଁ ବାପାଙ୍କ ବଡ଼ ଫଟୋଟା ତୁମ ମଠାଜାମା ଭିତରେ ଟ୍ରଙ୍କରେ ରଖିଦେଇଛି । ସେଇଟା ଡାବଲରେ ରଖି ହେଲା ନାହିଁ ତ ! ଜାଗା ନଥିଲା ।''

ରେଳ ଘୁଞ୍ଚିବା ଆରମ୍ଭ ହେବା ଦେଖି କହିଲା, ''କାନପୁରରେ ଦେହ ପା'କୁ ଜଗି ଚଳୁଥିବ । ଆଉ ଶୁଣ, ଏ ଯେଉଁ ପୁରୁଣା କୁମ୍ଭୀର ଚମଡ଼ାର ସୁଟ୍‌କେସ୍‌ଟା ନୁହେଁ, ଏଇଟା ଏଇଠୁ ଦେଖି ବାପା ଆମ ଘରେ ଯାଇ କେତେଥର ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଏଇଟା ତାଙ୍କୁ ଦେଇଦେବି ଭାବିଛି । ତୁମେ କିଛି ଖରାପ ଭାବିବ ନାହିଁ ତ ! ବାପା ଭାରି ଖୁସି ହେବେ ।''

ନିର୍ମଳ ଆଖିର ନିଆଁରେ ବୋଧହୁଏ ରେଳଟା ସାରା ଜଳି ଯାଇଥାନ୍ତା । ନିର୍ମଳ ନିଜେ ନିଜକୁ ବୋଧେ ନିଆଁ ଲଗେଇ ଦେଇଥା'ନ୍ତା ।

କିନ୍ତୁ ଟ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ସେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼େଇ କେବଳ ବସି ପଡ଼ିଲା । ଆଖିରୁ ନିଆଁ ନୁହେଁ ତ, ପାଣିଗୁଡ଼ା, ଡବ ଡବ ଝରିଗଲା ।

''ଆରେ କାନ୍ଦୁଚୁ କ'ଣ ?– ମାଇଚିଆଟା ।

ପିଣ୍ଡଦାନ

ମୁହଁସଞ୍ଜ ବେଳଟା ମାଡ଼ି ମାଡ଼ି ପଡୁଥିଲା । ରାସ୍ତାଘାଟ ନିକାଞ୍ଚନ । ଗଛ ଡ଼ାଳରେ ପକ୍ଷୀ ବି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଯାଇଥିଲେ ।

ରିକ୍ସାବାଲା ଡରିଲା ଡରିଲା ପରି ଗାଡ଼ି ଚଳଉଥିଲା । କ'ଣଟାଏ ଭୟାନକ କବନ୍ଧ ପରି ସତେବା ଓହଳି ରହିଥିଲା ଆକାଶରୁ ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଖବର ପାଇ କାଠ ପାଲଟିଗଲେ । ତୁଣ୍ଡରୁ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଘରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କେବଳ କହିଲେ- ''ଭାରି ଜରୁରୀ । ମୁଁ ଗାଁକୁ ଯାଉଛି । ପିଲାଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳି ରଖିଥିବ ।''

ଗାଁକୁ ଯିବାକଥା ସେ ହଠାତ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧାନାଥଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କିଛି ପଚାରି ବି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ଖଣ୍ଡେ ଝୋଲା କାନ୍ଧରେ ପକେଇ ବାହାରି ଆସିଲେ । ବସ୍‌ରେ ଆସୁଥିବା ବେଳେ ରହି ରହି ତାଙ୍କ ଦେହ ଥରି ଉଠୁଥିଲା । ସେ ବାରମ୍ବାର ଗୋଟିଏ ବିକଟାଳ ଦୃଶ୍ୟକୁ ତାଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ମନେ ମନେ ଦୋହରାଉଥିଲେ ।

ଭୋବନୀ ଗନ୍ତାୟତ କିଛି ଏମ୍‌ତି ସେମ୍‌ତି ଲୋକ ନୁହନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଲୋକେ ଦିନବେଳଟାରେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ହାଣି ପକେଇଲେ । ସେ କୁଆଡ଼େ ବିକଳରେ ଧାଉଁଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ସେମାନେ ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ହାଣିଦେଇ ଯାଉଥିଲେ । ....ଶେଷକୁ ମୁଣ୍ଡ ଗଣ୍ଡି ଦି'ଗଡ଼ କରିଦେଲେ !...

ଇସ୍ ! ସିଦ୍ଧନାଥ ପୁଣି ହାତ ମୁଠାମୁଠା କରି ଝାଳେଇଗଲେ ।

ରିକ୍ସା ବାଙ୍କ ମୋଡ଼ିଲା ।

ଛାଇ ଅନ୍ଧାରରେ ତାଙ୍କ ଘର ସାମ୍ନାରେ ବହୁଲୋକ ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ସେ ରିକ୍ସାକୁ ବିଦା କରିଦେଇ ପାଦ ବଢ଼େଇ ପାରୁ ନଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ଆଡୁ ଶୀତକଣ୍ଟା ମାରି ଆସୁଥାଏ । ଜିଭ ଭିଡ଼ି ନେଉଥାଏ ଶୋଷରେ ।

ତାଙ୍କୁ ଓହ୍ଲେଇବାର ଦେଖି କେତେଜଣ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଧାଇଁ ଆସିଲେ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସମସ୍ତେ କୁହାକୁହି ହେଲେ- ''ସିଦ୍ଧନାଥ ଗନ୍ତାୟତ ଆସିଗଲେ, ସିଦ୍ଧନାଥ ଆସିଗଲେ ।''

ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କ ଉପରେ ।

ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଖଣ୍ଡେ ଚୌକିରେ ପୁଲିସ୍ ଇନିସ୍‌ପେକ୍ଟର । ଘର ଚାରିଆଡ଼େ କନଷ୍ଟବଳ ପହରା । ସିଦ୍ଧନାଥ ପହଞ୍ଚିବାରୁ ଇନିସ୍‌ପେକ୍ଟର ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

''ଆପଣ ସିଦ୍ଧନାଥ ଗନ୍ତାୟତ ?''

''ଆଜ୍ଞା !''

''ଆମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଓୟାର୍‌ଲେସ୍ ପଠାଇଥିଲୁ ।''

''ହଁ, ସେଠାର ଥାନା ବାବୁ ମୋତେ ଖବରଦେଲେ ।''

ପଡ଼ିଶାରୁ କେହି ଜଣେ ବେତ ଚୌକିଟିଏ ଆଣି ଥୋଇଲା । କେହି ଜଣେ କହିଲା ''ବସନ୍ତୁ'' ।

ଇନିସ୍‌ପେକ୍ଟର କହିଲେ ''ବସନ୍ତୁ ।''

''ଭୁବନେଶ୍ୱର ଗନ୍ତାୟତ ଓରଫ୍ ଭୋବନୀ ଗନ୍ତାୟତ ଆପଣଙ୍କ ବାପା ?''

''ଆଜ୍ଞା !''

''ତାଙ୍କ ହତ୍ୟା ବିଷୟରେ ଆପଣ କ'ଣ କାହାକୁ ସନ୍ଦେହ କରୁଛନ୍ତି ?''

ସିଦ୍ଧନାଥ ନୀରବ ରହିଲେ ।

ଜଣେ ମୁରବୀ ସେ ଗହଳି ଭିତରୁ କହିଲେ, ''ଆଜ୍ଞା, ସେ ତ ସାତବର୍ଷ ପରେ ଏଇମାତ୍ର ଆସି ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ସେ କ'ଣ କହିବେ ?''

''ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ପଚାରି ନାହିଁ । ଆପଣମାନେ ଦୟାକରି ନୀରବ ରହିବେ ।''

ସିଦ୍ଧନାଥ ସ୍ୱୀକାର କଲେ- ''ନିଧିକକା ଯାହା କହିଛନ୍ତି ତା' ଠିକ୍ । ପାରିବାରିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହେତୁ ମୋତେ ଅଲଗା ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।''

''ତା'ହେଲେ ଏ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କର କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ?''

''ଆଜ୍ଞା ନା ।''

''ଆପଣ ନ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଆମେ ଏ ଘର ସିଲ୍ କରିଛୁ । ଆପଣ ଥାଇ ତଦନ୍ତ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ ଆମ ସହିତ ଥାନାକୁ ଆସି ଯାହା କହିବା କଥା କହିବେ । ସେ ସବୁ ରେକର୍ଡ଼ ହେବ । ଆମେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଛୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆପଣ ଚିହ୍ନଟ କରିବେ ଯା ଭିତରେ ଡାକ୍ତରମାଇନା ସରି ଯାଇଥିଲେ ଆପଣ ଲାସ୍‌ର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇ ପାରନ୍ତି । ଏ ଘରେ ଆଉ କେହି ରହନ୍ତି କି ?''

''ନା ।''

''ତା'ହେଲେ ଆସନ୍ତୁ । ଆରେ ରାଉତ୍, ତମେ ଦିହେଁ ଏଇଠି ଡ୍ୟୁଟିରେ ଥାଅ । ବନମାଳୀକୁ କହ ଜିପ୍ ଆଣିବ । ଆସନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧନାଥ ବାବୁ ।''

ବିଷୟଟା ତ ଏତେ ସହଜରେ ଛିଣ୍ଡିବା କଥା ନୁହେଁ । ତଥାପି ସିଦ୍ଧନାଥ ସେତେବେଳକୁ କାଲୁଆ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଯାହାହେଲେ ବି କିଛି ଆଉ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ନାହିଁ ।

ବାଟରେ ଇନିସ୍‌ପେକ୍ଟର କହିଲେ, ''ମୁଁ ଜାଣେ ସିଦ୍ଧନାଥ ବାବୁ, ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏଇଟା ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ସକ୍ । ତା' ବାହାରେ ଆପଣଙ୍କ ଖାନ୍‌ଦାନ୍, ଭୋବନି ବାବୁଙ୍କ ଇଜ୍ଜତ୍ ଏସବୁ ତ ପୁଣି ଆମକୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ଆପଣ ପୁଣି ତାଙ୍କର କ୍ରିୟା କର୍ମ କରିବେ । ମୁଁ କାଲି ସକାଳୁ ଆପଣଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବି । ସବୁ ଠିକ୍ ଠାକ୍ କରିଦେବା । ଲାସ୍ ଦେହରୁ ମିଳିଥିବା ଚାବି ଆଉ ମୁଦି ମୁଁ ରିପୋର୍ଟରେ ଦେଖାଇ ନାହିଁ । ଆପଣ ସରକାରୀ ଅଫିସର୍ । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ସେଇଟା ଆମ ହେପାଜତ୍‌କୁ ଆସିଗଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ଏ କେସ୍ ଫଇସଲା ନ ହେବା ଯାଏ ମିଳିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଚାବି ନ ହେଲେ ଆପଣ କେମିତି କ'ଣ କରିବେ ? ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଏବେ ଥାନାରୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇଦେବି । ଆଉ କାଲି ବାକି ସବୁ ଠିକ୍ କରିଦେବା ।''

ସିଦ୍ଧନାଥ ସେ ଝଡ଼ ବତାସି ଭିତରେ ବି ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତ କିଛି ବୁଝିଗଲେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ମୁହୂର୍ତ୍ତର ବୋଝ ଉଠେଇଲାବେଳେ କାଲି କଥା ତ କାହିଁ କେତେ ଦୂର । ସେତେବେଳେ ଦେଖିବା ।

ସିଦ୍ଧନାଥ କେବଳ ଇନ୍ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ । ଆଖିରେ ବୋଧେ ପ୍ରତିବାଦ ନଥିଲା ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଢ଼େର୍ ରାତି ।

ଦୁଆର ମୁହଁ କୋଳପ ଫିଟେଇଲା ବେଳକୁ କଞ୍ଚି ହାତରେ ପଡୁ ନଥାଏ । ସିଲ୍ ଭାଙ୍ଗିବାରୁ କିଏ ଗୋଟାଏ କ'ଣ କାଗଜ ଦେଖାଇ ତାଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ୍ ନେଇଗଲା ।

ପୁରୁଣା ଗୋବବସା ପଥର ପରି କବାଟ ରଟରଟ ଡାକି ଫିଟିଲା ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ଭିତରକୁ ପାଦ ବଢ଼େଇଲେ ।

ଗୋଟାଏ ପଟେ କଳରବ କରି ଫଡ଼୍‌ଫଡ଼୍ ଡେଣାଝାଡ଼ି ପଶି ଆସୁଥିବା ଗୁଡ଼ିଏ ଅବୋଧ ସ୍ମୃତି । ଆରପଟେ ଅଖା ଭିତରେ ଥଲ୍‌ଥଲ୍ କରୁଥିବା ନୀରବ କବନ୍ଧ, ଟଳମଳ କଟାମୁଣ୍ଡ !!

ଦି'ଖଣ୍ଡ ବାଉଁଶରେ ଦଉଡ଼ି ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ସେ ମେଦପିଣ୍ଡ ସେଦିନ ସକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୋବନି ଗନ୍ତାୟତ, ଜିଦ୍‌ଖୋର୍, ପ୍ରତାପୀ ଭୂମି ମାଲିକ– ଏ ଘରଦ୍ୱାର, ବାଡ଼ିବଗିଚାର ଏକଛତ୍ର ଅଧିପତି !

ଅଗଣାରେ ଶବାଧାର ଥୋଇଦେଇ ସେମାନେ ଚାଲିଗଲେ । ରାତି ଅଧରେ ଅନ୍ଧାର ଅଗଣା ଅପରିଚିତ ମନେ ହେଉଥିଲା ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ବୁଲି ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ଲଣ୍ଠନ ହାତରେ ନିଧିକକା ଆଉ ତିନିଜଣ ସାଇଲୋକ ଗାମୁଛା ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇ ନିଃଶବ୍ଦ ପହରି ଆସୁଥିଲେ ।

ଅଗଣାରେ ଚାରିଟା କମଳା ଗଛରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବି ନଥିଲା । ଖାଁ ଖାଁ ଖୁଆଡ଼ ଘରେ କେହି କୁଆଡ଼େ ନଥିଲେ । କମଳା ଗଛଟାଏ ଥିଲେ ବା କ'ଣ ଅଧିକ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

''ବୁଝିଲୁ ପୁଅ ସିଦ୍ଧୁ ...''

ଅନ୍ଧାର ହଠାତ୍ କଥା କହିଲେ ଭାରି ଭୟଙ୍କର ଶୁଭେ । ଆର ପୁରରୁ ଶବ୍ଦ ଗୁମୁରି ଆସିଲା ପରି ଶୁଭେ ।

ପିଣ୍ଡାରେ ଗୋଟାଏ ଖୁଣ୍ଟକୁ ଆଉଜି ମୁଣ୍ଡରେ ଠେକା ଭିଡ଼ିଥିବା ନିଧିକକା ବସିଗଲେ । ତଳକୁ ଚାହିଁ କହିଲେ-

''ଭୋବନି କି ଧର୍ମ ଛାଡ଼ିଗଲା । ତମକୁ ଏ ଘରୁ ଅନ୍ତର କଲା ଦିନୁ ଏ ଘରର ଶ୍ରୀ ତୁଟିଗଲା । ସେ ଯାହା ଅନାଚାର କଲା ତତେ ଆଉ କ'ଣ କହିବି । ଲୋକଙ୍କ ଖାଇବା ଭାତରେ ଧୂଳି ପକେଇଲା । ଭିଟାମାଟି ଛଡ଼େଇ ନେଲା । କାହା ନାଁରେ ମାଲି ମକଦ୍ଦମା ନ କରିଛି ନୁହେଁ । ଆମ ବାଡ଼ିରୁ ଖଣ୍ଡେ ବାଡ଼ ପକେଇ ମାଡ଼ି ବସିଲା । ସବୁବେଳେ ଦଶ-ପଚିଶ ବାଉରୀ ଟୋକାଙ୍କୁ ଠେଙ୍ଗା କଟୁରି ଧରେଇ ପାଖରେ ରଖିଲା । ଶେଷକୁ ସେଇମାନେ ଏଇଆ କଲେ । ବହୁ ଲୋକଙ୍କ ନିଃଶ୍ୱାସ ପଡ଼ିଲା ।''

ସିଦ୍ଧନାଥ ଆରପାଖ ପିଣ୍ଡାରେ ଥକ୍କା ହୋଇ ବସିପଡ଼ିଲେ । ମୁଣ୍ଡକୁ ଦି' ହାତରେ ଚିପିଧରି ଆଖି ବୁଜିନେଲେ କିଛି ସମୟ । ଖୁବ୍ କ୍ଷୀଣ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ-

''ଏବେ କ'ଣ କରିବା ନିଧିକକା, ତମେ କହ ।''

''ତୁ ନ ଆସିଥିଲେ କଥା ନିଆରା ହେଇଥାନ୍ତା । ଲୋକେ ଯେମିତି ତାତିକରି ଥିଲେ କେହି ଦୁଆର ମାଡ଼ି ନଥାନ୍ତେ । ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଏ ଶବ ବି ଆସି ନଥାନ୍ତା । ...ହେଲେ ତୁ ଚିନ୍ତା କରନା । ଭୋବନି ମରିଗଲା ଉଭାରୁ ଆଉ ଅହନ୍ତା ଗୋଟାଏ କ'ଣ ? ତା' କ୍ରିୟାକର୍ମ କ'ଣ ନ ହେଇ ରହିଯିବ ? ତୁ କୋଲପ ଫିଟେଇ ଘର ଟିକେ ତଦାରଖ କରିପକା । ମୁଁ ଯାଉଛି ମାଲ୍‌ଭାଇ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ । ଆଜି ରାତିରେ ସତ୍କାର କରିଦେବା, ନ ହେଲେ ବାସିମଡ଼ା ହେଇଯିବ । କିଛି ପଇସା ଯୋଗାଡ଼ କରିଥା, ଖର୍ଚ୍ଚ ହବ ।''

''ଠିକ୍ ଅଛି, ନିଧିକକା ତମେ ମତେ ଯେମିତି କହିବ, ସେମିତି ହବ ।''

ଏଣିକି ବୋଧେ ସିଦ୍ଧନାଥ କୌଣସି ଘଟଣାରେ ଆଉ ବିଚଳିତ ହେବାର ଅବସ୍ଥାରେ ନଥିଲେ ।

ଅଗଣାରେ ପଡ଼ିଥିବା ସେ ମେଦପିଣ୍ଡ ସତେବା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅପରିଚିତ ବସ୍ତୁ । ଘରେ, ବାହାରେ ଜମି ରହିଥିବା ଅନ୍ଧାର, ନିଜ ନିଃଶ୍ୱାସକୁ ଶୁଣିପାରୁଥିବା ସେ ନୀରବତା,

ପଣ୍ଡା ଉପରେ ସାରା ଅତୀତର ଆକାଶକୁ ଦୀପ ଟେକିଥିବା ସେ ଲଣ୍ଠନ, ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ସତ୍ତା ସବୁ ଶୋଷି ନେଉଥିଲେ ଚାରିଆଡୁ । ସେତିକିବେଳେ ଯାହାକିଛି ଅଲୌକିକ ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଘଟି ଯାଇଥିଲେ ସେ ତାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥାନ୍ତେ ।

ସେ ଅମାପ ଗଭୀର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କଟାମୁଣ୍ଡ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅଖା ଚିରି ଭୋବନି ଗନ୍ତାୟତ ବାହାରି ଆସିଥିଲେ ସିଦ୍ଧନାଥ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯାଇ ନଥାନ୍ତେ ।

ସେପରି କିଛି ହେଲା ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କର ମନେହେଲା ଯେ ଚାରିଆଡୁ ଆଗରୁ, ପଛରୁ, ତଳୁ, ଉପରୁ କ'ଣଟାଏ ତାଙ୍କୁ ନିଘଞ୍ଚ ରୁନ୍ଧି ରଖିଥିଲା । କେହିଜଣେ ସେଇଠି ବିଚରଣ କରୁଥିଲା । ହୁଏତ ଆଖି ବୁଜି ହାତ ହଲେଇଲେ ତା' ଦେହରେ ବାଜିଯିବ । ହାତ ଆଞ୍ଜୁଳା କରିଦେଲେ ଓଳିପାଣି ପରି ତା' ରକ୍ତ ନିଗିଡ଼ି ଆସିବ, ଉଚ୍ଛୁଳିଯିବ ଆଞ୍ଜୁଳା ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ଦେହସାରା ଝିଙ୍କକାଠି ପରି ରୁମ ଟାଙ୍କୁରି ରହିଥାଏ । ଆଖିର ପଲକ ପଡୁ ନଥାଏ ।

ସତେ କ'ଣ ଭୋବନି ଗନ୍ତାୟତ ହାଣଖାଇ ସେଇଠି ଶୋଇଥିଲେ । ଯାହାଙ୍କଠାରୁ ଜୀବନସାରା ପଦେ ଆଦର କଥା ସିଦ୍ଧନାଥ ଶୁଣି ନାହାନ୍ତି, ଯେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ବାଟ ଭାଙ୍ଗି ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । କୁକୁରକୁ ଭାତ ଦେଲାପରି ସେ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ପଢ଼ାଖର୍ଚ୍ଚ, ବାଟଖର୍ଚ୍ଚ, ତଳେ ଥୋଇଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । କାଛବାଡ଼କୁ କହିଲା ପରି କହୁଥିଲେ- ''ଶୁଣ୍ ସିଧିଆ, ତୁ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବା ଦର୍କାର ନାହିଁ । ତୁ ପାରିଲେ ତୋ ପରିବାର ପୋଷିବୁ । ତୁ ମୋ ଘରେ ଜନ୍ମ ହେଇଛୁ, ସେଇ ଯଥେଷ୍ଟ । ଟଙ୍କା ଉଠେଇ ନେ । ଯା' କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛୁ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ।''

ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ହାତ ମୁଠା ମୁଠା ହେଇ ଯାଉଥାଏ । ଭିତରୁ ନିଆଁଟାଏ ଜଳି ଉଠୁଥାଏ ଆଖି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଦେହ ଝାଳେଇ ଯାଉଥାଏ ।

ସାତ ବର୍ଷର ମା' ଛେଉଣ୍ଡ ପିଲା ଏଭଳି ବାପ ପାଖରେ ବଞ୍ଚିଗଲା ଏଇ ଯଥେଷ୍ଟ । ମରି ଯାଇଥିଲେ ମଲା ଚଢ଼େଇଟାକୁ ଫୋପାଡ଼ିଲା ପରି ଭୋବନି ଗନ୍ତାୟତ ତାକୁ କାନ୍ଥ ଡ଼ିଆଁଇ ଦେଇଥାନ୍ତେ ।

କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ?– ଏ ବିରାଟ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ପାଇଁ ନଥିଲା । ଏଣିକି ପାଇବାର ଆଶା ମଧ୍ୟ ଆଉ ରହିଲା ନାହିଁ । ତଥାପି ଦେଶାଚାର କୁଳାଚାର ତାଙ୍କ ଉପରେ ପଥର ବୋଝପରି ମଢ଼େଇ ହୋଇ ପଡୁଥିଲା । ଯେଉଁ ମୁହଁକୁ ସେ ଥରେ ହେଲେ ଭଲରୂପେ ଚାହିଁ ନଥିଲେ, ସେଥିରେ ମୁଖାଗ୍ନି ଦେବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନିକଟେଇ ଆସୁଥିଲା ।

ପିଣ୍ଡାରେ ବସିପଡ଼ି ସିଦ୍ଧନାଥ ନିଜକୁ ସାଇଁଟିବାକୁ ଯତ୍ନ କଲେ । ତାଙ୍କ ମନରୁ କେମିତି କେଜାଣି ସବୁ ଭୟ, ସବୁ କ୍ରୋଧ, ସବୁ ମାନ-ଅପମାନ, ଘୃଣା ଓହ୍ଲେଇଗଲା । ନିଧିକକା ଆସିଲେ । ରାଧୁ ତିଆଡ଼ି ଆସିଲେ । ମାଲଭାଇ ଆସିଲେ । କୋକେଇ ଉଠିଲା । ଘଟ ଥାପନା ହେଲା । ଖଇ କଉଡ଼ି ବୁଣାହେଲା ।

ଚିତାରେ ନିଆଁ ଲଗେଇଲା ପରେ ସେଇ ଧାସରେ ଦିନରାତି ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ ସିଦ୍ଧନାଥ ଏକାଦଶାହ ଯାଏ । ଝାଉଁଳିଗଲେ । ଲଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡରେ ରୁମାଲଟିଏ ଭିଡ଼ି ଅପରିଚିତ ଦେଖାଗଲେ ।

ମଝିରେ ଗୋଟାଏ ଦିନ ପାହାନ୍ତା ପହରରୁ ଯାଇ ପ୍ରେତକର୍ମ କଲାବେଳେ ରନ୍ଧାହାଣ୍ଡିରେ ଦୀପଜାଳି ତାକୁ ପାଣିରେ ଭସାଇ ଦେଲେ । ଆଣ୍ଠୁଏ ପାଣିରେ ପଶି ପୋଡ଼ଖୁଣ୍ଟାରେ ସେ ହାଣ୍ଡିକୁ ବାଡ଼େଇ ଭାଙ୍ଗିଦେଲେ । ମାଟିହାଣ୍ଡି ଖପରା ହୋଇ ବୁଡ଼ିଗଲା । ଦୀପ ଲିଭିଗଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ।

ମନେହେଲା ଏମିତି ସବୁ ଦୀପ ଲିଭିଯାଏ । ସବୁ ଘଟ ଏମିତି ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ।

ବାରଦିନ ପରେ ଘର ଖାଲି ହେଇଗଲା । ଗହଳି ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ତାଙ୍କ ପରିବାର ସପ୍ତାହେ ପୂର୍ବରୁ ଆସି ସାରିଥିଲେ । ପିଲାଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରଶସ୍ତ ଘର ଆଉ ଅଗଣା ବୋଧେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଗଲା । ରନ୍ଧାଘର, ଶୋଇବାଘର କୂଅମୂଳ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମନକୁ ପାଇ ଯାଇଥିଲା ।

କେବଳ ସିଦ୍ଧନାଥ ଅସୁସ୍ଥ ବୋଧ କରୁଥିଲେ ।

ସକାଳ ପହର ହୋଇଥାଏ । ନିଧିକକା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଚକୁଳି, ଚା' ଖାଇଲେ । ''ସିଧୁ, ଗୋଟେ କଥା କହିବାକୁ ଆସିଲି । କଥା କ'ଣ କି ତୁ ତ' ଚାକିରିଆ । ଏଠି ରହିପାରିବୁ ନାହିଁ । ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ବି କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମାସ ନ ପୂରୁଣୁ ଗୟାରେ ପିଣ୍ଡ ପକେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଯଦି ପିତୃଋଣ ଶୁଝିଯାନ୍ତା । ତୋ ମା'ର ଅସ୍ଥି ପଚିଶବର୍ଷ ହେଲା ସେମିତି ପଡ଼ିଚି । ମୁଁ ଭୋବନି ଭାଇନାକୁ କେତେ କହିଲି, ଶୁଣିଲା ନାହିଁ ।''

ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ କିଛି କହିବାର ନଥିଲା ।

''ତା' ବାହାରେ ଗୟାରେ ପିଣ୍ଡଦେଲେ ପିତୃପୁରୁଷ ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ପାଆନ୍ତି । ମୁଁ ଶୁଣିଚି, ଦେଖିନାଇଁ, ସେମାନେ ବେଳେବେଳେ ପ୍ରକଟ ହେଇଯାନ୍ତି । ମୁଁ ମୋ ନନାଙ୍କ ଅସ୍ଥି ଗଙ୍ଗାରେ ବିସର୍ଜନ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ଭୋବନି ଭାଇନା ଦଦେଇଙ୍କ ଅସ୍ଥି ନେଇ ଯାଇଥିଲା ଯୋଉବର୍ଷେ ତା'ର ତିନିବର୍ଷ ଉତ୍ତାରୁ । ବିସର୍ଜନ କଲି । ଗୟାରେ ପିଣ୍ଡ ଦେଲି, ମାତ୍ର କିଛି ସେପରି ଘଟିଲା ନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ ସେପରି ହୁଏ । ତୁ ଯଦି ଯିବୁ ଟଙ୍କଲ ଯୋଗାଡ଼ କର । କାମ ବଢ଼େଇଦେଲେ ଆଗକୁ ଜଞ୍ଜାଳ ନଥିବ ।''

ସିଦ୍ଧନାଥ ହିସାବ କଲେ ସମୟ, ବାଟଖର୍ଚ୍ଚ, ସେଠିକା ଖର୍ଚ୍ଚ । ସ୍ଥିର ହେଲା ଯେ ମଙ୍ଗଳବାର ଦିନ ସକାଳୁ ବାହାରିଯିବେ ମା' ବାପ ଉଭୟଙ୍କ ଅସ୍ଥି ବେକରେ ଓହଳେଇ । ଗଙ୍ଗାରେ ବିସର୍ଜନ କରିବେ, ଗୟାରେ ପିଣ୍ଡଦେବେ । ପ୍ରଥା ଅଛି ତ' ବହୁକାଳରୁ, ମାନିନେଲେ କ୍ଷତି କ'ଣ ? ଯା ପରେ ତ ଆଉ କିଛି କରିବାର ନାହିଁ । ଏଇଟା ହିଁ ଶେଷ କୃତ୍ୟ ।

ପ୍ରୟାଗରେ ହେଉ ଅବା ଗୟାରେ, ଲଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡିଆ ଛେଉଣ୍ଡକୁ ଠଉରେଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସମୟ ଲାଗେ ନାହିଁ । ନାନା ବାହାନାରେ ତାକୁ ଜାଲରେ ପକେଇବାକୁ ବି ସମୟ ଲାଗେ ନାହିଁ । ସେ ସେତେବେଳେ ପରାସ୍ତ ଦେଖାଯାଉଥାଏ, କାଲୁଆ ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । କୌଣସି ଦୁଃଖକୁ ଦୁଃଖ ବା ସୁଖକୁ ସୁଖ ମଣିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ନଥାଏ । ସବୁ କଥାକୁ କେବଳ, ଯୋଡ଼ିଏ କ୍ଲାନ୍ତ ଆଖି ତୋଳି ଅନାଏ, ବୁଝି ବୁଝେ ନାହିଁ ।

ଅସ୍ଥି ବିସର୍ଜନ କରି ସିଦ୍ଧନାଥ ଗୟା ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟ ସେଇ ଅବସ୍ଥା । ସେଇଠି ଯେଉଁ ପଣ୍ଡା ଗୁମାସ୍ତାମାନେ ଥୋପ ରଖି ଜଗିଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କଠୁଁ ମୁକୁଳିବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ନାଁ ଠିକଣା ଶୁଣିଲା ପରେ ଜଣେ ତାଙ୍କ ଡେଣାଧରି ଆଉ ଜଣକୁ ସମର୍ପି ଦେଲା । ସେ ଜଣକ ଥିଲା ଗୁମାସ୍ତା । ପଣ୍ଡା ପୁରୋହିତ ଅଲଗା । ସେମାନେ ଏତେ ବାଟ ଷ୍ଟେସନ୍‌କୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ହଁ, ସେମିତି ରାଜାରାଜୁଡ଼ା ଯଜମାନ ଆସିଥିଲେ ଆଗରୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସେମାନେ ପାଟଯୋଡ଼ ପିନ୍ଧି ହାଜର ରହିଥାନ୍ତି ।

ଗୁମାସ୍ତା ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିରେ ବସେଇଲା । ଅପର୍ଛନିଆ ଗାଡ଼ି । ପୁର୍‌କୁଟିଆ ଗନ୍ଧ । ସେ ଯେଉଁଠି ଯାଇ ଓହ୍ଲେଇଲେ ସେଇଟା ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା ଦି'ତାଲା କୋଠା । ବଡ଼ବଡ଼ ପଥର ଖୁଣ୍ଟି । ପଥର ଚଟାଣ । ଖୁବ୍ ପୁରୁଣା ଖାନ୍‌ଦାନ୍, ସେହିପରି ପୁରୁଣା ବ୍ୟବସାୟ । ବାଟଘରଟି ମୁସାଫିର୍ ଖାନା ପରି ଖଣ୍ଡିଏ ଚୌକି, ଗୋଟିଏ ତକ୍ତା, ଗୋଟିଏ ବେଞ୍ଚ । ଯେ ଯୋଉଠି ବସିଗଲା ।

ଅଗଣା ଆଡୁ ମାଲିକଙ୍କ ପାଟି ଶୁଭିଲା-

''ଆରେ ଓ ମିଶରବା କଉନ୍ ମୁଲକ୍ କେ କହିନ୍ ରେ ?''

''ଉରିସା, ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀ ଜଗଦୀଶ ଧାମ୍‌କା ।''

ସାଲୁକନାରେ ଗୁଡ଼ିଆ ହୋଇଥିବା ହଳଦିଆ କାଗଜର ପାଞ୍ଜିବିଡ଼ା । ମାରବାଡ଼ିଆ ଖାତା ପରି ଲମ୍ବା । ତାକୁ ଧରି ଅଧାଡ଼ିଆ ମଣିଷଟିଏ ଆସି ଠିଆ ହେଲେ । ସେଇ ବୋଧେ ପଣ୍ଡା । ଘିଅ ଖିଆ ଗୋଟାଳ ଚେହେରା । ପାନଖିଆ ପାଟି । ଚକା ମୁହଁ ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ହାତଯୋଡ଼ି ଠିଆହେଲେ ।

ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀ ଗୁମାସ୍ତାକୁ ଚାହିଁଲେ । ଉଭୟ ଚାହିଁଲେ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ ପାଦଠୁଁ ମୁଣ୍ଡଯାଏ । ଗୁମାସ୍ତା ବୁଝିଗଲା ପରି କହିଲେ- ''ଆରେ ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀ ଆହି ଗଇନ୍ । ପାଓଲାଗି ହୋ ବାବୁ ।''

ସିଦ୍ଧନାଥ ନଇଁପଡ଼ି ସେ ଦିଗରେ ହାତ ବଢ଼େଇଲେ ।

ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଦ୍ରାରେ ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ହାତ ବୁଲେଇଦେଇ ପଟାଖଟ ଉପରେ ଚକାପକେଇ ପାଞ୍ଜି ଫିଟେଇଲେ ।

''ଆପ୍‌କେ ସ୍ୱର୍ଗବାସୀ ପିତାକା ନାମ କ୍ୟା ବତାୟା ?''

''ଭୁବନେଶ୍ୱର ଗନ୍ତାୟତ୍ ।''

''ଆଚ୍ଛା ।''

ପତ୍ର ପରେ ପତ୍ର ଲେଉଟିଲା । ଗୋଟାଏ ଚିହ୍ନଠୁ ପୁଣି ଫେରି ଆସିଲା ମୂଳକୁ । ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ଶଙ୍କା ହେଉଥିଲା ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ନାଁ ଧର ଯଦି ସେ ପାଞ୍ଜିରେ ନ ମିଳେ ?– ନ ମିଳୁ, ନୂଆକରି ନାଁ ଚଢ଼ିବାରେ ଅସୁବିଧା କ'ଣ ?

କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧନାଥ ଶୁଣିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ପିଲାଦିନେ ଯେ ବାପା ମା' ଦି'ଜଣ ଆସିଥିଲେ ଗୟା । ଏଠି ପିତୃ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରି ଫେରିବା ପରେ ସିଦ୍ଧନାଥ ଜନ୍ମ ହେଇଥିଲେ ।

''ହାଁ, ୟେ ରହି- ଭୁବ୍‌ନେସର୍ ଗାଁତଦ୍, ବାପ୍ ପୀତବାସ୍ ଗାଁତଦ୍, ଗାଓଁ ଲଛିପୁର, ୟହି ହେ ନ ?''

''ଜୀ ହାଁ ।''

ପରମ ସନ୍ତୋଷରେ ଟହଟହ ପାନଖିଆ ହସ ।

''ଅରେ, ୟେ ତୋ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ କି ପଞ୍ଜି ହୈ । ଇହାଁ ନ ମିଲ୍‌ବେ କଇସେ ?'' ଅବ୍ ଆପ୍‌କା ନାମ୍ ଚଢ଼େଗା ଇକ୍‌ତିଶ୍ ସାଲ୍‌କେ ବାଦ୍ ।''

ଠିକ୍ କଥା । ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତିରିଶ ଚାଲିଛି ।

''ଅବ୍ ଆଇଏ ଯଜ୍‌ମାନା । ଆପ୍‌କୋ କମ୍‌ରା ଦିଖା ଦେତେ ହେଁ । ଅରେ ମିଶରବା ୟେ ତୋ ନୌକରୀ କର୍‌ତେ ହେଁ ନ, ଅଫ୍‌ସର୍ ହେଁ । ଇନ୍‌କା ନଉ ନମ୍ବର୍ ମେ ରଖନେ କା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କର୍ ଦୋ ।''

ନ' ନମ୍ବର ବଖରା । ଗୋଟିଏ ପଙ୍ଖା, ଗୋଟିଏ ଲାଇଟ୍, ଗୋଟିଏ ଖଟ । ଛୋଟିଆ ବଖରାଟିଏ । ଝଡ଼ାଝଡ଼ି ହେଇ ବେଶ୍ ପରିଷ୍କାର । ଗଦି, ଚାଦର, ତକିଆ ଜଣେ ଆଣି ଦେଲା । ବାଲ୍‌ଟି ଲୋଟା ଆଣିଦେଲା । ରାତିରେ କ'ଣ ଖାଇବେ ବୁଝି ଦେଇ ଗଲା । ବେଶ୍ ବଢ଼ିଆ ତ ! ମନ୍ଦ କ'ଣ ?

କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ନିବୁଜ୍ ହାଣ୍ଡି ପରି ସେ ବଖରା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା, ଖଟରେ ପଡୁ ପଡୁ ସିଦ୍ଧନାଥ ଖୁବ୍ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ବୋଧକଲେ । କୋଉଠି ପାଟିତୁଣ୍ଡ ନାହିଁ । ପୁରୁଣା

ପଙ୍ଖାର୍ ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ଆବାଜ୍ ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା କରୁ ନଥିଲା । ମନେହେଲା ସିଦ୍ଧନାଥ ମୁଣ୍ଡ ଉପରୁ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ବୋଝଟାଏ ଓହ୍ଲେଇଗଲା । ରାତି ପାହିଲେ ସବୁ ଅଡୁଆ ଛିଣ୍ଡିଯିବ ।

ଏଇଭଳି ତାଙ୍କ ବାପା ମା' ବୋଧେ ଆସିଥିବେ । ଏଇଠି କୋଉଠି ରହିଥିବେ ।... ଆଚ୍ଛା ସେମାନେ ଏଇ ନ ନମ୍ବର ବଖରାରେ ଥିଲେ କି ଆଉ ?— କେଜାଣି ! ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ମନପ୍ରାଣ ଶରୀର ସ୍ଥିର ଲାଗୁଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ବହୁକାଳ ଅନ୍ତେ ସତେ ବା କିଏ ଲାଳନ କରୁଥିଲା । କଥା କଥାକେ କୋଳେଇ ନେଉଥିବା, ଆଦର କରୁଥିବା, ଲୁହରେ ଓଦା ସରସର ଦୁଃଖିନୀ ନାରୀ ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା । ପୁଣିଥରେ ମା' ବୋଲି ଡାକିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । କିନ୍ତୁ କଥା କଥାକେ ଜଳି ଉଠୁଥିବା, ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ବାଡ଼ଉଥିବା, ଗର୍ଜୁଥିବା, ଦୁମ୍‌ଦୁମ୍ ଚାଲୁଥିବା, ଗୋଟାଏ ଭୁଷୁଣ୍ଡା ମଣିଷ ମନେପଡ଼ିଲା । ମନେପଡ଼ିଲା ବାରମ୍ବାର ଅଖା ଭିତରେ ଟଳମଳ ହେଉଥିବା କବନ୍ଧ ଓ କଟାମୁଣ୍ଡ । ଅସୁସ୍ଥ ଲାଗିଲା, ଡର ମାଡ଼ିଲା । ଇଚ୍ଛା ହେଲା ନାହିଁ ବାପ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧିବାକୁ ।

ଏମିତି ଏମିତି ନିଆଁରେ ପାଣିରେ କିଛି ସମୟ ପହଁରିଲା ପରେ ସିଦ୍ଧନାଥ ଶୋଇଗଲେ । ବୋଧହୁଏ ଦୁର୍ଘଟନାର ଖବର ପାଇଲା ପରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସେ ଶୋଇଗଲେ । ଗଭୀର ଶାନ୍ତିର ନିଦ ।

ସକାଳୁ ଗଦାଧରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ଉଠିଲେ । ଗଦାଧର ଗୟାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିପତି । ନିତ୍ୟକର୍ମ ସରିଲା । ସିଦ୍ଧନାଥ ଖୁବ୍ ହାଲୁକା, ଖୁବ୍ ପ୍ରସନ୍ନ ବୋଧ କରୁଥାନ୍ତି । ଗାଧୋଇ ସାରି ଧୋତି ପିନ୍ଧି ମୁଣ୍ଡରେ ଓଦା ଗାମୁଛା ପକେଇ ସେ କୁଅ ମୂଳେ ପାଣି କାଢୁଥାନ୍ତି । ଗୁମାସ୍ତା ଆସି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଠକ୍‌କିନା ଠିଆ ରହିଗଲା । ତାଙ୍କୁ ଅନେଇ ରହିଲା କଟମଟ ।

ସିଦ୍ଧନାଥ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଅଳ୍ପ ହସିଲେ । ସେ ଛାନିଆ ହେଲାପରି ତରବର ବୁଲିପଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ।

ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ଜୀବଗୁଡ଼ିଏ ଏମାନେ- ଭାବିଲେ ସିଦ୍ଧନାଥ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଗୁମାସ୍ତା ଆଉଜଣକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେମାନେ ଦୁହେଁ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ ସେମିତି ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଭିତରେ କ'ଣ କଥା ହେଉଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଭାରି କୌତୁହଳ ଲାଗିଲା ।

ପଚାରିଲେ- 'କ୍ୟା ବାତ୍ ହୈ ?'

''ଅରେ, କୁଛ୍ ନହିଁ, କୁଛ ଭି ନହିଁ ! ହମ୍ ଦେଖ୍ ରହେଥେ ଯେ ଧୋତିମେ ଆପ୍ କିତ୍‌ନେ ଅଚ୍ଛେ ଲଗ୍‌ତେ ହେଁ ! ଆପ୍ ତୋ ବଙ୍ଗାଲୀ ଜୈସା ପହନ୍‌ତେ ହେଁ । ହମ୍ ଜୈସେ ପହନେ ତୋ ଔର୍ ଅଚ୍ଛେ ଲଗେଙ୍ଗେ ।'

''ତୋ ଫିର୍ ପହନାଇ ଦୋ ନା !''

ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ ଗୁମାସ୍ତା ଡାହାଣ କଛା ମାରି ପିନ୍ଧିବା ବତେଇଦେଲା । ଦୁହେଁ ଟାଙ୍କୁ କାବା ହେଲାପରି ଚାହିଁ ରହିଲେ । ତା'ପରେ କିଛି ନ କହି ସେଇଠୁ ତରବର ହେଇ ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କୁ କଥାଟା କେମିତି ଟିକିଏ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ମନେ ହେଲା । ହେଲେ ବେଳ କାହିଁ ଭାବିବାକୁ ?

ସେମାନେ ସହଳ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ଯଜମାନ, ପୁରୋହିତ ଆଉ ଗୁମାସ୍ତା । ହଜାରେ ପ୍ରକାର ଜିନିଷର ତାଲିକା । ହଜାରେ ଆୟୋଜନ କିନ୍ତୁ ସବୁ ଖଞ୍ଜି ହୋଇ ରହିଥାଏ ଯେମିତି । କୋଉଠି କିଛି ଅଭାବ ନାହିଁ । ମନେ ହେଉଥାଏ ସେଦିନ ଗୁମାସ୍ତା ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଅଧିକ ଖାତିର୍ କରୁଥାଏ । ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀଙ୍କ କଥା କଥାକେ ପିଠିରେ ହାତ ପକେଇ ଆପଣାପଣ ପ୍ରକାଶ କରୁଥାନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ ସେ ଦୁହେଁ ତାଙ୍କୁ ଅନେଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଘାଟକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ଡେଣାଧରି ଭିତର ଆଡ଼େ ମୁହାଁଇଲେ । ତାଙ୍କ ଖାସ୍ ବୈଠକଖାନାରେ ଗାଲିଚା ଗଦି ଖୁବ୍ ଦାମୀ । କାନ୍ଥରେ ତୈଳଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ ଦାମୀ ।

''ଆପ୍ ଜରା ୟହିଁ ବିରାଜିଏ । ହମ୍ ଅଭି ଆଏ ।'

ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଯେଉଁ ତୈଳଚିତ୍ର ଥିଲା ଦେଖୁ ଦେଖୁ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିଗଲା । ପ୍ରାୟ ଚାଳିଶ ପଇଁଚାଳିଶ ବର୍ଷର ଜଣେ ଭାରି ତେଜିୟାନ୍ ପୁରୁଷ । ଚମତ୍କାର ଚେହେରା । ଚମତ୍କାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ।

ପଣ୍ଡିତ ଜୀ ଆସି ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ କହିଲେ-

''ୟେ ହେଁ ହମାରେ ପିତୃଦେବ୍ । ୟେ ତସ୍‌ବିର୍ କରିବ୍ ତିଶ୍ ସାଲ୍ ପୁରାନା । ଓ୍ୱହ ହାଲ୍ ହି ମେ ଗୁଜର ଗୟେ । ....ତୋ ପଧାରିୟେ ଯଜମାନ୍ ଅବ୍ ଚଲେଁ ।''

ସିଦ୍ଧନାଥ ବୈଠକଖାନା ଦୁଆର ମୁହଁରୁ ପୁଣିଥରେ ଲେଉଟି ସେ ଚିତ୍ରଆଡ଼େ ଚାହିଁଦେଲେ । ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ ଯେ ଗୁମାସ୍ତା ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲା ।

ଘାଟ ଉପରେ ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀ ପାଟଧୋତି ଦୋସଡ଼ା, ଦୁଇସୋରା ବଡ଼ପଗଡ଼ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ, କପାଳରେ ତ୍ରିପୁଣ୍ଡ୍ର ମାରି ଆସନରେ ବସିଗଲାରୁ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ମନେହେଲା ଯାହାକୁ ପୂର୍ବଦିନ ପାଞ୍ଜି ଫିଟେଇଲାବେଳେ ଦେଖିଥିଲେ ସେ ଇଏ ନୁହନ୍ତି । ଯେ ଏଠି ଚକା ପକେଇ ଆସନରେ ବସିଛନ୍ତି ସେ ଆଦେଶ ଦେଲେ ପିତୃପୁରୁଷ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିବେ, ଇନ୍ଦ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ର ଓହ୍ଲେଇ ଆସିବେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ନଇଁଗଲା ।

ପତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଅଟା ଗୋଟାଳି ରଖା ହେଉଥାଏ । ପାତ୍ରିରେ ପାଣି ଟେକା ହେଉଥାଏ, ଚନ୍ଦନ ଫୁଲ ଛିଞ୍ଚା ହେଉଥାଏ । ଗହ ଗହ ମନ୍ତ୍ରପାଠ ହେଉଥାଏ । ଏ ସମସ୍ତ ଲୌକିକ କର୍ମ ସେ ନାଦ-କମ୍ପନ ଭିତର ଅଲୌକିକ ମନେ ହେଉଥାଏ ।

ସେତେବେଳକୁ ବେଶ୍ ଖରା । ପଣ୍ଡିତ୍‌ଜୀଙ୍କ କପାଳ, ବେକ, ବୁକୁ, ତ୍ୱଚାରୁ ଝାଳ ନିଗିଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ଦୋସତ୍ରା ଓଦା ହୋଇ ସାରିଥାଏ ।

କେଜାଣି କାହିଁକି ସିଦ୍ଧନାଥ ଖୁବ୍ କ୍ଲାନ୍ତ ବୋଧ କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଶୋଷ କରୁଥାଏ । ଦେହରୁ ସାର ଶୋଷିନେଲା ପରି ଲାଗୁଥାଏ ।

ପଣ୍ଡିତ ଜୀ କହିଲେ- ''ଯଜମାନେ, ଅବ୍ ଆପ୍‌କେ ସ୍ୱର୍ଗବାସୀ ପିତୃଦେବ୍ କୋ ସ୍ମରଣ କର୍‌କେ ଯେ ଜଲ୍‌ତିଲ୍ ଉଠାଇଏ । ମେରେ ସାଥ୍ କହିଯେ—''ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ ଗୋତ୍ରସ୍ୟ ଅସ୍ମତ୍ ପିତା ଭୁବ୍‌ନେସର୍ ଗଁତୟଦ୍—''

ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ଓଠ କମ୍ପୁଥାଏ ; ହାତ କମ୍ପୁଥାଏ । ତାଙ୍କୁ ସେ କବନ୍ଧ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ଅଖା ହିଁ ସ୍ମରଣ ହେଉଥାଏ । ତାଙ୍କ ଭିତରେ କେମିତି ଲେଉଟିଲା ପରି ଲାଗିଲା, ଅଇ ଟେକିଲା । ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ି ଆସିଲା ଆଖି ଉପରକୁ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକର ସ୍ୱପ୍ନ ପରି ବୈଠକଖାନାର ସେ ତୈଳଚିତ୍ର ସାକାର ହୋଇଗଲା, ଝଲମଲ ଜୀବନ୍ତ !!

ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ-''ଜଲ୍‌ତିଲ୍ ଡାଲ୍ ଦିଜିଏ ।''

ତମ୍ବା ପାତ୍ରିରୁ ପାଣି ଢ଼ାଳିଲାବେଳେ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅବାଧ ଭାବରେ ସେ ତୈଳଚିତ୍ର ହିଁ ଆବିଷ୍ଟ କରି ରଖିଥାଏ ।

ପିଣ୍ଡଦାନ ବେଳେ ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଏପରି କହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମାନସ କଳ୍ପନାରେ ବାରମ୍ବାର ମଡ଼େଇ ହୋଇ ପଡୁଥିଲା ସେ ଚିତ୍ର । ତାଙ୍କୁ ଦୁର୍ବଳ ଲାଗୁଥିଲା । ଆବିଷ୍ଟ ହେଲା ପରି ଲାଗୁଥିଲା । ଯନ୍ତ୍ରପରି ସେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମତେ କରି ଚାଲିଥିଲେ ।

ମା'ଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ପୁଣି ପିଣ୍ଡଦାନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ, ଚଳପ୍ରଚଳ ହେଲା ପରି ମା' ମନେ ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲେ । ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ରୋମ ଟାଙ୍କୁରି ଯାଉଥିଲା । ସେଇ କେତେ ସମୟ ମା' ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରି ଯାଉଥିଲା । ସିଦ୍ଧନାଥ ପାତ୍ରିରେ ଜଳତିଳ ଟେକି ଦେଉଥିଲେ, ପିଣ୍ଡ ଟେକି ଦେଉଥିଲେ ।

''ଅବ୍ ଉଠିୟେ ଯଜ୍‌ମାନ୍ । କର୍ମ ସମାପ୍ତ ହୁଆ ।''

ଗୁମାସ୍ତା ସେ ପାଖରେ ନଇଁପଡ଼ି ଖୁବ୍ ସନ୍ତର୍ପଣରେ କହିଲା- ''ଦକ୍ଷିଣା ଦେବର୍ ପାଉଁ ଲାଗି ହୋଇଏ ।''

''ଅରେ ଇନ୍‌କୋ ଯେ ସବ୍ କ୍ୟୁଁ ବତାତେ ହୋ ? ୟେ ତୋ ହମାରେ ଅପ୍‌ନେ ହି ସମ୍‌ଝୋ ।''

ସିଦ୍ଧନାଥ ଚମକିଲା ପରି ଅଣ୍ଟାରୁ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କାର ନୋଟ୍‌ଟିଏ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଦ ଉପରେ ରଖି ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଲେ ।

ପଣ୍ଡିତ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ହାତ ରଖି- ''ଉଠୋ, ଯଜମାନ୍, ହମ୍ କୋ ଆପ୍‌ସେ କୁଛ ଭି ନହିଁ ଲେନା ହୈ । ଆଜ୍ ତୋ ଯେ ଶ୍ରାଦ୍ଧମେ ହମାରେ ପିତୃ ପୁରୁଷ୍ ହିଁ ତୃପ୍ତ ନଜର୍ ଆତେ ହେଁ ।''

ଫେରିବା ରାସ୍ତାରେ ସିଦ୍ଧନାଥ ଏକାଟିଆ ଗୋଟିଏ ରିକ୍ସାରେ ବସିଥାନ୍ତି । ଆସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଉପରୁ କୁହୁଡ଼ିଟିଏ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ପରି ଲାଗିଲା । ସେ ମୋହ ନିଦ୍ରାରୁ ଉଠିଲା ପରି ବୋଧ କଲେ । ଆଖି ମଟମଟ କରି ଚାହିଁଲେ । ସବୁ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ତାଙ୍କ ବୁକୁ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ପଡ଼ିଲା । ସକାଳୁ ସେତେବେଳଯାଏଁ ଯାହା ଘଟିଥିଲା ସବୁ ହଠାତ୍ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଗଲା ।

ନିଧିକକାଙ୍କ ସ୍ୱର ଶୁଭିଲା- ''ଗୟାରେ ପିଣ୍ଡ ଦେଲେ ପିତୃପୁରୁଷ ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ପାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ବେଳେବେଳେ ପ୍ରକଟ ହୋଇଥାନ୍ତି ।''

ସେ ତୈଳ ଚିତ୍ର ତେବେ କାହାର ??

ସିଦ୍ଧନାଥଙ୍କ ଭିତର କମ୍ପୁଥିଲା, ମନ୍ଥି ହେଉଥିଲା । ଆଖିରୁ ଧାର ଧାର ନିଆଁ ଝରି ଯାଉଥିଲା । ସେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼େଇ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଆଦି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଏଡ଼ାଇ ପାରୁ ନଥିଲେ । ଜୀବନର ଅସଂଖ୍ୟ ରହସ୍ୟମୟ ଘଟନା ଦୁର୍ଘଟନାର ଏତେ ସହଜ ସମାଧାନକୁ ମଧ ସାହାସରେ ଚାହିଁପାରୁ ନଥିଲେ ।

ଆକାଶରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜଳୁଥିଲା । ସିଦ୍ଧନାଥ ଅଗ୍ନିସ୍ନାନ କରୁଥିଲେ । ନୀରବ, ଅସହାୟ !

ବୋଝ

ଦନସାରା ମେଘ ଘୋଡ଼େଇ ରଖିଲେ କୌଣସି ଫୁଲରେ ଚହଟ ରହେନାହିଁ । ଗଛଗୁଡ଼ିକ ବିରସ, ବିମର୍ଷ ଦେଖାଯା'ନ୍ତି । ଶୋକାଚ୍ଛନ୍ନ ଦେଖାଯାଏ ପୃଥିବୀ ଓ ଆକାଶ । ବିକାଶକୁ ଏମିତି କେତେ ବୟସ ହେବ କି ?– ହେଇ ବୋଧହୁଏ ତେତିଶ୍ ପୂରି ଚଉତିରିଶ୍ ଚାଲୁଥିବ । ଅନୁ ତା'ଠୁ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ସାନ । ବିଭା ହେଲା ବେଳେ କି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲେ ଦି'ଜଣ ସାରା । ଗନ୍ଧର୍ବ ଦମ୍ପତି ପରି ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । ଝିଅକୁ ଅଠରବର୍ଷ, ପୁଅକୁ ତେଇଶ୍ । ଯେତେସବୁ ବିଭାଘରକୁ ଆସିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ରହିଯାଉଥିଲେ ଘଡ଼ିଏ । ମନେହେଉଥିଲା ସତେବା ଏ ଅପୂର୍ବ ଯୋଡ଼ି ବିଧାତାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୃତି ।

ଦୁଇଟି କ୍ଲାନ୍ତ ପକ୍ଷୀ ପରି ବାଲ୍‌କୋନିରେ ଆଲୁଅ ଲିଭେଇ ଦେଇ ସେମାନେ ସେଦିନ ବସିଥାନ୍ତି । ଦିନ ବେଳେ ଅନୁର ଦୁଇକେରା ଧଳାବାଳକୁ ବିକାଶ ଦେଖି ନ ଦେଖିଲା ପରି ଆଖି ଆଡ଼ କରିନିଏ । ପଡା ମଟମଟ କରି ଅନାଏ ବାହାରକୁ । ନ ହେଲେ କାଳେ ଅନୁ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଯିବ । ବିକାଶ ବି କେତେ ମ୍ଳାନ ଦିଶିଲାଣି । ସାମ୍ନାରୁ ଦେଖିଲେ ତ ତାକୁ ହଠାତ୍ ଚିହ୍ନି ହେଉନାହିଁ ।

ସେମାନେ ପାଖାପାଖି ନୀରବ ବସିଥାନ୍ତି । ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି କେତେବେଳେ ପକ୍ଷୀ ରାବ ପରି ଆତୁର ଡାକ ଶୁଭିବ ଘର ଭିତରୁ ଏବଂ ଆସ୍ତେ ଜଣକ ପଛରେ ଜଣେ ଉଠିଯିବେ ପାଷାଣର ଗୁରୁଭାର ତୋଳିବାକୁ ।

ଅନୁର ହାତକୁ ଉଶ୍ୱାସରେ ଆଉଁସି ଦେଇ ବିକାଶ କହିଲା ତେର ଦିନ ହେଇଗଲା କୁଆଡ଼େ ଟିକିଏ ବାହାରି ହେଲାନାହିଁ । କାଲି ରବିବାର । ଭାବୁଛି ଜୁବିଲି ପାର୍କ ଆଡ଼େ ଗଲେ ହୁଅନ୍ତା ।'' ଅନୁର ହାତଟି ସେମିତି ନିସ୍ତେଜ ପଡ଼ିରହିଲା । ବିକାଶ ବି ତା'ପରେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସିରହିଲା ହାତ ଉପରେ ହାତ ରଖି । ଆଙ୍ଗୁଠି ସନ୍ଧାରେ ସମୟ ନିଗିଡ଼ି ଯାଉଥିଲା ।

ଅନୁର ଭଉଣୀ ବିନୁ । ଏ ହେଲା ଅନୁରାଧା, ସେ ବିନୋଦିନୀ । ବିନୁ ଏବେ ଚଣ୍ଡୀଗଡ଼ ଚାଲିଆସିଲାଣି । ଅନୁର ବିଭା ବର୍ଷ ହିଁ ସେ ବିଭା ହେଲା । ତା'ର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ପୁଅ । ନାଁ ରାଜକୁମାର । ସତକୁ ସତ ରାଜକୁମାର । ତା'ର ଚିକ୍‌ଚିକ୍ ଆଖି, ଫୁଲ ଫୁଟିଲା ପରି ହସ, ଗୋରା ତକ୍‌ତକ୍ ମୁହଁକୁ ଅନୁ ଚାହିଁରହେ ନିଷ୍ପଲକ ଆଖିରେ । ସେ ପାଦ ଛୁଇଁ

ପ୍ରଣାମ କଲାବେଳେ ତାକୁ ତଳୁ ଉଠାଇ କୁଣ୍ଢାଇ ପକାଏ । ସମ୍ଭାଳି ପାରେ ନାହିଁ, କାନ୍ଦି ପକାଏ । ବିନୁ ଆଢ଼େ ଚାହିଁ ଦେଲେ ତା ପୁଅ ଦେହରୁ ହାତ କାଢ଼ିନିଏ । ମନେ ମନେ ହୁଏତ କହୁଥାଏ ତୋ ପୁଅ ମୋର ସମସ୍ତ ଆୟୁଷ ନେଇ ବଞ୍ଚୁ । ନିଷ୍କଳଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ପରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରୁଥାଉ ତୋ ଘର !

ବିନୁ ଆଉ ଏବେ ସେତେ ଆସୁନାହିଁ କାହିଁକି କେଜାଣି ? ସେମାନେ ଏବେ କୁଲୁ ଭେଲି ଯାଇଥିଲେ ବୁଲିବା ପାଇଁ ! ପୁଅର ସବୁ ଛୁଟି ବେଳକୁ ଅମ୍ବିକା ପ୍ରସାଦ ଆଠ ଦଶ ଦିନ କାମରୁ ଓହରି ଆସନ୍ତି, ବର୍ଷକୁ ତାକୁ ଛ'ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦରମା ମିଳେ । ଆମେରିକାର ମାଲିକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ଚାରିଥର ଯାଇ ଫେରିଲେଣି ଆମେରିକାରୁ । ଏବର୍ଷ ଭାବିଛନ୍ତି, ବିନୁ ଆଉ ରାଜକୁମାରକୁ ନେଇଯିବେ । ତାଙ୍କ ବଗିଚାରେ ବର୍ଷ ସାରା ଫୁଲ ଫୁଟେ । ସେହିପରି ଫୁଟୁଥାଉ । ମହକୁଥାଉ ବିନୁର ଅଗଣା ।

କେବେ ବି ସେ ବିକାଶକୁ କହିପାରେ ନାହିଁ ଚଣ୍ଡୀଗଡ଼ ଯିବାକୁ । ଆଗରୁ ସେମାନେ ମହୀଶୂରରେ ଥିଲେ । ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଖୁବ୍ ଦୂର । ଏତେ ବାଟ ଅବା ସେମାନେ କେମିତି ଯାଇପାରିଥାନ୍ତେ ? ବିନୁ କ'ଣ ଜାଣିନାହିଁ, ତା' ନାନୀ କାହିଁକି ଘୁଞ୍ଚି ପାରୁନାହିଁ । ସେ ତା' ନାନୀକୁ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ ତ । ତା' କଥା ପଡ଼ିଲେ ତା' ଆଖି ଛଳଛଳ ହୋଇଯାଏ । ହେଲେ କେବେ ବି ତା' ନାନୀ ଆଗରେ ସେ ମୁହଁ ଖୋଲେ ନାହିଁ । ଛୋଟବେଳେ ଯେମିତି ଫାଜିଲାମି କରୁଥିଲା ସେମିତି କରେ । ନାନୀ ମୁହଁରେ ସାମାନ୍ୟ ଟିକିଏ ହସ ଦେଖିଲେ ଖୁସି ହୋଇଯାଏ । ଆହା, ଅନୁ ନାନୀ, ତୋ ଭାଗ୍ୟରେ କ'ଣ ଏଇଆ ଲେଖାଥିଲା ?

ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ଅନୁର ସେମିତି କିଛି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ବିକାଶ ଅମ୍ବିକା ପ୍ରସାଦ ଭଳି ଟଙ୍କା ପାଏ ନାହିଁ ସତ ତେବେ ମେହେରୋଲି ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲ ଘର ଖଣ୍ଡେ ନେଇଛି, ଗାଡ଼ି କରିଛି । ସେଥିରେ ସେ ବିଭା ହୋଇ ଆସିଲା ପରେ ଅନୁକୁ ନେଇ କାହିଁକି କୁଆଡ଼େ ନଯାଇଛି । ସେତେବେଳେ ସବୁ ରାତି ଜହ୍ନରାତି, ରେଶମି ବାଦଲ ପରି ଦେହରୁ ଖସି ପଡୁଥିବା ମହମହ ବାସୁଥିବା କୁମାରପୂର୍ଣ୍ଣମୀର ରାତି । ମାତ୍ର ବର୍ଷଟିଏ ପରେ ସବୁ ଆନ ଆନ ହେଇଗଲା । ତଥାପି ସେମାନେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଯାଏ ଆଶା ଛାଡ଼ି ନଥିଲେ । ଯେ ଯେଉଁଠିକି କହିଲା ଆତୁର ହୋଇ ସେମାନେ ସେଇଠି ପହଞ୍ଚୁଥିଲେ । ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ମନ୍ଦିର ମସ୍‌ଜିଦ୍ ଗୀର୍ଜାରେ ଶରଣ ପଶୁଥିଲେ । ସବୁ ପ୍ରକାର ଉପଚାର ପାଇଁ କେରଳରୁ କାମରୂପ ଯାଏ ଯୋଉଠି ଶୁଣିଲେ କିଏ ଅଛି ସେଇଠି ପହଞ୍ଚୁଥିଲେ । ସବୁବେଳେ ଆଶା କରି ଚାଲିଥିଲେ ଯେ ସକାଳୁ ଆଖି ଫିଟେଇ ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ ଅଭିଶାପ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଥିବ । କିନ୍ତୁ କ୍ରମଶଃ ସେମାନେ ନିରସ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ନୀରବ ହୋଇଗଲେ; ନିସ୍ତେଜ ହୋଇଗଲେ ।

ଦିନେ ଅନୁ ବିକାଶ ଆଗରେ ତରଳି ଯାଉଥିବା ମହମ କଣ୍ଢେଇଟିଏ ଭଳି ନିଶ୍ଚଳ ଠିଆ ରହିଗଲା । ଝରଝର ଝରି ଯାଉଥିଲା ଜୀବନର ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ । ଛାତ ମଡ଼େଇ ହୋଇ ପଡୁଥିଲା । ବିକାଶ ଅନୁକୁ ବୁକୁ ଉପରକୁ ଆଉଜେଇ ନେଇ ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଇଥିଲା । କହିଥିଲା, 'ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର ଅନୁ, ସହିବା ଛଡ଼ା ଆମର ଆଉ କ'ଣ ଉପାୟ ଅଛି ?'' ଅନୁ ବିକାଶକୁ ବାହୁରେ ବେଢ଼େଇ ଧରିଥିଲା । ଅନେକ ବେଳ ଯାଏଁ ସାରଙ୍ଗୀରେ କଇଁ କଇଁ ସୁର୍ ଭେଦିଯାଉଥିଲା ଘରର ଚାରିକାନ୍ଥ, ପାରି ହୋଇଯାଉଥିଲା ଅଗଣା ପାଚେରୀ, ଓଦା ହୋଇଯାଉଥିଲା ଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ, ବତୁରି ଯାଉଥିଲା କୁତବ୍ ମିନାରର ଶୀର୍ଷ ।

ସାହି ପଡ଼ିଶାରୁ, ବିକାଶର ବନ୍ଧୁ ମହଲରୁ ଯେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ବୁଲି ଆସୁଥିଲେ, ଅନୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତିଥି ସତ୍କାରରେ ହେଳା କରୁ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ଉଠିଯାଉଥିଲା ଭିତର ବଖରାକୁ । ସେମାନେ ଆଭାସ ପାଇଥା'ନ୍ତି ଯେ ବିକାଶର ଘରେ ଏକ ପାରିବାରିକ ଦୁଃଖ ଘୋଟି ରହିଛି । ସେମାନେ ହୁଏତ ଅନୁକୁ ପଚାରି ବୁଝୁଥିଲେ । ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ଘନିଷ୍ଠତା ଅନୁପାତରେ ନିଜେ ଭିତର ବଖରାକୁ ଯାଇ ଆଖିରେ ଦେଖି ଆସୁଥିଲେ । ଗଲାବେଳେ ସମସ୍ତେ ବିରସ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । କେହି କେହି ଅନୁକୁ ଧରି କାନ୍ଦି ପକଉଥିଲେ । ସୁନିଲ୍ ଶର୍ମା କିନ୍ତୁ ନିଆରା । ସେ ବିକାଶକୁ ଖୁବ୍ ଖାତିର୍ କରେ । ସେ ଓ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଏମାନଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ । ଛୁଟି ଦିନ ଦିପହରେ ଆସି ଅନେକ ଦିନ ଏକାଠି ବସି ଖାଆନ୍ତି ।

ସେହିଭଳି ଏକ ଛୁଟି ଦିନରେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁହେଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲାବେଳେ, ସୁନୀଲ ବିକାଶକୁ ଟିକିଏ ନିରୋଳାକୁ ନେଇଗଲା ।

''ୟାର, କୁଛ ତୋ କର୍ନା ପଡ଼େଗା । କହାଁ ତକ ତୁମ୍, ଐସେ ଟାଲତେ ରହୋଗେ । ଇଧର୍ ଏକ ଚିଲ୍ଡ୍ରେନ୍ସ ହୋମ୍ ହେ । ଅଚ୍ଛା ହେ, ୱହଲୋଗ ଐସେ ବଚ୍ଚୋ କି ଜିମ୍ମେଦାରି ଲେତେ ହେଁ । ପୈସେ ଖୁବ୍ ଲେତେ ହେଁ । ତବ୍ ଭି, ଇଟ୍ ଇଜ୍ ୱର୍ଥ ହ୍ୱାଇଲ୍ ଟ୍ରାଇଙ୍ଗ ! ମୈନେ ବାତ କୀ ହେ । ତୁମ୍ ଚାହୋ ତୋ ଏକଦେଠ ଯାକେ ଦେଖ୍ ଲେତେ ହେଁ ଏକବାର୍ ।

ବିକାଶ ଆନମନା ଚାହିଁ ରହିଥାଏ ।

''ହମ୍‌ସେ ୟାର୍ ସହା ନହିଁ ଜାତା ! ତୁମ୍ ଦୋନୋ କି ଜିନ୍ଦଗୀ ଏକ ବୋଝ ବନଗୟା ଇସ୍‌କେଲିଏ ! ମାନ୍ ଜାଓ ମେରେ ଭାଇ । ତୁମ୍‌କୋ ରିଲିଫ୍ ମିଲେଗା, ଔର ଉସ୍‌କୋ ସର୍ଭିସ୍, ଏଟେନ୍‌ସନ୍, ମେଡ଼ିକାଲ କେଆର୍ ।''

''ଠିକ୍ ହେ ଚଲୋ କଲ ହି ଦେଖ୍ ଲେତେ, ହେଁ ।'' କହିଲା ବିକାଶ । ''ୟହ୍ ହୁଇ ନା ବାତ୍ !'' ସୁନୀଲ୍ ତାକୁ ଅଣ୍ଟାରେ ବାହୁ ବେଢ଼େଇ ଘର ଭିତରକୁ ନେଇ ଆସିଲା ।

ଉଭୟଙ୍କୁ ଦେଖି ଅନୁର ଭୁରୁ କୁଞ୍ଚେଇଗଲା ସାମାନ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସେ ଚାହିଁ ରହିଲା କାରଣ ବିକାଶ ଖୁସି ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ଓଃ, ଏତେ ଦିନ ପରେ... ଲାଗିଲା ରୁନ୍ଧା ଘରର ଗୋଟାଏ ପାଖ ଝର୍କା ଫାଙ୍କରେ ଝଲକାଏ ପବନ ପଶିଆସିଲା ।

ପରିବେଶ କିଛି ହାଲୁକା ଲାଗିଲା । ଉଭୟ ପରିବାର ସହଜ ବୋଧ କଲେ । ସାଧାରଣ କଥା ପଡ଼ିଲା । କେମିତି ମିସେସ୍ ଶର୍ମା ତିନି ପ୍ରକାର ବଡ଼ ସେବତୀ ଫୁଲ ଫୁଟେଇଛନ୍ତି । ଅନୁ ଚାହିଁଲେ ସେ ରାଉରାଉ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର ଫୁଲ ଗାମ୍‌ଲାଟି ତାଙ୍କ ଲୋକ ହାତରେ ପଠାଇ ଦେବେ ।

ଶର୍ମା ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହସ ଖୁସିରେ ବିଦାୟ ନେଲେ । ବିକାଶର ଇସାରା ପାଇ ସୁନୀଲ୍ ସେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠାଇଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଖିର ଚାହାଣିରେ ଦୁଇ ବନ୍ଧୁଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଗଲା ।

ବିକାଶ ଅନୁ ଆଗପଛ ଆସି ସୋଫାରେ ସାମ୍ନା ସାମ୍ନି ବସିଲେ । ବିକାଶ ଯଥା ସମ୍ଭବ ସ୍ୱାଭାବିକ ଢଙ୍ଗରେ କଥା ଆରମ୍ଭ କଲା, ସୁନୀଲ୍ ଗୋଟେ ବଢ଼ିଆ ଖବର ଆଣିଛି । ଅନୁ ଆଖି ତଳକୁ କରିନେଲା । ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସଟିଏ ଓହ୍ଲେଇଗଲା- 'ସେଇ ପୁରୁଣା କଥା– ଆଉ କିଏ ଅର୍ଥୋପେଡ଼ିକ୍ ନ୍ୟୁରୋସର୍ଜରୀ, ସାଇକିଆଟ୍ରି, ଏକ୍ସପାର୍ଟ ବୋଧେ ମିଳିଗଲେ ।– କ'ଣ ମିଳିବ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରୁ । କ'ଣ ମିଳିଛି ଏ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଭିତରେ– କିଏ ଭଲା କ'ଣ କରିପାରିଛି । କେତେ ବାବା, ଫକୀର, ତାନ୍ତ୍ରିକ, କେତେ ଔଷଧ, କେତେ ପୂଜାପାଠ, ଡାକ୍ତର କବିରାଜ, ହୋମିଓ, ହାର୍ବଲ, ତିବ୍ବତୀୟ ଉପଚାର ସରି ନଯାଇଛି । ଆମ ଭାଗ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅକର୍ମଶିଳା ମଡ଼େଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି– ତାକୁ ତ କେହି ହେଲେ ତିଳାର୍ଦ୍ଧେ ଘୁଞ୍ଚାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।....

ବିକାଶ ବୋଧେ ଅନୁର ମନ କଥା ଗୋଟି ଗୋଟି ସବୁ ଗଣି ପାରୁଥିଲା । ଏଣୁ କହିଲା, ''ସେ ସବୁ ପୁରୁଣା କଥା ନୁହେଁ । ଏଇଟା ଆଉ ଗୋଟେ ପ୍ରସ୍ତାବ ।''

ଓଦା ଆଖି ପତାକୁ ମଟମଟ କରି ଅନୁ ବିକାଶକୁ ଚାହିଁଲା– ''କଥା କ'ଣ କି ଏଠି ଗୋଟାଏ ଭଲ ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନ୍ସ କେଆର ଖୋଲିଛି । ସେଇଠି ସେମାନେ କେବଳ ଏଭଳି ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ଲୋକ ନିଯୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ଡାକ୍ତର ନର୍ସ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଖେଳ, ହସ ଖୁସି ପାଇଁ, ଗୀତ ନାଚର ଭିଡ଼ିଓ, ସେମାନେ ମିଳିମିଶି ଚଳିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସବୁ ଅଛି । ଦେହ ପା'କୁ ଡାକ୍ତର, ଖାଇବା ପିଇବା, ପୋଷାକପତ୍ର ପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ।... ମୁଁ ଯାହା ସୁନୀଲ୍‌ଠୁ ଶୁଣିଲି, ସେଥିରୁ ଅନୁମାନ କରୁଛି । ଭାବୁଚି କାଲି ଟିକିଏ ଦେଖି ଆସିବି । ତା'ପରେ ତୁମେ ଥରେ ବୁଲି ଆସିବ । ସେଇଠୁ ଭାବିବା କ'ଣ କଲେ ଠିକ୍ ହବ ।– କ'ଣ କହୁଛ ?

'ତୁମ ଇଚ୍ଛା !'

ସେମିତି କ'ଣ କଥା ଛିଣ୍ଡେଇ ଦଉଚ ? ମନ ଖୋଲି କଥାବାର୍ତ୍ତା କର । ଅନୁ ପୁଣି ଆଖି ତଳକୁ କରିନେଲା ।

ବିକାଶ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ ।

ଅନୁ କହିଲା, ତୁମେ ଦିନୁ ଦିନ କେତେ ଝଡ଼ିଗଲଣି ; କେତେ କଳା ପଡ଼ିଗଲଣି । ତୁମକୁ କେଡ଼େ ବାଧୁଚି ମୁଁ ଜାଣିପାରୁଚି ! ସେଥିପାଇଁ ତ' ଲୋକ ରଖିଥିଲି ଦିନ ପାଇଁ ଦିଜଣ ରାତି ପାଇଁ ଦି'ଜଣ । କ'ଣ ହେଲା ନିଜେ ଦେଖିଲ । ସମସ୍ୟା ଆହୁରି ବଢ଼ିଗଲା । ବାସନ ମାଜିବା, ଲୁଗା କାଚିବା, ରୋଷେଇ କଲା ଭଳି ତ' ଏ କାମ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ତା' ଠାର ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଟଣା ଓଟରା ସେ ସହିପାରିଲା ନାହିଁ । ବୋବାଳି ଛାଡ଼ିଲା । ମୋତେ ହିଁ ଚାହିଁ ରହିଲା, ଝୁରିଲା ।''–

ଠିକ୍ କଥା ଅନୁ । ଆମ ହାତର ଉଷ୍ମା କେହି ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସୁନୀଲ୍ ଯେଉଁ କଥା କହୁଛି ସେଇଟା ଟିକିଏ ଅଲଗା । ସେମାନଙ୍କର ସବୁ ଷ୍ଟାଫ୍ ଟ୍ରେନିଂ ପାଇଛନ୍ତି । ଠାର ବୁଝି ଠାରରେ କଥା କହିବା ସେମାନେ ଶିଖିଛନ୍ତି । କେମିତି ଟେକ ପାଳ କରାଯିବ, ନିଆ ଅଣା କରାଯିବ, ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଆଧୁନିକ ଟେକ୍‌ନିକ୍ ସହିତ ଲୋକ ବି ମହଜୁଦ୍ ଥିବେ । ଥରେ ଦେଖିଆସେ । ତୁମେ ବି ଦେଖ, ତା'ପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହବା ।'' ଦୁହେଁ ଚୁପ୍ ହୋଇଗଲେ କିଛି ସମୟ ।

''.... ତା'ପରେ ଅନୁ, ତୁମେ ତାକୁ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବ ନାହିଁ, ତାକୁ ତିନି ଉହୁଙ୍କାରେ ଟେକି ପାରୁନାହଁ । ମୋତେ ଯିବାକୁ ହେଉଛି, ମୁଁ ନଥିଲା ବେଳେ ତୁମେ କ'ଣ କରୁଥିବ ସେ କଥା ଭାବି ମୁଁ କାମ କଲାବେଳେ ବି ହାତ ଅଟକି ଯାଉଛି ।''

ଟିକିଏ ରସିକତା କଲାଭଳି କହିଲା ''ତୁମ ସ୍ନେହ ଆଦର ପାଇଲେ ତ ଶୁଖିଲା ଗଛ ବି କଅଁଳିଯିବ । ତା' ଓଜନ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ପଚିଶ୍ କେଜି କରିଦେଲଣି ।... ମୁଁ ବି ତ ଦଶ କେଜି ବଢ଼ିଯାଇଥିଲି । ଏବେ ଯାହାହଉ ଟିକିଏ ବାଟକୁ ଆସିଲିଣି''–

''ଧେତ୍ ପିଲାଟା ଉପରେ ଏମିତି ଆଖି ପକାଅ ନାହିଁ । ଶୁଖିଯିବ–

''ହଉ, ତାକୁ ଷାଠିଏ ପଉଟି ଭୁଞ୍ଜାଉଥାଅ । ତୁମ ଜଗୁ ଶେଷକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ପରି ଅଚଳ ମହାମେରୁ ହୋଇଯିବ, ଷୋଳଜଣ ସେବକ ଲାଗିଲେ ବି ଘୁଞ୍ଚିବ ନାହିଁ ।

''ଆଚ୍ଛା ତା'ହେଲେ କ'ଣ କହୁଛ, 'ମୁଁ କାଲି ସୁନୀଲ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇ ଦେଖିଆସେ ।''

ଏଥର ସହଜ ହୋଇ ଅନୁ କହିଲା 'ଯାଅ ।''

'ଜଗୁ' ସେମାନଙ୍କର ପଙ୍ଗୁ ପୁଅ । ଗୋଡ଼ହାତ ଅକ୍ଷମ । କଥା କହିପାରେ ନାହିଁ । ପୋଷା ପକ୍ଷୀଟିଏ ପରି ବିଭିନ୍ନ ରାବ କରେ । ଶୁଣିବା ଦେଖିବା ବହୁ ଉପଚାର ପରେ ଟିକିଏ ବାଗେଇଚି । ମସ୍ତିଷ୍କ ଅପରିପକ୍ୱ ।– ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଜନ୍ମହେଲା । ଡାକ୍ତର ନର୍ସ ଆଶା କରୁନଥିଲେ, ବୋଧହୁଏ ଚାହୁଁନଥିଲେ ସେ ବଞ୍ଚୁ ବୋଲି, କିନ୍ତୁ ସେ ବଞ୍ଚିଲା । ଅନୁ ତାକୁ ଜାକି ଧରିଲା ଅମୂଲ୍ୟ ଅଥଚ ଅଠିକଣା କଣ୍ଢେଇଟିଏ ପରି । ତାକୁ କ୍ଷୀର ଦେଲା । ତା' ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଉଁସି ଦେଲା । ତା'ର ବଙ୍କାଟଙ୍କା କଅଁଳିଆ ହାତ୍‌ଗୋଡ଼ ଗୁଡ଼ିକୁ ଫିଟେଇବାକୁ ଚାହିଁଲା । କାଟିବାକୁ ସେ ଛଟପଟ ହେଲା । ଅନୁ ଆଖିବୁଜି ତାକୁ କୋଳେଇ ନେଲା । ଲୁହଧାରରେ ତକିଆ ଓଦା ହୋଇଗଲା । ସେ ଧାର ଏବେବି ଶୁଖିନାହିଁ ।

ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନ୍‌ସ କେଆର୍‌ରେ ସବୁ ବୁଝାଶୁଝା କଲାପରେ ସେଠି ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାପରେ ଅନୁ ତଥାପି ଛାଡ଼ିବାକୁ ରାଜି ନଥାଏ । ମେନେଜରକୁ କହିଲା, ''ଆଚ୍ଛା ମୋତେ କିଛିଦିନ ଏଇଠି ରହିବାକୁ ଦେଉନାହାଁନ୍ତି ? ଏମାନେ ତା' କଥା ବୁଝିଗଲେ ମୁଁ ବରଂ ଚାଲିଯାନ୍ତି । ଆପଣ ତ' ସପ୍ତାହରେ ଥରେ ଆସିବାକୁ ନିୟମ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ରହିପାରିବି ନାହିଁ । ମୋର ତ' ସାରା ସମ୍ପତ୍ତି ସେଇ କେବଳ । ଦଶ ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ ପାଇଁ ହେଉ ପଛକେ, ମୁଁ ସବୁଦିନ ସଞ୍ଜବେଳେ ଥରେ ବୁଲିଦେଇ ଯାଉଥିବି । ଆପଣ ନାହିଁ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ, ମୁଁ ଆପଣ ଚାହିଁଲେ ପିଲାଙ୍କ ଖେଳବେଳେ ରହି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରେ, ମୋର ଟ୍ରେନିଂ ନାହିଁ ସତ । କିନ୍ତୁ ସ୍ନେହ ଦେବା କ'ଣ ଟ୍ରେନିଂରେ ଶିଖିହୁଏ ? ମୁଁ ପିଲାଙ୍କୁ ଭାରି ଭଲପାଏ । ମୋର ଯଦି ଏ ଗୋଟିଏ ମନ ହୋଇ ଆଉ ହୋଇଥାନ୍ତେ ମୁଁ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇଥା'ନ୍ତି ।...''

ଡାକ୍ତର ବାବୁ ସାଇକିଆଟ୍ରିଷ୍ଟ । ସେ ଅନୁକୁ ନୀରବ ରହି ଶୁଣୁଥାନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ହସି ସମର୍ଥନ କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ସବୁ ଦୁଃଖ କହିସାରିଲା ପରେ ସେ ବିକାଶକୁ ଥରେ ଚାହିଁଦେଇ କହିଲେ–

''ମାଡ଼ାମ୍, ଆପଣ ଯାହା କହିଲେ ସେଥିରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ହଣ୍ଡ୍ରେଡ୍ ପରସେଣ୍ଟ ଏକମତ । ସବୁଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଚାହୁଁଛୁ ଏ ପିଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରିବାକୁ । ସେଥିପାଇଁ ବାପ ମା'ଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ନ ରଖିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଟ୍ରେନିଂ ଦେଇ ହେବନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଖୁବ୍ ବୁଝିବିଚାରି ଆମେ କିଛି ନିୟମ କରିଛୁ । ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି, ଆପଣଙ୍କ ଜଗୁର ଭଲ ପାଇଁ ଆପଣ ଆମ ସହିତ ସହଯୋଗ କରିବେ ବୋଲି ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି । ଆପଣ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । କ'ଣ, କେମିତି ହେଉଛି, ଥରେ ଆପଣ ବୁଝିଗଲେ ଆଉ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ପିଲାର ସବୁ ପ୍ରକାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଲୁ । ଆପଣ ନିୟମିତ ଆସି ଦେଖି ଯାଉଥିବେ । କିଛି ଚିନ୍ତା କରିବେ ନାହିଁ ।''

ବିକାଶ କହିଲା, ''ମୁଁ ଅନ୍ୟ ପାରେଣ୍ଟମାନଙ୍କୁ ଭେଟିଲିଣି । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଖୁବ୍ ଖୁସି ଜଣାପଡୁଛନ୍ତି । ଏଣୁ ଜଗ୍ଗୁକୁ ଯେଉଁ ରୁମ୍ ସେମାନେ ଦେଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଟିକିଏ ଦେଖି ନେଇ ଯିବା । କାଲି ତାକୁ ନେଇ ଆସିବା ।''

ଅନୁ ସେ ରୁମ୍ ଦେଖି କହିଲା, ''ହସ୍ପିଟାଲ୍ କ୍ୟାବିନ୍ ଭଳି ହେଇଚି । ଏଠି ରୋଗୀ ଜଣେ ଚାଲିବୁଲି ପାରୁଥିବା ବଡ଼ ମଣିଷ ସିନା ରହିବ । କିନ୍ତୁ ଜଗ୍ଗୁ କେମିତି ରହିବ ? ତା' ପାଖରେ କିଏ ଶୋଇବ ? ସେ ତ' ରାତିରେ କୋଡ଼ରେ ପଶିବାକୁ ଚାହିଁବ । ଭାରି ଭଦ୍ର ସଫା ସୁନ୍ଦର ଲୁଗା ପିନ୍ଧିଥିବା ଟିକିଏ ବୟସ୍କ ନର୍ସ କହିଲା: ମୁଁ ଜଗ୍ଗୁ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଅଛି । ଆପଣ ଚିନ୍ତା କରିବେ ନାହିଁ, ମା' କୋଡ଼ରେ ଶୋଇଲା ଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆମେ କରିଦେବୁ । ସେ ଜମା ଜାଣିପାରିବ ନାହିଁ ।''

ଅନୁର ମନ ଆଦୌ ମାନୁ ନଥାଏ । ଜଗ୍ଗୁ ତ' ବିକାଶ ପାଖକୁ ଗଡ଼ିଗଲେ ଜାଣି ଦେଉଚି । ଏଠି କେମିତି ଚଳିବ ?–

''ଆଚ୍ଛା ସିଷ୍ଟର, ସକାଳୁ ଟଏଲେଟ୍ ଯିବାକୁ ସେ ଇସାରା କରିଦିଏ । ତୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ କରେ । ସେ ଭାରି ଭଦ୍ର । ବିଛଣା ଆଦୌ ଅସନା କରେନାହିଁ । ପାଣିରେ ଇଉଡ଼ି କଲୋନ୍ ଟିକିଏ ପଡ଼ିଲେ ସେ ଭଲପାଏ । ସେଥିରେ, ସେ ଶୌଚ ହୁଏ । ସାଧାରଣ ବେବି ସୋପ୍‌ରେ ତା'ରି ଏଲର୍ଜି ହୁଏ । ତା'ର ଡ୍ରେସ୍‌ପଟା, ତା'ର ଟାୱେଲ୍ ସବୁଥିରେ ଟିକିଏ ପରଫ୍ୟୁମ୍ ଦରକାର । ନ ହେଲେ ସେ ଦେହରେ ଦେଇ ଦେବନାହିଁ । ରାଗିବ । ଗରଗର ହୋଇ ଶୋଧିବ ।

ନର୍ସଟି ଦେଖିବାକୁ ଭାରି ନରମ, ସୁଶ୍ରୀ, ସଫା ସୁତୁରା, ଟିକିଏ ବୟସ୍କା । ସେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହସି ଶୁଣୁଥାଏ । ଅନୁ ଚୁପ୍ ହେବାରୁ ସେ କହିଲା– ମାଡାମ୍, ଆପଣ ଏସବୁ କଥା ଲେଖିକରି ଦେଇଛନ୍ତି, ସେ ସବୁ ମୁଁ ଷ୍ଟଡ଼ି କରିସାରିଛି । ଜଗ୍ଗୁ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗ ପସନ୍ଦ କରେ । ମିଠା ବିଶେଷ ଭଲପାଏ ନାହିଁ । ଛେନା ଖାଏ । ଗାଧୋଇ ସାରି ପାଉଡ଼ର ବୋଳି ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମ୍ୟୁଜିକ୍ ବାଜିଲେ ଝୁଲି ଝୁଲି ଖାଏ । ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଉଷ୍ମାସରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ସାଉଁଳି ଆଣିଲେ ସେ ଶୋଇଯାଏ । ପାଦରେ ସଳ ସଳ କଲେ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୁଏ ।–

ଅନୁ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଶୁଣିଲା । ତା'ପରେ ତା' ହାତ ଧରି ପକେଇ କହିଲା, ''ସିଷ୍ଟର୍ ତମେ ତା'ର ମା' ହେଲ, ତାକୁ ସମ୍ଭାଳି ରଖିବ । ମୁଁ ନିତି ଆସି ବୁଝି ଯାଉଥିବି ।''

ଜଗ୍ଗୁ ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନ୍ସ କେଆର୍‌ରେ ରହିଲା ପାଞ୍ଚବର୍ଷ । ତାରି ଭିତରେ ଅନୁ ଆଉ ବିକାଶ ପରସ୍ପରକୁ ପୁଣି ଆବିଷ୍କାର କଲେ । ପୁରୁଣା ବଦଳରେ ଖଣ୍ଡେ ନୂଆ ଗାଡ଼ି କିଣିଲେ ।

ନ୍‌ଆ ପରଦା ଚାଦର ଲାଗି ଘର ସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲା । ବଗିଚା ସୁନ୍ଦର ଦିଶିଲା । ଜାତି ଜାତି ଫୁଲ ଫୁଟିଲା ଅନେକ । ବାଟହୁଡ଼ା ବସନ୍ତ ସତେ ବା ପୁଣି ଫେରିଆସିଲା ତାଙ୍କ ଉପବନକୁ ।

ନାନା ପ୍ରକାର ଔଷଧ ଉପଚାର ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଜଗୁ୍ର ଦୁଇଟି ହାତକୁ କିଛି ପରିମାଣରେ ସଚଳ କରିଦେଲେ । ଫଳରେ ସେ ହାତରେ ଖାଇପାରିଲା । ହାତ ଉପରେ ଭରାଦେଇ ଘୁଞ୍ଚି ପାରିଲା ।

ତା' ଆଗରେ ନାଲି ବଲ ଥୋଇ ଦେଇ ତାକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ କହିଲେ, ସେ ଉହୁଙ୍କି ହୋଇ, ନାନା ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ କରି, ଥରେ ଦୁଇଥର ମୁହଁ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ପରେ ବି ଶେଷରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ବଲ୍‌ଟାକୁ ଧରି ନେଉଥିଲା ସେତେବେଳେ ଆକାଶରେ ଚିଲ କୁରୁଳିଲା ପରି ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ କରୁଥିଲା । ଅନୁ ଦେଖି ଆସି ବିକାଶ ଆଗରେ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ବଖାଣିଥିଲା ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ।

ହଠାତ୍ ତା'ର ମନେ ହେଲା ଯେମିତି ବିକାଶ ଶୁଣୁନାହିଁ । ସେ ରହିଗଲା ।

ବିକାଶ ବି ଚମକିଲା ପରି କହିଲା, ''ଆଚ୍ଛା, ସେଇଠୁ କ'ଣ ହେଲା ।'' ଅନୁ ଜାଣିଲା ବିକାଶ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଥିଲା । କହିଲା, 'ତମେ ନିଜେ ଯାଇ କାଲି ଦେଖିଲେ ଜାଣିବ !'' ବିକାଶର କୌଣସି ମନ୍ତବ୍ୟ ନଥିଲା, ଉତ୍ସାହ, ଉତ୍ସୁକତା ନଥିଲା । ସେଇଠୁ ଉଠିଗଲା ବେଳେ ପଛକରି କହିଲା, ଅନୁ, ଜଗୁ୍କୁ ସେମାନେ ଆଉ ରଖିବେ ନାହିଁ । ତାକୁ ଆଣି ଏଠି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ''ନା, ନା', ତା' କେମିତି ହେବ, ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପଇସା ଦଉଚୁ । ମାସକୁ ଦଶ ହଜାର ନଉଛନ୍ତି । ରଖିବେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?– ସେମାନେ ତ ମତେ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ ।''

''ମତେ ନୋଟିସ୍ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏ ମାସ ଶେଷରେ ନେଇଆସିବାକୁ ହେବ ଆଉ ଚାରିଦିନ ରହିଲା ।''

ଅନୁ ଆସି ବିକାଶ ସାମ୍ନାରେ ଠିଆହେଲା । କହିଲା, ମୋ ଆଖିକୁ ଚାହିଁ ଜବାବ୍ ଦିଅ । ତମେ ନିଜେ କିଛି କହି ନାହଁତ ? ମାସିକ ଫିଜ୍ ଆଉ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଖୁବ୍ ବେଶି ନଉଛନ୍ତି ବୋଲି କହୁଥିଲ । ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ସାତଲକ୍ଷ ସରିଲାଣି ବୋଲି ହିସାବ କରୁଥିଲ । ଆଉ କହୁଥିଲ, କ'ଣ ଲାଭ ଏମିତି ପାଣି ପରି ପଇସା ଫିଙ୍ଗିବାରେ, ଜଗୁ୍ ତ' ଆଉ ମଣିଷ ପିଲା ପରି ଠିଆ ହୋଇ ଖେଳିବୁଲି ପାରିବନାହିଁ ।– ସତ କହ ବିକାଶ, ଜଗୁ୍ ତମକୁ ବୋଝ ଭଳି ଲାଗୁ ନାହିଁ ତ ।'' ସେ ବିକାଶର ଦୁଇ ଡେଣାକୁ ଧରି ଝାଙ୍କିଦେଲା । କହ ମତେ ସଫା ସଫା ।''

ବିକାଶ ତଳକୁ ଆଖି କରିନେଲା । ଆଡ଼େଇ ହୋଇ ଚାଲିଗଲା ବେଳେ କହିଲା, ''ମୁଁ ତୁମକୁ ପରେ ଏ ବିଷୟରେ କହିବ !'' ଅନୁ ଗୋଡ଼େଇ ଯାଇ ବାଟ ଓଗାଳିଲା– ମତେ ଏଇନା କହ, ମତେ ତୁମେ କ'ଣ ନିଶ୍ଚୟ ଲୁଚଉଚ !''

''ଆରେ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା । ମୁଁ କ'ଣ କହିବି ତୁମକୁ ? ତୁମେ ତ କେବଳ କହିଚାଲିଚ ! ତା' ବାହାରେ ମତେ ବର୍ତ୍ତମାନ କିଛି ସମୟ ଏକା ବସିବାକୁ ଦିଅ । ପାରିବ ଯଦି କପେ ଚା' ତିଆରି କର !''

ଅନୁର ହାତ ଯୋଡ଼ିକ ନିର୍ଜୀବ ଲଇ ଭଳି ଓହଳି ପଡ଼ିଲା । ସେ ଆସ୍ତେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ସେଇଠୁ । ବୋଧହୁଏ ଚା' କରିବାକୁ ନ ହେଲେ କାନ୍ଦିବାକୁ ! ବିକାଶକୁ ଏମିତି କଥା କହିବାର ସେ ଶୁଣି ନଥିଲା, କ'ଣ ହେଲା ସତେ । ଜଗ୍ଗୁ ସେଇଠି ବଢ଼ିଆସୁଛି, ତା'ର ବୁଦ୍ଧି ହେଇଆସୁଛି । ନିଜେ ଚଳିପାରୁଛି ।– ଆଉ ପାଞ୍ଚଟା ବର୍ଷକୁ କେତେ ବଦଳି ଯାଆନ୍ତା । କ'ଣ ନା, ପୁଣି ତାକୁ ଏଠିକି ନେଇ ଆସିବେ– କ'ଣ ଆମେ କରିପାରିବୁ ତା'ର । ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ଅନୁ ଠିଆ ରହିଯାଇଛି । ତା' ମନ ଭିତରେ ତୁହାକୁ ତୁହା ଝଡ଼ ଉଠୁଛି । ସେ ଆଖିରେ ପଲକ ନ ପକାଇ ଚୌକିଟି ଉପରେ ବସି ରହିଛି ନିଶ୍ଚଳ ପ୍ରତିମା ଭଳି । ସେପଟେ ବିକାଶ ବି ତା' ଷଡ଼ି ଟେବୁଲ ପାଖରେ ବସିଯାଇଛି । ପେପରୱେଟ୍‌ଟାକୁ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଏପଟ ସେପଟ କରୁଛି । ରାତି ଘନେଇ ଆସୁଛି । ମେଘ ଘୋଟି ରହିଛି । କେଜାଣି କ'ଣ ହେବ !

ଏମିତି ନୀରବରେ ବୋଧହୁଏ ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ବୁଝିଗଲେ ନା କ'ଣ । ସତରେ କ'ଣ ଚା' ପାଇଁ ବେଳ ଥିଲା ନା ଇଛା ଥିଲା । ସେମାନେ ଡିନର ବି ଭୁଲିଗଲେ । ପଲଙ୍କର ଦୁଇଟି ଧାରରେ ଦିଜଣ ସେମିତି ଘାଲେଇ ପଡ଼ିରହିଲେ, ନିଦ ନାହିଁ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ବି ନାହିଁ ।

''ଶୁଣୁଚ !'' ରାତି ବୋଧହୁଏ ବାରଟା ।

ଚଡ଼କ ପଡ଼ିଲା ପରି ସେ ଶବ୍ଦ, ଯାପରେ କ'ଣ ବୋଇଲେ କ'ଣ ବର୍ଷିଯିବ । ଅନୁ ବୁକୁ ଧଡ଼ଧଡ଼ କମ୍ପିଲା । ସେ ଉଠି ବସିଲା । କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ।

ଖୁବ୍ ଆସ୍ତେ ବିକାଶ ବି ବସିଲା । ଘୁଞ୍ଚି ଆସିଲା ଅନୁ ପାଖକୁ, ତାକୁ ବାହୁରେ ବେଢ଼େଇ ନେଲା ବୁକୁ ଉପରକୁ । ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଇ ଫିସ୍‌ଫିସ୍ କହିଲା, ''ଆମେ ଜଗ୍ଗୁକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ହେବ । ଏଠିକି ନୁହେଁ ଏ ଆଇ ଏମ୍ ଏସ୍‌ରେ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ହେବ ।''

ଅନୁ କାଠେଇ ଗଲା । ''କାହିଁକି ?'' ଆଶଙ୍କା ବୋଝରେ ନଇଁ ଯାଇଥିଲା ପ୍ରଶ୍ନଟି ।

''ବି ବ୍ରେଭ, ଅନୁ । ଆମର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ସୀମା ନାହିଁ । ଜଗ୍ଗୁକୁ ବୋନ୍ କ୍ୟାନସର୍ । ଫାଷ୍ଟ ଷ୍ଟେଜ୍‌ରେ ଅଛି । ଇଲାଜ୍ ଦରକାର– ଭଲ ହୋଇଯିବାର ବହୁତ ଚାନ୍ସ ।''

ଅନୁ କେବଳ ଲୁହରେ ଝରିଗଲା ନୀରବ । ରାତିସାରା । ବିକାଶର ଚିନ୍ତାର ସୀମା ନାହିଁ ।– ସେ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ପରି ଛଟପଟ ହେଉଥିଲା । ଭୟଙ୍କର କ୍ରୋଧରେ ନିଜ ହାତରେ ଘୁଷି ମାରୁଥିଲା, ଅସହାୟତାରେ ସକ୍‌ସକ୍ କାନ୍ଦିପକାଉଥିଲା ।

''କାହିଁକି, କାହିଁକି ଆମକୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦିଆଯାଉ ନାହିଁ ? କାହିଁକି ଗୋଟାଏ ମାଦଳକୁ ଆମ ବେକରେ ଓହଳେଇ ଦେଇ ଅପତ୍ୟ ନାଁରେ ଛଟପଟ କରୁଛି ? ଏଭଳି ଆମେ ବଞ୍ଚିବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? ଜଗୁ, ବଞ୍ଚିବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ । କ'ଣ ହବ ସେ ବଞ୍ଚି ରହିଲେ । ଆମର ପରମାୟୁ ତ' ଜଳିଯାଉଛି । ଏଭଳି ଆଉ କେତେ ଦିନ ? ବୋଧହୁଏ ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ହିଁ ମରିଯିବି । ତା'ପରେ ଅନୁ କ'ଣ କରିବ, ସେ ଅଥର୍ବ ପିଣ୍ଡଟିକୁ ନେଇ ? ସେ ବି ହୁଏତ' ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ଦିନେ ଟଳିପଡ଼ିବ । ସେଇଠୁ । ସକାଳୁ ଜଗୁର ଭୋବାଳି ଶୁଣିବାକୁ କେହି ନଥିବେ । ସେ କିଛି କଦର୍ଥନା ଭୋଗିଲା ପରେ ହୁଏତ ଅସନା ମସନା ଭିତରେ ଭୂଇଁରେ ପଡ଼ିରହିବ ନିର୍ଜୀବ ।–

ଛାଟ ମାରିଲା ପରି ସେ ଉଠିପଡ଼ିଲା ଶେଯରୁ । ଝର୍କା ବାଟେ ବାହାରକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ଓଦା ଓଦା ପବନ ତା ମୁହଁ ଦେହରେ ବାଜି ବାଷ୍ପ ହୋଇଗଲା– କିଛି ଉତ୍ତାପ କମିଗଲା ।

''ଡକ୍ଟର ମାଲହୋତ୍ରା ଖୁବ୍ ବୁଝିପାରେ । ଭଲ ନାଁ ଅଛି, ସେ ଯେଉଁ ନ୍ୟୁ ଜେନେରେସନ୍ ଡ୍ରଗ୍ କଥା କହୁଛି ସେଇଟା, କହିଲେ ସେ ମଗେଇ ଦେବ । ଗୋଟାଏ କୋର୍ସକୁ ଲକ୍ଷେ କୋଡ଼ିଏ । କେତେ କୋର୍ସ ଲାଗିବ ସେ କହିପାରିବ ନାହିଁ ।– ସବୁ ଡିପୋଜିଟ୍ ସରି ଯାଇପାରେ- ସେ କହୁଛି ଯେ ଔଷଧ ନିଶ୍ଚୟ କାମ କରିବ । ନ କରି ବି ପାରେ ।– ଯଦି ଧରାଯାଉ କାମ କଲା, କ'ଣ ହବ ? ଏବର ଅବସ୍ଥାଟା ହିଁ କାଏମ୍ ରହିବ । ଯା'ର ତ ଆଉ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନାହିଁ କି ପ୍ରତିକାର ନାହିଁ ! କେନ୍ସର ଭଲ ହେଲେ ବି କ'ଣଟାଏ ଡାମେଜ୍ କରି ଦେଇଯିବ ହୁଏତ !''

ବିକାଶ ଭିତରେ କେତେ କ'ଣ ସବୁ ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇଯାଉଥାଏ । ବିକାଶ କାନାଡା ଯିବାକୁ ସବୁ ସ୍ଥିର ହୋଇସାରିଥିଲା । ସେଇଠି ହୁଏତ ତା'ର ରହିଯିବାର ସୂଚନା ମିଳୁଥିଲା । ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଉବୁଟୁବୁ ହେଉଥିଲା ବେଳେ ଛ'ମାସ ପରେ ଅନୁ ଆଉ ତା'ର ସନ୍ତାନକୁ ନେବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କଲାବେଳେ, ହଠାତ୍ ସବୁ ଚୁରମାର ହୋଇଗଲା । ଗୋଟାଏ ଧୂମକେତୁ ପରି ଏ ପଙ୍ଗୁ ଆସି ସାରା ଆକାଶକୁ ସୋରା ସୋରା କରିଦେଲା ।– କେବଳ ଅନୁର ସହଯୋଗୀ ହେବା ପାଇଁ ସିନା ବିକାଶ ସେ ଭାର ସମ୍ଭାଳୁଥିଲା, ନ ହେଲେ ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ଜଗୁକୁ ବହୁ ସମୟ ଧରି ଅନେଇ ରହିଲା ପରେ ତା' ବୁକୁ ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଆସିଛି ।– ହୁଏତ' ସେ ଦୁଃଖ ମୁଣ୍ଡେଇ ଜନ୍ମିଥିବା ଅଥର୍ବଟି ପାଇଁ କିଛି ଦୟା, କିଛି ସହାନୁଭୂତି ଜନ୍ମିଛି, ସେମିତି ତ' ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ପଙ୍ଗୁଟିକୁ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତା, ବଡ଼ଭାଗ କିନ୍ତୁ ସେ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସରେ ରହୁଛି ବିମର୍ଷତା, ଅସହାୟତା, ଅଭିଶାପକୁ ବୋହିବାକୁ ବାଧ ହେଉଥିବାରୁ

ପ୍ରଚଣ୍ଡ କ୍ରୋଧ ଓ ବିଦ୍ରୋହ । ତେବେ କେବେହେଲେ ସେ ଅନୁକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଦେଇନାହିଁ ଯେ ତା'ର ସନ୍ତାନ ପ୍ରତି ତା ମନରେ ବିତୃଷ୍ଣା ବା ଏକପ୍ରକାର ବୈରଭାବ ଲୁଚି ରହିଛି । ଅନ୍ତରାଳରେ ଥାଇ ଅନୁର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସେ ଉତ୍ପୀଡ଼କର ଅନିଷ୍ଟ ଯେ ସେ କାମନା କରିନାହିଁ, ଏକଥା କହିହେବ ନାହିଁ । ଅନୁକୁ ନେଇ ସେ ତା'ର ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କଲାବେଳକୁ ହିଁ ଏ ଶତ୍ରୁ ଗ୍ରହ ଆସି ଗ୍ରାସିଗଲା । ସେମାନେ ସୁଖ କ'ଣ ଆଉ ଜାଣିଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ଏଇଟାର ସେବା କରିବା, ତାକୁ ଟେକି ଟେକି କୂର୍ମ ହେବାରେ କ'ଣ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ବା ଦାମ୍ପତ୍ୟର ସୁଖ ସମ୍ଭବ ?- ନା'- ଜୀବନ ସମ୍ଭବ ?

ଚିଲଡ୍ରେନ୍ସ କେଆରରେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଟିକିଏ ଖୁସିରେ ରହିଆସିଲା ବେଳକୁ, ଏ ନୂଆ ବିପତ୍ତି ଆସି ଗ୍ରାସିଗଲା । ବୋନ୍ କ୍ୟାନ୍ସରରେ ସେ କେତେଦିନ ଭୋଗିବ, କେତେଦିନ କ୍ୟାନ୍ସର ୱାର୍ଡ଼ରେ ପହରା ଦେବାକୁ ହେବ ଭାବି ବିକାଶ ଶଙ୍କି ଯାଉଥିଲା । କେତେ ସାଧାରଣ ସାମାନ୍ୟ ସୁଖ ସତେ ଅନୁକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ବଜାରକୁ, ପାର୍କକୁ, ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବା । ରାତିରେ ମନ ହେଲେ ବାହାରେ ଡିନର କରି ଘରକୁ ଫେରିବା, ପରସ୍ପରକୁ ନିର୍ବିରୋଧ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ପାଇବା ! ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ବିଭାହେଲା ପରେ କେତେ ଅଲଗା ହୋଇଗଲା ବିନୁ ଆଉ ଅନୁର ଜୀବନ– ମୂଳ ଦୁଃଖ ହେଲା, କାହିଁ ରାଜକୁମାର, କାହିଁ ଜଗୁ, କାହିଁ ବିନୁ ଆଉ ଅମ୍ବିକା ପ୍ରସାଦ, କାହିଁ ହତଭାଗ୍ୟ ଆମେ !'– ତଥାପି ଏ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଯାହା ପାଇଛି ବିକାଶ ସେଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ । ଏତିକି ତ ଅନ୍ତତଃ ମିଳିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ତ' ବିପତ୍ତି ଆହୁରି ଭୟାନକ ରୂପରେ ଲେଉଟି ଆସୁଛି ! ଛାରଖାର କରିଦେବ ଜୀବନ, ତିନିଟା ପ୍ରାଣୀ ଏକତ୍ର ଭୋଗିବେ ଅମାପ ଦୁଃଖ । ଏମିତି କଷ୍ଟ ନପାଇ ତିନିହେଁ ଏକତ୍ର ମରିଗଲେ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା ? ଜୀବନ ଯଦି ବଞ୍ଚିବାର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ମରିଗଲେ କ୍ଷତି କ'ଣ ?– ବିକାଶର ଉତ୍ତେଜିତ ମନ ମଞ୍ଚରେ ତିନିଜଣ ଏକତ୍ର ମରିବାର ଯାବତୀୟ ଚିତ୍ର ଦିଶିଗଲା ଓ ମରିବାର ଯାବତୀୟ ଉପାୟ ସବୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ।

ଏମିତି ଏମିତି ସେ ବିଭୀଷିକାମୟ ରାତିଟି ଠିଆରେ ପାହିଗଲା । ଅନୁ ବି ଶୋଇଚି କି ନାହିଁ କେଜାଣି । ସେ ପ୍ରଥମେ ଉଠି ବିକାଶକୁ ବାହାରକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ହେବାର ଦେଖିଲା । ଏତେ ସହଳ ଉଠିବା ବିକାଶର ଅଭ୍ୟାସ ନୁହେଁ ।– ସେ ସତରେ କେଡ଼େ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ମୁଣ୍ଡରେ ଭରି କେତେ କଷ୍ଟ ପାଉଛି, ଅନୁ ପାଇଁ, ଜଗୁ ପାଇଁ । ଅନୁର ଆଖି ଭରିଗଲା । ନିଜେ ବିକାଶ ପିଠିରେ ହାତ ରଖି ଠିଆହେଲା । ବିକାଶ ଚମକିଲା ନାହିଁ, ଲେଉଟି ଚାହିଁଲା ନାହିଁ, ତାକୁ ସବୁଦିନ ଭଳି ବାହୁରେ ଛନ୍ଦେଇ ଧରିଲା ନାହିଁ ।

''ରାତି ସାରା ଶୋଇନା' ତମେ ?''

କୌଣସି ଉତ୍ତର ନାହିଁ ।

''ଭାବିଲେ ଲାଭ କ'ଣ ? ଆମେ କ'ଣ ଆଉ କରିପାରିବା ? ଯଦି ତୁମେ ଯାହା କହୁଥିଲ ତା' କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ତା'ହେଲେ ଜଗୁକୁ ସେଇଠୁ ନେଇଆସିବା । ତେଣିକି ଆମ ଭାଗ୍ୟରେ ଯାହା ଥାଉ ।'' ଅନୁ ଆଲୁଅ ଟିପି ଦେବାରୁ ବିକାଶ ବିରକ୍ତ ହେଲା ଭଳି, 'ହେଃ' କହି ବୁଲି ପଡ଼ିଲା ।

ଆଲୁଅରେ ବିକାଶର ମୁହଁକୁ ଦେଖି ଅନୁ ପ୍ରାୟ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । କେଜାଣି କାହିଁକି ବିକାଶ ତାକୁ ଭାରି ଭୟଙ୍କର ଦିଶିଲା । ବିକାଶ ଦୁଃଖରେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଲା ବେଳେ ଆଉ ପ୍ରକାରେ ଦିଶେ, ସେତେବେଳେ ଅନୁ ତାକୁ ବୁକୁ ଉପରକୁ ଆଉଜେଇ ନେଇ ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦିଏ, କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ସେ ନିଜେ ଭୟରେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ପଛକୁ । ଏମିତି କ'ଣ ଦିଶୁଛି ବିକାଶ ? ଆଖି ଜଳୁଚି ଡହଡହ । ଗାଲ ପଶିଯାଇଚି । ମୁହଁ ଟାଣି ଯାଇଚି ଇସ୍ପାତ୍ ଭଳି । ବିକାଶ, ଆଲୁଅଟା ଲିଭେଇ ଦେଲା । ପଛେଇ ଯାଇ ବିଛଣାରେ ଚାରିକାତ ମେଲେଇ କୁଢ଼େଇ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଡରିଲା ଡରିଲା ପରି ଅନୁ ଚାଲିଗଲା ବୈଠକ ଘରକୁ । ସେଇଠି ଚୌକିଟିରେ ବସି ଗାଲରେ ହାତ ରଖି ଆଖି ବୁଜିଦେଲା ।....

ବିକାଶ ସତେ ଆଉ କେତେକାଳ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ସମ୍ଭାଳିବ ! ସେ ବର୍ଷକ ଭିତରେ ବାପ ହେବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲା । ଅନୁକୁ ଡର ସହୁ ନଥିଲା । ସେ ଚାହୁଁଥିଲା ଯେତେ ଚଞ୍ଚଳ ସମ୍ଭବ ବିକାଶକୁ ତା' ସ୍ନେହର ଉପହାର ଦେବା ପାଇଁ, ସେ କି ଜାଣିଥିଲା ଏମିତି ଭାଗ୍ୟର ବିଡ଼ମ୍ବନା ସହିବାକୁ ହେବ ବୋଲି । ତଥାପି ବିକାଶ ଅନୁକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଲ ପାଇ ଆସିଛି । ତା' ଖାତିର୍‌ରେ ସେ ଜଗୁ ପାଇଁ କ'ଣ ବା ନ କରିଛି । ସବୁବେଳେ ଅନୁକୁ ବଳ ଯୋଗେଇ ଆସିଛି ।- 'ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନସ୍ କେଆର'ରେ ଦାଖଲ କଲାପରେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଖିଆପିଆ କରି ବିକାଶ ଜୀବନ ସହିତ ସାଲିସ୍ କରିଆସୁଥିଲା । ଏବେ ପୁଣି ଏ ନୂଆ ବିପତ୍ତି ପାଇଁ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା । ଅନୁ ଭିତରେ ଭିତରେ ସଢ଼ି ଯାଉଥିଲା, ବିକାଶକୁ ଗୋଟିଏ ଉପଯୁକ୍ତ ଦାୟାଦ ଦେଇ ନପାରି । 'ଜଗୁ' ତ' ଏମିତି ହୋଇ ଜନ୍ମିଲା, ତା' ବାହାରେ ଅନୁର ଆଉଥରେ ମା' ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଟିକକ ମଧ ପୋଛି ଦେଇ ଆସିଲା । –ଯାପରେ ବିକାଶ କେଉଁ ଯୁକ୍ତିରେ ଅନୁକୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ଭାଳି ଆସିଛି ସେ ହିଁ ଜାଣେ । ଅନୁ ବିକାଶର ମୁହଁକୁ ଦେଖିଲେ ହିଁ ତା' ଭିତର ସବୁ ଜଳଜଳ ଦେଖିପାରେ– ଆଜି ବିକାଶର ସେ ଭୟଙ୍କର ମୁହଁ ଦେଖି ଡରିଗଲା ସତ, କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ନି ହୋଇ, ଆଉ କ'ଣ ସତେ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଏତେ ଧୋକ୍କା, ଧକ୍କା ଖାଇଲା ପରେ ।

ଅନୁର ବୁକୁଭରା ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ବାହାରିଗଲା । ସେ ଆସ୍ତେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା, ସକାଳର ନିତ୍ୟକର୍ମ ପାଇଁ । କେତେବେଳେ ବିକାଶ ତା'କପେ ଚାହିଁବେ କିଏ ଜାଣେ ?-

ମଝିରେ ଦୁଇଦିନ ସେମାନେ ସାମ୍ନାସାମ୍ନି ହୋଇନାହାନ୍ତି । ହୁଏତ' ଚାହିଁ ନାହାନ୍ତି ହେବାପାଇଁ । ଯେ ଯାହା ଜଗତରେ ଆନମନା ବଞ୍ଚିଥାନ୍ତି ଖୁବ୍ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ତଟସ୍ଥ ହେଲାପରି । ବିକାଶ ଯାଇଛି କେନସର ୱାର୍ଡ଼ରେ ଏଡ୍‌ମିଶନ କଥା ବୁଝିବାକୁ । ଅନୁ ଯାଇଛି ହ୍ୱିଲ୍‌ଚେୟାର ଆଉ ସାମୟିକ ଭାବରେ ଦିନକୁ ଦୁଇଘଣ୍ଟା କରି ଜଗୁ୍ର ଟେକପାଳ କରିବାକୁ, ଗୋଟିଏ ଲୋକ ବୁଝିବାକୁ ସେଇ ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନ୍ସ କେଆର ସଂସ୍ଥାରୁ ।

x x x x

ରାତି ପାହିଲେ ଜଗୁକୁ ଆଣିବାକୁ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ତା' ପୁରୁଣା ବଖରାକୁ ଅନୁ ସଜାସଜି କରିଦେଇଛି । ଖାଇବା ଟେବୁଲ୍, ଟଏଲେଟ୍ କମୋଡ଼ ଆଦି ତଦାରଖ କରି ନେଇଛି । ଆସିଲେ ସେ କ'ଣ ଖାଇବ, କେମିତି ଖାଇବ ସେଥିପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସରିଛି । ଇଉଡ଼ିକଲୋନ୍‌ରେ ଚାଦର, ଟାୱେଲ, ତକିଆ ଆଦି ସ୍ପ୍ରେ କରାହୋଇଛି ? ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ, ପୁଅ ଘରକୁ ଆସିବ– ହଉପଛେ ରୋଗିଣା, ପଙ୍ଗୁ ତା ମୁହଁକୁ ଦେଖିଲେ ହିଁ ଅନୁ ସବୁ ଦୁଃଖ ଭୁଲିଯାଏ । ତା'ର ପକ୍ଷୀ ଡାକ ପରି ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲେ ତା' ଭିତରେ ଅନେକ ତାର ବାଜିଉଠନ୍ତି ।

ହଁ, ରାତି ପାହିଲେ ହିଁ ବିପରିର ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ବିକାଶ ମନେ ମନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି ତା'ର ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ । ଏବେ ଜଗୁର ଓଜନ ପଇଁତ୍ରିଶ କେଜି । ତାକୁ ଚୌକିରୁ ଓହ୍ଲେଇବା ଓ ଟେକିବା ବେଳେ ବିକାଶକୁ ହିଁ ବ୍ୟାୟମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କେନ୍‌ସର ୱାର୍ଡ଼ରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲେ ଅସୁମାରି ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଡିପୋଜିଟ୍ ସବୁ ଶୂନ୍ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଇଲାଜ୍ ପରେ କ'ଣ ହେବ କିଏ କହିବ ? ହୁଏତ' ବିକାଶକୁ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିସାରି ସେ ଚାଲିଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ କଲାପରେ ବି ତା' ଉପରେ ଆଜୀବନ ଏଇଭଳି ସବାର ରହିପାରେ । ଅଥବା ଏମିତି ବି ହୋଇପାରେ ଯେ ଇଲାଜ ପରେ ଆଖି କାନ, ମସ୍ତିଷ୍କ ସବୁ ଡାମେଜ୍ ହୋଇଯାଇପାରେ । ତେଣିକି କେବଳ ମାଦଳଟିଏ ପରି ସେ ତା' ବେକରୁ ଓହଳି ରହିପାରେ । ଅନୁ ତ ନିଶ୍ଚୟ ଚାହିଁବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ବଞ୍ଚିବା ଅପେକ୍ଷା ସେ ଚାଲିଯିବା– ମାନେ... ଏଇ... ମରିଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ?... ଏବେ ତ ଏପରି ଟର୍ମିନାଲ ରୋଗମାନଙ୍କର ମର୍ସିକିଲିଂ ମଧ୍ୟ ସୁପାରିଶ୍ କରାଗଲାଣି । ଆମର ଏଠି କେହି ରାଜି ହେବେନାହିଁ । ପ୍ରାଣ ଦେବାର ଅଧିକାର ଯାହାର ନାହିଁ, ସେ ପ୍ରାଣ ନେଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏଇ ହେଲା ସେମାନଙ୍କର ଯୁକ୍ତି କିନ୍ତୁ ରୋଗ କଷ୍ଟରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ଯାହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ସେ କ'ଣ ଏଭଳି ରୋଗରୁ ଶେଷ ନିଷ୍କୃତି ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ ? ମର୍ସି କିଲିଂ କାହିଁକି ନ ହେବ ଯେ ? ସେଥିରେ ଅସୁବିଧା କ'ଣ ? ଯଦି ସେଥିରେ ଘୋଷାରି ହୋଇ

ମରନ୍ତା– କଷଣ କ୍ୱଣେ ପାଉଥାଏ, ତା' ସହିତ ଯଦି ଆଉ କେହି ସେହି ଜୀବନ୍ତ ମରଣର କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରୁଥାନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ଅବ୍ୟାହତି ଦେବାକୁ କ'ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ?– ଏ ତ ପୁଅ ନୁହେଁ, ଆଜୀବନ ସାଧିବାକୁ ଶତ୍ରୁ ଜନ୍ମିଛି– ସେ ଶତ୍ରୁ ! ଶତ୍ରୁଠୁ ଆହୁରି ଭୟଙ୍କର !

ସକାଳ ନ'ଟା ବେଳେ ଅନୁ ବିକାଶ ଯାଇ ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନ୍‌ସ କେଆରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଡାକ୍ତର ନର୍ସ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ନେବାକୁ । କାଗଜପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା । ବିକାଶ ଲେଖାଲେଖି କଥା ବୁଝିବା ଭିତରେ ଅନୁ ଚାହିଁଲା ଜଗ୍ଗୁ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ । ସେମାନେ ତାକୁ ସେଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହି ଭିତରକୁ ଗଲେ, ଗୋଟିଏ ହ୍ୱିଲ୍ ଚେୟାରରେ ଯାହାକୁ ଆଣିଲେ ତାକୁ ଦେଖି ଅନୁ ଅବାକ୍ ହୋଇଗଲା । ଗୋରା ତକ୍‌ତକ୍ ମୁହଁ, ବାଳ କଟା ହୋଇ ବ୍ରସ୍ କରିବାରୁ ଚମତ୍କାର ମାନୁଥାଏ । ଖଣ୍ଡିଏ ନେଭିବ୍ଲୁ ରଙ୍ଗର ବୁସ୍‌ସାର୍ଟ ସେ ପିନ୍ଧିଥାଏ । ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ିକ ବଙ୍କା ହେଲେ ବି ବଳିଲା ବଳିଲା ପରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥାଏ, ଖୁବ୍ ସଫା ପାଦଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ଅନୁ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ଠିଆହୋଇପଡ଼ିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ଜଗ୍ଗୁ ଉଛୁଳିଲା, କିନ୍ତୁ ଆଗପରି ସେମିତି ଆତୁର ହେଲା ନାହିଁ ମା' ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ । ସେ ତା' ଦିକଡ଼ରେ ଚାଲିଥିବା, ନର୍ସ ହେଲପର୍‌କୁ ଚାହୁଁଥିଲା ବାରମ୍ବାର । ସେ କେମିତି ବୋଧେ ଜାଣିପାରୁଥିଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଉଛି । ବିକାଶ ଦସ୍ତଖତ କଲାବେଳେ ହାତ ଅଟକିଗଲା, ସେ ବି ଅବାକ୍ ହୋଇ ଚାହିଁରହିଲା, ହ୍ୱିଲ୍ ଚେଆର୍‌ରେ ବସିଥିବା ସେ ପିଲାଟିକୁ । ସେ ବି ଉଠିପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ତା' ଉପରେ ଆଖି ପଡ଼ିଲାମାତ୍ରେ ଜଗ୍ଗୁ ଆଖି ତରାଟି ଥରଥର କମ୍ପିଲା । ନର୍ସଟି ତା' ବୁକୁ ଆଉଁସି ଦେଇ କହିଲା, 'କିଛି ନାହିଁ, ଜଗ୍ଗୁ, କିଛି ଡରିବାର ନାହିଁ ! ଏଠି ଝିଟିପିଟି ନାହିଁ, ଅସର୍ପା ନାହିଁ । କିଛି ନାହିଁ । ଏଇ ମମ୍ମି, ଏଇ ଡାଡ଼ି !!

ଜଗ୍ଗୁ ବିକାଶକୁ ଚାହିଁଦେଇ ପୁଣି ଠକ୍‌ଠକ୍ ଥରିଲା, ହାତଗୋଡ଼ ଜାକିଜୁକି ମୁଦା କରିନେଲା ।

ନର୍ସ ସଳଖି ଠିଆ ହୋଇ ବିକାଶକୁ ସାମ୍ନା କଲା ଭଳି ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲା "ସାର୍, ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ଏମିତି ଡରୁଛି । ମାଡାମ୍‌ଙ୍କ ଭଳି ଆପଣ ଆସି ତା ସାଙ୍ଗେ ମିଶିଥିଲେ ଏମିତି ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ଜଗ୍ଗୁ ଇଜ୍ ଭେରି ଇଣ୍ଟେଲିଜେଣ୍ଟ !– ସେ ଆମକୁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଆମ ମନ କଥା ଜାଣିଯାଏ । ଖୁଆଇ ଦେଲାବେଳେ ଟିକିଏ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇଗଲେ ସେ ମୁହଁ ଆଡ଼େଇ ବୁଝେ । ପଛଆଡୁ ପିଠିରେ ହାତ ରଖିଦେଲେ ସେ ଜାଣିଯାଏ ମୁଁ ତାକୁ ଗେଲ କରୁଛି ନା ରାଗୁଛି । ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ଖୁବ୍ ଡରି ଯାଇଛି । ଆପଣ ଟିକିଏ ଆଡ଼ ହୋଇଯାଆନ୍ତୁ । ମୋତେ ସମୟ ଲାଗିବ ତାକୁ ନର୍ମାଲ୍ କରିବାକୁ । ଦେଖନ୍ତୁ

ତା'ର ଦେହସାରା ଓଦା ହୋଇଗଲାଣି ଝାଳରେ ।-

ଅନୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ନର୍ସକୁ ଚାହିଁଲା । ଲେଉଟି ପଡ଼ି ବିକାଶକୁ ଚାହିଁଲା । ବିକାଶର କପାଳରେ ଝାଳ ଚିକ୍ ଚିକ୍ କରୁଥିଲା, ସେ ତଳକୁ ଆଖି କରିନେଲା । ସେଇଠୁ ଉଠି ବାହାର ପିଣ୍ଡା ଆଡ଼େ ଦୋଷୀଟିଏ ପରି ଆଡ଼ ହୋଇଗଲା !

ଅନୁ ଆଉ ନର୍ସ ମିଶି ଜଗୁକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା କରୁଥାନ୍ତି । ଅନୁ ଭିତରେ ଭିତରେ ଭାଗ ଭାଗ ହୋଇଯାଉଥାଏ । ତା' ହାତ ଅଟକି ଯାଉଥାଏ । ନର୍ସ ଅଳ୍ପ ହସି ଦେଇ କହିଲା, ''ମାଡ଼ାମ୍, ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ଛିଡ଼ା ହୁଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଜଗୁ କଥା ବୁଝୁଛି । ଆମେ ତାକୁ ଟିକିଏ ଫୁଲ ବଗିଚା ଆଡ଼େ ବୁଲେଇ ଆଣୁଛୁ । ସେ ବୁଝିଗଲେ ନେଇ ଆସିବୁ ।''

ଅନୁ ମହମ କଣ୍ଢେଇଟିଏ ପରି ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ତା'ର ଦି' ପାଖ ତରଳି ଯାଉଥାଏ ଉତ୍ତାପରେ ।- କ'ଣ ଦିଶିଲା ଜଗୁକୁ । ସେ କ'ଣ ବିକାଶକୁ ଅଚିହ୍ନା ପାଇଲା । ନା' ତ' ବିକାଶ ବହୁବାର ଆସିଛି । ଜଗୁ ତା'ହେଲେ କାହିଁକି ଏମିତି ଡରିଗଲା ।- ଅନୁର ହଠାତ୍ ମନେପଡ଼ିଗଲା, ପାହାନ୍ତା ପହରର ସେ ଦୃଶ୍ୟ । ବିକାଶର ସେ ବିକଟାଳ ମୁହଁ ! ସେ ଆଖି, ଠାପୁଆଗାଲ, ଲୁଢ଼ିଆ ଥୋଡ଼ି । ସତେବା ଆଉ କିଏ ! ଖୁବ୍ ଅଚିହ୍ନା, ଭାରି ନୃଶଂସ, ଭୟାନକ !- କିନ୍ତୁ ବିକାଶ ତ' ଏବେ ବେଶ୍ ଦେଖାଯାଉଛି ।- ତେବେ ଏବର ଏ ଚେହେରା ତଳେ ଆଉ ଚେହେରା କ'ଣ ଲୁଚି ରହିଛି । ଜଗୁ କ'ଣ ତାକୁ ଦେଖିପାରିଲା ଓ ଡରିଗଲା !

କ'ଣ କରିବ ଅନୁ ?- କ'ଣ ସେ କରିପାରିବ ସତେ ! ସେ ଉଭୟଙ୍କୁ ତା' ନରମ ପାପୁଲିରେ ଆଉଁସି ଦେବାକୁ ଚାହେଁ, ଦୁଇଫାଳ ହୋଇଯାଆନ୍ତା କି ସେ ? ଦୁଇଟି ଅଗ୍ନିରେ ଝାସ ଦେଇ ତରଳି ଯାଆନ୍ତା ! ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇଯାନ୍ତା । ସେ ନିରବ ଠିଆ ହୋଇ କେବଳ ବିଳପୁଥାଏ । ଆହା ମୋ ଜଗୁ, ଆହା ମୋ ବିକାଶ ।

ସଂକଟ ଭାରରେ ନଇଁ ପଡୁଥାଏ ସେ ଦିନର ପୂର୍ବାହ୍ନ !!

ଲଢ଼େଇ

ଦୁମ୍‌କାଣି ବର୍ଷା ହେଇ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । ଭୂଇଁରେ ଟାଳ ଟାଳ ପାଣି । ପବନ ଓଦା ଓଦା, ବାମ୍ଫୁଆ । ଚଳନ୍ତି ମେଘ ମଝିରେ ଦିପହରିଆ ଟାଣ ଖରା । ଗଛମାନଙ୍କରୁ ପାଣି ସାଙ୍ଗରେ ଟପ୍ ଟପ୍ ଝାଳ ନିଗିଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ଅସୁସ୍ଥ ଲାଗୁଥାଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ । ଏତେ ତାତିରେ ଅସରାଏ ପାଣି କୋଉଠିକି ଅଣ୍ଟିବ ? ତାତିଲା ତାୱାରେ ନଖ ଛିଞ୍ଚଡ଼ା ପାଣି ?

ଜଣକ ପଛକୁ ଜଣେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଧାଡ଼ିରେ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ବର୍ଷା ବେଳେ ବି ସେମିତି ଠିଆ ରହି ତିନ୍ତିଥିଲେ । ଏବେ ଖରାରେ ସେମାନଙ୍କ ଦେହରୁ ବାମ୍ଫ ବାହାରୁଛି । କାହା କାହା ଦେହର ମସିଆ ଲୁଗାରୁ ଝାଳୁଆ ଫୁରୁକୁଟିଆ ଗନ୍ଧ ବାହାରୁଛି ।

ସବା ଆଗରେ ବୁଢ଼ା ଜଣକ ମୁହଁରେ କେତେ ଦିନର ପାଚିଲା ରୁଢ଼ । ଅଣଓସାର କପାଳରୁ ଠାକୁଆ ଗାଲରୁ, ଗହୀର ଆଖି କୋଣରୁ ଝାଳ କି ଲୁହ କି ପାଣି ନିଗିଡ଼ି ଆସୁଚି, ଶିରାଳ ବେକ ଦେଇ ହାଡୁଆ ବୁକୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସେ ସେମିତି ସ୍ଥିର ହୋଇ ଠିଆ ରହିଛି, କେଜାଣି କାହିଁ ପଚାଶ ବର୍ଷ ହେଲା !

ତା ପଛକୁ ନୁଖୁରା ମୁଣ୍ଡ, ମେଲା ଦିହ ଦେଖେଇ, ନାହି ତଳକୁ ଖସି ଯାଇଥିବା ଅଧା ପେଣ୍ଟ ପିନ୍ଧା, ନିଶ ଉଠିନଥିବା ପିଲାଟାଏ । ବୟସ ଦଶରୁ ପନ୍ଦର କ'ଣ ହେଇଥିବ । ତା ଆଖି ତଳେ ପୁଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜି ଝାଳ । ଓଠ ଶୁଖିଲା । ଡୋଳା ଯୋଡ଼ିକ ଡରିଲା ଡରିଲା ପରି ଢଳଢଳ । ଦାନ୍ତରେ ଚିରା କାନିଟାକୁ କାମୁଡ଼ି କନା ପିଣ୍ଡୁଳାଟିଏ କାଖେଇ ଡେଙ୍ଗା ହାଡ଼ୋଇ ସେ ଯେଉଁ ମାଇକିନାଟା ଠିଆ ହେଇଛି, ତା ଆଖି ଯୋଡ଼ିକ ତଳକୁ । ଚିରା ଶାଢ଼ୀର ରଙ୍ଗ କହି ହେବନି, ତା' ବୟସ ବି କହି ହେବନି । ସେ କାହିଁକି ମୁଣ୍ଡରେ ପଣତ ଦେଇ ଲୁଗା କାନି କାମୁଡ଼ି ଠିଆ ହେଇଛି, କାହିଁକି ଆଣ୍ଠୁଆଣି ଲୁଗା ତଳକୁ ସେମିତି ଚାହିଁ ରହିଛି କହି ହେବ ନାହିଁ । ଏମିତି ଏମିତି ତା ପଛକୁ ତା ପଛ ଜନ୍ଦା ପିମ୍ପୁଡ଼ି ପରି ଲମ୍ବି ଯାଇଛି, ଫୁଙ୍ଗୁଳା, ଧୋକଡ଼ା, ଭୋକିଲା ମଣିଷଙ୍କ ଧାଡ଼ି ।

କେହି କଥା କହୁ ନଥାନ୍ତି । କାହା ତୁଣ୍ଡରୁ କଥା ବାହାରୁ ନଥାଏ । କେହି ଘୁଞ୍ଚୁ ନଥାନ୍ତି କେହି ଚଳୁ ନଥାନ୍ତି କାଦୁଅ ସରସର ପାଣିରେ ବତୁରି ଯାଇଥିବା ପାଦରୁ ଚେର ମାଡ଼ି ଯାଇଥାଏ ଭୂଇଁ ଭେଦି ରସାତଳ ଯାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଏ ସମସ୍ତଙ୍କର ନାଁ ଅଛି । ତାଙ୍କ ବାପ ମା' ତାଙ୍କୁ ନାଁ ଧରି ଡାକୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଠିକଣା ବି ଲେଖାହେଇ ରହିଛି । ମୁକାମ, ମୌଜା, ଥାନା, ଜିଲ୍ଲା । ଏମାନଙ୍କର ଜାତି ଅଛି, ବେଉସା ଅଛି, ବିଲବାଡ଼ି ଘର ବି ଅଛି । ସବୁ ସର୍କାରି ଖାତାରେ ।

ରଡ଼ଭଡ଼ ଖରାରେ ଗଛପତ୍ର ଶିଝି ଯାଉଥାଏ । ବର୍ଷା ପାଣି ଶୁଖି ଯାଉଥାଏ । ଏମାନେ ଠିଆ ହେଇଥାନ୍ତି ମାନେ ଥୁଣ୍ଟା ଗଛ । ତାଙ୍କ ବୁକୁ ଦୁକ୍ ଦୁକ୍ ହଉଥାଏ, ନିଶ୍ୱାସ ଚାଲୁଥାଏ, ଆଖିପତା ପଡୁଥାଏ ।

କେଯାଏ ସେ ଧାଡ଼ି ଲମ୍ବିଥାଏ କିଏ କହିବ ?– ସେଇ ବ୍ଲକ୍ ବାବୁ କହିବ, ଯେ ଟିପ ମଡ଼େଇବା କାଳି ଡବା ଆଉ ମାଳ ମାଳ ନାଁ ଗାଁ ଲେଖା ହେଇଥିବା ଖାତା ବିଡ଼ା ଧରି ବସିଥାଏ ।

ଉପର ପିଣ୍ଡାରେ ଖାଲି ଚୌକି, ଚୌକି ଉପରେ ତଉଲିଆ । ଆଗରେ ଟେବୁଲ । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଫୁଲଦାନୀ ।

ବ୍ଲକ୍ ବାବୁ ଧଡ଼ପଡ଼ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ବସିଥିବା ବେଞ୍ଚ ଉପରୁ । ହେଇ ବୋଧେ ବିଜେ ହେଲେ ମଣିମା । ସେଇ ତ' ମାଲିକ । ସେଇ ସରକାର । ସେ ଚୌକି ଉପରୁ ଚାହିଁଲେ ଧାଡ଼ିବାନ୍ଧି ଠିଆ ହେଇଥିବା ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ।

ଉଠିପଡ଼ି କହିଲେ ''ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀମାନେ'' କେହି ଜଣେ କୋଉଠୁ କରତାଳିଟିଏ ଦେଲେ । ଏକୁଟିଆ ପାରାଟିଏ ଡେଣା ବାଡ଼େଇ ଉଡ଼ିଗଲା କାହିଁ ଦୂରକୁ । ସେ ପୁଣି ଦୋହରାଇଲେ, ''ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀମାନେ । ତୁମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାର ଭାରି ଚିନ୍ତିତ । ତିନିମାସ ତଳେ ବଢ଼ି ପାଣିରେ ତୁମ ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ଭାସିଗଲା । ଆହୁରି ଗାଁ ଭାସିଯାଇଛି । ଆଉରି ଭାସିଯିବ ମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତା ହେଲେ ବର୍ଷା ହେଲାନାହିଁ । ବର୍ଷା ହେଲେ ସିନା ବଢ଼ି ହେବ । ବଢ଼ି ହେଲେ ଗାଁ ଭାସିବ ଆଉ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ! ହେଉ ଯେତିକି ହେଲା ସେତିକି । ଏଣିକି ମରୁଡ଼ିକୁ ସର୍କାର ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ପୁଣି ଆଉବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ବଣ୍ଟାହେବ । ତୁମମାନଙ୍କୁ ଯାହା ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ ସେଥିରୁ ଅଧେ ନେଇ ସରକାର ଗୋଟିଏ ଜାତି କଲ୍ୟାଣ ପାଣ୍ଠି ଗଢ଼ିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ହେଇ ତମ ଭିତରୁ ଜଣେ, ସେ ପାଣ୍ଠି ସମ୍ଭାଳିବେ । ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ହେଲେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ।

ବାକି ଯେଉଁ ଅଧକ, ସେଥିପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଏଇଠି ଚିନ୍ତା କରିଛୁ । ତୁମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖାଟିଏ ଖୋଲିଦିଆଯାଇଛି । ସେଇଠି ତୁମେ ତୁମ ଟଙ୍କା ଜମା ଦେଇଦେବ । ଯେତେବେଳେ ଚାହିଁବ ମିଳିଯିବ । ଚୋରି ଡକାୟତିକୁ ଡର ନାହିଁ । ବଦଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଡର ନାହିଁ । ଧାଡ଼ି ମଝିରୁ ଶୁଭିଲା ''ଆମକୁ କେତେ ମିଳିବ ମୁଣ୍ଡପିଛା ?''

''କିଏସ୍ ପଚାରୁଚି । ଏଠି କ'ଣ କେହି ତମ ପଇସା ଖାଇଯାଉଚି ? ତମକୁ ସରକାରୀ ହିସାବରେ ଯାହା ମିଳିବା କଥା ମିଳିବ । କିଏ ପଚାରୁଚି, ଅଫିସ୍‌କୁ ଆସ, ତମକୁ ବୁଝେଇ ଦିଆଯିବ ।''

''ମୁଁ ସପନି ଗୋଛେଇତ ଗାଁ ପାଟପୁର । ସେ ଗାଁଟା ଆଉ ନାଇଁ । ନଈ ଖାଇଗଲା । ଆମେ କେଇମୁଣ୍ଡ ବଞ୍ଚିଯାଇଚୁ । ଖାଲି ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ପଚାରୁନାଇଁ । ଏଇଠି ସମସ୍ତେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଜାଣିବାକୁ । ଆପଣ ଆଜ୍ଞା ଏଇଠି କହିଦଉନାହାନ୍ତି ।''

ବାବୁ ପଛକୁ ଚାହିଁ ପଚାରିଲେ "ଏଇ ! କିଏ କିଓ ?" କାନକୁ କାନ ନଶୁଭିଲା ପରି କଥା । ସେମିତି ତଳକୁ ଚାହିଁ ଉତ୍ତର "ପାଠ ଶାଠ ପଢ଼ିଚି, କିଛି କାମ ଧନ୍ଦା ନାଇଁ, ବାତ୍ରାହୋଇ ବୁଲୁଚି ।"

"ଓ"

"ବୁଝିଲ ଗୋଛେଇତ ଏଠିତ ସଭା ସମିତି ଚାଲିନାହିଁ । ଏଇଟା ସରକାରୀ ଦପ୍ତର । ଏଠି ଯେ ଯାହା କଥା କହିବେ । ପାଞ୍ଚ ପଚିଶଙ୍କ କଥା କେହି ଜଣେ କହିବାକୁ ଏଠି ଠିକା ମିଳେନାହିଁ ।"–

"ସମସ୍ତେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।"

"ତମେ କେମିତି ଜାଣିଲ ? ସେମାନେ ଯଦି ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ତାଙ୍କ କଥା ନିଜେ କହିବେ । ତମର ତାଙ୍କ ପାଇଁ ନେତାଗିରି କରିବାର କିଛି ଲୋଡ଼ାନାହିଁ ।"

ସମସ୍ତେ ନିଷ୍ଚଳ ଠିଆ ରହିଗଲେ । କ'ଣ ହବଟି ।

ଧାଡ଼ି ଭାଙ୍ଗି ସପନି ଗୋଛେଇତ ବାହାରି ଆସିଲା । କେଡ଼େ ସାହସ ସତେ ସେ ଟୋକାଟାର !

ମଳିଛିଆ ପୁରାପେଣ୍ଟ ଗୋଛି ଉପରକୁ ମୋଡ଼ା ହେଇଚି । ଖାଲି ପାଦ ଉପରକୁ ଖଣ୍ଡେ ଜାମା, ଠାଏ ଠାଏ ଚିରା । ତା' ମୁହଁ ହାଡୁଆ, ଆଖି ଗହୀର । ନିଶ ଦାଢ଼ି ଅସଜଡ଼ା । ନିଆଁରଡ଼ ପରି ଚାହାଣି ।

ସେ ସବା ଆଗକୁ ଆସି ବୁଲିପଡ଼ିଲା । ପାଟି କରି ପଚାରିଲା, "ତେମେ ଭାଇ କ'ଣ ପାଇବ ବୋଲି ଏଠି ଆସି ଠିଆ ହେଇଚ ? ସରକାର ତମକୁ ବନ୍ୟା ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଇସା ପଠେଇଛନ୍ତି । କେତେ ପଇସା ନ ଜାଣିଲେ କେମିତି ହବ ?"

ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଦେଖୁଥାନ୍ତି, ଶୁଣୁଥାନ୍ତି ହେଲେ କାହାରି ପାଟି ଫିଟୁନଥାଏ । କାହାରି ପାଦ ଚଳୁ ନଥାଏ ।

"କ'ଣ ମଉସା ତେମେ କେତେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବ ଜାଣିଚ ? କିଏ ଜାଣିଚ ଭାଇ ମତେ ଟିକିଏ କହିଦିଅ । ସରକାରୀ ବାବୁ ତ' କହିବେ ନାଇଁ । ଏଠି ସବୁ ସତ ହିସାବ ଦେଲେ ପଇସା ମିଳିବା କଥା । ମୋ ଘରେ ମତେ ଛାଡ଼ି ଆଉ ପାଞ୍ଚଜଣ । ସେ ସମସ୍ତେ ବନ୍ୟାରେ ଭାସିଗଲେ । ଘର ଭାସିଗଲା । ସରକାର କ'ଣ ଦେବେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ?– ଘର ପିଛା ?"

କ'ଣ ହେଲା କେଜାଣି, ପୁଲିସ ଗାଡ଼ିଟାଏ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା । ତାଙ୍କ ହାକିମ ଜଣକ ସରକାରୀ ବାବୁ ସାଙ୍ଗେ କ'ଣ କଥା ହେଲେ । କିଛି ପଚରା ଉଚୁରା ନକରି ସପନିକୁ ସେମାନେ ଘେନିଗଲେ ।

ଗଲାବେଳେ ସପନି ପାଟି ଶୁଣେଇ କହିଲା ''ମୁଣ୍ଡପିଛା ହଜାରେ, ଘର ପିଛା ପାଞ୍ଚହଜାର ଠିକଣା ହେଇଛି । କେହି ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଆଉ ଏ ବାବୁ ପାଲରେ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ପାଣ୍ଠି କଥା, ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କଥା ସବୁ ମିଛ । ତମକୁ ଭୁଟେଇବା ପାଇଁ ବସିଛନ୍ତି ଏମାନେ । ଜମା ଟିପ ଚିହ୍ନ ଦବନାଇଁ ସବୁ ପଇସା ଆଗ ହାତରେ ନ ପାଇବା ଯାକେ । ଦେଖ, ଭାଇମାନେ ତମକୁ ମୋ ରାଣ ।'' ସପନିକୁ ଗୋଇଠା ମାରି ସେମାନେ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ପୁରେଇ ଦେଲେ । ଗାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ପରେ ସେ ଶବଦଟା ମଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ କାନେଇଥାନ୍ତି । ସେଇଠୁ ସବୁ ନୀରବ ହେଇଗଲା ।

ସତେବା କିଛି କୋଉଠି ଘଟିନାହିଁ ଏଇ ଢଙ୍ଗରେ ବାବୁ ଗଲା ଝାଡ଼ି କହିଲେ ''ତା'ହେଲେ ସେଇଆ ହେଲା, ଅଧେ ଯିବ ପାଣ୍ଠିକୁ । ଆର ଅଧକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍କୁ । ତମରି ପାଇଁ ପରା ଆମକୁ ରାତିରେ ନିଦ ନାହିଁ ଦିବସରେ ଭୋକ ନାହିଁ । ଆସ ତା ହେଲେ...

''ଆମେ ଏବେ ଖାଇବୁ କ'ଣ ?''

ବାବୁ ଫଦ୍‌କିନା ବୁଲିପଡ଼ିଲେ ''କିଏସ୍ ସେ ପାଟିକଲା ?''

ସ୍ୱରଟି ସରୁ ହେଲେବି ଭାରି ସ୍ପଷ୍ଟ । କାହିଁ କେତେଦୂର ଯାଏ ଶୁଭିଥିବ । ମନେହେଲା ସେ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପିନ୍ଧା ଟୋକାର ସ୍ୱର । ସେ ଦିଶୁଥିଲା ନିହାତି ଭୋକିଲା । ହୁଏତ କେତେଦିନ ହେଲା ତା ପେଟରେ ଅନ୍ନ ପଡ଼ିନଥିଲା । ସେ ତା' ଡରିଲା ଡରିଲା ଆଖିରେ ସେମିତି ଢଳଢଳ ଚାହିଁ ରହିଲା । ''କିଏ ସେ କହିଲା କ'ଣ ଖାଇବ ବୋଲି ? ସେଇଆ ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ, ମୋର ମୋ ଦପ୍ତରର ସରକାରଙ୍କର ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର । ସେ ଠିକଣା କଥା ପଚାରିଚି ! କିଏ ସେ ?''

କ'ଣ ହେଲା କେଜାଣି, ପାଞ୍ଚ ଛ' ଜାଗାରୁ ଶୁଭିଲା ଆମେ ଏବେ ଖାଇବୁ କ'ଣ ?

''ସେଇ କଥା ତମେ ନ ପଚାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋ ଆଡୁ ମୁଁ କହିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ସରକାର ହାକିମମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଇଚି । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କାନକୁ ନେଇଚି । ସବୁ ରାଜି ଅଛନ୍ତି, ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି ।''

ଖରା ବାଧୁଥିଲା । ଅଥୟ ଅସୁସ୍ଥ ଲାଗୁଥିଲା । ଆରେ ସେ କହି ଦଉନାହିଁ କାହିଁକି ? ଭୋକିଲା ମଣିଷ ଆଗ ଶୁଣି ଦିଅନ୍ତୁ ସେମାନେ କ'ଣ ଖାଇବେ । ଖାଇବା ନ ଖାଇବା ପଛକଥା ।

''ଏବେ ଯୋଉଆଡ଼େ ଦେଖ କିଛି କୋଉଠି ନାହିଁ । ବଢ଼ି ପାଣି ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଛି । ବାଲି କାଦୁଅ ମଡ଼େଇ ହେଇ ଯାଇଚି ଅନାବନା ଶାଗ ବଣ ଉପରେ । ନହେଲେ ବା କ'ଣ ଉପାୟ ଦିଶିଥାନ୍ତା । ବାଲି କାଦୁଅ ଖାଇ ନଈ ପାଣି ପିଇଲେ ତ ପେଟ ପୂରିବ ନାଇଁ ।''

ବାବୁ ମୁହଁରେ ହସ ଉକୁଟି ଉଠିଲା । ''ସେଥିପାଇଁ ଆଗ ସରକାରୀ ଚାଉଳ ଚୂଡ଼ା ଦୋକାନ ସବୁ ଦଶ କୋଡିଏଟା ଖୋଲି ଦିଆଯିବ । ସେଇଠି ନାହିଁ ନଥିବା ଶସ୍ତାରେ ଜିନିଷ ବିକାଯିବ ।''

''ପଇସା ?''

''ହଁ ପଇସା ମିଳିବ ! ତୁମକୁ ମୁଣ୍ଡ ପିଛା ଏଇନା ଦଶଟଙ୍କା ଦିଆଯିବ । ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ ଚୂଡ଼ା ଚାଉଳ ଟ୍ରକ୍ ପହଞ୍ଚିଯିବ । ତମେ ସେଇଠୁ ଏମିତି ଶାନ୍ତିଶୃଙ୍ଖଳା ରଖି ଯାହା ମିଳିବ କିଣିନବ ।

''ଏ ପଇସା ତମକୁ ସହଜ ସୁଧରେ କରଜ ଦିଆଯିବ । ତମେ କାଲିଠୁ ଏ କାଦୁଅ ବାଲି ଗୋଡ଼ି ନେଇ ନଈ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବ । ହୁଡା ଟେକିବ । ସବୁଦିନ କାମ । ସବୁଦିନ ମଜୁରି । କରଜ ଶୁଝିଗଲେ ତମ ମଜୁରି ତମର । ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲିଲା, ତମର ନିଜ ବେଉସା ନ ଲାଗିବା ଯାଏ !''

ପୁଣି ହଲେ ହାତର କରତାଳି । ଡେଣା ପିଟି ଗୋଟିଏ ପାରା ବାଲିକାଦୁଅ ଆଉ ଗୋଳି ପାଣି ପାରି ହେଇଯିବାର ଶବ୍ଦ ।

''ରହିବ କୋଉଠି ?– ହାଲ୍‌କୁ, ଯୋଉ କେତେଟା ଗଛ ଦିଶୁଚି ତାରି ମୂଳେ ରହିଯିବ । ତମ୍ବୁ ପାଇଁ ବରାଦ କରାହଉଚି । ସରକାରଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଜିଣିଲା ଭଳି କେହି ଗୋଟାଏ ମାତବର ଯୋଗାଣ ବେପାରୀ ଯୋଗାଡ଼ କରାହଉଚି । କାଗଜପତ୍ର କାମ । ଏଇ ହପ୍ତାଏ ଭିତରେ ହେଇଯିବ ।''

ନଥିପତ୍ର ଧରିଥିବା ଲୋକଟା ତତ୍ପର ହେଇଗଲା । ଏଣିକି ଖୁଦମୁଣ୍ଡି ଗୋଟେଇବାକୁ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଧାର ମାଡ଼ିଆସିବ ।

ବାବୁ ସବା ଆଗରେ ଥିବା ବୁଢ଼ା ପିଠିରେ ହାତ ଦେଇ ଆଗେଇ ଦେବା ଢଙ୍ଗରେ କହିଲେ ''ଚାଲ ମଉସା ଆଉ ବିଳମ୍ବ କାହିଁକି । ତମ ନାଁ କ'ଣ ?''

ପିଣ୍ଡା ଉପରୁ ଶୁଭିଲା । ଇଏ ହଉଚି ଧନି ଓରଫ ଧନେଶ୍ୱର ସାମନ୍ତ । ପିତା- ବୀରଭଦ୍ର ସାମନ୍ତ । ମୁକାମେ ପାଟପୁର । ଥାନା.....''

''ଆରେ ରହିଥା'' ଗର୍ଜିଲେ ବାବୁ । ''ତତେ କିଏ ପଚାରୁଚି । ହଁ ତା'ହେଲେ ଧନି ମଉସା ତମେ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ ଏମାନେ ସବୁ ତାଙ୍କ ଭାଡିଆ ଦଶଟଙ୍କା ନେବେ । ଚୂଡ଼ାଚାଉଳ କିଣିବେ । ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ କାହିଁକି ଡେରି କରୁଛ ?''

''ବୁଢ଼ା କିନ୍ତୁ ଅମଙ୍ଗ । ସେ ବାବୁ ଆଖିକି ଚାହିଁ ଛେପ ଢୋକିଲା । କହିଲା ସେ ଯେଉଁ ଗୋଛେଇତ ଟୋକା କହୁଥିଲା ସେ କଥା କ'ଣ ? ଆମର ଥଇଥାନ ହବ ନା, ଆମେ ଖାଲି ମୂଲ ଖଟିବୁ ?'' ଧାଡ଼ି ପଛରୁ କିଛି ମୁହଁ ଓହଟି ଚାହିଁଲେ । 'ଗୋଛେଇତ', 'ଗୋଛେଇତ', 'ଗୋଛେଇତ', ଶବ୍ଦ ତୁଣ୍ଡରୁ ତୁଣ୍ଡକୁ ଶେଷଯାଏଁ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ସମସ୍ତେ ପୁଣି ଟାଣେଇ ଗଲେ ।

ବାବୁ ଉପରକୁ ମୁହଁକରି ଠୋ ଠୋ ହସିଲେ । ''ଆରେ ସେଇଟା ବାୟାଟାଏ । ସେ ବାତ୍ରା ଟୋକା କଥା କାହିଁ ଶୁଣୁଛ ମଉସା ? ସେ ଟୋକା ଏ ଦପ୍ତରକୁ ଆସି ତା ହାତ

ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ପଇସା ମାଗିଲା । ଏଠିତ ପାହି ପାହି ହିସାବ । କିଏ ତାକୁ ଦବ । କିଛି ନ ମିଳିବାରୁ ସେ ସେମିତି ଗୋଟେ ସୁଆଙ୍ଗ କଲା । ଏଇନା ପୁଲିସ୍ ତା କଥା ବୁଝୁଚି । ତମେ ଚାଲୁନା ମଉସା । ଏତେ ଲୋକ ଭୋକ ଉପାସରେ ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି । ତମେ ନଗଲେ ଆଡ଼ ହେଇଯାଅ ।''

ବୁଢ଼ାକୁ ଗୋଟାଏ ପାଖକୁ ପେଲିଦେଇ ପିଲାଟାକୁ ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଇ ସେ ମାଇପି ଲୋକଟା ପାଖେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଚାହିଁଗଲେ ଗୋଡ଼ଠୁ ମୁଣ୍ଡ ଯାଏ ।

ପିଣ୍ଡାରୁ ଶୁଭିଲା ''ସ୍କୁଲ ଓରଫ ସୁଲକ୍ଷଣା ବେହେରାଣି ସ୍ୱାମୀ.....''

''ଆରେ ରଃ ! ବାଙ୍କୁ ବାଙ୍କୁ ହଉଚି- ଆଚ୍ଛା ସେ କାଗଜପତ୍ର ନେଇ ତୁ ଚାଲିଆ । ଆରଟାକୁ କହ ସେ ଟଙ୍କା ନେଇଆସିବ । ଏଇଠି ବାଣ୍ଟିଦବା ।''

ବାଁ ହାତ ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଠି ମାନ ନୀରବ କଳା ବୋଳି ହୋଇ କାଗଜ ଉପରେ ମଡ଼େଇ ହେଇଗଲେ, ଡାହାଣ ହାତରେ ଦଶଟଙ୍କି ନୋଟ୍‌ଟିଏ ଲେଖା ଧରି ସେମାନେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ ଧାଡ଼ିଭାଙ୍ଗି ।''

ଅମଙ୍ଗ ହଉଥିବା ଦୋଦୋପାଞ୍ଚ ହଉଥିବା ମଣିଷ ସବୁ କିଛି ସମୟ ଉତ୍ତାରୁ ଠେଲି ହେଲେ ଆଗକୁ । ନୂଆ ଦଶଟଙ୍କା ନୋଟ୍ କଡ଼ କଡ଼ ବାଜୁଥିଲା । ବାବୁର ଧଇର୍ଯ ମାନିବାକୁ ହେବ । ଶେଷଯାଏ ଦିଟା ବିଡ଼ା ନୋଟ୍ ବଣ୍ଟା ହେଇଗଲା ।

''ଆସ ଭାଇମାନେ ତୁମ ପାଇଁ ଟ୍ରକ୍ ଆସିଯାଇଚି, ଏ ଦପ୍ତର ପଛପଟେ ଲାଗିଚି । ସେଇଠି ଚାଉଳ କିଲୋ ଦୁଇଟଙ୍କା ଉଣା । ଚୁଡ଼ା ସେମିତି ଟଙ୍କାଏ ଉଣା ! ଆରେ ହେ ତୋଫାନି ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇଯା । ଚୁଡ଼ା ଚାଉଳ କିଣେଇ ଦବୁ !''

କିଛି ଲୋକ ସେଇଆଡ଼େ ମୋହିଁଗଲେ । ଆଉ କିଛି ଯୋଉଠି ସେଇଠି ବସିଗଲେ ଏକୁଟିଆ ପୁଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜି । ହାତରେ ସେମିତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଦଶଟଙ୍କି ନୋଟ୍‌ଟିମାନ ଧରା ହୋଇଥାଏ । ଯୋଡାଏ ଟିପରେ ପିଲାଏ ପ୍ରଜାପତିର ଡେଣା ଧରିଲା ପରି ସେମାନେ ଧରିଥାନ୍ତି ।

ବାବୁ ପିଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ । ପୁଣି କ'ଣ ମନ ହେଲା ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଲେ । ଡାକ ପକେଇଲେ ''ଆରେ ଡାକୁଆ ! ସେ ଶାଢ଼ୀ ଗଣ୍ଡିରାରୁ ଖଣ୍ଡେ ଭଲ ଶୀଘ୍ର ଆମ ସ୍କୁଲକୁ ଆଣିଦେଲୁ ।''

ପାଖ ଆଖରୁ ଦି ଚାରିଜଣ ସ୍କୁଲ ଆଡ଼କୁ ପାଖେଇ ଆସିଲେ । ବାବୁଟା କ'ଣ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧେଇଲାଣି ସ୍କୁଲକୁ । ସେମାନଙ୍କ ଚାହାଣି ଆଉ ଠାର ବାବୁ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଏଗୁଡ଼ାକୁ ମଳି. ମୁଣ୍ଡିଆ ସିନା କହିବ । ହେଲେ ଏ ଶଳାଙ୍କର ମଗଜରେ ମଳିଧୂଳି ନାଇଁ । ଏ ଶଳେ ସବୁ ବୁଝି ଯାଉଛନ୍ତି । ହେ !– ମାର ଗୋଲି । ଏଗୁଡ଼ାକୁ କିଏ ପଚାରେ...

ସୁଲ ଆଗରେ ଲୋଚାକୋଚା ଗୋଟେ ଶାଢ଼ୀ ଧରି ଡାକୁଆ ଠିଆହେଲା ।

''ଆଲୋ ନେ, ବାବୁ ଦଉଚିନି ପରା ।''

ସୁଲ ସେମିତି ତଳକୁ ଚାହିଁ ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ନାହିଁକଲା । ବାବୁ ଠାରି ଦବାରୁ ଡାକୁଆ ତା ହାତରେ ଶାଢ଼ୀଟା ଗୁଞ୍ଜିଦେଲା । ''ଯା ଆଢୁଆଳ ଦେଖି ପିନ୍ଧିପକା'' କହି, ବାବୁ ଆଉଥରେ ତାକୁ ଗୋଡ଼ରୁ ମୁଣ୍ଡଯାଏ ଚାହିଁଦେଇ ପାହାଚ ଚଢ଼ିଗଲେ ।

ଶାଢ଼ିଟା ସୁଲ ହାତରୁ ତଳେ ଖସିପଡ଼ିଲା । ସେ ଶୂନ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା । ଲୁହରେ ବତୁରି ଗଲା ତା ମୁହଁ ।

ଧନି ସାମନ୍ତ ତା ପାଖକୁ ଆସି ଠିଆହେଲା । କେହି କାହାକୁ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ କିଛି ସମୟ ।

ଧନି କହିଲା ''ତୁ ନିଜକୁ ନିଜେ ସମ୍ଭାଳି ରହିବୁ । ଶୁକ ବେହେରା ତ' ଆଉ ଆସିବ ନାହିଁ ।''

ସୁଲ କଇଁ କଇଁ ହେଇ କାନ୍ଦିଲା । ''ମଉସା ମୁଁ ଆଉ କେବେ ନୂଆ ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧିବି ନାହିଁ ଲୁଗା ପୁଟୁଳାଟିକୁ ଦେଖେଇ କହିଲା, ''ସେଇଦିନ ଯୋଉଦିନ ଘରଦ୍ୱାର ଉଜୁଡ଼ିଗଲା, ସେ ମୋ ପାଇଁ ଏ କପ୍ତା ଖଣ୍ଡ ଆଣିଥିଲା । ମତେ କହିଲା ରାତିରେ ସେଇଟା ପିନ୍ଧିବାକୁ । ମୁଁ ତାକୁ ବୋଧେଇ ଦେଲି । କହିଲି ସତାରିଯା । ଦିନ ଆଲୁଅରେ ଗାଧେଇ ପାଧେଇ ପିନ୍ଧିବି । ତୁ ଦେଖିବୁ ।

ସୁଲ ପୁଣି କାନ୍ଦିଲା । ତା ଦିହସାରା ଲୁହ ଝରିଯାଉଥିଲା ।

''ସେ ରାତି ପାହିଲା ନାଇଁ ମଉସା । ମୁଁ ଆଉ ଏ କପ୍ତା ପିନ୍ଧି ପାରିଲି ନାହିଁ । ରାତି ଅଧରେ ବଢ଼ିପାଣି ମୋ ସଂସାର ଭସେଇ ନେଇଗଲା ।''

ଲୁଗା ବିଣ୍ଡାଟିକୁ ମୁହଁ ଉପରେ ମଡ଼େଇ କେତେବେଳ ଯାଏଁ ସୁଲ ଥରି ଥରି କାନ୍ଦୁଥିଲା ।

ଧନି ସାମନ୍ତ ପାଖକୁ ଡାକୁଆ ଆସି କହିଲା । ''ବାବୁ ଡକେଇଛନ୍ତି ଉପରକୁ ଆସ''। ଧନି ତାକୁ ଅନେଇଲା । କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ।

''ଆରେ ଆସୁନା କାହିଁକି'' ଡାକୁଆର ତେଜା ସ୍ୱରରେ ସରକାରୀ ତଲବ ଶୁଣାଗଲା ।

ଧନି ସେମିତି ତାକୁ ଅନେଇ କହିଲା– ''ବାବୁଙ୍କୁ କହିଦିଅ ମୁଁ ଦଶଟଙ୍କା କରଜ ନେବି ନାହିଁ କି ଟିପଚିହ୍ନ ଦେବିନାହିଁ ।''

ପାଖରେ ଥିବା ଲୋକେ ଶଙ୍କିଗଲେ । ଧନି ମଉସା ସତେ ଭାରି ଟାଣ ମଞ୍ଜର ମଣିଷ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଆଉ ଦଶ କୋଡ଼ିଏ ଆସି ଘେରିଗଲେ । କେହି କେହି କାନିରେ ଗଣ୍ଡିଏ ଲେଖା ଚୂଡ଼ା ବାନ୍ଧି ଆଣିଥିଲେ । କେତେ ପଇସା ଦେଇଥିଲେ କେଜାଣି !

ପାଖରେ ଜାମୁକୋଳି ଗଛମୂଳକୁ ସୁଲ ପହଁରିଲା ପରି ଚାଲିଗଲା । ଆଉସବୁ ବି ସେଇଆଡ଼େ ମୁହାଁଇଲେ ।

ଧନି ସାମନ୍ତ ସବାଶେଷରେ ଘୁଞ୍ଚିଲା । ସୁଲକୁ ବାବୁ ଦେଇଥିବା ଶାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡ ପଡ଼ିରହିଲା । ଅଭାବି ଦରିଦ୍ର ମଣିଷଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ କେତେବେଳେ ସେ ଖଣ୍ଡ ଉଠେଇ ନେଇଗଲା ଜଣାପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ଜାମୁକୋଳି ଗଛମୂଳେ ଏଠି ସେଠି ସବୁ ବସିଗଲେ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଖରା ମଉଳିଗଲା ସଞ୍ଜ ନଇଁ ଆସିଲା ନୀରବ ଛାଇ ଭଳି । କେହି କୁଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ବାଟ ନଥିଲା । ଗାଁଗଣ୍ଡା ଘରଦ୍ୱାର ହରାଇଥିବା ଉଦ୍‌ବାସ୍ତୁ ମଣିଷମାନେ ଯିବେ ବା କୁଆଡ଼େ ?

ମାଛି ଅନ୍ଧାର ବେଳକୁ ଜଣେ କିଏ ଟାଉଟାଉ ସେଇଆଡ଼କୁ ଆସିବାର ଦେଖାଗଲା । ସେ ଆସି ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ଗୋଡ଼ ଫରକେଟେଇ ଠିଆହେଲା । ''ଆଉ ସବୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?'' ପଚାରିଲା ସେ । ''ଯେ ଯାହା ଘରକୁ ପଳେଇଲେ ସେଇଠି ଚିରା ହେଁସ ମୁହାରେ ରାତି ବିତେଇବାକୁ ।''

''ଏଠି ସବୁ ପାଟପୁରିଆ ମନ୍ଦା ପକେଇ ବସିଚ– ତମର ଗାଁ ଉଭାନ ହୋଇଯାଇଚି ତେମେ ଯିବ କୁଆଡ଼େ ?– ମୋ କଥା ଜମା କେହି ଶୁଣିଲ ନାହିଁ । ଟିପ ଚିହ୍ନ ମଡ଼େଇ ଦେଇ କିଛି ନବୁଝି ନଶୁଝି । ଆମେ ଏଇଠି ଶୁଖି ଶୁଖି ମରିବା । ଆମକୁ ଏମାନେ ମଜୁରି ଦେବା ବାହାନାରେ ଖତରା ଚାଉଳ ଦେବେ । ତାକୁ ଶିଝେଇ ଦି ଦିନ ଖାଇଦେଲେ ତେଣିକି ଦି' ମୁହଁ ଫିଟିଯିବ । ଆମେ ଜାଣିଶୁଣି ଯଦି ମରିବାକୁ ଚାହିଁବା ଆମକୁ କିଏ ବଞ୍ଚେଇ ପାରିବ ? ମର, ମରିଯା ଶଳେ, ତମର ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ ।''

ସମସ୍ତେ ଜାଣିଲେ ଯେ ସପନି ଗୋଛେଇତ ସେମିତି ଝିଙ୍ଗାସୁଥିଲା । ନିଜକୁ ମିଶେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ।

ଧନି ସାମନ୍ତ ଆସ୍ତେ ଉଠି ଆସି ସପନି ପିଠିରେ ହାତ ରଖି ଠିଆହେଲା । ''ତତେ ପୁଲିସ ବାଡ଼ିଆ ବାଡ଼େଇ କଲା କିରେ ପୁଅ ?'' ସପନି ରାଗରେ ଫଁ ଫଁ ହେଲା । ''ପାଟି ଫିଟେଇଲେ ତ' ଶଳେ ବାଡ଼େଇବେ । ସେଥିରେ ଆଉ ନୂଆ କଥା କ'ଣ ଅଛି ।

ତଳେ ଲାତ ମାରି ଦାନ୍ତ ସନ୍ଧାରୁ ଖିଙ୍କାରି ହେଲା ''ଏ ଶଳାଙ୍କ ଅଫିସ୍ ଅଦାଲତ ନିଆଁ ଲଗେଇ ପୋଡ଼ିଦେବି । ଏ ଲାଞ୍ଚୁଆ, ଖଚୁଆ, ବେଧୁଆ ମଣିଷମାରୁ ଗୁଡ଼ାକୁ ଜିଅନ୍ତା ଜାଳିଦେବି ।''

''ଥୟ ଧ ସପନି । ତୁ ଯେମିତି ହଉଚୁ, ମୁଁ ବି ସେମିତି ହଉଥିଲି । ସେତେବେଳ କଥା ନିଆରା । ସେ ଲଢ଼େଇ ନିଆରା । ଏବେ ଶୁଣ । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଭୋକିଲା । ଭୋକ ବିକଳରେ ତାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁନାହିଁ । ଚୁଡ଼ା ଗଣ୍ଡେ ଲେଖାଁ ଧରିଛନ୍ତି । ପାଣିରେ ବତୁରିଲେ ଖାଇବେ । ଏଇଠୁ ନଈବାଙ୍କ ଆଡ଼ିକି ଅଛବାଟ ଗୋଟେ ଡାକବଙ୍ଗଳା ଅଛି । ସେଇଠି ସେ କାଳର ଗୋଟେ କୁଅ ଅଛି । ଡାକବଙ୍ଗଳାରେ ନିଧି ନାହାକ ମୋର ଚିହ୍ନା ।

ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେଇଠିକି ନେଇଚାଲ । ସେମାନେ ଆଗ ସାଷ୍ଟାମ ହୁଅନ୍ତୁ । ତା'ପରେ କଥା ହବା । ମୁଁ କିଛି ନେଇନାଇଁ କି ଟିପଚିହ୍ନ ମାରିନାହିଁ ।''

ଢଣ ମନକୁ ପାଇଗଲା ସପନିର କେଜାଣି ସେ ବୁଲିପଡ଼ି ଚାହିଁଲା ଧନି ସାମନ୍ତକୁ ''ତେମେ ଟିପ ଚିହ୍ନ ମାରିନ ମଉସା ? ଠିକ୍ ଅଛି ଚାଲ ସେଇ ଡାକବଙ୍ଗଳାକୁ ଯିବା ସେଇଠି ସେ ସାଇବ ଗଛମୂଳେ ବସି କଥାହବା ।''

ଧନି ସାମନ୍ତ କହିଲା ''ଆରେ ସେ ସାଇବ ଗଛ ଯୋଉଦିନ ଲଗାହେଲା ମୁଁ ଥିଲି । ସେଠିକି ଚାଲ, ସେ କଥା କହିବି ।''

ଅନ୍ଧାର ଘନେଇ ଆସିଲା ବେଳକୁ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଏକାମୁହାଁ ବାହାରିଲେ । ଏତିକିବେଳେ ସେ ଅଫିସ୍ ଭିତରୁ ଦୁଇଜଣ କିଏ ଆସିଲେ ତାଙ୍କଆଡ଼େ । ଟାଉଟାଉ ଆସି ଚାହିଁଲେ ଚାରିଆଡ଼କୁ । ଦବିଲା ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, ''ଏଠି ସୁଲ ବେହେରାଣି କିଏ ଅଛି- ବାବୁ ଡକେଇଛନ୍ତି ଚାଲ ।'' ଛପ୍‌କିନା କ'ଣଟାଏ ପାରି ହୋଇଗଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ । ଆଗମୁଣ୍ଡରୁ ''କିଏସେ ବେ ସୁଲକୁ ଡାକୁଚି ରାତିରେ'' କହି ଝପଟି ଆସିଲା ସପନି । ତା ପଛକୁ ପଛ ଆଉ ଟୋକା ମେଣ୍ଟ ବାନ୍ଧିଗଲେ ।

ସେ ଦି'ଟା ପିଆଦା କନକନ ହେଲେ । ଜଣେ କହିଲା ''କ'ଣ କାଗଜରେ ଟିପଚିହ୍ନ ମାରିବାକୁ ଅଛି । ତା ଗେରସ୍ତ ମରିବା ବାବଦକୁ ତାକୁ ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।''

ସପନି ଉହୁଙ୍କି ଆସୁଥିଲା । ତାକୁ ପଛ କରିଦେଇ ଧନି ସାମନ୍ତ ଆଗେଇ ଆସି କହିଲା ''ସୁଲ ଆମ ଗାଁ ଝିଅ, ଗାଁ ବୋହୂ! ସେ ରାତିରେ ଏକୁଟିଆ କୁଆଡ଼େ ଯିବନାହିଁ । ସେ ଆମ ପାଖରେ ରହିବ । ରାତି ପାହିଲେ ଦେଖିବା । ଯାଅ ସେଇଆ କହିଦେବ - ଚାଲରେ ପିଲେ ! ''ଭାରି ବହପ ତ ! ରହିଥାରେ ପୁଅ !'' କହି ପିଆଦା ଫେରିଗଲେ । ବୁଢ଼ା ଧନି ସାମନ୍ତ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆଗେଇଲା । ସୁଲକୁ ଘେରି ବାକି ସବୁ ଆଗେଇଲେ ଅନ୍ଧାରରେ ପାଣି ଖୋଜିବାକୁ ।

ବତୁରା ଚୂଡ଼ାଗଣ୍ଡେ ଲେଖା ଖାଇ ସମସ୍ତେ ପଥର ଚଟାଣ ଉପରେ ମନ୍ଦେଇ ହେଇ ବସିଲେ । ଧନି ସାମନ୍ତ ଦି ଘଡ଼ି ଅନ୍ଧାର ପରେ ଉଇଁ ଆସିଥିବା ଜହ୍ନ ଆଡ଼କୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖେଇ କହିଲା– ସେଇଠି ସେ ସାଇବ ଗଛ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଏବେ ତା' ଡେର ଦୋହଲି ଯିବାରୁ ଶୋଇଯାଇଛି । ସେ ଗଛଟା ନିଆରା.....

ଏଇ ବଙ୍ଗଳାରେ ସାଇବମାନେ ରହୁଥିଲେ । ଆମେ ସବୁ ସେତେବେଳେ ଟୋକା । ସାଇବଙ୍କୁ ଦେଶରୁ ତଡ଼ିବାକୁ ଲଢ଼େଇ ଚାଲିଥାଏ– ସେ ଲଢ଼େଇ ବି ନିଆରା ।....

ଶେଷକୁ ଗୋଟାଏ ରଙ୍ଗମୁହାଁ ସାଇବ ଏଠି ଥିଲା । ସେଇଟା ଟିକିଏ ଅଲଗା । ଆମକୁ ଚାହିଁ ହସୁଥିଲା, ପାଖକୁ ଡାକି ପିଜୁଳି ଦେଉଥିଲା । ଚାରିଆଡ଼େ ଦିନେ ଗୋଳ ଶୁଭିଲା

ଯେ ସାଇବ ଶାସନ ସରିଗଲା । ସେମାନେ ପଳେଇଲେ । ସେ ଦିନଟା ମୋର ମନେ ଅଛି । ସେ ରଙ୍ଗମୁହାଁ ସାଇବ ନିଜେ ମାଟି ହାଣି ଗଛଟାକୁ ପୋତିଲା । ଆମେ ନଈ ଆଡ଼େ ଆସିଥିଲୁ । ଆମକୁ ଦେଖି ହାତ ଠାରି ଡାକିଲା । କ'ଣ ସବୁ ହିନ୍ଦୀରେ କହିଲା । ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଥିଲା ଶୁକୁଯା, ଆମକୁ ବୁଝେଇ ଦେଲା– ସାଇବ ତା' ଦେଶକୁ ଚାଲିଯିବ । ଏ ଗଛଟା ଥିଲେ ତୁମେ ତାକୁ ମନେପକାଇବ । ଏହାର ଡାଳ ଢାଳ ଲୁହଧାର ପରି ତଳକୁ ଗଡ଼ିଆସିବ । ଯା' ନା କାନ୍ଦୁରା ଓ୍ୱିଲୋ । ସାଇବ କହିଲା, ସେଦିନ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖ । ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହବା ଦିନ ସେ ଗଛଟି ଲଗେଇ ଚାଲିଗଲା ।

ସୁକୁମାରିଆ ଗଛ ଏଠା ପାଣି ପବନରେ ସହଜେ ଉଧେଇ ପାରିନାହିଁ । ହେଲେ ତାକୁ ଦେଖିଲେ ଜଣାପଡ଼େ ସେ କାନ୍ଦୁଚି । ଚାରିଦିନ ତଳେ ଯେଉଁ ଝଙ୍କା ପବନ ହେଲା ସେଥିରେ ଗଛଟା ଟଳିପଡ଼ିଚି । ମୋର ବଳ ଥିଲେ ମୁଁ ତାକୁ ଠିଆ କରିଦିଅନ୍ତି । ପାଣି ଦେଇ ବଞ୍ଚେଇ ରଖନ୍ତି ।''

ସମସ୍ତେ ନିଶ୍ଚଳ ହେଇ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି । ଜହ୍ନ ଉଠି ଆସୁଥାଏ । ସପନି ଠିଆହୋଇ ପଡ଼ିଲା । କହିଲା ''ମଉସା ଚାଲ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଗଛଟାକୁ ଠିଆ କରିଦେବା । ଆମେ ଏତେ ଲୋକ ଅଛୁ ଉଠ, ଉଠ, ଉଠ, କହି ସମସ୍ତେ ଛିଡ଼ା ହେଇଗଲେ ।

ଯାଇ ଗଛଟିକି ବେଢ଼ି ଠିଆହେଲେ । ତାର ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ସରୁ ସରୁ । ଡାଳଗୁଡ଼ିକ ନହକା, ତଳମୁହାଁ ।

ମନେହେଲା ଧନି ମଉସାର ଆତ୍ମୀୟ କିଏ ଅସହାୟ ସେମିତି ଟଳିପଡ଼ିଚି । ତାକୁ ଟେକି ଠିଆ କରିବା ତାଙ୍କ ଧର୍ମ ।

କେହି କେହି ଯାଇ ତଳ ଆଡୁ ଟେକିଲେ । ସହଜ ନୁହେଁ ଗଛଟାକୁ ଟେକିବା । ସପନି କହିଲା ''ମଉସା ଗୋଟେ ମୋଟା ଦଉଡ଼ି ହେଲେ ଏଇଆଡୁ ଅଧେ ଭିଡ଼ନ୍ତେ ଆଉ ଅଧେ ତଳୁ ଟେକନ୍ତେ । ସେ ତେନ୍ତୁଳିଗଛ ସରିକି ଅଣ୍ଟିଲା ଭଳି ଦଉଡ଼ିଟା ହେଲେ ହୁଅନ୍ତା ।''

ଧନି କହିଲା ''ରଇଥା, ମୁଁ ଦେଖେ ।''

ସେ ଡାକବଙ୍ଗଳା ଆଡ଼େ ଯାଇ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ଫେରିଆସିଲା । କହିଲା ''ଆସ ଏଇଠି ବିଜୁଳି ତାର ଆଉ ଖୁଣ୍ଟ କାମ ଚାଲିଚି । ମୋଟା ଦଉଡ଼ି ଦି ତିନିଟା ଅଛି । ନିଧି ନାହାକ ନୁଚେଇ କରି ଦବ । ଯାଇ ଗୋଟାଏ ନେଇଆସ । ଦିଜଣ ଯାଅ ନହେଲେ ଆଣିପାରିବ ନାହିଁ ।''

''ଇସ୍ କେଡ଼େ ବଡ଼ ଦଉଡ଼ିଟାଏ ସତେ । ନ ହେଲେ କି ଏ ଗଛ ଉଠି ଠିଆହବ ?''

ତେନ୍ତୁଳିଗଛ ଗଣ୍ଡିରେ ଗୋଟାଏ ଘେର ପକେଇ ପାଞ୍ଚଜଣ ଧରିଥାନ୍ତି । ସାଇବ ଗଛର ସବା ଉପର ଡାଳରେ ଫାଶ ପକେଇ କୋଡ଼ିଏ ଜଣ ତେନ୍ତୁଳି ଗଛ ଆଡ଼ିକି ଟାଣି ଧରିଥାନ୍ତି । ତଳପଟୁ ମୋଟ ମୋଟ ଡାଳ ତଳେ ବାକି ସବୁ କାନ୍ଧ ପତେଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଗୋଟାଏ ଟୋକା ପାଇକଛା ଭିଡ଼ି ଆଗରେ ଠିଆହେଲା । "ମୁଁ ଏକାମ କରିଚି । ସମସ୍ତେ ଏକାଦମ୍‌ରେ ଜୋର ନ ଲଗେଇଲେ କିଛି ହବନାହିଁ । ମୁଁ ଏଇ ଦଉଡ଼ି ଆଗରେ ରହିଲି । ମୁଁ କହିବି ହୈସା- ତମେ ସମସ୍ତେ ଏକାଥରକେ ହୈସା କହି ବଳ ଖଟେଇବ ।"

ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ଦପ୍ ଦପ୍ ଦିଶୁଥାଏ । ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଥାଏ ହୈସା, ହୈସା ।

ଗଛ କମ୍ପୁଥାଏ ରହି ରହି ଘୁଞ୍ଚୁନଥାଏ ।

କେତେବେଳକେ ଜଣାଗଲା ଯେ ମାଟି କାମୁଡ଼ି ପଡ଼ିଥିବା ସ୍ୱାଭିମାନୀ ଗଛଟା ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା । ସବୁ କାନ୍ଧରୁ ସବୁ ବାହୁରୁ ହାତ ମୁଠାରୁ ଶକ୍ତି ନିଗିଡ଼ି ଯାଇ ତାକୁ ଆଉଥରେ ଠିଆହୋଇ ବଞ୍ଚିବାକୁ ହୁବ ଯୋଗେଇ ଦେଲା ।

ସେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିବାରୁ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆହୁରି ତେଜରେ ଜୋର ଲଗେଇ ଦେଲେ ।

ତେନ୍ତୁଳି ଗଛରେ ଦଉଡ଼ିର ଘେର ଘୁଞ୍ଚିଲା । ଗଛ ଉଠିଲା ଉପରକୁ । ଜହ୍ନ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଝଟକୁଥାଏ । ଗଛ ସଳଖିଗଲା । କାନ୍ଧ ପତେଇବା ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତେ ଦଉଡ଼ିରେ ଗୁନ୍ଥିହେଇ ଲାଗି ଯାଇଥିଲେ ।

ଧନି ସାମନ୍ତ ଗଛ ଗଣ୍ଡିରୁ ବାଲି ମାଟି ଦି'ହାତରେ ପୋଛି ଦେଉଥିଲା ।

ଗଛକୁ ସେଇଠି ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ ତା' ମୂଳକୁ ଦମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବ । ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ଦଉଡ଼ି ଧରି ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି, ବାକି ସବୁ ମାଟି ଗଦେଇଲେ । ପୁଣି ଡାକବଙ୍ଗଳାରୁ କୋଡି କୋଦାଳ ଆଣିଲା ଧନି ସାମନ୍ତ । ଭଙ୍ଗା ପାଚେରୀରୁ ମାଙ୍କଡ଼ା ପଥର ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିଥିଲା । ତାକୁ ଆଣି ଗଛକୁ ବେଢ଼େଇ ଚାରିପ୍ରସ୍ତ ପଥର ଚାନ୍ଦନୀ ଥୋଇ ଦେଲେ ।

ଗଛ ଠିଆହେବ ସିନା, ପବନ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏ ପଥର ସବୁ ଯୋଡ଼େଇ ଏକାଠି ନକଲେ ଗଛ ପୁଣି ଦୋହଲିଯିବ । ପୁଣି ଲୋଟିପଡ଼ିବ । କୋଡ଼ି କୋଦାଳ ଫେରେଇ ଦିଆଗଲା । ଦଉଡ଼ାଟା ସେମିତି ଗଛରୁ ଗଛକୁ ବନ୍ଧା ହେଇଥାଏ ।

ଜହ୍ନ ମହଲଣ ଧରିଆସିଲା । ଆରପଟେ ସିନ୍ଦୁରା ଫାଟି ଆସିଲା । ଗୋଟାଏ ନୀରବ ଶ୍ରମ ରାତି ପାହି ଆସିଲା ।

ଏତିକିବେଳେ ଝଡ଼ଦିଗରୁ ଗାଡ଼ି ଆଲୁଅ ଦିଶିଲା । ଗାଡ଼ି ଆଲୁଅରେ ଧୂଳି ପଟଳ ଦିଶିଲା । ଅଚିହ୍ନା ଲୋକ ସବୁ ଓହ୍ଲେଇ ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କରି ଭିତରୁ ଲୁଙ୍ଗିପିନ୍ଧା ମଜବୁତ୍ ପହିଲମାନ ଚାରିଜଣ ଠେଙ୍ଗା ହାତରେ ଖେପି ଆସିଲେ ।

ଗୋଟାଏ ଧଡ଼ିଆ ମଣିଷ ତାଙ୍କୁ ବାଟ କଢ଼େଇ ଆଣିଲା । ସେ ବୋଧେ ପିଆଦା ଯେ ସଂଜବେଳେ ସ୍କୁଲକୁ ଡାକି ଆସିଥିଲା ।

"ହେଇ ହେଇ ସେ ବୁଢ଼ା- ସେଇ ଲିଡ଼ର । ଧନି ସାମନ୍ତ ।"

ଗୁଣ୍ଡା ପହିଲିମାନ ବାଡ଼ି ବୁଲେଇ ପଶି ଆସିଲେ ।

କିଏ ଧକ୍କା ଖାଇ, କିଏ ମାଡ଼ଖାଇ କଣ ହେଲା ବୋଲି କହୁ କହୁ ସପନି ଗୋଛେଇତ, ଧର ଧର କହୁ କହୁ ସେଥିରୁ ଗୋଟାଏ ଧନି ସାମନ୍ତ ମୁଣ୍ଡରେ ଠେଙ୍ଗା ପିଟି ଦେଇଥିଲା ।

ସମସ୍ତେ ହାଉଳି ଖାଇ ତାକୁ ସମ୍ଭାଳିଲା ବେଳକୁ ଆଉ ଦୁଇଜଣ ସୁଲ ଆଡ଼କୁ ଖେପିଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସମସ୍ତେ ଅଡ଼ିଗଲେଣି । ପହିଲମାନ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କୁ ସେମାନେ ବେଢ଼ିଗଲେ । ମାଡ଼ିବସିଲେ । ହାତରୁ ଠେଙ୍ଗା ଛଡ଼େଇ ନେଲେ । ଧସ୍ତାଧସ୍ତି ହେଲା ଏବଂ ଜିପ୍ ଭିତରକୁ ସେମାନେ ଡେଇଁପଡ଼ି ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥିବା ଗାଡ଼ି ଉପରକୁ ଟେକା ବୃଷ୍ଟି ହଉଥିଲା । ଧନି ସାମନ୍ତର ଲହୁଲୁହାଣ ଅବସ୍ଥା । ତା'ର ଆଖିପତା ପଡ଼ି ଆସୁଥାଏ । ଓଠ ଶୁଖି ଆସୁଥାଏ । ତାକୁ ପାଣି ଦିଢୋକ ପିଆଇ ମୁହଁଟାକୁ ଧୋଇ ଦେବାରୁ ସେ ଟିକିଏ ସାଷ୍ଟାମ ହେଲା ।

ତା' ମୁଣ୍ଡରେ ପୋଡାକନା ମଡ଼େଇ ପଟି ଭିଡ଼ା ହେଇଥାଏ । ସେ ହାତ ଠାରିବାରୁ ସପନି ପାଖେଇ ଆସିଲା । ସେ କଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲା । ତାକୁ ବାରଣ କରି ଧନି କହିଲା-

''ଦେଖ ବାପା ଆମେ ଯାହା ଭୋଗିଥିଲୁ ତୁମେ ସେଇଆ ଭୋଗୁଛ ପଚାଶ ବର୍ଷ ପରେ । ସେଦିନର ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ, ଭୋକ, ଓପାସ ଅନ୍ୟାୟ, ଅନାଚାର ।'' ... ପବନ ଅଣ୍ଟିଲା ନାହିଁ । ଅଟକି ଗଲା ।

''ସେମାନେ ପୁଣି ଆସିବେ । ଆହୁରି ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । ଏକାଠି ଲଢ଼ିବ । ଆଉ ଏତେ ଶ୍ରମ କରି ଏ ଶୋଇପଡ଼ିଥିବା ଗଛକୁ ଟେକି ଠିଆ କରିବ । ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବ । ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ଦିନ ଏ ଗଛ ଲାଗିଥିଲା । ସେଇଦିନୁ ଏ ଭୂଇଁର ପ୍ରାଣକଥା ଏଇ ଗଛ କହୁଚି । କେହି ଶୁଣୁନାହିଁ । କାନ୍ଦୁଚି । ତା ଡାଳକୁ ଅନା ! କାନ୍ଦୁଚି ଏ ଗଛ ।''

ଧନି ସାମନ୍ତର ସ୍ୱର ଧିମେଇ ଆସିଲା । କ'ଣ କେମିତି ଡାକ୍ତର ପାଖକୁ ତାକୁ ନିଆହବ କିଏ ଯିବ । କିଏ ପଇସା ଦବ । କେମିତି ଧନି ବଞ୍ଚିବ । ଭାଳେଣି ପଡ଼ିଥାଏ । ସୁଲ କହିଲା । ''ମୋର ଏ କସ୍ତାଖଣ୍ଡ ଅର୍ଦ୍ଧନୂଆ । ଏଇଟା ବିକିଦିଅ ।''

ସେ ଧନି ସାମନ୍ତର ମୁଣ୍ଡକୁ ତା' କୋଳରେ ଥୋଇ ବସିଥାଏ । ସକାଳ ପାହିଗଲା । ତେନ୍ତୁଳି ଗଛରେ ଦଉଡ଼ା ବନ୍ଧା ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସାଇବ ଗଛର ଡାଳ ଆସ୍ତେ ପବନରେ ଦୋହଲିଲା ।

ସପନି ଦି'ଜଣକୁ ପଠେଇଲା ଗୋଟେ ଦଉଡ଼ିଆ ଖଟ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ । ସେଇଥିରେ ଧନି ସାମନ୍ତକୁ ବୋହି ନେଇଯିବେ ଡାକ୍ତର ପାଖକୁ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଇଁ ଆସୁଥିଲା । ଜହ୍ନ ମଉଳି ଯାଇଥିଲା ।

ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଗାଡ଼ିରେ ସେମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ପୁଲିସ୍ ଗାଡ଼ି, ସେଥିରେ ପଇସା ବଣ୍ଟା ବାବୁ ଆଉ ପୁଲିସ୍ ଥାଟ । ଖପ୍ ଖପ୍ ଡେଇଁପଡ଼ିଲେ । ମାଡ଼ିଆସିଲେ । ପୁଲିସ୍ ବାବୁ ଜଣକ ମୁହଁରେ ଚୁଙ୍ଗା ଲଗେଇ କହିଲେ, ''ତୁମମାନଙ୍କୁ ଦଙ୍ଗା ଡକାଏତି, ସରକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ ଅଭିଯୋଗରେ ଗିରଫ କରାଯାଉଛି ।

ତୁମେ ଏ ସାଇବ ଗଛକୁ ତା ଚେର କାଟି ତଳେ ପକେଇ ଦେଇଥିଲ । ତାକୁ ସରକାରୀ ଲୋକ ଦଉଡ଼ି ବାନ୍ଧି ଉଠେଇଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ଲାଠିରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲ । ତମ ଲାଠି ମାଡ଼ିରେ ଧନି ସାମନ୍ତର ମୁଣ୍ଡ ଫାଟିଯାଇଛି । ତମେ ସୁଲ ବେହେରାଣିକୁ ବେଆଇନ୍ ଅଟକ କରି ରଖିଛ । ତାକୁ ସରକାରୀ ଦପ୍ତରକୁ ଯିବାକୁ ଦେଇନାହଁ ।

ତମେ କାଲି ସରକାରୀ କାମରେ ବାଧା ଦେଇଛ ।''

ସପନି ଗୋଛେଇତ ଗର୍ଜିଉଠିଲା । ମନେହେଲା ଷାଠିଏଟା ସିଂହ ଏକାଠି ଗର୍ଜି ଉଠିଲେ ସତ କହିବାକୁ ସାକ୍ଷୀ କେହି ନଥିଲେ ।

ଜହ୍ନ ଦେଖୁଛି ଆମୂଳ ଚୁଳ । ସେ ଦୁର୍ବଳ ନିଷ୍ପ୍ରଭ । ତାର ପାଟି ଫିଟିଲା ନାହିଁ । ସବୁ ହୁଏତ ବୁଝିଗଲା ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଲୁଅରେ । କିନ୍ତୁ କହିପାରିଲା ନାହିଁ ଦେଖିଚି ବୋଲି । କହିଲା ସମ୍ଭାଳି ଯା ଦେଖିବା । ପଚାଶ ବର୍ଷର ମୁମୂର୍ଷୁ ଗଛ ଝାଉଁଳି ରହିଥିଲା । ତାର ଲୁହଧାର ପରି ଝରି ଆସୁଥିବା ଡାଳ ଆଗରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଥୋପା ଲୁହ ଟଳମଳ ହେଲାପରି ଦିଶୁଥିଲା କାନ୍ଦୁଥିଲା ସାଇବଗଛ ନୀରବରେ ।

ଥମ ଥମ ସକାଳ ଯୁଦ୍ଧ ପଡ଼ିଆ ପରି ଟାଣି ହେଇ ରହିଥିଲା ।

ଭୋକିଲା ହାଡୁଆ ଝାଳ ସରସର ସପନି ତହକୁଥିବା ଆଖିରେ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ । ତା' ଶିର ଟଣକି ରହିଥିଲା କପାଳରେ । ହାତ ମୁଠା କରୁଥିଲା, ଗୋଡଠୁ ମୁଣ୍ଡଯାଏ ସେ ତାତି ରହିଥିଲା ବିଜୁଳି ତାର ପରି ।

ପାଞ୍ଚ ସାତ ଜଣ ମାଙ୍କଡ଼ା ପଥରର ଚାନ୍ଦିନୀ ଉପରେ ଗଛ ଦେହରେ ବାହୁ ବେଢ଼େଇ ଠିଆ ହେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ହାତରେ ଲାଠି ଚମକୁ ଥିଲା । ଆଖିରେ ନିଆଁ ତହକୁ ଥିଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ମଝିରେ ଶୂନ୍ୟ ଆକାଶରେ ଧର୍ମ ଓହଳି ରହିଥଲା ମୃତ ଅଜଗର ପରି ।

ନିର୍ମାଣ

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଗୋଳିପାଣିର ସମୁଦ୍ର । ଆକାଶ ସାରା ପେଜୁଆ, ବର୍ଣ୍ଣହୀନ, ନିସ୍ପନ୍ଦ । ଖାଁ ଖାଁ ଶୂନ୍ୟତା, କେହି କୁଆଡ଼େ ନଥିବାର ନିଛାଟିଆ ପଣ । ଖରା ନାହିଁ, ବର୍ଷା ନାହିଁ, ପବନ ନାହିଁ । ଭାରି ଗୁମୁସୁମିଆ ଧାନ ଉସେଇଁଲା ପରି ପାଗ ।

ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ । ଜଣେ ନାଉରିଆ । ଉଭୟଙ୍କ ଦେହରୁ ଝାଳ ନିଗିଡ଼ି ପଡୁଛି । ଉଭୟେ ନୀରବ । ଉଭୟେ କ୍ଳାନ୍ତ । ନାଉରିଆର କାଳିଆ କସରା ଝାମ୍ପୁରା ବାଳ, ଟାଆଁସା ବୁଢ଼, ଝାଳ ସରସର ରେଖାବହୁଳ କପାଳ । ଆଖିରେ କେଜାଣି କେତେ ଅସୁମାରି ଅନୁଭବ, ଅସୁମାରି ଦୁଃଖ ଓ ନୀରବତା । ମେଲା ବୁକୁ ଶିରାଳ ବାହୁ ଫାରିକଛା ମରା ହୋଇଥିବା ମସିଆ ପୁରୁଣା ଲୁଗା । ବୟସ ଅନ୍ଦାଜ ପଚାଶ ଉପରକୁ, କେଜାଣି କେତେ । ସେ ଆହୁଲା ଥୋଇଦେଇ କାତ ଧରି ଠିଆ ହେଇଚି । କାତ ମାରୁନାହିଁ । ନାଆ ବି ବୋଧହୁଏ ଚଳୁନାହିଁ । ଚଳିବ ତ' କୁଆଡ଼େ ଚଳିବ ? ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ ଏକା କଥା ।

'ସେ ଯେଉଁ ଦୂରରେ ଧାଡ଼ିଏ ଗଛ ଦେଖାଯାଉଛି ସେଇଟା କ'ଣ ?'

''ଧାଡ଼ିଏ ନୁହେଁ ଦୁଇଧାଡ଼ି ଗଛ । ଏସବୁ କୟାଁଗଛ । ପଶ୍ଚିମ ହୁଡ଼ାରେ ପନ୍ଦରଟା ଗଛ କୋଉକାଳୁ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆଡୁଆ ଆଉ ଧାଡ଼ିଏ ଉତ୍ତର ହୁଡ଼ାରେ ଜାମୁଗଛ ।''

''ଯିବା କି ?''

''ନାଁ । କାତ ପାଇବ ନାହିଁ । ସେ ହୁଡ଼ା ମଝିରେ ପ୍ରତାପ ସାଗର, ଦେଢ଼କୋଶ ଆକ୍ରାତରେ ବିଶାଳ ପଦ୍ମପୋଖରୀ ।''

ଯାତ୍ରୀ ଜଣକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ତରୁଣ । ଗୋରା, ସୁନ୍ଦର ! ଚକ୍ ଚକ୍ ଆଖି । ଚକ୍ ଚକ୍ ଦାନ୍ତ । ଗହଳ କଳାବାଳ । ଗହଳ କଳା ନିଶ । ସେବତୀ ଫୁଲ ରଙ୍ଗର ସ୍ପୋଟିଂ ସାର୍ଟ ଆଉ ମାଡ଼ି ମୁକୁଚି ପିନ୍ଧା ହେଇଥିବା ଆକାଶୀ ରଙ୍ଗର ଜିନ୍‌ପ୍ୟାଣ୍ଟ । ହାତରେ କ୍ୟାମେରା । ସାଙ୍ଗରେ ବଡ଼ ଧରଣର ଗୋଟିଏ ଚମଡ଼ା ମୁଣା ।

ଦୂରକୁ ଦିଶୁଥିବା କୟାଁ ଗଛର ଧାଡ଼ିଟିକୁ ସେ ଦେଖୁଥାନ୍ତି, ନାଉରୀକୁ ନ ଚାହିଁ କଥା ହେଉଥାନ୍ତି । ଶେଷ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲାବେଳେ ସେ ନାଉରୀର ମୁହଁକୁ ଦେଖି ଜାଣିଗଲେ ଯେ ସେ ଅକାତ କାତ ପାଣି ଉପରେ ଟଳମଳ ନାଆଟିଏ । ସେ ବୁଝିଗଲେ ।

''ଆସ ମଉସା କ'ଣ ଟିକିଏ ଖାଇନେବା । କାତ ଟେକି ଆଣ ! ଆସ, ଏଇ ସାମ୍ନା ବାହୁଙ୍ଗାରେ ବସ ।''

ସେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟାଗ୍ ଭିତରୁ ଦିଟା ପୁଡ଼ିଆ ବାହାର କଲେ । କିଛି ପରଠା, ଆଳୁଭଜା ଆଉ କଞ୍ଚା ପିଆଜ । ଗୋଟିଏ ବୋତଲ ପାଣି । ''ତମେ ବାବୁ ଖାଇନିଅ । ମୋର ନ ହେଲେ ଚଳିଯିବ । ଏମିତି କେତେ ଦିନ ଚଳିଯାଇଛି ।''

''ନାଇଁ ନାଇଁ, ମୁଁ ଜାଣିକରି ଦି'ଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ଆଣିଛି ପରା । ଆସ, ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଖାଇବା ।''

ଧୀର ପାଣିରେ ନାଆ ହଲୁ ନଥାଏ । ପବନ ଚାଲୁ ନଥାଏ କୋଉଆଡୁ । ନାଉରିଆ ବାଁ ପାପୁଲିରେ ପରଠା ଦିଖଣ୍ଡ ଧରି ଚାହିଁ ରହିଥାଏ ଦୂରରେ ଦିଶୁଥିବା ଦରବୁଢ଼ା କୟାଁ ଗଛର ଧାଡ଼ିକୁ ।

ଆରଜଣକ ନୀରବରେ ଖାଉଥାନ୍ତି ଓ ଚାହୁଁଥାନ୍ତି, କେତେବେଳେ ଚିତ୍ର ଚହଲିବ, କଥା କହିବ ।

''ଧୋଇ ନିଅ ମଉସା । ତା ଉତ୍ତାରୁ ତମେ ବହୁତ କଥା କହିବ । ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିବି । ସେଥିପାଇଁ ତ ମୁଁ ଏତେ ଦୂରରୁ ଆସିଛି ।''

ନୀରବରେ କଥା ମାନି ସେ ଅମଙ୍ଗ ହେଲାପରି ଅଳ୍ପ ଟିକିଏ ଚାଖିଲା । ତା'ପରେ ଭଲ ଲାଗିଲା ନା କ'ଣ, ଭିତରେ ଶୋଇ ରହିଥିବା ଅଗ୍ନି ତେଜିଉଠିଲା ନା କ'ଣ ସେ ଚାରି ଗ୍ରାସରେ ଦି'ଖଣ୍ଡ ପରଠା ଖାଇଦେଇ ହାତ ଝାଡ଼ିନେଲା । ବୋତଲ ପାଣି ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଗିଲାସରେ ଢାଳିଲା ବେଳଠୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ବଢ଼େଇ ଦେଲାରୁ ଆତୁରିଆ ହୋଇ ପିଇଦେଲା । ଆଉଥରେ ଭରିଦେଲାରୁ ପାଟି ଭିତରକୁ ଛାଟିଲା ପରି ଗୋଟାଏ ଢୋକରେ ସାରିଦେଲା । ମୁହଁରେ ଦେହରେ ପାଣି ଛିଡ଼ିକି ଗଲା । ସେ ବାଁ ହାତରେ ଓଦା ବୁକୁକୁ ଆଉଁସି ଦେଇ ଚାହିଁଲା ।

''ପ୍ରତାପ ସାଗର ପାଣିଟା ଏମିତି ନିର୍ମଳ, ଆଣ୍ଠୁଏ ପାଣିରେ ଠିଆ ହେଲେ ପାଦ ଦିଶୁଥିଲା । ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ପିଇଦେଲେ ଆତ୍ମା ସନ୍ତୋଷ ହେଇଯାଉଥିଲା । ସେ ପାଣିଟା ତେବେ ଟିକିଏ ନିଆରା । ଖୁବ୍ କାକର । ଖରାଦିନେ ବି କାକର । ଆଉ ତାର ଗୋଟେ ବାସ୍ନା । ପଦ୍ମଫୁଲ ପରି । ତମେ ପିଇଲେ କହିବ ଯେ ପଙ୍କୁଆ ଲାଗିଲା । ସେଇଟା ବାରି ଜାଣିଲେ ପଦ୍ମନାଡ଼, ପଦ୍ମ ଫୁଲର ବାସ୍ନା ।

''ସେଇ କୟାଁ ଗଛ, ଜାମୁଗଛ ବୁଦା ଭିତରେ ପ୍ରତାପ ସାଗର ଥିଲା ନା' କ'ଣ ?''

''ଥିଲା କ'ଣ କହୁଛ ବାବୁ । ଏବେବି ଅଛି ନା । ଏ ଅସନା ପାଣି ଆଡ଼େଇ ଦେଲେ ପରା ପଦ୍ମ ପୋଖରୀ । ସେଇ ଜାମୁ ଗଛ ଧାଡ଼ିଠୁ ଲମ୍ବି ଯାଉଛି ଯେ ଆର ହୁଡ଼ାକୁ ଆଖି ପାଇବ ନାହିଁ ।''

ନାଉରିଆ ନୀରବିଗଲା । ସେ ହୁଏତ ଏ ଗୋଳିଆ ପାଣି ତଳେ ବୁଡ଼ା ମାରି ଖୋଜୁଥିଲା କାହାକୁ । ତା ମୁହଁ ଉଜଳି ଉଠିଲା । ସ୍ୱର ଗହିରେଇ ଗଲା ।

''ମୋତେ କେହି ହେଲେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ବୋଲି ଡାକନ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୋବରା । ସେ ବି ମୋତେ ସେଇଆ ଡାକୁଥିଲା....।''

''କିଏ ?''

ଚମକିଲା ପରି ଗୋବରା ଆଖିମଟକା ପକେଇଲା । ଧରାପଡ଼ିଗଲା ପରି ଲାଜେଇଲା । କହିଲା ''ଚାଲ ବାବୁ ଫେରିଯିବା । ବଡ଼ ସଡ଼କ ଦାଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଢେର୍ ବେଳ ଲାଗିଯିବ ।''

''ବୁଝିଲ, ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ମଉସା, ମୋ ନାଁ ହେଲା ପିତାମ୍ବର । ମତେ ବି ସେ ଆମେରିକା ଦେଶରେ ଡାକନ୍ତି 'ପିଠାମ୍ ବେର୍', ଆଉ ମଙ୍ଗରାଜକୁ କହନ୍ତି 'ମେଙ୍ଗୋ ରାଜ୍'-।'' ଯାତ୍ରୀ ଆମୋଦିତ ହୋଇ ହସିଦେଲେ । ନାଉରିଆ ବି କିଛି ଠଉରେଇ ନେଇ ହସିଦେଲା ।

ପିତାମ୍ବର କହିଲେ- ''ଶୁଣ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ, ମୁଁ ଫେରିବାକୁ ଚାହୁଁନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ତୁମ କଥାରେ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।'' କୁହ, ତୁମର ସବୁ କଥା । ଏଇତ ଘଣ୍ଟାରେ ବାରଟା ବାଜି ନାହିଁ । ବହୁତ ସମୟ ଅଛି କହ । କିଏ ସେ ଯାହା କଥା କହିବାକୁ ଯାଇ ତମେ ରହିଗଲ ?''

''କଣ ଆଉ କହିବି ବାବୁ । ଦେଖୁଛ ତ' ଏ ଗୋଳିପାଣିର ଅଲକ୍ଷଣା ସମୁଦ୍ର । କେହି କୁଆଡ଼େ ନାହିଁ । ଗହଗହ ଡାକୁଥିବା ପକ୍ଷୀଟିଏ ବି ନାହିଁ । ମୋ ଭିତରେ ବି ଏମିତି ସବୁ ବୁଡ଼ିଯାଇଛି । ଆଉ ଖୋଜି ଲାଭ କ'ଣ ? କେଜାଣି କେମିତି ପଦ୍ମପୋଖରୀ କଥା କହିଲା ବେଳକୁ ସେ କାଳ ସବୁ ମନେପଡ଼ିଗଲା ।..... ପଦ୍ମ ପାଖୁଡ଼ାରେ କେବେ ଆସ୍ତେ ହାତ ମାରିଛ ନା' ବାବୁ । ଏ ସେମିତିଆ କଥା । ଭାରି ନରମ । ହେଲେ ତମେ ସମଝିଯିବ । ତମରି ବୟସର କଥା– ମୋର ନିଶଦାଢ଼ି ଉଠିବା ବେଳ କଥା !''

''କହ ମଉସା କହ ।''

''ଆମ ଗାଁଟା ହେ ସେଇ ତଳମୁଣ୍ଡରେ । ଆମେ ସବୁ ପଦ୍ମପୋଖରୀରେ ଗାଧଉ । ସେଇଠୁ ନେଇ ପାଣି ଖାଉ । ଗୋରୁଗାଈ ସୁଦ୍ଧା ସେଇ ପାଣି ପିଅନ୍ତି । ଆମେ ବି ପିଲା ବେଳେ ମୁହଁ ଲଗେଇ ଗାଈ ଭଳି ପାଣି ପିଇଛୁ । ଅମୃତ କୁଣ୍ଡରେ ମୁହଁ ବୁଡ଼େଇଲା ପରି ଲାଗେ ।... ହଁ ସେଇ କଥା କହୁଚି ପରା । ତା ନାଁ ଧୋବୀ... ସେ ସେମିତି ଧୋବ ଫରଫର ଗୋରା ବୋଲି ତାକୁ ସବୁ ଧୋବୀ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ । ପିଲାଦିନ ଯାକ ଏକାଠି ଖେଳିଛୁ । ସେ ପଶ୍ଚିମ ହୁଡ଼ାରେ କୟାଁ ଗଛରୁ କୟାଁ ଖାଇଛୁ । ଜାମୁଡାଳକୁ ମୁଁ

ଉପରେ ଚଢ଼ି ଝୁଙ୍କିଦେଲେ, ତଳେ ଟପ୍‌ଟାପ୍ କୋଳି ଝଡ଼ି ପଡୁଥିଲା । ଧୋବୀ ତା କାନିରେ ଗୋଟେଇ ନଉଥିଲା । ଏକାଠି ବସି ଖାଉଥିଲୁ । କାନିରେ କସ ଲାଗିଯିବାରୁ ସେ ଘରେ ଗାଳି ଶୁଣୁଥିଲା । ଥରେ ମାଡ଼ ଖାଇଥିଲା । ତା ଆରଦିନ ଯାଏଁ ତା ଗୋରା ପିଠିରେ ପାଞ୍ଚଆଙ୍ଗୁଳିଆ ନୋଳା ଫାଟି ରହିଥିଲା । ମୁଁ ତାକୁ ଆସ୍ତେ ଆଉଁସି ଦେଲାବେଳେ ସେ ସେମିତି ପିଠି ଦେଖେଇ ବସିଥାଏ ।

"ମୁଁ ମାମୁ ଘରକୁ ପଳେଇଲି ବର୍ଷକ ପାଇଁ । ସେଇଠି ଗୋଟେ ଇଙ୍ଗଳ ସାଇବ ଘରେ ପିଅନ କାମରେ ଲାଗିଗଲି । ଭାରି ଖଟଣି । ବାବୁଆଣିଟା ଭଲ ଲୋକ ନୁହେଁ । ସେ ମୋରି ହାତରେ ସବୁ କାମ କରେଇଲା । ସବୁ ନିକୁଛିଆ କାମ ବି କରେଇଲା । ମୁଁ ଦିନେ ପଳେଇ ଆସିଲି । ଆଉ ଗଲିନାହିଁ । ହାତରେ କିଛି ପଇସା ଧରି ମୁଁ ଗାଁକୁ ଫେରିଆସିଲି । ଗାଁଟା ଯେମିତି ଥିଲା ସେମିତି । ହେଲେ ଧୋବୀକୁ ଦେଖି ଚିହ୍ନିପାରିଲି ନାହିଁ । ତାର ଫଣଫଣ ମୁହଁ । ସାଇବାଣି ପରି ରଙ୍ଗ ଆଉ ଗଢ଼ଣ ଦେଖି ଥ' ହେଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲି । ତା'ଆଡ଼େ ବୋକାଙ୍କ ପରି ଅନେଇବାର ଦେଖି ଧୋବୀ ହସିଦେଲା । ତା' ଦାନ୍ତ ଓଠ ଏମିତି ସୁନ୍ଦର ବୋଲି ମୁଁ କେବେ ଜାଣିନଥିଲି ।....

"ଆଗଭଳି ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ । ଲାଜ କଲା । ତା ପାଇଁ ମୁଁ ସହରରୁ ହିମସାଗର ତେଲଟା ନେଇ ଯାଇଥିଲି । ଦେଇପାରିଲି ନାଇଁ । କେମିତି କେଜାଣି ହୃଦ କରିପାରିଲି ନାଇଁ ।...."

ଗୋବରା ଏଇଠି ଅଟକିଗଲା କିଛି ସମୟ । କିନ୍ତୁ ତା' ଆଖିରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଟଳମଳ ହେଉଥିଲା । ସେ ଆସ୍ତେ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲା– "ସେଦିନ ସକାଳ ପହର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଇଁବା ବେଳ । ମୁଁ ପଦ୍ମପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାରେ ହୁଡ଼ାରେ ଆସିଲା ବେଳକୁ ମୋଡ଼ ପାଖରୁ ମାଇପିଙ୍କର ଗାଧୁଆ ତୁଠ ଉପରେ ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା । ତୁଠ ପଥର ଉପରକୁ ଧୋବୀ ଓଦାସରସର ହୋଇ ଉଠିଯାଉଥିଲା । ତା ଉପରେ ସୁନେଲି ଖରା ପଡୁଥିଲା । ତା ଦେହରୁ ମୁଣ୍ଡରୁ ପାଣି ଝରିପଡୁଥିଲା । ପିନ୍ଧା ଲୁଗାଟା ଲାଖି ରହିଥିଲା ତା ଦିହରେ । ସେ ସୁନାର ପିତୁଳା ପରି ଦିଶୁଥିଲା । ଦାଉ ଦାଉ କରୁଥିଲା ଅପ୍‌ସରା ପରି । ପାଣି ଝରି ପଡୁଥିଲା ପାଣି ଉପରେ, ମୋତେ ଲାଗୁଥିଲା ସୁନା ରୂପା ମୋତି ମାଣିକ୍ୟ ଅଜାଡ଼ି ହେଇ ପଡୁଥିଲା ତା ଦେହରୁ ।"

ସେ ଆଉ ଆଗେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଗେଇବାର ପ୍ରୟୋଜନ ବା କ'ଣ ଥିଲା । ସବୁ ବୁଝାପଡ଼ି ଯାଉଥିଲା । ଏଇ ତ' ସେଇ ଅନନ୍ତ କାଳର ପଦ୍ମପୋଖରୀ କଥା । ସହସ୍ର ପଦ୍ମ ଏକାଠି ଫୁଟିବା, ଆଉ ଆକାଶ ସାରା ପବନ ସେଇ ମହକରେ ବୋଝେଇ ହୋଇଯିବା କଥା ।

ଗୋବରା ଦେହସାରା ଶୀତକଣ୍ଟା ମାରିଗଲା । ସେ କାହିଁକି କେଜାଣି ଟାଣେଇଗଲା । କହିଲା, ''ଧୋବୀ ମୋତେ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ଲୁଗାଟାକୁ ଏଣୁ ତେଣୁ ଟାଣି ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲାନାହିଁ । ମୋତେ ଚାହିଁ ପୁଣି ପାଣିରେ ପଶିଗଲା । ବେକ ଯାଏଁ ବୁଡ଼ି ରହିଥାଏ । ମୁହଁଟା ସଜଫୁଟା ଫୁଲ ପରି ମୋତେ ଚାହିଁ ରହିଥାଏ ।... ମତେ ଏବେ ବି ଲାଗୁଚି, ଏ ଗୋଳିପାଣି ଆଡ଼େଇ ଦେଲେ ପଦ୍ମ ପୋଖରୀରେ ସେ ମୁହଁ ସେମିତି ଫୁଟି ରହିଥିବ । ଚାହିଁଥିବ, ମୁଁ କେବେ ଆସିବି ।''

ସେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ଠିଆହେଇ ପଡ଼ିଲା । କାତ ଆଡ଼ିକି ହାତ ବଢ଼େଇବାରୁ ଯାତ୍ରୀ ପୁଣି ତାକୁ ବାହୁଙ୍ଗା ଉପରେ ବସେଇ ଦେଲେ ।

''ତା'ପରେ କ'ଣ ହେଲା ?''

''ତେଣିକି ଆଉ କ'ଣ କହିବାର ଅଛି ବାବୁ । ଖରା ହେଲା, ବର୍ଷା ହେଲା ନାହିଁ । ଗଜା ମରୁଡ଼ିରେ ଫସଲ ଉଜୁଡ଼ିଗଲା । ଶୁଆ ଥଣ୍ଟରେ ଥଣ୍ଟେ ଧାନ ଫଳିଲା ନାହିଁ । ପଦ୍ମ ପୋଖରୀରୁ ହୁଡାକାଟି ପାଣି ନିଗାଡ଼ି ନେଲେ । ମହାଜନର ଖେତରେ ଧାନ ଫଳିଲା । ତାକୁ ଭୋକିଲା ଲୋକେ କାଟି ନେଇଗଲେ । ସେ ପୁଲିସ୍ ଲଗେଇ ବନ୍ଧେଇ ଦେଲା । ସମସ୍ତେ ଘୋସରା ହେଇ ଗଲେ ଫାଣ୍ଡିକୁ । ମାଡ ଖାଇଲେ । ଧୋବୀର ବାପ ଭାଇକୁ ଛିହଲ ହେଇଗଲା... ଗୋଟେ କିଏ କୋଉ ଗାଁର ଆସି ଧୋବୀକୁ ତା' ମା' ପାଖରୁ କିଣି ନେଇଗଲା । ତା' ମା' କରଜ ଶୁଝିଲା ମହାଜନକୁ । ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ।

''ଗାଁ ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ । ମୋ ଜୀବନ ବି କେରା କେରା ହେଇଗଲା । ବାରବୁଲା ହେଇଗଲି । ରେକ୍ସା ଟାଣିଲି । ବିନା ଦୋଷରେ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଲି । ମିଛୁଆ ଖଚୁଆ ଲାଞ୍ଚୁଆ ମଦୁଆ, ଲଫଙ୍ଗାଙ୍କ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ି ମୋ ଅନ୍ତପିତ୍ତ ଦୁହିଁ ହେଇଗଲା । ମୁଁ ବି ଅସନା ମସନାରେ ପଶିଲି । ରୋଗବାଗ ହୋଇଗଲା । ମଲି ନାହିଁ । ସଂସାରରେ ଭଲ ଲୋକ ବି କାଁ ଭାଁ ଅଛନ୍ତି ବାବୁ । ଜଣେ ସେଥିରୁ ମୋତେ ଆଶ୍ରା ଦେଇ ରଖିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ଦେଇଥାନ୍ତି । ହେଲେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଯମ ପଶିଗଲା । ତାଙ୍କ ଘରେ ବାସନ ମଜାଳି ମାଇକିନା ହାତରେ ବିଷ ଖୁଆଇ ବାପ, ମା' ଓ ଝିଅ ତିନିଜଣଙ୍କୁ ସେମାନେ ମରେଇ ଦେଲେ । ଏ ବାବୁ ଆଉ ଦିନଟେ ବଞ୍ଚିଥିଲେ ସେମାନେ ସବୁ ଧରା ପଡ଼ିଥାନ୍ତେ । ବାସନ ମଜାଳି ମାଇକିନା ଉଭାନ ହେଇଗଲା । ମତେ ଭିଡ଼ିନେଇ ସେମାନେ ବାଡ଼ିଆପିଟା କଲେ । ପକେଇ ରଖିଲେ ଭୋକ ଓପାସରେ, କ'ଣ ସବୁ କହି ମତେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଜେଲ୍ ଦେଇଦେଲେ । ସେ ଯମଦଣ୍ଡ କଥା କ'ଣ କହିବି । ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉଆସରେ ମାଳୀ କାମ କରିଚି, ଅଫିସରଙ୍କ ଘରେ ବୋଲକରା କାମ କରିଚି । ଅଫିସ୍‌ରେ ଝାଡୁ ମାରିଚି । ଫେକ୍ଟରୀରେ ବୋଝ ବୋହିଚି । ମୁଁ ଜାଣେ ଏଠି ସବୁ କ'ଣ ହୁଏ । ମନ୍ଦିରରେ ରାତିଅଧରେ ଅଫିମଗୁଣ୍ଡ ବିକ୍ରିହୁଏ । ବୃଷଭ ପାଖରେ ମାଇକିନା

ମର୍ଦ ରାତି କାଟନ୍ତି । ଦିନକୁ ଦିନ ସମସ୍ତେ ଚୋର ହେଇଗଲେଣି । କିଏ ସାନଚୋର ତ' କିଏ ବଡ଼ ଚୋର ।..

''ବାରବର୍ଷ ପରେ ଫେରିଲି । ମୋ ଗାଁକୁ ଖୋଜି ପାଇଲି ନାହିଁ । କ'ଣ ଫେକ୍ଟରି ହବ ବୋଲି ଏ ଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳ ସବୁ ଜମି କମ୍ପାନୀ କିଣି ନେଇଚି । ସବୁ ଅପନ୍ତରା ଭୂଇଁ ବୁଲିଲି । କାହାକୁ କୋଉଠି ଦେଖିଲି ନାହିଁ । ଏ କୟାଁ ଗଛ ଧାଡ଼ିକ ଆଉ ଜାମୁଗଛ ଦଶଟାରୁ ତିନିଟା 'କେମିତି କେଜାଣି ବଞ୍ଚି ଯାଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେ କୟାଁ ଗଛକୁ ଆଉଜି ବସିଲି । ଚାହିଁଲି ଆଗକୁ, ଯୋଉଠି ପଦ୍ମପୋଖରୀ ବିରାଜୁଥିଲା । ବେକାଏ କାଦୁଅ ମସିଆ ପାଣି ଏଠି ସେଠି । ମଝିରେ ସବୁ ଅନାବନା ଗଛ କେଡ଼େ ଅଲକ୍ଷଣା ଅସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲା ମୋର ସୁନ୍ଦର ପବିତ୍ର ପିଲାବେଳ, ମୋ ଗାଁ, ମୋ ଦେଶ !''

''ମୋ ଭିତରୁ କୋହ ଉଠିଲା । ବାପା, ବୋଉ, ଭାଇ ସବୁ ମନେପଡ଼ିଲେ । ଧୋବୀ ଝଲମଲ ହେଇ ଦିଶିଲା । ମୁଁ ମୁହଁ ଘୋଡ଼େଇ ବହେ କାନ୍ଦିଲି । ସେଇଠୁ ଗଲି ବଡ଼ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଛକ ମୁଣ୍ଡରେ ସେ ଚୂଆ ଦୋକାନକୁ । ସେ ଏଇ ଅଞ୍ଚଳର ଟୋକା । ସାହାସ ବାନ୍ଧିଚି ଆଗକୁ । ଏଇଠି ପୁଣି ଗାଁଗଣ୍ଡା ହବ । ପ୍ରଳୟରୁ ଯେ ସବୁ ଉବୁରି ଆସିଛନ୍ତି, ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କରୁଚି । ମତେ ଏ ନାଆ ଖଣ୍ଡ ଦେଇ ତମ ଭଳି ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କ ସେବାରେ ଲଗେଇଚି । ମତେ ସେ ମୂଲ ଦିଏ । ତମେ ତାକୁ କ'ଣ ଦିଅ ମୁଁ ଜାଣେନାହିଁ । ମୁଁ ତା ପାଖରେ ରହିଗଲିଣି । ଗୋଟେ ବତାସି ଆଉ ଗୋଟେ ବଢ଼ି ପାରି ହେଲିଣି । ଯାଇ ନାହିଁ । ସେ ବି ମତେ ଛାଡୁନାହିଁ । କାହିଁକି ଜାଣିଚ ?

''ରାତି ଦଶଟା ହେଇଗଲେ ଦୋକାନପତ୍ର ବନ୍ଦ ହେଇଯାଏ । ସବୁ ଶୂନ୍‌ଶାନ ହେଇଯାଏ । ସେ ମତେ ପାଖରେ ବସେଇ ରଖେ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ କଥା ପଡ଼େ । ସେ ବି ସେଇ ପଦ୍ମପୋଖରୀକୁ ଝୁରୁଛି । ସେ ବି ଏ ଗୋଳିପାଣିର ସମୁଦ୍ର ଦେଖି ଥକିଯାଇଚି । ହେଲେ ସେ ମୋଠୁ ଢେର୍ ବେଶି ଜାଣେ ।

''ସେ କହୁଥିଲା କୁଆଡ଼େ ଉପରମୁଣ୍ଡରୁ ଗୋଳିପାଣି ବନ୍ଧ ଯାଏଁ ବ୍ୟାପି ଯାଇଛି । କହୁଥିଲା ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସବୁ ଅସନା ଗୋଳିପାଣିର ଭଣ୍ଡାର । ସେଇଠୁ ଉଚ୍ଛୁଳି ଏ ସାରା ଦେଶ ଗୋଳିପାଣିରେ ବୁଡ଼ିଗଲାଣି । କହୁଥିଲା, ଆକାଶରୁ କେବେ ଗୋଳିପାଣି ବର୍ଷେ ନାହିଁ । ହେଲେ ସବୁ ନିର୍ମଳ ପାଣି ଏଇଠି ପଡ଼ି କାଦୁଅ ହେଇଯାଏ । ଆଇଁଷିଆ ପୋଚା ଗନ୍ଧାଏ । 'ତା' କଥା ମୁଁ ଜମା ବୁଝିପାରେନାହିଁ । ତମେ ଅବା ବୁଝୁଥିବ । କହୁଥିଲା– ଏ ପାଣିରେ କୁଆଡ଼େ ଖାଲି କଙ୍କଡ଼ା ପଲପଲ ହଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଭାରି ସୁହାଉଚି ଗୋଳିପାଣି । ସେମାନେ ଛପି ରହିଥାନ୍ତି । ଦିଶନ୍ତି ନାହିଁ, ବେଳ ପଡ଼ିଲେ ଜାବି ଦିଅନ୍ତି ତାଙ୍କର ସେ ବୁଢ଼ା ଗୋଡ଼ରେ । କହୁଥିଲା, ତାଙ୍କୁ ଅନାୟାସରେ ଚୋବେଇ ଯିବାକୁ

ପଲେ କୁମ୍ଭୀର ପଶି ଆସନ୍ତେ କି ? ସଫା କରିଦିଅନ୍ତେ କଙ୍କଡ଼ାଙ୍କୁ । କିନ୍ତୁ କୁମ୍ଭୀରକୁ କିଏ ପୁଣି ନିପାତ କରିବ ?....

''ଏମିତି ଖୁବ୍ କଥା ସେ କହେ । ହେଲେ ସବୁ କଥା ମୂଳରେ ସେଇ ପଦ୍ମପୋଖରୀ । ତମେ ବାବୁ କଥା ହେଲେ ତାକୁ ବୁଝିବ, ଆଉ ବୁଝେଇବ ।''

''ଶୁଣ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ମଉସା ! ତୁମର ସେ ଦୋକାନୀଟି ଭାରି ବଢ଼ିଆ ଲୋକ, ମୁଁ ତା ସାଙ୍ଗରେ କଥା ହେଇଚି । ଏସବୁ ଶୁଣିଚି । ବୁଝିଛି । ସେଇ ମୋତେ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ଏଠିକି ପଠେଇଚି । ସେ ପଦ୍ମପୋଖରୀକୁ ଠାବ କରିବା ପାଇଁ । ତମକୁ ଶୁଣିବା ପାଇଁ, ଜାଣିବା ପାଇଁ ।''

''ତମେ ଜାଣିଚ ! ମୁଁ ଏ ପଦ୍ମପୋଖରୀ କଥା ଆମେରିକା ଦେଶରେ ଶୁଣିଚି । ମୋ ବାପା ଏବେବି ସେଇ ପଦ୍ମପୋଖରୀକୁ ଝୁରି ହେଉଛନ୍ତି ତୁମପରି, ସେ ଦୋକାନୀ ପରି । ମୋ ବାପା ଏ ଅଞ୍ଚଳରୁ ତିରିଶ ବର୍ଷ ତଳେ ସେ ରାଜ୍ୟକୁ ପଳେଇଲେ । ସେ ସେଇଠି ଏଇନା ବଡ଼ଲୋକ । ଯାହା ଚାହିଁବେ କରିପାରିବେ । ମୋତେ ପଠେଇଛନ୍ତି ଦେଖିଯିବା ପାଇଁ । ମୁଁ ଇଞ୍ଜିନିୟର । ମୁଁ ସେଇଠି ବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ି ଢେର୍ କଥା ଶିଖିଛି । ମୁଁ ଆସିଛି ତୁମକୁ ତମ ପଦ୍ମପୋଖରୀ ପୁଣି ଫେରେଇ ଦେବାକୁ । ଏ ସାରା ପ୍ରତାପ ସାଗର କିଣା ହବ, ଯେ ବି ନେଇଥାଉ, ଚୋର ନେଇଥିଲେ ବି ଚୋରକୁ ଖରିଦ କରାହବ । ତାର ହୁଡ଼ାର ଘାଇ ପୋତା ହବ, ସୀମା ସରହଦ ବଣ୍ଟା ହେବ । ଏମିତି କୟାଁ ଗଛ, ଜାମୁଗଛ ଲାଗିବ । ତା ଚେର ପାଣିକୁ ନିର୍ମଳ କରେ । ଏ ପାଣି ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ କାମ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।''

''ବଢ଼ିପାଣି ସିନା ଘୁଞ୍ଚିଯିବ, ବାବୁ, ଏ ଗୋଳିପାଣି ଯିବ କୁଆଡ଼େ ? ତମେ ଏ ଗୋଳି ପାଣିକୁ ବନ୍ଧ ପକେଇ ଦେଲେ କ'ଣ ପଦ୍ମ ପୋଖରୀ ହୋଇଯିବ ? ପଦ୍ମ ପୋଖରୀ ପାଣି କାଚକେନ୍ଦୁ ପରି ନିର୍ମଳ । ତା' ସ୍ୱାଦ, ତା' ବାସ୍ନା ନିଆରା । ତାକୁ କେମିତି ଆଣିବ ?''

''ଦେଖ ମଉସା, ଉପରେ ମେଘ, ଭିତରେ ନିର୍ମଳ ପାଣି । ଭୂଇଁ ଗର୍ଭରେ ନିର୍ମଳ ପାଣି । ଏଇ ମଝିରେ ଖାଲି ଗୋଳି ପାଣିର ଉପଦ୍ରବ । ଆଗ ଘାଇ କାଟି ଏ ପାଣିଯାକ ନିଗାଡ଼ି ଦେବାକୁ ହବ । ତା' ଉତ୍ତାରୁ ଭୂଇଁ କାଟି ପାତାଳ ଗଙ୍ଗାକୁ ଆଣିବାକୁ ହବ ଉପରକୁ । ସାରା ପ୍ରତାପ ସାଗରକୁ ଖୋଳି ଝର ଫିଟେଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଥିରେ ମିଶିବ ଆକାଶ ଗଙ୍ଗା । ନିର୍ମଳ ଜଳ ଭଣ୍ଡାରରେ ତଳେ ମାଟି କାମୁଡ଼ି ରହିବ ଶୈବାଳର

ଅରଣ୍ୟ । ସେଥିରେ ଗୋଳି ପାଣିର ସବୁ ଗୋଳିଆ ଛାଣି ହୋଇଯିବ । ଗୋଳିପାଣିରେ ଉପଦ୍ରବ କରୁଥିବା କଙ୍କଡ଼ାମାନେ ସେଇ ଅରଣ୍ୟର ଆଶ୍ରୟରେ ଲୁଚିଯିବେ । ସେମାନଙ୍କ ଚେହେରା ବଦଳିଯିବ । ସେମାନେ କାଦୁଆ ଧୂସୁରିଆ ନ ହୋଇ ନେଳିଆ ସାଗୁଆ ଦେଖାଯିବେ । ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ର ବି ବଦଳିଯିବ । ତା'ପରେ ଆସିବେ ପଦ୍ମବୀଜମାନେ, ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ପାଳିତ, ଧରିତ୍ରୀରେ ଲାଳିତ, ପଙ୍କରେ ସୁରଭିତ ଅଦ୍ଭୁତ ବାଳୁତମାନେ । ସେମାନେ ଅଧିକାର କରିବେ ପ୍ରତାପ ସାଗରକୁ । ଭେଦି ଆସିବ କାଦୁଅ ଓ ପାଣିର ଆସ୍ତରଣ । ପଦ୍ମପତ୍ର ପାଣିରେ ଢଳଢଳ ହେବେ, ଓଦା ହେବେ ନାହିଁ । ପଦ୍ମ ଫୁଟିବେ ସହସ୍ର ସହସ୍ର । ପଦ୍ମପୋଖରୀର ସଂସ୍ଥାପନ ହେବ । କାଚ କେନ୍ଦୁପରି ପାଣି ପଦ୍ମଗନ୍ଧରେ ମହକୁଥିବ ।''–

ଉଭୟ ନାଉରିଆ ଆଉ ଯାତ୍ରୀ, ଅତୀତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ପରି ସାମ୍ନାସାମ୍ନି ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ବସି ରହିଛନ୍ତି । ନାଆ ସ୍ଥିର । ପବନ ସ୍ଥିର । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଗୋଳିପାଣିର ସମୁଦ୍ର ସ୍ଥିର । ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ସ୍ୱପ୍ନରେ କେବଳ ଢଳଢଳ ପଦ୍ମପୋଖରୀ । ମୋଟେ ହଲନ୍ତୁ ନାହିଁ କି ନିଶ୍ୱାସ ମାରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସ୍ୱପ୍ନ ଚହଲିଯିବ । ବରଂ ଗୋଳି ପାଣିରେ ବେକ ଯାଏଁ ବୁଡ଼ି ରହି ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତୁ । ଏ ସ୍ୱପ୍ନ ସାର୍ଥକ ହେଉ ।

ଅବ୍ୟବହିତ

'ହଁ, ମୁଁ ଦେଖିଛି !'

–ଆରେ, ଯାଉନ୍ତୁ, ଏଇଟା କ'ଣ ଦେଖିଥିବ ? କେବେ ? କୋଉଠି ? ଯା'ର କ'ଣ ଠିକଣା ? ସେ କ'ଣ ଦେଖିଛି କେଜାଣି ! ଆମର କୋଉ କଥାକୁ ତା'ର କୋଉ କଥା ! ସେ ଆଗ ବଖାଣିସାରୁ । ତା' ଉତ୍ତାରୁ ତା' କଥା ବୁଝିବା ।

–ନାଇଁ ହେ ! ମତେ ଲାଗୁଚି, ଆମେ ଯାହା ଶୁଣୁଛୁ, ସେସବୁ ସେ ଦେଖିଛି । ତା' ଆଖିକୁ ଅନେଇଲ ! ଏମିତି ଆଖି ଆଉ କାହାର ଦେଖିଛ ! ଆଉ କାହା ମୁହଁରେ ଏମିତି ତେଜ ଦେଖିଛ ? ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କଠୁ ସେ ସବୁମତେ ବଡ଼ ଜଣାପଡୁନାହିଁ ?– ଆମଠୁ ସେ ଢେର୍ ଅଧିକ ଦେଖିଛି, ଢେର୍ ଅଧିକ ଜାଣିଛି । ସେ ଯଦି କହୁଛି ଦେଖିଛି ବୋଲି ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିଛି ।

–ଏମ୍ତି କ'ଣ ହଉଚ ସବୁ ?– ଦେଖିଚି, ଦେଖି ନାଇଁ; ଜାଣିଚି ଜାଣିନାଇଁ ! ତାକୁ ସିଧା ପଚାରୁନ- ସେ ନିଜେ କହୁ କ'ଣ ଦେଖିଛି । ଏଠି ତ' ବାରପ୍ରକାର କଥା, ଅନ୍ଧାରରେ ଯାହା ଆଲୁଅରେ ତାହା ନାହିଁ । ଆଗରେ ଯାହା ପଛରେ ତାହା ନାହିଁ । ପେଟରେ ଗୋଟେ କଥା ତ' ପାଟିରେ ଆଉଗୋଟେ କଥା । ଆମର ଏଠି ତ' ଥଳକୂଳ ନାହିଁ । କେହି ଯା'କୁ କଳିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏ କ'ଣ ଫାଳେ ସୋରେ ଦେଖିଥିବ, ଅନ୍ଧାରରେ କି ଆଲୁଅରେ ତାକୁ କ'ଣ ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଥିବ, ସେ ଆଗ କହୁ । ସେ ଦେଖିଛି କହିଲେ କ'ଣ, ସବୁ ଦେଖିଛି ? ଏମୁଣ୍ଡରୁ ସେମୁଣ୍ଡ ଯାଏ ଏ ସମୁଦ୍ର, ପାଣି, କାଦୁଅ, ପବନ, ଆଲୁଅ, ଆକାଶ ସବୁ ? ପଚାର, ପଚାର ତାକୁ ସେ କ'ଣ ରାତିରେ ଏଠି ଥିଲା ? ଯାହାସବୁ ହେଲା, ଯାହା ରାତିମାନଙ୍କରେ ହୁଏ, ସେ କ'ଣ ଦେଖିଛି ? କୋଉଠି ଥାଇ ଦେଖିଛି ? ନିବୁଜ କବାଟ ପଛରେ ସେ ଲୁଚିଥିଲା ନା ବ୍ୟାପିଥିଲା ? ଏମିତି ସହସ୍ରେ କବାଟ, ସହସ୍ରେ ରାତି, ସହସ୍ରେ କଥା ? ସେ କୋଉ କଥା ଦେଖିଛି !

–ହଇ, ହଇ, ପଚାର ତାକୁ ସେ କ'ଣ ଦେଖିଛି, କେମିତି ଦେଖିଛି; କାହିଁକି ଦେଖିଛି, ସେ ଏସବୁ ଦେଖିବାକୁ କିଏ ?– ମୁହଁ ସଂଜବେଳେ ସେମାନେ ଘନ ସାମଲକୁ ଗାଡ଼ିରେ ଠେଳି ବସେଇଲା ବେଳେ ତା ପାଟି ଉପରେ ହାତ ମଡ଼େଇ ରଖିଥିଲେ, ତୁଣ୍ଡିବନ୍ଧା ଛେଳିଟିଏ ପରି ସେ ଛାଟିପିଟି ହଉଥିଲା । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ତାକୁ ସେମାନେ ନେଇ ଅନ୍ଧାରରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଇଗଲେ । ଅଙ୍କାବଙ୍କା ଖାଲଢିପ ରାସ୍ତା ସେ ବାରିପାରୁଥିଲା । ଆଖି ଉପରେ ପଟି ଭିଡ଼ା ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ଦେଖିପାରୁ ନଥିଲା । ସେ କିନ୍ତୁ ଜାଣିପାରୁଥିଲା ଯେ ସେବାଟେ ଗାଡ଼ି ମଟର ଯିବା ଆସିବା କରୁ ନଥିଲା ।– ଆଗରୁ ବା ପଛରୁ । ତାକୁ

ସେମାନେ ସେଇଭଳି ନେଇଗଲେ ଗୋଟେ ଘର ଭିତରକୁ । ଚୌକିରେ ବସେଇ ପଛରୁ ହାତ ବାନ୍ଧି ପକେଇଲେ । ଆଖିରୁ ପଟି କାଢ଼ିନେଲେ । ସେ ଦେଖିଲା ଗୋଟାଏ ଗ୍ୟାସ୍ ଲାଇଟ ଆଲୁଅରେ ସେମାନେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁ ଉପରେ କଳାଘୋଡ଼ଣି । ଜଣେ କହିଲା, 'ଘନ ସାମଲ ! ତମେ କୋଉଠିକି ଆସିଛ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ନାହିଁ । ଆମେ ତୁମକୁ ମୁଣ୍ଡ ଜାମିନ୍ ପାଇଁ ଆଣିନାହୁଁ । ମାରିବାକୁ ବି ଆଣିନାହୁଁ । ଆମେ ତମକୁ ଗୋଟାଏ ସୁଯୋଗ ଦବାକୁ ଆଣିଛୁ । ତମ ଠିକାଦାର ମାଲିକ ଆସନ୍ତା ୧୩ ତାରିଖରେ ମାନେ ପଅରଦିନ ମରିବ । ଆମେ ତାକୁ ମାରିବୁ । ତାକୁ ନୋଟିସ ଦିଆ ସରିଲାଣି । ଆମେ ଚାହୁଁଛୁ ତମେ ତାକୁ ଗୁଳି କରିବ । ତମକୁ ଆମେ ଗୁଳି ମାରିବା ଶିଖେଇ ଦବୁ । ତମେ ତାକୁ ମାରିବା ବେଳେ ତମ ମୁହଁରେ ମୁଖା ନଥିବ । ସେ ତମକୁ ଚିହ୍ନିବ । ଆମେ ସେଇଆ ଚାହୁଁ । ମରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ବୁଝିଯାଉ କ'ଣ ଦୋଷକରି ସେ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ପାଇଲା । ମଲା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଯାହା କହିବ, ତମ ନାଁ ଉହ୍ୟ ରଖି ଆମେ ଟେପ୍ କରିବୁ ।-- ଅନ୍ୟ ମୁଦାଲାଙ୍କୁ ଶୁଣେଇବା ପାଇଁ । –ଆମେ ତମ ଉପରେ ନିଘା ରଖିଥିଲୁ, ଏଣିକି ବି ରଖିବୁ । ତମେ ଶସ୍ତା କେବିନ୍‌ରେ ଚା' ପିଇଲା ବେଳେ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ସେଇଠି କାମକଲା ଲୋକକୁ ବୁଝଉଥିଲ ଯେ ଟିଙ୍କ ପରି ଯେଉଁମାନେ ଅନ୍ୟର ରକ୍ତ ପିଇ ଚିକ୍କଣ ହେଉଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ତଣ୍ଟିଚିପି ମାରିଦେଲେ ପାପ ହେବନାହିଁ । ତୁମ ଆଖିରେ ନିଆଁ ଥିଲା । କଥାରେ ଖୁବ୍ ଜାନ୍ ଥିଲା । ଆମ ତାଲିକାରେ ତୁମ ମାଲିକଙ୍କ ସ୍ଥାନ ୧୩ ନମ୍ବର । ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଚିହ୍ନଟ କରିସାରିଛୁ । ଏବେ ଚିନ୍ତା କଲୁ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ନ ମାରି ତୁମେ ମାରିବ । ଉଭୟଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ଦେବାକୁ ଆମେ ଚାହୁଁ । ତମର ଡରିବାର କିଛି ନାହିଁ । ଖାଲି ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷଟାକୁ, ଯାହା ଆଖିକୁ ତମେ ଚାହିଁପାରୁ ନଥିଲ, ଯାହା ପାଖରେ ସଳଖି ହେବାକୁ ତମର ହିମ୍ମତ ନଥିଲା, ଯେ ତୁମକୁ, ତୁମ ରକ୍ତକୁ ଟିଙ୍କ ପରି ଶୋଷୁଥିଲା, ତାକୁ ଗୁଳି କରି ମାରିଦେବାକୁ ହାତ ଯିବନାହିଁ । ସେ ତୁମକୁ ଦେଖିବ, ଚିହ୍ନିବ, କିନ୍ତୁ କଥା କହିପାରିବ ନାହିଁ । ତା' ଆଖିରେ ଭୟ, ଅନୁନୟ, କାତର ପ୍ରାର୍ଥନା ତମକୁ ଦିଶିପାରେ । ତା' କପାଳରୁ ଝାଳ ନିଗିଡ଼ି ପଡୁଥିବ । ବନ୍ଧା ହାତଗୋଡ଼ ଛଟପଟ ହେଉଥିବ । ଏସବୁ ତମକୁ ଦିଶିବ । ବୁକୁ ଧଡ଼ଧଡ଼ ହେବ । ଦେହ ଥରିବ । କିନ୍ତୁ ଦୁଇଟା କଥା ମନେରଖ । ଯଦି ଇସାରା ଉପରେ ତୁମେ ଗୁଳି ନମାର, ଗୋଟିଏ ସେକେଣ୍ଡ ପରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଗୁଳିରେ ତମ ମୁଣ୍ଡ ଛତୁ ହୋଇଯିବ । ଦୁଇ ନମ୍ବର ହେଲା ତମେ ନିଜ ପାଇଁ ତାକୁ ମାରୁନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତା' କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ, ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ଭଳି ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ଦେବା ପାଇଁ ମାରୁଛ । ବିଚାର ଆମର । ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆମର । ଦାୟିତ୍ୱ ଆମର । ଇସାରା ଆମର । ତମେ କେବଳ ଆଦେଶ ପାଳନ କରୁଛ ।

ସେ ଘଣ୍ଟା ଦେଖି କହିଲା, 'ବାଆସ୍ ଆଉ କିଛି କରିବାର ନାହିଁ କି ଶୁଣିବାର ନାହିଁ । ତମେ ଏ ଦୁଇଦିନ ଆମର ଅତିଥି ।'

ସେ ଇସାରା କରିବାରୁ ଘନ ସାମଲକୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ବଖରାକୁ ସେମାନେ ନେଇଗଲେ । କବାଟ ବାହାରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଦୁଇଦିନ କାଳ ଘନ ସାମଲ ନିଜେ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଲା । ନିଜେ ନିଜକୁ ହତ୍ୟା କଲା ଶହେଥର । ଦିନରେ ଅନ୍ଧାର ବଖରାରେ ବନ୍ଦୀ । ରାତିରେ ନିଃଶବ୍ଦ ଗୁଳିରେ ହତ୍ୟା । ସେ ଶୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ କି ଖାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ତାକୁ ଅଇ ଟେକିଲା । ମୁଣ୍ଡ ବୁଲେଇଲା । ଜର ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଆଖିରୁ ନିଆଁ ଝୁଲ ଖସୁଥିଲା ବେଳେ, ମୁଣ୍ଡରୁ ଝାଳ ନିଗିଡ଼ି ଗଲାବେଳେ, କ'ଣ ଟାଏ, ସେଇଟା ମାଲିକ, କି ଠିକାଦାର, ବାଘ, କି ଠେକୁଆ, ଛାଇଟାଏ, ସ୍ୱପ୍ନଟାଏ, କି ମଣିଷଟାଏ ଦିଶୁଛି ଦିଶୁନାହିଁ, ଟଳମଳ ହଉଚି– ଏମିତି ବିଭ୍ରମ ହେଲାବେଳେ ତା' ପିଠିରେ ଆଙ୍ଗୁଠି ଗେଞ୍ଜି କିଏ ଚାଳିଦେଲା । ସେ ଘୋଡା ଟିପି ଦେଲା । ନିଜେ ଗୁଳି ଖାଇଲା ପରି ଅଚେତ ଟଳିପଡ଼ିଲା । ଘନ ସାମଲ ମଣିଷମାରୁ ହେଇଗଲା । ସିଏ ଯେ କହୁଛି ଦେଖିଛି ବୋଲି ତାକୁ ପଚାର ସେ କ'ଣ ଦେଖିଛି ।'

–ତମେ ଆଗ କହ, ଏ ଯେଉଁ ସିନେମା ଆମକୁ ଦେଖେଇଲ ତମେ ନିଜେ ଦେଖିଛ, ନା ମନରୁ ଫାନ୍ଦି ଗଳ୍ପ କହିଗଲ ? ଯଦି ତମେ ଦେଖିଲ, ଏତେ କଥା ଦେଖିଲ କେମିତି ? କୋଉଠି ଥାଇ ଦେଖିଲ ? ତମେ ଏସବୁ ଜାଣିଲ କେମିତି ? –ଜାଣିବାକୁ ତମେ କିଏ ?

–'ମୁଁ ଘନ ସାମଲ !'

ସବୁ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲା କିଛି କାଳ ପାଇଁ । କ୍ରମଶଃ ମର୍ମରିତ ହେଲା ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱର ।

–ଖବରକାଗଜର ସାମ୍ନା ପୃଷ୍ଠାରେ ଚିତ୍ର ବିବରଣୀ ପଢ଼ି ରବୀନ୍ଦ୍ର ରୋହେଲା ହାଉଳି ଖାଇଗଲା । ରୋହେଲା କୋଠାରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା ପରି ରଡ଼ି ବୋବାଳି ଶୁଭିଲା । ତା'ରି ଭିତରେ ପୁଲିସ୍ ଗାଡ଼ି ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା । କଡ଼ା ପହରା ସତ୍ତ୍ୱେ କେମିତି କିଶୋର ରୋହେଲାକୁ ସେଇ ୧୩ ତାରିଖରେ କିଏ କେଉଁଠୁ ଗାଏବ କରିନେଲେ କେହି ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ପୁଲିସ୍‌ରେ ଏତାଲା କରିଥିଲେ, କେମିତି କେହି ଜଣେ ଫୋନ୍‌ରେ କହିଥିଲା ଯେ ୧୩ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଗୋଛେଇତ ତାଙ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଗେଇ ରଖିଲେ । କିଛି କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ରୋହେଲାଙ୍କ ନିଜ ଗାଡ଼ିରେ ତାଙ୍କ ଶବକୁ ଆବିଷ୍କାର କରାଗଲା । ତାକୁ ସାମ୍ନାରୁ ଖୁବ୍ ନିକଟରୁ ଗୁଳି କରା ହୋଇଥିଲା । ଶବ ପୋଷ୍ଟମର୍ଟେମ୍‌କୁ ପଠାଗଲା । ରିପୋର୍ଟ ଆସିଲା । ପୁଲିସ୍ କେଶ୍ । ରବୀନ୍ଦ୍ର ରୋହେଲାକୁ ଶବ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ଦାମ୍ ଉପରେ । ଶବ ଉଠିଲା ବେଳକୁ ବାଟ ଜଗିଲା ପରି ଦୁଇଜଣ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । କେହି ଜଣେ ରବୀନ୍ଦ୍ର

କାନରେ କହିଲା ଯେ ସେମାନେ ମଢ଼ଘର ଲୋକ, ବକ୍‌ସିସ୍ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ସେମିତି ମଶାଣି ଜଗୁଆଳି, ହାଣ୍ଡିପିଟା ବାହ୍ମଣ, ଉଇକାଠ ବିକାଳି, ମଡ଼ା ପୋଡ଼ାଳି, ସବୁ ମୋଟା ରକମ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ପଇସାବାଲା ମଢ଼ ପାରି ହେବାକୁ ସବୁ ଛକରେ ପଇସା ।.... ରବୀନ୍ଦ୍ର ଲଣ୍ଡା ହୋଇଗଲା ସବୁମନ୍ତେ । ଚାହିଁଲା ଇନ୍‌ସ୍ୟୁରେନ୍ସ ପଇସା ଉଠାଇବାକୁ । ଡାକ୍ତର ମୃତ୍ୟୁ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଦେଲାନାହିଁ । ଅଡ଼ି ବସିଲା ପଇସାର ଭାଗେ ନ ପାଇଲେ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଇନ୍‌ସ୍ୟୁରାନ୍ସ ବାଲାଏ ବକ୍ସିସ୍ ନାଁରେ ସବୁ ମୋଡ଼ ଘାଟରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରକୁ ଲଣ୍ଡା କରିଗଲେ । ପାଖ ଲୋକ, ଦୂରଲୋକ, ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା ସମସ୍ତଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକୁଳିଲା ବେଳକୁ ପୁଣି ଆସି ପୁଲିସ୍ ହାଜର । ହତ୍ୟା ମକଦ୍ଦମା । ତଦନ୍ତ ଚାଲିଛି । ହତ୍ୟାକାରୀ ଧରା ନ ପଡ଼ିବା ଯାଏଁ, ଜାଲ ଫିଙ୍ଗା ଚାଲିଥିବ । ମାଲ ପାଣି ଯୋଗେଇ ଚାଲିଥିବ ରବୀନ୍ଦ୍ର ରୋହେଲା । କିଏ ମାରିଛି ସିନା ଜଣାପଡ଼ି ନାହିଁ, ମରିଛି ତ ତା' ବାପ ! ଘରର ଡ୍ରାଇଭର, ନୌକର, ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତି ଜୁଥିବା ପାଖପଡ଼ିଶା, ଥାକଥାକ ହେଇ ଭିଡ଼ା ହେଇ ଗଲେ । ସନ୍ଦେହରେ । ତାଙ୍କୁ ମୁକୁଳେଇବାକୁ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଖର୍ଚ୍ଚ । ସବୁଠୁ ଅଧିକ ଡ୍ରାଇଭରଟା ପାଇଁ । ନିର୍ଦୋଷଙ୍କୁ ଧରିବା ଓ ଛାଡ଼ିବାରେ ତଦନ୍ତ ଜାରି ରହିଲା । କାରଣ ଦୋଷୀକୁ ଧରିଲେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବ ନାହିଁ । କଥା କୁହୁଳି କୁହୁଳି କିନ୍ତୁ ଦିନେ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ୧୧ ତାରିଖରେ ଆଉ ଜଣେ ହରଣଚାଳ ହୋଇଥିଲା, ସେ କୁଆଡ଼େ ମରିନାହିଁ । ଫେରି ଆସିଛି । ପୁଲିସ ତାକୁ ଠାବ କରିନେଲା । ଘନ ସାମଲକୁ ନିଭୃତ କୋଠରୀରେ ଜେରା କରାଗଲା । ସେ ଗୋଡ଼ହାତ ଧରି ନେହୁରା ହେଲା । ସେମାନେ ତାକୁ ମାରିଦେବେ ବୋଲି ବିକଳ ହେଲା । କହୁ କହୁ ସବୁ କହିଗଲା । ରାଣ ନିୟମ କରି କହିଲା ଯେ ସେ କାହାକୁ ମାରିନାହିଁ । ଆଖିବୁଜି ଘୋଡ଼ା ଟିପି ଦେଇଛି । 'ପଛରେ ମତେ ଗେବିଦେଲେ ସେମାନେ, ମୁଁ ଚମକି ପଡ଼ି ହାତମୁଠା ବୁଜିଦେଲି, କ'ଣ ହେଲା ଜାଣି ନାହିଁ କି ଦେଖିନାହିଁ । ସେମାନେ ରାତାରାତି ମୋତେ ଆଣି ମୋ ଘର ଆଗରେ ପକେଇ ଦେଇ ଗଲେ । ମୋତେ ମାରନ୍ତୁ କି ତାରନ୍ତୁ ।'' କହି ବେହୋସ ହେଇଗଲା । ଘନ ସାମଳକୁ ଜେଲ୍‌ରେ ରଖାହେଲା । ବର୍ଷେ ପରେ ଫଇସଲା ହେଲା ଯେ ଘନ ସାମଲ ନର୍ଦ୍ଦୋଷ । ସେ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟର ଆଦେଶ ମାନିଥିଲା । ଆତ୍ମରକ୍ଷା କରିବା ଏକ ମୌଳିକ ଅଧିକାର । ସେ ମୂଳରୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ହୋଇଥିଲେ ଜେଲ୍ ବାହାରେ ବଞ୍ଚିନଥାନ୍ତା । ସେମାନେ ତାକୁ ମାରି ଦେଇଥାନ୍ତେ । ସେମାନେ କିଏ, କୋଉଠି ଥାଆନ୍ତି, ଘନ ସାମଲ ଜାଣେ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଛି, ତଥାପି ଘନ ସାମଲ ଅନେକ କିଛି ଜାଣେ ଯାହା ସେ କହିନାହିଁ କି କହିବ ନାହିଁ, ତା' ବାପା କଥା କି ଆଉ ଅନେକଙ୍କ କଥା ।...

'ମୋତେ ପଚାରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ କହିଦେଉଛି, ମୁଁ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ଗୋଛେଇତ । ମୁଁ ଯାହା ଜାଣେ ସେଥିରୁ ଶହେଭାଗରୁ ଅନେଶତ ଭାଗ କହିହେବ ନାହିଁ । ନିଆଁ ଲାଗିଯିବ ! ଭାଗେ କହି ହୁଅନ୍ତା । ମୁଁ କହିନାହିଁ, କି କହିବି ନାହିଁ ।'...

–କିଏ ନାହିଁକଲା ଏଠି ଥିବା ସମସ୍ତେ ଢେର୍ କଥା ଜାଣିଛନ୍ତି ଅଥଚ କହିନାହାନ୍ତି କି କହିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମିଶି କ'ଣ ବା ଜାଣିଛନ୍ତି, କେତେ ବା ଜାଣିଛନ୍ତି ? ଗୋଟାଏ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଅନ୍ଧାର ଘେରି ରହିଛି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦିନରାତି । କେହି କାହା କଥା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ନିଜେ ନିଜ କଥା ବି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ଯେ କହୁଛି ଦେଖିଛି ବୋଲି, ତାକୁ ପଚାରନ୍ତୁ ସେ କ'ଣ ଦେଖିଛି !

କିଶୋର ରୋହେଲା ମରିଗଲା । ତାକୁ ତୁଣ୍ଡି ବାନ୍ଧି ମାରି ଦିଆଗଲା । ସେ କିଛି କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ କେବେ ବି କିଛି କହିପାରି ନାହିଁ । ତାକୁ ଯେତେବେଳେ ତିନିବର୍ଷ ଗଜୋରୀ ସେକ୍ଟରରେ ସୀମା ପାରହୋଇ ଭାରତକୁ ଆସୁଥିବାବେଳେ ସବୁ ଛାଡ଼ି କାତର ଠିଆ ହୋଇଥିବା ପଞ୍ଜାବୀ ପରିବାରରେ ଆତଙ୍କ ମଡ଼େଇ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା । ଝିଅବୋହୂଙ୍କୁ ନେଇ ଆସୁଥିବା ସୁରିନ୍ଦର କପୁର ପୁଅ ହରଜିତ୍ ସହିତ କଥା ହୋଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଗଲା । ବିଳମ୍ବ କଲେ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଇଜ୍ଜତ ଲୁଟିନେବେ । ସୁରିନ୍ଦର ଝିଅକୁ ଜାବୁଡ଼ିଧରି ପିଲାଙ୍କ ଭଳି କାନ୍ଦିଲା । ପୁଅ,ବୋହୂକୁ କୁଣ୍ଢେଇ କାନ୍ଦିଲା । ପାଟିତୁଣ୍ଡ ଚିତ୍କାର ପାଖେଇ ଆସୁଥିଲା । ସୁରିନ୍ଦର ତା' ଖଞ୍ଜାର ଝିଅ ପିଠିରେ ଭୁସିଦେଲା । ଛଟପଟ, ଆଉ ଆର୍ତ୍ତନାଦକୁ ବାହୁ ଭିତରେ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲା । ନିରବ ନିସ୍ପନ୍ଦ ସେ ଦୁର୍ବହ ଭାରକୁ ତଳେ ଶୁଆଇ ଦେଲାବେଳେ ସେ ଓଦାହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଝିଅର ରକ୍ତରେ, ଲୁହରେ, କୋହରେ । ସେତିକିବେଳେ ବୋହୂ ବି ଶୋଇଯାଇଥିଲା ରକ୍ତ ଜୁଡୁବୁଡୁ ହୋଇ ଭୂଇଁ ଉପରେ । ଏତିକିବେଳେ ସେମାନେ ଝାମ୍ପିପଡ଼ିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ହାତରେ ହତିଆର୍ । ସମସ୍ତେ ରକ୍ତମୁଖା । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବୁଝିଗଲେ । ଗୋଟାଏ ଲଇଁପଡ଼ି ଝିଅ ଦେହରୁ କମିଜ ଚିରିଦେଲା- 'ହମ୍ ତୋ ଇଜ୍ଜତ୍ ଲୁଟ୍‌କେ ହି ରହେଙ୍ଗେ– ଚାହେ ଜିନ୍ଦା ୟା ମୁର୍ଦ୍ଦା ।' ସୁରିନ୍ଦର, ହରଜିତ୍ ଘାଇଲା ବାଘପରି ଲଢ଼ିଗଲେ । ନିଶାରେ ଟଳମଳ ସେଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ କାଟି ଦବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସମୟ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସୁରିନ୍ଦର ଝିଅର ଚିରା କାମିଜ୍‌ଟିକୁ ଗୁଡ଼େଇ ଧରିଲା । ବୋହୂ ଝିଅଙ୍କୁ ପଶୁଙ୍କ କବଳରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଏକାଠି ନିଆଁ ଲଗେଇ ଦେଲେ । ଛାନିଆ ହୋଇ ଛିଟିକି ପଡ଼ିଥିବା ଝିଅର ପୁଅ ଆଉ ବୋହୂର ଦୁଇବର୍ଷର ଝିଅକୁ କାନ୍ଧରେ ପକେଇ ବାପ ପୁଅ ସେଇ ଅନ୍ଧାରରେ ପୂର୍ବ ଦିଗକୁ ଭାରତ ଭୂଇଁର ଆଶ୍ରା ଲୋଡ଼ିବାକୁ ଆଗେଇଗଲେ । ଦୁଃଖର ଭାରଭାର ପଥର କୋଇଲା ଉପରେ ଇଜ୍ଜତର ଧାରେ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ହୀରା ଝଟକୁଥିଲା ତାଙ୍କ ନଇଁ ପଡୁଥିବା କାନ୍ଧ ଉପରେ ।

କିଶୋର ରୋହେଲାର ସବୁଠୁ ଗହୀର ସ୍ମୃତିରେ ଏଇ ପଥର ଓ ହୀରା ମଡେଇ ହୋଇ ରହିଲା ଜୀବନସାରା । ସେ କେବେ ଇଜ୍ଜତ୍ ହାରି ବଞ୍ଚିନାହିଁ । ଏବେ ବି ମରିଯିବାରେ ତାର ଆପତ୍ତି ନଥାନ୍ତା । ତାକୁ ବେଇମାନ୍ ଠିକାଦାର, ମୁନାଫାଖୋର ଲୁଟେରା କହି ମାରିବା ଲୋକେ କ'ଣ ଦେଖିଛନ୍ତି କ'ଣ ଜାଣିଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ତିନିବର୍ଷ ତଳେ ଏଠିକି

ଆସିଥିବା ସେ ଲୋକଟା ବିଷୟରେ ? ରବୀନ୍ଦର କ'ଣ ଜାଣିଛି ତା' ବାପକୁ ? ଯେଉଁମାନେ କିଶୋରକୁ ଆଢୁଆଳ କରି ରକ୍ତ ଶୋଷି ଲାଗିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ କିଏ ଦେଖିଛି ନା ଜାଣିଛି ? ସେମାନେ ତ' ସଫେଦ୍ ଗାଡ଼ିରେ ସଫେଦ୍ ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ବୁଲୁଥିବା ମାଲିକ । କିଶୋର ଆସିଥିଲା ତା'ର ଭଉଣୀ ଭିଣେଇର ଠିକାଦାରି ସମ୍ଭାଳିବା ପାଇଁ । ସେ କି ଜାଣିଥିଲା ଏ ପାଣିରେ ଏତେ କୁମ୍ଭୀର !– ରବୀନ୍ଦ୍ର ପିଲାଲୋକ । ସେ କି ଜାଣେ ତା' ଜାତି, ଦେଶ, ପରିବାର କଥା, ତା' ବାପା, ମା, ଅଜା କଥା !

ଏବେ ବି କିଶୋର ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦନ କାଠର ପେଡ଼ି ଭିତରେ ପୁରୁଣା ଶୁଖିଲା ରକ୍ତ ଲାଗିଥିବା ହାଲ୍କା ଛିଟର ଚିରା କାମିଜଟିଏ ସାଇତା ହୋଇ ରହିଥିବ । ସେଇଟା କିଶୋରର ଅମୂଲ୍ୟ ସଂପଦ । ସେଇଟା ଇଜ୍ଜତ ଆଉ କୁର୍ବାନୀର ସନ୍ତକ । ଇଜ୍ଜତକୁ ଏତେ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିବା ଲୋକ କ'ଣ ଆଉ କାହାର ଇଜ୍ଜତରେ ବାଧା ଦେଇପାରେ ? ଏତେ ଦୁଃଖର ବୋଝ ମୁଣ୍ଡେଇ ବଞ୍ଚିଥିବା ମଣିଷ କ'ଣ ଆଉ କାହାର ଦୁଃଖକୁ ଆଖି ବୁଜିଦେଇ ପାରେ ? ସେ ଏଠି ନୂଆ ଭାଷା, ଚଳଣି, ଢଙ୍ଗଢାଙ୍ଗ କିଛି ଜାଣି ନଥିଲା । ତା'ର ସୁଯୋଗ ନେଇଗଲେ କିଛି ମଝିମଝିଆ ଲୋକ । ସେମାନେ ଏପାରି ସେପାରି କରୁଥିଲେ କଥା । ଏପାରି ସେପାରି କରୁଥିଲେ ପଇସା ଓ ମୁନାଫା । ନମକ୍‌ହରାମ୍‌ମାନେ ସବୁବେଳେ ଏମିତି ବଳି ଚଢ଼େଇ ଦିଅନ୍ତି । କିଶୋରକୁ ସେମାନେ ବଳି ଚଢ଼େଇ ଦେଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ଦେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଦାବି କରୁଥିବା ସେ ମୁଖାପିନ୍ଧା ଦଳ ବି ଧୋକା ଖାଇଗଲେ । ଘନ ସାମଲ ଧୋକା ଖାଇଗଲା । ତା ଘରକୁ ବନ୍ଧକରୁ ମୁକୁଳେଇଥିବା, ତା' ବାପର ଅପରେସନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେଇଥିବା ଖାଉନ୍ଦକୁ ସେ ଗୁଳି କରିଦେଲା । ମଝିଲୋକ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଧୋକା ଦେଇଦେଲେ ।

ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଗୋଛାୟତ ଧୋକା ଖାଇଗଲେ । ପ୍ରଚାରକୁ ସତ ମଣିଗଲେ । ଯାହାକୁ ସେ ଦୈନିକ ସଲାମ୍ କରନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କାଳେ ଚିହ୍ନି ପକେଇବେ ବୋଲି ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ । ରବୀନ୍ଦ୍ର ଭଳି ଆଉ ହଜାରେଙ୍କ ପାଖରୁ ଧରି ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ, ଛାଡ଼ି ଧରିବା ପାଇଁ ମାଲପାଣି ନେଲେ । ଦିନରେ ନେଲେ, ରାତିରେ ଦେଲେ । ସେ ଜାଣନ୍ତି, କହିଦେଲେ ନିଆଁ ଲାଗିଯିବ । ମୋଟେ ନୁହେଁ । କୋଉଠି ନିଆଁ ଲାଗିବ ନାହିଁ । କେବଳ ତାଙ୍କର ଆଗରେ ପଛରେ ହାବେଳି ଲାଛି ହୋଇଯିବ । ସେ ନିଜେ ଜଳି ଛାରଖାର ହୋଇଯିବେ ।

–ଆଚ୍ଛା ନାନୀ, ତମେ କିଏ ? –ତମେ ଭଲ କହୁଚ । ଓଡ଼ିଆରେ କହୁଚ । ହେଲେ ତମେ ଓଡ଼ିଆ ନୁହଁ । ତୁମ କଥାରେ ବାଙ୍କ ଅଛି ! ତୁମେ ଏତେକଥା ଜାଣିଲ କେମିତି ?

'ମୁଁ କିଶୋରର ମାମୁଝିଅ ଭଉଣୀ । ମୁଁ ଏଇଠି ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ରହିଚି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣିଚି । ଏଠି ପେଟରେ ଗୋଟାଏ କଥା । ମୁହଁରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା । ଭାରି ଠକ

କାମରେ, କଥାରେ । କିଶୋର ମୋ ପାଇଁ ଏଠି ଆସି କୁର୍ବାନ ହେଇଗଲା । ମୁଁ ତାକୁ ସାବଧାନ ରହିବାକୁ କହିଥିଲି । ସେ ଜାଣି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିଗଲା । ଧୋକା ଖାଇଗଲା ।'

ଅପରାହ୍ନ ବେଳେ କିଶୋର ସ୍ମୃତିସଭା ପାଇଁ କ୍ରମଶଃ ଲୋକଭିଡ଼ ଜମି ଆସୁଥାଏ । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆସିଥିବା କେତେଜଣ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ଏସବୁ ବୟାନ ଶୁଣେଇଗଲେ, ସେମାନେ ଭରା ସଭାରେ ସେ କଥା କହିଥିଲେ ସମସ୍ତେ ଚମକୃତ ହୋଇଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସେ ବାରି ହୋଇ ପଡୁଥିବା ପ୍ରୌଢ଼ ଜଣକ ତିନୋଟି ମାତ୍ର ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ଏପରି ଏକ ଉଚ୍ଚାଟ ସୃଷ୍ଟି କରିଦେଲେ ଯେ ଅନ୍ୟମାନେ ଉପରେ ପଡ଼ି ନିଜ ନିଜକୁ ଖୋଲିଦେଲେ ଅଣାୟତ୍ତରେ । କହିଦେଲା ପରେ ସେମାନେ ଏକପ୍ରକାର ଅସହାୟ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । କିଛି ମାତ୍ରାରେ ବିଡ଼ମ୍ବିତ ଓ ଅନୁତପ୍ତ ବୋଧ କରୁଥିଲେ । ନହେଲେ ସେମାନେ ଲୋକଗହଳି ଭିତରେ ଲୁଚିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନଥାନ୍ତେ ।

ଆହୁରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ହେଲା ଯେ ସେମାନେ ପରସ୍ପରକୁ କୁହା କୁହି ହେଉଥିଲେ– 'ପଚାର ତାକୁ ସେ କ'ଣ ଦେଖିଛି ।' କିନ୍ତୁ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ତାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଠିଆହୋଇ ପଚାରିଲେ ନାହିଁ, 'ଆପଣ କ'ଣ ଦେଖିଛନ୍ତି ?'

ବହୁପ୍ରକାର ଲୋକ ଆସି ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ସଜା ହୋଇଥିବା ଚୌକିମାନଙ୍କରେ ବସିଗଲେ । ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁ ଚିହ୍ନିଲେ, ନ ଚିହ୍ନିଲେ, କଥା ହେଲେ, ନହେଲେ, କିନ୍ତୁ ନୀରବ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଗଲେ । ରବୀନ୍ଦ୍ର ରୋହେଲା ଧଳା ପଞ୍ଜାବୀ ଚୁଡ଼ିଦାରରେ ଖୁବ୍ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ମାନନୀୟ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ସେ କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ସଂଖୋଳି ଗଲା । ମଞ୍ଚସଜା ଟିକିଏ ତଦାରଖ କରିଦେଇ ଘଣ୍ଟା ଦେଖି ଚାଲିଗଲା ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାର ପାଖକୁ । ସେଇଠୁ ମହାମାନ୍ୟ ପ୍ରଧାନ ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ଆଣିବାକୁ ।–

ସେମାନେ ଆସିଲେ; ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ ହେଲେ, କିଶୋର ରୋହେଲା ଫଟ ଉପରେ ମାଲ୍ୟାର୍ପଣ କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଆଚରଣ, ଅଭ୍ୟାସରେ ପ୍ରାୟ ମୁଖସ୍ଥ ଭାଷଣ ବା ମଝିରେ କୌଣସି ଦିଗରେ ସାମାନ୍ୟ ନଇଁପଡ଼ି କିଛି ଜାଣିବା ଓ ଅଳ୍ପ ହସିବାରେ ଆଦୌ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେଲାନାହିଁ । ସଭାଗୃହରୁ ମଝିରେ ମଝିରେ କିଛି କରତାଳି ମଧ ଯଥାବିଧି ଶୁଣାଗଲା ।

ରବୀନ୍ଦ୍ର ରୋହେଲା ଅଞ୍ଚଳର ଏ ମୁଣ୍ଡିଆଳ ବଡ଼ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଦେଖୁଥାଏ ଓ ଶୁଣୁଥାଏ । ସେମାନେ ବାରମ୍ବାର ତା' ବାପାର ନାଁ ନେଇ କ'ଣ ସବୁ କହୁଥାନ୍ତି । ଭଲ ହିଁ କହୁଥିବେ, ସେ ମରିଗଲା ବୋଲି ଦୁଃଖ କରୁଥିବେ । ଜଣେ ସେ ଭିତରୁ କହିଲା ବେଳେ ଆଖି ପୋଛିବାର ମଧ ଦେଖାଗଲା । ତଥାପି ସେ କେଜାଣି କେମିତି ଅସୁସ୍ଥ ବୋଧ କରୁଥିଲା । ଏମାନଙ୍କ ଅଭିନୟ ଦେଖିବାକୁ ଆଦୌ ସୁଖ ପାଉନଥିଲା ।

ମଝିରେ ମଝିରେ ସେ ଚାହିଁ ଦେଉଥିଲା ଡାହାଣ ପାଖ ପଛଧାଡ଼ିର ଶେଷ ଚୌକିକୁ । ତିନୋଟି ମାତ୍ର ଶବ୍ଦରେ ସେ ଅଦ୍ଭୁତ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥିବା ସେ ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରୌଢ଼ ମଣିଷଟି ଉଠି ଚାଲିଯାଇ ନାହାନ୍ତି ତ' । କେଜାଣି କାହିଁକି ଏକାନ୍ତରେ ତାଙ୍କୁ ସେ ଢେର୍ କଥା ପଚାରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ତା'ର କ୍ରମଶଃ ବିଶ୍ୱାସ ହୋଇ ଚାଲିଥିଲା ଯେ ସେ ହିଁ ସବୁ ଜାଣିଚି । ଏ ଛପନ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ମୁଲକରେ ଛପନ ଲକ୍ଷ ଘଟଣା ଯାହା ଘଟିଛି ସେସବୁ ତାକୁ ଜଣା । ସେ ଚାହିଁଲେ ତା' ବୟାନରେ ସମଗ୍ର ଇତିହାସ ବଖାଣି ଦେଇ ପାରେ ।

ଯେଉଁ ପାଞ୍ଚଜଣ ସେ ଯାଦୁକର ପ୍ରଭାବରେ ମୁହଁ ଫିଟେଇ ନିଜ କଥା କହି ପକାଇଥିଲେ ଓ କହିଦେଲେ ବୋଲି ବିପନ୍ନ ବୋଧ କରୁଥିଲେ ସେମାନେ ବାରମ୍ବାର ସେ ପ୍ରୌଢ଼ଟିକୁ ଠାବ କରି ନେଉଥିଲେ । ସୁଯୋଗ ପାଇଲା ମାତ୍ରେ ତାକୁ ଘେରିଯାଇ ତା'ର ରହସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସେ କିଏ ଓ କେତେ ମାତ୍ରାରେ ବିପଦ୍‌ଜନକ, ଠଉରାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

ତାକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଥିଲା ଯେ ସବୁ ଦେଖିଥିବା ଓ ଜାଣିଥିବା ସେ ଭୟଙ୍କର ମଣିଷଟିକୁ କେହି କେମିତି ଦେଖୁନଥିଲେ । ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ଗୋଛେଇତ ଖୁବ୍ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ବୋଧ କରୁଛନ୍ତି । ଖଳିଦିଆ ପୋଷାକରେ ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇ ବସିଥିବା ମଞ୍ଚ ଉପରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଊଣାଅଧିକ୍ ସେ ଚିହ୍ନନ୍ତି । ଶହେରେ ଅନେଶତଭାଗ ଲୁଚେଇଲାବେଳେ ସେ ଘୋଡ଼ଣି ତଳେ ଏମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ସେଇଠି ଦେଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ବୁଢ଼ା ତାଙ୍କଠାରୁ ଢେର ଅଧିକ ଜାଣିଛି ବୋଲି ତାଙ୍କ ମନରେ ଶଙ୍କା ପଶି ଯାଇଛି । ସେ ସେଥିରୁ ମୁକୁଳି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଛଟପଟ ହେଉଛନ୍ତି କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସେ ବୁଢ଼ାର ପାଖ ଚୌକିରେ ତାକୁ ଜଗି ବସି ପାରିଲେ ସେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ । କି ଡେଞ୍ଜରସ୍ ସେ ଲୋକଟା ସତେ । ତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ମହା ବିସ୍ଫୋରକ ବୋମା ଯଦି ଫାଟିପଡ଼େ ଏ କାଠ ପିତୁଳିସବୁ ଜଳିଯିବେ । ଶୋଳବାଉଁଶର ଏ ସମଗ୍ର ଢାଞ୍ଚା ଛିନ୍ନଛତ୍ର ହେଇଯିବ । ସେଥିରେ ସୋରା ସୋରା ହୋଇଯିବେ ଗୋଛେଇତ ନିଜେ ।

ଘନ ସାମଲ କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ବୋଧ କରୁଛି । ବିଧାତା ପୁରୁଷ ସତେବା ତା' ଆଗରେ ସେ ପ୍ରୌଢ଼ ରୂପରେ ଉଭା ହୋଇ ଯାଇଛି ଯେ ସବୁ ଜାଣିଛି, ସବୁ ଦେଖିଛି । ଭିତର ବାହାର କିଛି ତାକୁ ଅଜଣା ନାହିଁ । ଯେତେ ମୁଖା ପିନ୍ଧି କଳା ଲୁଗା ଘୋଡ଼େଇ ହେଲେ ବି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଛି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମତଲବ ବୁଝିଛି । ସେ ଖାଲି ଦି'ଟା କଥା ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମ ହେଲା ସେ ନିଜକୁ ଗୁପ୍ତ ରଖିଥିବା, ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁଇନ୍ଦାଗିରି କରୁଥିବା, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖୁଥିବା ଅଥଚ ନିଜେ ଦିଶୁ ନଥିବା ସେ ମୁଖାପିନ୍ଧା ଦଳ ଏ ବୁଢ଼ାଟିକୁ କେମିତି ଜାଣି ପାରୁନାହାନ୍ତି ? ଆଉ ଦ୍ୱିତୀୟ କଥା ହେଲା ଯେ, ଯଦି ସେ

ବୃଦ୍ଧ ସତ କହୁଥାଏ, କେଜାଣି କାହିଁକି ଘନ ସାମଲର ସେଥିରେ ଆଦୌ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ତା' ହେଲେ ସେ କେମିତି ସବୁ ଦେଖିଛି ଏବଂ କୋଉଠି ଥାଇ ଦେଖିଛି ? ଯଦି ସେ ଘନ ସାମଲକୁ ସତକୁ ସତ ଆମୁଳଚୂଳ ଦେଖିଥାଏ, ତା'ର ସତ ମିଛ ସବୁ ଜାଣିଥାଏ, ଆଉ ଯଦି ସେ ସବୁ ଖୋଲିଦିଏ ତା' ହେଲେ... ଘନ ସାମଲ ସାଙ୍କୁଡ଼ିଗଲା, ତାକୁ ଛାନିଆ ଲାଗିଲା, କିନ୍ତୁ ପୁଣି ସମ୍ଭାଳିଗଲା ନିଜକୁ । ଏ ସର୍ବଜାଣ ପୁରୁଷ କ'ଣ ଘନ ସାମଲର ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ, ତାର ପରିବାରର ଅସହାୟ ଯାତନା ଦେଖି ନଥିବ ? ସେଥିରେ ସେ ଅପରାଧର ରାତିରେ ଘନ ସାମଲ ଯାହା ଲୁଚେଇ ଆସିଛି, ସେ ଯଦି ଦେଖିଥାଏ, ତେବେ କ'ଣ ଆଉ କରାଯାଏ ? ଖୁଣ୍ଟ ଉପରୁ ଝୁଲିଥିବା ଫାଶ ପୁଣି ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ପରି ଦିଶି ଲିଭିଗଲା । ଘନ ସାମଲ ତଳକୁ ଆଖି ନୁଆଁଇନେଲା ।

ଶୋକସଭାର ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ରୋହେଲା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଔପଚାରିକ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଲା ବେଳେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଜଣାଯାଉଥିଲା । ସମସ୍ତେ ଧରି ନେଲେ ଯେ ସେଥିପାଇଁ ତାର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ହିଁ ଦାୟୀ । ମଞ୍ଚ ଉପରେ ବସିଥିବା ବିଶିଷ୍ଟ ଅତିଥିମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସମ୍ମାନ ନ ପାଇ ମଳିନ ଦେଖାଗଲେ । ରବୀନ୍ଦ୍ର କେବଳ ଗୋଟାଏ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କଥା କହୁଥିବାର ମଧ୍ୟ କେହି କେହି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଡାହାଣ ପାଖ ଶେଷ ଧାଡ଼ିରେ ସେପରି କିଛି ବିଶେଷ ଥିଲାପରି ସେମାନଙ୍କୁ ଦିଶିଲା ନାହିଁ ।

ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ନୀରବରେ ଉଠି ବାହାରିଗଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ବଳେଇ ଦେବାପାଇଁ ରବୀନ୍ଦ୍ର ଗେଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲାବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲା ଯେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଗୋଛଇତ ଠିକଣା ଜାଗାରେ ବସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଚୌକିରେ ସେ ଜଣକ କାହାରି ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ ନ କଲା ପରି, ଅଜଣା ଅଶୁଣା ସାଧାରଣ ଲୋକଟିଏ ପରି ବସିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଜଣ ଜଣ ହୋଇ ବିଶିଷ୍ଟ ଅବିଶିଷ୍ଟ ଅତିଥିମାନେ ପାରି ହୋଇଗଲା ବେଳେ ନିରୀହ କୌତୂହଳୀ ପିଲାଟିଏ ପରି ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି । ସେ ଆଖିରେ ହୁଏତ ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ ଦିଶି ଯାଉଛି ।

ରବୀନ୍ଦ୍ର ଯଥାଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସି ଦେଖିଲା ଯେ ଯେଉଁ ପାଞ୍ଚଜଣ ପ୍ରଥମେ ଆସିଥିଲେ ସେଇମାନେ କେବଳ ଶେଷକୁ ରହି ଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ବୃଦ୍ଧ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଛନ୍‌ଛନ୍ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଅନଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖ ଚୌକିରୁ କୁଆଡ଼େ ସେ ମଞ୍ଚ ପଛପଟେ ଥିବା ଶୌଚାଳୟ ଆଡ଼େ ଗଲେ, ଏମାନେ ଏତେ କାଳ ଅପେକ୍ଷା କଲାପରେ ମଧ୍ୟ ଫେରିଲେ ନାହିଁ । ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ତରବର ହୋଇ ସେଇଆଡ଼େ ତନଖି ଫେରି ଆସିଲେ । ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

ସେ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ?- ସେ କିଏ ? ନାଁ କ'ଣ ?

ତାଙ୍କ ଠିକଣା- ସାହି, ଘର, ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ?

'ମୁଁ ସବୁ ଖୋଜି ବାହାର କରି ନେବି । ମୁଁ କିଛି ଖବର ନ ନେଇଛି ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ କ'ଣ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବା, ନା ତାଙ୍କୁ ଆମ ପାଖକୁ ଆଣିବା ? ଏବଂ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଅଳ୍ପ ରହି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ- 'କାହିଁକି ?'

'ସେ କ'ଣ ସତରେ ସବୁ ଦେଖିଛନ୍ତି- ଏ ସଭାର ଏତେ ଲୋକଙ୍କ କଥା, ଆମ କଥା, ତୁମ କଥା, ଆଗ କଥା, ପଛ କଥା ସବୁ ??'

'ଆମେ ଏବେ ଏଇଠି ଯାହା କରୁଛୁ ବା କହୁଛୁ ସେ କ'ଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ?- ସେତ ଏହି ନାହାଁନ୍ତି !- ଆବସର୍ଡ ।'

'କାହିଁକି ଆବସର୍ଡ ? ମୋତେ ଲାଗୁଛି ସେ ଦେଖିଛନ୍ତି ।'

'ଓଃ ସଟ୍‌ଅପ୍ ! ଆମେ କ'ଣ ତାଙ୍କ କାହାଣୀର ଚରିତ୍ର ?'

'ହୋଇପାରେ !'

ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ମନକୁ ମନ କହିବାର ଶୁଣାଗଲା 'ମୁଁ ଖବର ନେଇଛି- ସେ ଜଣେ ଅଦ୍ଭୁତ କଥାକାର !'

ଅସମାପିକା

ଜେଜେ,

ତୁମେ ଆସବ ବୋଲି ମୁଁ ଛୋଟବେଳୁ ଶୁଣି ଆସୁଥିଲି । ତୁମ ଫଟୋ ଦେଖି ତୁମ ଚିଠି ପଢ଼ି ମୁଁ ତୁମକୁ ବହୁତ ଭଲ ପାଇଯାଇଛି । ତୁମେ ଆମ ଡାଡିଙ୍କ ଡାଡି ଶୁଣି ଭାରି କଉତୁକିଆ ଲାଗୁଛି । ଡାଡି ତ ଡାଡି, ତାଙ୍କର ପୁଣି ଡାଡି ଗୋଟାଏ କ'ଣ ? –ତା' ହେଲେ ତ ଜେଜେ ତମର ବି ଜଣେ ଡାଡି ଥିବେ । କାହିଁ ତାଙ୍କ କଥା ତ କେହି କହନ୍ତି ନାହିଁ ! ତୁମେ ଆସିଲେ କହିବ ।

ତୁମେ ଆସି ଏଆର୍‌ପୋର୍ଟରେ ଓହ୍ଲେଇଲେ ତୁମକୁ ସମସ୍ତେ କାବା ହୋଇ ଅନେଇବେ । ତୁମର ସେ ଡ୍ରେସ୍‌ଟା ଏଠି କେହି ଦେଖିନାହାନ୍ତି । ଆଇ ମିନ୍ ତୁମର ଧୋତି । ସେଇଟା ହଠାତ୍ ଦେଖିଲେ ପାଇଜାମା ଭଳି ଦିଶେ । କିନ୍ତୁ ଡାଡି କହୁଥିଲେ ସେଇଟା ତ ସିଲେଇ ହେଇ ନଥାଏ । ବେଡ୍‌ସିଟ୍‌କୁ ଗୁଡ଼େଇଦେଲେ ଯେମିତି ଅଜବ ଦିଶନ୍ତା ପ୍ରାୟ ସେମିତି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ସେଇ ଧୋତିଟାକୁ ବଢ଼ିଆ ଷ୍ଟାଇଲ୍‌ରେ ପିନ୍ଧିଥାଅ । ଆଗରେ ପଛରେ ଫୋଲ୍ଡ ସବୁ ଝୁଲି ରହିଥାଏ । ପୁରାତନ ଗ୍ରୀକ୍‌ମାନଙ୍କ ପୋଷାକ ଭଳି । କିନ୍ତୁ ଜେଜେ ପବନ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ଫଟରେ ତୁମ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ମୋତେ ହସମାଡ଼େ, ଭାରି ଲାଜ ବି ମାଡ଼େ । ସେ ଧୋତିଟା ଏଣେ ତେଣେ ଉଡ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କରେ । ଆମର ଏଠି ଝିଅମାନଙ୍କର ସ୍କର୍ଟ ଉଡ଼ିଗଲେ ବି ଆମେ ହସୁ । କିନ୍ତୁ ଜେଜେ ତୁମ ଧୋତିରେ ତ' ବୋତାମ ନାହିଁ । ଜିପର ନାହିଁ । ତାକୁ ତୁମେ କେମିତି ପିନ୍ଧ ? ଆଉ ତୁମ ଅପର ଜାମା– ଆଇମିନ୍ ତୁମ 'ଫତେଇ' ସେଇଟା ବି ଭାରି ଇଣ୍ଟେରେଷ୍ଟିଂ । ତା'ର କଲର ନାହିଁ । ସେଥିରେ ତୁମେ ଟାଇ କେମିତି ବାନ୍ଧ ? –ନା ଆଦୌ ବାନ୍ଧ ନାହିଁ ? ଅଧା ହାତ ଆଉ ସାଇଡ୍ ପକେଟ୍ ପୁଣି ସାମ୍ନା ପକେଟ– ଭାରି ଇଣ୍ଟ୍ରେରେଷ୍ଟିଂ ଲାଗେ । ତୁମର ଛୋଟ ଛୋଟ ଧଳାବାଳ, ଗୋଲ ଗୋଲ ଚଷମା, ଆଉ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଦାଢ଼ି ତୁମକୁ ଗୋଟିଏ ଅଜବ ପାରସୋନାଲିଟି ଦିଏ । ଆଉ ତୁମର ସେ ସାଣ୍ଡାଲ୍ ଉଡ୍ ପେଷ୍ଟର ଟୋପା- ଆଇମିନ୍ ଚନ୍ଦନ ଟୋପା ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଇଚ୍ଛାହେବ ଜାଣିବାକୁ ସେଇଟା କ'ଣ ? –ତୁମର ସାମ୍ନା ଦାନ୍ତଗୁଡ଼ାକ ଭାରି ବଢ଼ିଆ ଦେଖାଯାଏ ତୁମେ ହସିଲାବେଳେ କିନ୍ତୁ ପାଟି ଖୋଲିଲେ, ଅନେକ ଫାଙ୍କା ଦେଖାଯାଏ, ଭିତର ଦାନ୍ତଯାକ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ତୁମ ଫଟୋ ସବୁ ଦେଖି ମୁଁ ତୁମ ବିଷୟରେ କେତେ କଥା ଜାଣିଛି ଦେଖ । ଡାଡି ମମ୍ମି ମତେ ଘରେ ଏକୁଟିଆ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଯାଆନ୍ତି । ମୁଁ ଆଲବମ୍ କାଢ଼ି ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ତୁମ

ଫଟୋଯାକ ଦେଖୁଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ଦୋସ୍ତି ହୋଇ ଯାଇଛି । ତୁମେ ବି ମୋର ଫଟୋ ଦେଖୁଥିବ । ମମ୍ମି କହୁଛି, ମୁଁ ତୁମ ଭଳି ଦେଖାଯାଏ ବୋଲି, ଏଇଟା କ'ଣ ଠିକ୍ ? ତୁମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ ? ଡାଡି କୁଆଡ଼େ ତାଙ୍କ ମମ୍ମି ଭଳି ଦେଖାଯାଆନ୍ତି, ମୁଁ କାହିଁକି ମୋ ମମି ଭଳି ନ ହୋଇ ତୁମ ଭଳି ହେଲି ?

ଆଉ ଗୋଟେ କଥା କହିବି ? –ତୁମେ ଆସିଲେ କୁଆଡ଼େ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ମମ୍ମି କହୁଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ତୁମେ ରହିବ କୋଉଠି ? ବେସ୍‌ମେଣ୍ଟରେ ଆମର ଗୋଟେ ଗେଷ୍ଟରୁମ୍ ଅଛି । ସେଇଠି କୁଆଡ଼େ ତୁମେ ଚଳି ଜାଣିବ ନାହିଁ । ଗାଧୁଆ ଘର ଅସନା କରିଦେବ, ଚାରିଆଡ଼ ଓଦା ଅପରିଷ୍କାର କରିଦେବ । ତୁମକୁ ଡାଡି ସବୁ ଶିଖେଇ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଟ୍ରେନିଂ ଦେବେ ବୋଲି ମମ୍ମି କହୁଥିଲା । ମତେ ଶୁଣି ଲାଜ ମାଡ଼ିଲା । ତୁମେ କ'ଣ ଏ ସାଧାରଣ କଥା ସବୁ ଜାଣିନାହଁ ?

ତୁମେ କୁଆଡ଼େ ଭାରି ବଢ଼ିଆ ଇଂରାଜୀ କହ, ବଡ଼ ବଡ଼ ସଭାରେ ତୁମକୁ ଲୋକ ଶୁଣି ତାଳି ମାରନ୍ତି । ତୁମେ ବହୁତ କଥା ଜାଣିଛ, ବହୁତ ବହି ପଢ଼ିଛ । ମୋତେ ବହୁତ ନୂଆ କଥା କହିବ ବୋଲି ଡାଡି କହୁଥିଲେ । ଆଉ କହୁଥିଲେ, ତୁମେ ଇଣ୍ଡିଆରେ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରରେ ଯାଇ ରହିଛ । ଟେବୁଲରେ ଖାଇବା, ବାଥରୁମ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଭଳି ଛୋଟ କଥା ସବୁ ତୁମକୁ ଏଠି ଆସି ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ମମ୍ମି ଖାଲି ସେମିତି ତୁଚ୍ଛାରେ କହୁଛି । ମୋର ବି ତୁମ ଉପରେ ପୂରା ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି । ଧର ଯଦି କେତେବେଳେ କ'ଣ ଟିକିଏ ତୁମକୁ ନୂଆ ଲାଗିଲା, ମୋତେ ଧୀର୍ କିନା ଡାକିଦେଲେ ମୁଁ ସବୁ ବୁଝେଇଦେବି ।

ସତ କହିବି ଜେଜେ ? ମମ୍ମି ତୁମ ଆସିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନାହିଁ । ତୁମେ କୁଆଡ଼େ ଭାରି ମଫସଲି, ପୁରୁଣା କାଳିଆ । ତୁମେ କୁଆଡ଼େ ଯାହା ଖାଇଲେ ବି ପାଟିରେ ପାଣି ପୂରେଇ ୱାସ୍ କର । ଘର ଭିତରେ ଖାଲି ପାଦରେ ଚାଲ । ଆର୍ଲି ମର୍ଣ୍ଣିରେ ଥଣ୍ଡାପାଣି ମୁଣ୍ଡରେ ଢାଳି ଦେହମୁଣ୍ଡ ଓଦା କର । ତଳେ କ୍ରସ ଲେଗ୍ସ ବସି ସଂସ୍କ୍ରିତ୍‌ରେ ପାଟି କରି ପ୍ରେୟାର କର । ମୁଁ ତୁମକୁ ବତେଇ ଦେବି । ଏଠି ଭାରି ଥଣ୍ଡା । ଗରମ ପାଣିରେ ବାଥ୍ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ । ସବୁଦିନେ କ'ଣ ବାଥ୍ କରିବା ଦରକାର ? ଆଉ ବାଥ୍ ପରେ କାଜୁଆଲ୍ ଆଉ ଗାଉନ୍ ପିନ୍ଧି ଚୌକି ଉପରେ ବସି ପ୍ରେୟାର କରି ପାରିବ । ପାଟି କରି ଏଠି ପ୍ରେୟାର୍ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ କଲେ ଚଳିବ । ଗଡ୍ ବି ଶୁଣି ପାରିବେ । ତୁମେ ବି ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲ ଯେ ଗଡ୍ ସବୁଠି ଅଛନ୍ତି, ସବୁକରି ପାରନ୍ତି । ୱାଣ୍ଡରଫୁଲ୍ । ତା'ହେଲେ ଆଉ କ'ଣ ଚିନ୍ତା ? ଆମେ ଯାହା ଖାଉଛୁ ।

ତୁମକୁ ସେଇଟା ଆଦୌ ଭଲ ଲାଗିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମମି କହୁଥିଲା । ଆନିମଲ୍ ପ୍ରୋଟିନ୍ ତୁମର ଚଳିବ ନାହିଁ । ସେଇଟାକୁ ତୁମେ ଆମିଷ କହି ଖାଉନାହଁ । ଯାହା ଖାଇଲେ ଦେହ ଭଲ ରହିବ, ବେଶି କାମ କରି ପାରିବ, ରୋଗିଣା ହେବ ନାହିଁ, ସେଇଟା କ'ଣ ଖାଇବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ? ତୁମର ସେଇଠି କ'ଣ କେହି ଆମିଷ ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ ? ଖାଇବାରେ କ'ଣ ପାପପୁଣ୍ୟ ଅଛି ? ଆଉ ମମି କହୁଥିଲା ଆମିଷର କୁଆଡ଼େ ଗ୍ରେଡିଂ ରହିଛି । ଫିସ୍, ମାନେ ମାଛ କୁଆଡ଼େ ସବୁଠୁ କମ୍ ଅବ୍‌ଜେକସନେବଲ, ମିଟ୍ ମର୍ଟନ୍ ବି ଚଳିବ, କିନ୍ତୁ ଅଣ୍ଡା କୁକୁଡ଼ା– ଆରେ ବାପ୍‌ରେ ଆଦୌ ନୁହେଁ, ଏଗ୍ ଆଉ ଚିକେନ୍ କାହିଁକି ଫିସ୍‌ଠାରୁ ଖରାପ ? ତା'ପରେ ବିଫ୍ ଆଉ ବେକନ୍ ନାଁ ଶୁଣିଲେ କୁଆଡ଼େ ତୁମେ କାନରେ ହାତ ଦେଇଦିଅ । କିନ୍ତୁ ଜେଜେ, ଏ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ବିଫ୍ ହେଉଛି ଅଧିକ ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ । ସେଥିରେ ବହୁତ ବଢ଼ିଆ ଖାଇବା ଜିନିଷ ତିଆରି ହୁଏ । ମେଣ୍ଢା ଛେଳିରୁ ମଟନ୍ ହୁଏ, ଗାଈ ଘୁଷୁରୀରୁ ବିଫ୍ ଆଉ ବେକନ୍ । ଏଥିରେ ପୁଣି ଫରକ୍ କ'ଣ ? ଯେ ଯାହା ଖାଇଲା ଆଉଜଣେ ସେଥିରେ ବାଧାଦେବା ଠିକ୍ କଥା ହେବ କି ? ତୁମେ ଧର ମିଲ୍କ, ଫ୍ରୁଟସ୍ ଆଉ ଗ୍ରିନ୍ ଖାଇବାକୁ ଭଲପାଅ । ତୁମେ ଖାଇବ, ସେଥିରେ କାହାରି କିଛି କହିବାର ନାହିଁ । ଆମେ ଯଦି ଆମ ପସନ୍ଦ ଅନୁସାରେ କିଛି ଖାଉ ସେଥିରେ ତୁମେ କାହିଁ ବିରକ୍ତ ହେବ ? –ମୁଁ ପଢ଼ିଛି ଯେ କିଛି ଲୋକ କୁକୁର ମାଂସ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ମାଙ୍କଡ଼ ବି କିଛି ଲୋକ ଖାଆନ୍ତି । ଗେଣ୍ଡା, ଶାମୁକା, ଜିଆ, ଅସର୍ପା, ମୂଷା, ଲିଜାର୍ଡ ବି ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ଯାହାର ଯାହା ମନ ହେଉଛି ଯେ ଯେପରି ଖାଇ ଆସିଛି ସେ ସେଇଟା ନିଶ୍ଚୟ ଖାଉ, ଖାଇବା ବି ଉଚିତ୍ । ମନ ମୁତାବକ ଖାଇବା ଗୋଟାଏ ଖୁସିର କଥା । କାହିଁକି କାହା ଖୁସିରେ ଆଉ ଜଣେ ବାଧା ଦେବ ?

ମୁଁ ଏସବୁ କାହିଁକି କହୁଥିଲି କି ଜେଜେ, ତୁମେ ଥରେ ମୋ ସାଥିରେ ନୂଆ ଜିନିଷ ଚାଖି ଦେଖନ୍ତ ଯଦି ମତେ ବହୁତ ଖୁସି ଲାଗନ୍ତା । 'ଆମିଷ' କଥା କହୁ ନାହିଁ । ଧର 'ପିଜା' ଆମମାନଙ୍କର ଭାରି ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ । ଆମେ ତାକୁ ସକାଳେ ସଞ୍ଜରେ, ଯେତେବେଳେ ମନହେଲା ଖାଉ । ଏତେ ବଢ଼ିଆ ଲାଗେ ଯେ କହି ହେବ ନାହିଁ । ସେଥିରେ ତୁମେ ଚାହିଁଲେ ଚିଜ୍ ମାନେ ଛେନାକୁ ମିଶେଇ ତିଆରି କରି ହେବ । ନ ହେଲେ ତ' ଆମିଷ ଥିବା 'ପିଜା'ଟା ପ୍ରକୃତରେ ବେଷ୍ଟ, ମାନେ ସବୁଠୁ ବଢ଼ିଆ । ତୁମେ ଥରେ ଖାଇଲେ ଛାଡ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ । –ତମର ସେଠି ପିଠା ହୁଏ ପରା । ପିଠା ଆଉ ପିଜା ଏକା କଥା । ଜେଜେ, ତୁମେ ଦେଖିବ, ଭାରି ସୁଆଦ ଲାଗିବ । ତା' ପରେ ଆଉ ବହୁତ କଥା ଆମେ ଏଠି ଖାଉ । ତୁମେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସେ ସବୁ ଖାଇଲେ ତୁମର ଦେହ ଭଲ ରହିବ ତୁମେ ଫିଟ୍ ହେଇଯିବ । ତୁମକୁ କେହି ଆଉ ଓଲ୍ଡମେନ୍ ବୋଲି କହିବେ ନାହିଁ ।

ଆଉ ତୁମ ଡ୍ରେସ୍, ଏଠି ଭାରି ଶୀତ ହୁଏ । ତୁମେ କ'ଣ ସେଇ ଧୋତି ଆଉ ସେ ଚାରିଟା ମୁଣାଥିବା ପାତଳ ହାଫ୍‌ସାର୍ଟ ପିନ୍ଧି ଚଳିପାରିବ ? ପ୍ରଥମେ ତ ହାତମୋଜା ଗୋଡ଼ମୋଜା ନିହାତି ଦର୍କାର ପଡ଼ିବ । ଟୋପି ତୁମ ପାଇଁ ଜରୁରୀ । ମୁଁ ଗୋଟାଏ ବଢ଼ିଆ ଉନି ଟୋପି ରଖିଛି । ଭାରି ସଫ୍ଟ ଆଉ ଉଷୁମ । ତୁମକୁ ଭାରି ବଢ଼ିଆ ଦିଶିବ । ଗରମ ଲୁଗା ନ ପିନ୍ଧି ତୁମେ ଚଳିପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ଘର ଭିତର ଆମେ ଥଣ୍ଡା ଉଷୁମ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ କରି ଦେଇ ପାରିବୁ । ଘରୁ ବାହାରକୁ ଗଲେ ବି ଆମ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ବି ଥଣ୍ଡା ଉଷୁମ ଆମ ହାତକଥା । କିନ୍ତୁ ବାହାରକୁ ବୁଲିଗଲେ, ସେଇଭଳି ପୋଷାକ ଦରକାର । ଏଠି ବହୁତ ବଢ଼ିଆ ପାର୍କସବୁ ଅଛି । ମୁଁ ତୁମକୁ ସାଙ୍ଗରେ ସେଠିକି ବୁଲେଇ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଘାସପଡ଼ିଆ ସବୁ ଗାଲିଚା ଭଳି । ଗଛମୂଳେ ଆଦୌ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଫୁଲଗଛ ଭାରି ତାଜା ଆଉ ସୁନ୍ଦର । ଏଠି ଫୁଲ କେହି ତୋଳନ୍ତି ନାହିଁ । ବହୁ ପ୍ରକାରର ରଙ୍ଗୀନ୍ ଫୁଲ ଫୁଟେ । କିନ୍ତୁ ବାସ୍ନା ଫୁଲ ଖୁବ୍ କମ୍ । ପାର୍କରେ ବାସ୍ନା ଫୁଲ ମୁଁ ଦେଖି ନାହିଁ । ରୋଜ୍ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭାରି ପ୍ରିୟ । ରୋଜ୍ ବି ଜାତି ଜାତି କେତେ ପ୍ରକାର ଓ ରଙ୍ଗରଫୁଟେ । ମସ୍କରୋଜ୍‌ର ବାସ୍ନାଟା ମୋତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ-- ଆମ ଘରେ ବି ବହୁତ ଫୁଲଗଛ ଅଛି । ଆମ ଦୁଆରେ ଲନ୍‌ଅଛି । ଡାଡ଼ି କାମରୁ ଫେରିଲେ ସେଇଠି ଆଉଘଣ୍ଟାଏ କାମ କରନ୍ତି । ଲୋକ ବି ମିଳନ୍ତି । ସପ୍ତାହରେ ଥରେ ଆସି ଅଧିକା କାମ କରି ଦେବାପାଇଁ ।

ମୁଁ ଜାଣି ପାରୁଛି ତୁମକୁ ଏସବୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିବ । ଆଉ ଜେଜେ, ଆମର ଏଠି ସବୁ ଘରକାମ ଶନିବାର ରବିବାର ଦିନ ହୁଏ । ବାକି ପାଞ୍ଚଦିନ, କୁଏ କୁଆଡ଼େ ଯାଆନ୍ତି, କାହାରି ସାଙ୍ଗରେ କାହାରି ଦେଖାହୁଏ ନାହିଁ । ଶନି ରବିକୁ ଆମେ ୱିକ୍ ଏଣ୍ଡ କହୁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ସେଇ ୱିକ୍ ଏଣ୍ଡ ଉପରେ ନଜର ଥାଏ । ଏ ସପ୍ତାହ ଆମ ଘରେ ତ ଆର ସପ୍ତାହ ଏଠୁ ଅଳ୍ପ ବାଟରେ ରହୁଥିବା ମାଲହୋତ୍ରା ଅଙ୍କଲଙ୍କ ଘରେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ଭୋଜିଭାତ କରୁ । ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଗୀତ ବାଜେ, ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଡିସ୍ ସବୁ ତିଆରି ହୁଏ । ଥରେ ମମ୍ମି ଆମ ପଡ଼ିଶାର ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ତିଆରି କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାଜୁବ୍ କରି ଦେଇଥିଲେ । ସେଇଟା ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ପିଠା । ତା ନାଁ ମଣ୍ଡା । ତା' ଭିତରେ କୋକୋନଟ୍‌ର ମିଠା ଜେଲି ଭର୍ତ୍ତି ହେଇଥିଲା । ମୁଁ ଖୁବ୍ ଖାଇଥିଲି । ମାଲହୋତ୍ରା ଆଣ୍ଟି ବି ଗୋଟାଏ ଗାଜର ହାଲୱା କରି ଖୁଆଇଥିଲେ । ଆମ ଲୋକ ସେଇଠି ଏତେ ବଢ଼ିଆ ଖାଆନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ଗରିବ, ଅନୁନ୍ନତ, ପଛୁଆ ବୋଲି ଏଠି କହନ୍ତି, ଏଇଟା ତମେ ଆସିଲେ ମତେ ବୁଝେଇ କହିବ ।

ଏଠି ଆମର ମେ ମାସ ବେଳକୁ ଆଠଟାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୁଡ଼ିନଥାଏ । ରାତିଟା ଚଟକିନା ସରିଯାଏ । ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ତୁମେ ମୋତେ ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମା କାହାଣୀ ଶୁଣେଇବ । ଡାଡି ଏଥର କିଛି କାସେଟ୍ ଆଣିଛନ୍ତି । ତାକୁ ମୁଁ ଷ୍ଟେରିଓରେ ଶୁଣେ । କିଛି ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ । ତେବେ

ବି ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ । ସେ ସବୁ ସଂସ୍କ୍ରିତ୍‌ରେ ଲେଖା ହେଇଚି ବୋଲି ଡାଡି କହୁଥିଲେ । ତୁମେ ଜେଜେ ଖୁବ୍ ସଂସ୍କ୍ରିତ୍ ଜାଣିଚ ନା । ମୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ଶିଖେଇ ଦେବ । ମୋର ଭାରି ମନ ହେଉଛି ସସ୍କ୍ରିତ୍ ଶିଖିବାକୁ ।

ଶୋଇବାକୁ ତୁମ ପାଇଁ ବେସ୍‌ମେଣ୍ଟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ମମ୍ମି କହୁଥିଲେ । ସେଇଠି ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗିବ । ସେଇଠୁ କବାଟ ଫିଟେଇ ଦେଲେ ବ୍ୟାକ୍‌ୟାଡ୍ । –ସେଇଠି ଫଳଗଛ ସବୁ ଅଛି । ଖୋଲା ଘାସ ପଡ଼ିଆ । ତା' ପଛକୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ପାଇନ୍ ଗଛ ।

ବେସ୍‌ମେଣ୍ଟରେ ଛୋଟ ଲାଇବ୍ରେରୀଟିଏ ଅଛି । ସେଇଠି ବସି ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିପାରିବ । ଶୋଇବାଘରେ ସବୁ ସୁବିଧା ଅଛି । ଏଠି ସବୁବେଳେ ରେଜେଇ ଘୋଡ଼ି ହୋଇ ଶୋଇବାକୁ ହୁଏ । ମୁଁ ସେମିତି ଖୋଲାରେ ଶୋଇବାକୁ ଭଲ ପାଏ । ହେଲେ ମମ୍ମି କେତେବେଳେ ଆସି ରେଜେଇ ଘୋଡ଼େଇ ଦେଇ ଚାଲିଯାନ୍ତି । ସତରେ ଜେଜେ ମମ୍ମି ଭାରି ବଢ଼ିଆ । ମୋତେ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ତୁମକୁ ବି ଭଲ ପାଇଯିବେ । ତୁମେ ଆସିଗଲେ ସବୁ ଠିକ୍ ହେଇଯିବ । ତୁମେ କେବେ ଆସିବ ଜଣେଇଲେ, ମୁଁ ବି ଡାଡିଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଏୟାରପୋର୍ଟ ଯିବି । ତୁମକୁ ଦେଖୁଦେଖୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନିଯିବି । କିଛି ଚିନ୍ତା କରିବାର ନାହିଁ । ଆରେ, ଡାଡି ତ ଥିବେ ! ମୁଁ କେତେ ବୋକାଙ୍କ ପରି ଭାବୁଚି ଯେ ମୋତେ ହିଁ ତୁମକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ପଡ଼ିବ !

ତା'ହେଲେ ଜେଜେ ବାୟ ! ମୋତେ ତୁମେ ନାଁ ଦେଇଛ ବୋଲି ଡାଡି କହୁଥିଲେ । ଜେଜେ, ଭାରି ବଢ଼ିଆ ନାଁ । ମୁଁ ମୋ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ କହିଲି ଯେ ଦେବେଶ ମାନେ କିଙ୍ଗ୍ ଅଫ୍ ଗଡ୍‌ସ୍, ସେମାନେ କାବା ହୋଇଗଲେ ।

ଓକେ ଜେଜେ, ଟେକ୍ କେୟାର ।

ନୋଟ୍ ୧- ଦଶବର୍ଷ ତଳେ ଏ ଚିଠି ମୁଁ ଲେଖିଥିଲି । ପଠେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । କାରଣ ଏ ଚିଠି ଲେଖିବାର ଦୁଇଦିନ ପରେ ଖବର ଆସିଲା ଯେ ଜେଜେ ହଠାତ୍ ଚାଲିଗଲେ । ସଂଜବେଳେ ମେଡିଟେସନ୍ କରୁଥିଲେ । ସେତିକିବେଳେ ମ୍ୟାସିଭ୍ ହାର୍ଟ ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ହୋଇଗଲା । ଜେଜେ, ଏ ଚିଠି ତୁମେ ପଢ଼ିଥିଲେ ମୁଁ କେତେ ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଇଂରାଜୀରେ ହିଁ ଲେଖିଥିଲି । ଏ ନୋଟ୍ ବି ଇଂରେଜୀରେ ଲେଖୁଛି । ମୋର ଇଛା ଏ ସବୁ ଓଡ଼ିଆରେ ଲେଖି ହୋଇ ଯାଆନ୍ତାକି ।

ଜେଜେ ତୁମକୁ ମୁଁ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଡାଡି ଖବର ପାଇ ମାସକ ସକାଶେ ଚାଲିଗଲେ ଏକୁଟିଆ । ମମ୍ମି ଯିବାକୁ ମନା କଲେ । ମୁଁ ବି ଯାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ମମ୍ମି ଏକୁଟିଆ ହେବେ ବୋଲି ।

–ହେଲେ କ'ଣ ହେଲା କେଜାଣି ଡାଡି ସେଇଠି ତିନିମାସ ରହିଗଲେ । ମମ୍ମି ବି ଘରେ ବେଶୀ ସମୟ ରହିଲେ ନାହିଁ । ଜଣେ ଜାକବ୍ ଅଙ୍କଲ ସବୁଦିନେ ଘରକୁ ଆସୁଥିଲେ । ମମି ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ଡ୍ରାଇଭ୍ କରି କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । ଜାକବ୍ ଅଙ୍କଲଙ୍କର ଖୁବ୍ ବଡ଼ ଲିମୋସିନ୍ । ମୋତେ ମମ୍ମି ନେଇ ହଷ୍ଟେଲରେ ରଖିଦେଲେ । ଡାଡି ଆସିଲା ବେଳକୁ ମୁଁ ହଷ୍ଟେଲରେ ଥାଏ । ସେ ମୋତେ ଘରକୁ ନେଇ ଆସିଲେ । ମମ୍ମି ଘରେ ନଥିଲେ । ସେଦିନ ରାତିରେ ଡାଡି ମୋତେ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରି ଖୁବ୍ କାନ୍ଦିଲେ । ଡାଡି ଇଣ୍ଡିଆରୁ ଫେରିଲା ପରେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ବାଳ ଉଠିଥାଏ । ସେ ପ୍ରାୟ ତୁମ ଫଟୋ ଭଳି ଦେଖା ଯାଉଥାନ୍ତି ।

–ସେ ଖାଇବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ କିଛି କ୍ଷୀର ଆଉ ପାଉଁରିଟି ରଖି ମୋ ପାଖକୁ ଲାଗି ବସିଲେ । ମୋ ପିଠି ଆଉଁଶି ଦେଇ କହିଲେ । 'ଆମେ ଏଥର ଏକାଠି ଚଳିବାକୁ ଶିଖିବା । ତୋ' ମମ୍ମି ଆଉ ଆସିବେ ନାହିଁ । ସେ ମିଷ୍ଟର ଜାକବ୍‌ଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ରହିବେ ।

ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରୁ ନଥିଲି । ତଥାପି କ୍ଷୀରରେ ପାଉଁରୁଟି ବୁଡ଼େଇ ପାଟିରେ ନେଲାବେଳେ ଟିକିଏ ଲୁଣିଆ ଲାଗିଲା । ଆଖିକୁ ଝାପ୍‌ସା ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ମୁଁ ସହଜରେ ଢୋକି ପାରୁ ନଥିଲି । ଡାଡି ମୋ ପିଠିରେ ହାତ ରଖି ସାଉଁଳି ଦେଉଥିଲେ ।

ଢେଙ୍କେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ, ତୁମେ ଆସିଥିଲେ ଏସବୁ ହୋଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । ତୁମେ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ସାରା ଭାରତର ସଂସ୍କାର, ଆଉ ଜ୍ଞାନ ନେଇ ଆସିଥାନ୍ତ । ମମ୍ମିର ସାହସ ହେଇ ନଥାନ୍ତା ତୁମର ସାମ୍ନା କରିବାକୁ । ମୋର ଗ୍ରାଜୁଏସନ୍ ସରିଲାଣି । ଡାଡି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକି ଡିନର ଦେଇଥିଲେ । ମିଷ୍ଟର ଓ ମିସେସ୍ ଜାକବ୍ ଆସି ନଥିଲେ । ମୋ ଅଜାଣତରେ ମୋ ଆଖି ଓଦା ହୋଇ ଯିବାରୁ ମୁଁ ରୁମାଲ କାଢ଼ି ପୋଛିଲା ବେଳେ ଡାଡି ଦୂରରେ ଥାଇ ଦେଖିନେଲେ । ପାଖକୁ ଆସି ପିଠି ଆଉଁଶି ଦେଇ କାନ୍ଧକୁ ଥାପୁଡ଼ାଇ ଦେଲେ । ମୋ ଆଖିକୁ ଚାହିଁ କହିଲେ 'ବି ବ୍ରେଭ୍' ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପ୍ରାୟ ଚମକି ପଡ଼ିଲି । ଡାଡି ଚଷମା ପିନ୍ଧି ଠିକ୍ ତୁମରି ଭଳି ଦିଶୁଥିଲେ । ସେ ବି ଏଇ କେତେବର୍ଷ ହେଲା ସକାଳୁ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦନ ଟୋପା ଲଗାଉଛନ୍ତି । ଦୁଇ ତିନି ଦିନର ରୁଢ଼ ଉଠିଗଲେ ସେ ଠିକ୍ ତୁମପରି ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି–

ନୋଟ୍-୨

ପୁଣି ସାତ ବର୍ଷ ପରେ ଏ ଚିଠି ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । ମୋର ମେଡ଼ିକାଲ ସାରି ମୁଁ ମୋର କ୍ଲିନିକ୍ କରି ସାରିଲିଣି । ସାବିତ୍ରୀ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହେଲା ଗୋଟାଏ ଫଙ୍କସନ୍‌ରେ । ସେ ଓଡ଼ିଶୀ ନାଚିଥିଲା । ମୁଁ ଆବାକ୍ ହୋଇ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲି । ସେ ମ୍ୟୁଜିକ୍, ଡ୍ରେସ୍ ଆଉ ତାର ନାଚ ମୋତେ ଅପାର୍ଥିବ ମନେ ହେଲା । ମୁଁ ମୋ ଆଡୁ ତାକୁ ଆଉ ତା ଡାଡି ଡକ୍ଟର ସୁବୋଧ ସାମନ୍ତଙ୍କୁ ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲି । ସେମାନେ

ମୋତେ ତିନରକୁ ଡାକିଲେ । ମୁଁ ପ୍ରଥମ ସୁଯୋଗରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲି ସାବିତ୍ରୀକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ । ସେ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଷ୍ଟାଇଲ୍‌ରେ ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧିଥିଲା । ବଢ଼ିଆ ଇଂରାଜୀ କହୁଥିଲା । ତାଠୁ ବଢ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ କହୁଥିଲା । ହସି ଦେଲେ ଗଡେସ୍‌ଭଳି ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ମୁଁ ଡାଡିଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଫୋନ୍ କରିଥିଲି । ସେ ସଂଧ୍ୟା ଫ୍ଲାଇଟ୍‌ରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ବାହାଘର ଦଶଦିନ ପରେ ହୋଇଗଲା, ହିନ୍ଦୁ ଟେମ୍ପଲ୍‌ରେ । ସେଇଠି ଗଣପତି, ତିରୁପତିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଜଗନ୍ନାଥ ବି ଅଛନ୍ତି । ଜେଜେ ତୁମକୁ ସେ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କର ହୋମ ଆଉ ସଂସ୍କ୍ରିତ୍ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଥାନ୍ତା । କେମିତି କେଜାଣି ମୁଁ ସେ ଦିନସାରା ତୁମକୁ ମନେ ପକାଉଥିଲି । ମୋତେ ଲାଗୁଥିଲା ଯେ ତୁମେ ମୋତେ ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଚ । ଡାଡି ଆମ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରିଲେ । ଆମେ ଗୋଟେ ନୂଆ ଘର ନେଇଛୁ । ଡାଡିଙ୍କ ପୁରୁଣା ଘର ଛାଡ଼ିଦେଲୁ । ଡାଡି ଆମ ସାଙ୍ଗେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ଧୋତି ଆଉ ଫତେଇ ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି । ବଢ଼ିଆ ଦେଖା ଯାଉଛନ୍ତି ।

ସାବିତ୍ରୀ ତା'ର ଓଡ଼ିଶୀ ଡାନ୍ସ ସ୍କୁଲରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛି, ତଥାପି ଆମେ ଖୁବ୍ ଚାହୁଁଛୁ ଆମର ଗୋଟାଏ ପୁଅ ହେଉ ବୋଲି । ସେ ମୂଳରୁ ତା ଜେଜେକୁ ପାଉ । ଆଉ ତାଙ୍କ କୋଳରେ ବଢୁ ବୋଲି ମୋର ଭାରି ଇଚ୍ଛା । ମୁଁ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଈର୍ଷା କରିବି । ଦେଖାଯାଉ ସେ କେବେ ଆସୁଛି । ଜେଜେ ମୁଁ ପ୍ରମିଜ୍ କରୁଛି, ଆଉ ଥରେ ତୁମକୁ ଚିଠି ଲେଖିଲେ ଓଡ଼ିଆରେ ହିଁ ଲେଖିବି । ଏସବୁ ସାବିତ୍ରୀ ଓଡ଼ିଆ କରିଦେଲେ ମୁଁ ତାକୁ ଓଡ଼ିଶା ପଠେଇ ଦେବି ମ୍ୟାଗାଜିନ୍‌ରେ ଛାପିବା ପାଇଁ । ତୁମେଥିଲେ ଦେବେଶର ଅସମାପ୍ତ ଚିଠି ପଢ଼ି ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତ ନା– ଜେଜେ ଆଇ ପ୍ରମିଜ୍ ମୁଁ ଏମିତି ଲେଖୁଥିବି । ଦିନେ ହୁଏତ ଏ ଚିଠି ସରିବ, ଆଉ ମୁଁ ଥାକକ ଯାକ ତୁମ ହାତକୁ ବଢ଼େଇଦେବି । ସେତବେଳେ ମୁଁ ହୁଏତ କ୍ଲୋଜ୍‌କ୍ରପ୍ କରିଥିବି, ଚଷମା ପିନ୍ଧୁଥିବି । ଚନ୍ଦନ ଟୋପା ଲଗାଉଥିବି, ଧୋତି ଫତେଇ ପିନ୍ଧୁଥିବି । ମୋ ପୁଅର ପୁଅ ହୋଇଥିବ, ତାକୁ ମୁଁ ନାଁ ଦେଇଥିବି ତ୍ରିଦିବେଶ । ଓକେ, ଜେଜେ ତୁମ ସଙ୍ଗେ ଆଜି ଚୁକ୍ତିହେଲା । ମୁଁ ଏ ଚିଠି ଲେଖୁଥିବି; କେବେ ସାରିବି ନାହିଁ, ନିଜେ ନ ସରିବା ଯାଏଁ ।

ଓଡ଼ିଆ କଥା ସାହିତ୍ୟରେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରଥ ନିଜେ ନିଜର ପରିଚୟ । ଏକ ଅସାଧାରଣ କୀର୍ତ୍ତିସ୍ତମ୍ଭ । ଏକ ବିରଳ ପ୍ରତିଭା । ଶତାଧିକ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଗଳ୍ପର ପ୍ରଣେତା ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚାରଣରେ କବି, ଚିନ୍ତନରେ ଦାର୍ଶନିକ ଗଳ୍ପ ନିର୍ମାଣରେ ନିପୁଣ ସ୍ଥପତି । ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଳ୍ପ ଏକ ଉନ୍ମୋଚନ, ଏକ ବିସ୍ମୟ, ଏକ ଉପଲବ୍ଧି ।

ତାଙ୍କର ଏହି ସଦ୍ୟତମ ସଂକଳନରେ ପ୍ରଥମ ଓ ଶୀର୍ଷକ ଗଳ୍ପ 'ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା' - ଗଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ; ମାରକ୍ୱେଜ୍‌ଙ୍କ Magic realisation ର ଏକ ଅସାମାନ୍ୟ ଉଦାହରଣ । 'ଦେବୀ' 'ଛାୟା ପ୍ରବେଶ' ସେହିପରି ଲୌକିକ ଅଲୌକିକର ଅଦ୍ଭୁତ ସମନ୍ୱୟ । 'ଅବ୍ୟବହିତ' ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୋମାଞ୍ଚକ ଉତ୍କଣ୍ଠା ଜାଗରିତ କରୁଥିବା ଗଳ୍ପ । ଏପରି ଷୋଳଟି ସ୍ମରଣୀୟ ନିର୍ବାଚିତ ଗଳ୍ପକୁ ନେଇ ଏ ନୂତନ ସଂକଳନ ।

'ନାଗାନ୍ତକ ବିଦ୍ୟା' - ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ଗଳ୍ପ ରଚନାର ଅଭିନବ ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ବିଦ୍ୟା । ବିଦଗ୍ଧ ପାଠକଙ୍କ ପାଇଁ ଅଭିନବ ଉପହାର ।

ପ୍ରକାଶକ

ପ୍ରାଚୀ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ